

מבחר עירונים

ראה
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:27	08:05	07:47	06:35	ירושלים
08:24	08:02	07:49	06:50	בני ברק
08:26	08:04	07:50	06:42	חיפה
08:24	08:02	07:50	06:51	אשדוד
08:26	08:04	07:48	06:34	בית שמש
08:25	08:03	07:49	06:52	קרית גת
08:26	08:04	07:48	06:45	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוט MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלאות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"בטוח ולא צפוי"

"ובחנוני נא בזאת והריקותי לכם ברכה עד בלי די" רבנו הזרע שמשון" שואל מדוע במצוות מעשרות, בשונה משאר מצוות, ניתן לנסות את הקב"ה: "עשר בשביל שתתעשר". מסביר רבנו, הרי מעיקר הדין אדם יכול לפטור עצמו ממתנת מעשרות, כדברי הגמ' בברכות: "מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה". וכך גם נפסק ברמב"ם, שאדם יכול לנהוג כך לכתחילה. ולכן כאשר אדם מוציא עצמו מהנהגת הטבע, ולא אומר לעני: "די לך במה שצוינו הקדוש ברוך הוא", אלא אדרבה מגדיל עצמו למעלה מן השמש, למעלה מן העולם, ונותן מעשרות בעין יפה נוהגים כפי משמיהם אתו: "כך לא יאמרו לך די במה שנוגע לחלקך ולמזלך, כפי סדר העולם שאמר בו הקדוש ברוך הוא די, כי הרי לכן נקרא הבורא קל ש-ד-י-י- שאמר לעולמו די, אבל האדם שמוציא עצמו למעלה מסדר העולם גם אליו ינהג כך השם יתברך ולא יאמר די לברכתו, אף למעלה מסדרי העולם והטבע."

עולם הבוטחים בהש"ת, עולמם של אלו אשר שמו עצמם למעלה מן השמש ובוטחים בריבוננו של עולם, כדברי הפסוק בירמיה: "ברוך הגבר אשר יבטח בה' ", וכהסברו של המלבי"ם ז"ל, אשר הבוטחים בהשם ללא תכנית שיושעים בצורה טבעית זו או אחרת, אלא בוטחים בהשם שיושיע בלא שום אמצעי כלל, עליהם נאמר: "והיה השם מבטחו" כפי מקבץ הסיפורים דלהלן:

הוא עשה חשבון שכדי להצליח איכשהו באתגר נישואי צאצאיו, ראוי שיכסה את יתרת המשכנתאות אותן הוא פורע מידי חודש לבנק. מדובר בסכום נכבד של כמה אלפי דולר מידי חודש .

לפי גובה הפירעון החודשי. מובן כי הסך הכולל של המשכנתא הגיע לסכום גבוה ביותר. סכום עליו יכול היה רק לחלום, לא היה לו שום מקום הגיוני לתלות עליו תקוה כי ממנו יגיע הכסף. לכאורה מצב חסר סיכויים. אך אז נזכר אותו אברך, את ששמע מאחד מצדיקי דורנו, כי כאשר אדם מתפלל, מותר לו להתפלל גם על דברים מופלגים ורחוקים ממנו, כעדותו האישית של אותו צדיק: "אני מרשה לעצמי להתפלל על דבר מופלג ממני, למשל: אני מתפלל ומבקש כי אזכה ל"גילוי אליהו"... משך החליט מידועינו להתפלל בכל ליבו ובהתבטלות גמורה לבורא עולם, כי אם כשר הדבר וטוב בעיניו יתברך, אנא ימחוק ברחמי הרבים את כל שטרי חובותיו לבנק, ויפטור אותו מהמשכנתאות לחלוטין. כך התחטא האברך לפני אביו שבשמים בדמעות ובתחנונים. לא עברו שבועיים והאברך קיבל טלפון מאביו שיחי' לאו"ט. שהסביר שבכדי למנוע ויכוחים ומחלוקות לאחר אריכות ימים ושנים, החליט לחלק בחייו את ירושתו, כמה ימים לפני מועד הפירעון של תשלום המשכנתאות בחודש הבא, הופקד בחשבונו צ'ק שמן איתו פרע את כל יתרת חובו לבנק. האברך שכה התפעל מכוח התפילה והביטחון, שיתף את אחד ממקורביו של הצדיק הנ"ל בעוצמתה ובכוחה של התפילה אותה הוא למד משיחותיו. הלה שיתף את הצדיק בן העלייה בפרטי המעשה הנ"ל, ביקש הצדיק לומר בשמו לאברך: "אם אתה יודע להתפלל, תשכיל ותפעל בזה ברוחניות גדולות ונצורות כמו גילוי אליהו " וכדומה".

את הסיפור הזה יחד עם הסיפור דלהלן, מעיד בשער בת רבים מגיד השיעור, פה מפיך מרגליות, הרב רבי שמעון שפיצר שליט"א בשיעורי הביטחון המופלאים שלו, בעדות אישית מבעלי המעשה אותם הוא מכיר אישית:

הוא מוסיף ומספר על בן תורה שזימן לו הקב"ה להשיא שניים מצאצאיו בטווח קרוב של כמה שבועות, וביתו ריקם, ולרש אין כל. אך הוא השליך יהבו על השם אשר אהבו ושם בטחונו באלוקיו כי לא יעזבו ולא יטשו. יום בהיר אחד, הוא מתקשר לבנק לשמוע את יתרת החובה שלו, ולתמיהונו גילה כי חשבונו ביתרת זכות של מאה וחמישים אלף דולר. שמע ולא האמין. בירור בבנק העלה כי הכסף הועבר מחשבון של איזה גוי עשיר. האברך שאל רב אם מותר לו להשתמש בכסף מדין טעות עכו"ם, אך הרב אמר לו כי עליו לנהוג בישירות, לקדש שם שמיים, להתקשר לגוי ולהחזיר לו את כספו- מה שאכן עשה. הוא התקשר ושאל: "הלו, מיסטר פלוני?" הלה אישר. "העברת לי כסף בטעות!"

"אני אף פעם לא טועה! תרד בבקשה מהקו" השיב הגוי בכעס ... כך באופן פלאי קיבל הלה מאה וחמישים אלף דולר ממקור בלתי צפוי להשאת שני צאצאיו.

מספר מ', תושב ביתר: "עקב הוצאה גדולה שהייתה לי לאחרונה נזקקתי לסכום גדול מאוד אותו היה עלי להעביר עד לתאריך מסוים, כשברקע הייתה גם אזוהרה כי אם לא אעביר את הסכום עד לתאריך אני עלול

שיעור מס' 104 | פר' ראה תשפ"ב

למצוא עצמי חשוף לתביעה משפטית. ככל שהתקרב התאריך רמת הלחץ עלתה בליבי. באותו ערב התיישבתי עם "חובות הלבבות" בשער הביטחון, והתדפקתי בערגה על שערי הביטחון בהשם יתברך, הכל יכול. למחרת השכמתי קום באותה אורה בוטחת ורגועה, כך מתוך אורה זאת, הודיתי להשם יתברך על חסדיו ועל הקשיים. באותו יום עשיתי כמה השתדלויות ללוות את הכסף הנדרש אבל הרגשתי רוגע פנימי גם כאשר נענית בשלילה. לפתע אני מקבל טלפון מהבנק. לרגע נחרדתי: "מה לא בסדר עם החשבון..." להפתעתי, הפקיד הציע לי הלוואה עם ריבית מאוד נמוכה. הלוואה של מאה אלף ש"ח בשישים תשלומים. האם זה מתאים לך? דווקא זה יכול להתאים לי ענה מ',

תוך שעה הכסף הועבר לחשבון הבנק .

ר' גדליה, בעל מוסד שעבר משבר קשה, נפגש ערב פרוץ מגפת הקורונה עם עשיר גדול בשיקגו, יחד עם ר' אברהם, מנהל מוסד נוסף אשר מיווד מאוד עם אותו עשיר. הפגישה אכן הייתה מוצלחת. העשיר הבטיח סכום גדול ונכבד ואף נתן במקום מקדמה מכובדת.

אגב אורחא יובן הטעם למה דווקא יששכר וזבולון עשו שותפות ביניהם ולא אחרים מהשבטים. מסביר רבנו הזרע שמשון" שכיון שעיסוקיו של זבולון היו בהבאת סחורות מעבר לים וכמובא בגמרא בפסחים (נ' ע"ב): "מעו"ת הבאות ממדינת הים אין בהם ברכה" והטעם משום שעוברים במקום סכנה ואם עושים לו נס מנכים מזכויותיו, לכן אם יפריש מהרווח לעמלי תורה נמצא שבעלי תורה משתתפים באותם הנכסים ועושים להם נס, ואין מנכין להם. משום הכי דווקא שבת זבולון השתתף ביששכר, אבל השבטים האחרים לא היה להם צורך בזה.

מגפת הקורונה שבשה סדרי תבל. לאחר שנתיים חזר ר' גדליה אל העשיר והתאכזב לשמוע שהתרומה שיקבל היא קטנה לאין ערוך מזו שהייתה אמורה להיות. התקשר ר' גדליה לר' אברהם. אשר הסביר לו כי כדי לשכנע שוב את העשיר, עליהם להגיע יחד שנית לשיקגו ולהיפגש עם הגביר. ר' גדליה חיכה במשך כשנה לנסיעתו של ר' אברהם, עד שיום אחד כשר גדליה היה בארה"ב והיה לו מאוד קשה באיסוף התרומות, נכנס לבית מדרש והתדפק על שערי הביטחון. עוד באותו יום קיבל טלפון מחברו ר' אברהם שהוא גם כרגע בארה"ב ויוצא בטיסה לשיקגו, וממליץ לו להגיע לשם. ר' גדליה יצא לכיוון שדה התעופה "קנדי" בניו יורק, שם השיג לו הסוכן טיסה לשיקגו. בדרך היו לו לר' גדליה בעיות קליטה בטלפון, כך שהשיחה עם סוכן הנסיעות ניתקה כמה פעמים. בינתיים המקום אזל בטיסה מנוי יורק לשיקגו. המקום הבא שהתפנה היה רק בטיסה מאוחרת יותר ובמחלקה ראשונה במחיר מפולפל. ר' גדליה לא יכל להרשות לעצמו להוציא סכום כזה, וביקש כמה דקות של מחשבה, אך עד שהחליט לרכוש את הכרטיס, גם הוא אזל, והתפנה מקום רק בטיסה מאוחרת בלילה. הוא חשש לאי נעימות, להגיע לאכסניה שלו בשעה כה מאוחרת. בינתיים קיבל שיחה מר' אברהם שכבר הגיע לשיקגו, ופגש באקראי ברחוב את העשיר אשר אמר לו כי אין כלל צורך שר' גדליה יגיע, ומחר בבוקר ייפגש אתו לראות מה לעשות במקרה של ר' גדליה. ר' גדליה האמין בלב שלם כי העיכוב כולו לטובתו. הוא נשאר ללון בניו יורק, ותכנן לנצל את ההזדמנות לפגוש בשעות הבוקר איזה רב חשוב שמזמן רצה לפוגשו. בבוקר החליט להתפלל בבית הכנסת של הקהילה החלבית, כדי לפגוש איזה עשיר. לאחר התפילה פגש שם באקראי עסקן נכבד אשר קרא לו להתלוות אליו ליהודי אשר קיבל על עצמו להשיג עבורו סך של \$ 25000 , באם עוד כמה אנשים הקשורים ל ר' גדליה ישיגו אף הם עשרים וחמישה אלף דולר כ"א. במטרה לגייס יחדיו סכום של \$ 150000 . ביניהם היה הרב החשוב שאמור לפגשו הבוקר "עליתי לביתו של הרב כדי להתיעץ על הנושא לשמו הגעתי, אך מנין אקח את האומץ לבקש ממנו כסף?! בטרם פתחתי פי, אמר לי הרב מעצמו שאתמול מישהו הביא לו סכום גדול לחלק לצדקה, והחליט לתת לי במקום צק על סך עשרים וחמישה אלף דולר! במקביל גם ידידי ר' אברהם התקשר משיקגו, ועידכן כי העשיר החליט לתרום סך של שלושים ושישה אלף דולר. כך שמאותה נסיעה חזרתי עם סכום נכבד ביותר" משתף ר' גדליה "זכיתי לחוש כי המתחזק בביטחונו בבורא ית' למעלה מהשמש, מאירים לו מלמעלה ממקום בלתי צפוי."

פרשת ראה, ל' במנחם-אב, א' דואש-חודש אלול תשפ"ב

גיליון מס' 527

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ראה אנכי (יא, כו) - בגימטריה פזר, שגם כאשר מפזרים מעות לצדקה, צריך לראות בעני את עצמה, דהינו שלא לכישו פשם שאינה רוצה שתתבזז איתה, אלא לתת בכבוד. (פניני שבת)

וירשתם אתה וישבתם-בה (יא, לא) - וירשתם בגימטריה יראת השם, לרמוז שאי אפשר לבוא ולרשת את ארץ-ישראל בלי יראת ה', ואז זוכים לשבת בה לארץ זמים. (פניני הפרשה)

ועברתם את-הירדן וישבתם בארץ (יב, י) - סופי התבות בגימטריה פת"ר, פתרון מצות ושבע דרבנן, שקולה ושיבת הארץ כנגדן. (שיח יצחק)

השמר לך פורתעוב את-הלווי (יב, יט) - הלווי לשון לזיה והתחברות. השמר לך - השמר לדבר לחברה בלשון נוכח לך, ולא בלשון רבים, כדי שלא תעזוב את הלווי דהינו את ההתחברות אליו מתוך אהבה. (רבי דוד מלעלוב)

הלווי מרמז על הנשמה המתלנה אל הגוף, השמר לך פורתעוב את הנשמה ותהיה עשיתה נוסה לצד החומר, בכל ימיה אשר אתה חי על-האדמה. (רבי ברוך מרדכי מקוידניוב)

השמר לך שלא תעזוב את ההתחברות לה' יתברך בכל רגע, כי יתכן שכל בראתה לעולם היא רק כדי לעשות פעלה זו ברגע זה בדין, ואם תאבד חלילה את הרגע הזה, תאבד בזה חסוּשֵׁלֹום טובה הרבה. (רבי משה מקוברין)

השמר לך פורתעוב - נוטריקון תפלה, כל-ימיה על-אדמתה - כל ימי האדם צריך שתהיה לו התדבקות בה', אך לפחות בשעת התפלה השמר לך שלא תעזובנו. (גני אור)

כל-בעל משה ידו אשר (טו, ב) - נוטריקון מתן בסתר יפה אה, וכן מלה במשפט יעמיד ארץ, להורות כי מתן בסתר מבטל משפטו של ה' יתברך, על-ידי צדקה ותשובה. (תורת משה)

כי לא-יחדל אביון מקרב הארץ (טו, יא) - נוטריקון כאשר לא ישמרו את מצות ה', כי רק אז לא יחדל אביון מקרב הארץ. (מול יעקב)

ולא תקפץ את-ידך מאחיד האביון (טו, ז) - נוטריקון תהלים, לרמוז שצריך לתת צדקה קדם התפלה, ואין האדם מכפר את עצמו באמירת תהלים בלא צדקה לעני. (באר שלמה)

ספורים בפרשה

הקשר והדמ-על-מזבח ה' אלקיך (יב, כז)

בשנת תשי"א, בעוד הרב מפוניבז' שוקה בארצות-הברית לטובת ישיבתו הנודעת, נפל למשכב והיה שרוי בסכנת-חיים. רופאיו בבית-הרפואה הר סיני נאלצו לבצע בו ערויידים, והוא התחנן בפניהם לכל שתמשו בדם נכרי שאינו מזרע ישראל. הללו הבטיחו לו כי בקשתו תתמלא, אך למעשה, כיון שהדבר היה פרוץ בקשי טכני, נסו הרופאים להערים עליו פאלו מנתי-הדם שתחדר לנרידיו היא של יהודי. לפליאתם הגדולה, ברגע שהמזרק חבר לגופו, נתקף הרב בעיות קשה וכל גופו פרסם באפן מבהיל "לדם-נכרי לא תהיה שליטה על-גופי!" זעק הרב לחדת הרופאים, עד שהללו נאלצו לשלף מהרה את המזרק מגופו, עוד בטרם הספיקה לחדר לתוכו אפלו ספת-דם אחת. עד מהרה הובאו בחורים משיבת "תורה ודעת", והם תרמו מדמם להצלת הרב מפוניבז', והוא הבריא בדרך נס. שמונה עשרה שנה לאחר מכן, בשחלה הרב את חליו האחרון ושהה שוב בבית-הרפואה הר סיני, בקש מהרופא שטפל בו, לערות בו רק דם-יהודי. לשמע הבקשה התפלא הרופא ואמר: "זוהי הפעם הראשונה בחיי שאני שומע דרישה כזו, וכי דמו של יהודי סמוק יותר מדמו של נכרי"? אך הרב הפציר בו לעיין בתיק הרפואה האישי שלו, השמור בודאי בארכיון. בעבר שעה קלה חזר הרופא ואשר: "הצדק עמכם, ובאמת בטפול הקודם התחנן לרופאים שגופכם דוחה כל סוג דם אחר, ואין אפשרות לבצע ערוי אלא בדם-יהודי. נתתי כבר הוראה לפרסם קריאה לתורמי-דם יהודיים לבוא..."

כי גם את-בניהם ואת-בנותיהם ושרפו באש לאלהיהם (יב, לא)

בעירה שפערוב שבפלה פוטרקוב (שמה המקורי היה פשערוב, והיהודים שנו את שמה מ'פשער'ב' ל'שפער'ב'...), דר איש מפלג בתורה וחסידות ושמו רבי ישעיה קמניסקי, שהתפרנס מצביעות צמר. והנה החל נכרי אחד להתחרות בו ועסק גם הוא בצביעות צמר. הימים היו בתחלת נשיאות ה'ישמה ישראל' מאלכסנדר, ורבי ישעיה שלח אליו את בנו לבקש עצה ותושיה, ובבואו מצא שם הבן את מחתנו של אביו, ונכנסו אל הרבי. "יש הבדל בין איש מופת' ל'בעל מופת'", אמר להם הרבי, "בעל מופת' הוא זה שבאים לפניו עם ענין קשה והוא פועל בתפלתו לטובה, ואיש מופת' הוא פעין שארע עם השר שלום' מבלי, שפעם נכנס לבית-מדרשו, ומשום-מה החל לקרא את דברי רש"י בשם הספרי, על הפסוק 'כי גם את-בניהם ואת-בנותיהם ושרפו באש לאלהיהם' - גם לרבות את אבותיהם ואמותיהם. אמר רבי עקיבא, אני ראיתי עובד-כוכבים ששפכתו לאביו לפני כלבו ואכלו, ולאחר מכן נכנס הרבי לחדרו וסגר את הדלת בעדו. לאחר ימים אחדים, הגיע יהודי מכפר קרוב, וספר על גס גדול שארע לו. בסמוך אליו התגורר נכרי שונאי-ישראל, והיהודי התירא תמיד ממנו שלא יהרגנו. והנה נודע בכפר, כי בנו של אותו רשע, פתת אותו והאכילו בפני הכלבים שלו, והיה לגס". "זהו אפוא איש מופת'", סים הרבי מאלכסנדר, "ואם-כן, הרי דברי המשנה בבבא-קמא הנותן צמר לצבע והקדיחתו יורה' ראויים וטובים גם במקרה דגן אצל איש-יבוי של ר' ישעיה... לא עברו ימים ארבים, והצמר של אותו גוי מתחרה התקלקל, והלה נאלץ לברח מהעירה בבשת פנים..."

דוא"ל המערכת:
5806777@gmail.com

שבת טיש' ו'מדות טיש'
בחינות הספרים המבחרות

זמני השבת - ירושלים
הדלה"ג 6.35 צאת השבת 7.47 רבנו תם 8.27

ונתתה את־הברכה

קיקמברלי, היא עיר־בורים בפרקו הרפובליקה של דרום־אפריקה, ומנהו צמת־דרךים חשוב. שמה הקודם של העיר היה 'בהלה חדשה', שכן היא הוקמה בעקבות מציאתן של שתי אבנים בצבע לכן, במורד גבעה על גדת נהר האורנג', שהוא נהר הארץ ביותר בדרום־אפריקה, שהתגלו ביהלומים עצומים במשקלן. אל המקום החלו להגיע אלפי מהגרים, בהם כוררי־אדמה ומחפשי עשר מהיר, ועד מהרה נחפר במקום בור עצום שממנו הוצאו כמעט שלשת אלפים קילוגרמים של יהלומים גלמיים. בור המכרה הפך להיות אתר תירות מבקש מאד, שכן הוא נחשב הבור הגדול ביותר בעולם שנוחר בידי אדם בעבודת־ידיים, והוא מהנה מופת עד להיכן מסגל האדם להגיע בכח הרצון והחשק. ורק בכדי לשבר את־האון נזכיר, פי החפירה נעשתה באתים ומכוששים, ולא במכונות ממנועות, והבורים פרו עשירים ושנים מיליון טון של אדמה וסלעים, בתנאי מחנה קשים ביותר, תחת חם לוחט ומחסור חמור במים. והכל מתוך חלום למציאת יהלומים והתעשרו־תבוק...

בעיר זו בראשית ימיה, ארע הספור המענין הבא, המובא בספר 'עם התורה'. שופט השלום בקיקמברלי, התבונן במרת־רוח בנאשם שהובא לפניו. יהודי בשנות החמשים לחייו, שחזותו העידה עליו כי הוא אחד מההגרים החדשים שהגיעו רק לאחרונה לדרום־אפריקה. היהודי, שמאז גולדברג, האשם בעסוק ברוכלות ללא רשיון. הוא נעצר על־ידי המשטרה, פשוטט בשכונת הבורים, באזור מכרה־הזהב הסמוך לעיר, והציע להם למכירה את דברי הסדקית שבאמתחתו, ללא רשיון חקי מטעם העירייה. השופט, שמבט חטוף בנאשם הספיק לו על־מנת להזכח שאיננו 'פושע מסכן לצבור', החליט לנהוג כלפיו בסבלנות. הוא החל בחקירתו, מתוך פנה להקל דינו ככל האפשר. לאחר ברור הפרטים הראשונים על זהותו, שמו ושם משפחתו, מקום הולדתו וכדומה, הגיע אל השאלה הבאה 'בן פמה אתה?' והאנגלית בפי גולדברג, שהגר לדרום־אפריקה רק חדשים אחרים קדם לכן, היתה עדין דלה למדי. אך אף־על־פייכן הבין את שאלותיו של השופט, ועשה כמיטב יכולתו כדי להשיב עליהן באנגלית הרצוצה שבפיו. 'בן חמשים וחמש, עד מאה ועשרים, אדוני השופט', השיב. השופט המפתע, שהבטוי היהודי 'עד מאה ועשרים' היה זו לו לחלוטין, לא ירד לכונתו. 'שאלתי בן פמה אתה', חזר על דבריו בהטעמה, 'ענה לי אפוא תשובה ברורה!' 'הרי עניתי כבר', אמר גולדברג בתמימות. 'אני בן חמשים וחמש, עד מאה ועשרים!' סבלנותו של השופט החלה להתרופף. 'הפסק להחל בי, ונקב במספר אחד ברור!' אמר בחמרה. גיל איננו תחזית מזג־אוויר, בה נוקבים במספר המזערי והמרב. אתה נמצא בבית־המשפט, וכאן אין מתברחים!...

גולדברג הביט בשופט במבוכה, מתקשה להבין מה פגם מצא הלה בתשובתו. לרוחחו הרבה נחלץ באותו הרגע לעורו מזכיר בית־המשפט, שהיה אף הוא יהודי. 'הרשה לי, פבוד השופט, להסביר לך את דברי הנאשם', פנה בנימוס אל השופט הפעום. 'עד מאה ועשרים' הוא בטוי יהודי אפני. יהודים נוהגים לאחל לעצמם בכל הזדמנות, להאריך ימים עד גיל מאה ועשרים... האיש לא התבונן, חלילה, להתל בכבוד השופט... השופט, שהיה נוצרי מאגודת ה'הידים' האנגלית והתחנך מילדותו על ברכי התנ"ך, ירד עתה לפשר הדברים. חיזר רחב התפשט על־פניו. 'אָהה, עד מאה ועשרים, כפי שחי משה רבנו', הניד בראשו בהבנה. 'הבנתי... נו, התבוננו סוף־סוף על המכשול הזה... ועכשו הואל בטובך להסביר לנאשם, שאני נוהג עמו הפעם לפני משורת־הדין ופוטור אותו באזהרה בלבד. אנו מדינה הנוהגת במהגרים בנדיבות, ורוצה לעוד להם בחבלי־קליטתם אצלנו. לכן לא יעגש הפעם, אולם עליו להחל מיד מן הרוכלות הבלתי־חוקית. עליו להגיש בקשה לעירייה לקבלת רשיון־רוכלות ולחפות עד שיקבלו. עד אז אסור לו למכר דבר לאיש. הספר לו בבקשה את דברי'. גולדברג הנהן בראשו לאות הספקה, פששמע את תרגום הדברים לאידיש מפיו של המזכיר, אולם השופט המשיך להביט בו במבט ספקני. 'האם יש לך מקצוע ממנו תוכל להתפרנס עד קבלת הרשיון?' בקש לדעת. 'לא, אין לי שום מקצוע אחר', ענה גולדברג, 'גם בעירת מולדתי בליטא הייתי תמיד רוכל'. 'ממה תתפרנס אפוא בינתיים?' התבונן בו השופט בהשדנות. 'אה, אין שום בעיה', השיב גולדברג בשלוה, 'בכר השבתי על רעיון מצין. בשיטוטי באזור המכרות, פגשתי שם רוכלים יהודים רבים, המסתובבים עם מרבצתם בין הבורים. פשמגיעה שעת מנחה, מניחים בלם את אמתותיהם ונעמדים לתפלה. לעתים קרובות קורה שחפר עשירי למנון, וממנו בקשו כבר לא פעם להשלים מנון. החלטתי שהדבר יכול להיות בעבורי פרנסה מצוינת. מעתה אהיה עשירי למנון' ורק בשכר. על כל מנון שאשלים אדרש תשלום נאות, ומי שזקוק לי שישלם... ואני בטוח, שמעסק זה אוכל להתפרנס בכבוד... השופט נראה נבוך במקצת, והמזכיר היהודי מהר להסביר לו את משמעות המשג 'עשירי למנון'. 'אה, הבנתי', התלוצץ השופט, 'אכן, פרנסה קלה ונאה... מי יודע, אולי פדאי גם לי לעזוב את מקצועי המפרך פשוט, ולהתפרנס יפה מהשלמת מנונים'...

גולדברג הביט בשופט בזלזול. קומתו התשרה לפתע, אי־הבטחו ותחושת הנחיתות האפניניים לכל מהגר 'רוק', נעלמו מעיניו. הפעם כמו יכול היה להתבונן בשופט מלמעלה למטה. 'לך ותנסה, אדוני השופט', אמר בבטול. 'רק תנסה, נראה אם יסמימו לצרף אותך לאיזשהו מנון'...

מאורות

רבי ברוך אברהם בינדיגר מהנשוביץ זצ"ל
ליום ההולולא א' פאלול תרל"ח

מגדולי צדיקי דורו, גאון נפלא ומרביץ תורה, בעל־מופת ופועל ושועות. מראי פני 'החזקה מלבלי', המגיד מקוניץ ובנו, המאור ושמש', רבי שלום מקמינקא ורבי מאיר מפרמישלין, ותלמידו המבוקש של רבי נפתלי מרופשיץ. מצאצאי הבית־שמואל על אגרי־העזר ומנוע בי"ח ומהרש"ל. נולד בוישניצא ולמד מפי דודו רבי יוסף חרף מזבוב. בהגיעו למצות נכנס גם לבית השוואר, הניח תפלו והתעשה בטלית כאחת. בהיותו בן י"ח שנים בלבד, כבר התמנה לרבה של פרדיוב ומשם התמנה בביקובסק, אך סבל בה מבעי קהלתו, ועבר להנשוביץ שבהגריה, בה כהן רבנות והרביץ תורה בישיתו במשך שנים רבות. במעבר הגבול להגריה, נשא לשם משפחתו והוא ענה איד בן דא א גר, דהינו אני פאן גר ולא תושב־קבע, וכיון שפקידי המסם לא הבינו את לשונו, העניקו לו את השם 'בינדיגר' כפי ששמעו ממנו 'בין דא גר'... על אף גאונותו הגדולה, לא נותרו ממנו חבורים וחדושי־תורה, שכן טרם פטירתו בער את כל אוצר־כתביו, מתוך חשש שמה יהיו לו פניות שלא לשם־שמים בשעה שהעלה אותם על־הקרבן, אף שרבו רבי מאירל וידידו הטוב הדברי חיים' מנוע העידו עליו שהוא לומד תורה לשמה והוא ענו כהלל. בני קהלתו העריצוהו, וביים פטירתו היו נוהרים בהמוניהם אל האהל שנקבה על ציונו בהנשוביץ. בשנת תרכ"ו חתם עם גדולי דורו על התקנות הנודעות בגג השנויים בבתי־הכנסת שערכו הרפורמים.

יוסיף דעת

"השמר לך מן תעוב את־הלוי כל ימי חיך", בבסוק זה המופיע בפרשה, שהתמט רבי עזריה מויראדומים בספרו 'מאור עינים', בשבח ספריו מלאי החכמה של רבי יהודה הלוי: "כל יהודי נאמן בחברותו יאות לו ללמוד לעצמו, ולבקש שיכתב על לוח לב כל אחד מבני ותלמידיו, עם ציווי ואזהרה 'שמר לך מן תעוב את הלוי'". משפחת אדומים, אליה מתורב רבי עזריה, היתה לפי המסורת אחת מרוב המשפחות שהולכו לרומא בידי טיטוס בזמן חורבן בית־הראשון, יחד עם משפחת המופחים, הענוים והזקנים. רבי עזריה היה מחכמי איטליה, בקי בתורה ובחכמות רבות, ונודע כחוקר היסטוריה וכרונולוג של תולדות עם ישראל, והמשוררית בתקופת חור הזהב של יהדות פרוסיה, מאז עבר השלטון מבידי מדי הנצרים למוסלמים, ונודע בייחוד בספרו 'הכזרי', שנכתב בצורת שיחה בין מלך הכוזרים וחכם יהודי על יסודות היהדות. הספר התקדש לדורות, ורבי ישראל משקלוב אמר, כי רבי הגר' מווילנא הורה ללמוד את הספר 'שהוא קדוש וטהור, ועיקרי אמונת ישראל ותורת תלמידי'. כמיהה גדולה היתה בריה"ל לארץ־ישראל, כפי שנשמע בשירו הנודע 'לבי במורת ואני בסוף מערב', ובשנת ד'תת"ק יצא מספר לכיוון מורת וחגיע למצרים. לא ברור אם זה לבסוף להגיע לארץ־ישראל, ולדברי בעל 'שלשלת הקבלה' היה בן חמישים שנה כשהגיע ארצה, וכאשר הגיע לשערי ירושלים קרע את בגדיו ונחן ארצה לקיים 'כי יצד עבריך את אביה ואת עפרת יחוננו, ואמר את הקנה שחבר 'ציון הלא תשאלו', 'וישמעאלי אחד לבס קנאה עליו מרוב דבקות, וחלף עליו בסוס וירמסו וימתחו', אולם יש המטילים ספק באגדה זו. בשירי ריה"ל ישנם פיוטים להשבת ושלוחת, קינות ושירי נאולה, בקשות ותפילות, שירי ידיות ושלוחה, ושירים שבחו ארץ־ישראל. ריה"ל היה ידידו הטוב של רבי אברהם אביעזרא והוא מוזכר פעמים רבות בפירושו על התנ"ך. ב'שלשלת הקבלה' הג'ל מביא אגדה, שרבי אברהם נשא את בת ריה"ל לאחר שאביה נשבע שהראשון שיבוא לביתם יישאנה, אולם החותן יאר' כתב שחם דברי כוב, ואילו רבי אברהם זכות בספר יחסין כותב, שריה"ל ורוב"ע היו בני שתי אחיות. בארית יחסי־אבות' שנכתבה בשנת רצ"ו, מובא כי שניהם קבורים ביישוב כאכול שבגליל, יחד עם רבי שלמה אבן־גבירול.

ובו תדבקון

ירושלים של־מעלה מלאה היא בגאונים מפלגים, שלפס כל־בהארי בתורה, אולם אינם מבקשים טובה לעצמם ומהלכים בצדי דרכים בענוה. אחד מאלו, היה רבי אברהם וילהלם. בעל ה"הלכה ברורה" על הלכות מקראות וטהרה, שגדולי הדור הפליגו בשבחו, אולם הוא נותר צנוע ונעלם, ולא התחזק טובה לעצמו. מימי נעוריו ועד קנותו המפלגת, שקד על־התורה ועל־העבודה, והיה סמל ודגמה של יגיעה בתורה בהתמדה מתוך דחק. עוד בצעירותו פבר השקיע את עצמו בלמוד ההלכה, וביורה רכש את דרך השמוש אצל חותנו הגדול, רבי ישראל זאב מינצברג רבה של ירושלים העתיקה, שנודע באחד מגדולי ההוראה בדורו, וממנו רכש וקנה את דרכי ההוראה הלכה למעשה.

רבי אברהם קים בעצמו את מאמר התנא "עשה לך רב והסתלק מן־הספק", ומנעוריו היה דבוק בגאוני־תורה נודעים, וקבל הרבה מפיהם. באותם ימים, בעודו אברהם צעיר לאחר נשואיו, התגורר בירושלים גאון מפלא בשם רבי יהודה פישל פרלא. הוא היה מבחירי ישיבת ולוז'ין ובריסק, וסרב כל־ימיו לקבל תפקידי רבנות שהציעו לו, לרבות פהגה פערים המפרסמות לכליו וקרנא. עשרות שנים ישב ספון בחדרו, מתעמק בספרותו הגדולה, ומעלה את־הדיושיו על־הכתב. הצבור לא עמד על־טיבו, עד שלפעת, לאחר ארבעים שנות עמל, פרסם את חבורו העצום על ספר המצות של רבנו סעדיה גאון. היה זה חבור מפתיע בהקפו ובאיכותו, שלשה פרקים עברי־כרם עם כאלף ויש מאות עמודים, ובו גלה את כחו הגדול בתורה והרעיש את העולם התורני דאז. "ללא יגיעה של ארבעים שנה רצופות ושקידה בלתי פוסקת, אין בכה אנוש לחבר יצירה נפלאה כזו", אמר עליו רבי חיים זאנפלד, רבה של ירושלים, שהעריצו מאד, ואף דאג לשקנו בבית־מגורים בשכונת בתי־מחסה בירושלים העתיקה, לאחר שעלה אליה בשנת תרפ"ז. רבי אברהם וילהלם עמד מהר על אוצר הסגולה הקים בשכונה, והחל להתאבק בעפר־רגליו. ומענו, פי הגאון הפלאי נטה אליו חסד, ונפשו נקשרה בנפשו. בכל פעם שהיה חפץ לראותו, היה שואל: "דער קעסטקינד איז שוין געקומען?" לאמר, 'האם האברך שאוכל קעסט אצל חותנו רבי ונחל מינצברג, כבר הגיע?' והיה משתעשע עמו בדברי־תורה והלכה. היה זה פעם באחת השיחות התורניות בין השנים, כאשר רבי יהודה פישל הציג בפני בר־שיחו הצעיר מערכה תורנית מסעפת, ובמהלך הדברים הזכיר את דברי ה"נודע ביהודה" בספרו, ובתריפותו התבטא: "במחילת כבודו של ה'נודע ביהודה', נשפחו ממנו דברים מפרשים שאמרו בעלי־התוספות מקום פלוני". אף שהדברים היה נראים ברורים, הצר הדבר מאד לאברך הצעיר, שלא היה מסגל להשלים עם העבדה פי ה'נודע ביהודה', שנודע כאחד מגדולי הדורות וכל בית ישראל נשען על־פסקיו, שכח תוספות מפרש. הוא שב לביתו, ובמרץ־נעורים החל לשקד על־מנת למצא ישוב לשיטת ה'נודע ביהודה'. ואכן, לאחר שעות ארוכות של יגיעה, מצא לפתע דרך סלולה בסגיה הסבוכה, ועלה בידו לפתור את הענין בתרוץ הולם וקולע, והיה העקב למישור והרססים לבקעה. בריצה בהולה נכנס רבי אברהם לבית רבי יהודה פישל, ושטח בפניו את מהלכו בסגיה. ובין הדברים, מתוך קנאות לכבודו של ה'נודע ביהודה', הוסיף רבי אברהם משפט חריף: "לא יתכן לומר על ה'נודע ביהודה' שכהן ברבנות הרמה בפרג, שטעה בדבר־הלכה!" לתדהמתו, פרץ רבי יהודה פישל בבכי־מר, ודמעות החלו לזלג מעיניו ללא הפוגות. "אברך צעיר!" אמר לו הגאון בדמע, "דע לך שהנה צודק בכל מלה שאמרת. אני לא רציתי להיות רב, שכן בקשתי ללמוד תורה ללא טרדה, וכיון שהייתי עשיר מסגל מהנדניה שנפלה בידי, לא הייתי זקוק לפרנסה. ואכן למדתי עשרות שנים בהתמדה עצומה, וישבתי יומם ולילה סגור בחדרי ואף לא ראיתי את אור־השמש. גם קדיש וקדשה שמעתי מבית־הכנסת דרך החלון, ומשם הכניסה לי אשתי את ארוחותי, כדי שלא לבטל רגע מזמני. אולם עתה נחמתי על מעשי וגלית פי טעיתי, פי כדי להגיע להלכה פסוקה צריך לשמש בפעל בהוראה ולהורות הלכה לעם". וזה אני מציע", הוסיף לאחר רגע ואמר לאברך הצעיר רבי אברהם וילהלם, "שאם יציעו לך לשמש ברבנות, אל תהסס, אלא קבל מיד את המשורה, וקד תזכה לאסוקי שמעתיא אליבא דהלכתא". לימים, כשהיה רבי אברהם מספר את הספור הקלו, היה נאנח ומוסיף בצער: "מסתבר, פי בגלל הצער וחלישות־הרעת שגרתמי לאותו גאון פלאי, היה הדבר בעוכרי, ונענשתי מן־השמים שלא זכיתי לשמש בפעל ברבנות בישראל..."

רבי יהודה פישל האריץ ימים בירושלים, והגיע קרוב לגיל תשעים. לילה אחד, בשלהי חדש שבט תרצ"ד, יצא מביתו שבבית־מחסה כדי להפנות, פיון שבבתי־המוצאות היו אז מחוץ לבית. מרב התמדתו בתורה, לא הכיר הגאון היטב את משעולי השכונה, ובקטעות מצא את עצמו לפתע בבית־העלמין העתיק שבהרי־הזיתים הסמוך. הוא הסתובב אנה ואנה ולא מצא את הדרך כדי לשוב לביתו, ולפתע פגש אשה אחת שהצביעה על הדרך הפלולה לשכונתו. הפקר אור, וכשנכנס רבי אברהם בהרגלו לבית רבו, מצאו יושב חור פסיד וכלו רועד מאימה. בקול בוכים ספר לו על המקרה המוזר שארע לו באישון־לילה, ואמר פי הוא חושש שמא נפגש עם אחד המלאכים החיצוניים שמקורם מהפך הקדשה, ובנדאי הדבר אינו מבשר טובות. לשון נסה רבי אברהם להניח את־דעתו פי אף מקרה הוא ואין לו ממה לחשוש, אולם מזלו של הגאון חזה לו, ואמנם לאחר ימים מעטים, הסתלק רבי יהודה פישל בשם טוב בלי בשבט, ב' דראש־חדש אדר תרצ"ד, והוא זקן ושבוע ימים. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ראה אנכי נתן וגו' (יא. טו) - צריך לדעת, למה אמר לשון ראה על הדברים? עוד אמרו אנכי? עוד, למה אמר לשון יחיד, כיון שקבל הפרשה בלה בלשון רבים ואמר: ונראה, שהפנה היא. פי לפי שבא להבחין בעולם העליון ולהקמיע כל טובות עולם הזה, וכדי שיחמתי אצלם הדברים, צריך שהמובח יתה בו שני ענינים. אחד שיביר הפרה חוישת בטוב העליון, והשני שהשיג השגת טוב עולם הזה וקנינו, פי אם המובח יתה משלל מקנינו עולם הזה, לא יאמנו דבריו למשיג טובות עולם הזה, פי יאמרו אין אומרים למי שלא ראה וכו' וכו', שאם היה טועם טעמי הנאות גדלת העולם הזה וקנינו ותענונו, לא היה קמאיוס ובוחר בחולתו, ובה לא יטו אונם לקבל דבריו. גם הא להפלי בטוב עולם הפלא, לא יצדקו ולא יאמנו דבריו לשכל הטבע, כל שהוא עצמו אין דבריו אלא מפי האמונה, והוא לא ראה ולא ידע. ולזה אמר מושיע ויב האיש משה ראה אנכי - פריש, אלי תראו ותצדקו ותשכילו להצדיק הדברים, פי הוא השיג להביר טוב עולם הזה, פי היה גדול מאד ומלך ועשיר גדול, באומרו ז"ל ויפה ודאי אף נעים, גם בטוב העליון הכיר פי עלה שמים וטעם טעם עליון, ואחר שהשיג הפרה חוישית הפרה שני דברים והשתנה, אמר להם הדברים האמורים קנינו כאשר יאמרו וראו לשון יחיד, פי ראה זו ככל שנים בהתקנה כביש אחד שגלו לכל השנת משה בעולם הזה ובעולם הפלא:

פירושיה בך (טו. טו) - ובדרך רמז ירמז להעיר הקרה גדולה, על אחד המיחד שבאמה, שאילו אנו מקוים ומצפים מתי יבוא, והוא מלך ישראל משיחנו אשר הוא אביו, וכבר נמשל לעני באמרו עני ויבד על־חמור. ורמז חדיר אשר יסובבנו לחיות אביו, ואמר בך - פריש בסתמה, פי עונותינו האריכו קצנו. גם רמז בתבנת בך, פי הוא אביו פי בני שמותאנו מתי יבוא לבלגנו, וצא וקמט משה שאמרו רבותינו ז"ל במקשה רבי יהושע ברלוי, שבשנתאנו מלך הקשתי שאלו על ישראל שבועלם, ואמר לו רבי יהושע ברלוי פי הם יושבים ומצפים ביאתו, וכששמעו פי נגה החסיד בבניה רבה מתשקתו לבוא לאלם, ולזה רמז באמרו מאחד אחיה שהוא המיחד שבאחיה, על־דרך שפרשו רבותינו ז"ל באמרו קמט שבב אתה הקם, שרצונו לומר אחד המיחד שהוא מלך הקם, ואמרו באחד שערך להעיר אליו שהוא מיחד שבשפתהדרין, שאין כמותו מורה, באמרו וישפט בצדק וגו', ולא־למראה עיניו וישפט וגו', אלא והירחו בראת ה', ופריש שערך על־דרך אומרו וקלתו וכתו השערה, ואמרו בארצה להעיר פי הורתו ולתה בארץ־ישראל הקדושה:

דברי הימים

ג' באלול תרס"ג, הוא יום שנוצר לדיראון עולם, שכן בו התפרסמו לראשונה ה'פרוטוקולים' של זקני ציון, שהוא המסמך האנטישמי הנודע ביותר בעולם וספר היסוד של האנטישמיות המודרנית. בעטוי של כתב־הפלטת, התעצמה שבנת ישראל שבעה מונים, והנאצים עשו בו שימוש כדי להצדיק את השואה האיומה. במסמך המזוהף, שחובר בידי אנשי הצאר הרוסי, מובאים דו"חות של דיונים סודיים של אגודת הסתרים 'זקני ציון', שהתכנסה בדיוק בג' באלול תרנ"ז לבנישה סודית, ובה טוו מדינה להשתלט על אוצרות העולם והנהגתו בתחום רב, תוך כדי סכסוך בין המדינות והסתה למלחמות, יצירת משברים כלכליים וזריעת ייאוש, והשתלטות כללית באמצעות ניצול חולשת העולם. רק בשנת תרפ"א פרסם ה'שטימף' אומרו וקלתו וכתו השערה, התברר, כי צרפתי אחד כתב ספר על מגמותיו של נפוליאון השלישי להשתלט על העולם, והרוסים תרגמו את הספר, ובמקום נפוליאון הכניסו את המלה יהודים, ובשינוי התוכן יצאה העלילה כאילו היהודים מבקשים להשתלט על העולם. 'השטימף' - עיתון השטנה הנאצי, השתמש בפרוטוקולים בלהיטות, והוסיף עליהם כיד הדמיון השטני, ולדבריהם מקום ההתכנסות העיקרי של מנהיגי היהודים, היה בישיבת חכמי לובלין, כיוון שלובלין היא מקור הכוח הגדול של היהודים ודומה למעין לא אכזב. במהדורה גרמנית של הספר, מתואר כיצד מתכנסת מועצה של י"ב זקנים מלי"ב שבטי ישראל בבית העלמין היהודי בבראג בחג הסוכות, ומתכנסים כיצד להשתלט על העולם. כיום, אף שכל העולם משוכנע בזיוף המסמך, הוא מתורגם לעשרות שפות, ונלמד בארצות הרב בבתי־ספר כדי לעודד שבנת ישראל, אך מובטחים אנו כי הקב"ה מצילנו מידם.

רבי שמעון מנשה חיקון רבה של חברון, התמנה בידי רבו ה"צמח צדק" מלויבאוויטש לממנה פולל חב"ד בעיר. בטובלבו חלק צדקה לאלמנות ויתומים, עד שהקפה התרוקנה. יום אחד באה אלמנה שבורה שקוננה על רעבון בניה, אך לא היה בידו מאומה. חכד בדעתו ואמר: "בין שיש אנשים שמחשיבים אותי כאן, מוכן אני להכין פתקה בה אכתב שהרוכשה יקבל חלק מהעולם הבא שלי". הסבימה האלמנה מחסר-בררה, אף שבתחלה לא הבינה את ערך השטר, וכאשר הראתה אותו לאחד מעשרי העיר, קפץ הלה על המציאה ורכש את השטר בסכום רב. למחרת הגיעה אלמנה נוספת, ושוב נתן לה הרב פתק כזה, וכך הספיק למכר תוך מספר ימים כמעט את כל חלקו השמור לעולם הבא. והעיד אדם נאמן, כי ראה בידי נגידו חברון כמה פתקים כאלו...

מטעים

עשר תעשר (ד.י.כב)

בזקוקיטו, שהמשטר זוקף הקטנים ונותן עשירות לבקליו, כמו שאמרו חז"ל עשר בשביל שתעשר. וכן מרמו, שיש לעשר את תבת העשר, עשירית של ת"ו היא מ"ם, ושל ע"ו היא ז"ו, ומש"ו היא ל"ו, ומר"ש ב"ח, נמצא שהמשטר מן העשר הוא מזלף, שהמשטר מרים מזלף טוב. (שפת נבריא)

ביימכר לך אחיד העברי (טו.א)

בטעמי קדמא ואולא, לרמו לדברי האור החיים הקדוש בפרשת משפטים, שאפשר בא לקנות עבד, יקדים לקנות את העברי עליפני הנעני, אף שהנעני יעבדנו לעולם, מצריד להקדים ולקנות לקנות את העברי. ולכן נאמר כאן אחיד, שבגלל דבר זה הקב"ה מצוה לך להקדים לקנותו. (צמח צדק)

יראה כל-זבורף את-פניו ה' אלקיף (טו.טו)
יראה כל-זבורף בטעמי קדמא ואולא, לרמו לדברי המשנה, שרק מי שיכול לקנות ברגליו מצוה בעליה לרגל, פרט להגר שאינו יכול להקדים ללכת ברגליו. והתבות את-פניו ה' אלקיף בטעם מנחמנו רביעי, כי באמת יש ארבעה רגלים, שהרי שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו לענין פ"ד קש"ב, והוא מנח רביעי שהם ארבעה רגלים, ולכן קושטת הקש"ב למה לא מוכר שמיני עצרת שהוא רגל בפני עצמו, כי מרמז בטעמי הנגזרה. (פני יוסף)

מדגש

בין החיות הטהורות נמצא הצבי, עליו טבעו חז"ל את מטבע הלשון: "הניח מעותיו על קרנהצבי" להפסד ממון. הקפרישם התחבטו בהבנת המשך לקרנהצבי, והתוספות יוסיטוב' מכאן "שהצבי קל לרוץ, והמניח מעותיו על קרנהצבי מזמן להפסד", והענין חסידה שהוא לשון נופל על לשון, מניח קרנהצבי על קרנהצבי. ענין זה מביא השיטה במקצת ממאהדורא קמא של רש"י "על קרנהצבי שרץ עם מעותיו", ומפרש עוד, שהצבי חזקן תוקע קרניו בין הפלעים כדי שלא ימצא לעולם, והפסד נעלם אפוא עם הקרן. אלא שהצבי אינו משיי את קרנו, אלא האל. אלאא ביתא דברסידא' נאמר: "לעולם לא יעשה אדם כלום עם שוטה, שאם נפל בידו כלום כתב אותו בקרנהצבי, שלא תראנו לעולם", והכונה הפוכה, לפרסם הדבר, כמו "כתבו לכם על קרנהצוד".

ממלה

עני אחד העשיר, ולפתע הפכו כלם להיות קרוביו ואוהביו כפי שדרשו "וישוב אביו מעני", ומד "וישם בצוא משפחות" ... אך לא עברו ימים ארבים, ושוב התהפך עליו הנגלל והוא נעשה עני גדול יותר מאשר היה לפניו. אך נודע כי הוא יוד מנכסיו וכל אוהביו המדמים הפנו לו ערף והשאירוהו בודד לבפשו. "מכאן ראיה לדברי הסובר שאיוב לא היה ולא נברא, אלא משל הוד", אמר האיש כמר-נפשו, "שכן לא יתכן במציאות, שאדם אשר יוד מנכסיו כאיוב, ונתר בודד בעולם בעידם ובחסר-כל, ועדן נותרו לו שלשה אוהבים אמתיים שבאים לנחמו..."

אחד מקרובימשפחתו של האש דת' מאזרוב, יהודי עני שהתגורר בפולין, שגר מכתב-בקשה למוסד 'עזרת-תורה' שבניו-יורק, ובקש שיתמכו בו בשעת צוקו. העניית העבירתו על-דעתו, ובמכתבו כתב שהוא מטפל במשפחה גדולה עם שש בנות, בעוד לא היה לו אלא בת אחת... מנהל המוסד, רבי יוסף אליהו הנקין, פנה בטלפון אל הרבי, בין שידע שהוא קרובימשפחתו של הלה, כדי לברר אם הפרטים נכונים, והרבי ענה בדרך מליצה: "ששה בנים אחד" ... הבין הרב הנקין את התשובה המתכמת, והעניק לאיש תמיכה באחד שיש לו צאצא אחד. לאחר מכן התנחם הרבי על שגרם נזק לפלוני קרובו, ומיד בורר אצל הרב הנקין את ההפרש בין תמיכה לאדם המטפל בגיד אחד, לבעל משפחה בת ששה ילדים. ומאז, פעמים בכל שנה, לפני פסח ולפני ראש-השנה, היה שולח לאותו אדם את סכום ההפרש בתמיכה, וכך נהג עד פרץ השואה.

ספר תלמידו של רבי ברוך בר ליבוביץ מקמניץ, כי פעם בעת אמירת שעורו בביתו, נכנס עני אחד הביתה ובקש צדקה. חפש רבי ברוך בר בכיסיו ולא מצא אף פרוטה אחת, וכששלח את העני אל הרבנית חזר זה ואמר כי הרבנית איננה. פנה הרב אל התלמידים ובקש ללוות מהם מעט מעות לצדקה, אלא שהביטים של כלם היו ריקים, ובליתי-בררה אמר לעני לבוא מאחר יותר, פאשר הרבנית תהיה בבית ואז יתן לו צדקה. פנה העני לצאת, ורבי ברוך בר קם ממקומו כדי ללוותו, ונפרד ממנו במלים חמות, תוך כדי שהוא מעודד אותו ומברכו בברכת הצלחה. כשחזר אל מקומו לאמירת השעור, הבחין בפליאת התלמידים והסביר: "פאשר בא עני לבקש צדקה, הוא חש נבון ומביש. אך פאשר הוא מקבל את מעות הצדקה, הרי זה כעין פיוס בעבורו. ועתה שלא קבל מאומה, הרי נותר עם אותה הרגשה בוזיה עמה נכנס, ולכן מצאתי לעצמי חובה לכל-הפחות ללוותו בכבוד ולפיוסו בדברים, כדי לעודדו ולנחמו בדברים המשיבים את-הנפש".

על טובלבו ועינו הטובה של רבי אברהם יעקב מסדיגורא בעל 'אביר יעקב', ספר רבי ברוך הלפרשטס מגורליץ, שהשתקע בבני-ברק לאחר שנוצל בחסדי-שמים משואת אירופה, והגיע לארץ-ישראל בעירים ובחסר-כל. לצדף פרנסתו תר אחר מקור מחיה, וזוקק היה להמלצה. בעצת ידידיו נכנס אל הרבי, ובלבו ספקות: "האם הרבי יאות לתת לי המלצה בזמן שאינו מפרני?" אולם הרבי קבלו בסבר-פנים ופוח ובחמימות רבה. לאחר ששמע את בקשתו, נענה ובקש ממנו לנסח בעצמו את מכתב-הבקשה. אך תוך-כדי-דבור, שלף הרבי גירמכתבים שישמו מדפס עליו, ואמר: "הנה גיר-הפירמה שלי. אני אהתם למטה ואתה תכתב מה שתרגצה במכתב-ההמלצה". רבי ברוך הפתע לשמע הדברים, וכי אין הרבי חושש שמא אכתב דבר שהוא אינו מענין שאכתב? תמה, ונענה: "אין אני חושש לזאת, שכן הפרת פניך מעידה בך שאיש נאמן אתה". "אם כן", אמר רבי ברוך, "אבוא מחר כדי להראות את מה שכתבתי", אך הרבי פטרו ואמר "אינד צריך לטרח לבוא שוב", נפרד ממנו בלבביות ואחל לו הצלחה בדרכו. אולם בטרם יצא ר' ברוך את הבית, קרא לו הרבי לשוב על-יעקבותיו. הוא כבר החל לחשש שקא חזר בו הרבי, אך זה הוציא דף מכתבים נוסף, חתם גם עליו ואמר: "לעתים קורה, שאדם פוחב מכתב ויש לו טעיות, ואם-כך תצטרף לטרח ולבוא אלי שוב. קח לך אפוא טפס נוסף שלי, לכל מקרה שלא יהיה..."

אחד מצאצאיו של רבי משה מרדכי בידרמן מללוב, התגורר לאחר נשואיו בדירה קטנה, שבלה לא היה אלא חדרון קטן וצר. נאבקו בני הזוג בדלותם, ואף הרבנית הצטערה בצערם, אך הרבי היה שרוי בעניות וחקות נוראה ולא היה בידו להושיע. יום אחד שהה הרבי באותו קיטון צר ועלוב של צאצאו, והנה הגיע יהודי מפשוטי-העם והסתגר עם הרבי לשיחה בת רגעים מספר. כשיצא האיש, הבחינו בני-הבית, כי תחת פניו הנפולות, יצא בפנים קורנות משמחה. "איזה אבא טוב יש לכם!" אמר לבני-הבית, "אני עובד לפרנסתי בהובלות, ויש לי טנדר ישן המשמש אותי למלאכתי. לאחרונה התקלקל המנוע של הטנדר ונשבר משה-לחמי, באתי אפוא אל הרבי הטוב שיעזר לי, והנה הוא העניק לי את כל הסכום הגדול הנחוץ כדי להתליח את המנוע המקלקל..."

בהרף האחרון לימי חייו של רבי שמחה זיסקל ברוך-ראש ושיבת חברון, טרח לקנות מעיל-חרף לנער צעיר מתושבי שכונתו, שהוריו היו נתונים במצב כלכלי קשה וביתם היה ריק. זמרמה לאחר פטירתו של רבי שמחה זיסקל, התקשרו בני המשפחה, שדבר האסון הגדול על פטירתו עדין לא הגיע לאזנם, והם טענו, כי הרב הכטיח לרפש להם חלצה ומכנסים לילד נוסף שלהם...

"רק חזק לבלתי אכל הדם, כי הדם הוא הנפש" - מוסר השכל יש כאן לאדם. רוצה אתה להתחזק בעבודת ה' ולקבל על-עצמך הזקוקים שונים? עשה זאת, אך בתנאי אחד: לבלתי אכל הדם' - לא על השבון השני וכלי לשתות את-דמו, כי הדם הוא הנפש', להזהר בין אדם לחברו... (מדות לבבי)

גליון 537
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אחד ממלכי אומות העולם פנה אל רבי תנחום ואמר לו: "הבא ונהיה עמי ועמך לעם אחד!" השיב לו ר' תנחום: "טוב ויפה, אך אנו היהודים הננו נימולים ועל כן לא נוכל להיות כמוכם, הגויים. המולו איפה אתם ותהיו כמונו, היהודים". ירד המלך לסוף כוונתו של ר' תנחום והבין את הפקחות שבתשובתו, אמר לו אכן ניצחתני בדברך, ואולם, על פי החוק מי שמנצח את המלך מושלך הישר אל גוב האריות. מיד קרא למשרתיו והללו השליכו את היהודי אל הגוב, וראו זה פלא: האריות ניצבו ליד ר' תנחום הביטו בו אך לא נגעו בו לרעה. באותו מעמד נוכח גם מומר אחד שונא ישראל, והלא התרעם על הנס שארע ליהודי, בזעמו כי רב פנה אל המלך ואמר לו: נראה אין האריות רעבים עתה, ועל כן לא נגעו ביהודי. הבא ונעשה נסיון וניווכח אם האריות רעבים או לאו, הציע המלך וקרא למשרתיו, השליכו אל הגוב את האדם הזה, ציוה והצביע על המומר. הושלך המומר לגוב האריות, ובאחת התנפלו עליו האריות ואכלו את בשרו לתיאבון.

(עפ"י מסכת סנהדרין ע"ח)

פרשת השבוע

בפרשת ראה אנו מצפים תמיד לבשורות טובות

מסופר: כשהגיע הרה"ק רבי מנדלי מויטעבסק זיע"א לארץ ישראל, עמדו בפרשת ראה, והיה אומר על כך, כשבאתי אל הבעש"ט הקדוש זיע"א, היה בפרשת ראה. וכן בבואי אל המגיד הקדוש זיע"א היה פרשת ראה. בפרשת ראה באתי לארץ ישראל. בפרשת ראה אנו מצפים תמיד לבשורות טובות.

ליראה את ד' אלוך (י"ד - כ"ג)

פעם היה אברך מחכמי בראד (בהקלוזו בעיר בראד היו לומדים שם גאוני עולם שלא הלכו בדרך החסידות, והי' קוראים אותם חכמי בראד) בליוענסק בליל הושענא רבה וקרא משנה תורה. וכשהגיע לפסוק "ליראה את ד' אלוך", פנה אליו רבינו הרה"ק רבי ר' אלימלך זיע"א ואמר: אברך האם אתה יודע מה זאת יראה? יראה פירושו פחד. ונפל האברך ארצה אחוז זלעפה ופלצות מרוב אימה ופחד, ונמשך הדבר כל הלילה. ובבוקר לפני התפילה הלך הרה"ק רבי אלעזר זיע"א בנו של רבינו לאביו ואמר לו, אבא מה יהיה עם האברך מבראד? ניגש רבינו להאברך והעביר ידו או מטפחת על פניו, ואז קם על רגליו כאחד האדם.

במוצאי יו"ט כשכנס האברך לקבל ברכת פרידה, אמר לו רבינו, כשתסע בחזרה תאמר להם מה זה יראה. והיה אומר הרה"ק רבי יעקב מפשעוורסק זיע"א בשם מו"ח הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זיע"א, שאם רבינו היה יכול להשפיע לאברך יראה גדולה כזו, עד שכמעט פרחו נשמתו, אז מה גדולה יראת השם של רבינו עצמו? אלא שרבינו היה לו כלים לקבל את היראה.

כי תאוו נפשך לאכול (י"ב - כ')

מסופר על הרב הקדוש רבי דוד מלעלוב זיע"א, שהיה שרוי פעם בתענית משבת לשבת. בסוף השבוע כשהלך בדרך, הרגיש צמאון נורא, ואז עבר על יד מעיין נובע מים חיים צחים וזכים, המים גירו בו את הצמאון יותר ויותר עד שכמעט החליט לבטל את התענית ולשתות, אבל לאחר שעמד מעט וחשב ושקל בדעתו מה לעשות, התגבר על חולשתו, כבש את צמאונו ופנה לדרכו מבלי לטעום מהמים. כשעבר מרחק רב מהמקום, נתעוררה בקרבו שמחה עצומה על שעלה בידו לכבוש את היצר, אולם תיכף התבונן ואמר לעצמו, שמחה זו אינה באה מהיצר הטוב, אלא להיפך מהיצר הרע שרוצה להכשילני בגבהות וגאווה, וכדי להכניע את יצר הגאווה, שב על עקבו, קרב אל המעיין ושתה מן המים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:47 ת"א: 7:49 ר"ת: 8:24

ראה - ר"ח אלול

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:35 ת"א: 6:50

תוכל להיות סמוך ובטוח שלבך שוב יהיה ברשותך ולא תצטרך להיכנע לבקשותיהם של החוכרים היהודים הבאים לעמוד על המקח" אמר הכומר לפריץ. וייטב הדבר בעיני הפריץ והוא שלח הוראה אל רבי אלימלך לאמור כי תוך שלושים יום עליו לעזוב את ליזענסק, ולא לשוב אליה לעולם. מרוצה מעצמו ומהחלטתו יצא הפריץ למסע צייד כדי לבדר את עצמו, הוא לקח אתו את משרתו הנאמן, והם יצאו ליער רכובים על סוסים אבירים, אחרי רכיבה של שעות אחדות, הרגיש הפריץ עייפות נעימה, הם עצרו ליד נהר והפריץ השליך את בגדיו ונכנס לנהר כדי להתרענן, הוא שחה אל העבר השני ושם יצא מן המים, שכב בדשא הגבוה ונרדם. כאשר התעורר כבר שקעה השמש באופק, הוא חזר וחצה את הנהר בשחייה, אולם כאשר הגיע לגדה השנייה, רבה היתה הפתעתו כאשר לא מצא שם לא את משרתו, לא את סוסו ואף לא את בגדיו.

הפריץ היה אומלל ולא נותרה לו כל ברירה אלא להתחיל ללכת, ולקוות שיגיע למקום ישוב שם יכירו אותו ויסייעו בידו, ואכן הוא החל צועד בלא בגדיו והחושך ירד על הארץ, הוא הלך והלך עד ששמע נביחות של כלבים, ועד מהרה הגיע לכפר קטנטן שהכיל כמה בתים בלבד, אנשים שיצאו לשמע נביחת הכלבים פרצו בצחוק רועם בראותם את האיש המוזר, הפריץ ששכח לרגע את מצבו הרים עליהם את קולו וגידף אותם נמרצות לאמור "בני בליעל ארורים איך אתם מקבלים את פני אדונכם? אפשוט את עורכם מעליכם" צווחותיו של האיש המוזר שיצא זה עתה מהיער כשהוא לבוש בבגדי אדם הראשון לפני שאכל מעץ הדעת, גרמו לרעמי צחוק מחודשים, וילדים אחדים החלו להטיל בו צרורות ולהתקלס בו בדרכים אחרות.

לבסוף ריחם עליו אחד האיכרים וזרק לו כמה בגדים קרועים ובלועים לכסות בהם את גופו, לאחר מכן שלחו אותו לרפת כדי לישון קצת ולהתפכח מיינו, לאחר שמשוכנעים היו כי הוא שיכור כלוט. הפריץ היה עייף ורעב אך לא היה מסוגל לישון, הוא חמק מהכפר והמשיך בדרכו בשביל צדדי עד שהגיע לכפר הבא, כאן הוא כבר החליט לא לגלות את זהותו, כי לא רצה שיחשבוהו למשוגע, הוא רק ביקש מזון, והמשיך בדרכי נדודיו.

בכפר הבא הוא הצטרף לקבוצה של פושטי יד ונדד עמם מכפר לכפר עד שהגיעו לעיר ליזענסק, היה זה יום א' לפני הצהריים והקבצנים הלכו הישר אל הכנסייה ונעמדו בכניסה, כאשר יצאו המתפללים הם זרקו פרוטות לקבצנים שהתגודדו שם, הפריץ גילה בין היוצאים את משרתו, זה שגנב את בגדיו ההדורים לבש אותם ועתה הנה הוא הפריץ, בעוד שהפריץ עומד כאן בין פושטי היד, בגדיו קרועים ואיש אינו מכיר אותם, המשרת הנוכל נראה בבגדים ההדורים כמו פריץ אמיתי.

הפריץ שרצה לגרש את הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א במחוז ליזענסק שבגליציה פולין, חיו לפני כמאתיים שנה יהודים רבים שהרוויחו את פרנסתם מחכירת מסבאות ופונדקים, וכן כל מיני מלאכות שאת רובם הם חכרו מהפריץ המקומי, שרוב האיזור היה נתון לשליטתו ואף לבעלותו, הפריץ היה בטבעו אדם רע שקשיחותו גבלה לעתים באכזריות, הוא סחט מהיהודים דמי חכירה גבוהים ככל האפשר, ומי שאיחר בתשלום היו צפוי לעונש.

אולם לעתים התברר כי הפתגם "כלב שנובח אינו נושך" חל גם על הפריץ הזה, כל שנה כאשר החוכר היהודי היה בא אליו כדי לחדש את החכירה, היה הפריץ דורש סכום מוגדל, אולם כאשר היהודי בכה והתחנן בפניו וטען כי אין הכנסות הפונדק או המסבאה וכו' מכסות את הוצאותיו, וכי הוא לוקח את סכום דמי החכירה מפי הטף ממש, היה הפריץ מתרכך בסופו של דבר ומשאיר את הסכום כפי שהיה, ואף היו מקרים שהוא הוריד את דמי החכירה ונתן לחוכרים זמן נוסף כדי לשלם לו את חובותיהם.

מיד אחרי מפגש כזה עם "נתיניו" היהודיים והם אכן היו בבחינת נתינים, כי היו נתונים בידי הפריץ לשבט או לחסד, הרגיש הפריץ את עצמו מרומה, הוא לא אהב את היהודים ולא היו בלבו רגשות אל אף אחד, לא ליהודים ולא לאחרים, איך זה קורה, הוא שאל את עצמו שוב ושוב, שהוא מתרכך כאשר היהודים הללו באים לשחר את פניו, שאלה זו הטרידה אותו ביותר והיתה לו הרגשת אשמה, כי להיות טוב אל היהודים, יש בזה משום עבירה וחטא כלפי האמונה הנוצרית.

הוא החליט לבסוף "להתוודות" ולבקש את עצת הכומר המוודה, בפניו הוא נהג להתוודות על חטאיו, לכומר היתה עצה וכן הסבר מן המוכן, הוא הסביר לפריץ כי "חולשתו" כלפי היהודים אינה בהכרח אשמה שלו, בליזענסק חי כפי שידוע לכל יהודי קדוש וצדיק ושמו רבי אלימלך, שכל היהודים מהסביבה הקרובה והרחוקה פונים אליו לסעד ולעזרה במצוקותיהם, ולפני שהם הולכים אל הפריץ באים היהודים הללו אל רבי אלימלך, ומבקשים אותו להתפלל למענם כי ה' ירכך את לבו האכזר של הפריץ, זו הסיבה לכך שהפריץ נכנע בעל כורחו, והוא ממלא אחר בקשותיהם של היהודים, ואשר לעצה, הציע הכומר לגרש את רבי אלימלך מליזענסק, פשוט לצוות עליו לעזוב את העיר ואת המחוז, כך שהיהודים שוב לא יוכלו לפנות אליו לעזרה. "אם כך תעשה

משל ונמשל

לבקש לחזור לאבינו שבשמים

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד, והבן סר מהדרך הטובה, וכמה שהיה אביו המלך מוכיחו לא הועילו דבריו, פעם אחת כעס עליו המלך כעס גדול, והוציאו מביתו וגרשו למרחקים וזרקו במדבר שמים. והנה הבן ראה את עצמו שנמצא במדבר שומם ואין לו לא לחם ולא מים, לא בגד ולא בית. הרגיש הוא בצערו הגדול והיה הולך באותו מדבר ובוכה ואינו יודע להיכן הוא הולך, והרעבון והצמאון הציקו לו מאד, לאחר שלשה ימים הגיע הבן לכפר אחד ודפק על דלת אחד הבתים, יצא משם זקן אחד ושאל אותו לחפצו אמר לו שהוא רעב ושירחם עליו ויתן לו מה לאכול, שאל אותו הזקן מה תתן לי בתמורה לאכילה ושתייה? השיב לו הבן אין לי מאומה אלא אם תתן לי לחם לאכול אעבוד אצלך בחנם, תיכף קיבלו הזקן והנער החל לעבוד אצלו, לאחר זמן קצר שכח הנער שהוא בן מלך, ולאחר כמה שנים מת אותו כפרי זקן, והיה לו בן אחד שהיה בליעל ואכזר גדול, והוא היה לוחץ את בן המלך בעבודה קשה וביסורים נוראים, עד שבן המלך קץ בחייו וביקש את נפשו למות, באותו זמן בא למלך געגועים על בנו, קרא המלך ליועציו ומשרתיו לקום ולחפש את בנו האובד, תיכף קם המלך עם פמלייתו והיו מהלכים ממקום למקום, ובכל מקום שנכנסו היו מכריזים, שכל מי שיש לו דין ודברים עם חברו, או עבד עם אדונו, או שיש לו בקשה מהמלך, יגש אליהם ויפתרו לו את כל בעיותיו, וכך הלכו ממקום למקום עד שהגיעו לאותו כפר שבן המלך נמצא שם, כששמע בן המלך את הכרוז, הלך גם הוא לפני המלך ופמלייתו, וכשבא לפני המלך, הסתכל בו המלך והכירו, ושאל ממנו המלך מה בקשתו, סיפר לו שהוא עובד אצל כפרי אחד, ובזמן שאביו הזקן היה חי היה נותן לו לחם חוקו, ועתה אפילו לחם צר ומים לחץ אינו מקבל, ועל כן אדוני המלך אבקש ממך לדבר אתו שיתן לי לחם לאכול ולא יצער אותי, כששמע המלך את דברי בנו לא יכל להתאפק, ובכה בדמעות שליש ואמר לבנו, בני, האם שכחת בן מי אתה? והרי במקום שתבקש לחם לאכול, תבקש לחזור לבית אביך, וממילא יהיו לך את כל הטובות שבעולם.

והנמשל: אנשים בוכים על לחם ועל פרנסה וגו', ואומר להם השם יתברך, במקום לבכות על המחיה ועל הכלכלה, תבכו ותבקשו לחזור לאביכם שבשמים, ותבכו על גלות השכינה, ואז אבנה לכם את בית המקדש וממילא יהיו לכם כל הטובות שבעולם.

(אהבת חיים)

הדחף הראשוני של הפריץ היה להתנפל על המשרת הבוגדני ולעשות בו שפטים, אולם הוא בלם את עצמו בעוד מועד, הרי איש לא יאמין לקבצן עני שכמותו ועוד יפליאו בו את מכותיהם על שהוא מתנבל ומציק לאדם רם מעלה, לבו של הפריץ היה שבור בקרבו הוא לא היה מסוגל להאמין כיצד קרה לו דבר כזה ומדוע זה מגיע לו עונש כה מר.

לפתע הוא נזכר כי כל צרותיו החלו אחרי שהקשיב לעצת הכומר והחליט לגרש את הרבי של היהודים רבי אלימלך מעירו ליוענסק, הנה במקום זה בא הוא האדון הכל יכול שגלה ממקומו וסובל יסורים בל יתוארו, הפריץ החליט ללכת אל רבי אלימלך ולבקש את סליחתו ועזרתו, איזה מזל שהוא נתן לרבי שלושים יום עד שנצטווה לעזוב, עתה הוא קיווה שהרבי לא עזב את המקום לפני שעבר הזמן שניתן לו.

כאשר נכנס הפריץ לחדרו של רבי אלימלך וראה את פניו הקדושות, הוא נפל לפני רגליו ביקש סליחה ונשבע, כי מעתה ואילך יתייחס אך טוב אל היהודים, אם הרבי רק ימחול לו, יעזור לו לחזור אל מקומו ואל מעמדו, רבי אלימלך אמר לפריץ לקום ולספר לו בדיוק מה שארע, כאשר הפריץ סיים את סיפורו העצוב, הוציא הרבי סכום כסף גדול נתן לפריץ ואמר לו: "אני מלווה לך כסף זה כדי שתוכל ללכת אל החייט היהודי שלך ולהזמין לך חליפת יום א' חגיגית, בדיוק כזו כפי שרגיל היית ללבוש בימי א', ביום ראשון הבא תיגש אל העגלון שלך הממתין לפריץ יחד עם הכרכרה בצדי הכנסיה, ותסע אתו הביתה, לאחר מכן כבר תדע מה לעשות".

הפריץ קיים את דברי הרבי מלה במלה, והתכנית "עבודה" מצוין, כאשר המשרת שהעמיד פני פריץ הגיע ברגל לארמון, המתינו לו שם משרתי הפריץ יחד עם הפריץ האמיתי, הם תפסו את הרמאי והרביצו לו מכות רצח, עד שהוא הודה במעשיו, עתה חזר הפריץ למעמדו הקודם, אך הוא כבר לא היה כמו פעם אחרי שהרגיש על בשרו את הצרות של רעב השפלה וגלות, הוא ידע להבין את היהודים הנצרכים ולהתייחס אליהם יפה, הוא נהיה ידידותי מאד כלפיהם ובמיוחד כלפי רבי אלימלך, ואילו את הכומר שונא ישראל שגרם לצרותם הוא גירש מן העיר.

צ'ין אדם לחברו

טוב לו שלא נברא משנברא

מסופר על הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, שפעם בא אליו מנהל קופת גמ"ח בבני ברק, ושאל אותו אם הוא רשאי למכור תכשיטים ושאר חפצים יקרים, שאנשים משכנו אצלו כערבון להלוואות שנטלו ממנו, לאחר שלא פרעו את חובותיהם במועד. נודעו ה"חזון איש" מהדברים ואמר: מוסד גמ"ח המוכר משכונות, טוב לו שלא נברא משנברא. אחר כך הוסיף ואמר לאיש שיחו, תתאר לעצמך שראובן נצרך להלוואה, ונותן בעבוט את תכשיטי אשתו, ידו אינה משגת לפרוע חובו, ולמחר האשה יוצאת בשוק ורואה את אשתו של שמעון מתקשטת בתכשיטים שלה, כלום יש בעולם כפרה לצער ולשפיכות דמים של מסכנה זו?

נקי כפים ובר לבב

בין התקנות בכולל שומרי החומות בירושלים, הוקצב לכל בן כולל שעמד להשיא את אחד מיוצאי חלציו, סך של עשרה נפוליון זהב, סכום שהספיק בימים ההם לכסות חלק ניכר של הוצאות החתונה. והנה בשעה טובה התארס רבי יעקב מאיר זוננפלד בנו של הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א רבה של ירושלים, עם בתו של אחד מיקירי ירושלים. ועם היות אבי החתן הרב דמתא נשיא הכולל ופעיל ביותר בכל הנעשה, שכח הגזבר הממונה להעביר לרבה של

ירושלים את עשרת הנפוליונים המגיעים לו מקופת עזר חתן וכלה לצורך הוצאות החתונה. זמן החתונה מתקרב, ובבית הרב אין פרוטה לפורטה, והגזבר גם הוא לא נזכר. רבי יוסף חיים אינו תובע ואפילו את ממונו שלו, ובשעת דחקו פונה לכמה ממכיריו ומוציא הלוואות לצורך החתונה, כמנהג ירושלים דאז, נקבע זמן הנישואין לאחד מימי הששי, ובאויפרוף בשבת שלפני כן, הורה רבי יוסף חיים לתת עליה לאותו גזבר, להוציא מליבו כל שמוץ של טינא או הקפדה בלב.

ביום הששי שלאחריו, יום החתונה, הגיע הגזבר מבוהל למשרד הכולל והזעיק את השמש, למחר לדירת הרב בבתי מחסה ולמסור לו את עשרת הנפוליונים ששכח להעביר אליו בעיתו ובזמנו, בצירוף דברי סליחה והתנצלות הלה מיהר בשליחתו, מסר את הכסף ואת דברי ההתנצלות על הצער ועגמת הנפש שנגרמו לו לרב מתוך שגגה והיסח הדעת. זה לא שייך לי, ענה רבי יוסף חיים לשליח תוך שהוא מושיט לו בחזרה את הסכום המלא, ואמר: לפי התקנות מיועד סכום זה לסייע בהוצאות החתונה ממש, ואני הלא כבר כיסיתי את הוצאות החתונה, אלא מאי, נשארתי בעל חוב, אין בתקנות סעיף האומר שההקצבה מיועדת לסילוק חובות.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ל' מנ"א

הרה"ק רבי ישראל מבאיאן-לייפציק ב"ר יצחק (פחד יצחק) (תשי"א)

יום ראשון א' אלול

הרה"ק רבי חנוך העניך מאלעסק ב"ר שמואל (תרמ"ד)

יום שני ב' אלול

הרה"ק רבי אליעזר ("דמשק אליעזר") ב"ר ישראל מוויזניץ (תש"ו)

יום שלישי ג' אלול

הרה"ק ישכר בער מנדבורנא ב"ר יצחק מקאליש (תר"ח)

הרה"ק רבי משולם זושא מוינקוב ב"ר יצחק מאיר (תרכ"ד)

הרה"ק רבי יצחק ישעי' מטשחוב הי"ד ב"ר חיים מצאנז (תש"ב)

יום רביעי ד' אלול

הרה"ק רבי ישעי' מפשעדרוז ב"ר מאיר (תק"צ)

יום חמישי ה' אלול

הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב ב"ר אלעזר מנחם מענדל (תרע"ח)

יום שישי ו' אלול

רבי יו"ט ליפמן העליר ב"ר נתן (תוי"ט - תי"ד)

הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ב"ר אלעזר ניסן (ייטב לב - תרמ"ג)

הרה"ק רבי יחזקאל סרנא ב"ר יעקב חיים (תשכ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רפרום יוסף הדרום על המעשים

תלמוד תורה (י"ב)

א) הרב שאינו הולך בדרך טובה, אע"פ שחכם גדול הוא, וכל העם צריכים לו, אין למדין ממנו, עד שיחזור למוטב. (ש"ע יור"ד סימן רמ"ו סעיף ח')

ב) לא יחשוב האדם לעסוק בתורה ולקנות עושר וכבוד עם הלימוד, כי מי שמעלה מחשבה זו בלבו, אינו זוכה לכתרה של תורה, אלא יעשה תורתו קבע, ומלאכתו עראי, וימעט בעסק ויעסוק בתורה, ויסיר תענוגי הזמן מליבו, ויעשה מלאכה כליום כדי חייו, אם אין לו מה לאכול, ושאר היום והלילה יעסוק בתורה. (רמ"א שם, סעיף כ"א)

ג) אסור לעסוק בדברי תורה במקומות המטונפים, ולכן אמרו שאסור לתלמיד חכם לעמוד במקומות המטונפים, מפני שלא יהרר בדברי תורה. (שם, סעיף כ"ו)

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת

רכב בכל הארץ 052-7655-222

פני עין חמד

יזכא לאור י"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת רְאָה – חֲדָשׁ אֶלּוּל

"אָנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי"

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביאי ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אימה ופחד. היה ניכר עליו כי הגענו לזמן שונה. כל הזמן צריך להיות בהכנה והתעלות ובמשנה זהירות בכל מעשה ומעשה.

כאשר שאלו את הרב: "מה כל החרדה הזאת?", השיב: "אם דוד המלך שהיה חסיד וקדוש בכל זאת אמר על עצמו: 'סֹמֵר מִפְּחָדָךְ בְּשָׂרִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי' (תהילים קיט, קכ), כלומר: פחד ואימה אחזוני ממשפטך ה'. לא כל שכן עלינו לחשוש?"

אם נרצה לומר שדוד המלך היה פחדן, הרי ידוע כי הדבר לא נכון. הוא היכה את הארי ואת הדוב, כלומר: הארי וגוריו והדוב וגוריו. **אם כן הוא היה אמיץ לב וחזק ובכל זאת אחזתו פחד ואימה ממשפטי ה' שהם עמקו מאוד וירדו תהום רבה.**

לכן החודש נקרא אלול והוא רמז לענין זה, שהרי אלול בלשון התרגום הוא חיפוש. על הפסוק: "וַיִּתְרוּ אֶת הָאֶרֶץ" (במדבר יג, כא) התרגום מבאר: "ויאללון את ארעא", כלומר: **לחפש ולתור.**

חודש אלול הוא זמן של חיפוש אחר כל מעשה, מהרגע שהאדם קם ועד הרגע שישן, הכל יהיה מחושב ומדויק- מה עושה ולאן הולך. אלול בגימ' בינה (67) כי בחודש אלול צריך להתבונן מאוד על כל מעשיו.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הפרשה שלנו מתחילה בזמן הכנה לימים הנוראים והם ימי חודש אלול. חודש זה נקרא חודש הרחמים והסליחות.

מדובר בזמן הגדול ביותר שבו ניתן להכין את עצמינו לימים הנוראים אשר לפיהם יקבע מה יעבור על האדם במשך השנה הקרובה, אם לחיים או חלילה למוות.

בעיקר נקבע כיצד יהיו חייו הרוחניים שבלעדיהם אין החיים אלא ח"י בהמה וחיה מכיוון שכלפי מעלתו הרוחנית של האדם לא נחשבים חיים.

לכן יש צורך בהתעוררות גדולה בימים אלו והחלש יאמר חזק אני. הדבר רמוז בפסוק שכתוב בתורה הקדושה: "מִי הָאִישׁ הַיֵּרָא וְרָךְ הַלֶּבֶב יֵלֶךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת לִבֵּב אָחִיו כְּלָבֹב" (דברים כ, ח).

אם הוא חלילה חלש אופי ולא יכול בימים אלו לאזור חיל, ישוב לביתו ולא יחליש את חבריו שנמצאים בקרבתו: בישיבה, בעבודה או בכל מקום אחר מכיוון שאסור להחמיץ את הימים המיוחדים האלו.

יש לנצל כל רגע ממש לעבודת ה' מכיוון שלפי ימים אלו יקבע איך יהיו הימים הנוראים ולפיהם יקבע איך תהיה כל השנה ואפילו כל החיים. **החיים הם שרשרת אחת רצופה שאסור לנתק. כל ניתוק גורם לניתוק אחר וכן הלאה עד לתוצאות לא טובות.**

לכן לא יפלא מדוע כאשר הגאון ר' ישראל סלנט זצ"ל היה שומע שהיו מכריזים בשבת מברכים את חודש אלול היתה אוחזת אותו

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

י"ד	כניסת לבת	צאת לבת	ריבון תם
י"מ	18: 35	19: 46	20: 34
ת"א	18: 53	19: 44	20: 31
מ"ט	18: 55	19: 46	20: 34
כ"ב	18: 54	19: 45	20: 32

שואל ומשיב בהלכה - סליחות - חלק א'

מה העניין של אמירת סליחות? האם מותר לאכול לפני עלות השחר ולפני אמירת סליחות?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

חודש אלול הוא חודש התשובה. אנחנו מתקרבים לקראת סיום השנה. יש לערוך חשבון נפש ולפשפש במעשינו. צריך לראות במה אנחנו חסרים - ולתקן את מעשינו. גם במצוות שאנחנו מקיימים, יש לבחון כיצד אנחנו עושים אותם - והאם יש לבצע בהן 'מקצה שיפורים'.

בורא עולם יושב על כיסא דין בראש השנה וגוזר איזה שנה תבוא עלינו. כל התפילות וסדרי התשובה של חודש אלול באים כדי להקדים תרופה למכה. עד שלא נגזרה גזירה על האדם - הוא עדיין יכול לבטל בקלות את הגזירה על ידי עשיית תשובה. לאחר שנגזרה גזירה - קשה יותר לבטלה. לכן אנחנו מתחזקים גם באמונה ובתורה, בתפילה ובמתן צדקה בחודש אלול. מתוך כך אנחנו באים לפני הקב"ה לדין. יהי רצון שהקב"ה יגזור עלינו שנה טובה ומבורכת.

מנהג הספרדים לומר סליחות ותחנונים מראש חודש אלול עד יום הכיפורים (למעט ראש חודש אלול, שבת ור"ה). מקורות: שו"ע או"ח תקפ"א, א.

מנהג האשכנזים לומר סליחות מיום ראשון שלפני ראש-השנה, בתנאי שיש לפחות ארבעה ימים של אמירת סליחות לפני ראש-השנה. אם אין ארבעה ימים ממוצאי שבת עד ראש-השנה, מתחילים לומר סליחות ממוצאי שבת לפני כן. מתחילת חודש אלול תוקעים בשופר לאחר התפילה, מכיוון שהשופר מעורר לתשובה. כמו-כן מוסיפים את המזמור: "לְדָוֹד ה' אֲוִרִי וְיִשְׁעִי" (תהילים כז, א).

הזמן הטוב ביותר לומר סליחות הוא באשמורת הבוקר. שעה זו היא עת רצון לפני התפילה עם הנץ החמה.

תיקון חצות קודם לסליחות ולתלמוד תורה. לכן, אם לא נותר זמן לומר גם תיקון חצות וגם סליחות, יקדים לומר תיקון חצות, אפילו אם יפסיד בכך אמירת סליחות.

אמירת סליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת ובמתינות. יש לכוון במיוחד באמירת שלוש עשרה מידות. אותם שרגילים לומר סליחות במהירות רבה ובחופזה, לא נוהגים כהוגן. הם צריכים לומר בנחת ובכוונה. אדם שקם באשמורת הבוקר לפני עלות השחר לאמירת סליחות ורוצה לטעום מיני מזונות לפני אמירת הסליחות, מעיקר הדין מותר. המחמיר לא לטעום דבר מאכל אפילו לפני עלות השחר, כדי לחוש לדברי הזוהר הקדוש, תבוא עליו ברכה.

אחרי שעלה השחר, אסור מן הדין לטעום כל דבר מאכל, מכיוון שאסור לאכול לפני תפילת שחרית. אבל לשתות תה או קפה אפילו עם סוכר - מותר אפילו לאחר שעלה עמוד השחר. מותר לשתות קפה עם מעט חלב, רק יאמר לפני כן את ברכות השחר. אדם שלא טועם כלום וקם לאמירת סליחות, לדעת מרן עליו לברך את ברכות התורה קודם לכן. לדעת הרמ"א מן הדין מותר לקרוא פסוקי תחנונים בלי ברכות התורה. מכל מקום המנהג הוא להקדים את ברכות התורה לפני הסליחות.

עֲשֵׂית מַעֲשֵׂה חֶסֶד

סיפר הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל: הגאון רבי ישראל איסר שפירא זצ"ל (מח"ס שו"ת עזרת ישראל) נהג בכל יום, שלא לאכול פת שחרית עד שגמל חסד לאדם מישראל. אירע פעם שעבר על רבי ישראל יום שלם ועדיין לא בא מעשה לידו לגמול חסד עם זולתו.

הצדיק ישב כל היום בתענית ולא טעם מאומה. הערב ירד ועדיין אין איש בא. אותו צדיק הצטער צער גדול מכיוון שהמתין לחינם כשהוא שרוי בתענית. בחצות הלילה רבי ישראל יצא אל השוק, שמא יזדמן לו אדם שיוכל לעשות איתו חסד. והנה הוא רואה גוי אחד עומד עם עגלה מלאה קרשים.

רבינו מיד רץ לנגר שבעיירה ואמר לו כי עגלה מלאה קרשים עומדת בשוק למכירה. הנגר הלך והתחיל נושא ונותן עם הגוי ונוכח לראות כי אכן מקח טוב הזדמן לפניו. הנגר פנה לרבי ישראל ואמר לו: "אומנם הקב"ה הזמין לי מציאה על ידי הרבי. אבל דא עקא אני לא יכול לזכות בה, מכיוון שאין בידי פורטה לפורטה".

נענה מיד רבי ישראל: "הריני מוכן להלוות לך את הכסף בחפץ לב". ואכן הנגר קנה את הקרשים. או-אז רבי ישראל הלך לביתו ואכל בשמחה ובטוב לבב את לחמו. (מעובד מתוך 'גדולי הדורות')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יחזקאל סרנא זצ"ל

הגאון הרב יחזקאל סרנא זצ"ל המכונה ר' חזקאל - נולד ב-כ"ח שבט ה'תר"נ (1890) בהורדוק שבפלך מינסק, רוסיה. עד גיל אחת-עשרה שנים למד בבית ובת"ת בהורדוק. לאחר מכן נשלח לישיבת 'אור החיים' בסלבודקה. אחרי שנה עבר לישיבה של הרב זלמן סנדר כהנא שפירא במאלטש. בהמשך למד בישיבת 'כנסת בית יצחק' בסלבודקה.

בהמשך עבר לישיבת טלז. בשנת ה'תרס"ו (1906) הישיבה נסגרה זמנית והוא חזר לישיבה במאלטש. כעבור שנה שב לסלובודקה והצטרף לישיבת 'כנסת ישראל'. שם למד עד שנת ה'תרע"ד (1914). בעקבות מלחמת העולם הראשונה גלה עם שאר תלמידי הישיבה למינסק. רבינו השתמש בתעודה מזויפת כדי למנוע את גיוסו לצבא הרוסי. הוא נתפס ונכלא. הוא הצליח להימלט וברח לעיירה סמילוביץ.

בשנת ה'תרע"ז (1917) חזר לישיבת סלובודקה. בשנת ה'תרפ"ד (1924) בעקבות הצו שמחייב את גיוס תלמידי הישיבה העבירו את הישיבה לחברון. בעקבות מאורעות ה'תרפ"ט (1929) העבירו את הישיבה לשכונת גאולה בירושלים, כאשר רבינו משמש כראש הישיבה בפועל. לאחר פטירת הרב אפשטיין בשנת ה'תרצ"ד (1934) התמנה למלא את מקומו כראש הישיבה. החל משנת ה'תשי"ד (1954) שימש כחבר במועצת גדולי התורה. נפטר בו' אלול ה'תשכ"ט (1969). חי כ-79 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

סבא (מצד אביו): ר' שרגא פייבל (שימש כרב העיירה). **אביו:** ר' יעקב חיים (שימש כשוחט וכדרשן). **אימו:** מרת איידל (בת למשפחת חסידי גור). **אשתו:** מרת פעשא מרים (בת ר' משה מרדכי אפשטיין). **מרבותיו:** הגאונים - אביו, ר' יעקב חיים, ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלובודקה), ר' זלמן סנדר כהנא שפירא, ר' חיים רבינוביץ, ר' שמעון יהודה שקופ. **בנו:** ר' חיים. **חתנו:** ר' אברהם פרבשטיין. **מספריו:** **ידליות יחזקאל** - מאמרי מוסר (חמישה חלקים), על התורה ונביאים • **בית יחזקאל** - על הש"ס והרמב"ם • **עיונים לספר מסילת ישרים**.

בספר 'עלינו לשבח' הובא סיפור מופלא, שמלמד כיצד יש להתחשב ברגשות הזולת. גם כאשר אנחנו מבקשים להעניק לזולתנו דבר-מה, עלינו לעשות זאת בתבונה ובתחבולה כדי שלא ירגיש שמדובר בצדקה אלא לכבדו ולגדלו: יהודי תלמיד חכם בשם רבי אהרון יונה פיונטק גר בפתח-תקווה.

ת"ח זה היה בקי בש"ס. כאשר הגיע לגיל מבוגר, קבע את דירתו בירושלים ובא להתפלל בישיבת חברון. אברכי הישיבה ראו שבידו של ר' אהרון יונה אין פרוטה לפרטה ומצבו היה דחוק, **עד שלא היה לו די למחייתו**. הם באו אל הנהלת הישיבה בהצעה מקורית.

בישיבת חברון היה נהוג לומר 'קדיש דרבנן' לעילוי נשמת הנדיבים שתרמו מכספם לישיבה. אחד

מבעלי הבתים שהתפלל בישיבה, שהיה במקצועו פחח, אמר את הקדיש ואף קיבל על כך משכורת חודשית מהישיבה בסך שתי לירות וחצי.

בדיוק באותה תקופה הפחח נפטר. המשרה לאמירת הקדיש התפנתה. האברכים ניגשו לראש-הישיבה, הגאון ר' יחזקאל סרנא זצ"ל, והציעו להעביר את המשרה לרבי אהרון יונה, כדי שיהיה לו במה לכלכל את עצמו ולא יזדקק למתנת בשר ודם.

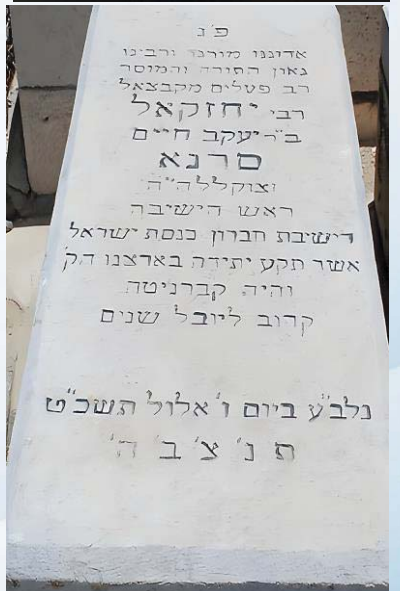
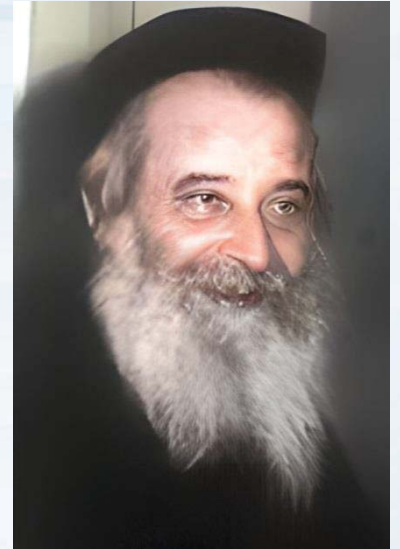
בעוד שכולם היו בטוחים שהגאון רבי יחזקאל יסכים לקבל את ההצעה בשמחה לאלתר, הם הופתעו לשמוע שהוא מתנגד לכך. ראש-הישיבה הסביר את סירובו: "הרי הנדיבים שתורמים מכספם לישיבה, מתכוונים בעצם שלאחר פטירתם אני אומר עליהם את הקדיש, ולא אף אחד אחר. אם כן, אני מעוניין לבטל את העסקה שעשינו בעבר, שאנשים אחרים אמרו את הקדיש, אלא אני-עצמי אומר את הקדיש מדי יום ביומו".

כך היה. ראש-הישיבה התחיל לומר את הקדיש דרבנן יום אחרי יום. שבוע חולף ועוד שבוע. בני הישיבה היו בטוחים שהעניין הפך לדבר קבוע. אחרי שלושים ימים מאז שהרב התחיל לומר את הקדיש, ראש-הישיבה ניגש אל האברכים שהציעו לו בהתחלה להעביר את 'המשרה' לר' אהרון יונה, ואמר להם: "אומנם הנדיבים רוצים שראש-הישיבה יאמר את הקדיש בעצמו, אבל יש לי פתרון לכך. אני אמנה את ר' אהרון יונה לראש-ישיבה לעניין הקדיש".

פקחות רבה היתה נעוצה במעשה זה של ראש-ישיבת חברון, שנקט בתחבולה מתוחכמת ביותר. כיצד להעניק לתלמיד-חכם שהוא המשרה של אמירת קדיש- בלא שיעלה בדעתו שיש כאן עניין של צדקה, אלא אדרבה- לכבדו ולגדלו, בכך שנותן לו תפקיד מכובד, ולא משרה שגם 'פחח' התאים לה.

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, תלמיד רבינו, סיפר על רבו הגאון רבי יחזקאל סרנא- פעם אחת רבינו היה חלש ותשוש ולא עלה להיכל הישיבה לתפילת ערבית של ליל שבת אלא התפלל בבית. לקראת סיום התפילה בישיבה אצר כוח ועלה להיכל. לשאלת הנוכחים מה ראה על ככה שהתפלל בבית מרוב חולשה, ואילו אחר כך התאמץ בשארית כוחותיו לעלות לישיבה. הרב השיב: "לגבי מצוות תפילה נחלקו בה אם היא מן התורה או מדרבנן, ואילו להגיד 'שבת שלום' לתלמידים היא מצוות עשה מן התורה". (דרכי החיים ח"ב)

מסופר על רבינו, שעם כל גאונו וצדקתו דעתו היתה מעורבת עם הבריות. כשהיה רואה אדם עובר בדרך, כשהוא עצוב, היה מכוון את מקלו לכיוון האיש ואומר לו: "אתה מזיק ברשות הרבים, כי כך היא דרך העולם כשרואים אדם עצוב, נעשה רע בלב. לעומת זאת עובדה היא שכאשר נתקלים באדם שמח, אז כל מי שרואה אותו, נכנסת בו שמחה". (מעובד מתוך 'לבוש יוסף')

מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה

מסקנת הרופאים היתה חד משמעית - עליו לעבור ניתוח מורכב למדי בהקדם האפשרי.

חששות רבים נלוו לניתוח כזה שכן כל ניתוח מלווה בסכנה. על אחת כמה וכמה כשמדובר בניתוח במעיים. הרופאים העריכו את רמת הסיכון, אבל הם גם אמרו שאם חלילה הוא לא יעבור את הניתוח, המצב עלול להידרדר ולהיות חמור יותר.

בלית ברירה ולמרות כל הסיכונים הרב שטרן הסכים לניתוח, מכיוון שללא הניתוח סביר להניח שהמצב יחמיר. מטבע הדברים, בני ביתו ששמעו את הסיכונים בניתוח היו מתוחים ודואגים. הם ייחלו שהניתוח יעבור בשלום בעזרת ה'.

יום לפני הניתוח, עם שחר, כשהרבנית שטרן התעוררה משנתה, גילתה כי הרב מחייך ועליז למדי. פניו הקרינו רוגע. לא ניתן היה לראות עליו כי הוא אמור לעבור מחר ניתוח מסובך שיכול לשנות את כל חייו...

היא פנתה אליו ושאלה לפשר העניין. הרב הסביר לה כי הוא חלם בלילה חלום נפלא ומרטיט כאחד. בחלומו הוא רואה דמות. לקח לו מספר רגעים להיזכר מי הוא אותו אדם.

הוא נזכר כי מדובר באותו קשיש שהמתין בזמנו לניתוח כשהוא סבל מאוד. הוא זכר כי הודות לכסף שגייס עבורו, הזקן עבר את הניתוח וזכה לחיים טובים ללא כאבים בס"ד.

הדמות הלכה והתקרבה אליו, ואז האיש אמר לו: **"ביקשתי רשות להכיר לך טובה על חסדך שעשית עימדי. בית-דין של מעלה התירו לי לרדת לעולם הזה להרגיע אותך"**.

"אל תדאג, אתה תעבור בעז"ה את הניתוח במהירות ובבריאות, הכל יעבור בשלום!" - אמר האיש ונעלם אל האפילה....

הרב שטרן התעורר בפליאה על מה שראו עיניו. הוא הביט סביבו מחפש את אותו זקן, ואז הוא הבין שבעצם מדובר בחלום פלאי, בחיזיון לילה מופתי.

האיש עימו גמל חסד כבר הסתלק מהעולם לפני שנים. הזקן היה מודע למצבו בעולם הזה, זכר לו את חסדו ובא לגמול עימו טובה בחזרה! הניתוח בס"ד עבר בהצלחה כפי שראה בחלום.

כאשר הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל הגיע לבקר את הרב שטרן, הוא סיפר לו את המעשה המופלא הזה. מרן הרב הגאון יוסף שלום אלישיב זיע"א אמר כי יש להפיץ את דבר המעשה.

להלן סיפור מופלא ביותר שמעובד מתוך הסיפור הנפלא של הגאון הרב אשר קובלסקי שליט"א, ששמע בעדות אישית נרגשת של הגאון רבי מיכל שטרן שליט"א, רבה של שכונת 'עזרת תורה' בירושלים. מסיפור זה ניתן ללמוד כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם, וכי כל מה שהאדם עושה - **למעשה לעצמו הוא עושה, ואין בורא עולם מקפח שכר כל בריה**.

היה זה לפני שנים רבות, בעת שהרב שטרן נהג ללכת מדי פעם בפעם לבקר את המאושפזים בבתי הרפואה בירושלים ואת הנמצאים בבתי האבות, לדרוש בשלומם ולראות האם הם זקוקים לעזרה והיה מסייע להם בתקופתם הקשה.

באחד מביקוריו בבית אבות, פגש חולה מבוגר שנאנח באוזניו פעם אחר פעם. הרב ניגש אליו והחולה תיאר בפניו כמה הוא סובל.

הרב התעניין בשלומו ושאל ממה הוא סובל. החולה הסביר כי הוא אמור לעבור ניתוח שיקל על כאבו. אולם התעורר ויכוח בין בית האבות לקופת החולים מי אמור לממן את הניתוח.

קופת החולים טענה כי האיש נמצא בבית-האבות, ולכן האחריות על בריאותו שייכת לבית-האבות, ולכן עליהם לספוג את עלות הניתוח.

מנגד, הנהלת בית-האבות מסרבת וטוענת בכל תוקף, כי מאחר והחולה הוא חבר קופת חולים, לכן הם נושאים באחריות ועליהם לממן את הניתוח.

בינתיים, בעוד הנהלות בית האבות וקופת החולים מתווכחות זו עם זו, הוא מצוי בתוך, סובל, כואב וממתין שיוכרע מה שיוכרע - ובלבד שהניתוח יבוצע כבר!

הרב שטרן הקשיב וליבו התמלא צער. מולו נמצא יהודי שיש פתרון לסבל שבו הוא נמצא ובגלל מחלוקת כלכלית - הוא מוסיף לסבול.

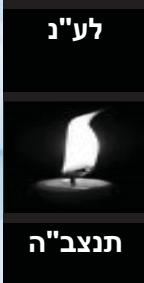
הרב שטרן בירר מה עלות הניתוח. מיד לאחר מכן התחיל לגייס כספים במרץ לצורך מימון הניתוח עבור אותו חולה אומלל שסובל.

מלאכת גיוס הכספים לא היתה קלה. היה עליו לכתת את רגליו בין בתי נדיבים, תוך כדי שהוא מסביר להם על המצב של החולה ומבקש שהם יתרמו בעין יפה.

לאחר זמן עלה בידו לגייס את כל הסכום הנדרש. בעזרתו החולה עבר את הניתוח. **בס"ד הניתוח הצליח ואיכות חייו הוטבה לבלי הכר...**

חלפו שנים רבות. ביום מן הימים הרב מיכל שטרן חלה בעצמו במחלת מעיים ל"ע. אחרי בדיקות בבית-הרפואה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת אהרון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תפוחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן רחל ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרוחה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל אביבה לויש ע"ה אלון בן סעדה ז"ל דוד יצחק בן פרוחה ז"ל שרה בת נרקיס ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1027

הדלקת הנר: 18:50 צאת השבת: 19:50 רבינו תם: 20:27 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: עניה סוערה (ישעיה נד), ראש חודש אלול.

או צרות הפרשה

פרשת "ראח"

"כי יקום בקרבך נביא או הולם חלום" [נג, ב].

אמרו חז"ל: "מיום שחרב בית המקדש, ניטלה נבואה מן הנביאים, ונתנה לשוטים ולתינוקות". והרי במסכת נדרים נאמר: "אין הקב"ה משרה שכנתו אלא על גיבור ועשיר וחכם ועניו". דבר זה נלמד ממש רבינו שהיו בו כל המעלות האלו. אם כן, מדוע נאמר: "וניתנה לשוטים"? רבי מרדכי מלכוביץ' זצ"ל באר בדרך צחות: אין הכוונה שהנבואה ניתנה לשוטים, ולא שיהיה השוטה נביא, אלא השוטים יאמינו על כל מיני "באבות" ומתחזים, שהם "נביאים"... הרבה נביאים מדומים ישנם ברחוב, ו"מקובלים" כביכול, וגם משוגעים... משוגע אחד כזה הגיע אל רבי אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. זה היה יהודי מסכן, שהשתבשה עליו דעתו בהיותו כבן ארבעים שנה. הוא נכנס אל הרב בארשת חשיבות, והציג את עצמו: "שלום הרב, אני אליהו הנביא"... "אווה, שלום עליכם", השיב לו הרב שטיינמן, "כבר תשעים שנה אני מחפש אותך, איפה היית עד עכשיו? אני לומד מסכתות בבא מציעה ובבא קמא, וכתוב שם כמה פעמים תיק"ו – תשבי יתרץ קושיות ובעיות, בוא תתרץ לי את כל הבעיות"... מיד ברח לו, ושוב לא הראה פניו שם. רבי דוד סגל זצ"ל, בעל ה"טורי זהב", היה איש קדוש ונורא, גאון מופלא ועמוד ההלכה. הוא היה חתנו של רבי יואל סירקיש זצ"ל, ה"ב"ח. בעירו של ה"ט"ז חלה אדם אחד צעיר, כבן שלושים, ומצבו הדרדר. בעת שכבדה מאוד מחלתו, ניסתה אשתו לעודד את רוחו, אך הבעל אמר לה במרירות גדולה: "אכן, קל לך לומר דברי עידוד... את אשה חכמה, זריזה ונאה, ועוד מעט, כאשר אסתלק מן העולם, את תתחנתי עם בעל חדש, תחיי לך בטוב ובנעימים, ואותי תשכחי". "למה אתה אומר כך?" אמרה האשה בצער גדול. "בעזרת ה', אתה עוד תבריא, ונחיה ביחד חיים ארוכים". "האם את תשמרי לי אמונים?" דרש הבעל לדעת. "כן", השיבה האשה, וקולה חנוק מדמעות. "אם כן, תשבעי לי שלא תינשאי לשום אדם אחר אחרי". האשה המסכנה, שכבר בכתה בדמעות שלישי, נשבעה לו בתקיעת כף שלא תינשא לשום אדם אחרי פטירתו. שבוע ימים לאחר מכן נלקח הבעל לבית עולמו, והשאיר את האלמנה הצעירה בודדה וגלמודה. בתחילה סייעו לה שכנים ומכרים, אך לאחר זמן מה נשכחה מלב, ועל אף שעבדה לפרנסתה בכל מיני עבודות מזדמנות, כמעט שהגיעה עד פת לחם. אמרו לה השכנות: "לכי תתחנתי, עדיין צעירה את והחיים לפניך", אך היא היתה שותקת ובוכה. התחילו להציע לה הצעות שידוכין, של אנשים הגונים וטובים, אך היא היתה דוחה את כולם על הסף, מבלי לומר אף מילת הסבר. יום אחד כשל כוח הסבל. היא הלכה אל הרב בעל ה"טורי זהב", וסיפרה לו שכך וכך היה מעשה. שאל אותה ה"ט"ז כמה שאלות לגבי השבועה שנשבעה, כגון, האם באמת התכוונה לזה? אילו היתה יודעת שתצטרך על כך התרה – האם היתה נשבעת? ענתה לו האשה האלמנה על כל שאלותיו. נוכח הרב לדעת שמוותרת היא להינשא ללא שום ספק. הורה לה, אפוא, ה"ט"ז לשוב אל בית הדין בערב, ובינתיים ישב וכתב פסק ברור ומנומק, שהיא מותרת להינשא. בערב ניתן הפסק הכתוב ביד האלמנה הצעירה, וה"ט"ז הוסיף ואמר לה: "מרגע זה את מותרת להינשא לכל מי שתרצי, ואיש אינו רשאי לעכב בעדך". כאשר נודע הדבר, מיהרו ושידכו לה גביר אחד, ירא אלוקים. הסכימו השניים ביניהם, וקבעו שתערך החתונה חודש לאחר מכן. לא חלף שבוע, והנפטר בא בחלום אל אלמנתו, כשפניו זועפות, ואמר לה: "היזהרי והישמרי לנפשך, שלא תעברי על השבועה שנשבעת לי". בהלה תקפה את האשה, והיא באה בדמעות אל ה"ט"ז, ושאלה האם עליה לבטל את האירוסין. אמר לה ה"ט"ז: "אל תיראי, ואל תשמעי אל דבר החלום. ניתנה הרשות לבית דין של מטה לפסוק, אני הרב והפוסק כאן בעיר. על כן אין לנפטר שום סמכות לעכב אותך מלהינשא לאיש!". אחרי שבוע שוב בא אליה הבעל בחלום, ונזף בה: "האם את עסוקה בהכנות לחתונה? האם מעיזה את להכין נדוניה, ולרקום חלומות על חיים חדשים? היזהרי והישמרי לך, כי לא ארפה..." באימה וברטט הלכה שוב אל ה"ט"ז. שוב הרגיע אותה הרב, שלא תפחד ולא תחשוש. גם הבטיח לה הרב, שתיכנס לחופה במועד שנקבע, בשעה טובה ומוצלחת, בעזרת ה'. ימים ספורים נותרו עד היום המיועד לחופה, אך שוב בא אליה בחלום הבעל הנפטר ואיים: "אם תינשאי לאיש, אוציא את נשמתך..." מרוב פחד וצער חלתה האישה, ולא היתה מסוגלת לקום ממיטתה. שמע זאת ה"ט"ז, לקח איתו את בית הדין, ובאו כולם אל ביתה של האשה. בנוכחות האשה שאל ה"ט"ז את הדיינים, חברי בית הדין: "פסק הדין בשמים – על פי מה הוא נקבע?". ענו הדיינים: "הלכה בשמים נקבעת על פי פסק שנפסק בבית דין של מטה". המשיך ה"ט"ז ושאל: "כלום יש טעות כלשהי או פגם בפסק, שפסקנו לאשה זו?".

"הפסק אמת לאמיתה, ואין בו כל פגם או פסול ח"ו", ענו הדיינים...
הורה להם: "תחתמו על הפסק", וחתמו.

אמר הט"ז: "כשם שהתירו בית דין של מטה, כך יתירו בית דין של מעלה. אשה זו ראויה להינשא למי שתחפוץ, ואין רשות למת פלוני בן פלוני לבוא ולצער אותה, ולא להטריד את מנוחתה, אלא ילך למקומו וינוח בשלום על משכבו".

שבה רוחה של האשה אליה בשמעה זאת. היא התחזקה והבריאה מחוליה. בתאריך המיועד עמדה תחת החופה בשמחה ובטוב לבב, וזכתה גם לילדים, זרע של קיימא.

מכאן תלמד, שכוחו האמתי של החכם הוא בתורתו ובפסיקותיו (דורש ציון).

"עשר תעשר" [יד, כב]. עשר בשביל שתתעשר. רמז למפריש ימים להפריש אחד מן עשרה לעמלי תורה (מדרש תנחומא).

סיפר הגאון רבי חזקיהו משקובסקי שליט"א, על גביר גדול אמריקאי המתגורר ברמת גן, שמנהגו לתת את כל תרומותיו עבור החזקת לימוד התורה הקדושה. ראש ישיבת אופקים הגאון רבי יוסף גולדנטל זצ"ל, הגיע לביתו של אותו גביר על מנת לבקש תמיכה כספית עבור הישיבה הקדושה.

כשנכנס אל הגביר, פנה אליו רבי יוסף גולדנטל ואמר לו: "הנני יודע שאני שואל אותך כעת שאלה אישית, שבעקבותיה אולי תכעס ואפסיד את כל התרומה שיכולתי לקבל ממך. אבל אף על פי כן, גדול רצוני לדעת, כיצד זכית לכך שיש לך כזאת הערכה לתורה ורק לתורה?"

השיב לו הגביר: "אני שמח על ששאלת, זה זמן רב שצפיתי לספר על כך למישהו. ובאשר לתרומתי עבור הישיבה - אל דאגה, לא רק שלא הפסדת אלא עוד אכפיל לך את התרומה. וכך הוה עובדא: "ילד הייתי כשאמי שלחה אותי ללמוד ביולגא. אחר טלטולים הגעתי לישיבה רעב ועייף. אך שעת בואי היתה אחר שסיימו לאכול ארוחת הצהריים. פניתי לאחראי על הארוחות והוא אמר שנגמר כל האוכל. פרצתי בבכי ורחמינו נכמרו עלי. לבסוף פנה אלי ואמר: "תשמע, בקרבת מקום דרה אישה אחת, אלמנה דלת אמצעים, ובעלת הרבה ילדים, היא מבקשת תמיד שנשלח אליה בחורים לאכול בביתה. מעולם לא שלחנו, כי מן הסתם אין שם מה לאכול. תנסה ללכת לשם, אך דע לך, שאם היא תתן לך דבר מאכל - מפיתם של יתומים אתה אוכל, ולכן הזהר שלא לאכול הרבה".

הרעב הציק לי וברירה אחרת לא נותרה לי. החלטתי ללכת לשם. נוסף על בכיי שבכיתי עד עכשיו, בדרך בכיתי פי כמה. דפקתי על הדלת וילד קטן פתח והכריז: "אמא, תלמיד חכם הגיע". עבר רגע, וכבר עמדו להקת ילדים קטנים המכריזים על בואו של ה'תלמיד חכם'. חשבתי שאולי אינני היחיד ומתכוונים למישהו אחר. התבוננתי וראיתי שאין הכוונה אלא אלי.

תכף באה האמא והחלה להפליג בדברים על הזכות שנפלה בחלקם לארח תלמיד חכם. עם כניסתי ראיתי על השולחן צלחות כמספר הסועדים ומעט אוכל בכל צלחת, לקחה האם האלמנה צלחת ריקה, העמידה במרכז השולחן וקראה: "מי מהילדים שרוצה שהתלמיד חכם יאכל מהאוכל שלו, יניח בתוך הצלחת!".

תכף ומיד התהפך המצב - הצלחות שמסביב עמדו כמעט ריקות והצלחת במרכז מלאה וגדושה...

התחלתי לאכול, וכל ילד מושך בי ואומר: "תאכל מהחתיכה הזו - היא שלי"... הייתי רעב מאוד, אבל ליבי לא נתן לאכול... ואז הם התחילו לבכות ולהתייפח - "מדוע אינך אוכל את האוכל שלי?!"

כשיצאתי מביתם ליוו אותי היתומים והאלמנה, כשאינם מפסיקים מלברכני. מאותו היום לא שלחוני לשם יותר.

בינתיים פרצה מלחמת העולם וחזרתי הביתה. לבסוף אחרי גלגולים הגעתי לאמריקה, אך את האלמנה ההיא וילדיה ואת אהבת התורה שלהם, אינני יכול לשכוח. אותה ארוחה החקוקה בליבי פנימה, הביאה לכל המיליונים שנתתי למוסדות תורה. הכל מכוחם של האלמנה ויתומיה. שלי - שלהם הוא! (אחת שאלתי).

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך" [טו, י].

כשם שישנה שמיטת קרקעות, כך ישנה שמיטת כספים. בהגיע שנת השמיטה כל החובות שהגיע זמן פירעונם - נשמטים. מלווה שגובה את חובותיו מן הלווה לאחר השמיטה עובר על איסור תורה: "מקץ שבע שנים שמיטה, וזה דבר השמיטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישא ברעהו, לא יגוש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמיטה לה".

על טעמה של מצווה זו כתב בספר החינוך: "ללמד נפשנו במידות המעולות - מידת הנדיבות ועין טוב, ונקבע בלבנו הביטחון הגדול בשם ברוך הוא, ואז תיכשר נפשנו לקבל טוב מאת אדון הכל כלול בברכה הרחמים".

התורה ידעה כי זהו ניסיון לא קל, אנשים עלולים להימנע מלהלוות מכספם לעניים, ביודעם כי כספם לא יוחזר להם לאחר השמיטה. על כך באה אזהרה מפורשת בתורה: "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמור קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עלך אל ה' והיה בך חטא". התורה אף ברכה הוסיפה למי שעומד בניסיון ומלווה לעני אף שיודע כי חובו יישמט: "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך".

אולם בפועל, היו אנשים רבים שחשו על ממונם ולא קיימו את מצוות התורה של שמיטת כספים; היו שנמנעו מלהלוות מכספם לעניים, ועברו על אזהרת התורה של "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל".

מה עשה הילל הזקן, כדי שלא תנעל דלת בפני לוויים? עמד ותיקן פרוזבול.

מהו פרוזבול? המלווה מצהיר על העברת החובות לגביה בידי בית הדין. על ידי כך מונע את השמטתם. כך שנינו: "זהו גופו של פרוזבול: מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים, שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה".

המילה 'פרוזבול' היא נוטריקון בלשון יוונית: 'פרוס בולי ובוט'; 'פרוס' - תקנה, 'בולי' - עשירים, 'בוטי' - עניים.

רמז לתקנתו של הילל ניתן למצוא בפסוק שלפנינו: "בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך". 'בגלל' - תקנתו של הילל לא תעבור על האיסור, ותזכה ש'יברכך ה' אלוקיך'.

כידוע, הילל הזקן היה נשמת משה רבנו, כתב רבנו האר"י ז"ל: כשם ששמה חי מאה ועשרים שנה, אף הילל חי מאה ועשרים שנה. משה כתב בתורה את מצוות שמיטת כספים, אך רמז בפסוק כי עתיד לקום אדם משורש נשמתו שיתקן תקנה כדי שלא תנעל דלת בפני לוויים (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ עניית בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ל מנחם אב תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:35 תל-אביב: 7:50 חיפה: 6:42 מוצאי שבת: ירושלים: 7:47 תל-אביב: 7:49 חיפה: 7:50 ר"ת: 8:26

פרשת ראה

מעשר כספים

"עשר-בשביל שתתעשר..."

פעם הגיע תלמיד לישיבת וואלוז'ין ללמוד על דעת שיאכל ממעות מעשר שלו. הוא מצא מקור לכך בפסוק "עשר תעשר... למען תלמד ליראה". ומכאן שמותר ללמוד ממעות מעשר. לימים התעורר בלבו הספק שמא אינו נוהג בזה כראוי. שאל את הגאון **רבי חיים מוולואז'ין זצ"ל** אם עשה כדיון, ואם לאו, האם צריך להחזיר את מעות המעשר שכבר אכל.

השיב לו רבי חיים: לכתחילה היית צריך לאכול משלך, אך מה שכבר אכלת אינך צריך לשלם. והוסיף רבי חיים שהוא עצמו הסתפק אם מותר לו להנות ממעות מעשר ולא ההין לשאול את רבו **הגר"א זצ"ל** והקל בעצמו עד שאיבד כל ממונו, עד ששילם לעניים את כל מה שנהנה והש"ת מילא חסרונו.

כתר ראש, שאילתות

צידקת רבי מאיר...

מתוך ענוותנותו, האמין כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל בכל לבו כי חייב הוא לפזר את כל מעותיו כולן לצדקה, עד בלי השאיר לעצמו אפילו אגורה שחוקה (אף שהורו חז"ל "אל יבזבז יותר מחומש").

פעם הגיעה, קבוצת חסידים מופלגים מהעיר איהל לפרימישלאן. חקר אותם רבי מאיר, לדעת הליכותיו בקודש של רבם הצדיק **רבי משה זצ"ל** (בעל **הישמח משה**) בעניני צדקה וחסד. משהשיבו, לו כי נוהג לפזר חומש מממונו לצדקה, נאנח רבי מאיר ואמר: "אכן! לגבי יהודים טובים וקדושים כרבים, אמרו חז"ל (כתובות נ.) "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש", אולם בעל חטא כמאיר - אפילו את מכנסיו חייב הוא לתת לצדקה!"
אספקליה המאירה

מצוה להפריש מעשר [או חומש] מממונו לצדקה!

נלמד מהפסוק: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" (פרק יד-כד)

ודרו חז"ל: "עשר תעשר" - "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט.) והביאו בעלי התוס' את דברי חז"ל בספרי לרבות מפסוק זה גם שאר רווחים שיש לעשר מהם. במדרש פליאה מובא: "עשר תעשר" - ההוא דכתיב (בראשית יג-ט) "אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה".

ביאר את פשר האימרה, הצדיק **רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זצ"ל** (בילקוט **אהב ישראל**) עפ"י המעשה המובא במדרש תנחומא: אמר רבי לוי מעשה באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי, והיתה לו שדה אחת שהיתה עושה אלף מדות ומוציא ממנה מאה מדות למעשר, ומן המותר היה מתפרנס הוא ובניו ובני ביתו. בשעת פטירתו קרא לבנו אמר לו: בני, תן דעתך על שדה זו, כך וכך מדות היא עושה, כך וכך מדות למעשר, וממנה הייתי מתפרנס כל ימי.

כאשר נפטר האב מן העולם, שנה ראשונה זרע אותה הבן, עשתה אלף מדות והציא ממנה מאה למעשר. שנה שניה נכנס בבן עין רעה, פיחת עשרה ופיחתה השדה מאה, וכן שלישית וכן רביעית, וכן חמישית, עד שעמדה על מעשרותיה (ועל עשרית בלבד). כיון שראו קרוביו כך, עמדו ולבשו לבנים ונתעטפו לבנים ונכנסו אליו. אמר להן: לא באתם אלא לשמוח על שנידו אותי. אמרו לו: "ח'ו, לא באנו אלא לשמוח עמך, לשעבר היית בעל הבית והקב"ה כהן, ועכשיו נעשית כהן והקב"ה בעל הבית.

ענין זה נרמז בפסוק: "אם השמאל" - אם נותן אדם מעשרותיו בקיימו את הציווי "עשר" הנאמר ב"שי"ן" שמאלית, אזי שכרו הוא "ואימינה" - הרי הוא מתעשר, כאילו נקרא המקרא בשי"ן ימנית. אך אם "הימין" - אם חדל הוא מלתת מעשר, כיון שחפץ הוא בעשירות הנקראת בשי"ן ימנית, אזי "ואשמאילה" - מתקיים בו הפסוק "עשר" הנקרא בשי"ן שמאלית, ושדהו אינה נותנת אלא רק מעשר מיכולתה...

ניתן לרמוז כן גם באימרת חז"ל על הפסוק "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" - "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל" - היינו על עשירות (שכתובה בשי"ן ימנית) "שהוא שמאל" - שתלויה בשמאל - במעשר (הכתובה בשי"ן שמאלית) "ועל שמאל שהוא ימין" - שאף שיחסיר מכספו מעשר (שי"ן שמאלית) "הוא ימין" - יזכה לעשירות (בשי"ן ימנית).

עוד רמז מובא (בספר **בוצינא דנהורא מהרה"ק רבי ברוך ממעז'יבז' זצ"ל**) בפסוק "כף אחת עשרה זהב מלאה" - אם יתן מעשר מכספו ("כף אחת עשרה") אזי - "זהב מלאה" - יש במעשר זה כדי למלאותו בזהב.

עלון "איש לרעהו" פרשת ראה הוקדש לעילוי נשמת אמו"ר
ר' אהרן עבי בן ר' שמחה הלוי פלק ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום כו' מנחם אב

ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה ליתן צדקה לעניים כפי מחסורם!

נלמד מהפסוק: "לא תאמץ לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיך האביון כי פתח תפתח את ירך לו... די מחסורו... נתן נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'" (פרק טו-ז,י)

וכתב הרמב"ם: מצות עשה ליתן צדקה לעניים, כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר "פתח תפתח את ירך לו" (פ"ז ממתנות עניים הל"א). לפי מה שחסר העני אתה מצווה ליתן לו, אם אין לו כסות מכסים אותו, אם אין לו כלי בית קונים לו וכו' ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשרו (שם - הלכה ג).

אמרו חז"ל (פסחים ה.) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צריק גמור. ורבים הקשו מהמבואר בגמרא (סוטה מז.): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומשמע ש"שלא לשמה" אינו מצוה גמורה אלא אמצעי ל"לשמה" וא"כ מדוע הוא צדיק גמור?

ובפשטות ניתן לתרץ שאין הכרח שבלא לשמה אין זה מצוה גמורה, שבהחלט יתכן שהיא מצוה גמורה אלא שב"לשמה" ישנה מעלה והידור יותר, וחז"ל באים ללמד שכדי להגיע למעלת ההידור הזו צריך להתחיל ב"שלא לשמה", ורק מתוך כך יבוא ל"לשמה" [כשיטעם מתיקות התורה], אך אין זה חיסרון במצוה אלא תוספת מעלה בה [וכדוגמת מעלת הזריזות].

עוד י"ל שמדת הצדקה לעני שונה היא משאר המצוות, שכן כל מטרת המצוה היא שהעני יהנה, כי הוא נצרך לזה, והכוונה אינה מורידה ממטרה זו, משא"כ בשאר מצוות במיוחד אלו שבין אדם למקום.

אלא שתירוץ זה צ"ע מגמרא (כתובות סו: זז.) ממעשה בבתו של נקדימון בן גוריון שהיתה מלקטת שעורים וכו' ושאל אותה רבן יוחנן בן זכאי "ממון של אביך היכן הלך?" והשיבה שאבד מפני שלא נתן צדקה [מלח ממון-חסר] וביארה שם הגמרא משום שאף שנתן צדקה, היה זה רק לכבודו, ורואים מכאן שאף צדקה צריך שיהיה לשמה!?

קושיה זו הקשה **המהרש"א**, ותיירץ לחלק בין העושה צדקה בשביל שיחיה בנו, לבין העושה צדקה כדי להרבות כבודו שזה גרוע יותר, וכעין שחילקו **התוספות** (שם נ: בדברי ר' יהודה עצמו עיי"ש).

ואולם גם לאחר כל האמור עד כאן, עדיין קשה מאוד קושית התוספות (על גמרא פסחים ה: ד"ה שיזכה) שהקשו ממה ששנו באבות (פ"א מ"ג): "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס". וא"כ מדוע האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאזכה לעוה"ב הרי זה צדיק גמור, הרי זה על מנת לקבל פרס? [והתוספות תירצו באופן שאף שלא תגיע הטובה אינו מתחרט מהמצוה, אך הקשו על זה ממה שנותן לזכות לעוה"ב שבזה לא שייך חרטה].

נוכל לתרץ עפ"י מה שפירש **היד רמה** (ב"ב י: ד"ה תניא) מדוע נחשב צדיק גמור בנתינת הצדקה, משום שעיקר כוונתו לשם שמים, ולא לשם הנאתו הגשמית. כי נותן בכדי שיחיה בנו ויוכל לעסוק בתורה ובמצוות וכן שיזכה לעוה"ב להוסיף לדעת את בוראו. ומה שאמרו "אל תהיו כעבדים המשמשים על מנת לקבל פרס" הכוונה להנאת עצמו, ולא לטובה רוחנית. וא"ש.

עוד חשבנו לתרץ בס"ד באופן מקורי ובדרך צחות, עפ"י מה שהבאנו (בעלון "איש לרעהו" פרשת חוקת) על שאלתו של **הגר"י אברמסקי** זצ"ל ששאל את **כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל** על לשון הפסוק (בפרשתינו) "כי לא יחדל אביון... על כן אנוכי מצוד לאמר פתח תפתח" וכו' ולכארה מילת "לאמר" מיותרת ואפשר בלעדה?

ותירץ לו הבית ישראל שיש לבאר את הפסוק כך: כאשר הנך פותח את ירך לתת צדקה לאביון, אני מצווה "לאמר" - שתאמר לאביון דברי פיוס ועידוד שלא ידאג ממצבו הנוכחי כי גלגל חוזר בעולם, ועוד יגיע היום שהוא, האביון, יכול לפתוח ידו לאחיו העני.

בדרך זו נוכל לתרץ גם את קושית התוספות מהמשנה אל תהיו כעבדים וכו' שאכן מצינו שחז"ל נתנו חשיבות גדולה למפייס את העני [כי הנותן מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות] וצערנו של העני אינו רק מכך שאין לו ממון להחיות נפשו, אלא מצטער בעיקר מה"נהמא דכיסופא" שמתבייש כל פעם שנזקק לטובתם של אנשים.

"מחסורו אשר יחסר לו..."

סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: בבית מדרשו של הגאון **רבי מאיר מיכל רבינוביץ** זצ"ל בוילנא, היה נהוג לתת בכל שבת עליה לתורה "שישי" לגביר גדול בזכות תמיכתו בבית המדרש. לאחר שנים ירד הגביר מנכסיו ונאלץ להפסיק תמיכתו בבית המדרש. רצו הגבאים להפסיק המנהג לתת "שישי" לאותו גביר. הם פנו לרב ושאלוהו כיצד עליהם לנהוג.

אמר להם רבי מאיר מיכל: חייבים להמשיך לתת לו "שישי" שהרי אומרים חז"ל בגמרא (כתובות פז:): שיש לתת לעני "די מחסורו אשר יחסר לו" אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו. אם כך הורגל בעבר. וא"כ, יהודי זה שהורגל בקבלת הכבוד של "שישי", הרי אם יפסיקו לתת לו, יכאב לו הדבר לא פחות מאותו עשיר שהתרושש שחסר לו סוס ועבד. ולפיכך חייבים להמשיך לכבדו ב"שישי" גם בעתיד מדין מצות צדקה.

שימושה ש"ת

תרמיל של צדקה...

רגיל היה **רבי אליעזר ליפא** זצ"ל (אביהם של רבי אלימלך מליזנסק זצ"ל ורבי זושא מאניפולי זצ"ל) במעשי צדקה. היה מכניס אורחים ומחזר אחר מתן בסתר.

פעם נסע מכפרו ללבוב ופגש בעני העושה דרכו ברגל. ירד רבי אליעזר ליפא מעגלתו וביקש מהעני לנסוע עמו. סירב הלה, באומרו כי ברגליו מבקר בכל כפר ואוסף נדבות. "וכמה אתה עושה בסיבוב זה?" "עשרים זהובים" - השיב העני.

רצה רבי אליעזר ליפא לתת לו סכום זה בתנאי שיסע בעגלה. לא הסכים העני ונימוקו עמו: "היהודים בכפרים כבר הורגלו לתת לי נדבות קצובות מידי שנה. אם לא אבקרם השנה מי יודע אם אקבל מהם שנה הבאה".

לא הרפה רבי אליעזר ליפא: "נניח שהנך צודק ואין לקלקל חזקה, אבל את התרמיל הכבד שעל גבך תן לי ובכפר תקבלו בחזרה. למה לך לסחוב בעצמך?"

שוב סירב העני: "מחזר על הפתחים ללא שק על שכמו מקבל פחות... שאל רבי אליעזר: "וכמה ההפסד?" "חמשה זהובים" - השיב. שילם לו רבי אליעזר חמשה זהובים והעמיס את התרמיל לעגלה...

חס"מ

אשרי משכיל אל דל...

סיפר כ"ק האדמו"ר מבלוז'וב: בבואי לאמריקה הייתי פליט שואה מחוסר כל. למחרת הגיעי, התקשר אלי **כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין** זצ"ל והזמין אותי להתגורר במעונו באומרו: "אני לא זכיתי להתנסות בשבעה מדורי גיהנם של השואה כמוכם. לכן אני עוזב את ביתי ונותן לכם את ה"שטיבל" שלי ואת החסידים שלי עד שתסתדר באופן עצמאי כראוי".

כאשר עלה האדמו"ר מאוז'רוב ארצה, הביא איתו כסף די הצורך כדי לקנות דירה מרווחת, כפי שמתאים לאדמו"ר. אך כאשר שמע שיתומה (קרובת משפחתו) עומדת להנשא וזקוקה לכסף, מסר לה את הכספים שהיו מיועדים לדירתו, ולעצמו שכר דירה בדמי מפתח.

במחיצתם

מחיה נפשו של העני...

מעשה ביהודי עני ועוור שהיה נוהג לשבת בקביעות ליד ביתו של הגאון רבי ישעיה מושקט זצ"ל (רבה של פראג) כשעמו סל מלא עוגות כדי למוכרן ולהתפרנס מהן. פעם תפסו שוטר והחרים את כל העוגות. בכה העני במר לבו. שמע רבי ישעיה את אשר קרה לו, הוציא מעות מכיסו ונתן לו דמי נזק.

מאותו יום ואילך שמר רבי ישעיה על הרוכל העוור, והיה ממתין לו בכל בוקר וכשהלה אך הגיע עם סחורתו, מיד קנה ממנו את כל העוגות.

שאלו מקרוביו את רבי ישעיה: "כלום לא מוטב היה להקציב לעני את דמי פדיונו ולשלם לו מידי חודש בחודשו ולחסוך מהעני וגם מהרב טירחה יתירה?"

השיב רבי ישעיה: "לא! הרוכל מאמין כיום שהוא סוחר מוצלח המרויח את לחמו בכבוד, אם מאור עיניו נלקח ממנו, מדוע שנקח ממנו גם את שמחת נפשו?"

גדוה"ד

הכל - מן השמים...

סיפר אחד ממקורביו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל: פעם בלכתנו ברחוב ניגש אל רבי שלמן זלמן, עני מקבץ נדבות והושיט את ידו. הכניס רש"ז את ידו לכיס, העלה מספר מטבעות, והחל בוחן כמה מהן יתן לעני. לפתע נתן לעני את כל המטבעות שבידו, באומרו: "אם זה מה שיצא מהכיס, סימן מן השמים שמגיע לו הכל..."

התורה המשמחת

מעשה יש לומר, שבדיוק כמו שפירש ה'בית ישראל' את לשון "לאמר" שבפסוק, כך נוכל לפרש את לשון חז"ל בגמרא "האומר סלע זה לצדקה בשביל שיחיה בני", אשר לכאורה תמוה, למה הוצרכו ללשון "האומר" הרי יותר פשוט הלשון הנותן סלע זו וכ' [שהרי לא מדובר כאן בהלכות נדר שיש להדגיש את האמירה דוקא, אלא מדובר כאן על הנתינה].

אלא מכך שנקטו חז"ל לשון "האומר" סלע זו לצדקה, נוכל לאמר הוא שאמר כך לעני כדי לפייסו שלא ירגיש בושה שזקק למתנת בשר ודם, ואומר לעני שהוא-העני עושה לו טובה בזה שמקבל ממנו צדקה, ועי"ז מציל את בנו לחיים (או מזכהו בעוה"ב), ובה מרגיש העני שהוא זה שעושה טובה לנותן יותר ממה שהנותן עושה לו. ולימדונו חז"ל בזה שאף שאמנם מרויח הנותן עי"ז יחיה בנו, אלא מכיון שפייס בזה את העני ושמחו, לא נחשב לו זה לחסון מה שקיבל פרס בנתינתו, וממילא מתורץ קושיית התוספות.

מדת הרחמים

נכמרו רחמינו באותה שעה...

בסעודת ליל הושענה רבה, הגיעה אשה לסוכתו של הגה"צ רבי חיים מצאנז (בעל הדברי חיים) כשהיא זועקת ובוכה מרה על בנה היחיד הדואג לפרנסתם שעומד להתייצב למחרת בפני ועדת הגיוס. מפקד הצבא הינו אדם אכזר, ואילו היא ובעלה זקנים וחלשים ואם יתגייס בנם היחיד לצבא מי יהיה בעזרם.

השיב לה רבי חיים שבשעה נשגבה כזו אין לחשוב על עניי הפרט רק על עניי הכלל. אך האשה לא הסכימה לעזוב את הבית עד שתקבל ברכה והבטחה ברורה שבנה יקבל פטור מעבודת הצבא. למרות בכייתה של האשה לא פעל מאומה, ורק בנו רבי דוד מקאשנב זצ"ל נתן לה ברכה כדי להרגיעה.

משנתסיימה הסעודה, כשנכנס רבי חיים לחדרו התעכב על מפתח החדר סמוך למזוזה ושינן את מאמר חז"ל "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמינו באותה שעה..."

למחרת הלך הבחור להתייצב בלשכת הגיוס. כשנכנס לחדר הבחינות נעמד הפקיד מכסאו בגאון ובעיוניות כשפניו חמורות סבר. פרץ הבחור בבכי תמרורים זמן ממושך ללא הפוגה, עד שלתדהמת הנוכחים ניסה הפקיד הקשוח להרגיע את הבחור, ולהוציא מפיו את סיבת בכיו. החל הבחור לספר על מצבם העגום והקשה של הוריו. כששמע זאת הפקיד נכמרו, רחמינו באותה שעה. הוא דחף את הבחור החוצה, באומרו שהוא משוחרר מהצבא.

הבחור הלך לרבי חיים מצאנז הישר מלשכת הגיוס לבשר לו את הבשורה הטובה. אז הבינו הכל פשר אמירתו של רבי חיים סמוך למזוזה.

כל הכתוב לחיים

"ונתן לך רחמים..."

כאשר הלך פעם הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל בליווי בנו, נגש אדם ושאל את רבי אריה: "מה שלום קרובך הנמצא בבית החולים לחולי רוח?" השיב רבי אריה: "ברוך השם". כשהלך האיש שאל הבן: "אבא, מי הוא זה קרובינו המאושפז שם?"

השיב לו רבי אריה: "פעם כשביקרתי שם את החולים, ראיתי אחד שוכב פצוע וכשהתעניינתי עליו אצל החולים אמרו לי: "ישנם רגעים שאנו משתוללים ואז ה"מטפלים" תופסים אותנו בכח ולפעמים אף מרביצים, אך מכיון שלכולנו יש קרובי משפחה חוששים המטפלים מהקרובים שיגישו תלונה על כך. ואולם חולה זה הוא היחיד שאין לו קרובים ולכן משליכים עליו את כל זעמם..."

"ניגשתי למטפלים" - סיים האבא את סיפורו - "ואמרתי להם שהחולה הזה הינו קרוב משפחתינו..." מאז הפך החולה ל"קרובו" של רבי אריה, ומידי פעם היה מבקרו ואף מביא לו מתנות. הכל ידעו שהלה קרובו של רבי אריה, וכמוכן היחס אליו שופר בהתאם **איש צדיק היה**

להיות חומל ומרחם על הבריות! נלמד מהפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" (פרק יג-יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה הישראלית, רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמך" (יבמות ע"ט). כיוצא בזה אמרו: כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). עוד למדו חז"ל מהפסוק: "ונתן לך רחמים..." כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא). והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט).

הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל כותב בספרו (תוכחת חיים-מקץ) שהאדם צריך להזהר הרבה מאוד ולקיים "אח לצרה יולד" - שיתנהג עם חברו כאילו הוא אחיו ולרחם עליו בעת צרתו, וכיון שהוא מרחם על הבריות, שכרו שמרחמים עליו מן השמים.

ויש רמז לכך, כותב רבי חיים, כי אותיות "הצרה" גימטריה "הרחמים" בדקדוק, להודיענו שאם לא יהיה עם חברו ברחמים תבוא עליו הצרה. רח"ל. ולהיפך לענין הטובה, גם ה' יתן הטוב, שאם ירחם על חברו, מאותיות "הצרה", יהיה רוחב דאתי ממילא, ונהפך מ"הצרה" ל"רחמים". כי אותיות הצר"ה, הרצ"ה, שהרצה לו הקב"ה, ונרצה לו לכפר עליו.

וזהו שנאמר בפסוק (בראשית מב-כא) "בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה עלינו הצר"ה הזאת", כי אותיות הצרה שהוא גימטריה רחמים, ונהפך למדת הדין. ואולם כשמתנהג עם חברו ברחמים אזי נהפך מדת הדין למדת הרחמים, מאותיות הצר"ה יהיה ריצוי ורחמים מאת ה'.

נצטוינו בתורה (דברים יב-כג, כד) "רק חזק לבלתי אכול את הדם... לא תאכלנו למען יטב לך ולבניך אחריו". ודרשו חז"ל: "ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להם ומחמדתו, הפורש מהם על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדרותיו עד סוף כל הדורות.

וביאר הכלי יקר (שם) שהדם מוליד אכזריות בגוף האוכל, וטבע האדם נמשך גם לבנים והיו תולדותיהן כיוצא בהן. לפיכך אמרה תורה שכאשר לא יאכל הדם "יטב לך ולבניך אחריו". שלא תהא מדת האכזריות קנין דבק בזרעו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

אתה 'אמן חושים' – ידעת?!

ממילא - אמרתי לשימי - אם אתה חושב בלב על המנכ"ל שאתה לא אוהב אותו, והוא רק מנסה להכשיל אותך ולעצור את קידומך, אתה משפיע על ליבו לרעה כנגדך! אם תשמע לי, עליך לעשות תרגיל עוצמתי קצר: קח דף ותרשום עליו את כל הדברים הטובים, שאתה יודע על המנכ"ל: את כל החסדים והטובות שקיבלת ממנו אי-פעם. רשום דברים טובים על המידות שלו, על הדברים הטובים שבאופי שלו ומעלותיו הרוחניות! מלא את ליבך במחשבות טובות עליו! כשתסיים לכתוב, קח את הדף ותבונן בו למשך כמה דקות. תחשוב כמה הוא אדם טוב ומיוחד. דע לך שהדבר ישפיע מיד על ליבו של המנכ"ל, ויגרום לקרבה ואהבה אליך.

הוא קיבל את העצה.

* * *
'מה שלומך שימי! הרבה זמן לא ראיתי אותך!' היה זה לא פחות מאשר המנכ"ל בכבודו ובעצמו אשר פגש אותו אקראית במטבח.

'הייתי בהלם!' משחזר שימי 'הרגשתי שזורמים ממנו חום ואהבה נדירים!'

וכל זאת כעבור ימים ספורים מאז ביצע את העצה-טובה...

המנכ"ל ביקש ממנו להיכנס למשרד שלו, בעודו מציין 'תרגיש חופשי להיכנס למשרד שלי תמיד. גם בלי אישור המזכירה.'

לא יאמן כי יסופר.

זה לא הסתיים כאן. המנכ"ל הושיב אותו לידו, הכין לו כוס קפה ונתן לו תשובה חיובית על קידום! "הייתי המום לחלוטין, וכל זאת לאחר שלפני כן הקשר שלנו לא היה כזה כלל..."

* * *
"כן לב האדם לאדם: אם ליבו טוב לאותו אדם, הוא במקביל טוב עימו, אף שאינו ידוע ליבו של אדם" - - -
כשאתה חושב על חברך מחשבה טובה, באותו רגע ממש, גם ליבו של חברך מתחיל לחשוב עליך דברים טובים ומתחיל לאהוב אותך ממש.

ב"קמפוס" ובשאר מסגרות ההבראה השונות, נחשפו צעירים רבים ל"אמן-חושים" אשר מצליח להשפיע/לשלוט על מחשבת הזולת. מדהים לראות את זה, גם כאשר האמן הבהיר מראש שאין לו באמת כוחות מאגיים על-טבעיים... בין-הזמנים מאחורינו, אך הרושם העז שנותר על הצופים ימשך ללוות אותם.

מסתבר שאצל כל אחד מאיתנו מסתתר אמן-חושים קטן. לא מאמינים? הצטרפו אלינו לסיפור הבא אותו ראינו ב'פניני עין חמד':

* * *

בשנת תשס"ז - לפני 15 שנה - עבדתי בחברת ל.ס. חברת שיווק באור יהודה עם חבר בשם שימי. הוא סיפר לי שהוא חושש. הוא ממתין במשך זמן רב לקבל תשובה גורלית ממנכ"ל החברה, האם הוא יקבל קידום בעבודה. תשובה חיובית תזכה אותו בהטבה רצינית בפרנסה. אולם תשובה שלילית תפגע בקידומו בחברה. הוא סיפר, שהמנכ"ל 'סוחב' אותו כבר זמן רב, והוא מרגיש שהלה לא רוצה בקידומו...

אמרתי לחבר: אתה רוצה עצה? אז דע לך כל עוד שתחשוב עליו מחשבות שליליות שכאלו, תיזהר שלא להיתקל בו, כי בוודאי התשובה תהיה שלילית!

-מניין לך זאת? שאל.

ואני השבתי: **שלמה המלך**, החכם מכל אדם, כתב: "פְּמִיִּם הַפְּנִיִּם לְפְנֵיִם כִּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם" (משלי כז, יט). מפרש הגאון **מווילנא** ז"ע: "כמו שהמים מראים את פני האדם כפי שמראהו לְמִים: אם יעקם פניו גם המים יראו כן, כן לב האדם לאדם: אם ליבו טוב לאותו אדם, הוא במקביל טוב עימו, אף שאינו ידוע ליבו של אדם."

כשאתה חושב על חברך מחשבה טובה, באותו רגע ממש, גם ליבו של חברך מתחיל לחשוב עליך דברים טובים ומתחיל לאהוב אותך ממש.

ממשיך הגאון וכותב: 'להיפך, מי שחושב מחשבות רעות בליבו, אף שלא יגלה מחשבות ליבו - ואף שאין יודע אדם מה שבלבו - ישנאו אותו!'

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

תבלין לשלחן שבת

העלון לעלי נשמת: ככור חי בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, ר' טוביה בן ר' זכריה, תמרה בת יעקב - תנצב"ה. ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: בת שבע בת ליאורה, אסתר בת שמחה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, מאור בן ידידה, זכריה בן סלאם חיים, חנה בת סלאם - בתוך שאר חולי עמו ישראל

בס"ד

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

נקודה בפרשה:

הבית חשוף. אבל כשהתקרבת, ראיתי שיש אור באחד החדרים. כיוון שפאמור מדבר בבית בן קומה אחת, הייתי יכול להתקרב אל החדר ההוא ולהציץ מה נעשה בתוכו. את מה שראו עיני, לא אוכל לשכח.

אם מישהו חושב שראיתי שם את אליהו הנביא, אגלה מיד שאת זה לא ראיתי... מה שכן ראיתי הוא שהזקן הפשוט ההוא בכלל אינו פשוט. הוא פשוט ישב ליד גמרא ולמד, ולמד, ולמד.

וגם כשנכנסתי לחדר, הוא לא הרגיש בי כלל. ואז גם ראיתי שהוא לומד מסכת זכחים, לא פחות ולא יותר".

"האמן ליי", מספר האברך, "לקדו' תמונה' לא צפיתי. לא לכלתי להאמין שאני עומד ליד אותו זקן ההולך לשוק עם אגלה כל כך פשוטה. כשהתחלתי לשוחח עם היהודי, הוא ספר לי שבמשך כל שעות היום הוא לומד לבדו בבית, וכך זכה לסיים כמה פעמים את כל הש"ס.

ואכן, כששוחחתי אתו, ראיתי שהוא שולט היטב בסוגיות רבות, וכל רז לא אניס ליה. גם הרגשתי שיש לו מדרגה גבוהה ביראת שמים ובענייני קדושה.

פלאי פלאים. כך נראים בניו של השם ותברך. אין, אין יהודי פשוט.

אברך חשוב נוסף ספר, שבימי בין הזמנים הצרף להזמין חשמלאי לביתו. הוא התקשר לאחד מבצלי המקצוע המתגוררים בבני ברק, והזמינו לבצע את העבודה.

החשמלאי שאל אותו באיזו שעה אפשר לבוא אליו הביתה, והאברך השיב שהשעה הנוחה ביותר מבחינתו תהיה בשבע וחצי בערב, כי אז הוא חוזר מהלמוד הקבוע שלו בבין הזמנים.

אין יהודי פשוט

"וכך בחר ה' להיות לו לעם סגולה" (ד, 7) אברך המתגורר בשכונת סנהדריה בירושלים ספר דבר פלא ממונו אפשר ללמד שאין משג כזה של "יהודי פשוט", ולעולם לא נוכל לדעת על מי עומד העולם.

"סמוך לבנין שלי", הוא מספר, "מתגורר יהודי זקן שאי אפשר היה להגדירו אחרת מאשר 'יהודי פשוט'. כל צורתו אומרת פשוטות. הוא מהלך בגדים עלובים, וכמעט שאין לו שנים בפיו. בבקר הוא צועד לאחד השוקים בירושלים עם אגלת קניות, ומביא משם את התצרכת היומית שלו.

מעולם לא ראיתי אותו יושב ליד ספר ולומד. הוא מגיע לתפלות בבית הכנסת המקומי, וגם שם הוא מצטייר באדם הפשוט ביותר שאפשר להעלות על הדעת. שום גוונים של יראה וקדושה אי אפשר לראות בו.

הוא מתגורר בבית בן קומה אחת, ועושה רשם שהוא חי שם לבדו, ולכן אף אחד גם לא התעניין מה קורה שם.

האברך הירושלמי, המתעסק גם בענייני קתיבת תפלין ומזוזות, מספר שיום אחד התדפק אותו יהודי על דלתו, ובקש שיבדק את התפלין שלו.

הבדיקה העלתה שהבתיים פסולים, וכיון שהיהודי התחנן שאחליף לו עוד היום, כדי שלמחרת יוכל להתפלל כבר עם הבתיים החדשים, נעניתי לבקשתו, וסכמתי שאם אסיים את המלאכה בשעה מאחרת, אניח לו את התפלין על דלת ביתו. רק בשעה שתים אחר חצות סימתי את העבודה, ולמרות השעה המאחרת יצאתי מביתי כדי להניח את התפלין על דלת ביתו של הזקן. הייתי בטוח שכשאגיע לשם, אמצא את

להיות כבית הכנסת, מפילא לא אוכל להגיע אליך בשבוע וחצי, כי מדבר בעבודה שבצועה יהיה יותר ממחצית השעה. לחשמלאי יש מנהג, להגיע חצי שעה לפני תחלת התפלה. ומה אתנו?... (ברכי נפש)

וקה היתה תשובת החשמלאי? - תשמעו היטב: "אינני יכול להגיע בשבוע וחצי, כי בשעה שמונה וחצי אני מתפלל ערבית, ויש לי מנהג להגיע לבית הכנסת חצי שעה לפני תחלת התפלה. אני עושה זאת כדי להתכונן לתפלה, ולהרגע קמעה מהאווירה השוררת בחוץ. ואם בשעה שמונה אני צריך

ספור לשבת:

האבא - יהודי מסורתי, הגיע והתבונן על הדירה במבט מסחרי. הוא טען שהמחיר שקבעתי גבוה מדי. "יש לי את הכסף. אני מביא לך אותו במזומן, אבל לא משלם יותר משני מיליונים שלו מאות אלף שקלים". ככה הוא כיווץ את המחיר בכמעט מאה תשעים אלף שקלים.

לא הסכמתי לסגור את העסקה, כי הרגשתי שהמחיר שנקב האבא נמוך מדי, ואני זקוק לכל שקל בשביל לשלם את החובות. גם לאבא אמרתי שזו הסיבה שאיני יורד מהמחיר ואני מקווה למצוא קונה שכן יסכים לזה. נפרדנו.

אחרי שהזוג הנלהב הזה היה אצלי בדירה, סיפרתי לגיסי על הדין ודברים שהיה לי עם האבא, והוא אמר: "בוא נברר מה באמת המחיר של הדירה". הוא מצא אחיין שגר באזור, וזה אמר לו: "תגייד לגיס שלך שהמחיר האמיתי של הדירה שלו הוא לא יותר ממיליון ותשע מאות אלף שקלים. אין לי מושג מי נתן לו רעיונות לחישובים המעניינים שלו, אבל זאת האמת. שימחר לסגור את העסקה כי איש בעולם לא ישלם לו מחיר כזה."

התקשרתי לזוג והודעתי שחשבתי על הדברים והחלטתי לבוא לקראתם - שישלמו את המחיר שהאבא הציע - שני מיליונים שלוש מאות.

הם שמחו מאוד, אבל העסקה עדיין לא בוצעה כי האבא חלה. גילו לו גידול ליד העין ל"ע, והוא נסע לחו"ל כדי לעבור ניתוח מסובך. חודש שלם הוא היה עסוק בענייני הבריאות וברוך ה' התרפא. בזמן הזה אני מסתובב אכול מרוב חובות, לא יודע להשית עצות בנפש! מכירת הדירה היתה אז המוצא האחרון, והיא מתעכבת כל כך. אני הולך ברחוב ופתאום תופסת אותי מחשבה: מה עם הונאה??? הקונים בטוחים שהם הולכים לקנות דירה במחיר טוב, בעוד שהמחיר בשוק הוא הרבה יותר נמוך.

פניתי לביתו של רב דיין, מומחה בדיני ממונות, ושטחתי לפניו את שאלתי. הרב אמר לי שזאת אכן בעיה. אמנם אין אונאה בקרקעות, אבל יש בזה כמה שיטות, שאם כבר שילמו על הקרקע אין חובה להחזיר, אבל אם הקונה עדיין לא קנה, זה דין אחר. "במקרה שלך", אמר לי הרב, "עליך לדבר עם שלושה מתווכים, ואם הם אומרים לך שהמחיר הוא בהפרש של מאה אלף שקלים לפחות מהמחיר שאתה עומד לקבל, אתה חייב להודיע להם."

אין אדם שומע לי ומפסיד

לפני שבע שנים גרתי בירושלים. הרחבתי את דירתי ושיפצתי אותה כיאה. היתה לי דירה יפהפיה, נוחה ומאובזרת, אבל אחרי כל השיפוצים לא יכולתי ליהנות ממנה.

נעשיתי בעל חוב גדול, והחובות העיקו ולחצו עלי עד כדי פיקוח נפש. לא מצאתי עצה אחרת אלא למכור את הדירה ולקנות אחרת באחת מערי הארץ, כשההפרש ישמש לסילוק חלק מהחובות.

אחי שיחי' עזר לי למצוא דירה בביתר במחיר טוב. ראיתי אותה והתרשמתי ממנה. היו לה כמה חסרונות קטנים, אבל לא משמעותיים, ופניתי למכור את דירתי. לא ידעתי מהו המחיר שאפשר לבקש על הדירה שלי, ופניתי לחבר שמבין בדברים האלה. אמר לי החבר: "המחיר הוא לפי מטרים. על מטר של דירה באזור שלך אפשר לבקש סכום בטווח מחירים מסוים. כיון שהדירה שלך משופצת ויפה במיוחד, תוכל לבקש עליה את המחיר הגבוה. כעת תעשה חשבון ותדע את המחיר."

עשיתי כעצתו. שאלתי מתווך דירות כיצד מוודים את גודל הדירה, קיבלתי הוראות מדויקות ופעלתי על פיהן. בחישוב של מטרים כולל המרפסת הגדולה הגעתי למחיר של 2,487,000 שקלים. שמחתי על הסכום הגבוה. הוא יעזור לי לגמור עם החובות.

בשלב הבא לקחתי דף ועט ורשמתי: למכירה דירה בת חמישה חדרים, כולל ששה מזגנים, במחיר 2,487,000 שקלים. תליתי מודעה אחת בכניסה לבית הכנסת החסידי שליד הבית ומודעה שנייה בכניסה לבית הכנסת שבנוסח אשכנז. באותו יום קיבלתי שיחת טלפון מצעיר שמעוניין בדירה. "רק תסביר לי", הוא ביקש להבין, "מה פשר המחיר המשונה שרשמתי - שני מיליונים ארבע מאות שמונים ושבעה אלף."

"זה פשוט לפי חישוב של המטרים בדירה כולל המרפסת", אמרתי לו. "כל מטר עולה כך וכך, וזה הסכום שעלה בחישוב". הוא נהנה מהפשטות שבה הצגתי את הדברים, בלי להסתיר שום דבר, ובא לראות את הדירה. היא מצאה חן בעיניו ביותר, והוא קרא גם לאשתו שתראה אותה. השניים התלהבו והחליטו שהדירה תהפוך להיות שלהם. את הכסף האבא של הבעל מביא, ולכן הם יביאו אותו שיראה את הדירה.

ושאל: "אולי בכל זאת..." אמרתי לו: "מתווך התלהב מהדירה הזאת והוא שולח לפה אנשים. כל הזמן נכנסים לי כאן לדירה, ויכול להיות שאני כבר מוכר אותה."

הוא נלחץ ואמר: "התקשרתי להגיד שאני מוכן להוסיף עוד חמישים אלף ולשלם שני מיליונים מאתיים."

"זה יפה", אמרתי לו, "אבל אני זקוק להפרש בשביל החובות." אחרי זמן הוא שוב התקשר ואמר: "אוסף עוד חמישים, ותמכור לי בשני מיליונים מאתיים וחמישים אלף."

כאן התרכך בי משהו. אמרתי לו: "אני רוצה למכור לך, אבל צריך את ההפרש. אם אמצא שההפרש מתאים נוכל להישאר במחיר הזה."

באותו שבוע ביום שלישי אמר לי ידיד שהוא ראה פרסום על דירה למכירה בביתר.

אולי אני מעוניין בה? הדירה ההיא לא התאימה לי, אבל הרעיון לנסות למצוא משהו אחר מהדירה הראשונה שהוצעה לי היתה הארה משמים. עשיתי מנוי לחברה שמפרסמת דירות, וקיבלתי שלוש הצעות לדירה למכירה. חשבתי להתקשר להצעה הראשונה, אך 'בטעות' נלחץ לי מספר הטלפון של הדירה השנייה. ענה לי קול של אברך נעים הליכות, ולקחתי ממנו פרטים. אחר כך ראיתי שהוא הוא המוכר העתידי. הראשון לא נשמע לי סימפטי, והשלישי פשוט אינו עונה לטלפון, רק השני ודירתו דיברו אל לבי.

נסענו לראות את הדירה, וגילינו כמה היא מקסימה בלי חסרונות בכלל. הקב"ה ברחמיו הראה לי דירה אחרת בתחילה כדי שאשמח עוד יותר עם הדירה הזאת, שגם החסרונות הקטנים שבדירה היא אין בה. כולה כלילת מעלות ממש.

גם המחיר היה נמוך יותר ובלי תיווך, כך שבקניית הדירה בביתר חסכתי למעלה מחמישים אלף שקל.

בסופו של דבר, עם ההנחה שניתנה לבסוף לקונה שלי - חמישים אלף פחות מהמחיר שהתכוונתי למכור את הדירה, יצאתי מורוח בחמישים אלף שקלים יותר ממה שהייתי מוכר במיליון שלוש מאות, בלי לומר מילה על המחיר הרווח בשוק.

אני מספר את הסיפור מביתר. שבע שנים עברו מאז. התקופה הקשה מאחורינו, ואני שמח כל כך שזכיתי לעמוד בנסיון ולראות את ישועת השם. אין משפט יותר מתאים לסיים את הסיפור מדברי המדרש (דברים רבה, פרשת ראה פרשה ז): אמר הקדוש ברוך הוא: שמעו לי! שאין אדם שומע לי ומפסיד. (גליון

השגחה פרטית פרשת תולדות ויצא התשפ"א)

לגשת לשלושה מתווכים - זה היה גדול עלי. ניגשתי למתווך באזור, והוא אמר לי שהוא כבר שמע את שמו של הקונה שלי. הוא התעניין אצלו על הרבה דירות ויודע את המחירים, אבל אם אני שואל, אז שאדע שהמחיר שלי הוא באמת גבוה ולא כל כך פרופורציוני למחירים באזור. הסברתי והראיתי כמה הדירה שלי אינה סטנדרטית וכמה היא מיוחדת בכל מיני תוספות מיוחדות ושיפוצים נפלאים, עד שהוא הסכים לטפס עם המחיר עד שני מיליונים מאה.

כשסיפרתי לרב שהמתווך אמר שהקונה יודע את מחירי הדירות באזור, אמר הרב: אם כך, אין כאן הונאה. נזכרתי שהקונה שאל אותי ממה נובע המחיר הזה, ואמרתי לו שהמחיר הוא לפי מטרם, כנהוג, בעוד שזה לא ממש נהוג. הוא הסכים לקנות את הדירה על סמך דברי, וזה לא ישר לנקוב במחיר כאילו הוא המחיר הרגיל בשעה שהוא לא. התקשרתי לקונה ואמרתי: "לא נעים לי, אבל אני מוכרח ליידע אותך שאמרו לי שהמקסימום שמשלמים על דירה כזאת הוא שני מיליונים ומאה אלף שקלים, אבל עם כל זה אני מוכר אותה בשני מיליונים ושלוש מאות". זהו, סיכנתי את כל העסקה.

הקונה אמר שיוודע לאביו על העדכון שלי. הוא חוזר אלי ממש מרוגש מההתנהגות שלי, כי הוא ידע שיש לי חובות ושאיני צריך כל שקל, אבל ביחד עם זה הוא אמר מה שאבא שלו אמר, שהם יקנו את הדירה בשני מיליונים מאה וחמישים. גם זה בהתחשבות בחובות שלי, ו... זהו! לא רוצה - לא קונה.

מה יהיה פה? אני במצב של פיקוח נפש, והכסף שיכולתי לקבל על הדירה אינו מגיע. בכל זאת לא הצטערתי. ידעתי שעשיתי את רצון השם. באותם ימים נפטר אחד מגדולי ישראל, ומההספד שנאמר עליו התרוממתי מאוד. הגעתי להרגשה מיוחדת, מין מתנה משמים של התעלות, והרגשתי שזה בזכות ההתנהלות הישרה שלי עם הדירה. הייתי בטוח שהקב"ה לא יקפח את שכרי.

אחרי כמה ימים ראיתי בכניסה לבניין מודעה: זוג מאנגליה מחפש דירה באזור.

התקשרתי למספר שהופיע שם, והזוג הופיע. תוך כדי שהם מסיירים בבית, דופק בדלת אדם ומציג עצמו כמתווך. זה הפתיע אותי. הודעתי לו שאיני משלם דמי תיווך ולא מוריד מחיר, אבל הוא לא נבהל. הוא אמר שהוא לוקח דמי תיווך רק מהקונים.

הזוג התלהב אבל ביקש הנחה, דבר שאיני עושה, כמובן. באותו יום הגיעו אנשים נוספים, ואז פתאום התקשר הראשון

מעשיהם של גדולים:

בית מסחר זה היה ממש בסוף רחוב זוננפלד בירושלים. החזרתי את הספר ושאלתי איפה נמצא בעל הבית, והוא ניגש אלי ואמר לי: "זה אני". אמרתי לו: "אבא שלח אותי עם הספר." הוא שאל: "מי זה

סיפר הגאון רבי אברהם יוסף שליט"א, בנו של מרן הגאון רבי עובדיה זצ"ל: פעם אחת שלח אותי אבא זצ"ל להחזיר ספר לבית מסחר לספרים "העור".

אבא? אמרתי לו, ואז הוא אמר לי: "אתה לא מכיר את אבא שלך?"
 חייכתי. אני לא מכיר את אבא שלי? "כן, בוא ותשמע."
 והוא התחיל לספר: "אתה רואה את הסולם הזה?
 אבא שלך היה עומד ליד הסולם הזה עם הספר ביד ולומד. נכנס
 לכאן הרב בענגיס מהעדה החרדית, ראה את האברך הצעיר, שכל
 כמה דקות הופך דף בספר שבידו, ואז אמר לי: 'תגיד לי, אין לכם מה
 לעשות? (אז כל ספר היה בעל ערך, כי הנייר היה מתפורר. לא היה
 קל למצוא ספרים, וכל ספר היה יקר מאוד). ככה אתה נותן לו
 לדפדף?' אמרתי לו: 'כבוד הרב, לך תראה איזה
 ספר יש לו ביד, תראה איזו תשובה, תנסה להיזכר איזו תשובה שלפני
 כן, תשאל אותו ותראה מה יהיה.' הספר היה "נודע ביהודה". הוא
 הסתכל באיזה סימן, זכר סימן שלפני כן והחל לשאול את אבא: 'מה
 דעת כבודו בעניין זה וזה?'

אבא אמר לו: 'כן, יש פה תשובה', וציטט לו את כל התשובה בעל
 פה. הרב בענגיס היה כולו מלא התפעלות. 'מאיפה צילם את הכול?
 איזה אדם זה, איך הוא ציטט את הכול, מאיפה הוא ידע את הכול?...'!
 זה אבא שלך! אבא שלך היה לוקח ממני ספר בלילה ומחזיר לי אותו
 בבוקר, לאחר שכבר גמר את הכול! צילם את כולו! זה אבא שלך!"
 חזרתי הביתה ובאתי לספר זאת למו"ר אבי, והוא השתיק אותי
 ואמר: "מה אתה מדבר שטויות? תלך מפה!..." הא לא רק ברח
 מהכבוד, אלא גם כשהיו קצת מפארים אותו הוא היה מצטער צער
 אמיתי. ראו על הפנים שלו איך שכואב לו מכל הדיבורים האלה. זו
 הנהגה. גם בהיותו ענק שבענקים, תמיד היה נחבא אל הכלים
 בצניעותו. תמיד ברח מכל הפרסומות, ברח מכל ההתרברבות – אלא
 אם כן היה זה לתועלת. (הפחת-הניוו היומי של דרשו)

בידחות:

חלק מהבידחות מתוך הספרים "תן חיך"

זוג זקנים ישבו ושתו להנאתם.
 לפתע האישה אמרה: "אני לא יודעת מה הייתי עושה בלעדך, אתה היחיד
 שמביא אור לחיי!..."
 בעלה המופתע, שלא האמין למשמע אוזניו שאל: "זה את מדברת, או
 היין?"
 אשתו פנתה אליו עצבנית: "ודאי שזו אני מדברת, אל היין..."
 "שלום, אני רוצה להזמין 2 מגשי פיצה!"
 - "טעית במספר!"
 - "טוב, תביא 3!"
 היה כל כך חם, שהקרקעות המוקפאות הופשרו לבניה...
 זקן שכמעט נהיה חרש, קנה מכשיר שמיעה.
 שאל אותו הרופא: "מה המשפחה שלך אומרת על זה?"
 השיב לו הזקן: "לא סיפרתי לאף אחד, ומאז שינית את הצוואה שלוש
 פעמים..."
 אחמדניג'ד נכנס למגיד עתידות, ושואל אותו מתי הוא ימות.
 המגיד מסתכל על כף ידו, ואומר: "הזמן המדויק לא ידוע לי, אבל ודאי
 תמות יום לפני החג של היהודים."
 אחמדניג'ד נלחץ, ושואל: "איזה חג?"
 אומר לו המגיד עתידות: "חג חדש שלא כתוב אצלם בתורה."
 -"איזה חג?"
 -"ביום שתמות – יהיה להם חג..."

לא מבין למה כולם אומרים שחם היום...

חידות:

באדיבות חיים כץ

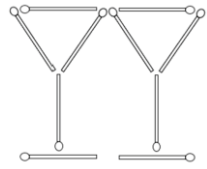
חידות מחשבה:

סדרו את המספרים מחדש יחד עם ה"ועוד" וה"שווה",
 והגיעו לתוצאה מדויקת!

$$= + 5 4 3 2$$

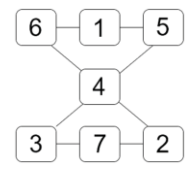
חידת גפרורים:

כיצד ניתן ע"י הזזת 5 גפרורים בלבד ניתן להפוך את שני הגביעים
 לבית?

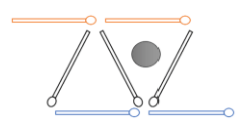

פתרונות לעלון הקודם:

פתרון לחידת מחשבה:

פתרון לחידת הגפרורים:

יציאה:	כניסה:	ראה	זמני
19:47	18:35	י-ם:	
19:49	18:50	ת"א:	
19:48	18:51	ב"ש:	השבת:
19:50	18:42	חיפה:	

ברוך דיין האמת
 נפלה עטרת ראשנו
 עולם התורה שריו באבל בהסתלקות
 הרה"ג שלום כהן זצוק"ל
 ראש ישיבת פורת יוסף

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
 elisha5765@gmail.com

אור השבת

הערוך מובן ברבנות שתקום בארץ ובעולם • מוקדש לע"צ מודר וצבי רבי משה אהרן פון עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:
 alon089945291@gmail.com
מייל המערכת
 (לתגובות, הערות והארות בלבד):
 alon7148454@gmail.com
טלפון: 052-7148454
קו החיידות: 077-4103900
פקס: 08-9941870
זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
 alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה"

פסוק זה ביאר הצדיק רבי חנוך מאלכסנדר באופן זה: שני מיני "היום" ישנם "היום" של ברכה ו"היום" של קללה, של ברכה זה "היום" של הצדיקים האומרים "היום לעשותה" שאם לא עכשיו אימתי? ואילו של קללה הוא "היום" של הרשעים שאינם מאמינים בעולם הבא ומכלים זמנם בהבל. זה שאומר הכתוב: "ראה אנכי נתן לפניכם היום- ברכה וקללה" אחד של ברכה ואחד של קללה ועליכם לבחור ב"היום אם בקולו תשמעו!"

"ונתן לך רחמים ורחמך"

מבאר רבנו חיים בן עטר ה"אור החיים" הקדוש שהבטחה זו באה לאחר הציווי להרוג בחרב את כל אנשי עיר הגידחת ומעשה זה עלול להוליד טבע של אכזריות בלב האדם על כן מבטיחה לנו התורה "ונתן לך רחמים ורחמך" שהקדוש ברוך הוא שהוא מקור כל הרחמים ייטע בנו מידה זו כדי לבטל כל מידת אכזריות.

"בנים אתם לה' אלוהיכם"

בגמרא מסכת ראש השנה (דף כ"ה) דרשו חז"ל על הפסוק: "אלה מועדי ה' וגו' אשר תקראו אותם" אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין. ואני אומר- אמר הצדיק רבי מרדכי מוקזמיר- שדרשה זו יש לדרוש גם על הפסוק: "בנים אתם לה' אלוהיכם" אתם אפילו שוגגים אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין!

"וצרת הכסף בידך"

מכאן- אמר הצדיק רבי מאיר מפרימישלאן- שלוחה אזהרה לעשירים בעלי הממון שיהיה הכסף צרור תחת ידם ויהיו הם שולטים בו ולא שיהיה הכסף שולט בהם!..

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ואויר'.
אור התורה
 לע"ג בנימין בן רחל
 7665190@gmail.com

חידה: מה זה "יום השפתים"?

להצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו ל' 088649058
 החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברשת 'פרסטור' כוס כים כרטיס ספר 'מתוק האור'- מתנת 'כוספלא' אשדוד ברשת 'אור החיים' שביעית

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת
 שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

מי שנסחף בגלים לעומק הים האם צריך לברך הגומל

שאלה: מעשה שאירע באברך שאינו יודע לשחות, ונסע לים בשעה שלא היה בו מציל, ונכנס למים שאינם עמוקים עבורו והוא יכול לעמוד היטב. ולפתע בא גל גדול וסחף אותו לעומק הים הרבה מעל לראשו, ומכיון שאינו יודע לשחות לא היה יכול להחזיר את עצמו לחוף אלא רק להציף את עצמו על גבי המים ולהתפלל לה' שיושיע אותו מן הצרה, וכך נמשך הדבר כרבע שעה שהיה נסחף על גבי הגלים הרחק מן החוף וכבר היה קרוב ליאוש ואמר קריאת שמע מתוך מחשבה שהוא עומד לטבוע ר"ל, עד שמן השמים ריחמו עליו והמים סחפו אותו לכיוון החוף עד למקום שהיה יכול לשוב ולעמוד על שני רגליו. וכעת שואל אותה האברך האם עליו לברך הגומל בשם ומלכות או לאו.

תשובה: הגאונים רבי יעקב מאיר שטרן ורבי שמאי גרוס שליט"א והורו כדבר פשוט שחייב לברך ברכת הגומל ונעשה לו נס גמור. וביאר הגר"ש גרוס שכל מי שנכנס למים במקום שאינו יכול לעמוד שם, אם אינו יודע לשחות הרי הוא במקום סכנה וחייב מוטלים בספק של מחצה על מחצה, וכל שכן זה שלפי דבריו שהה בעומק הים דקות ארוכות בודאי היתה סכנה גמורה בדבר של מחצה על מחצה, וחייב לברך הגומל. והגר"מ שטרן אמר שאפילו אם לא נכנס לסכנה גדולה כ"כ של מחצה על מחצה כבר נתחייב בברכת הגומל. והוסיף הגר"ש גרוס שהרי יורדי הים מברכים הגומל אע"פ שנסעו בספינה והספינה בטבעה צפה על המים, ועם כל זה מכיון שמצוי סכנה בהפלגה בים חייב לברך הגומל, כל שכן זה שהיה במצב שבאופן טבעי הוא עומד לטבוע ומן השמים ריחמו עליו וניצול. ומכל מקום יש לדון מצד אחר, שהרי הוא הכניס את עצמו למקום סכנה, שנכנס לים בשעה שאין בו מציל והוא אינו יודע לשחות, ומי שמכניס את עצמו למצב סכנה אינו יכול לברך הגומל על הצלתו. וכמו מי שנוהג ברכב בלא רישיון נהיגה ואידעה תאונת דרכים וניצול בנס, דבודאי אינו מברך הגומל מכיון שהוא גרם לעצמו את הסכנה בזה שנהג ברכב בלא רישיון.

את הקובץ את התוכן ניתן להמליץ

אספורה

סיפור לשבת

למד השבת

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

מהו סוד ההתמדה?

עם תחילתם של ימי אלול הקדושים והנעלים ניגע בנושא מתבקש מאוד והוא ההתמדה בתוך היכלי הישיבות הקדושות. איך זוכים להתמדה אמיתית בתורה הקדושה? פשוט להתמיד!

לאחר פטירת מרן הגר"ע יוסף זצ"ל אמר ראש ישיבת פוניבז' הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א בשיחה בביתו: הנה בימים אלו נפטר הראשון לציון הגר"ע יוסף זצ"ל שהיה מתמיד גדול, ולמד כל ימיו בהתמדה עצומה, ונתבונן כיצד מגיעים להתמדה כזו, מדוע לא כולם "מתמידים". והרי בודאי כולם יודעים את חשיבות התורה ורוצים ללמוד בהתמדה, ואעפ"כ אין הרבה מתמידים כאלו. רק כמה יחידים, מהו סוד ההתמדה?

אלא שהסוד של ההתמדה – הוא ההתמדה!!! התמדה מביאה לידי עוד התמדה. וכשאדם משתדל ולומד בהתמדה ע"ז הוא נעשה מתמיד גדול יותר, רק צריך להתחיל לפי כוחו ולפי טבעו. ולדוגמא: הרי כל אחד יכול ללמוד לכל הפחות שעה אחת ברציפות. בלי היסח הדעת ובלי דברים בטלים. א"כ אם יתחיל בזה, במשך הזמן יתרגל. ויקבל עוד ועוד התמדה כי ככל שלומדים יותר תורה מרגישים את המתקנות שבתורה, וזה גורם שנמשכים יותר לעסק התורה ולומדים יותר בהתמדה. ומבקשים ע"ז בכל יום בברכות השחר "שתרגילנו בתורתך" שנוכח לסיעתא דשמיא להתרגל בזה, אך לא מספיק רק לבקש, אלא צריך גם להשתדל בעצמו ולעשות מה שצריך להתקדם בדרך המובילה לזה. (דרכי החיזוק עמ' לא)

וכך כתב החזו"א באגרותיו (ח"א, ח): ואמנם לא קל הוא לקבוע לימוד שקידתי, אבל הכבד הוא הרגע והקובע בהסכמה גמורה ללימודו חיש מהר יסורו ממנו כל הכובדים – ואין עונג בעולם כשקידת התורה!!!

והוסיף המכתב מאלוהו (ח"א עמ' 317) "...ויש בזה עצה עמוקה ויעילה ממש, וגם לא כבדה הרבה: אדם צריך לבאר לעצמו כי הכובד הוא רק לזמן קצר, אך לא בעדמה – לא לרמות את יצרו יחשוב כך. אלא כך הוא האמת. כי ממש כך יהיה כי אם יעמול בלימודו באמת, בזמן קצר מיד ימצא את עצמו נהנה ומאושר מאד".

ובאמת זה רש"י מפורש (שמות פי"ט פ"ה) "כל התחלות קשות – מכאן ואילך יערב לכם" כי התורה בעצמותה היא מקור עונג ושמחה, אך צריך את המאמץ ההתחלתי שלנו כי אנו בעולם של עבודה, אך אומר הקב"ה: פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם, התפקיד שלנו הוא רק להתחיל – לפתוח את הפתח הקטן של מחט...

את הספר עולם הישיבה ניתן להשיג בפל' 0533141480

אספורה

הניסים של מרן חכם שלום זצוק"ל

אבא של כולם

מיוחדת נוספת. מרן שאל אותי "אמרתי לך ללכת לחכם שלום, הלכת?", עניתי לו שכן אבל מאז לא קרה ולא נשתנה כלום. מרן שוב פעם בידך אבל הפעם אמר לי "תאמר לחכם שלום שיבטיח לך, זה בטוח יתקיים יש לו פה קדוש וכל מה שגוזר מתקיים". שיצאתי מביתו של מרן, אמר לי אחד ממקורביו, "תשכיר דירה ביום הכיפורים באזור העיר העתיקה ותתפלל ביום הכיפורים בפורת יוסף ובמוצאי הצום תיגש אל חכם שלום ותאמר לו את מה שאמר לך מרן".

"למרות שמאז הלכתי להתפלל בביתו של גדול הדור מרן חכם שלום זצוק"ל חמש עשרה שנה, חמש עשרה תפילות של יום הכיפורים, לא היה לי אומץ לומר לו שיבטיח לי הבטחה שיהיה לי ילדים, אבל בכל זאת זכיתי להתקבל בחביבות אצל מרן ראש הישיבה זצוק"ל.

"יום אחד נפלה עלינו עוד צרה הייתה מתעסקת בהוראה בתור מורה בבית ספר ובנוסף לזה גם מכהנת כסגנית של המנהלת באותו בית הספר. מנהלת בית הספר בכל השנים למדה אותה כיצד ואיך מנהלים בית ספר וליוותה אותה

וסייעה לה בכל הקשור לנושא. לכולם היה ברור שהממשיכה הבלעדית של המנהלת זו רעייתי.

רעייתי גם כן אמצה את זה בתוך תוכה וחתכה בכליון עיניים לתפקיד הרם והנכבד.

"באחד הימים מקבלת אשתי טלפון ובקו הייתה אישה צעירה שאומרת לאשתי, "את יודעת שאתמול מינו אותי למנהלת בית הספר וגם עשינו לחיים והיה ממש נהדר". אשתי נבהלה לרגע וצעקה "מה! מי אמר לך את זה?", המורה שבקו אמרה לה שזה ההוראה שהגיעה מהמנהלת הרשת והמפקחת הראשית.

"רעייתי אבדה מעט עשתונות ומיד שאלה "נו, ומה רצית ממני?". "אני רוצה שתסכימי לי", "להסכים לך מה זה קשור אליי?". המורה ספרה לאשתי שבשעה שהיא הגיעה לבית הספר לבשר לכולם על דבר המינוי חלקם אמרו לה מזל טוב, וחלקם אמרו לה, שזה לא יתכן בגלל שיש מורה בשם בתיה שהיא מעומדת לתפקיד המנהלת, וכיוון שלא הייתה מעוניינת לעשות דבר שגם לה היה עצוב אם זה היה קורה, התקשרה למפקחת וביררה איתה על רעייתי בתיה. מנגד זה, המפקחת אמרה לה "זה לא קשור אליך כל הספקות הללו, ואם לא תרצו להיות מנהלת נעביר את התפקיד הלאה", היא אמרה למפקחת שתשאל את רעייתי ותתזיר לה תשובה. וכעת היא שואלת מרעייתי אם היא מסכימה

"יום אחד נפלה עלינו עוד צרה כרעם ביום בהיר. כאמור, רעייתי הייתה מתעסקת בהוראה בתור מורה בבית ספר ובנוסף לזה גם מכהנת כסגנית של המנהלת באותו בית הספר.

הסיפור המדהים הבא נשלח למערכת על ידי אחד מקרובי בעל הסיפור:

"הסיפור שלנו מתחיל לפני קרוב לעשרים שנה, ומסתיים, לכאורה, לפני כחודש. אני ורעייתי נישאנו בשעה טובה, אני נכנסתי לכולל ואשתי נכנסה לעבוד בהוראה כמורה בבית ספר. "השנה הראשונה עברה כשנה טובה במיוחד. אבל לאחר כשנתיים – שלוש, כבר התחלנו לדאוג.

את העיקר והבסיס של משפחה בעולם שזה ילדים, את זה לא היה לנו. או יותר נכון, בורא עולם לא זיכה אותנו שיהיה לנו. הדבר הזה ציער אותנו מאוד. בתחילה עוד איך שהוא סחבנו, אבל ככל שהשנים מתקדמים כך הדאגות הולכות וגוברות ומתמלאות למול העיניים.

"יום אחד החלטתי שמאחר והייתה לי 'דלת נפתחת' בביתו של מרן רבי עובדיה יוסף זיע"א, שאני צריך ללכת אליו ולשפוף לפניו את ליבי. אמרתי ועשיתי. עליתי למעונו של מרן ישבתי לידו וספרתי לו על צרתי, מרן כמו בכל הפעמים שהגעתי אליו ישב איתי יותר זמן מהנהוג ובידך אותי בתוספת סטירות לחי, ודברים מחזקים ומעודדים שהיו נכנסים לתוך ליבי, והיה זה חלק

מהכוחות שקבלתי לעזר בהתמודדות הקשה והמצערת הזאת.

"באחד הימים רעייתי אומרת לי שאני אלך שוב פעם לביתו של מרן הרב עובדיה זצ"ל ולהתחנן על נפשי. כמובן שוב פעם הלכתי וישבתי עם מרן. הפעם מרן אמר לי דבר שאף פעם הוא לא אמר לי: "תלך לחכם שלום כהן שיש לו פה קדוש שכל היום עוסק בתורה ותגיד לו שאני בקשתי שיברך אותך", באותו הזמן מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זצוק"ל, היה מכהן כראש ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה, ובנוסף לזה גם היה מתגורר בתוך רובדו של הרובע היהודי. מרן אמר ואני עשיתי, ומשם נסעתי אל עבר ביתו של מרן חכם שלום זצוק"ל.

"נכנסתי אל חדרו, כל כולו היה שקוע בלימוד התורה בשקידה מופלאה. לקח כמה דקות ארוכות עד שאחד מבני ביתו העירו ממשנתו וסימן לו על בואי. נגשתי אליו וספרתי לו את המטען שהיה עלי, מרן חכם שלום הביט עלי במבט רך והרעיף עלי את ברכתיו הודתי לו ויצאתי לעבר ביתי. "כשהגעתי לבית השאלה הראשונה שרעייתי שאלה אותי זה 'הוא הבטיח לך?', לקח לי זמן לענות אבל אמרתי לה שלא. רעייתי הייתה מעט בעצב אבל לא הייתה ברירה אלא להמשיך ולצפות וכמובן להתפלל.

"אחרי כמה זמן שוב פעם עליתי אל מעונו של מרן הרב עובדיה זצוק"ל, ובקשתי ממנו ברכה

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמצי!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 1334 בני ברק ולצ"ן עבור 'אור השבת' או במקסי: 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

לגוד השבת

10

אמרי קודש בראי הפרשה

מוכר ואמרי קודש מהפרישה הזו

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלוקיך נותן לך לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון: כי פתוח תפתח את ירך והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו" (דברים טו ז-ח)

לפתוח מכל הזב

המפרשים עמדו על כפילות הלשון בפסוק "כי פתח תפתח" וכו', ובס"ד אפשר לבאר בזה בהקדים דברי הגמ' בב"ב (דף ט:). שהנותן צדקה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות. ואם כן צריך הנותן מלבד מה שנותן צדקה לעני, צריך הוא גם להוסיף איזה מילה טובה. ולא חלילה בפנים זועפות.

וזה הרמז בפסוק פתח תפתח. היינו מלבד מה שאתה פותח את ירך ונותן לו ממון, תפתח גם את פיך ותפייסו בדברים.

ועי"ז יתברך הנותן ב"ז ברכות, שש של נתינת צדקה ו"א של הפיוס בדברים.

והגאון מווילנא זיע"א באר על הפסוק הנאמר בהמשך (טו, י) "כי בגלל הדבר הזה", המילה "הזה" בגימטריא י"ז, משום שהנותן צדקה מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות כנ"ל, א"כ, כאשר נותן וגם מפייס מתברך ב"ז ברכות [כמו שכתבו התוס' שם בב"ב ט:].

זהו שנאמר "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'" (פניני הגר"א על הפרשה, עמ' של).

וכתב ב"אורחות צדיקים" (שער הנדיבות) "... ודע כי שהמתנה במקום שהיא ראויה, כאן צדקה לעניים יר"ש, אותה המתנה היא מטמון ספון שאינה נאבדת באריכות הימים, אך היא עומדת כל הימים. וזו היא כוונת שלמה המלך ע"ה שאמר, שלח לחמך על פני המים כי רוב הימים תמצאנו (קהלת יא, א). ופשט הפסוק דיבר על הנדיבות כי מי שזורע הצדקה קוצר תבואתה.

ומי שיש בו המידה הזאת והוא מתעשר כמו שנאמר: "יש מפזר ונוסף עוד" (משלי יא, כד) עוד נאמר (שם כח, כז) "נותן לרש אין מחסור".

ואומר דוד המלך ע"ה על הנדיבים "פיזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד" [ועיי"ש באריכות נפלאה בעניין].

ובזכות מצוות הצדקה נזכה בקרוב לגאולה השלימה כמו שנאמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" (ישעיה א, כז). בב"א.

מחן חכם שלום זצ"ל מזויות שלא הכרתם

אבא של כולם

מלהתקיים.

"חמש עשרה שנים בלי ילדים, עשרות רופאים מאות רבנים ואלפי סגולות. לאחר תשע חודשים ברוך השם חבקנו בן בשעה טובה ומוצלחת ולמזל טוב, דרך אגב, הסנדק היה מרן חכם שלום כהן זצוק"ל. ופשוט ראינו איך ברכתו של גדול הדור - מלאך אלוקים מרן הכהן הגדול זצוק"ל מתקיימת לנו בחוש מול העיניים.

"פה לא נגמר הסיפור, ואולי סגירת המעגל של הסיפור רק מתחילה..."

"לאחר כחצי שנה גילו לביתו של אותו אברך, בעלה של המורה שווייטרה, שהייתה בגיל 19 ועמדה בגיל השידוכין את המחלה הידוע רח"ל. מצבה היה נואש מאוד. לאחר ששלוש שנים שלמות שהייתה חולה החליט האברך לחזור לביתו של מרן חכם שלום ולקבל את הברכה שמחכה ושמורה לו, וכמובן שהיה צריך לשחזר את כל הסיפור שהיה מהתחלה, ולכן ביקש שאני יתלווה אליו ונישב אצלו והוא יבקש את ברכתו.

"עלינו לביתו של מרן חכם שלום היה זה בתענית אסתר וכשבאנו להכנס לביתו אמר לנו אחד מבני ביתו שנבוא בסעודת פורים ששם זה עת רצון גדולה ובטוח שנזכה להיות כלי מקבל לברכה.

"באנו שוב לבית קודש הקודשים בתוך סעודת הפורים, נכנסנו ברטט בחיל וברעדה אל שולחנו הטהור, ישבנו בסמיכות אליו והזכרנו לו את הסיפור. להפתעתנו הוא נזכר בסיפור וכמובן בידך אותו בחום, ואמר לו שלא יקשיב לרופאים ושיבטח בה' יתברך והכל יהיה טוב והרעיק עליו אהבה וברכות מיוחדות.

"רבותי, קוראים יקרים, לפני כחודש בדיוק היא סגרה ווארט עם בחור בריא ושלם, וכמובן שהיא עצמה יצאה כליל מהמחלה הארורה וזכתה להקים בית נאמן בישראל, וכל זה בזכות ברכתו וקדושתו של מרן גדול הדור חכם שלום כהן זצוק"ל".

עם ישראל בכל תולדותיו זוכה לגדולי ישראל שהם בעצם עמודי התווך של העולם. כמו שהעולם עומד על שלושה עמודים, כך העמודים עומדים על דבר אחד שזה גדולי ישראל. ומי לנו כמון חכם שלום זצוק"ל, שכבר כמה וכמה פעמים כינהו מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל: "פה קדוש, פה שעוסק כל היום בתורה הקדושה מבוקר ועד ליל ומה שאומר מתקיים לאלתר".

לכך, וברגע שאשתי תגיד לה לא וודאי שהיא תרד מהתפקיד, ויעבור למורה אחרת.

"אשתי אמרה לה שנעשה שאלת חכם ותחזיר לה תשובה בהקדם. הלכתי באותו יום אל ביתו של מרן חכם שלום כהן זצוק"ל וספרתי לו את הסיפור המרגש הזה על אישה שמוכנה לוותר על התפקיד בשביל שרעייתי לא תצעטר, ואמר לי שלמחרת אני יבוא עם הבעל של אותה מורה ונשב לדון בצוותא".

"למחרת שוב הגענו לביתו של הכהן הגדול חכם שלום אני ובעלה של המורה, ושטחנו בפני מרן את הסיפור והשאלה שעומדת בפרק, מרן התרגש מאוד מהסיפור, והיה נראה על פניו כמה הוא התלהב לשמוע עד כמה עם ישראל ערבים זה לזה. מרן חכם שלום חשב כמה רגעים ואז אמר לבעלה של המורה: "הקב"ה משלם שכר לזכאים ולכן כעת תאמר לאשתך שלא תקח את התפקיד ותוותר את זה לאחרת הבאה בתור, כי עבודה שלא מגיע לבן אדם מבורא עולם הרי שאין בה ברכה", שסיים מרן חכם שלום לומר: "ותדע לך שעכשיו זה שעת רצון

ואתה יכול לבקש מה שאתה רוצה ואני מבטיח שזה יתקיים".

"הייתי בהלם מוחלט. כבר כמה שנים שאני מחכה לרגע הזה שחכם שלום יוציא מפיו הבטחה, אבל מיד שהתבוננתי על פני האברך ראיתי שהוא רוצה לומר דבר מה אבל הוא חושש. הצעתי לו שאולי אני אצא והוא ירגיש יותר משוחרר, אבל אמר לי אדרבה שאני שארד כאן כדי שאשמע את מה שרוצה לומר.

"ואז התחיל האברך לומר למרן חכם שלום: "כל הבעיה שאשתי לא רצתה לקחת את התפקיד הזה, זה היה בגלל דבר אחד שממנו חששה, היות והמעמדת להיות מנהלת אין לה 15 שנה ילדים וזה מספיק צער גדול, ואשתי לא רצתה להוסיף לה צער בנוסף לצער הגדול הזה".

"פרצתי בבכי. בכיתי כמו ילד קטן וראיתי את חכם שלום איך שהוא הוויל דמעות והיה נרגש מאוד. מיד שם את ידי עלי ובפעם הראשונה שמעתי מפיו את השלושה מילים אלו, שכל כך חיכתי וצפיתי להם: "בסייעתא דשמיא השנה", זו הייתה הבטחה נדידה ופלאית שיצאה מפיו של כהן גדול והייתי נרגש מאוד לקבלה. לא יצאנו מביתו עד שהתחבקנו. וכשיצאנו אמר האברך למרן, את הברכה שלי עדיין לא קבלתי, אני שומר אותה לשעת הצורך..." מרן חיך ושב לתלמודו.

"רבותי פלא פלאים, הברכה לא התעכבה

כבה נר המערבי:

פרקי חייו ותולדותיו וקצת ממעשה חייו של

מרן ראש הישיבה הכהן הגדול חכם שלום כהן זצוקללה"ה

הגר"ש כהן זצ"ל נולד ב"ב טבת תרצ"א בעיר העתיקה בירושלים, לאביו זקן המקובלים חכם אפרים הכהן ולאמו הצדקת מרת תופחה מלכה, אביו כיהן כראש ישיבת המקובלים 'עוז והדר' שישכנה לצד ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה בירושלים, בשמחת הברית במעמד כל חכמי ורבי העיר העתיקה בירושלים נקרא הרך הנימול על שמו של גדול המקובלים רבינו שלום שרעבי זיע"א. נישא לרבנית הצדקת מרת יעל בן שמעון ע"ה, בתו של הגאון חכם מנצור בן שמעון זצ"ל מחכמי רהג"ש כהן זצ"ל ורעייתו ע"ה התגוררו במשך למעלה מחמישים שנה בביתם ברוב היהודים ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בדירה השייכת לישיבת "פורת יוסף", זאת מתוקף תפקידו כראש הישיבה, אך מלאחר פטירתה של אשתו הרבנית ע"ה הוא החל להתגורר לסידוגין בביתו ברחוב היהודים והיה שוהה בבית בנו הגאון רבי יעקב ברחוב הקבלן בירושלים ובשנים האחרונות בבית חתנו הג"ר יצחק זיאת בשכונת רמות ובדירה מיוחדת שהוכשרה עבורו בבנין ישיבת פורת יוסף.

את רוב תורתו קנה במשך לימודו שנים רבות בישיבת "פורת יוסף" אצל ראש הישיבה הגאון חכם עזרא עטיה זצ"ל, לאחר נישואיו התמנה כר"מ בישיבת פורת יוסף, ובהמשך אף הקים יחד עם ידידו הגאון רבי שמעון בעדני את ישיבת פורת יוסף בשכונת קטמון הירושלמית שהיוותה סניף של הישיבה הוותיקה עבור עולים רבים מארצות המזרח והמערב שעלו למדינה באותם ימים. הגר"ש כהן זצ"ל ורעייתו ע"ה התגוררו במשך למעלה מחמישים שנה בביתם ברוב היהודים ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בדירה השייכת לישיבת "פורת יוסף", זאת מתוקף תפקידו כראש הישיבה, אך מלאחר פטירתה של אשתו הרבנית ע"ה הוא החל להתגורר לסידוגין בביתו ברחוב היהודים והיה שוהה בבית בנו הגאון רבי יעקב ברחוב הקבלן בירושלים ובשנים האחרונות בבית חתנו הג"ר יצחק זיאת בשכונת רמות ובדירה מיוחדת שהוכשרה עבורו בבנין ישיבת פורת יוסף.

את רוב תורתו קנה במשך לימודו שנים רבות בישיבת "פורת יוסף" אצל ראש הישיבה הגאון חכם עזרא עטיה זצ"ל, לאחר נישואיו התמנה כר"מ בישיבת פורת יוסף, ובהמשך אף הקים יחד עם ידידו הגאון רבי שמעון בעדני את ישיבת פורת יוסף בשכונת קטמון הירושלמית שהיוותה סניף של הישיבה הוותיקה עבור עולים רבים מארצות המזרח והמערב שעלו למדינה באותם ימים.

הגר"ש כהן עמד בנשיאות והכוונת מוסדות תורה וחסד רבים, בניהם עמד בראש ועדת הכשרות של בדי"ץ נוה ציון, יחד עם גיסו שיבדלח"ט הגאונים רבי שלמה רוב מסעוד בן שמעון. פרט לא ידוע על הגר"ש כהן זצ"ל על היותו גם סופר סת"ם, ובמשך שנים רבות עסק בכך כעבודה צדדית ואף כתב לעצמו ספר תורה מוקטן, ממנו הוא נהג לקרוא בכל שבוע שניים מקרא ואחד תרגום.

הגר"ש כהן זצ"ל היה חבר נשיאות ועד הישיבות בארץ ישראל, מרן מסר נפשו על קיום התורה והישיבות ושמירתם בחותמם הזך והטהור. עמד בכל עוז לבל ישנו ולו במשהו ממעמד הישיבות הק' וממעמדם של תלמידי הישיבות יח'ל, ותדיר ה'ל זועק מעתיר ואף מזיל דמעות בכל התעוררות ונסיון נלוז לפגוע במעמדם. פעילותו בענין זה אשר מיעוטה גלוי ונסתרה רב סייעה רבות לעולם התורה.

הגר"ש כהן זצ"ל למעשה נותר בישיבה עד יומו האחרון - למעלה מחמישים שנה, הוא מסר שיעור יומי בהיכל הישיבה תלמידי הקרובים מספרים על השיעור היומי מרן לא וויתר גם בחולשתו, הוא מסר נפשו למען תלמידי הישיבה שהיו קשורים עמו בנימי נפשו. התואר "ראש הישיבה", הלם אותו גם כאשר הוא ניצח למעשה על הנהגת הדור. ומתוך עולם הישיבה הוא הכריע בכל ענייני הדור, רוחניים, גשמיים ועוד.

זכה והשאיר אחריו שלושה בנים וחמש בנות, בניו הם: הגאון רבי אפרים ר"מ בישיבת יקירי ירושלים הזקוק לרחמי שמים מרובים, בנו הגאון רבי יעקב ראש ישיבת 'נור התלמוד' בביתר עילית חתנו של הגאון רבי יהודה כהן ראש ישיבת יקירי ירושלים, בנו הגאון רבי שמעון ראש ישיבה במוסדות של חמיו הגה"צ רבי יעקב עטיה זצ"ל בעיר בת ים. חתניו הם הרבנים הגאונים: רבי יצחק זיאת, רבי יעקב כהן, רבי דוד קדוש, רבי אברהם דדש.

מדברי תורתו ושיחותיו הודפסו בספרים: שיח כהן, דובר שלום, תומיך ואוריך. במשך עשרות שנות הרבצת תורה בהיכל ישיבת פורת יוסף זכה והעמיד מאות אלפי אברכים ובני תורה בניהם גם רבים שיצא שמם כגדולי תורה מפורסמים, בין תלמידי הכולטים בישיבת פורת יוסף הם: האדמו"ר רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל, יבדלח"ט האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא, הגאון רבי אליהו אברג'ל ראב"ד ירושלים, הגאון רבי זמיר כהן, הגאון רבי שמעון מלכה אב"ד בתל אביב, הגאון רבי לוי פנחסי ראש ישיבת אור אברהם, הגאון רבי דניאל זר ראש מוסדות אור דוד, הגאון רבי יעיש דבדה רב השכונת הוותיקות בבית שמש, הגאון רבי אליהו מדינה רב הרובע היהודי בירושלים, ועוד רבים אחרים.

הגאון רבי משה צדקה, ראש ישיבת פורת יוסף:

"אוי לנו כי בא השמש בתוך הצהריים. מה זה בא השמש? היה אור! אוי לנו כי בא השמש, הרב לא היה רק רב לעצמו אלא היה שמש שמאיר לעולם וגם ביומו האחרון זכה להאיר את כל העולם. אבל מה עלינו לעשות רבותי, תדעו לכם שהשמש למרות שהיא רחוקה היא מאירה גם לירח וגם לכול - אבל זה רק אם נעשה רצון בורא עולם".

"זוכר שהיה בא פעם הרב ועמד ודיבר בדבר הצלת בחורי ישראל, התחיל לבכות מה שאף אחד לא עשה. פונה לבחורים היקרים שהרב בכה אליהם והתמסר אליהם, כמה היה הרב מחמיר על המכשירים הטמאים שהיו הורסים את בחורי ישראל תסמכו על הרב שכל מי שישבור את המכשיר שלו - הרב יתפלל עליו בעולם הבא. היצר הרע הוא גדול, אבל כל מי שרוצה שהרב יברך ויזכה אותו, שיקבל על עצמו שישבור את המכשירים הטמאים".

גיסו של ראש הישיבה זצ"ל, הגאון רבי שלמה בן

שמעון:

"שהקב"ה יזכה אותנו שנזכר כולנו להתפלל כמו שהרב זצ"ל היה מתפלל בימים הנוראים, ושמשו יגיע במהרה בימינו אמן".

הגאון רבי שמואל בצלאל - ראש ישיבת פורת יוסף:

"ידידי הגדול, ידיד נפש כל כך הרבה שנים. מה לי לומר כמה מילים? ותשת חושך לילה, אומרים חז"ל שזה עולה על זה שעולם הזה דומה ללילה. הפירוש הוא שנולדים פה וזה דומה ללילה. אומר מסילת ישרים שיש כאלו שהמתוק הוא מר ויש כאלו שהמר הוא מתוק, בעולם הזה אפשר להיטבע, נטבעים אם לא נוהגים כראוי. ראש הישיבה הלך כל הזמן כנר לרגלי דבריך, על צעד ושעל הוא העביר את החושך. עם כל הכניעה והרגש הוא היה עניו אמיתי, עבד על האמת. אבל כשזה היה קשור לכבוד השם ויראת שמיים - הוא ניצב על ראש הצוק והיה בוער כתער, כך היה דרכו בדקדוק ההלכה. אף אחד לא ידע כמה היה מדקדק. אני רוצה להגיד משהו שלא יודעים אותו. ראש הישיבה היה לומד חובת הלבבות בדקדוק, ידע אותו בעל פה. הוא למד חובת הלבבות בעיון, הוא זיכך את הגוף שלו - כל דבר של פנימיות".

"החיצוניות שלו הייתה כולה פנימיות, כמה פעמים הוא אמר לי שהוא מרגיש זבל. אמרתי לו חכם שלום, איך אפשר לומר כזה דבר? הוא אמר לי 'אבל אני מרגישו!', הוא הנהיג את הדור שלנו ביראת שמיים אמיתית, ללא חטא, ללא גאוות כיסאות, היה בוכה על כולם בדמעות אמיתיות. לא יודע אם הבנים ידעו, אבל הרב אמר לי שלוש הנהגות ואני יאמר רק אחד: חכם שלום אמר לי שמעולם, כשהביאו לו איזה מרק או משקה, מעולם הוא לא אמר שזה מלוח או מתוק. אבל יותר מזה, מעולם הוא לא הוסיף מלח, לא לקח סוכר והוסיף, מעולם! אף פעם! זה עונק של בין אדם לחבירו".

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסטר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסטר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

629

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-10,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פכ"ג ע"ה

סיפור לשבת קודש

אך הוא סירב לענות. הוא אכן מתיישב בפינה ואומר תהילים בדבקות, כשהוא לא מרים את עיניו מספר התהילים. לא עוברות כמה דקות, נכנסת לקוחה לחנות ועורכת קניות לשבת.

השעה אז הייתה קרוב ל-7:00 בבוקר, אני עורך לה חשבון ובסופו אני אומר לה כמוסכם: "היום זה בחינם". היא מסתכלת עלי ומנסה להבין, אך אני חוזר שוב על דברי בחיוך, כמי שמבין אותה על התדהמה.

היא אורזת את קניותיה ויוצאת מהחנות בתמיהה ובשמחה עצומה. לקוח נוסף נכנס וגם לו אני אומר לאחר החשבון: "תודה רבה, אין צורך לשלם, היום זה בחינם".

הלקוח מסרב להאמין ומנסה לשלם לי בכל מצב, אך אני מבהיר לו כי אני רציני לחלוטין והוא יכול ללכת לביתו בלא תשלום.

רבי אברהם, אתה לא תאמין למה שקרה בהמשך: תוך חצי שעה החנות התמלאה בלקוחות ששמעו על החנות המיוחדת שמחלקת מזון בחינם. הזעקתי את האחים שלי שיעמדו בחוץ ולא יתנו להיכנס מחשש לסכנת נפשות, ועל כל אדם שיוצא וכניסו אחר במקומו.

נהיה ברחוב תור של עשרות אנשים, ועדיין לא 9:00 בבוקר, הקשב טוב, בשעה 9:00 וחצי הגעתי לסכום של 30,000 ש"ח, וגם ככה לא נשאר הרבה מוצרים בחנות, פשוט סגרתי את החנות והלכתי הביתה, שמח מיום החופש שקיבלתי". אינני יודע מי זה היה אותו יהודי מבוגר עלום ונסתר, אך לפחות שמחתי כי חיוב האשראי כובד במלואו, אם אתה דואג.

מאז לא ראיתי אותו שוב, המשכתי לעבוד בחנות ביום ראשון כרגיל, אבל משום מה הסיפור הזה נתן לי להבין כי אם עד היום הייתי קורע את עצמי בשביל הכסף, הרי ראיתי כיצד הפרנסה משמיימת וברגע אחד תוכל להרוויח 30,000 ש"ח בצורה הכי הזויה ולא ברורה, כך שהיום אני קובע יותר שעות ללימוד התורה ולא נלחץ מהפרנסה".

ממשיך הרב אברהם פוקס את הדברים ואומר: "נפעמתי מהסיפור של המוכר היקר שחייק אותי ללא סוף במסר החזק הבא: "חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות בו אנו נמצאים,

הוא ממש כמו אותו תורם אלמוני. "תיקח, היום זה בחינם!" בחודש הזה אבא שלנו שבשמיים מחלק מתנות בחינם: הוא נותן בריאות לשנה הבאה, פרנסה, שמחה, הצלחה, נחת, חוסר דאגה, זיווגים, פרי בטן, והכל תלוי במה?

"דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב", הלא ידעת שהחודש הזה ה' נמצא אתנו ומחלק הכל בחינם, אז למה לא באת לקחת?...

הנה נמצאים אנו בתחילתו של המסע הרוחני המיוחד והקדוש, מסעם של הימים הנוראים והאהובים מר"ח אלול ועד סיומם בעוד 51 יום, ביום שמחת תורה.

דעו לכם רבותי, כאשר יעבור האדם את המסע הזה בהצלחה - כלומר יתחזק בתשובה ומעשים טובים, יזכה לקרבת ה' עצומה ודבקות הבורא בימים אלו, ויותר מכל, יזכה הוא לשנה שלימה 12 חודש של שנה טובה והצלחה רבה ללא צער ודאגה. מספר הרב אברהם פוקס שליט"א את המעשה המדהים הבא: לפני מספר שבועות נכנסתי לחנות מכולת בטבריה, חנות מוכרת וידועה באזור שבו מתגורר ציבור יראי ה'.

המוכר בחנות הנו יהודי שומר תורה ומצוות שפאותיו מתבדרות ברוח, על שולחנו מונחים ספרי הלכה פתוחים שבהם הוא הוגה בין לקוח ללקוח, פנה אליי וביקש לספר לי מקרה נדיר ומדהים שאירע אצלו בחנות לפני כשנתיים בלבד, וכך פרטי המעשה:

"היה זה ביום שישי, בשעה חמש בבוקר, אל החנות נכנס אדם מבוגר בעל מראה פשוט ביותר, כשספר תהילים בידו האחת ובידו השנייה כרטיס אשראי. אנחנו מברכים אחד את השני בבוקר טוב, ואז הוא מגיש לי את הכרטיס אשראי ואומר לי במילים הללו: "תגהץ שלושים אלף!"

כמעט שנפלתי לרצפה. 'כמה?', שאלתי אותו בידיעה ברורה שלא שמעתי טוב, ומתרברר לי ששמעתי טוב מאוד. 'שלושים אלף!', הוא חוזר ואומר.

לא הייתי רגיל כמובן בסכומים שכאלו וחשבתי כי זו מתיחה או בדיחה, אני בסך הכל מנהל מכולת ולא מגרש מכוניות. שאלתי אותו האם הוא רציני או שזה צחוק, אך הוא אמר לי כי אין לו שום סיבה לעשות ממני צחוק.

המום ומתקשה עדיין להאמין, לקחתי את כרטיס האשראי ופשוט עשיתי כדבריו. אני מחכה לאישור העסקה, שמיד מגיע. מה עכשיו? אני שואל אותו, והוא השיב: "תראה" הוא אומר לי: "אני אשב על הכיסא בצד החנות ואומר תהילים, כל מי שיכנס לקנות, תעשה לו חשבון ולאחר מכן תאמר לו שהיום זה בחינם ואין צורך לשלם, וככה תמשיך עם הקונים עד שיגיע לסכום של שלושים אלף. אבל אני מזהיר אותך: לא להסתכל לכיוון שלי ובטח לא לומר שמישהו שילם עליהם.

פשוט תאמר שהיום זה בחינם וזהו!" הייתי המום וניסיתי לברר מה קרה ומדוע נדבה ליבו,

לעילוי נשמת משה בן אסתר

בזאת רבי משה הוא השיב ואמר לי: "במהלך אותם ששת החודשים יזכה החולה לענות 'אמן' על מספר רב של ברכות. מכל 'אמן' ו'אמן' נוצר מלאך מליץ יושר. מלאכים אלה ימליצו בעדו בבית דין של מעלה ובזכותם יזכה הוא לחיים ארוכים".

התפעלתי מאמונתו של הרב במעלת ה'אמן', למרות שמדובר בחולה סופני. רבי משה האמין בעוצמה הרבה הטמונה במילים אלו, ובכוחן לשנות את המהלך הטבעי בעולם. הניתוח בוצע בהצלחה, ומה אומר... הבלתי יאומן אירע, והחולה המשיך לחיות עוד 7 שנים נוספות!!! כנגד כל הסיכויים של חולה סופני!

נזכרתי באותו רגע בדבריו של רבי משה פיינשטיין: "מכל 'אמן' נוצר מלאך מליץ יושר, ומלאכים אלו יתפללו שיזכה האדם לשנים רבות בבריאות".

כמה גדולה ועצומה מעלת ה'אמן' שכוחה לקרוע גזר דין של 70 שנה ולברוא מלאכים מליצי יושר. זו העת וזו השעה להרבות בזכויות ולקבל קבלה יקרה כמו ענית 'אמן', 'אמן' יהא שמייה רבה, 'ברכת המזון' בכוונה, ברכת 'אשר יצר' בכוונה שמעלתם עצומה עד למאוד, ונזכה ע"י כך להרבה פרקליטים טובים ומלאכים מליצי יושר ליום הדין, יום ראש השנה.

(ויוצא עמו בששון)

וּכְתוּב בַּסְפָּרִים, שֶׁהַפֶּרֶשׁ יֵשׁ בֵּין עֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה לְשָׂאֵר הַיָּמִים לְעֵנִין תְּשׁוּבָה וְתַפְלָה, כִּהְפָרֵשׁ הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ, וַיִּפֶּה שְׁעָה בְּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּיָמֵים הָאֵלֶּה, מֵיָמִים שְׁלֵמִים בְּשָׂאֵר הַיָּמִים, אֲשֶׁר עַל כֵּן רָאוּ לְחַוֵּשׁ עַל כָּל רֵגַע שֶׁל יָמִים אֲלוּ שֶׁלֹּא לְאָבְדוֹ. וּמֵי שְׁתּוּרְתּוֹ אֲמִנּוֹתוֹ, בְּיָמֵים הָאֵלֶּה יֵיחַ עֶסֶק פְּלִפּוּלוֹ וַיְהִיֵּה רַק עֶסֶק בְּקִרְיַת סַפְרֵי מוֹסֵר וּבְדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה, וּלְשִׁפְךְ שִׁיחָה, לְדַרֵּשׁ סְלִיחָה וְלַהֲקִידִים תַּפְלָה עַל כָּל צָרָה שֶׁלֹּא תְּבֹא. אֲשֶׁר מִי שִׁיּוּכַל לְהַתְּבַדֵּד לְחַשֵּׁב עִם קוֹנֵהוּ, בַּד קֹדֶשׁ יִלְבֹּשׁ. וּלְפָחוֹת בְּיָמִים אֲלוּ יִקָּים לְהַקְרִיב שְׁנֵי תְּמִידִין כְּהַלְכַתְּם, שׁוֹיְתֵי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד, וְחֲטָאֵתִי נִגְדֵי תְּמִיד. וְאִם יִמְצָא חֵבֵר טוֹב, מִה טוֹב וְמִה נְעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד, טוֹבִים הַשְּׁנַיִם, אִז נִדְּבָרוּ יִרְאֵי ה' (מְלָאכֵי ג טז) אִיזוּהֵי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְאִישׁ אֵת רַעְהוּ יַעֲזֹרוּ וְלֹאֲחָיו יֹאמֵר חֲזַק:

וַיִּדְוַע מֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה שְׁאֵמְרוּ (קְדוּשִׁין ל, ב) יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מֵתַגְבֵּר עֲלָיו בְּכָל יוֹם וּמִבְקֵשׁ לְהִמָּיֵת. וְהֵם אֲמָרוּ (בְּרִכּוֹת כט, א) אֵל תֵּאֲמֹן בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ, שֶׁהֵרִי יוֹחֵן כֵּהֵן גָּדוֹל שֶׁמֶשׁ בְּכֵהֵנָה גְּדוֹלָה שְׁמוֹנִים שָׁנָה וּלְבַסּוֹף נַעֲשֶׂה צְדוּקָה. הִנֵּה כִּי כֵּן, צָרִיךְ לַעֲמֹד עַל הַמְּשֻׁמָּה, וְזוּהֵי הַדֶּרֶךְ לְמִי שֶׁרוֹצֵה לְכַנֵּס בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה וְהַיְהִידוּת, זֶה הַשַּׁעַר לְה' שִׁיקְבֵּל עֲלָיו בְּכָל תַּקְוָה וְלֹא יַעֲבֹר מֵלִהְיוֹת שׁוֹקֵד מֵדֵי יוֹם לְיוֹם לְלַמֵּד חֵלֶק מִסְפָּרֵי מוֹסֵר, דָּף אֶחָד אִו פֶּרֶק אֶחָד, אִו לְשִׁמְעַ בְּלִמּוּדִים עַל מִנְתַּ לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיָם. הֵן אֵלֶּה קְצוֹת דַּרְכֵי הַרוֹצֵה לְשׁוּבָה אֵל ה' וְיִרְחַמְהוּ וְאֵל אֲלֻקֵּינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסַלַח:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר רחמים בן חנום בשי, פאני בת אסתר, דבורה בת ברכה, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולייקה, רותם בן טליה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר,

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְכָמִיט בת שרה, מנשה בן טוביה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פינינה ורעייתו, ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

הצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון:
איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049

שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 058-3297225
ניתן לפרסם בתוכנת אוצר החכמה ועוד: c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: זכות הצדקה

פרשת ראה

בס"ד | גיליון מס' 394

= מיהו המסתורי שהעניק צרור כסף בשלוש מדינות שונות ונעלם? =

נתון תתן לו... (ט"ו, י)

אם נרצה להבין את הדברים, נוכל להמשיל זאת לאדם שפונה אליו מאן דהוא, ואומר לו 'תיתן לפלוני מאה דולר, ואני אתן לך מנגד עשרים אלף דולר!' - הרי ברור לכל, שהנותן הוא המרוויח הגדול בעיסקה, שכן הוא נתן רק מאה דולר, בעוד שהתמורה שקיבל על מעשהו גדולה פי כמה וכמה! כך ממש ביהודי הנותן צדקה: בכך שהוא נתן הוא פותח לעצמו את הגישה לאוצר מתנת חיים, והרי אין ספק שהוא הוא המרוויח הגדול מהנתינה, כי הוא זוכה בכפל כפליים!

אחים יקרים, מצוות הצדקה מונחת לפתחנו בכל עת. ככל שעניק יותר צדקה - מובטח לנו שנתחבר יותר לצינור השפע השמימי, ונקבל הרבה יותר מבורא עולם. ככל שנרבה בנתינת צדקה בשמחה ובטוב לבב, בחיך רחב ותוך הענקת תחושה טובה בכדי קיים את מצוות הצדקה בשלמותה, כך נזכה להתחבר לאוצר מתנת חיים, ולקבל מבורא עולם שפע ברכה והצלחה!

הרצון של כל יהודי, הוא לזכות להתחבר לצינור השפע השמימי, בעזרתו ניתן לקבל מבורא עולם ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו. יודעים או מבינים, שחיבור חזק ואיתן לשפע השמימי יעניק לנו את כל מה שאנו זקוקים לו: הצלחה רוחנית, התעלות בעבודת ה', בריאות איתנה, נחת מהילדים, שמחות בלב שמח, פרנסה ברווח, חיים טובים ומאושרים.

חז"ל מגלים במדרש, כי לבורא עולם ישנם גוון דרכים להשפיע טובה וברכה, כאשר כל יהודי מתחבר לאחת או יותר מדרכי השפע השמימיות, באמצעותה הוא זוכה לקבל את השפע שלו. משה רבינו, בשהותו בשמי מעל, ביקש לברר מהו צינור השפע הטוב והכדאי ביותר, ובורא עולם גילה לו את הסוד:

בראש הרשימה של צינורות השפע נמצא 'אוצר מתנת חיים'. זהו האוצר הגדול ביותר, מזכה הוא בקבלת שפע שמימי במתנת חיים של ממש, ללא קשר למידת הזכויות והחובות של האדם. אם בדרך כלל ידענו שהאדם מקבל שפע ברכה מלמעלה אך ורק לפי פעולותיו ומעשיו, הרי שזכיה ב'אוצר מתנת חיים' הינה דרך עוקפת - לקבל אוצרות שפע משמים במתנת חיים, כי זהו צינור המבוסס על רחמי הבורא ורצונו לתת מתנת חיים לברואיו.

עתה, השאלה הבווערת היא איך זוכים להתחבר לאוצר מתנת חיים? בצורה המיטבית? אם למדנו שצינור שפע זה הוא המוביל והרצוי ביותר, הרי שכל אחד מאיתנו שואף להתחבר אליו. איך עושים זאת כראוי? איך גורמים לכך שנושפע - במיטב שבמיטב - מצינור זה בדווקא?!

הרה"ק בעל העבודת ישראל ז"ע מגלה, כי קבלת שפע מ'אוצר מתנת חיים' מבוססת על כך שהאדם מפעיל 'אוצר מתנת חיים' משלו. כלומר: בדרך כלל - אדם נותן משלו רק כשהדבר משתלם לו, או כשכך מקובל ומתחייב, כגון אדם שרוכש חפץ או מעניק לילדיו, הוא עושה זאת כי משתלם לו לשלם בגין חפץ כזה או אחר, או כי מקובל הדבר שהאב מעניק לילדיו. אלו 'נתינות' שאדם נותן מתוך הגיון בריא, לא מתוך רחמים או חשק לתת מתנת חיים.

לא כן באדם הנותן צדקה לעני: הרי הוא לא חייב לעשות זאת, וזה גם לא משתלם לו. וכשלמרות זאת הוא נותן - הרי הוא נותן בבחינת 'מתנת חיים'! וככל שהוא נותן יותר 'מתנת חיים' של צדקה וחסד - כך הוא מתחבר יותר לאוצר מתנת חיים של בורא עולם, ויכול הוא לקבל ממנו רוב שפע!

על כגון דא אמרו חז"ל 'יותר משבעל הבית עושה עם העני - העני עושה עם בעל הבית'. שמעתי ממורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א שהעמיק בדברים אלו ופירש, שבעוד האדם הנותן צדקה בטוח שהוא עושה טובה גדולה לעני - שהרי הוא מחיה אותו בתרומתו - אין הדבר כן, אלא:

העני גומל טובה עם הנותן יותר מהטובה שהנותן גומל עם העני! כי באמצעות הנתינה לעני נפתחים לנותן שערי השפע מ'אוצר מתנת חיים', וזוכה הוא להשפעה ברוכה של חיים, בריאות, נחת ופרנסה - הכל בזכות נתינתו לעני! הוי אומר: הנותן 'מרוויח' פי כמה וכמה יותר ממה שהעני 'מרוויח', כי בנתינתו מתנת חיים לעני זוכה הוא שייפתח בפניו 'אוצר מתנת חיים', באמצעותו יקבל שפע רב!

סגולה בדוקה ומנוסה!

בשבת הנוכחית, שב"ק פרשת ראה, יחול ראש חודש אלול, הפותח את 40 ימי הרחמים והסליחות המסתיימים ביום הכיפורים הבעל"ט. המקור לכך שישנה סגולה לעורר רחמי שמים על ידי תפילה רצופה במשך ארבעים יום - הוא בארבעים הימים הללו, בהם משה רבינו עמד לפני בורא עולם בתחינתו למען עם ישראל, עד ששמע את המילים 'סלחתי כדברך' - ביום הכיפורים.

זה הזמן להזכיר את הסגולה שפורסמה בגיליון זה בפרשת 'בהעלותך' - גיליון מספר 384, ובתקופה האחרונה אנו עדים לרבים שקיימוה ונושעו בה. שלושה מעוכבי שידוך המוכרים לנו באופן אישי ביצעו את הסגולה, והמה מעידים כי נושעו בעזרתה! וזה דבר הסגולה:

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד, היה איש מופת של עבודת ה', שזכה ועלה ונתעלה במוות קדושים על קידוש ה' בשנות השואה, ביום י"ג בסיון תש"ד. הדלקת נר, אמירת פרק תהלים וטבילה במקווה לזכות נשמתו, ולאחר מכן לבקש בקשה אחת במשך 40 יום רופים - הינה סגולה בדוקה ומנוסה לישועה!

כאמור, סגולה זו פורסמה בגיליון זה לפני כחודשיים וחצי, וכבר שמענו על רבים שביצעו את הסגולה ונושעו. לא מדובר בקסם, אלא בשילוב מנצח של זכות הצדקה, מעשה טוב כהדלקת נר וטבילה במקווה, בקשה נרגשת באמירת פרק תהלים ככוונה, וקיום כל זאת במשך 40 יום רופים במסירות ובעקביות. רבים עשו והצליחו, נסו גם אתם ותבשרו לנו בשורות טובות!

חיי"ם במתנה - תרתי משמע!

משפחת פ. מירושלים אינה משפחה משופעת בממון. מתגוררים הם בדירה קטנה וצפופה בצמוד לכיכר השבת, בקומת השלישית של בניין מגורים ישן. בדירתם הקטנה מגדלים הרב ח. פ. ורעייתו את משפחתם הברוכה, מסתפקים במועט ושמחים בחלקם. בעוד כשבועיים ימים אמור אחד מבני המשפחה להינשא, ובאופן טבעי הדבר מכביד את הלחץ הכלכלי בבית, אלא שלפני כשבועיים ימים נוצר מהפך משמעותי במצבם הכספי, כפי שיוספר:

יהודי יקר ואמיד מוויליאמסבורג שבארצות הברית הגיע ארצה, והתארח בשבת בירושלים. מעודו ידע והכיר שבירושלים של מעלה מתגוררות משפחות יקרות, המגדלות צאצאים רבים בלי עין הרע מתוך אושר ושמחה, למרות היותן נטולות אמצעים. בביקורו הנוכחי פנה אל מכרו - הרב מ. ו., וביקש ממנו כי ימצא לו משפחה שכזו, חפץ הוא לבקר במשפחה המונה ח"י צאצאים ומעלה...

הרב מ. ו. ערך בירור מהיר, ועד מהרה גילה כי משפחת פ. - המתגוררת כאמור בסמוך לכיכר השבת, עונה לקריטריון המבוקש. היא מונה 18 צאצאים בלי עין הרע, ההורים אינם משופעים באמצעים, ולמרות זאת מגדלים הם את ילדיהם מתוך שמחה ואושר. האורח מחו"ל ביקש לבקר בביתם, והתקבל במאור פנים. התברר כי האב אינו בבית בשבת הזו, אבל הילדים - כולם כאן, בלי עין הרע!

הוא ביקש לעמוד על סוד האושר הגלום בחיי משפחה כזו, וקשר שיחה עם הילדים ועם האם. התברר לו כי לא כיחוד ממנו דבר - המשפחה אכן מונה 18 צאצאים, הם מעולם לא

זכו בפיים, חיים הם חיי דוחק, ולמרות זאת - מאושרים ושמחים בחלקם. האורח כה התרגש מהמחזה, עד שפסק את פסוקו על אתר:

'במוצאי שבת - אני מפקיד בחשבונכם \$18,000. אלף דולר כנגד כל ילד. ח"י אלפים!'
האם הודתה על המחווה הבלתי צפויה, והאורח העשיר הודה על הביקור שטלטל את נפשו וטבע בו את חותמו. הוא באמת רצה לבצע כבר במוצאי שבת את ההעברה שהבטיח, אלא שאז קרה מה שקרה - - -

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקח"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

יללות אמבולנסים החרידו את מבואות העיר העתיקה, וכוחות הביטחון עברו חישי למצב חירום. מחבל שזנא ישראל הגיע לאיזור, ופתח בירי חי לעבר עוברים ושבים ברחוב. בניסי ניסים איש לא נהרג, אבל מיודעינו האורח מחו"ל - היה בין הפצועים קשה, שהובלה לבית החולים ושם הורדם והונשם...

בני המשפחה מיהרו למיטת אביהם, כשהרופאים מתמסרים למענו ופועלים כדי להציל את חייו. רבים טובים קרעו שערי שמים בתחינה לרפואתו של האורח היקר, שהתברר שהוא יהודי גומל חסד ומחזיק תורה, שרבים חייבים לו הכרת הטוב עמוקה. אולם מצבו הרפואי היה מסוכן מאוד...

ואז, אחד המלווים סיפר את שאירע בשבת החולפת, וכי האורח הבטיח מתת יד הגונה למשפחה אצלה ביקר. בני המשפחה מיהרו לאתר את המשפחה, ומיהרו עוד יותר להעביר לחשבונה \$18,000, צדקה בטרתה למשפחה ברוכת ילדים העומדת טרם נישואי בנה בעוד כשבועיים...

5 דקות חלפו, 5 דקות בלבד!

ואביהם התעוררו! 5 דקות לאחר שההעברה הבנקאית בוצעה - האב הנדיב שהבטיח את התרומה התעורר והחל לחזור לעצמו. בשעת כתיבת שורות אלו עודו מאושפז בבית החולים, אולם המהפך במצבו התחולל 5 דקות לאחר שמשפחה הזקוקה לעזרתו חוותה מהפך כלכלי משמעותי, כשהועברו לחשבונה 18,000 דולר!

את הסיפור לפרטו קיבלנו מהרב יעקב פריימן הי"ד מבית שמש, המכיר את המעורבים בו בהיכרות אישית. 68 מדרגות כמניין 'חיים' טיפס הגביר לבית המשפחה, כשהוא מבטיח להם בביקורו תמיכה בסך ח"י אלפים דולר. וראו זה פלא: הוא זכה בחייו שלו במתנה, מיד לאחר שהתרומה הועברה לנמענה!

אחים יקרים, סיפור מפעים זה פותח לנו צוהר חדש להבנת המושג 'צדקה תציל ממוות'. הנה כי כן, מחבל בן עוולה יוצא לפגע, וזממו כמעט עולה בידו. הוא מצליח לפצוע קשה מאוד יהודי יקר מחו"ל, אך נזבת הצדקה של אותו יהודי עומדת לו ומצילה את חייו, ובעזרת ה' הוא גם יבטיח לחלוטין בקרוב בזכות הצדקה והתפילות הנישאות לרפואתו השלימה של הרב יהושע צבי בן סערל הי"ו.

הבה נאמץ את הכלי הזה, הבה נזכור כי הצדקה היא 'ביטוח חיים' העומד לנו בפני כל משחית ומפגע. בעולם סוער ורוגש כשלנו, אין כמו הצדקה לעורר רחמי שמיים, לפתוח לנו שערי חיים וחסד, שערי ברכה וסייעתא דשמיא. הבה נאמץ את נתינת הצדקה בכל לב, הבה ניתן ככל יכולתנו ויותר מכך, כי הצדקה היא הכח העומד לנו, בזכותה ניצל מכל צרה וצוקה, ונזכה לרוב שפע וברכה!

דמות המופת שחוללה נס משולש

דמות מופת של צדקה וחסד היה הרה"ח ר' יהושע גוטווין זצ"ל מבני ברק. מדי יום ביומו, עם סיום עמלו לפרנסתו, נהג לכתת את רגליו בכדי לגייס כסף ומוצרי מזון לנזקקים, וגם כדי לחלק אותם במסירות. בנוסף, הקים מעון לגלמודים ונזקקים, בו העניק להם פינה חמה, מקום ללון, ומזון חם וטרי להחיות בו את נפשם.

ר' יהושע נהג להתפלל בבית המדרש דחסידי טשערנוביל בבני ברק, שם הכיר את האדמו"ר זי"ע ולהבחיל"ח את בנו - כ"ק האדמו"ר מטשערנוביל-אשדוד שליט"א. באחת הפעמים, סיפר האדמו"ר שליט"א לר' יהושע, כי הוא מתעתד לנסוע לאנטווערפן ולהיכנס אל הרה"ק רבי יענקלה מפשאורסק זי"ע, ור' יהושע הפטיר: 'נא הזכר אותי אצלו...'

האדמו"ר שמע את הדברים, אולם לא הכיר או ידע על קשר בין האדמו"ר מפשאורסק לר' יהושע גוטווין. לתומו חשב, כי ר' יהושע מבקש להזכיר את שמו אצל אחד מצדיקי הדור. הוא לא העלה על דעתו מה יקרה כשיזכיר את השם ר' יהושע גוטווין אצל הרה"ק רבי יענקלה זי"ע...

עם כניסתו למעונו של האדמו"ר מפשאורסק, ובהעלותו על דל שפתותיו את שמו של ר' יהושע - נפעם לראות כי הרה"ק רבי יענקלה נסער ונגרש, והוא מגיב על אתר בשאלה: 'המכיר אתה את ר' יהושע? האם עדיין עוסק הוא בחסד וצדקה? מה מעשיו כיום?!' - ועל אתר, הבין האדמו"ר מטשערנוביל-אשדוד שליט"א כי דברים בגו, והוא השיב כי ר' יהושע חי וקיים, מרבה לעסוק בחסד וצדקה, ולבו פתוח לכל אומלל ונזקק...

'אספר לך סיפור אמיתי, שאם הייתי שומע אותו ממישהו - הייתי אומר שהוא דמיוני. אך אני יכול להעיד עלי' - פתח האדמו"ר מפשאורסק, וסיפר:

היה זה לפני עשרות שנים, בגליציה המשוועדת לרוסיה הקומוניסטית, עוד לפני מלחמת העולם השנייה. קשה לתאר את מצוקת היהודים באותה תקופה, כאשר השלטונות הצרו את צעדי היהודים עד מאוד, וקיום תורה ומצוות היה כמעט בגדר בלתי אפשרי. לצד זאת סבלו היהודים מרדיפות וגזירות קשות, וחייו דוחק ועוני. כל יהודי היה שרוי במלחמה קיומית על מחייתו שלו, וגם אם העלה בדעתו לתמוך באחי - ידוע ידע היטב שהשלטונות יתכללו לו...

אולם סבו של ר' יהושע גוטווין החליט למסור את נפשו. הוא הקים 'מפעל חסד' מחתרתי, ועמד באמנות לימין כל נצרך ונזקק, כשליצידו בנו - אביו של ר' יהושע, ונכדו - ר' יהושע בעצמו. שלשלת הדורות הזו עמדה מאחורי 'מפעל הצדקה' המקומי, שלא היה לו שם ולא לוגו, לא מוקד התרומות ולא מחסן מוצרים, רק לב טוב וחסד העומד הכן לעזור לכל יהודי, גם במסירות נפש של ממש!

הימים ימי דוחק, ובני המשפחה התקשו להשיג מימון לפעילותם. במסירות נפש של ממש גייסו פרוטה לפרוטה, ושילחו את ר' יהושע לשוק - לנסות לגייס עוד כמה פרוטות, ולרכוש בהם מוצרי מזון. למרבה הפלא, למקום הזדמן יהודי בעל הדרת פנים, אשר ניגש לר' יהושע והעניק לו צרור כסף. ר' יהושע לא הרבה לחקור, ידוע ידע שברוסיה אנשים לא מנדבים פרטים על חייהם ומקורות כספם, אלא מיהר ליטול את צרור הכסף ולרכוש בו מוצרי מזון...

באותו שבוע - היתה הרווחה והרחבה ב'מרכז החסד' הקטן. כל נזקק זכה לארוחה חמה ומשביעה, כתוצאה מהקניה הגדולה שר' יהושע ערך בשוק המקומי בעזרת צרור הכסף שקיבל מהאלמוני. גם בשבוע שלאחריו הגיע ר' יהושע לשוק, ושוב - כאילו התורם האלמוני המתין לו בנקודת המפגש, הגיש לו צרור כסף, ונעלם כלעומת שבא...

הדבר חזר על עצמו במשך כמה שבועות, ובני המשפחה הבינו כי יש דברים בגו. הם ביקשו לברר ולחקור מי הוא התורם האלמוני, ונעמדו בכל פינות השוק כדי להתחקות אחריו ולהכירו. אלא שלמרבה הפלא - כל עוד הם ניצבו ב'עמדות הביקורת' האיש לא הופיע, ורק כשהתיישבו ממנו - הופיע בפתע פתאום, הגיש את צרור הכסף, ושב ונעלם...

'גם אני בעצמי, העיד הרה"ק רבי יענקלה זי"ע, הייתי מעורב במצוד בניסיון לגלות מיהו התורם האלמוני, אולם נכשלנו במשימה. שבוע אחר שבוע היינו מחכים לו בפינות סתר ומחבוא ומצפים לראותו מופיע, אולם לא ראינו אותו מעולם. רק לאחר ששבנו הביתה - שמענו כי שעה קלה אחר כך הגיע האיש הנכבד לר' יהושע, הושיט לו את צרור הכסף, ונעלם! כך שהתחלנו לחשוש שמא מדובר באליהו הנביא או במלאך משמים...' - סיפר רבי יענקלה...

ואז הגיעה ההוכחה: לאחר תקופה, עברה משפחת גוטווין לפראג. גם שם מצאה המשפחה עם מי להיטיב, ועד מהרה הקימה גם שם 'בית תמחוי' שסיפק מזון לעניי העיר. הפלא ופלא - אותה דמות פלאית שהגיחה לשוק באוקראינה, העניקה צרור כסף ונעלמה - הגיחה שוב בשוק בפראג, ושוב הגישה צרור כסף לר' יהושע ונעלמה!

אולם בכך עוד לא היה די: לימים, עלתה משפחת גוטווין לארה"ק, ושוב - היה זה ר' יהושע שנטל על כתפיו לדאוג לנזקקים, כשהוא מקים 'בית תמחוי' בו חילק מזון בהרחבה. למרבה הפלא, האיש המסתורי עלה אתו ארצה!!! - גם בשהותו בארה"ק זכה ר' יהושע לביקוריו התכופים, כשהוא מגיש לו סכומי כסף נכבדים למימון מעשי החסד שלו!

לאחר שנים ארוכות של מפגש שבועי נשגב נטול מילים - העז ר' יהושע לפצות את פיו פעם אחת ויחידה, וביקש את ברכת האיש המסתורי לקראת נישואיו. האיש השיב כי בשבוע הבא יעניק לו מתנה, ואכן, בשבוע שלאחריו הגיע עם צרור הכסף בידו, והגיש לו בנוסף גם את הספר 'שלה' הקדוש, כשהוא מפציר בר' יהושע שיתמיד בלימודו בספר זה.

הרה"ק רבי יענקלה סיים לספר את סיפורו המסתורי של הקשר בין ר' יהושע לדמות הפלאים, והוסיף: 'בתחילה, חשבנו שמדובר באליהו הנביא, אולם לפי המתנה - נראה שמדובר היה בשלה' הקדוש! כך או כך, בזכות מסירותו לחסד וצדקה זכה ר' יהושע להתגלות של צדיק אמת, לחוות נס מדי שבוע כשדמות מלאכית העניקה לו כסף לצורכי החסד שלו!'

האדמו"ר מטשערנוביל-אשדוד הקשיב לסיפור בהתפעלות, וכששב ארצה מיהר לספר לר' יהושע את אשר שמע. ר' יהושע אישר את הסיפור, כשהוא מוסיף אגדה כבידה: 'למרבה הצער, טרדות הזמן עשו את שלהן. העובדה שגדלתי בעולם של נדודים ומלחמות הקשתה עליי את הלימוד בספר, וכעבור תקופה קצרה פסק האיש מלהופיע...'

סיפור מפעים זה, אשר קיבלנו מבנו של ר' יהושע ז"ל - יבלחט"א איש החסד ר' מיכאל גוטווין הי"ו, מטלטל את הנפש: הנה כי כן, ראו כמה זכה יהודי בזכות מסירות נפשו לצדקה וחסד. ושני לקחים בדבר: האחד - שמי שרוצה באמת, ומוכן להתמסר למען המטרה הנעלית, הקדוש ברוך הוא מזמן לו את האמצעים לתמוך בזולתו. והשני - לאיזו דרגה יכול יהודי כזה להגיע, עד כדי מפגש שבועי ניסי עם מלאך פלאי מסתורי!

אחים יקרים! כל יהודי יכול להרבות צדקה וחסד, כולנו יכולים לתת. אין כאן שאלה של 'כמה יש לי לתת', אלא 'כמה אני רוצה לתת'. מי שרוצה וחפץ באמת, מי שמוכן להתמסר להרבות צדקה וחסד, - בורא עולם מסייע לו והוא מצליח! וככל שנרבה בצדקה וחסד, ככל שנפתח את ליבנו לשמוע אנתח אח נזקק ונפעל להיטיב עמו, כך נזכה שבורא עולם ישלח לנו את ברכתו - בזכויות רוחניות כבירות ונשגבות, לצד שפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידינו!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת ראה תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 447

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

ברכה בקול – זה הפלו!!

בתחלת פרשתנו אנו קוראים פסוק הטומן בחביון כלל חשוב ואכן יסוד לכל המבקש לקיים את חובת הברכות בהדור, והוא: "את הברכה - אשר תשמעו!" - ברכה של יהודי צריכה להשמע!

מהותה של הברכה היא, פידוע, הכרזה על מלכות ה', וכפי שאמרו חכמים (ברכות מ ב) "כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה". מעתה, כפי שהכרזת מלכות צריכה להשמע ברמה, כדי שהשומעים יקבלוה ויסיכמו עמה, כך גם הברכה צריכה להאמר בקול, שאם לא כן חוטא המברך למטרת הברכה.

מלבד זאת, ברכה בקול מזכה את שומעיה במצוה נקרה - מצוות ענית אמן; במעשה קל ופעוט - אמינות הברכה בקול - נוכח להיות מ'מצדיקי הרבים', היתכן שנפסיד זאת?! רבי יהודה החסיד אף כותב ב'ספר חסידים' (רמז): "האומר ברכות בלחש" כ'גזול את המצוות". דבריו בענין זה ברורים: ברכה בקול אינה רק הדור מצוה והשתדלות, אלא חובה מחלטת אשר מי שאינו מקיים אותה נחשב כגזול.

אפשר שסבת הדבר היא, לפי שהברכות שפאמור מטרון להמליך את ה' אינן נחלת המברך לבדו, הן נתקנו גם כדי לזכות באמצעותן את הסובבים בעניית אמן, בבחינת: "גדלו לה" אתי ונרוממה שמו יחדו" (תהלים ד ז).

האמת היא שבדבריו של רבי יהודה החסיד טמון מסר נוסף; שהרי אמרו חכמים (חלין פו ב) ששונה של כל ברכה הוא עשרה זהובים. שכן זה נתן הן למברך והן לעונה אמן (תוספות ב"ק צא ב ד"ה וחיבו). נמצא שהמברך בלחש, מלבד שמונע רוח מעצמו [כדברי הש"ך (ח"מ שפב ז) שרק ברכה שנגנתה באמן מזכה את אומרה בשכר עשרה זהובים], הוא אף גוזל את חברו בכך שמונע ממנו רוח עשרה זהובים, והרי זה כאומר: "גם לי גם לך לא יהיה" (מלכים א ג כו).

נקפיד לברך את כל ברכותינו - מברכות השחר עד לסוף היום - בקול ובאזני מי שיענה אמן אחריה, וכן נזכה לכל הברכות האמורות בתורה. אמן.

בקריאת "את הברכה אשר תשמעו" ובברכת שבת שלום,

ר' אריאל מנחם

תחנת המתים - כבנים ולא מעבדים

"בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (ד א)

דרש רבי פינחס הלוי רבה של וענגרוב:

אמרו חכמים (תענית ב א) ש'מפתח תחית המתים' אינו נמסר בידי שליח אלא נשארו בידי הקדוש ברוך הוא בעצמו. המפרשים תמהו על כך, כיצד יכול הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, והלא נחשב הוא כ'כהן' (סנהדרין לט א) האסור להטמא למת?! ובארו כי כיון שישראל נחשבים כ'בנים' לפני המקום, יכול הוא להחיותם, שהרי מטר לכהן להטמא לקרוביו (פרשת זרכים' דרוש כה, ע"פ תוספות ט ד"ה במא').

זהו שאמר הפתוב: כיון ש'בנים אתם לה' אלקיכם" ועתיד הקדוש ברוך הוא להחיותכם, אל תצטערו על מיתכם עד כדי חבלת הגוף וגלוח שער הראש, כדרך של הגוים הנפרדים ממתיהם לנצח, אלא הצטערו עליהם כשעור שקבעה התורה שכן במקדם או במאחר אתם עתידים לשוב ולראותם.

בכך פרש רבי פינחס את החרוז המסים את פיוט 'גדל אלקים': "מתים יחיה א-ל-רב חסדו ברוך עדי עד שם תהלתו"; מכך שהקדוש ברוך הוא יחיה את המתים בעצמו, למרות היותו כהן, מוכח שנחשבים אנו לפניו כבנים ולא כעבדים. מעתה, כפי שבשונה מעבד שיוכל אדונו למוכרו לאחר, הקשר בין אב לבן אינו מסתים לעולם; כך גם אנו קשורים באלקינו לנצח, ואף שגלינו ונמסרנו ביד אויבינו, חיים אנו לעובדו ולהללו 'עדי עד' (נחלת עזריאל - פרפראות לחקמה [הוראדנא תקע"ז]).

ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים

"וזבחת פסח לה' אלקיך צאן ובקר במקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם" (טז ב)

כאשר רבים נמנים על קרבן פסח אחד ואין די בבשרו כדי להשביע את כלם, תקנו להביא עמו קרבן נוסף, הנקרא: 'חגיגת ארבעה עשר' ולאכל מבשרו לפני אכילת הפסח, כדי שבשר הפסח יהא נאכל על השבע (פסחים סט ב). רש"י מפרש (ע"פ ספרי טז קעא) שעל כך מכון הפסוק שלפנינו: "וזבחת פסח לה' אלקיך צאן ובקר"; "צאן" - קרבן פסח שאינו בא אלא מן הצאן, ו'בקר' - חגיגת ארבעה

הנותן צדקה

מזכה את העני

"נתון נתון לו ולא ידע לכבד בתתד לו כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" (טו ז)

דרש רבי אליהו הכהן מאיזמיר:

המלה "נתון" מתחילה ומסתיימת באות נ'. פעמים נ' עולה בגימטריה מאה. בכך רמזה התורה שהנותן צדקה לעני מזכהו בכך שיוכל להשלים מאה ברכות באותו יום. שכן בשביל שייצבר האדם בסדר יומו הרגיל מאה ברכות, עליו לטל ידיו לסעודה שתי פעמים ביום לפחות (ראה רמב"ם תפלה ז ט).

עוד נרמז בגימטריה זו, שבגנינת צדקה פועל האדם אותה פעולה שפעל דוד המלך בתקנו לברך מאה ברכות ביום, כדי לבטל את גזרת מיתת מאה נפשות מדי יום (במד"י יח כא). שכן הנותן צדקה, מלבד שמציל את נפשו ממיתה ככתוב (משלי ב ב): "וצדקה תציל ממות", אף מחיה את העני ומצילו ממיתה (מעיל צדקה' סי' תשצד).

חמישת אלפים בקרים במתנה

דממת כבוד והוד קדומים שררו תדיר בקרב הממתינים לחלות את פניו של האדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה זצ"ל. רגיל היה הרבי לקבל את פני המשחרים לפתחו בשעות הלילה המאחרות, לאחר שסיים את עבודת יומו שכללה שעות ארכות ורצופות של למוד תורה, תפלה ועבודת ה'.

בסופו של כל יום הקדיש הרבי משעות

ביום הפגישה זנח העסקן את כל סדר יומו העמוס כדי להצטרף אליהם לפגישה המכריעה. הוא נטל עמו אל הפגישה את הקלסר עמוס הניירת - תוצאות הבדיקות וחוות הדעת הרפואיות שנתנו לאשה בשנים האחרונות. הרופא הבכיר הביט בניירת, שאל כמה שאלות ברור, התבונן שוב בניירת, ואחר השתתק.

הרבי מנדבורנה זצ"ל, בעל ה'באר יעקב'

השנה המועטות שנותרו לו, כדי לקבל את פני קהל מבקשי עצתו וברכתו. הרבי היה מקבל את פני כל הפונים אליו באהבה ובחמלה, מקשיב להם ומרעיף עליהם טללי נחומים ואחר מאציל עליהם מברכותיו הטהורות שנבעו מעמק לבו הבוער באהבת ישראל יוקדת.

בשעת לילה מאחרת נכנסו לחדרו של הרבי זוג צעיר. מתוך דבריהם עלה ספור מטלטל ובלתי שגרתי, אשר הותיר רשם עצום על הרבי. להלן הספור כפי שספר זאת הרבי בעצמו:

"בני זוג אלו נשואים זה כחמש עשרה שנים. כשנתיים בלבד לאחר נשואיהם החלה האשה לסבל מבעיות שונות שהכבידו מאד על התנהלות חייה. כאשר חשה כי מצבה הולך ומחמיר, החלו לדרש ברופאים. הרופאים הפנו את האשה לבדיקות שונות ומשונות, אשר תוצאותיהן הוכיחו כי היא חולה במחלה נדירה וקשה במיוחד, הפוגעת קשות בתפקודה היומיומי, וסכניי ההחלמה ממנה נמוכים מאד.

בעצת אחד מעסקני הרפואה הנודעים, פנו בני הזוג לאחד הרופאים המתמחה במיוחד בטפול במחלה קשה זו. ביום הפגישה זנח העסקן את כל סדר יומו העמוס כדי להצטרף אליהם לפגישה המכריעה. הוא נטל עמו אל הפגישה את הקלסר עמוס הניירת - תוצאות הבדיקות וחוות הדעת הרפואיות שנתנו לאשה בשנים האחרונות. הרופא הבכיר הביט בניירת, שאל כמה שאלות ברור, התבונן שוב בניירת, ואחר השתתק.

כמה רגעים של שקט מתוח חלפו עד שהביע הרופא את דעתו:

"צר לי להודיע לכם... אך האשה חולה במחלה קשה ביותר, אשר לצערי הרב היא חשוכת מרפא. לפי דעתי ולמיטב נסיוני, לא נותרו לה יותר משנתיים לחיות. אפשר בשנתיים אלו להקל על כאביה, אך בלתי אפשרי עוד לעצור את המחלה."

הרופא סים דבריו והשפיל את מבטו. חרף נסיונו הרב, לא היה לו קל לעמד מול אדם השומע שגור דינו נחרץ, ימיו נקצבו, ואין סכוי לרפאו.

דקה ארכה חלפה עד שהעז להרים את עיניו ולבחון את תגובתה של האשה. מה רבה היתה הפתעתו כאשר נוכח למצא לפניו אשה ננוחה ורגועה, כאלו לא שמעה בזה הרגע את הקשה שבכשורות. בסוכרו כי אולי לא שמעה פראוי את דבריו נסה לחזר עליהם בשנית, אך האשה נותרה רגועה וננוחה כשהיתה.

"כיצד אתה כה רגועה", תמה הרופא, "אולי לא הבנת פראוי את הבשורה?" תתה.

"הבנתי לחלוטין", השיבה האשה והוסיפה: "דוקא לכן אני כה רגועה וננוחה, ואדרבה, דבריה משמחים אותי."

"משמחים?" שאל הרופא בפליאה. "אכן כן", השיבה האשה כשדמעות נוצצות בעיניה, "לבי גואה עתה בתודה לה' יתברך על כל הטוב שגמלני מעודי ועד היום הזה; הרי לפי דבריה אני עומדת לזכות בשנתיים במתנה, כלומר: עוד למעלה משבע מאות פעמים לקום בבקר בשמחה.

אין אלו דברים פשוטים, שהרי בורא העולם אינו חייב לי דבר. הוא נותן לי חיים במתנה בכל יום מחדש, ואתה אומר שאמשיך לזכות בכך עוד שנתיים ימים, עוד שבע מאות פעמים. האם יש משהו שיכול להרגיע ולשמח בן אדם יותר מכך שמבשרים לו שמתנת החיים תבוא אליו מדי יום עוד שבע מאות ימים, שיזכה להודות מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמתי, הלא בדיוק על כך מתרוגן לבי מדי יום בהודאה נרגשת, וכיצד לא אשמח?!"

הרופא ישב מול האשה כשהוא המום מדבריה. אולם הדברים הבאים שנשמעו מפי האשה גרמו לו להלם כפול ומכפול:

"אתה אומר, דוקטור, שנותרו לי רק שנתיים לחיות. כמי שיודעת שכל יום משנתיים אלו נתן לי במתנה, שהרי בורא העולם אינו מחייב להחיות אותי אפלו שעה אחת אלמלא רחמי וחסדיו, יכולה אני להרשות לעצמי להטיל ספק בקביעתך; וכי יש מה שימנע מאדון כל להעניק לי מאוצרו הבלתי נדלה עוד עשרות שנים מאשרות, שבמהלכן אצפה להעמיד משפחה בישראל ולחנכה על ברכי האמונה?!"

עתה הביט הרופא באשה בתדהמה מחלטת. לאחר שנים כה רבות שבהן הוא עוסק במקצועו ובמהלכן נאלץ לבשר ללא מעט אנשים כי תקנות חייהם נגוזה, לראשונה הוא נתקל בתגובה שכזו. מבטו על החיים השתנה מן הקצה אל הקצה.

כחמש עשרה שנים לאחר מכן נכנסו בני הזוג ובקשו להתברך בעוד שנים רבות, טובות ומברכות. כאמור במוצאי שבת קדש פרשת שמות תשס"א ספר הרבי את הספור לאנשים שעלו להתברך מפיו, וכשסים הוסיף ואמר בהתרגשות:

"מאז אותו היום שבקרה אותה אשה אצל הרופא, כבר חלפו יותר מחמשת אלפים בקרים שבהם היא משכימה קום מדי בקר לאמירת 'מודה אני בלב מתרוגן ומלא הודיה על: 'שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך'."

'שיח יוסף' ח'ד עמ' רכה

חובת עניית אמן

תשעים אמינים – על ברכות

ה. חיב אדם לענות מדי יום תשעים אמינים על ברכות ששומע, זאת מלבד האמינים שעלו לענות על הקדישים. אכן יש הסוברים שאף האמינים שעונים על קדיש מצטרפים למנין זה.

מקורות ובאורים:

מחלקת זו יסודה בשאלת הגרסה הנכונה באהר לגבי מנין מקסות הדברים שבקדשה שיש לאומרים מדי יום: לדעת הרמ"ע מפאנו (שו"ת, סי' קט) הגרסה הנכונה היא שמקסת הדברים שבקדשה רמוזה במלה 'צד"ק' - צ' [90] אמינים, ד' [4] קדשות, ו' [10] קדישים, ק' [100] ברכות. מן שהאמינים שעונים על הקדיש נמנו בנפרד ובנוסף על תשעים האמינים, מוכח שחובת עניית תשעים האמינים נאמרה רק על אמינים שעונים על ברכות, ואינה כוללת את האמינים שעונים על הקדיש.

אולם ה"לקוט מעם לעז' (בראשית יח ל אות קעה) נקט בגרסת האהר שלפינו (תקוני זו"ח פג) שמקסת הדברים שבקדשה נרמזה במלה 'צד"ק' - צ' אמינים, ד' קדשות, ק' ברכות, ה' חמשי תורה. לגרסה זו שהקדישים לא נמנו בפני עצמם, יש לחשב במקסת תשעים אמינים גם אמינים שעונים על הקדישים.

חיוב מיוחד ביוצא ידי חובה

ו. על השומע ברכה מחברו כדי לצאת בה ידי חובתו, מוטל חיוב מיוחד לענות אמן אחר הברכה, זאת בנוסף לחיוב הפללי המוטל על כל השומע ברכה מן הברכות. ומפל מקום גם מי שלא ענה אמן, יצא בדיעבד ידי חובתו בשמיעת הברכה.

מקורות ובאורים:

שינוי בבביתא (ברכות מה ב): "שמע ולא ענה אמן - יצא". בבאור הגר"א (או"ח נב ב) דיק מן שנקטה הבביתא 'יצא' שהשומע ולא ענה אמן יצא רק בדיעבד. וכך פסק המ"שנה ברו"ה' (ריג יז) שהרוצה לצאת ידי חובתו לכתחלה, עליו לשמע את הברכה היטב, מתחלתה ועד סופה, ואף לענות אמן אחריה. זאת משום שיש חיוב מיוחד לענות אמן על שמיעת ברכה מתוך פנה לצאת בה ידי חובתו 'כדי להורות בפעל שמסכים לברכת המברך' (וראה עוד משנ"ב רטו ז; באור הלכה

קסז ב).

להלכה נפסק (טוש"ע או"ח רטו א) שאין אדם עונה אמן אחר ברכות עצמו. לכאורה אם כן, אף העונה אמן אחר ברכה שהוא מבקש לצאת בה ידי חובתו מדין 'שומע פעונה', נחשב פעונה אמן על ברכות עצמו? ה'לבוש' (או"ח ככד ב, הביאו המ"ב שם כג) מבאר שמכל מקום מאחר שהשומע אינו מוציא את הברכה מפיו, אינו נחשב פעונה אמן על ברכת עצמו.

ברכה הנאמרת במיוחד בעבור השומע

ז. המברך ברכה שכבר יצא בה ידי חובתו, רק כדי להוציא אחרים ידי חובתם, כגון מי שקדש בשבת וחוזר ומקדש כדי להוציא ידי חובה אחרים שלא קדשו, חובה על השומע המבקש לצאת בקדוש זה ידי חובתו לענות אמן על הברכה, ואם לא ענה אמן לא יצא ידי חובתו. ואולם יש החולק וסובר שגם כאשר המברך כבר יצא ידי חובתו, יוצאים בשמיעת הברכה מפיו, גם בלי עניית אמן.

מקורות ובאורים:

ה'שלחן ערוך' (או"ח ריט א) פוסק שהמברך ברכת הגומל לעצמו, יכול חברו לצאת בשמיעת ברכתו גם בלי עניית אמן. הרמ"א (שם) מבאר דין זה כך: 'כיון שהמברך גם כן חיב, יצא האחר בלא עניית אמן'. מדברי הרמ"א דיק בהגהות רבי עקיבא איגר (שם ט) שבכל הברכות כן, גם בברכת המצוות, רק השומע ברכה מפי אדם שמברך בעבור עצמו, יוצא ידי חובה בשמיעה בלבד בלי עניית אמן. ואולם אם המברך כבר יצא ידי חובת ברכה זו ומברך כדי להוציא אחרים מדין 'שומע פעונה' אין השומע יוצא ידי חובתו אלא אם ענה אמן. וראה במנחת שלמה' (ח"א סי' ג) שכתב שגון לחוש לדבריו ולהזהיר השומעים על כך.

אולם ה'אבני נזר' (שו"ת, או"ח סי' מ) חולק וסובר שאף כאשר המברך כבר יצא ידי חובתו, יוצאים השומעים בלי עניית אמן. והביא הוכחה לדבריו מאשר כתבו התוספות (ר"ה כח ב ד"ה ומנא) שאף מי שכבר שמע תקיעת שופר יכול לתקע כדי להוציא ידי חובה אחרים שלא שמעו. ואם אין יוצאים מדין 'שומע פעונה' ממי שכבר יצא ידי חובתו, אלא בעניית אמן אחריו, היאך יכולים לצאת בשמיעת התקיעות, והלא אין שיה לענות אמן על התקיעות?! (וראה שם שהאר"י להוכיח שיוצאים בשמיעת התקיעות מדין 'שומע פעונה').

אברך יקר!
בהצטרפות למיזם 'דָּרֵךְ אֲמוּנִים' תזכה להשריש בקרב מתפללי בית הכנסת שבו אתה מתפלל את חשיבות אמירת הברכות ועניית אמן עליהן ותתברך בשפע ברכה וטובה כמבטח למזמי הרבים.

המקפידים על כללי מיזם 'דָּרֵךְ אֲמוּנִים' במהלך חודש אב זכאים להשתתף בהגרלה על 6 מלגות בסך \$ 500 כל אחת.

מוקד 'דָּרֵךְ אֲמוּנִים'

03-91-7-91-91

ההגרלה תתקיים א"ה ביום שלישי ג' באלול תשפ"ב.
הזוכים יקבלו הודעה ושמותיהם יפרסמו במוקד 'דָּרֵךְ אֲמוּנִים' 3 שלוחה

שלוחה 1 - שמיעת כללי המיזם
שלוחה 2 - הרשמה להשתתפות בהגרלה, בין השעות 20:00-22:00
שלוחה 3 - שמיעת שמות הזוכים

בארי יעמד על משמרתו

רבי אליהו מני, רבה של חברון, מעורר בספר 'שיח יצחק' (שער האהבה) לעגות אמן אחר פל ברכה וברכה ששומע, ואלו דבריו: "על כן אחי ורעי אל תהי עניית אמן הזאת קלה בעיניכם, כי אין האדם נקרא צדיק, אלא אם כן קים בכל יום: צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים, ק' ברכות. אם כן מי הוא זה שיראה כל אלה ולא תסמר שערות גופו, וכארי יעמד על משמרתו משמרת הקדש שלא יאבד אפלו אמן אחד."

תשעים אמונים לקביעת האמונה

את הסבה לתקנת חכמים שצריך לענות דוקא תשעים אמונים ביום, באר האדמו"ר רבי אורי יהושע אלחנן אשר מפוריסוב כך: נפסק להלכה (שו"ע או"ח קיד ח) שבמשך שלושים הימים הראשונים מעת שפסקים להזכיר את הגשמים ומתחילים באמירת 'מוריד הטל', המסתפק אם הזכיר טל או גשם צריך לחזור ולהתפלל, שכן הסתם גבר כח ההרגל והזכיר גבורות גשמים בתפלתו. ואולם מי שמיד ביום הראשון שמתחילים להזכיר טל, אומר תשעים פעמים ברצף: "מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל", אינו צריך לחזור ולהתפלל במקום ספק, שכן לאחר ששגן זאת תשעים פעמים, חזקה עליו שהתפלל בגוסס הנכון.

למדנו מכאן שאמירת דבר במשך תשעים פעמים מקבעת אותו היטב בלב האומר, עד שאומר מתוך הרגל. משום כך אף תקנו חכמים לענות מדי יום מחדש לכל הפחות תשעים אמונים, לפי שעניית אמן מקבעת את האמונה בלב האדם ובעגותו תשעים פעמים אמן 'תקבע בלבו אמונת השם יתברך, ויכר אצלו גזלת הבורא יתברך שמו בהרגשות לבו ומחו" (אמרי יהושע ח"ג לקוטים ל"ס).

תשעים אמונים פנגד תשעים מומים

דועים דברי הרוקח (סי' שכ) כי מצות אמירת מאה ברכות ביום נועדה כדי להציל את ישראל ממאה קללות; תשעים ושמונה הכתובות בפרשת 'כי תבא', ושתיים נוספות שגמזו בפסוק (דברים כח טא): "גם כל חלי וכל מכה". על פי זאת אמר הגר"י זילברשטיין כי אפשר לומר שתקנת אמירת תשעים אמונים נועדה להציל ממגזן תשעים המומים הפוסלים את הכהנים ולהעבד במקדש [ישנם חמשים מומים שפוסלים את הבהמה מהקרבה ועוד תשעים מומים נוספים שפוסלים רק באדם (רמב"ם ביאת מקדש פרקים ז-ח)]. יש שהביאו לכך סמוך: 'המום' בגימטריה 'אמן' - צא (מאורות הדף היומי בכורות מג א).

לכבוד המערכת הנפלאה של עלון 'וכל מאמינים' המזכה את הרבים על פני תבל,

בגמרא (ברכות מז א) מבאר שחי האדם תלויים בעניית אמן כהלכה, הן לטוב והן לרע. לטוב חלילה, שפך אמו: "העונה אמן יתומה - יהיו בניו יתומים, חטופה - יתחטפו ימיו, קטופה - יתקטפו ימיו". ולעמת זאת למקפיד על עניית אמן פדת וכהלכה הבטיחו שיאריך ימים בטובה: "וכל המאריך באמן מאריך לו ימיו וישנותיו".

חשבתי להביא רמז נפלא לכך; בתפלת 'נשמת' אומרים: "על כן אברים שפולגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו הן הם יודו...", ראשי התבות: "על כן אברים" הם בגימטריה "אמן", וסופי התבות בגימטריה 120, רמז שבזכות עניית אמן פראוי, נזכה באיברים שנתן לנו ה', להודות לה' עד מאה ועשרים שנה בבריאות שלמה. אמן כן יהי רצון.

בברכת פהנים באהבה פעתיך, גמליאל הפהן רבינוביץ, מח"ס 'גם אני אודך'.

נפת ללוח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

רבי שמואל אבנהב זי"ע א' באלול תנ"ד

בית הקברות היהודי העתיק באי לידו בגונציה

רבי שמואל אבנהב נולד בהמבורג שבגרמניה בשנת ש"ע לאביו רבי אברהם. בהיותו בן שלוש עשרה שלחו אביו לונציה שבאיטליה ללמד תורה בבית מדרשו של רבי דוד פרנקו. בהגיעו לפרנקו נשא לבת רבו והתגורר בגונציה.

בשנת ת"י נקרא לשמש כרבה של גונציה וכראש הישיבה. העמיד תלמידים רבים, ביניהם ידוע רבי ישראל יעקב חגיז זצ"ל מחבר שו"ת 'היחכם צבי' (שו"ת, סי' קלה) מכתירו בתאר "גדול זמננו", ובנו רבי יעקב עמדין כותב עליו (תורת הקנאות דף כד): "אחד המיחד שבעדו ה... שלא הניח פמותו בדרו בחכמה ובחסידיה אמתית... היה אביון של ישראל במחוז איטליה, כאשר ישאל איש בדבר איש האלקים, נמצא לכל שואל, אחרי דבריו לא ישנו". שאלות רבות הפנו מכל קהלות ישראל, והשובותיו נדפסו בספרו שו"ת 'דבר שמואל' המצוטט רבות בספרי האחרונים.

בימיו הדפס בפראג בעלם שם חבר בשם 'ספר הזכרונות', שמטרתו היתה לעורר את העם על קיום מצוות שרגילים לזלזל בהן. לימים התברר שחבר זה הדפס על ידי רבנו אשר מרב ענותנותו וחסידותו העלים שמו (שם).

בהגיעו לגבורות, גזר על עצמו גלות, והיה נוהג להתבודד ולנדוד בין הערים, עד שסמוך לפטירתו חזר לונציה. השיב נשמתו לבוראו בא' באלול תנ"ד והבא למנוחת עולמים בבית העלמין היהודי בגונציה.

בן העולם הבא

בהקדמתו לספרו של אביו, שו"ת 'דבר שמואל', מתאר בנו רבי יעקב כיצד לפני הסתלקותו מהעולם במיתת נשיקה, נפרד מכל תלמידיו ובני משפחתו. האחרון שנפרד ממנו היה נכדו יחידו רבי שמואל שהיה קרוי על שמו, והיה אהוב עליו ביותר. הוא מכתיר את אותו נכד כבן העולם הבא בגלל הקפדתו על עניית אמן, וכך הוא כותב עליו: "נכדו יחידו, ידיד נפשו, שמו כשמו, משען לו לעת זקנותו, זכה לשמעו - 'בן העולם הבא', עונה אמן בכל כחו, הוא ניין שמואל בן כבוד הר"ר דוד".

מכבד את שם ה'

המתאנה וכוסף לעגות אמן אחר הברכות, מראה בכך שהוא זהיר בכבוד שם ה'. שכן בעניית אמן אחר הברכה מרוממים ומכבדים את שם ה', כפי שמלמד הפסוק שעליו הסמיכו חכמים (ילק"ש דברים תתקמב) את חיוב עניית אמן: "כי שם ה' אקרא" - בברכה, 'הבו גדל לאלקינו' - בעניית אמן (ספר הזכרונות' הזכרון השמיני פרק א).

גליון ס' 1080

30 שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

פרשת ראה - א' ר"ח אלול ל' מנחם-אב תשפ"ב - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך לזהר שלא להלעיט את גופו במעדנים וכמו שכתבו בתוספות במסכת תובות דף ק"ד ע"א בשם המדרש: "עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו".

על יסוד דברי תוספות, ניתן להבין את מה שאמר דוד המלך ע"ה: "ותורתך בתוך מעי", כי לכאורה היה צריך לומר "ותורתך בתוך לבי" וכמו שכתוב: "פתח לבי בתורתך", מה הוא איפוא הקשר לבני מעיים עם התורה.

ואולם לפי הדברים הנ"ל מובן, שכניסת דברי התורה לגופו של האדם תלויה באם הוא אוכל לשם שמים או לשם תאוה. ואם האכילה היא לשם שמים, או אז אפילו הוא אוכל בשרא שמינא דתורא ושותה יין מבושם להרחיב דעתו לה' ולתורתו, או בשביל לקיים מצות עונג שבת וי"ט, נתברר חיות הבשר והיין, ועולה לה' כעולה וכקרבתו. אך מי שהוא כזולל בשר וסובאי יין למלאת תאוות גופו ונפשו הבהמית, יורד חיות הבשר והיין ברע גמור עד אשר ישוב האדם וכו', ולכן צריך הגוף לחיבוט

הקבר לנקותו ולעפרו מטומאתו שקיבל בהנאת עולם הזה ותענוגיו, אלא א"כ מי שלא נהנה מעוה"ז כל ימיו כרבינו הקדוש. (תניא קדישא פרק ח' ט')

המקור בפרשה: שמור ושמעת (דברים יב, כח). פרש"י. שמור זו משנה, שאדם צריך לשמרם בבטןך שלא ישכח, כענין משלי כי נעים כי תשמרם בבטןך. שמירת התורה תלוי בשמירת הבטן וז"ל אור החיים הקדוש (ויקרא י"ח ב') שמעתי בשם הרב הקדוש מהר"י לוריא זצוק"ל כי לפעמים יתהפך האדם וישתנה מרע לטוב בטבעו ובמזגו ולא ידע מאיזה סיבה והוא עצמו יתמה איך נהפך בדעתו ואמר כי זה יסובב לצד שלפעמים יאכל אדם מאכל וכו' והוא אומרם לעשות רצונך אלקי חפצתי וזה היה לו להיות ותורתך בתוך מעי.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכשהוא נותן צדקה לא משלו הוא נותן אלא ממתנת ידו הרחבה של הקב"ה.

המקור בפרשה: הוא מהפסוק "איש כ-מתנת

ידו כ-ברכת ה' אלהיך אשר נתן לך" (דברים טז, יז). צריך להבין מדוע נכתבו אלו הכפ"ן בפסוק הזה. וההסבר הוא, שאל יחשוב האדם כשהוא מפזר ונותן צדקה, שהוא נותן ממתנת ידו ממש, כי אם משל הקב"ה הוא שהזמין לו ממון זה, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום: "כי ממך הכל ומיך נתנו לך". וזהו הפירוש - כ-מתנת ידו ולא מתנת ידו ממש. והפסוק "כברכת ה' אלקיך"

בא לומר ולהזהיר גם כן להיפך, היינו שאל תחשוב שברכת ה' אלהיך היא כפשוטה - נותן ומשפיע. זה אינו, כי אין הקב"ה נותן ברכה אלא למי שמתעורר מלמטה, וברכת ה' אלקיך באה מברכת האדם, וכמו שכתוב: "פתוח תפתח" היינו, אם אתה למטה תפתח ידך לעניים, אז הקב"ה פותח גם כן. וכן "נתן תתן". וזהו כ-ברכת ה' ולא ברכת ה', כי ברכת ה' באה מברכתך. ודברים אלו ישים האדם אל לבו כשמפזר ונותן, שאינו נותן את שלו, רק שהופקד בידו מהקב"ה. ויחשוב גם כן שלא יושפע מלמעלה עד שיתעורר מלמטה, על כן צריך להתעורר במצוה זו.

נקי הדעת שבורי שלים

החכם שצפה את מכת השלג

חכם שלום כהן נשא דברים בעצרת ההפגנה הזאת ובתוך כדי דבריו זעק מקירות ליבו שבורא עולם ישתק את הארץ בסופת שלגים בשל גזירת הגיוס של בחורי הישיבות. ואכן כך כאמור קרה תקופה קצרה לאחר מכן.

השבוע רבבות יהודים ליוו את חכם שלום כהן זצ"ל למנוחת עולמים עד שבקרוב ממש יבוא משיח צדקנו ויקיים המאמר "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם.

והי רצון שכעת במתיבתא של רקיע יעתיר, יתפלל ויתחנן חכם שלום כהן לפני כסא הכבוד שתתבטל גזירת הגיוס בפרט וכל שאר הגזירות המרחפות מעל עמינו.

נשיא מועצת חכמי התורה ראש ישיבת "פורת יוסף" הגאון הגדול חכם שלום כהן זצ"ל מעלה. היה זה בעת העצרת הגדולה שמחתה כנגד גזירת גיוס בחורי הישיבות.

ה קרה בערב עשרה בטבת תשע"ד. שלג כבד החל לרדת על הרי ירושלים במרכז הארץ. כותרות העיתונים הכריזו באותיות "קידוש לבנה" שתשעים ושלוש שנים לא ירד שלג רב כל כך ובתאריך מוקדם שזכה בחורף. ירושלים שותקה לחלוטין. אנשים נתקעו במכוניותיהם למשך שעות ארוכות ללא מזון ושתייה כוחות ההצלה עבדו סביב השעון בכדי לנסות ולחלץ את התקועים. סכנה נשקפה לחיי רבים, השלטון שידר מצוקה וחוסר אונים.

מה שרבים לא ידעו באותה העת שאת מכת השלג הזאת צפה תקופה קצרה לפני כן ראש ישיבת "פורת יוסף" הגאון הגדול חכם שלום כהן זצ"ל אשר השבוע התבקש לישיבה של

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

שמור ושמעת (יב, כח)

פירש רש"י: שמור זו משנה, שאתה צריך לשומרם בבטןך שלא תשכח, כענין שנאמר (משלי כב, יח) כי נעים כי תשמרם בבטןך, עד כאן לשונו.

דיוק הלשון שמירת התורה בבטן, אפשר לפרש על דרך שמובא במדרש (הובא בתוספות כתובות קד, א) וזה לשונם: "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", עד כאן לשונם. שאם יתענג במעדנים החומריים, יפעל עליו התגשמות, ולא יתענג בלמוד התורה.

וזהו "כי תשמרם בבטןך", כי שמירת התורה תלוי בזה, כנ"ל.

ובזה אפשר גם לפרש מה שנאמר (תהלים מ, ט) "ותורתך בתוך מעי", שלימוד התורה תלוי במה שמכניס אדם בתוך מעיו.

כי פתוח תפתח את ידך לו (טו, ח)

טעם שנהגו להתפלל בעת נתינת צדקה "אלקא דמאיר ענני".

מובא במסכת בבא בתרא (י, א): "שאל טורנוסורפוס הרשע את רבי עקיבא, אם אלקיכם אוהב עניים מפני מה אינו מפרנסם, אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על עבדו וחבשו בבית האסורין וציווה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא כועס עליו? אמר לו רבי עקיבא אמשול לך משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שכעס על בנו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו, והלך אדם אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון משגר לו? עד כאן.

ועיין במהרש"א שם: "שהמין סבר שמצוות צדקה נוהגת רק כשישראל על אדמתן, אבל כשישראל במאסר הגלות, נמשלו לעבד החבוש בבית האסורים. ועל זה השיב לו רבי עקיבא, שאף על פי שכעס עליהם נמשלו לבנים", עד כאן לשונו.

והנה במסכת קדושין (לו, א) מובא מאמרו של רבי מאיר שאמר כך בפירוש: "בנים אתם לה' אלקיכם, רבי מאיר אומר, בין בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים, ובין בזמן שאין אתם נוהגין מנהג בנים, אתם קרוים בנים.

ולזה אנו מתפללים "אלקא דמאיר ענני" בפרט לפני נתינת צדקה, להמליץ בזה כי תמיד אנו

נקראים בנים, ואם כן הצדקה לא זו בלבד שמתורת לנו אלא אף חובה וזכות הגורמת נחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא.

שבת

טעם על חדושי תורה בשבת

בספר "יסוד ושורש העבודה" (שער השמיני פרק יב) מביא בשם הזוהר הקדוש (חלק ג קעג, א) שיש לחדש חידושי תורה בכל שבת. וכותב היסוד ושורש העבודה: "ובודאי הקדוש ברוך הוא אינו בא בטרוניא עם בריותיו לחדש דוקא חידוש נפלא מאד, אלא לפי שכלו יחולל איש, הן לברר איזה דינא דגמרא לפי האמת על פי פירוש תוספת ומפרשים, או לחדש פירוש אמיתי בפסוק של תורה נביאים וכתובים. גם נראה לי ברור אם ביום שבת קדש מחדש בשכלו איזה הנהגה טובה, כתורה יחשב".

ויש ליתן טעם על ענין חידושי תורה בשבת, על פי השכל פשוט, כי הכל מודים שבשבת ניתנה תורה (שבת פו, ב), אם כן בכל שבת ישנו ענין של מתן תורה, בשביל זה צריכים לחדש בכל שבת חדושי תורה.

עוד טעם יש לומר, על פי מה שאמרו במסכת שבת (פח, א): "בשעה שהקדמו ישראל נעשה לנשמע באו מלאכי השרת וקשרו לכל אחד מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיוון שחטאו ישראל ירדו מלאכי חבלה ופרקום. וכולן זכה משה ונטלן", ומובא בשם האר"י ז"ל שבכל שבת מחזיר משה לישראל אותן הכתרים שנטלן.

אם כן, מבואר שבשבת מתעטרים ישראל בכתרים שקבלו בשעה שאמרו נעשה ונשמע, הרי מובן השייכות של חדושי תורה בשבת.

עוד אפשר לומר, על פי מה שפירש בספר "ישמח משה" ("שיח ספונים", על התפילה) על מה שאומרים "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", כי הקדוש ברוך הוא שמחדש בכל יום מעשה בראשית, הוא על ידי שאנו מוסיפין כוח בתורה. והינו המחדש "בטובו", כי אין טוב אלא תורה.

וכיון דהשבת מינה מתברכין כולהו יומין כמובא בזוהר הקדוש (ח"ב פח, א), ובפרט לפי המבואר ב"אור החיים הקדוש" (בראשית ב, ג), "שבאמצעותו (של שבת) מתקיים העולם כו', הראית לדעת כי הוא המקיים העולם", עיין שם באריכות. וכיוון שכן, מובן שצריכים לחדש חידושי תורה בשבת, שעל ידי זה בא התחדשות העולם.

שאלות קצרות ותשובות בצידי:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: הפרשה הקודמת מסתיימת בפסוק שמבטיח ש"איש לא יתייצב בפניכם חתכם ומוראכם יתן ה' אלוקים על פני כל הארץ אשר תדרכו בה"... הבטחה טובה זו טומנת בחובה סוג של חשש שכשעם ישראל ישמע זאת, הם יכנסו לשאננות ויחשבו שאין להם צורך לפעול פעולות מיוחדות על מנת להכנס לארץ ישראל כי כאמור מובטח להם שפחדם ומוראם יפלו על כל תושבי הארץ. בשל כך באה תחילת פרשתנו ואומרת: ההבטחה שקיבלתם מותנית בכך ש"ראה אנוכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה" היינו רק כשנלך בדרך התורה שהיא הברכה, נזכה לקיומה של אותה ההבטחה.

2. מה הקשר בית תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: פרשתנו פותחת בענין הברכה והקללה. מובן מאליו שכולם מבקשים לקבל את הברכה ולהנצל מהקללה. השאלה היא מה עלינו לעשות בכדי להשיג זאת? התשובה לכך טמונה בפסוק האחרון של פרשתנו (וזהו גם הקשר בין תחילת הפרשה לסופה): "איש כמתנת ידו" היינו שעל ידי הצדקה שיתן כל אחד כמתנת ידו יזכה לברכה ולא לקללה.

3. לפי הכלל הידוע שאין חותמים בדבר רע, צריך להבין מדוע הפסוק מסיים בקללה (ראה אנוכי נתן לפניכם ברכה וקללה)?

תשובה: אילו היה כתוב קודם קללה, היינו מבינים שמשה נתן את הקללה. ומכיון שמשה הוא אוהבם של עם ישראל, הוא לא יכול לתת קללה לישראל, לכן אומר הפסוק: "ראה אוכי נתן לפניכם ברכה". כלומר שמשה יכול לתת רק ברכה, והקללה תבוא (חלילה) מאליה אם לא נשמע אל מצוות ה'.

4. מדוע הפסוק פותח את פרשתנו בלשון יחיד - "ראה" וממשיך בלשון רבים - "לפניכם"? (עיין בבעל הטורים)

תשובה: בורא העולם רוצה לרמז לנו בשינוי הלשון בין יחיד לרבים עד כמה אנו חשובים בעיניו בכך שכל יהודי פרטי המרומז במילה "ראה", הוא כמו ציבור המרומז במילה "לפניכם".

5. מדוע הברכה ניתנה כנגד הר גריזים והקללה כנגד הר עיבל?

תשובה: ניתן לומר שראשי התיבות של המילה "גריזים" הן: "גומלי רשים (עניים), זריזים יקיימו מצוות" ואילו ראשי התיבות של המילה "עיבל" הם: "עצלנים יגרמו ביטול לימוד". בשל כך הברכה ניתנה כנגד הר גריזים המרמז על נתינת צדקה לעניים וקיום המצוות בזריזות ואילו הקללה כנגד הר עיבל המרמז על העצלנים שגורמים לביטול לימוד תורה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

פרק המישי

משנה ג.

עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו, ועמד בכלם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו.

פירוש מה שאמר ועמד בכלם, יש לפרש על פי מה וכמו שכתב אדמו"ר בעל הצמח צדק בספרו "דרך מצותיך" (בד"ה אחרי, קפ"ה ב'), שתכלית הנסיון הוא בשביל המנסה, שיתעלה על ידי שיעמוד בנסיון במדרגה שלא בערך למה שהגיע לפני הנסיון. וכמבואר עוד שם, שהכונה בירידת הנשמה לתוך הגוף היא בשביל הנסיונות שבאים להאדם, שעל ידי זה הוא ירידה לצורך עליה. וכמו כן אברהם אבינו, שנתנסה בעשרה הנסיונות

בכל מיני נסיונות, הגיע לשלמות ותכלית הכוונה של ירידת נשמתו בעולם הזה. וזהו מה שכתוב "עמד" בכלם, שעל ידי כל הנסיונות היתה לו עמידה וקיום.

משנה ד.

עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים.

פירש הרב רבי עובדיה ברטנורא: "שנצולו מעשר מכות, וכולם היו במצרים ולא בישראל".

לכאורה אינו מובן, הלוא את המכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים על שמררו חיי אבותינו, ומדוע זה שישראל ניצלו מהמכות קורא התנא "נסים"?

אפשר לומר בהקדים מה שפירש רש"י (שמות י' כ"ב): "שהיו בישראל באותו דור רשעים ולא היו רוצים לצאת, ומתו בשלשה ימי אפילה".

לפי זה ניחא, שהרשעים, שלא היו רוצים לצאת ממצרים ערוות הארץ, אם כן מצד הדין לא היו כדאי להמלט מן המכות. וכמו שמצינו אצל לוט שאמר לו המלאך אל תביט אחריך (בראשית י"ט ז'), ופרש"י: "אתה הרשעת עמהם, ובזכות אברהם אתה ניצול, אינך כדאי לראות בפורענותם ואתה ניצול".

והטעם שנעשו להם נסים, כדי שלא יאמרו מצריים כל אנפיך שוין, ואף הן לוקין כמונו, ויהיה חילול שם שמים חס וחלילה.

"אחרי מות קדושים" - חלק שלישי

ראש הקהל הועמד מתחת לחבל התלייה וכומר ישיש ושפתיו נוטפות נופת צופים מעושה החל מציעים לו חנינה על מעשהו הנאלח אם יכריז שעוזב הוא את דת עמו ויהיה לנוצרי טוב, דבק בדתם אותה כביכול חילל.

ראש הקהל רקק בתיעוב לשמע הרעיון. "גם אם תפשיטו את עורי מעליי ועודי חי, לא אשקר באמונתי לרגע. ה' הוא האלוקים" הכריז ועיניו דומעות בהתרגשות על הזכות לקדש את השם הנכבד והנורא.

עתה הגיע שלב בו עשו הכמרים את אשר לא חפצו בו. "היש לך בקשה אחרונה, יהודי?" שאלו בלא חשק. לא הייתה ברירה בידם. בקשה אחרונה לנידון למוות הייתה לדעתם מחוקות השמיים והארץ ואוי למי שמדלג עליה. יהיה חטאו של הנידון אשר יאה.

"יש לי בקשה האחרונה" עמד ראש הקהל בגוו זקוף והשיב "הדקו בבקשה את כיפתי לראשי, שלא תיפול מעליי בעת מותי, שאמות עם קבלת עול מלכות שמיים..."

והם קיימו את דברו.

אמרו עימו את הווידוי. הכמרים התליינים ביקשו לזרז את התפילה. צימאון הדם ואכזריותם של אנשי 'דת החמלה' הנוצריים התגברו מרגע לרגע וכבר לא יכלו לעמוד בו. מקהלת 'שמע ישראל' נשמעה גם יחד ובהם בלט קולו של ראש הקהל שאמר את פסוקי הנצח בשאגת ארי מתגברת.

וימות ראש הקהל של מיאואו מות קדושים. ותעל נשמתו לשכון יחד עם מקדשי ד' שבכל דור וליהנות מעוצם זיו השכינה.

* * *

ויהי אחרי הדברים האלה. רק כמה שבועות חלפו והנה נעשו פניהם של הכמרים הנאלחים שחורים כשלו קדרה. הגנב האמיתי נמצא. שוטר זריז בעיירה סעניצא לכד גנב, גוי מקומי, שהודה

החליט ראש הקהל של מיאואו להודות על מה שלא ביצע. חבריו המעונים, ראשי הקהל של נייטרא וסעניצא ניסו להניא אותו. בקולות חלושים לחשו לו שאסור ליהודי למסור את עצמו למיתה וודאית. והחודש הסתיים. והגזירה הוכרזה. שלושה שבועות נתנו הרשעים להכנות לעזיבת העיירות והמחוז כולו ושללם לבז. (עד כאן התקציר)

פתאום הוכרז שהגזירה בוטלה. הגנב נמצא...

הכמרים חיככו כפות ידיהם בהנאה כשראש הקהל של מיאואו 'נשבר' ו'הודה'. הם התעלמו לחלוטין מהעובדה שהיהודי אינו יודע היכן הרכוש העצום שנגנב מן הכנסייה. לא תהו ולא לחצו עליו כשלא זכר למי מכר את הסחורה היקרה. אין זה משנה להם כלל. העיקר שדג כה שמן בידם. יהודי נכבד ואמיד ומפורסם המודה בקול שהוא העז להיכנס אל הכנסייה ולבזז את חפציה. הנה גם המושל, ראש מועצת העיירות, יסכים שדבריהם בגנות היהודים אינם דמיון תעותועים ושנאה של סתם. צדק יש בהם.

בתוך יום אחד נערך משפטו של ראש הקהל של מיאואו ונגזר עונשו למוות בתלייה כמובן. לעיני המון העם. הוכנה כיכר גדולה במרכזה של נייטרא שהייתה המרכזית מבין שלושת העיירות. מאות איכרים, נוצרים משולהבים ונבערים נהרו במרוצה אל הכיכר לתפוס מקום טוב בו יוכלו להביט מקרוב במחזה שיריגין את ליבם בצימאון דמים. ה'גנב' החוטא הובל תחת משמר כבד ושפתיו דובבות תפילה נרגשת. אחרי צועדים בסך בני משפחתו הבוכיים ומניין יהודים שיאמרו עימו וידידי וקריאת שמע אחרונה בחייו עלי אדמות.

לפתע נקשרו השמיים החפים מכל עב בעננים לרוב וטיפות גדולות של גשם החלו יורדות ומרטיבות את ראשי הנאספים. שמיים בכו עת יהודי יקר, נקי מכל אשמה, מוסר את גופו למיתה עבור הצלתם של אחיו.

תקציר מהשבועות שעברו:

בעיירה נייטרא, ראשון הנכנסים לכנסייה ביום ראשון בשבוע, היה הכומר. מיד הוא הבין כי גנב ביקר שם בלילה בהיכל התיפלה ורוקן את מדפי חפצי העבודה זרה העשויים מזהב ששויים הון. הכומר שהיה שונא ישראל מילא בארס את ליבות האיכרים הנבערים מדעת ושלח אותם: "הביטו סביבכם" קרא בדמעות תנין "האם נוכל להחריש כשהיהודים המשתלטים על חיינו הגיעו עד לכאן, לפגוע בקדוש לנו, לא די להם שצלבנו את משיחנו, חפצים הם להמשיך לבזות את דתנו ולהתעשר דרכה בהון רב".

דברי ההסתה הפרועים פעלו את פעולתם: בתום אסיפת המועצה של נייטרא ועוד שתי עיירות הסמוכות לה, הוחלט כי שלושת ראשי הקהל הנכבדים יושלכו לבור עד להסגרתו של של גונב החפצים לידי השלטון. "אבל מדוע מאשימים אותנו בלא כל הוכחה קלושה אפילו?" תהו ראשי הקהל של נייטרא, סעניצא ומיאואו גם יחד "מי קבע שדווקא יהודים הם שפגעו בבית יראתכם?!" המושל הרים את ידיו ופרשן לצדדים כמתנצל. כעת, כשאירע מעשה שכזה, הכנסייה חזקה ממנו.

החקירות הנוראות, המגורים בטחב על רצפת אבן קרה והמזון לחם צר ומים לחץ, שברו את גופם ואת רוחם של ראשי הקהל שרגילים היו לחיים טובים ונעימים. הם הוכו עד זוב דם. הובטח להם עינויי זוועה שעוד יעברו אם לא יגלו, מיד, את הידוע להם בעניין הגניבה.

חודש הימים שנגזר עליהם בכלא עמד לחלוף וחרב הגירוש המונפת אל על החלה יורדת ומתקרבת אל ראשי עם קודש. תפילות בוקעות רקיעים נערכו לביטול רוע הגזירה.

מידי פעם נחקרו שוב, שלושתם יחד, וכל אחד מהם בנפרד. עד שבאחד הימים, לפנות בוקר של היום העשרים ושבע לשהותם במאסר,

העלון שהזכיר להתפלל עבור החולה

את המעשה הזה שמעתי בתשעה באב האחרון. ישבתי ב"שטיבלאך" של שכונת "מאה שערים" שבירושלים בשעת מנחה גדולה בכדי לנסות לסיים את הקינות של תשעה באב.

לפתע ניגש אליי יהודי שלא הכרתיו לפני כן ואמר לי: "אני מוכרח לספר לך סיפור שסיפר אתמול בלילה ברבים בבית המדרש "תולדות אברהם יצחק" שבעיר בית שמש, הרב הלל ליכטנשטיין שליט"א." סגרתי לרגע את ספר הקינות והייתי אוזני לדבריו.

"כהקדמה לסיפורו, הרב ליכטנשטיין גילה שהוא נוהג להתפלל מדי יום ביומו עבור רשימה ארוכה של חולים וכך הוא סיפר: "לפני ימים ספורים הבחנתי בשם של חולה שאותו אני כבר מזכיר לרפואה יותר מעשר שנים. ואז עלתה בליבי המחשבה שמכיוון שלא שמעתי אודותיו במהלך כל אותן השנים, אמחוק אותו מרשימת החולים.

ימים ספורים לאחר מכן נקלעתי לעיר נתניה בשעת הצהריים ונכנסתי לבית הכנסת בכדי להתפלל תפילת מנחה. והנה להפתעתי הבחנתי בעלון ששנים רבות לא ראיתי. התחלתי לקרוא בו ואז לתדהמתי גיליתי שמופיע בו מאמר אודות יהודי שזה למעלה מעשר שנים שוכב בלי הכרה בבית הרפואה ושהציבור מתבקש להמשיך ולהתפלל לרפואתו.

כשקראתי מה שמו, ליבי החסיר פעימה. מדובר היה באדמו"ר רבי אלטר יעקב נתנאל חיים

טורניה שליט"א בן ליבא מרים שאת שמו ימים ספורים לפני כן מחקתי מרשימתי.

באותו הרגע הפנמתי שבורא עולם הולך אותי לעיר נתניה בכדי לגלות בבית המדרש את העלון ששמו של החולה הוזכר בו וזאת בכדי שאמשיך להתפלל עבורו. שם העלון שאותו מצאתי הוא "שמעו ותחי נפשכם" (שאותו כעת אתם קוראים).

הסעודה שהביאה זיווג

זה קרה ביום שישי האחרון במירון. ישבתי במכונית בשעת בוקר מוקדמת בכדי להתכונן לתפילת שחרית. לפתע ניגש אליי יהודי עם זקן ארוך שמעטר את פניו וששערות שיבה מבצבצות ממנו. הוא פנה ואמר לי מבעד לחלון המכונית: "רציתי להודות לך על כך שבזכותך זכיתי להקים בית נאמן בישראל."

קפאתי על מקום ישיבתי לשמע דבריו. התבוננתי בזקנו המאפיר ובפניו הקורנות אורה וניסיתי לחשוב במה המדובר. ואולם בבת אחת הוא ניתק את חוט מחשבותיי והחל לספר: "זה קרה לפני כעשרים שנה. אימי הגיעה אליך בכדי לבקש עבורי ברכה לזיווג. לאחר שציננה את שמי, פתחת את ספר התהלים ולנגד עיניך הזדקר הפסוק: "סעדני ואוושע" או אז המלצת לאימי לערוך סעודה לזכות מצייאת זיווגי ואף הבטחת להשתתף בסעודה. עוד באותה מוצאי השבת נערכה סעודת מלווה מלכה בבית אימי שבה השתתפת. ואכן מספר ימים לאחר מכן, זכיתי להכיר את בת זוגי שתחי' וכיום יש לנו בסייעתא דשמיא כמה

ילדים." ועוד שלפני שהספקתי לעכל את דבריו, הוא נעלם מעיניי.

השור בננק

השור קורע את החבל בכניסה לבנק

וגם זה קרה השבוע: שור נכנס לבנק בעיר לוד בצהרי היום. עובדי הבנק המבוהלים דלקו אחריו בכדי לנסות ללכודו ואולם בתחילה זה לא עלה בידם. רק לאחר מאמצים כבירים הם הצליחו בסופו של דבר ללכוד אותו. בתום לכידתו, החלו להתדיין ביניהם העובדים מה ביקש השור לעשות בבנק? היו כאלה שטענו שיייתכן שמדובר במליונר אשר ביקש לתקן את העובדה שבגלגולו הקודם הוא רק הפקיד כספים בבנק ונמנע מלמשוך כספי צדקה עבור נזקקים. כעת הוא ביקש איפוא לתקן את מעשיו בכך שיעביר את המסר שלא רק מפקידים כסף בבנק אלא גם צריך למשוך כספים עבור עניים.

138 יצאק זכאי 2016

"אחרי מות קדושים" - המשך מעמוד קודם

כורחו אל הגזירות והחקירות והחשד ובסופו של דבר חתם על צו המלכות של גזר דין המוות על היהודי היקר החף מכל פשע.

במבוכתו כי רבה בא לביתם של האלמנה והיתומים והעיניק להם סכום כסף עצום, אולי יהיה בכך מעט נוחם וצרי לפשע הנורא שנעשה במות אביהם.

* * *

בימים ההם קבעו השלטונות שעל כל אזרח להמציא לעצמו שם משפחה, לו ולביתו, חוץ מהשם הפרטי שניתן לכל אדם בעת הולדתו. צאצאיו של ראש הקהל קראו לעצמם "ב'ק', ראשי התיבות של 'בן קדושים', כי על כן בנים הם לקדוש אשר ויתר על חייו שלו עבור חייהם של אחיו היהודיים.

כ"ק האשמו"ר מגור שליט"א בעצרת תפילה וזעקה

המושל, ראש מועצת שלושת העיירות, לא ידע את נפשו ממבוכה וצער. הלא הוא אשר נגרר בעל

בעשרות גניבות זעירות וגדולות בתקופה האחרונה. השוטר היכה אותו עד שגילה את מקומות המחבוא שם הוא מסתיר את גניבותיו ועיניו נפערו בתימהון ללמראה חפצי הערך היקרים אשר נגנבו מהכנסייה בנייטרא ואשר בשלם הומת היהודי הוא מות קדושים. הגנב הנתפס הודה שהוא אשר פרץ אל הכנסייה וביצע את הגניבה המפורסמת.

שלושת העיירה היו כמרקחה. היהודים הלא ידעו את האמת שראש הקהל הקדוש לא שלח ידו בטומאת העבודה זרה, הגויים נודע להם זאת רק עתה. ויתגדל ויתקדש שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אשר בניו מוסרים את נפשו למענו והאחד עבור אחיו. מוותירם על הגוף עבור תעצומות נפש.

הודעה חשובה לקוראי העלון:

המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.ג.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.ג.צ.ב.ה.

פניני הפרשה

ראה

עלון מס' 1152

1152

שנה כ"ג התשפ"ב

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

לא מספיק לשמוע!

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקים אשר אנכי מצוה אתכם היום (יא. כו) – פתח הכתוב בלשון "ראה" – "ראה אנכי נותן לפניכם היום", וסיים בלשון "שמיעה" – אשר תשמעו, ובתרגום מפרש "די תקבלו". דהיינו שהפסוק מפרש ענין שמיעת וקבלת מצוות ה', והיא הברכה האמורה כאן. אם כן, צריך להבין מדוע פתח בלשון "ראה"? מה יש כאן לראות? הרי העיקר לשמוע את המצוות, לקבל ולעשות?

חז"ל במסכת עירובין (דף נ"ג ע"ב) מביאים שרבי יהושע בן חנניה סיפר: "פעם אחת הייתי מהלך בדרך, וראיתי תינוק יושב על פרשת דרכים, ואמרתי לו באיזה דרך נלך לעיר? אמר לי ישנם שני דרכים: האחת קצרה וארוכה והשניה ארוכה וקצרה, והלכתי בקצרה וארוכה. כיון שהגעתי לעיר, מצאתי שמקיפין אותה גנות ופרדיסין ולא ניתן להיכנס אל העיר. חזרתי לאחוריי, אמרתי לו: בני, הלוא אמרת לי שדרך זו קצרה! אמר לי: ולא הוספתי ואמרתי שהיא ארוכה?".

בעלי המוסר לומדים מסיפור זה, ששני דרכים ניצבים לפני האדם: יצר הרע מראה לו את הדרך הנראית קצרה אך בסוף היא מתגלית כדרך ארוכה ומלאה תחתים, ואילו יצר הטוב מראה לו את הדרך שנראית ארוכה וקשה, אך בהמשך היא מתגלית כדרך קצרה וקלה. מי שמורח בעולם הזה ויגע בתורה ובמצוות, הוא יורש עוה"ב שכולו מישור ונחת רוח ושמחה.

מלמדת התורה שכדי לזכות לברכה, יש צורך לראות ולצפות את הברכה הגדולה בקיום המצוות, ובלא זה לא תספיק שמיעה וקבלה. צריך לראות את התמונה בכללותה מיהו המבורך האמיתי והמאושר, אפילו שבתחילה נראה טורח ומתייגע.

*

מסופר על החפץ חיים שכשהגיע לגיל 90 שנה, ערך מסיבת יום הולדת. תמחו מקורביו על הדבר שלא נהג בו מעודו. אמר להם כל ימי הייתי דורש על שמירת הלשון "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע", עתה שהקב"ה זיכה אותי באריכות ימים בזכות שמירת הלשון, הנני מפרסם את הנס לראות שיש כח בשמירת הלשון לזכות את האדם באריכות ימים גם בעולם הזה.

יחיד ומיוחד	עצה טובה
הלילה היחיד שאומרים תיקון רחל בלבד בליל תשעה באב, אומרים רק תיקון רחל (בלי וידוי), כי אסור ללמוד תורה.	התורה חסה על ממונם של ישראל. הכנסתך החודשית הממוצעת היא מ- 2,130 ₪ ועד 6,420 ₪, יכול להיות מאוד שאתה זכאי לקבל מענק עבודה. מדובר בסכום משמעותי שניתן לקבלו בתהליך פשוט. בדוק את זכאותך.

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"כוונת התנא 'כל השוכח דבר אחד ממשנתו', דהיינו שעלה בדעתו איזה חידוש שהוא נקרא תורה שלו ואינו כותבו, שעל ידי זה הוא עתיד להשתכח, 'כאילו מתחייב בנפשו', שהוא ראוי להיקרב לכפרת עוונותיו, ואין לו מה לכפר במקום קרבן." ("מגיד חדשות" ח"י עמ' רע"ב)

ולדבקה בו (יא. כב)

פירש רש"י: אפשר לומר כן? והלא אש אוכלה הוא! אלא הידבק בתלמידים ובחכמים, ומעלה אני עליך כאילו נדבקת בו. עד כאן. ויש לדקדק למה הקדים רש"י תלמידים לחכמים? ואפשר שכשיבוא להדבק בחכמים, עלול לחשוב שהם בדרגה רחוקה ממנו, ולא יתאמץ לאמץ את מעשיהם, ולכן אומרים לו בתחילה הדבק בתלמידים שזה יחייבנו יותר, ומזה יבוא להדבק גם בחכמים. (מכת"י הגאון רבי יצחק חן זצ"ל).

השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך וגו' (יב. ל)

עיין רש"י ורמב"ן. וי"ל דקמ"ל שאפי' שרואה שנשמדו, בכל זאת היצר הרע מושך. (א"ה. ע"ד שכתב רש"י במדבר ו' ב', למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, ומבואר שגם כשרואה לאן מביא היין צריך להזיר עצמו). (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

כי תשמע בקול ה' אלהיך לשמור את כל מצוותיו וגו' לעשות הישר בעיני ה' אלהיך (יג. יט)

אפשר שמאחר שצוה שלא לרחם על המסיתים והמדיחים לעבודה זרה וכן על עיר הנדחת, אף על פי שזה נראה מעשה אכזרי, מכל מקום תחילה יש לעשות הישר בעיני ה' ורק אחר כך לנסות להבין מה הטעם למצוה, וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל לגבי ידיעת הבורא, שקודם צריכים אנו להאמין מכח הקבלה, ולאחר שנאמין כך נוכל לחקור ולבאר אבל לא לחקור קודם. וזוהי דרך המלאכים שעושים ואחר כך שומעים כמו שמובא במדרש (שבת דף פ"ח ע"א) שבשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע רגשו מלאכי השרת ואמרו מי גילה רו זה לבני אדם, שכן כתוב בתהלים (ק"ג כ') ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, מתחילה "עושי" ואחר כך "לשמוע". ונרמז בראשי תיבות "לשמור את כל מצוותיו" שהן אותיות מלאך, שתעשו כמוהם וכאמור. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

הוצאות חגים ושבתות – שבות

לשמחה.

וזהו שאמר הכתוב בפרשת השבוע: למרות ש"שבעת ימים תחוג לה' אלוקיך", דהיינו שתקיים מצות החג כהלכתו, הן בהוצאה של אכילה ושתייה ומלבוש והן בביטול עסק ומלאכה, עם כל זה עליך להיות בשמחה תמיד, יען "כי יברכך ה' אלוקיך בכל תבואתך ובכל מעשי ידיך והיית אך שמח", ואין אתה מפסיד כלום - לא מחמת ביטול המלאכה ולא מחמת ריבוי ההוצאות.

וכבר הבטיחנונו חז"ל במסכת ביצה (ט"ז ע"א): "כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה וכו', חוץ מהוצאות שבת ויום טוב והוצאות בניו לתלמוד תורה, שאם פחת - פוחתין לו, ואם מוסיף - מוסיפין לו. ועוד אמרו בביצה (ט"ו ע"ב): "אמר הקב"ה לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע".

ואמנם כתבו הפוסקים שיש הגבלה לכך, וההוצאות צריכות להיות בהתאם למצב הכלכלי (עיין בשו"ת "מקור נאמן" ח"א סי' שנ"ח), כדי שההוצאות יחזרו ולא הצ'קים...

יהודי אחד עורך קניות בצרכניה לכבוד שבת ומשלם בצ'ק. לאחר כמה ימים, פוגש אותו בעל הצרכניה ואומר לו: "אתה יודע שהצ'ק חזר...".

"אתה לא יודע?" עונה לו האיש "הוצאות שבת חוזרות...".

*

רבנו יוסף חיים זצ"ל בספרו "בן איש חי" (שנה ראשונה בפתיחה לפרשת ראה) נותן את הדעת על כך שהתורה מזהירה הרבה על מצות השמחה בימי החגים, ושואל מדוע חשובה כל כך השמחה דוקא בימים אלו?

מסביר זאת הבן איש חי בכך שיש בני אדם שהיצר מכניס להם עצב ודאגה דוקא בימי החגים. מבקש הוא להעיב עליהם את השמחה הגדולה של ימים אלו, במחשבות על הפסד ממון, אחר שאלו ימים שההוצאות עליהם רבות וההכנסות מועטות מפני ביטול מלאכה שבעה ימים רצופים.

אולם האדם המאמין יודע, שלא רק שלא יגיעו הפסד מהוצאות החגים, אלא אדרבא, בזכותם יתברך ממנו. ואם כן, אין זה מקור לעצבות אלא מקור

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

אודים עשנים ואותיות פורחות באויר

חסידי, אך האירועים שחווה על בשרו בשנות הזעם השפיעו עליו מאוד לרעה, עד שהשליך ממנו רח"ל את קיום המצוות.

לפתע נזכר אחד היהודים, שהבחור הוא היה בעבר הקורא בתורה ב'שטיבל' שבו התפלל. כששאל אותו הרב האם הוא מוכן לקרוא, ניאות הצעיר.

הוא ניגש לספר, והנה - רק הביט באותיות הקדושות, חל שינוי חד במראה פניו, שהסגיר את הסערה המתחוללת בלבו פנימה. וכל זה, עוד בטרם החל לקרוא את המלה הראשונה.

האותיות, הגווילין, כמו פרחו באויר מול עיניו, והחזירוהו באחת אל העבר המפואר.

ההפתעה היתה לאחר שסיים את הקריאה. הבחור הפך לאדם אחר. "מיד כשהתחלתי לקרוא, והבטתי באותיותיה הקדושות של התורה", כך העיד לימים, "פעפעו בי רגשי קדושה ואהבת ה'. זכרונות הילדות צפו ועלו ברגע אחד, וכל דרכי-החינוך שקיבלתי מהוריי נקלטו ונספגו בי מחדש".

מאז אותה קריאה-בתורה חזר האיש לכור מחצבתו, ולאחר מכן אף זכה להקים בית יהודי טהור, וגידל דורות לתפארת.

לאותיות התורה יש כוח מיוחד כדי לעורר את רגש אהבת ה' בלבו של כל יהודי.

לאחר השואה האיומה, הגיעה לשוויץ קבוצה גדולה של יהודים ששהו במחנה בוכנוולד. יהודים אלה שרויים היו במצב איום ונורא. מרביתם איבדו את כל בני משפחתם, ונותרו יתומים וגלמודים. הצרות והיסורים שעברו עליהם לא מכבר הותירו בהם את רישומם, ומי שהביט באומללים אלה לא ראה בהם חיות כלשהי.

הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל קיבל אישור להיכנס למחנה ולעודד את אותם אודים מוצלים מאש. מהר מאוד הבין שכמעט אין עם מי לדבר... מצב רוחם וכל צורתם היתה כל כך שונה מבני הישוב, ששום דבר לא דיבר אליהם, ואי אפשר היה לעודדם בדברים רגילים.

לפתע עלה במוחו של רבי משה רעיון. הוא יצא מהמחנה, וחזר כשספר תורה חבוק בזרועותיו.

ואכן, זיק של תקוה וקדושה נדלק בעיניהם הכבויות של אותם יהודים שלא ראו צורת ספר תורה מאז תחילת המלחמה.

כדי להצית את הגחלת יותר ויותר, החליט רבי משה לפתוח את ספר התורה ולקרוא בו בפני חבורת האודים-העשנים הללו. המטרה היתה שהם עצמם יקראו, ולכן הגם שהוא עצמו ידע לקרוא מעולה, שאל האם יש מי מבני החבורה היודע לקרוא בתורה.

על אנשי החבורה הזו נמנה בחור צעיר שהגיע מבית

שמועה טובה תדשן עצם!

לאחר ציפיה ארוכה, שמחים אנו לבשר כי הכרך השלישי בסדרת

שו"ת "מקור נאמן"

ראה אור עולם!

כרך זה התברך בכפליים לתושיה - אלפיים שאלות ותשובות מרתקות בנושאים רבים ומגוונים

מאוצרו הבלתי נדלה של מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

זכינו שהתשובות בספר התפרסמו לראשונה בעלוננו במדור "אור המאיר".

להזמנה: 050-4158565

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג)

שאלה: האם האיסור להתפלל מול תמונה חל רק בתמונת אדם או גם בציורים אחרים (כגון ציור בית המקדש)?

תשובה: בכל אופן. והגר"ע יוסף מחמיר בזה מאד. ובספר כרם דל (לר' דניאל לוי ז"ל) הביא מכתב ממנו שמי שמתפלל עם אשכנזים שיש להם תמונות וציורים של אריות וכדומה, דומה למי שנכנס לחנותו של תרח...

שאלה: נפסק בשלחן ערוך (סי' רכ"ה סעי' י') שהרואה בריות נאות מברך בשם ומלכות "שככה לו בעולמו". האם נהוג בזמנינו לברך ברכה זו? תשובה: אין כמעט היום דבר כזה, ולא שמענו מי שמברך כך (רק בלי שם ומלכות).

שאלה: האם צריך לקבוע מזווה במחסן שלא משתמשים בו לאכילה ולשינה? תשובה: בש"ע (ר"ס רפ"ו) כתב שאוצרות יין ושמן ובית התבן והעצים חייבים במזווה. וא"כ מחסן חייב במזווה. ואפילו אינו נכנס לשם אלא פעם בשנה (כגון מחסן עצי סוכה או כלי פסח) חייב במזווה, כמו שהראני ר' הלל פלוטקין הי"ו בשיטה מקובצת בב"מ (דף ק"א ע"ב) בשם ר"י מלוניל דאפי' יש לו עשרה בתים שאין לו בהן דירה קבועה אלא שנכנס בהן פעם אחת בשנה, חייבים כולם במזווה. ע"ש. [וע"ע לר"י מלוניל (בסוף הלכות מזווה) וז"ל: השוכר חייב לשים מזווה, שהוא צריך לשמירה, כיון שהוא דר בתוכה, ואע"ג דאם לא היה שוכרה היה חייב המשכיר לעשות לה מזווה "מידי דהוה אבית התבן ובית העצים" וכו'. ע"ש]. וכן פשיט"ל להגאון יעב"ץ בתשובה (שו"ת שאילת יעב"ץ ח"ב סי' קי"ז אות א') דאפילו יש לאדם כמה בתים חייבים כולם במזווה ואפילו שאינו דר בקביעות אלא באחד מהם ואינו נכנס לשאר אלא פעם בשנה, כדמוכה פ"ק דיומא אוצרות יין חייבים, ומדלא מפלגינן בהו במסתפק דוקא (כדמפליג בפ"ק דפסחים לענין בדיקה) ש"מ דכולהו שווים בכך. ע"ש. וכ"כ בפשיטות בשו"ת אגרות משה (ח"ב סי' קמ"א ענף ב') שלא מצינו חילוק בין נכנס שם לעתים קרובות ובין הניח שם יין להתיישן כמה שנים שלפעמים אינו נכנס לשם אף לא שנה שלמה. ע"ש. וכן פסק רי"א זילבר ז"ל בספר בירור הלכה (עמ' קמ"ז) ובקונט' המזווה (אות כ"ט), ושכ"פ בשו"ת ויקרא יהושע (סי' ח'). ע"ש. וא"כ נראה דמחסן חייב במזווה, בין רחוק מהבית ובין קרוב לבית. ואף שמדברי מרן הש"ע נראה לכאוי שיקבע בברכה, מ"מ יש עוד הרבה ראשונים דקיימי בשיטת הרמב"ם לפטור בית התבן וכו', ולא הובאו ביתה יוסף. ולכן יש להושי' לסב"ל ולקבוע בלי ברכה. וכן פסק מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בהליכות עולם (ח"ח פרשת כי תבא סעיף ל"א) דיש לקבוע מזווה בלי ברכה דסב"ל. עכ"ד. ויישר כחו.

שאלה: האם יש איסור הלנת המת בנפל? תשובה: נראה שאין איסור, דקרא כתיב "וכי יהיה באיש וגו' לא תלין" וגו' (דברים כ"א כ"ב). רק שאין טוב לדחות קבורתו עד שתבריא היולדת. ויש שעורכים קבורה ללא המשפחה כדי שלא תיקשר נפשם עמו.

שאלה: האם מותר לאשה שמטפלת בילד תסמונת דאון (מעל גיל 9) לנגוע בו תוך כדי למידה (טפיחה על השכם, החזקת היד, ליטוף היד וכדומה)? תשובה: כמה שפחות, וכדי לעודדו בלבד שלא יפול ברוחו.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת ראה"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך".

שאל הקטן את רבי יוחנן: מה הכפילות במילים "עשר תעשר"? ענה לו רבי יוחנן: "עשר" בשביל "שתתעשר"! כמו שכתוב (מלאכי ג, י) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר וגו' והריקותי לכם ברכה עד בלי די".

ומביא שם התוס' מהמדרש (תנחומא 'ראה'): מעשה בעשיר שהיתה לו שדה שהוציאה בכל שנה אלף כור חיטים, והיה מפריש מאה למעשר. קודם מותו הוזהר לבניו שיפריש המעשר כראוי. אולם הבן צרה עינו וקימץ במעשר, עד שלבסוף השדה הוציאה רק מאה כור בלבד, כמו המעשר שבתחילה. כמו שפירש רש"י על הפסוק (במדבר ה, י) "ואיש את קדשו לו יהיו" - דהיינו 'המעשרות', שאם אינו נותן מעשר, סוף שאין שדהו עושה אלא המעשר בלבד.

ובספר "דרך משה" מובא שזה נרמז בפסוק (בראשית יג, ט) "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה". "אם השמאל" - אם אתה תעשה שין שמאלית "עשר", "ואימנה" - אומר הקב"ה אני אעשה לך שין ימנית "תתעשר". אבל "ואם הימין" - אם תעשה שין ימנית "עשר" שתרצה להתעשר על חשבון המעשר, "ואשמאלה" - אני אעשה לך שין שמאלית "תתעשר" - תקבל רק את עשירית ממה שהיה לך מקודם...

הרה"ק רבי ברוך ממזיבוב זי"ע הסביר שזה גם נרמז בדברי הכתוב: (במדבר ג, יד) "כף אחת עשרה זהב מלאה קמורת": "כף אחת עשרה" - יד שנוטלת אחת מעשרה, היינו שנוטלת ונותנת מעשר, אותה היד - "זהב מלאה", תתעשר...

הגרא מוילנא זי"ע הסביר לפי מאמר חז"ל הנ"ל, את דברי המשנה (אבות ג, א) "מסורת סייג לתורה, מעשרות סייג לעושר". כי כשאנו דורשים "עשר" בשביל "שתתעשר", אנו באים לומר: שמילת "תעשר" שאנו קוראים בשין שמאלית, כאילו כתובה בשין ימנית. אבל זה טוב רק אם אנו מאמינים במסורה - שיש אם למסורה, כי אלו שאינם מאמינים במסורה ומתחשבים רק בקריאת המילה כפי שהיא מנוקדת לפנינו, הרי אין כל הוכחה כי מי שמקיים מצות עשר מתעשר. ורק אם "מסורת סייג לתורה" או "מעשרות סייג לעושר"...

ובספר "קדושת לוי" להרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע מפרש את דרשת חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" ומחדש שם הירוש עצום וזה לשונו הק': והנה על דרך משל, האדם הנותן זהב אחד או מדה אחת תבואה מעשר, כשהצדקה עולה למעלה ומסתכלים זה המעשר מאין הוא בא, והלא בא מחמת שהיה לו עשרה זהובים או עשרה מדות תבואה, נמצא שכל העשרה זהובים והעשרה מדות שיש לו, שייכים במצוה זו, כי מחמת שיש לו עשרה זהובים ועשרה מדות נותן אחד זהב או אחד מדה. ובוה זוכה לשנה הבאה שיתן י' זהובים וי' מדות מעשר, דהיינו שיהיה לו מאה זהובים ומאה מדות תבואה. נמצא שכל התבואה שהיה לו בפעם הראשון, דהיינו עשרה מדות שממנו נתן מדה אחת מעשר, על ידי זה זוכה שבשנה הבאה יזכה שיתן ממאה מעשר, דהיינו שיהיה לו מאה מדות. והטעם לזה, כיון שכולם נכנסין במצוה.

וזהו, "עשר" - כשתתן מעשר, "תעשר את כל תבואת זרעך" - לשנה הבאה תזכה שכפי התבואה שהיה לך בשנה שעברה יהיה עתה כל התבואה מעשר כנ"ל. וזהו הרמז "עשר בשביל שתתעשר"...

כלומר, בשנה הבאה יהיה לך פי 10 תבואה, והמעשר יהיה כמו כל התבואה של השנה!

בספר "זמנתק האור" מובא רמז נחמד לכך שהמעשר מביאה את מולו של האדם: להתורה אומרת לאדם, תן צדקה, וכמה שתתן - הנתנה תביא לך מול. איך?

אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו ובו תדבקו (יג, ח)

מסופר, כי בכנסיה הגדולה הראשונה שהתכנסו כל גדולי ישראל בשנת תרפ"ג נפגשו הגה"ק בעל ה"חפץ חיים" זי"ע והרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע. בשיחה ביניהם הזכיר ה"חפץ חיים" את הפסוק שלפנינו והעיר עליו הערה נוקבת:

בחוקי הלשון המילה "אחר" מתייחסת לדבר הסמוך לדבר שלפניו. לעומת זאת המילה "אחרי", מתייחסת לדבר שאינו סמוך ממש, אלא מעט מופלג מן הדבר שלפניו. לאור זאת, יש לתמוה: הלא על האדם להתקרב אל הקב"ה ולא להתרחק, ואם כן היה מן הראוי לכתוב "אחר ה' אלקיכם תלכו", שמשמעותו התקרבות וסמיכות להקב"ה, ולא "אחרי"?

אלא, ביאר ה"חפץ חיים" - לעיתים תוקפות את האדם מחשבות של דיכאון וייאוש. נדמה לו שהוא עומד על סף תהום, רחוק ומרוחק מאביו שבשמים, עד שהוא מושוכנע כי הקב"ה לא יעזרהו בשעת מצוקתו הגדולה. אך גם זה הוא מתכסיס היצר, המבקש להמיתו, ואין שומץ של אמת ברעיון פסול זה, שכן עד דכוכה של נפש מקבל הקב"ה, האב הרחמן, את בניו ומושיעים בעת צרה, ככל עת וככל מצב!

וזה כוונת הפסוק: גם כאשר נדמה לאדם שהוא במצב של "אחרי ה' אלקיכם" רחוק ומופלג ממנו, מכל מקום אל יתייאש, אלא יתאמץ גם אז ללכת ולהידבק בשכינה, אף בכוחותיו האחרונים, ואז תבוא לו ישועת ה' כהרף עין.

נענה לו ה"אמרי אמת" והוסיף: ואני אתרץ לכם תירוץ חסיד! "אחרי ה' אלקיכם" - במידה שהושבים שעדיין רחוקים מה', "ובו תדבקו" - דווקא אז אנו זוכים להיות קרובים לו, כי "קרוב ה' לנשברי לב" - למי שלבו נכנע ושבור...

כי יקום בקרבך נביא או הולם חלום ונתן אליך אות או מופת וכו' נלכה אחרי אלהים אחרים וכו' לא תשמע אל דברי הנביא וכו' אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו וכו'

מסופר, שבפתיחת אותה כנסיה הגדולה הנ"ל, בה גם התאספו אלפי בני ישראל בראשות גדולי ומאורי הדור ההוא, דרש הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע, ודיבר בגודל החשיבות של התכנסות כולם למקום אחד, וכך אמר: בפרשת עקב אמרה תורה בלשון יחיד "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד", ואילו כאן, בפרשת נביא שקר ומסית ומדיח, נאמר אותם הדברים, אך בלשון רבים "אחרי ה' אלקיכם תלכו ואותו תיראו", ומדוע נאמרו כאן הדברים בלשון רבים?

אלא התירוץ הוא: מפני שכנגד מסית ומדיח מוכרחים להילחם בכח הרבים, לא די ביחידים יראים!

כי בזמנים רגילים אפשר לכל יחיד להיות ירא ה' ביחידות, בתוך ד' אמותיו, אבל בשנים של זעזועים, שהכפירה וההפקרות משתוללת בעולם והעולם מוצף מסיתים ומדיחים, אז כוחו של יחיד הוא אפסי, ויש צורך בליכוד המחנה וביצירת כח של רבים כדי להתגונן ולהשיב מלחמה שעררה.

ולכן כשמדובר בנביאי שקר ומסיתים ומדיחים, חוזרת התורה על אותם הדברים עוד פעם בלשון רבים, לרמוז על איחוד הכוחות, כי זו היא העצה היחידה כנגד המסיתים והמדיחים. והצו הוא לכל עושי רצונו - "אותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ואותו תעבדו ובו תדבקו"...

עשר תעשר את כל תבואת זרעך (יד, כב)

בגמרא (תענית ט ע"א) מסופר, שפגש רבי יוחנן ילד יתום (היה זה בנו של ריש לקיש) ושאלו מה למדת היום? השיב הינוקא: בחומש דברים את הכתוב

"עשר תעשר" – "עשר" את המילה "תעשר", כלומר: עשירית של האות ת' הוא מ'. עשירית של האות ע' הוא ז'. עשירית של האות ש' הוא ל'. עשירית של האות ר' הוא כ'. קבלנו: "מולך". כלומר, המעשר – הוא מזל והצלחתו של האדם...

על מאמר הו"ל "עשר בשביל שתעשר" – שאל הרח"ק רבי נחום מטשרנוביל זי"ע והרי עיננו הרואות רבים נותנין מעשר ממנום ולא מתעשרים, אין להם הרבה כסף? אלא ההסבר הוא, שאין הכוונה לכסף דווקא, כי אם למידת ההסתפקות. הלא מכיון שזכה אדם בה, הריהו העושר האמיתי, כדברי הו"ל: איזהו עשיר? השמח בהלקו...!

בשולחן ערוך (סימן תרס"ה) מובא: שנהגים בחוץ לארץ לקרוא כיום שמיני עצרת מ"עשר תעשר" מפני שהוא זמן מעשרות ומתנות עניים. אמר על כך הרח"ק רבי יואל מפאטמר זי"ע בדרך צחות: נכון הוא הדבר! כאשר בחוץ לארץ קוראים 'עשר תעשר' עושים בארץ ישראל 'שמחת תורה'...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך, לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון, כי פתח תפתח לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו

כתב ה"אור החיים" הקדוש זי"ע: הדברים נראים לכאורה דברי תימה, בא הכתוב לפרש לקמצן וכילי מדוע אמר לאמין הלב, ואומר: "כי פתוח תפתח". וכי זוהי נתינת מעט ללב אמוס?

אלא מסביר ה"אור החיים" הקדוש – על ידי שאדם פותח ידו לצדקה פותחים לו ממעל שערי שפע, ככתוב "יש מפזר ונוסף עוד", וכך הוא אם כן הסבר הדברים: "כי", מעט שאמרת לך לא לאמין הלב, שכן "פתוח" אפתח לך את אוצרות השפע, אם אתה "תפתח את ירך" "העבט תעביטנו" – אינך אלא נותן בהלוואה, כי יפרע לך ה' בתוספת מרובה...

מסופר על המגיד מרובנא זי"ע שבא אל גביר למדן לקבל ממנו נדבה עבור פדיון שבויים. קיבל אותו העשיר בסבר פנים יפות ושוחח איתו בדברי תורה. התחיל המגיד לדבר על מצות צדקה וגם העשיר היה אומר כנגדו רעיונות נפלאים בענין זה, המגיד אומר לו חידוש וגם העשיר לא פיגר אחריו. רואה המגיד שאין סוף לעניין, וכי העשיר מבקש להתחמק ממנו ע"י אמירת ד"ת. אמר לו, אספר לך מעשה:

באחת המדינות הרחוקות לא ידעו תושביה על הבעל, ולא ראוהו מעולם. יום אחד בא לשם נודד אחד והביא איתו בצל. אנשי המקום שמחו על זה מאד, ונתנו לו מטמון כסף בעד הבעל. הם זרעו אותו והתחיל לגדול אצלם בצל. כששמע זאת נודד אחר. לקח עמו שום ונדד למדינה הזאת שגם שום לא היה בה. לא ידעו אנשי המקום מרוב שמחה מה לעשות בו, מה לגמול לו, אמרו: באיזה דבר יקר אפשר לגמול לו תמורת הדבר היקר הזה? החליטו לשלם לו בדבר היקר שיש להם – בבצל...

גם אתה – סיים המגיד מדובנא – אומר לי חידושי תורה כנגד חידושי תורה שלי. והלא נאמר: די מחסורו אשר יחסר לו, ולי חסר כסף...

הרח"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע היה אומר: הסופי תיבות כמילים: "די מחסורו אשר יחסר לו" – הם בגימטריא "כתב", לרמוז שגם "מכתב המלצה" היכול לעזור לנצרך הוא בכלל מצות צדקה...

והוספי ואמר: שלכן לא נרמוז "כתב" בפירוש בפסוק, או ע"י ראשי תיבות או סופי תיבות, ללמדנו – שקודם כל ועיקר הוא לעזור לנצרך בכל היכולת, בנתינת כסף ועזרה ממש, ולא יפמור את עצמו על ידי נתינת מכתב המלצה. ה"כתב" בא אחרי ככלות הכל, בדלית ברירה...

הרח"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע היה מסביר כך: "כי פתח תפתח לו והעבט תעביטנו" – ברצון ומיד, ולמה? כי "די מחסורו" – יש לו די מחסור בכך "אשר יחסר לו" – בזה שהוא צריך להשפיל עצמו להגיד שחסר לו...

בספר "ילקוט הגרשוני" מבאר את פסוק זה על פי מה שמצינו במדרש (קהלת רבה ה, יד) "תני בשם רבי מאיר: כשאדם בא לעולם ידיו הן קפוצות, כלומר: כל העולם כולו שלי הוא, אני נוחלו. וכשהוא נפטר מן העולם ידיו הן פשוטות", כלומר: לא נהלתי מן העולם הזה כלום, שכן שלמה אומר: "כאשר יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת כשבא ומאומה לא ישא בעמלו". וזהו שהזהירה כאן התורה: "ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון" – אל תסגור את ירך כמו בשעה שנולדת בעת שמגיע אליך אביון. ומדוע? שהרי זכור תזכור שיבוא זמן ש"פתח תפתח את ירך", כי לא כמותו יקח הכל...

מסופר שפעם בא רבי אחד אל הרח"ק מקוצק זי"ע וכיבדו הרבי מאוד, וערך מעודה לכבודו. והיה הדבר לפלא בעיני החסידים, כי ידעו שרובם לא מחשיב אותו כל כך...

שאלוהו על כך, והשיב: בגמרא אמרו (כתובות סו) "די מחסורו אשר יחסר לו" – אפילו מום לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. ויש להבין: בשלמא "מום לרכוב

עליו" שכן יש לחשוש שמא עני זה חולה הוא, או בעל מיהושים, ואין לו כח ללכת ברגליו, אבל "עבד לרוץ לפניו, הרי אין זה אלא שמות אם הוא מתאוה לכך, ולמה יתנו לו? אלא רואים מכאן, שלשומה אנו מחויבים למלא גם את שמותו, "כי לספק לשומה את שמותו, גם זה בכלל גמילות חסדים..."

כי יהיה בך אביון מאחד אחיך וכו' כי פתח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו (טו, ז-ח)

הרח"ק רבי יואל מפאטמר זי"ע (יומא דהילולא כ"ו מנחם אב – תשל"ט) היה גאון בנתינת צדקה – עד שהיה מקיים את מצוות "העבט תעביטנו די מחסורו" בכל הידוריו.

מעשה והגיע אליו יהודי מארץ ישראל שיצא לקבץ ממון לנישואי בתו, שאלו הרבי לאיזה סכום אתה זקוק? הישב הלה השבון צרכיו לדירה, התונה וכו' ואמר: שלושים אלף דולר.

נכנס הרבי לחדר השני, ויצא כשבידו חבילות שטרות בסך עשרים ותשעה אלף דולר במזומן. היהודי לא ידע את נפשו מרוב שמחה, יצא החוצה שש ומתרונו, הן לא ציפה שכל משאלותיו תתמלאנה ברגע אחד.

אחד מקורביו של הרבי שהבחינו בדבר שאלו את הרבי: אם הרבי נותן סכום כה גדול, מדוע לא נתן ליהודי עוד מעט וכך היה משלים את סך השלושים אלף שהיה זקוק לו?

ענה הרבי בפיקחותו: יודע אני את נפש האדם, לו הייתי ממלא את כל משאלתו, לא היה האיש שמח במתת שקיבל, תוך דקות מועטות היה מתחרט ומצטער על שלא ביקש יותר... ואני הרי רציתי בשמחתו השלימה – "העבט תעביטנו די מחסורו"...

כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון (טו, ז)
שואל רש"י: וכי נהגת מצות צדקה רק בארץ ישראל. ובהו"ל כלום אין צורך לסייע לעני ולדל?

אלא מסביר רש"י, שמדובר בדיני קדימה בצדקה – הקרוב קודם. קרובי משפחה קודמים לעניים אחרים, עניי העיר קודמים לעניי עיר אחרת – "באחד שעריך", ועניי הארץ קודמים לעניי ארצות אחרות – "בארצך".

אך הגה"ק בעל ה"בן איש חי" זי"ע מבאר את הפסוק בדרך הדרוש, על פי מעשה: היה פעם גביר גדול, שכנה לעצמו בית מפואר כמירת אצילים, עם רהיטים יקרים. יום אחד, חרפי וגשום, נכנס לבית-הפאר אדם עני, ונעליו מלאות בוץ ורפש...

"החוצה!" צעק הגביר בבהלה. "רוץ מהר וצא! אינך רואה מה מעולל הבוץ שעל נעליך לריצפת העץ היקרה?"

"בסדר", אמר העני, "מיד אני יוצא החוצה, רק 'זורמ' אחד, קצר מאד, אומר לך קודם לכן:

"ברוך שאמר" מפסוקי דומרה אומרים אנו כך: "ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם על הבריות". אף אתה, אם הנך מרחם כל כך "על הארץ" – על ריצפת ביתך, אזלי תרחם גם "על הבריות" היינו עלי, שהרי בריה אני..."

דבר זה – אומר ה"בן איש חי" – רמוזת כאן התורה לאיש היהודי: "באחד שעריך בארצך" – כמה אתה משקיע בעיצוב כלי ביתך? כמה השקעת בריצוף? בברזים? בריהוט?

אם כן, לפחות "לא תאמין את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון" – לפחות כמו שאתה נותן לכותל ולריצפה, תן גם לו!...

השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בלעל לאמר קרבה שנת השמיטה ורעה עינך באחיק האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך הטא (טו, ט)

אמר על כך הרח"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע: "אם רעה עינך באחיק האביון" – לא די שאין אתה עוור לעני, אלא אתה גם מביט בו בעין רעה ואתה מחפש בו הטאים, כאמתלא ותירויץ על קשיחות לבך. "וקרא עליך אל ה'" – אז יבדקו בשמים גם את מעשיך, "והיה בך הטא" – ויזכרו עוונותיך...

ועל כך היה מוסיף הרח"ק רבי זאב מפטריקוב זי"ע את הפסוק (משלי כב, כב) "אל תגזול דל כי דל הוא". והכוונה היא: אינך רוצה לתת צדקה – אל תתן! אבל לא תגזול מהעני את דלותו, אל תאמר שאינו ראוי לצדקה...

הגה"ק רבי מרדכי בנעט זי"ע היה מסביר את דברי הגמרא (חולין ז) "ישראל קדושים הם, יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה". ולכאורה קשה, מה קדוש הוא מי "שיש לו ואינו רוצה"?

והתירוץ הוא בדרך צחות: בשעה שבאים לבקש נדבה אצל מי שיש בידו לתת ואינו רוצה, הריהו נעשה לפתע "קדוש", "צדיק", והוא מתחיל לבדוק בציציותיו של המקבל, ומבקש חסרונות ביראתו וביהדותו...

וכך גם פירש את הנאמר (תהלים מוא, ב) "אשרי משכיל אל דל" – כשבא אליך עני, אל תהא ירא שמים הרבה. אותה שעה היה 'משכיל' שאינו מדקדק בצדקותו וביראת השמים של זולתו...

הרפסת והפצת הגליון לרבבות אלפי ישראל לטובת נשמת הרח"ק מלאך ה' רבי אהרן בן רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע

זהו לשון קדשו (שפת אמת ליקטים לחודש אלול, איגרות):
"בה... ראש חודש אלול תרכ"ה לפ"ק, פה
ווארשא.
לאהובי מאז, האברך המופלג החסיד המשכיל,
מו"ה מאטלי חיים נ"י, שלום וכל טוב סלה.
אהובי ידיד נפשי, ראש חודש אלול אין מן
היושר לישן בשינת ותרדמות העולם הזה,
כי המה זמן תשובה, ובלי ספק בזמנים כאלו
יש התעוררת מן השמים אל האדם גם כן.
אולם צריכים לפתוח פתח [ועצה] על כל פנים,
שהרצון שבאדם יהיה רק בדבר הזה, וכמאמר
חז"ל פתחו לי כחודו של מחט כו'.

הרב שיחי' [בעל חידושי הרי"ם זי"ע] פירש, 'אלול' כתיב (תהלים ג, א) 'ולא אנחנו',
ויש קרי וכתוב 'ולו בוא', עיין שם במזמור לתורה. ופירש שהכל אחד,
כי כל מה שהאדם לא אנחנו, רוצה לומר בפני עצמו אינו כלום, הוא
לו אנחנו רוצה לומר להשי"ת אנחנו.
זהו פירוש אלול [אמיתית לא-ל], מה שהאדם לא, מלשון לא כלום, הוא
לו להשי"ת, עד כאן דבריו.
ופירוש הדברים, כי כתיב (שמיעי נ, טו) 'אשכון את דכא ושפל רוח',
ובגאות אמרו חז"ל (ג' סוסיא) אין אני והוא יכולים לדור בעולם כאחד.
והטעם ידוע, משל למלך שיש לו אלף עבדים שנותן לזה דינר לזה
אלף דינרים, ובא הגדול שבהם ומתגאה לפני המלך בשבחו שהוא
נותן לו ומתגאה כנגדו, והקטן שבהם מודה בפני המלך ונותן לו תמיד
שבת. - אחר כך כשצריכים טובה, להקטן נותן לו ולא להגדול. והשי"ת
ידוע מחשבות, וגדולת האדם לגבי השי"ת כחול לגבי מרגליות וקל
וחומר בן בנו של קל וחומר, כי מה חילוק, גם המלאכים הכל רק ממנו
שהוא עשה אותם גדולים. ואם היה רוצה היה עושה אותנו, ומה חילוק
להתגאה על זה בגדלותנו. רק הקטן שבהם שידוע שהכל רק ממנו
יתברך, לזה נותן תמיד יותר ויותר.
השי"ת יתן לך חיים וברכה ושלום, והצלחה בכל העניינים.
ע"כ העתקת לשון קדשו הפז, השי"ת לעבודת ירח אלול - 'לא אנחנו,
לו אנחנו, עמו וצאן מרעיתו.

עבר את ה'מטחה' - סא לפיז טרנה
• § • § •

הגה"צ המפ" רבי שמואל הומינר זצוק"ל, בעל "עבד המלך", נזהר
בימי הרצון הנעלים, שלא לקנות עליה במכורים שנערכו בבית הכנסת
למכירת העליות.
כשנשאל על כך, מדוע ימשוך את ידיו מלרכוש 'עליה לתורה' בימים
הנוראים והמסוגלים הללו? - ובפרט שכבר נפסק להדיא ב"משנה
ברורה" (סי' תקפד שלה ס"ח, ט) וז"ל: "כתב ב'מטה אפרים' (סי' תקפד ס"ח), ראוי
לכל גבר ירא ד' להשתדל שיהיה לו עליה בימים נוראים, ואף במקומות
שמוכרין מצוות יקנה אותן בדמים כפי יכולתו. ואזדרבה יש עליו יותר
במצוה שבאה אליו בדמים, ממצוה שבאה לו בחנם אין כסף" עכ"ל
הבהיר. - והרי זאת נודע ומפורסם גדול להיטותו ותשוקתו של הצדיק
רבי שמואל להדר בעוז אחר המצוות, וכשמו כן הוא "עבד המלך"! ואם
כן התפלואו מאוד, מדוע לא ישתדל גם במצוה זו להדר ולקנות לו עליה
לתורה בימי הרחמים והרצון?!

ענה על כך ר' שמואל הצדיק, וגילה טפח מגודל זהירות עדינותו
המופלגת בדברים שבין אדם לחבירו. - הנה מדרכו של עולם,
כשמתחיל הגבאי במכר ממכר העליות, אז בתחילה כשעדיין המחירים
נמוכים ורגילים, מגיע איש אחד או שניים שחפצים מאוד לקנות את
העליה, ומציעים את גובה המחיר [הנמוך] שמוכנים לשלם בעדה.
אך לאחר מכן כשמתחיל המכרז לטפס ולעלות, והמחירים בהתאם
נוסקים לגבהים של סכומים גדולים ויקרים... אז או מושכים הראשונים
את ידיהם בצער ובאכזבה, על כאלה מחירים הם לא פללו...
בימים נוראים הללו, סיים ר' שמואל, צריכים אנו להיזהר בעניינים שבין
אדם לחבירו יותר ממשא ימות השנה! חוששני מאוד מן הצער והעגמת
נפש שתיגרם לאיש ישראל כשעלה את מחיר העליות... עדיף לי
אפוא יותר שלא להשתתף במכרז, על אף החשיבות העצומה של
העליה לתורה, העיקר שמוט אצער את איש ישראל בימי הדין הללו!
ואף אנו ראינו ולקחנו מוט, עד היכן מגעת טיב השמירה והזהירות
בימי הרצון הגבוהים והנוראים, הן בדברים שבין אדם למקום, וביותר
בעניינים שבין אדם לחבירו!

• § • § •

אלול!

לכבוד חודש אלול וימי הרחמים
והרצון, כתב הרה"ק בעל ה"שפת אמת"
זצוק"ל מכתב נדיר של חיזוק והתלהבות
לעבודת אש קודש בימים היקרים
והזמנים הנעלים הללו.

סיפר לי שכני הטוב, הרה"ג רבי שמואל צ'צ'יק
שליט"א, ששמע וקיבל מפי אביו הגאון
הצדיק רבי זאב [ומעלה] צ'צ'יק זצ"ל. שסיפר
לו מעשה בשני בחורים תלמידי חכמים יראים
ושלמים, ששרדו את רגליהם בדרכים ארוכות
אל העיירה הקטנה והרחוקה 'ראדין', כשהם
מבקשים להתקבל לזמן אלול לשיבתו
הנודעת והמפורסמת של מרן שר התורה
והיראה "החפץ חיים" זצוק"ל. - אך לדאבון
ליבם היתה הישיבה נתונה אז במצב כלכלי
קשה, וקיבלו הבחורים מענה שלילי מטעם

ההנהלה, בתוספת 'התנצלות' שההכרח לא יגונה...
בצר להם עלו הבחורים אל רבם של ישראל החפץ חיים בעצמו, כדי
לנסות לבקש ממנו ולהפציר בו, אולי יוכל הוא לפעול עבורם לשנות
את רוע הגזירה, ואולי בכל זאת תמצא איזו דרך עבורם להתקבל אל
הישיבה המיוחדת והנודעת בטיבה.

משנכנסו ובאו אל הקודש פנימה קיבלם הצדיק ברוב אהבה וחיבה
כדרכו, ובין הדברים שדיבר עמהם נודע לו ששני הבחורים הללו הינם
נכדיו של סגורם של ישראל, ה"ה הגה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב
זי"ע בעל ה"קדושת לוי" [בארדיטשוב איינקלאך]. - תיכף משמע זאת
החפץ חיים, ושמע 'ברדיטשוב' עלה לפניו, קבע על אתר לקבלם
לישיבתו הקדושה, על אף המצב הכלכלי החמור.

לפליאתו של מנהל הישיבה, מה ראה להכניס את הבחורים הללו אחר
שכבר התמלאה מכסת היכולת מעבר לתקציב קופת הישיבה, וזה עידן
שכבר החליטו בהחלטה נחרצת שלא ניתן לקבל עוד בחורים נוספים.
- הסביו החפץ חיים, שבהיותו עומדים כעת לקראת ימי הדין, וכבר
מתקרב וממשמש ובא יומא רבא זראש השנה, מוכרחים אנו לאסוף
עוד ועוד זכויות לקבלת תפילותינו ברחמים וברצון, ולצאת זכאים בדין.
לפיכך חפצתי מאד שיהיו עימנו במחיצתנו נכדיו של הגה"ק
מברדיטשוב זי"ע, שבהיותם עימנו בישיבה הקדושה תעורר עלינו
ובעדנו זכותו הגדולה והנוראה של עמוד צלותהוהן וסגורם של ישראל!
[וכבר נודע מאמר הרה"ק קדוש ישראל מרו"ן זצוק"ל, שעצם הזכרת
השם 'ברדיטשוב' יש בכוחו לעורר רחמים זכות על ישראל. והוכיח
דברת קדשו מ"ש כלפי ההזכרה שביום הקדוש (זמא פ"ג ס"א): "האיר
עד שבחברון", ומפרש טעמא בגמרת ירושלמי (שם שלהי ה"א) כדי להזכיר
זכות אבות ישני חברון עי"ש. - אם כן הלא דברים קל וחומר, שאם
בהזכרת שם עירו בלבד מתעורר זכותו, כל שכן בנכדיו וניניו זרע קדשו
שתתעורר זכותו הגדולה על ידם, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים].
• § • § •

שח הרב הגאון רבי שלמה שטנצל זצ"ל היחזק והמפיץ של המשנה
היומית וההלכה היומית, על אומירת חודש אלול שהיתה בישיבת
'חברון' בימי חברותו, כשהכל היו אפופים בחרדת קודש, ותחושת
הרצינות והיראה הגדולה שררו על פני כל.
אחד מטובי בחורי הישיבה, מן העילויים והמובחרים מאירות שבחבורה,
היה רבי יצחק גרינברג זצ"ל, הוא הגיע מן העיר 'ריגא' שברוסיה, כדי
ללמוד בישיבת חברון המעטירה.
באחד מימי ירח אלול ביקשוהו כמה מפרחי התלמידים שימסור
לפניהם שיחה [תורה, שמעונים] בעניינא דיומא וגדולת עבודת אלול. - וסיפר
הרי"ר שלמה ה"ל, שאותה 'שיחת קודש' שמסר רבי יצחק גרמה
בשעתו להתעוררות רבה בלב התלמידים, והיתה נצורה בזיכרונו שנים
רבות.

בין הדברים סיפר רבי יצחק גרינברג בשיחתו, שבישיבות הקדושות
בליטא היו ממשילים את עבודת חודש אלול למפעלי הפלדה הגדולים
שהתחדשו אז ברוסיה ליצירת מטוסי תקיפה ואוניות מלחמה מפלדה.
היו אלה בתי חרושת ענקיים באזורי התעשייה הנרחבים שבפרברי
מוסקבה הבירה שייצרו בהם 'פלדה', ובהיות שלייבש הפלדה וחיוזקה
הסופי נצרכו לפרוש אותה לכמה ימים תחת השמש, קרה לפעמים
שבדייק באותם ימי יבוש החלו לפתע לרדת גשמים, וחתיכות הפלדה
הענקיות התרטבו במים באמצע שלבי התייבשות הפלדה, ואם לא
הספיקו להצילם ולהכניסם תיכף ומיד תחת הגג הם העלו 'חלודה'
[פאר גאבנאט] מן המים שירדו עליהם, שגם אם לא נראתה מבחוץ, הרי
שמבפנים היתה חלודה ורקובה...

לאחר אותם גשמים נצרכה הפלדה לעבור 'בדיקה' מיוחדת, לבחון אם
אכן מגשמים היקו לטיב איכות הפלדה. שכן

| הפך בעמוד הבא <

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

"הכל כולל"

כל כך רציתי להוציא את הילדים שלי
לחופשה כל שהיא כבקשתם. הם בגרו
ומאוד חפצים לצאת להחליף אוירה בבין
הזמנים למרות שכל השנים לא יצאנו למקום
לינה, השנה הם מאוד בקשו לנסוע לטיול
כולל לינה, אבל כסף מנלן? !
בקשתי מה' שאם טוב בעיניו שידאג לנו
לחופשה משפחתית ואם לא, אז גם אשמח
שהרי הכל לטובה ומה שה' מחליט זה הכי
טוב עבורי...

החופש הגיע ועולם כמנהגו נוהג, אני עם
משפחה ברוכת ילדים בלי עין הרע מנסה
לדאוג לתעסוקה ושמחה לכל המשפחה.
באחד הימים הופיע אצלי בבית קרוב
משפחתי ומסר בידי מעטפה יפה ומכובדת
וביקש ממני אם אוכל לשמור לשבועיים
וחצי על שני ילדיו הקטנים כדי שיוכל
לצאת לחופשה עם אשתו וזקוקה מאוד
להתאוששות ועתה נראה שזו הזדמנות
טובה שגם כך מדובר בתקופת חופשה וזה
לא יהיה על חשבון הילדים הקטנים וסדר
יומם.

ידעתי את מצבם ושהם באמת זקוקים
לשקט הזה והייתי מסכים לשמור על
הילדים גם בלי המעטפה אבל המעטפה
בהחלט הייתה במקום כיוון שהייתי על ריק
לגמרי ללא פרוטה...

התחלנו לתור אחר צימר או דירת אירוח
אך המחירים כבר נסקו אל על וגם לא היה
בנמצא דירת נופש או משהו בדומה לזה
מכיוון שהכל היה תפוס כבר מזמן.

כבר התייאשנו מלמצוא דירת נופש ואז
פתאום קבלה ביתי טלפון מחברתה שיש
וילה ענקית להשכרה בזיל הזול בטבריה,
מכיוון שאנשים ביטלו ברגע שאחרי האחרון
ומי שחיפש לנפוש כבר שכר צימר או דירה
ועכשיו למצוא שוכרים זה קשה מאוד ולכן
היא מוצעת במחיר מצחיק.

לאחר ביורו התברר שמדובר בוילה מפנקת
מאוד. ירדנו לכמה ימים מתוך שבח והודיה
לה' יתברך ונהנו מכל רגע.

בנוסף למעטפה, השאירו לנו הזוג את הרכב
החדש והנוח שלהם והקטנים שלהם בדיק
בגילאים של הילדים שלי כך שהיה לנו חברה
טובה לקטנים ששחקו יחדיו כל החופשה.
לסיכום העניין כאשר בורא עולם מסדר לך
את העניינים הוא סוגר לך חופשה מהנה מכל
הכיוונים...

ועוד נקודה קטנה, השנה ויתרתי על משרה
קטנה שהרגשתי שלא שווה את המאמץ
ביחס למה שזה הכניס לי כלכלית ואת הזמן
הזה הוספתי לסדרי לימוד תורה. ראיתי
בחוש שמי ששומע בקול ה' לעולם אינו
מפסיד כמו שכתוב: "המקבל עליו עול תורה
מעבירין ממנו עול דרך ארץ".

בעל המעשה: י.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

בתהלים הזה
לא רק אומרים תהלים
אלא לומדים תהלים

ספר תהלים

ספר תהלים זה, היינו אוצר יקר מאוד
ממשנתו של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
ובו מדורים מגוונים השווים לכל נפש
אשר כל אחד ימצא בו אות נפשו. ללמוד התהלים וללמוד מהתהלים

טיב התהילים

ביאור בשפה ברורה ונעימה
על כל תיבה ופסוק

טיב המספר

מקרי מוסר והדרכה בעבודת ה'
לאורם של רבותינו המפרשים

טיב הפנינים

אוצרות ופנינים דרך זרוע ורמז

[אלול מזל בתולה] במחול, ובחורים חזקים יחדו, והפכתי
אבלם לששון, ונחמתים ושמתים מיגונם", אמן כן יהי רצון.

• § • § •

בדורות שלפנינו היתה תחושת אימת הדין מוחשית ביותר אף
אצל יהודים פשוטים.

כענין ששמעתי מזקני הדור שלפנינו, על אבא אחד שרצה
להמחיש לפני בנו את גודל הפחד שהיו שרויים בו בימי
מלחמת העולם הראשונה, והתבטא שהיה אז הפחד 'כמו
בתפילת נעילה'!

הפחד שבתפילת נעילה חודרת הדין שבלב כל ישראל, הוא
היה הדוגמא הטובה ביותר בפי היהודי לתיאור מהו פחד!

על הרה"ק רבי אהרן ראטה בעל 'שומר אמונים' זצוק"ל ז"ע
מספרים, שמראש חודש אלול היה לוקה בחולי המעינים
מחמת פחד ומורא יום הדין, הוא חי במוחש את אימת הדין
עד שהפחד השפיע על תפקוד גופו, [כידוע שהפחד והמתח
שבנפש משפיעים על לחץ תפקוד הקיבה].

הגאון הצדיק הנודע רבי דוד בהר"ן זצוק"ל מזקני נקיי הדעת
של שכונת 'שערי חסד' המעטירה, נסתלק לבית עולמו בשבת
מברכים אלול, הלוויית יצא מבית הכנסת שבשכונת 'בתי
נייטין' הוותיקה, שעל יד 'מאה שערים'. כשעלה להספידו
הראב"ד הג"צ רבי זלגי ראובן בענגיס זצוק"ל, אמר: בדורות
קדומים כשהכריזו 'שבת מברכין אלול' היה כל יהודי רועד
ומזדעזע מיום הדין הקרב ובא, כד"א בפיית יום א' דסליחות:
"זוחלים ורועדים מיום בואך, חלים כמכבירה מעברת משאך".

וסיפר מימי צעירותו שבעת תפילת 'ברכת החדש' של ירח
אלול המקודש, היו בכיות נוראות בכל רחבי בית המדרש, ואף
היו צריכים להזיק מים על אנשים שהתעלפו מחמת פחד יום
הדין. - אבל כיום ירדנו פלאים, והיהודי נשאר בשלוותו גם
בחודש אלול, ואין רואים כל כך התעלפויות בבתי הכנסת...
לכן לקח מאתנו הקב"ה את הצדיק הגדול בעת הזו, כדי שיפול
פחד היתמות עלינו ונזדעזע ונפחד כראוי מיום הדין!

ידוע בשער בת רבים מה שמסופר על הרה"ק רבי אהרן הגדול
מקארלין ז"ע, שכשנשיגש לפני התיבה בתפילת שחרית של
ראש השנה, והתחיל בזעקת קדשו בנוסח 'קרלין' הלוהט
ברשפי אש, משרק הוציא מפי קדשו תיבת: "המלך" - מיד
נפל מתעלף תחתיו!

כששאלוהו על כך לאחר התפילה, נענה ואמר: כשאמרת
תיבת 'המלך' מזכרת במאמר הגמרא (מס' טו): "אי מלכא אנא,
עד האינדא אמאי לא אתית לגבאי?" ע"ש. כלומר, אם 'מלך'
אני, מדוע לא באת אלי עד הלום? ומפחד השי"ת והדר אגונו
נפל מתעלף.

אם אצל רבי אהרן הגדול - שבוודאי קיים בנפשו תמיד "שויתי
ה' לנגדי תמיד" (תהלים טו, ח) בכל רגע ורגע בכל ימות השנה -
גרמה לו תיבת 'המלך' להתמוטטות מפחד ה' ורום מלכותו!
מה נענה אנו אוזבי הקיר, על השאלה הנוקבת הזו: אי מלכא
אנא, עד האינדא אמאי לא אתית לגבאי?!

הבה נא ניקח את עצמנו להתרומם בימי אלול המקודשים
הללו, להתאזר בגבורה בעבודת ההכנה לקראת יום הדין הגדול
והנורא הממשמש ובא, ולקיים מקודם 'אתית לגבאי' עד
האינדא, שנהיה יותר מוכנים לקראת ההתייצבות לפני המלך
ביום המלכות, ולעבור לפניו לכתיבה וחתומה טובה, אמן.

• § • § •

לא אצטו - לו אצטו - עבדו את ה' בשמחה!

התלמידים שכבר הכירו וידעו את צדקתו הגדולה של רבם
האמינו לדבריו בכל לב, ושמרו את הדבר בליבם, והחלו לצפות
ולייחל לשלג הגדול והנורא החזוי לשנה זו...

הם חיכו וחיוכו... החורף הגיע, עברו כבר חודשי חשוון וכסליו,
עבר גם חודש טבת ואף חודש שבט, ואין שום זכר לשלג... -
אבל הרבי הצדיק מרגיע את תלמידיו, השלג הגדול בוא יבוא!
והנה בשלהי אותו חורף לפני חג הפורים אכן הגיע השלג
הגדול, שכמוהו לא ידעה ירושלים שנים רבות! הוא נערם
בגובה אדיר של כמה מטרים, ועצר את כל מהלך החיים בעיר
שחוברה לה יחידו.

אחת מן התופעות והנוקים שגרם אותו שלג, היה בעקירת
הרבה אילנות משרושם. - אמרו על כך צדיקי ירושלים, שאלו
האילנות שנעקרו סימן הם על התחלפות וביטול הגזירה, שהם
היו במקום כמה צדיקים שהיו צריכים להיעקר מן העולם
חלילה, "כי האדם עץ השדה" (דברים כ, טו), והתפילות והבקשות
שבימים הנוראים הרקיעו שחקים וביטלו הגזירה!

כאלו היו המלמדים בתלמודי תורה בדור שלפנינו בירושלים
של מעלה, אנשים שמשכמם ומעלה מלאים חרדת אלקים,
ובעלי מדרגות נשגבות, שהיו מעוררים את לב תלמידיהם
לתפילות נוראות בימים המקודשים, ועלתה בידם!
• § • § •

חודש אלול הקדוש, הוא עת רצון טוב ומסוגל מאוד לזיווג
הגון, שהרי בראש השנה נפקדו כל העקריות, ואם אין שידוך
טוב מתחילה כיצד ייפקדו...? ומזלו של החודש מעיד עליו,
שהוא מזל "בתולה", ומוכן ומזומן הוא ביותר לענייני השידוכים
והזיווגים הללו. [עניין נא בסה"ק "בני יששכר" מאמרי חודש
אלול (מאמר א אתר א) ע"ש].
ועל זה החודש רמז לנו הכתוב (דמיה לא, ט): "אז תשמח בתול"ה

אם הצליחו המים לחזור פנימה אל תוככי ברזל הפלדה
נגרעה בכך מאוד 'איכות' הפלדה, אבל אם תפס הגשם רק
לאחר שכבר התייבשה הפלדה היטב מבפנים לא הצליחו
המים לחזור פנימה אל הברזל, ולא הזיקו לאיכות הפלדה
כלום.

היתה להם ליצרנים הרוסיים מומחי הפלדה דרך מקורית
לבדוק במדויק את טיב איכות הפלדה מבפנים לאחר
הגשמים. - הם נטלו בידיהם מוט 'מגנט' חזק, שידוע טבעו
של המגנט להימשך אל הברזל, ועברו עם המוט על פני
כל אורך אריחי הפלדה מתחילה ועד סוף, והיה אם משך
הברזל את המגנט אליו ונדבק בו הדק היטב אות וסימן הוא
שהברזל בתוקפו עומד, ולא נפגמה איכות הפלדה, שכן
כוחו בתוקפו עומד למשוך אליו את המגנט.

אבל באם לא נתפס המגנט אל הברזל בחוזקה ולא נדבק
אליו כראוי, ועדיין החיבור שביניהם רופף קמעא, הסיקו
מכך בחושי הפלדה שאיכות הברזל ירודה והוא כנראה מלא
בחלודה, ואין אותה פלדה ראויה לשימוש.

את 'בית חרושת' ענק זה הביאו המשגיחים בעלי המוסר
אל הישיבות בליטא כמשל חזק כפלדה על עבודת חודש
אלול!

שבכך יוכל כל בחור לבדוק את עצמו מבפנים, ולדעת היטב
את מדרגתו בתורה וקדושה ועבודת השם בימי אלול הללו.

- באם נמשך הוא ונדבק היטב כראוי לתורה ולעבודה,
ונפשו משתוקקת בכל לב לדבקות אלקים חיים, הרי זה
סימן שנשמתו איתנה וחזקה בקרבת אלקים. אבל אם אין חש
עדיין בנפשו את המשיכה הגדולה, ואין לבבו נכסף לתורה
כדוגמת משיכת המגנט אחר הברזל, ידע נאמנה שכנראה
מבפנים ישנה 'חלודה' על נשמתו... והיא תחילת הקלקול
חלילה, כמו החלודה שעל גבי הפלדה.

ועל כך יש לעמול היטב בחודש אלול, להסיר את החלודה
הרבה, ולזכך היטב את הנפש מכל סיג ופגם, לקראת יום הדין
הגדול והנורא!

• § • § •

סיפר לי הרה"ח ר' שניאור אייזנברג, שבילדותו היה לו מלמד
מיוחד בחיידר, איש מורם מעם, ה"ה מוה"ר משה ווארשווער
זצ"ל, הוא היה מפורסם בצדקותו ובתמימות לבבו, ובעיקר
בידאתו הקודמת לחכמתו, והיה מקובל בין אנשי ירושלים
כצדיק ובעל מדרגה.

שנה אחת בראש חודש אלול, גילה הרבי לאוזן תלמידיו
כממתיק סוד מכבשונו של עולם, שגזירה רעה וקשה מרחפת
לי"ע על כלל ישראל, ויש להרבות ולהפציר מאוד בתחניות
ובתפילות כדי להסיר ולבטל את רוע הגזירה.

מני אז מדי יום ביומו בימי הרצון היה אומר הרבי ביחד עם
הילדים פרקי תהלים בהתרגשות מאוד, והיה בוכה בתפילותיו
בדמעות שליש. - כך הקפיד על תפילה נוראה זו עם תינוקות
של בית רבן בכל ימי הרצון, שמראש חודש אלול ועד יום
הכיפורים.

לאחר חג הסוכות, כשחזרו הילדים לחיידר היו מתוחים
ומסוקרנים מאוד, ושאלו מיד את הרבי מה נעשה עם אותה
גזירה בישראל?

ענה להם רבי משה ברוב שמחה וגילה: ברוך השם, שהתקבלו
צלותהוון ובעותהוון של ישראל, ופעלנו בתפילותינו
שהמירו את כל אותה הגזירה, לשלג גדול ונורא!

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י' סיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק נלביע י'ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק טל: 02-5002321	קשת הרשת מחנות י"ר וקידום מיתות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל 19
---------------------------------	--	--	--	---	--	---	---------------------------	--	-------

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון בפניל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ בהדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

שנה שביעית

גליון מס' 348

פרשת ראה
ה'תשפ"ב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנטש
כולל אברכים לעיון - לפתח
כולל אברכים לתורה - אחו"צ
רחוב מורשי"ל 13 בני ברק
תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנטש
ניו הולדים
כתת הת"ת
מכירה לשיבת פנה כלל הסידית
ה'תש"פ 25 אגודת

בית שטפנטש - נבנתים
קבר הר"ק שטפנטש
ה'תש"פ 1 נבנתים
כולל אברכים - כת נבנת * מורשי
* מרכז מורשי לנתיבות
הנסות אורחיים ואש"ל בימינה
לקבוצות ויחידים - הדומנה מראש
מרחם קבר אורחיים הראשון שטפנטש
רחוב אליונבט 2 כ"ט פאקור איש - ומונה
מפעל קמחא דסכא
וקמחא דשכרא
עוד וסיוע למשפחות ברוכות בימי
החיים ושבתות השנה.

אור מתורתנו
שיעורי תורה ברובי הארץ, נסח חיוב
ועבר יודות לעם שבשדות, בדתות
גדולי המשישים ומכיר רבים

הספריה התורנית ומוזיאון
הנצחת הדורות ומונה
וכר העדוקים שטפנטש.
מכון תורני
"תורת אמת - שטפנטש"
הוצאת כתבי רבנות וקדושים
לבוש שטפנטש - יודון - והכמי ומונה.

מפעל האנגליסטיקה
המכון ומונה
מספרי המכון ניתן להשיג
ממשרד המוסדות:
אנגליסטיקה מכלול שבמכלול בית ויוון ב"ח
אבות אמת - שטפנטש
ישיבת מורשי - רחין
שבתות מליים - נסח
על יבנה
ח"ב עניני ברות מילה
ח"ב עניני תפילה
ח"ב עניני נישואין ונפוח סאני.
ח"ב עניני - מירי ולימוד
מנוור של משה - גינת שטפנטש עתיקים
אילובם כפי עני דיקטים

י"ל על ידי מכוון
"תורת אמת שטפנטש"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנטש • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנטש

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבנותו הקדושים זי"ע א בפרשת השבוע

בכל יום בהירות ושכל חדש

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, (יא. כו) כתב הרה"ק סגורון של ישראל רבינו לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע כי לכאורה תיבת 'היום' אינו מובן, אך דידוע שהקדוש ברוך הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, דהוא יתברך נותן בכל יום בהירות חדשה ומשפיע חסדים חדשים, ואדם העובד שמו יתברך מקבל עליו בכל יום בהירות ושכל חדש מה שלא היה יודע אתמול, וזהו שכתוב 'ראה אנכי נותן לפניכם היום', על דרך שאמרו חכמינו ז"ל 'היום', 'בכל יום יהיו בעיניך חחדשים' (פסיקתא זוטא ואתחנן ג. ו), רוצה לומר בכל יום תקבל ברכה וחסד חדש.

(קדושת לוי)

הכל תלוי בהסתכלות האדם

אמר הרה"ק מוקצא זי"ע כי הנתינה הבאה ממרום תבוא עבור כל אחד ואחד בשוה, לכן נאמרה בלשון רבים "נותן לפניכם" אבל כל אחד רואה אותה כפי מדרגתו ולכן נאמרה בלשון יחיד "ראה אנכי".

"יכול כל אחד להיות צדיק כמשה"

ראה אנכי נותן לפניכם היום, (יא. כו) כתב ה"אור החיים" הק', שכאשר משה רבינו דיבר אל ישראל, אמר להם "ראה אנכי", הנה הכיבוש בי עצמי, והכוונה היא מה שכתב הרמב"ם (פ"ה הלכות תשובה ה"ב) יכול כל אחד להיות צדיק כמשה, היינו שכל יהודי יכול להיות בבחי' כמו משה רבינו.

ההתרחקות מן התורה גורמת לקללה שתחול, ולכל הרוע

והקללה אם לא תשמעו (יא. כח) כתב האור החיים הק'; רצה לומר, המונע עצמו משימעת התורה הרי הוא מקולל מעצמו, וזו היא כוונת הכתוב "והקללה אם לא תשמעו" ה"לא תשמעו" היא הקללה. ועוד יגרום לו שייסובבנו לסור מכללות דרך החיים, וזה "וסרתם מן הדרך" ולסוף יבוא גם לחטא עבודה זרה וזה "ללכת אחרי אלהים אחרים".

(אור החיים)

העיקר הנקודה

אשר אתם חיים על האדמה (יב. א) בפיוט לשחרית יום ב' של ר"ה יסד הפייטן: "שלושה ספרים מנוקדים נפתחים היום", ולכאורה תמוה למה צורך נזכר מנוקדים? אבל באמת לא נזכר בר"ה בכלל שם 'מיתה', והעיקר בה הנקודה מי שנגזר עליו חיים נכתב ב'שוא', ומי שנגזרה עליו חליה מיתה נכתב לחיים ב'פתח', [כאילו נכתב לא חיים, לא חיים] נמצא אשר העיקר הוא הנקודה, וזה שהדגיש בעל הפיוט 'מנוקדים', ובוהו נבין מה שהקפידו הפוסקים אשר בימים הקדושים להזהר לומר לחיים ב'שוא', יען עיקר הגזירה תלוי בהנקודה.

(הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע)

נדרים בעת צרה

רק קדשיך אשר יהיו לך ונדרריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ד' (יב. כו) ביאר הרה"ק השר-שלום מבעלזא זי"ע הטעם שפסח בין 'קדשיך' ו'נדרריך' ולא כתב 'רק קדשיך ונדרריך אשר יהיו לך' אפשר לומר על פי מה שמצינו מחלוקת בין ר' מאיר לר' יהודה בענין נדרים, שר' מאיר סבר 'טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר' ובאמת כך נפסק, והקשה בתוס' (תולין ב ע"ב) והא כתיב 'וידר יעקב נדר' ותימצו דבעת צרה מותר, וזה 'וידר יעקב נדר לאמר', היינו לאמר לדורות, שיהיו נדרים בעת צרה. נמצא אשר אי אפשר שיהיו לבני ישראל להביא נדרים מבלי שתהיה אצלם מקודם עת צרה, לכן לא רצתה התורה לכתוב 'רק קדשיך ונדרריך אשר יהיו לך' כי אז היתה זאת כעין פתחון פה חליה לשטן, שתהיה אצלם עת צרה, ולכן אמרה תורה 'רק קדשיך אשר

מידה כנגד מידה

כי יהיה כך אביזון (טו. ז) הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפולי מליצים הטוב של ישראל אמר כי אפשר לומר שזו היא כוונת חז"ל (ב"ק ט"ז ע"ב) על הפסוק 'היו מוכשלים לפניך בעת אפך (ירמיה י"ח) הכשלים באורחים שאינם באים ביבאו אורחים שאינם ראויים, ובכל זאת תכניסם ותתן להם צורכיהם אזי גם הקב"ה ירחם על ישראל אע"פ שאינם ראויים, מדה כנגד מדה.

קשוט עצמך

ורעה עיניך באחיך האביזון (טו. ט) פירש הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקשלבובג זי"ע שהכתוב "ורעה עיניך באחיך האביזון" מרמז לנו באם תחפש תחפש על העני, אז "וקרא עליך אל ד'" ועל ידי זה יבדוק השי"ת גם את הפנקס שלך בדיוק, וימצא גם, אצלך חטאים הרבה, ר"ל.

ריווח נקי

ולא ירע לבבך בתתך לו (טו. י) פירש הגאון הגדול רבי מאיר אריק צוק"ל כי באמת לפי מאמרו (ב"ב ט) שמעו שרק הצדקה שנותן האדם ואינו יודע למי נותנה, נוטלה ואינה יודע ממי נוטלה, היא תציל את האדם ממות. לכן אולי מחמת זה ירע לב האדם כאשר יודמן לפעמים שיצטרך לתת לעני פנים אל פנים. ומחמת זה הדגישה תורתנו "ואל ירע לבבך בתתך לו", היינו, בתתך לפעמים להעני בעצמו, יכול אתה לחשוב כאילו לא קיימת המצוה מן המובחר, אל דע לך מי מאידך גיסא תרויח בזה, "כי בגלל הדבר הזה" היינו בגלל ה'דבור' שתדבר אל העני ותפייסו, "ויברך ד'" כמאמרו "המפייס לעני מתברך ב"א ברכות, לא כן הנותן סתם מתברך בו' ברכות", נמצא שתרויח בנתינתך לו לעצמו ארבע ברכות.

דברי חיזוק לעני

על כן אנכי מצוך לאמר פתוח תפתח את ידך לעניך (טו. יא) מרן הסב"ק מריזין זי"ע פירש את הכתוב על כן אנכי מצוך לאמר (טו. יא) היינו שעליך לאמר לעני אשרי יבוש לקבל ממך צדקה, מצוה אני אותך לאמר לו: אל תבוש מלקבל, כי עניות היא גלגל החורו בעולם, ועוד תבוא עת שגם אתה "פתוח תפתח את ידך לעניך". היינו, עוד תזכה להיות 'נותן', ולא תמיד תהיה 'מקבל'.

יהיו לך' היינו בזה אברכך אשר יהיו לך, אבל באם חלילה תהיה עת צרה אצלך, ונדרריך' ויהיו גם נדרים, אז גם אותם תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ד'.

לשון יחיד או לשון רבים?

אחרי ד' אלתיכם תלכו (יג. ה) הנה באמת נכתבה האזהרה הזאת בפרשת עקב: "את ד' אלתיך תירא אותו תעבוד ובו תדבק" ושם נכתבה בלשון יחיד, ומדוע נכפלה פה בלשון רבים?, ואפשר לומר אשר כל זמן שאין מדיחים ומסיתים אפשר גם ליחיד לירא ולעבוד את ד', כאמור בפרשה דלעיל, אבל פרשה זו נאמרה בשעה שיש מדיחים ומסיתים, ואז קשה ליחיד לעמוד נגדם, ולכן באה האזהרה בלשון רבים "אחרי ד' אלתיכם תלכו" לעורר את בני ישראל, שבמצב שיש מסיתים ומדיחים נצרך להתקשר ולהתאגד באגודה אחת, ואז יעלה בידם לקיים ברבים "אותו תיראו" וגו'.

(הרה"ק ה'אמרי אמת' מנור זי"ע)

מליצה טובה על ישראל - אפילו שוגגין ואפילו מזידין

בנים אתם (יד. א) הנה ידוע דרשת חז"ל על הפסוק "אשר תקראו אותם מקראי קודש" אל תקרי אותם אלא אתם אפילו שוגגין אפילו מזידין. (ר"ה כ"ה) מליצה טובה נשמעה מפ"ק של הרה"ק ר' מרדכי מקוומר זי"ע: והלא דברים קל וחומר, ומה במקום שנאמר 'אותם' דרשו חז"ל 'אל תקרי אותם אלא אתם אפילו שוגגין' מכל שכן כאן שנאמר בפירוש 'בנים אתם' בודאי נשמעו אפילו שוגגין.

אמרה זאת נשמעה גם בטוט"ד מפי מרן אדמו"ר מביארוש זי"ע ליל י"ד אב תשנ"ב בלילה האחרון לחייו בעת שהסיב עם מקורביו ל"לחיים טיש" בבית הארחה בארוזה שבשוויץ בעת "נר אלוקים טרם יכבה" וכך אמר בשם הרבי הראשון מביארוש: "חז"ל דורשים לגבי קביעת החודשים והמועדים: 'אשר תקראו אותם במועדים', אל תקרי 'אותם' אלא 'אתם', 'אתם' - אפילו שוגגין אפילו מזידין, קביעת החודשים נעשית על פיכם'. אמר על כך הרבי הראשון מביארוש: אם כל היכא דאיתא 'אותם' דורשים 'אתם', כל שכן במקום שכתוב להדיא 'אתם', כמו בפסוק 'בנים אתם לה' אלוקיכם', הכוונה היא 'אתם' - אפילו שוגגין, אתם - אפילו מזידין, תמיד נשארים אתם 'בנים לה' אלוקיכם'.

מנתינת צדקה מתעשרים

עשר תעשר (יד. כב) אמר הרה"ק הרבי ר' ברוד'ל ממעז'בוז זי"ע רמו לדרשת חז"ל עשר בשביל שתתעשר מצינו גם בתורה, כ"כ אחת עשרה" היינו ד שנותנת צדקה אחת מעשרה "הוב מלאה", אותה היד תתמלא זהב.

(בצינא דנהורא)

טוב לצדיק טוב לשכניו

ואכלת לפני ד' אלתיך... למען תלמד ליראה את ד' (יד. כג) ואכלת - למען תלמד, אמרו צדיקים כי נרמז בזה הכתוב אשר רק עם אנשים כאלו אשר תוכל ללמוד מהם יראת שמים, עם אנשים כאלה טוב ויאות עבורך להסב בסעודה ולאכול ביניהם.

(לקוטי בתר לקוטי)

לימוד תורה בלי פניות - היכי דמי?

עשר תעשר... למען תלמד ליראה את ד' (יד. כב-כג) הכוונה כי העני אי אפשר לו ללמוד תורה לשמה יען כי הוא טרוד על המחיה ועל הכלכלה, ממילא יש לו פניה כשהוא עוסק בתורה, כי רוצה שחזיקו אותו וכוד', אבל אל אתה תתעשר על ידי המעשר, אז יהיה ביכלתך ללמוד בלי שום פניה כי אם ליראה את ד', לא לשום כוונה אחרת.

(ילקוט הגרשוני)

מצוה שמונת לעשותה בפניות

איתא בחז"ל (שמי"ד מא. כ) כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ מהשקפה ממעון קדש, שגדול כח מתנות עניים שחוף מדת הרוגו למידת הרחמים, וכתב הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב "כל השקפה שבמקרא" באם הקב"ה יסקיף בתוך כל המצוות שבני ישראל עושים, אזי זה לא יהיה לטובה. מכיוון שלפעמים מקיימים המצוות עם פניות, כי לא תמיד הם נעשים "לשמה", ולפעמים הכוונה אינה כראוי, "חוץ מהשקפה ממעון קדש" הנכתב במעשר ומתנות עניים, כי במצות צדקה משקיף הקב"ה תמיד רק לטובה, כמו דאיתא מהבכע"ט הק' ז"ע (בכע"ט עה"ת ראה י) שמצוות צדקה אפילו שלא לשמה גם כן מתקבלת לרצון לפני השי"ת, כי אפילו כשהצדקה נעשית שלא לשמה ועם פניות אך בכל זאת בנתיים נהנה העני ויש לו מה להשביע את רעבונו, ומחיה את נפשו, וזה הן במצוות צדקה בממון והן בעשיית חסד שבגוף, כדאיתא בחז"ל (ב"ב ט: ט) כל הנותן פרוטה למצוה מתברך בשל ברכות, והמפייס בדברים מתברך ב"א ברכות, דהיינו שאפילו אינו רק מעודד אותו במילה טובה הרי הוא מקבל תוספת של חמשה ברכות, כי באמירת מילה טובה לחבר, לעודד ולחזק יהודי, אז עוזרים לו בנתינת עצה טובה, ובכלל זה, כל דיבור בסבר פנים יפות לודון לכף זכות.

(נבו ישראל)

מקודם בשביל "הרחמנות" ואח"כ לשם "מצוה"

נתון תתן (ט. פ), מסופר כי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ ז"ע, היה נוהג כשתנן צדקה לעני, היה נותן מקודם חצי מטבע ואחר כך החצי השני, ואמר הטעם, כי מקודם מה שנותן להעני הוא מצד הרחמנות, ואח"כ נתון לו לקיים מצוות הבורא ואמר שזה פירוש הכתוב "נתון תתן" להורות על שתי נתינות.

(כתבי ר"ל מקאלמייא את ט)

ברכה וקללה

את הברכה אשר תשמעו (א. כ) ביאר הרה"ק רבינו ה"נועם אלימלך" ז"ע פ"פ משל לאדם שהיה בו איזה חולשה ר"ל ונתרפא ממנה אזי בכל עת ורגע הוא מעיין ושומע ובודק עצמו אם חלילה החולשה הזאת לא חזרה אליו. כן הנמשל בכל אדם צריך בכל עת ורגע לשמוע בעצמו ולענין אם הוא יצא ויחזיקו בעצמו מצות ד', אם אין מתעורר בו ח"ו איזה דבר שאינו הגון. והו"ו "את הברכה אשר תשמעו", ר"ל זה הוא ברכה לאדם "אשר תשמעו". היינו, שתשמעו ותעיינו תמיד אף בעשותכם מצותי ית' שם אם אתם מחסרים בהם. והקללה אם לא תשמעו" ר"ל אם לא תשמעו על עצמיכם כ"ל הרי זו בחי' קללה. לכן צריך האדם להסתכל תמיד ולהשגיח על עצמו בכל עת שיהיה ברכה לו ולזרועו עד עולם.

(נועם אלימלך)

היכן מרומו בתורה מקום בני ביהמ"ק?

כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך שם תעלה עולתיה ושם תעשה כל אשר אנכי מצוה. (ב. כ) כתב הגה"ק רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובוצא ז"ע. כי באמת פלא הוא שלא נכתב בתורה באיזה מקום לבנות הבית המקדש, אשר מעיקרי התורה, וכתוב רק "במקום אשר יבחר ה'", ונראה שהמילוי לבד היוצא מתיבת "יבחר" כזה (ו"ד) (ב) "ל"ת (מ) "ש", עולה אלף ומאה ושלושים, שהוא בנימטריא "שילה נוב גבעון ירושלים", ולכן עמד המקדש בארבע מקומות הללו דהם מרומים בתורה ודו"ק.

שלא להיכשל חלילה בגאווה

כי תאזה נפשך (ב. כ) מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב ז"ע, שפעם אחת התענה 'תענית הפסקה' בלי אכילה ושתייה משבת לשבת. בסוף השבוע הרגיש צימאון גדול ונכח וראה מעיין מים חיים וזכים. צימאונו התגבר יתרה, עד שעבר כמעט על קבלתו ורצה לשבור את תעניתו, אלא שהוא נובעת מכוחו של היצר הרע שרוצה מבלי לשתות מאומה. לאחר שהתרחק מהמעין מרחק גדול, התעוררה בלבו שמחה גדולה של שעלה בידו לכבוש את יצרו. עמד רבי דוד והתבונן בעצמו, והגיע למסקנה ששמחתו נובעת מכוחו של היצר הרע שרוצה להכשילו בגאות. מה עשה? חזר אל המעיין ושתה ממי המעיין לרוייה, וביטל בכך את צומו הארוך כדי שלא לחשך חלילה בגאווה וגאות הלב.

אם להקב"ה הוא טוב בשבילי על אחת כמה וכמה

זיבתה מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך (ב. כ) מסופר על הרה"ק רבי נחום מטשורטקוב בעל ה"מאור עיניים" ז"ע"א שנסע פעם כדרום, לאסוף מעות לצרכי פדיון שבויים. כשהגיע למבואו של כפר אחד, שאל יהודי שפגש: היכן מתגורר השוחט, ואותו היהודי היה בעצמו השו"ב, אך מפני שהיה לבוש שלבושים לא נאיים התבייש לומר שהוא השוחט, כי הכיר רבי נחום שהוא אדם חשוב, ולכן הראה לו דרך ארוכה להגיע בה לבית השו"ב, והוא הלך מהרה בדרך קצרה, כדי שיספיק להחליף את מלבושיו עד שהאורח יגיע. כשבא רבי נחום לביתו, קרא אליו את השו"ב, ואמר לו דרך פיוס והתנצלות, שדרכו לראות בכל מקום בואו את הסכין של שחיטה של השו"ב, ולכן הוא מבקש ממנו שאחרי התפילה יראה לו אף הוא את סכינו. רבי נחום עמד להתפלל, והשו"ב הוציא את סכינו, בדקו ומצאו יפה, אולם בכל זאת חשב בליבו, בשביל להראותו לצדיק טוב אעשה אם אלקנו עוד מעט ואשחיתו יותר יפה. אך בינתיים התחרט ומחשבה אחרת נצנצה בליבו, הרי אילו בא יהודי כל שהוא לשוחט עכשיו, בוודאי הייתי שוחט בסכין מתוקן זה, והייתכן שכלפי הקב"ה הסכין כשר, ולפני 'בשר ודם' צריך לתקנו ולפיתו יותר, והחליתי לא לתקנו יותר, אלא להראותו כמות שהוא. אחר התפילה הושיט השו"ב את הסכין ורבי נחום לבדקו, אמר לו רבי נחום: אם לפני הקב"ה הסכין שלך טוב, לפני לא כל שכן, קחה ושחט בו, איני צריך לבדקו.

הרחמן, דלתו פתוחה

ונתן לך רחמים ורחמך (ג. יג) חסיד אחד ממקורביו של מרן הסב"ק ר' ישראל מרוז'ין ז"ע, על התלונן בפני רבו על השוחט בעירו, שנוהג בגסות יתירה עם העניים המזדמנים לביתו ופותר אותם בלא כלום, שלא כדרך השוחטים בקהילות ישראל. שיגר הרה"ק מרוז'ין כמה שליחים, שיתוהו על קנקנו של אותו שוחט, ולאחר שהוברר לו שהאיש עוול דלתות ביתו בפני עניים אורחים, הורה להעבירו מיד ממלאכת השחיטה במקום מגוריו. מיהר השוחט ובא אצל רבינו הסב"ק וקרא בקול בוכים, הלא עשיתי מצויים גבירים ועתיני מומן לרוב, שכולים לפרנס כל עני המזדמן אצלנו, מדוע עלי להכניס אורחים יותר משאר בני עירי? נענה על כך מרן הרה"ק ואמר לו: בפרשת עיר הנידחת מוסיפה התורה ואומרת "ונתן לך רחמים ורחמך", עליכם להרבות במעשים טובים כלפי הזולת ולגלות לרבים מידת הרחמנות שבכם, כדי לעקור מקרבכם כל נטייה של שרירות לב נוכח צרכיהם של חלכאים ונדכאים המזדמנים אצלכם. ונתן לך רחמים ורחמך" עליכם ואפילו מדובר בדמים של בעלי חיים, יש במלאכה זו סכנה של הידיקות במידת האכזריות כלפי אדם ובהמה, לכן דורשים מן השוחט, שירבה ככל האפשר במעשים טובים עם הבריות, וכך ירגיל עצמו להיות בעל רחמים כל ימיו, ומי שלא נחן במידת הרחמים כלפי עניים נוקמים, אין לו אלא לפרוש בלא שהיות ממלאכת השחיטה.

פשט מוחודש ב"אפילו חרב חדה" וכו'

ונתן לך רחמים ורחמך (ג. יג) סיפר יהודי תושב ניו יארק: ביום מן הימים התקשר אלי כ"ק האדמו"ר מבאבוב מוהר"צ הלבנשטאם זצ"ל והודיע לי שברצונו לסור לביתי להתרימיני עבור מטרות צדקה מסוימת. הסכמתו, אך הצעתי שאני צריך לבוא לביתי אלא אני אטרח לבוא אליו. אך הרבי טען שבין כה לא יוכל לסור לביתו מחמת מספר בעלי חובות הממתינים לו שם ואין בידו עתה להשיב להם החוב. לאחר שסיים דבריו אודות העני הנוקם - שעבורו התרים ונתתי חלקי, שאלתי בפליאה: "הלא מדברי הרבי, הבנתי שהוא עצמו בעל חוב גדול וא"כ מה לו להתעסק במטרות צדקה עבור נצרכים אחרים בעוד הוא עצמו עוקם לסכומי עתק לפרוע חובותיו?! נענה הרבי ואמר: אמרו חז"ל (ברכות ג) "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים" וכך אני מפרש: "אפילו חרב חדה" - אף שאדם שקוע בצרותיו שלו עד למעל הראש, לא הותר לו להמנע מלרחם על רעהו ולסייע לו להחליץ מצרותו.

עשר עשר (ד. כ) על מאמר חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" - שאל הרה"ק רבי נחום מטשורטקוב ז"ע והרי עינינו חובות ורבים ונתונים מעשר מממונם ולא מתעשרים, אין להם הרבה כסף? אלא ההסבר הוא, שאין הכוונה לכסף דווקא, כי אם למידת ההסתפקות. הלא מכיון שזכה אדם בה, הריהו העושר האמיתי,

כדברי חז"ל: איזהו עשיר? השמח בחלקו...

על הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין ז"ע מסופר: שפעם אחת בעת אחת מנסיעותיו לארה"ב לאסוף כספים לישיבתו המפורסמת, הגיע לביתו של עשיר קמצן ידוע, הרב נכנס עמו בדברים והסביר את מטרות בואו, אך העשיר מסרב ולא רוצה לתת מאומה. ראה רבה של לובלין עם מי יש לו עסק, אמר לו: אשריך! "מוזמן אתה לחיי העולם הבא"... תמה העשיר: וכי בשביל שאני מסרב ליתן לצדקה אני מוזמן לחיי עולם הבא? אמר לו רבה של לובלין: בא ואספר לך מעשה שהיה: לפני שנים רבות מת קמצן אחד, וקודם מותו צוה שיקברו כל ממונו עמו. כשבא לפני בית דין של מעלה, בדקו ומצאו שלא קיים מצוות צדקה מימיו. התחיל הוא מלמד סגנונה על עצמו, אמר: כל ימי הייתי חושש, שמה אכשל בכני אדם שאינם מהוגנים בעולם ההוא ישנם רמאים שיש להם כסף באמתחתם והם פושטים יד לקבל צדקה, לפיכך הבאתי כל ממוני לכאן, לעולם האמת, שאין בו רמאים ורמאות, וכאן מוכן אני לקיים מצוות צדקה כהלכתה. ייין בית דין של מעלה בדינו ופסקו: "אם ימצאו עוד שניים שעשו כמותו, הדין עמו ויש לו חלק לעולם הבא" בדקו ולא מצאו אלא אחד - את קרח, שגם הוא ממונו נקבר עמו, והיה הדבר תלוי ועומד על היום, המשך רבה של לובלין ואמר: מעכשיו אתה עתיד להיות השלישי בחבורה, ובמותך תהיה עמהם 'מוזמן' (תרתו משמע...) לחיי העולם הבא...

ע"י ראיית עובדת הצדיקים מכיון לבנו לתווה"ש

למען תלמד ליראה (יד. כג). כותב הרה"צ ר' ישראל פרידמן שליט"א מטשורטקוב-מנצ'סטר דכתב בתוס' (כבא בתרא כא), לבאר הפסוק (ישעיה ב. ג) "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם", וז"ל: "לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה היה מכון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה, כדרשינן בספרי "למען תלמד ליראה וגו' (דברים יד. כג) גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד, לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאלץ מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודתו היה גם הוא מכון ליראת שמים ועוסק בתורה. ויצויין מה שסיפר הרב שלמה לאנדא ז"ל מאושפיצין, שהיה מתלמידי הגר"מ אריק וזכה לשמשו, לילה אחד שמע איך שהגרו"מ קורא אותו "שלמה אתה יש?" מיד מיהר ר' שלמה לחדור על הגר"מ, ואמר לו אז הגר"מ אריק המילים הבאות בזה"ל: "אם היה קשה לי איזה דבר בתוספות, אתה יודע מה הייתי עושה? טבלתי את עצמי ולבשתי את הגארטל, ונכנסתי אל רבי האדמו"ר מטשורטקוב, וכמו שפתחת את הדלת והתבוננתי בפנים המאירות של הרבי, האירו עיני והבנתי את הפשט בתוספות.

(שפט מישראל)

נתון תתן פתוח הפתח

אפס כי לא יהיה בך אביון. (טו. ד) כתב רש"י דהא דכתיב כי לא יחדל אביון, שכבני ישראל עושי רצונו של מקום אביונים באחרים לא בכס, לכאורה קשה הרי הפסוק כתב זה לנתינת טעם כי לא יחדל כו' על כן אנכי מצוך כו' פתוח הפתח את ידך לאחיק כו', אם כן מדובר כן על אביוני אחיק. אם כן נראה כי במצות הצדקה בלב של מעוררין גם שומק לפתוח פתחו שערי רצון, ולהשפיע לבני ישראל כל טוב, באופן שלא יהיה בך אביון. לכן נכפל 'נתון תתן' פתוח הפתח, שעל ידי פתיחת ידיו לצדקה גם הקב"ה פותח ידו ומשביע כו', וזהו שכתוב כי לא יחדל כו' על כן אנכי מצוך כו' פתוח הפתח כו', כדי שיהיו אביונים באחרים ולא בכס כדברי רש"י ז"ל.

(שפת אמת)

סוד העשירים והעניים

אפס כי לא יהיה בך אביון (טו. ד) הרה"ק מאפסא ביאר מהו סוד סדר ההנהגה שאחד עשיר והשני עני וצריך להתדפק על דלתות העשיר, והוא ע"פ מ"ש באוה"ח הק' ז"ע עה"פ "אם כסף תלוה את עמי את העני עמד". דלכאורה ישאל השואל בראותו כי ירבה כבוד האדם בובה בלא צורך בו. ולמה לא הספיק ה' להאדם רק מה שצריך והכרח לו. כי זה מה שאנו רואים שלפעמים יחסר לאדם ואין לו אפילו כדי צרכו יש טעם בדבר ליסור על עונו. משא"כ אוצרות הון למה לאיש לאין צורך בהם. לזה הודיע הכתוב כי יש אנשים שהינם ראוים לקבל חוקם לצד מעשיהם. כי ה' נתן בחסד ושפע הצורך בריווח לכא"א די מחסורו, והיה כי יחסא

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחדושי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות לחודש אלול

חודש אלול

פרשת רא"ה - רואים את הקולות

אמר כ"ק אדמו"ר מבאיאן שליט"א בשם זקנו הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע כי 'ראה' הוא ר"ת ר'ואים א"ת ה'קולות, שכבר רואים את קול השופר שתוקעים בחודש אלול וההתעוררות של 'אריה שאג' ו'עורו ישנים משנתכם', וסיים אינו דומה שמיעה לראיה, כי שמיעה יכולה להיות גם כשהוא רחוק מהאדם ומכוסה מעיניו, אך ראייה הוא רק כשהוא קרוב להאדם ומגולה לעיניו, ורואים בחוש את הקולות, כך צריך להיות באופן של רואים את הקולות. והוסיף על דבריו כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאיאן אולי אפשר לומר שרואים את הקולות, הכוונה צריכים לראות את הקולות ולהכירו על האדם, שקול השופר פעל עליו, ועל ידי קול השופר נשתנה לטובה, ושיפר את מעשיו ותיקן את מידותיו.

(אמ"ק פ"ר ראה תש"ס)

פרשת רא"ה ר'אה א'לול ה'ולך הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זי"ע אמר פעם אחת בפר' ראה: ראה איז ר"ת ר'אה א'לול ה'ולך, כי לעולם קורין פ' ראה בשבת שלפני ר"ח אלול.

(ביכתי אהרן)

כעין זה נאמר מפי חתנו אדמו"ר מסאדיגורא זי"ע, כי פרשת ראה קורין תמיד בשבת מברכים, או כשהלך בו ר"ח אלול, וזהו נוטריקון של "ראה" ראש חודש אלול היום, מפני שבשבת נכללו כל ימות ההשפעות הק' של כל ששת ימות החול.

(כתבי רמ"א פישמן)

א' דר"ח אלול

כתב במטה אפרים (סימן תקפ"א סעיף ט): נוהגין שככותב אדם לחברו אגרת שלומים מן ראש חודש אלול עד יום הכפורים, רומז לו בתחלתו או בסופו שהוא מעתיר עליו שיזכה בימי הדין הבאים לטובה להיות נכתב ונחתם בספר חיים טובים. ובאלף למטה שם אות יא: כן הוא בליקוטי מהר"ל ובשם מהר"ש (נוישטאט) וכן נהג מהר"ל.

מתחילים לאחל כתיבה וחתימה טובה

כיון שיום ט"ו באב הוא תחילה וראשית לימי הדין והרחמים, יש הנוהגים שאם כותב אדם אגרת לחברו מט"ו באב ואילך הוא מברכו ב"כתיבה וחתימה טובה", כנהוג אצל הכל מראש חודש אלול. הנהגים

להוסיף מליצי יושר בשמים אשר ילמדו עליו זכות

קבלה מהמגיד מטריסק שקיבל מהמגיד מטרונוביל שקיבל מהבעש"ט שקיבל מרבו אחיה השילוני

בענין התחלת ברכת כתיבה וחתימה טובה שכתב, זה לא זמן כתב לי ש"ב ויד"נ הרה"ח החור"ב שלשלת היוחסין מוה"ר ישראל ענגעלסבערג נ"י מלובלין (הבן יקר לדידי"ג הרב הגאון החסיד מוה"ר יחיאל זצ"ל אבד"ק קאמרום) שבצעצמו שמע מפי הה"צ מר"ם מקאמארנע זצ"ל בהיותו בלובלין, שקיבל מהמגיד הק' מטריסק זצ"ל שקיבל מזקינו מטשערנוביל שקיבל מהבעש"ט זי"ע שקיבל מרבו אחיה השילוני.

שמט"ו באב עד ר"ה שכמה פעמים שאחד מברך לחבירו בכתיבה וחתימה טובה כמו כן שיגיע ימי ר"ה אשר כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון במספר הזה יהי' לו אז מליצים טובים בשמים אשר ילמדו עליו זכות.

וסיים הה"ק מקאמארני זצ"ל ואני הוספתי כי חמשה עשר באב גימטריא כתיבה וחתימה טובה, עכלה"ק.

(קובץ הבאר (וורשה, תרצ"ח) שנה ה"ג, עמוד מז את ב)

כך מצאו אסמכתא נאה למנהג, בדבר של גימטריא: אותיות של "חמשה עשר באב", עולות בגימטריא תשע מאות עשרים ושמונה, כגימטריה של "כתיבה וחתימה טובה".

(שערי יששכר)

ב' דראש חודש

סגולת אמירת מזמור לדוד ה' אורי וישעי בחודש אלול

במטה אפרים (סימן תקפ"א סעיף ו): נוהגין במדינות אלו מראש חודש אלול ואילך עד יום הכפורים לומר בכל יום אחר גמר התפלה מזמור כ"ז בתהלים לדוד ה' אורי וישעי בוקר וערב. ושם באלף למטה אות ו' כתב: ויסוד המנהג עפ"י המדרש שוחר טוב, אורי בראש השנה, וישעי ביום הכפורים, ואחר כך כי יצפנני בסוכה שהוא רמז לטוכות.

יכול לבטל גזירה רעה

הא לך סוד גדול, כל האומר מזמור זה מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה, ואפילו גזירה רעה כתובה על האדם מן השמים יכולה לבטלה ומבטל מעליו כל גזירות רעות וקשות ויוצא בדימוס זכאי בדיון.

וצריך להזהר מאוד ומאוד שיאמר זה המזמור בוקר וערב דבר יום ביומו מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה אזי הוא מובטח שיוציא שנותיו וימיו בטוב ויערב לו ויכניע ע"ז כל מיני מקטרגים.

(ספר שם טוב קטן וליקוטים מדברי האריז"ל לרבי בנימין בינש הכהן, וולצבאה, תס"ו)

יש להעיר כי למנהג קהילות מסוימות אין אומרים זה המזמור כי טוענים שהמקור למנהג זה הוא בספר חמדת ימים שלא נתקבל בק"ק, אבל למעשה ספר חמדת ימים נדפס רק בשנת תצ"א, ומנהג זה כבר מובא לפניו בספר 'שם טוב קטן' הנ"ל הנדפס כבר בתס"ו, כשנה מקודם, המגלים

מעביר כל המקטרגים

סוד גדול האומר מזמור כ"ז מר"ח אלול עד אחר ש"ת ערב ובוקר אזי הוא מובטח שיוציא ימיו ושנותיו בטוב ומעביר כל המקטרגים.

(ספר זכירה ועניני סגולות לרבי וזריה מק"ק פלונגיין במדינת זאמריש, המבורג, תס"ו)

לעצור המגפה

מזמור לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא וגו' כל פרטי היחוד הזה כך מצאתי כתוב וז"ל מי ישש לו ס"ת בביתו יפתח ההיכל ויעמוד נגד הס"ת ויאמר המזמור הזה ג"פ שכך צו לחכם אחד בחלום שיאמר זה המזמור כי הוא מועיל לעצור המגפה גם יכתוב או כולו בגויל ס"ת בכתיבת אשורית ובתגין כס"ת. ע"כ מצאתי מכתבת הרב הקדוש אבא מארי זלה"ה.

(ספר פתח עינים על סידור הרש"י - כוננת עליו לשבח)

ימצא חיים

להצלחה ולשמירה: יאמר מזמור לדוד ה' אורי וישעי כלו אחר כל תפלה מהשמונה עשרה, מראש חודש אלול עד מוצאי יום הכפורים, וכן בהושענא רבא. וכן הוא מנהג בעיר הקודש חברון שהשליח צבור אומר אותו אחר עלינו לשבח וכו' בקול רם. ומה טוב לאומרו כל השנה אחר שמונה עשרה. ולפתח כל יום האומרו בכונה אחר תפלת שחרית ימצא חיים.

(ספר עבודת הקודש (להרב חיד"א) סנסן ליאיר אות ה)

6160303@gmail.com

לקבלת הגיליון 'באר בשדה' היו"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל:

המשך מעמוד 2

בסוף יהיה טוב

על כן אנכי מצויד לאמר פתוח תפתח (טו, טז) הרה"ק רבי יצחק מווארקי זי"ע פירש את התיבה "לאמר" כי כאשר אדם נותן צדקה לעני מלבד עצם נתינת הצדקה, מוטלת עליו חובה "לאמר". היינו, לפייסו בדברים ולומר לו: אל נא תיעצב על מצבך, שהרי גלגל חזור הוא בעולם, ובעזרת ה' עוד תזכה לקיים את המשך הפסוק: "פתוח תפתח את ידך לאחיק" עוד תתן הרבה צדקה לאחרים ...

ואילו בשמו של אחד מגדולי אדמו"רי פולין נאמר כי בפסוק זה יש רמז מוסרי עמוק לאדם המתלבט האם וכמה צדקה יתן לעני. שהרי אמרו חז"ל (מסכת שמוחה, פ"ק ג' הלכה א), כי כאשר תיגוק בא לעולם, הרי הוא בא בידים קמוצות, כלומר: כל העולם שלי הוא, וכשהוא הולך, ידיו פשוטות, כלומר: לא לקחתי מהעולם הזה כלום. ואם כן, אומרת התורה לאדם זה: הלא יבוא זמן שבו "פתוח תפתח ידך", ולא תשא עמך מאומה אלי קבר, ואם כן, הלא טוב לך שתפתח עתה את ידך לאחיק ולעניי עמך, ותיקיים מצות צדקה!.

ואז יוצרך העני לקבל פרנסתו וחלקו ממש על ידך, ודי לו בעונש זה, וע"כ החזר לו פקדונו בכל עת בסבר פנים יפות.

(אורח ישראל)

נתינת צדקה גם עם פניות שלא ליש"ש

נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'. (טו, טז) איתא בגמרא (פסחים ח): האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן העוה"ב הרי זה צדיק גמור. וזהו הרמז כאן: "נתון תתן לו ולא ירע לבבך", שלא יהיה לך צער בלבבך שמא היתה נתינתך לצדקה שלא לשם שמים, "כי בגלל הדבר הזה", היינו, אפילו אם נתינת הצדקה היתה שלא לשם שמים, אלא 'בגלל' איוז פניה, אף על פי כן יברכך ה'.

(הרה"ק הרב ר' ברוך ממעזבו"ו זי"ע)

באר בשדה - שטפנשט

שיח חסידים

מיוחד ל"באר בשדה":

במלאות 40 שנה להסתלקות אדמו"ר הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל:

בהתוועדות נדירה ומיוחדת יחד עם נכדו אדמו"ר מסקולען-ירושלים שליט"א, הועלו זיכרונות קודש ועדויות מכרי ראשון, מפי חתנו-חורגו של הרה"ק מסקולען, הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א מהקשר הטמיר לרבינו הקדוש משטפנשט ומזכרונות בית סקולען ויהדות רומניה

תמונות: ארכיון מכון חכמי רומניה ומוסדות שטפנשט

באור פני מלך: זכרונות מהרה"ק מסקולען

מהרה"צ ר' נפתלי כהן שליט"א יו"ר ועד חסידי שטפנשט בהתוועדות יחד עם האדמו"ר מסקולען שליט"א מירושלים

יריעה מיוחדת לרגל מלאות יובל ה-40 להסתלקות אדמו"ר הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל * מיוחד ל"באר בשדה": בהתוועדות מיוחדת יחד עם נכדו, אדמו"ר מסקולען-ירושלים שליט"א, הועלו זיכרונות קודש ועדויות מכרי ראשון, מפי חתנו-חורגו של הרה"ק מסקולען, הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א, יו"ר ועד חסידי שטפנשט, וגדול מעתיקי השמועה מצדיקי עולם החסידות ברומניה * באותו שיח נדיה, בין אדמו"ר מסקולען שליט"א לרבי נפתלי שליט"א נחשפו לראשונה סיפורי הוד ועובדות קודש מהקשר הטמיר של חותנו-חורגו של רבי נפתלי, הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל לרבינו הקדוש משטפנשט * זיכרונות ילדות של רבי נפתלי מהרה"ק מסקולען בחצר שטפנשט ביאס יחד עם אביו הגה"ח רבי יוסף כהן, רבו של ביהמ"ד זכרון יעקב בבוקרשט וביפו, ומגדולי חסידי שטפנשט * משושלת זינקוב לשטפנשט: על-שם מי נקרא הדרך, הגבאי של הרה"ק משטפנשט הגה"ח רבי פייויש

גולדנברג * המופת עם הרבי שמקובל היה בפי הרה"ק מסקולען, לספר על גדול חסידי שטפנשט זקנו של רבי נפתלי הגה"ח רבי משה בער כהנא זצ"ל * זיכרונות ממסכת הידידות מהרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' עם הגה"ק מניאמץ * זיכרונות רבי נפתלי כהן מהפגישה השמימית עם הגה"ק בעל 'באר חיים מרדכי מניאמץ במקווה בבוקרשט * שבחיו של הגה"ק מניאמץ על ידידו ורעו, זקנו של רבי נפתלי כהן, רבה של וואסלוי, הרה"צ רבי אלטר דוד ויינטרוב * 'ופרוש עלינו סוכת שלומך': זיכרונות מביקוריו של הרה"ק בעל 'נועם אליעזר' מסקולען בבית יב"א חתנו הרב נפתלי כהן * זיכרונות מביקורו של האדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זצ"ל בבית יב"א רבי נפתלי כהן ולימוד לדורות מקדושתו היתרה * זיכרונות מימי ההסתתרות של הרה"ק מסקולען בעליית-הגג בביתו של הגה"ח רבי יוסף כהן זצ"ל, רבו של ביהמ"ד זכרון יעקב בבוקרשט * ילדי ישראל קדושים מוצאים מסתור בפקודת הרבי מסקולען בביתו של הגה"ח רבי יוסף כהן בבוקרשט ונס ההצלה של הרה"ק מסקולען והגה"ח רבי יוסף כהן שניצלו מידי הקומוניסטים בבוקרשט*

מסקולען בעל ה'נועם אליעזר' החזיקו לרבו המובהק. באותו מעמד נשגב, רבי נפתלי כהן פתח בפנינו את אוצרות זיכרונותיו, וכעת במלאות יובל ה-40 להסתלקותו של אותו צדיק, חמיו-חורגו של רבי נפתלי, ה"ה הרה"ק מסקולען, שבנו לאותה התוועדות נדירה, בה רבי נפתלי דולה מתורתם ומבאר מימיהם של צדיקי רומניה בדייקנות מפליאה כשבצוותא מועלים זיכרונות משולחן גבוה, מהתקופה בה היה עז רבי נפתלי כהן מקרוב לפעילותו הנמרצת של רבינו מסקולען זצ"ל למען יהדות רומניה, ומסירות נפשו בימי צר ומצוק ימי עברה וזעם, ימי שלטון הקומוניסטים ברומניה.

באותו מעמד מרומם בראשות אדמו"ר מסקולען-ירושלים שליט"א, השתתפו מלבד רבי נפתלי כהן, בניו הרה"ג רבי ישראל כהן שליט"א, ורבי יעקב כהן שליט"א. ונכדו הדומ"צ הג"ר יעקב יוסף כהן שליט"א, להלן חלק מתוך אותה התוועדות שהיו מסובים בבני ברק. קראו ותחי נפשכם!

את נועם שיחם ושיגם של אדמו"ר שליט"א מסקולען עם רבי נפתלי שליט"א. היה זה אשתד ערב יום כ"א תמוז, לקראת יום ההילולא רבא של מרן רבינו הקדוש משטפנשט והיו השניים מעלים זיכרונות-הוד אודות בעל ההילולא, רבם ומאורם של יהדות רומניה מרן הרה"ק משטפנשט זצ"ל אשר סביו אדמו"ר הזקן

אווירה נרגשת ועמוסה בזיכרונות-קודש שנשמעו לראשונה, מילאה את סלון ביתו של הרה"צ בנש"ק רבי נפתלי כהן שליט"א, יו"ר ועד חסידי שטפנשט וחתנו-חורגו של אדמו"ר הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל, עת הגיע לביקור מיוחד במעונו שבבני-ברק, אדמו"ר מסקולען-ירושלים שליט"א. באותו שיח נדיה, בין אדמו"ר מסקולען שליט"א להרה"צ רבי נפתלי שליט"א, ממעתיקי השמועה בחצר קדשו, נחשפו לראשונה לסיפורי הוד ועובדות קודש מהקשר הטמיר של חותנו-חורגו של רבי נפתלי, הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל לרבינו הקדוש משטפנשט.

זכה דורנו ועדיין מצויים בתוכנו אי-אלו יחידים חסידים וותיקים שזכו להסתופף בצל קדשו וליאות לאורו של רבינו הקדוש משטפנשט. יחיד ומיוחד מהם הוא מורנו הרה"צ רבי נפתלי כהן, משרידי רומניה של מעלה, שהסתופף בצל צדיקיה וגדוליה וזכה בילדותו לראות פני אור פני מלך ולהתברך מפיו של רבינו הקדוש משטפנשט.

מה טוב ומה נעים אם-כן היה לשמוע

שרפי קודש אדמו"ר הרה"ק רא"ז מסקולען זצ"ל עם ידידו וריעו הגה"צ מוהר"ש טוביאס זצ"ל אבד"ק פיאטרא ניאמץ

זיכרונות ילדות משטפנשט ביאסי

רבי נפתלי כהן: "שלום עליכם, במה זכיתי לביקור כה חשוב?"

אדמו"ר שליט"א מסקולען-ירושלים: "עליכם שלום, הרי היום בלילה, כ"א תמוז, יומא דהילולא קדישא של רבינו משטפנשט. בימינו אתם רבי נפתלי נותרתם מאחרוני מעתיקי השמועה לאוי"ט, ממקחו של האי צדיק."

אחד הנוכחים: "רבי נפתלי זכה בילדותו ביאס לקבל ברכה מידי הק' של רבינו..."

אדמו"ר מסקולען: "אתם זוכרים היטב את הרבי משטפנשט?"

רבי נפתלי כהן: "הייתי ילד רך בשנים אבל דמות דיוקנו וצורת פניו המאירות חרותים בזיכרוני היטב. אבא ז"ל שהיה מהמשפחות המיוחסות ביותר בשטפנשט, לקח אותי עימו ליאס. הרבי משטפנשט שהיה כמנהגו בחודשי החורף בעיר יאס, ואז זכיתי לראות עין בעין את זיו פני קדשו."

רבי נפתלי (מספר בהתרגשות): "אבא מארי זצ"ל סיפר לי כשנכנסו לקודש פנימה קיבלתי לטיפה בפניי מידי הקדושות של הצדיק."

אדמו"ר מסקולען: "רבינו משטפנשט לא היה רק צדיק אלא מלאך! באוונני שמעתי, עוד כד הוינא טליא, כיצד אבי זצ"ל [אדמו"ר רבי ישראל אברהם מסקולען זצ"ל] נהג כסדר תמיד כששח מרבינו משטפנשט היה פותח בלשון-קדשו ואומר ברגשי קודש: 'הוא היה מלאך!' - "כך נראה מלאך! לא אשכח כיצד מדי דברו בו נשפך ליבו בערגה, ואך למחסור מלתאר את הערצתם ומאווייהם של זקני ואבי הקדוש להתהלך בתהלוכותיו בקודש של רבינו ז"ע משטפנשט אליו נכספה נפשם, ואבא היה שוב חוזר והדגש: [אבא זכר אותו היטב] "כך היה נראה מלאך!"

הרה"ג ישראל כהן שליט"א: "הרה"ח הנודע רבי משה בטלן זצ"ל היה נוהג לומר 'דער שטעפעשטער איז געזעצן אין הימל' [הרבי משטפנשט היה כמו יושב בשמים מרוב דקות] שאכן ראו בחוש על הדקות שלו שהיה ממש ממלאכי ה' משרתי עליון."

זיכרונות מהפחד מהקידוש בשטפנשט

אדמו"ר מסקולען: "אפשר להבין זאת; זקני ז"ע [בעל הנועם אליעזר] היה מרבה לדבר מ"הקידוש" בליל שבת, אבא ז"ע היה חוזר ואומר ברגשי קודש: אם רצו להרגיש איזושהי השגה ממעמד הר סיני, מהיראה עילאה ששררה שם, כשראו את השטפנשט' עושה קידוש יכלו לקבל ולחוש ולקבל השגה מעין 'הר סיני'."

רבי נפתלי שליט"א: "מדי דברי בו זכור אוכרנו עוד. אבי רבי יצחק כהן, שהיה מהיושבים בשטפנשט, שח תמיד יוסף זכה להיות במחיצה אחת יחד עם זקנכם בעל ה'נועם אליעזר' ועם הרה"ק ר' חיים זאנוויל מרימניץ ועם רבי משה בטלן בהויף בשטפנשט."

אדמו"ר מסקולען: מעניין שהסבא בעל הנועם אליעזר היה נוהג להרבות לדבר מהקידוש, אבל מאבי זצ"ל לא כל כך שמעתי הרבה.

הדומ"צ הגר"י כהן שליט"א: "בעניין זה גם שמעתי אומרים משמיה של מורו ורבי של זקני יב"א רבי נפתלי כהן, החסיד רבי משה בטלן זצ"ל, שהיה נוהג לתאר שבשטפנשט הקידוש היה בשקט, בדומיה - לא בקולי קולות אך את ריאת הרוממות - הפחד ששרר באוויר - קשה לתאר במילים."

רבי נפתלי כהן שליט"א: אבא זצ"ל סיפר לי שנכח לא מעט פעמים בקידוש בשטפנשט. העולם, כך תאר לי, ניצב כבוע מן פחד שניתן היה למשש אותו באוויר. שתי דברים נחרתו בזיכרוני של אבי. א. היה פחד איום ב. הבהלה הייתה גם לשלומי של הרבי עצמו, שמרוב דקות, דימו לחשוב שהנה עוד שניה והרבי עולה לעולם שכולו טוב. וגם פניו נראו להבים - בערו כולם."

אבי תאר לי פעם בהזדמנות כיצד נראה רק הלבן שבעיניי לא ראו כלל את החום שבעיניי. [תיאור כע"ז מפורט בקובץ תורת אמת שטפנשט ה' ע"א-ע"ג, העורך אגב, שמעתי לא רק מאבא, אלא גם ממורי ורבי הגה"ח רבי

משה בטלן על הדביקות הגדולה של הצדיק הקדוש ז"ע, ואת התפשטות הגשמיות שראו בשטפנשט, וכשהוא היה מספר זאת, היתה המקום לחרות אלוקים. זאת הייתה התפשטות אלוקית שבעיניו חזה."

אדמו"ר מסקולען: "כך מספרים כולם, שכבר ציפו כביליון עיניים שייגמר כבר הטיש. חיל ורעד אחוז בכל הנוכחים שעמדו באימה וכיראה, וספרו את הדקות עד לכלות הטיש. מחמת היראה הגדולה ששררה שם, שלא ניתן לתארה, הפחד היה כל כך גדול, עד ששמעתי שמש התפללו שהטיש יסתיים בשלום."

אדמו"ר מסקולען שליט"א: מוסיף ומתאר על הפחד והיראה ששררו במקום, אותו קשה היה לתאר במילים: "כך גם זכיתי לשמוע מאבי ומזקני שה'עולם' כבר חיכה בקוצר רוח יסתיים ה'טיש' ועל פני החסידים ניתן היה לראות בכל רגע את ה'יראה עילאה' כביכול, ויהי זה לפלא איך מרוב אימה ופחד ציפו כולם שכבר יסתיים התפללו הטהור. על כך אמר הכתוב: 'מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים...'"

זיכרונות מ'עבודת האילה' בשטפנשט

רבי נפתלי: "מה רבינו משטפנשט אכל? סיפרו לרבי פעם?"

אדמו"ר מסקולען: "אף פעם לא שמעתי. אדרבה, ספרו לא לי מזיכרונותיכם..."

רבי נפתלי: "האמת שכמעט ולא היה מה לראות; כך היו פני הדברים. זה ידוע היה למשגב בחצר הקודש שהרבי היה כולו רוחניות. כמעט ולא ראו את הרבי

אדמו"ר ר"א מסקולען בבקירו בקרי צדיקים ברומניה וביאס ל"ג בעומר תש"ס, בעת תפילה בדאווען צימער בבית המדרש העתיק של אדמו"ר בוהוש ברומניה

טועם או נזקק למאכל גשמי. אבי זצ"ל, רבי יוסף, שהיה בחבורת היושבים, סיפר לי שתיכף אחר תפילת שחרית היו נכנסים לחדר הרבי עם מגש רחב גדוש במיני מזונות, פירות ומגדנות. הוא היה מונח על השולחן הטהור, אך לא נחסר במאומה, נותר מלא בשלמותו."

"רבינו כמובן לא טעם כלום והורה לשלח את המגש כולו לטובת היושבים שישבו ב'הויף' וסבלו כסדר מרעב ומחסור תמדי. הני חסידים היו 'יושבים' מורמים מעם שישבו ב'הויף'. על אלו שחן בהערצה באותם ימים, בגלילות רומניה על גודל מעלתם, שהתנתקו מכל מאווייהם הגשמיים ובחרו לשבת ב'הויף' השטפנשטאי על התורה ועל העבודה..."

אדמו"ר מסקולען מקשיב ומציין בהתפעלות: "אזויה? אכן בשטפנשט היו 'יושבים'... זה היה מושג עילאי ברומניה של אותם ימים..."

זיכרונות מהרבי מסקולען בחצר שטפנשט ביאס

אחד הנוכחים לרבי נפתלי כהן: "הנכם יודעים לספר אודות תקופת הסתופפותו של ה'נועם אליעזר' מסקולען בימי בחצר הקודש בשטפנשט?"

רבי נפתלי כהן: (בחייו): "יבית שחו מאותו אברך צנום, מסוגף למראה, שנדחק יחד עם כל העולם שם בצל הצדיק, סיפרו לי שכשהשטפנשט היה ביאס היה עולם עצום, והרבי מסקולען היה אדם צנום עד למאוד, והדוחק היה עצום, והוא בעונותנותו נדחק עם

החסידים, אולי היה לו ענין בזה. אדמו"ר מסקולען לרבי נפתלי: "שמעתי כמה פעמים מאבא מארי, שביאס (זה היה בשנים קדמוניות, אבל אבי ז"ע שהיה מבוגר מכם בכמה שנים, זכר זאת היטב). היה מדי ערב המון עם שהתגודד מתוך לביתו נאוה קודש - היכן שהייתה האכסניה של השטפנשטער ומחמת הלחץ והדוחק הגדול במקום נצטרכו להביא פאליציי, (אנשי משטרה) וללא גומא נאספו שם כל לילה בפראווען, אלפי אנשים. כל ארץ רומניה כמדומה, הגיעו לשם להיפקד בדבר ישועה ורחמים ובלית ברירה עמדו על המשמר אנשי הפאליציי, שאימתם הייתה מוטלת על ה'עולם' כדי שלא ייכנסו אנשים כראות עיניהם לבית הרבי לבד."

"אבי תיאר בהתפעלות שזכר כיצד נכנסו משפחות משפחות, סבים, בנים ונכדים - נכנסו 30-40 איש יחד, והניחו את הקוויטלעך על שולחנו הטהור של הרבי. והרבי כדרכו בקודש, בסקירה אחת סק את כולם, באין אומר ודברים נטל את הקוויטלעך והפטיר בפה-קדשו: 'דער אייבישטער זאל העלפען', אמר ותו ולא מידי."

אדמו"ר מסקולען שליט"א: "אבי ז"ע סיפר עוד, שאם לא שאלו שאלות היה לנוכחים את הזכות להישאר ולהיות בקודש פנימה כ-2 או 3 דקות נוספות ובינתיים, הרבי קרא את הקוויטלעך של כל המשפחה ולכל אחד ואחד אמר 'דער אייבישטער זאל העלפען' וכך יצאו ונכנסו ההמונים ונפקדו בדבר ישועה ורחמים."

אדמו"ר מסקולען: "שמעתי מאבי כמה פעמים שכשהסבא ז"ע (הנועם אליעזר) היה נוהג לשהות ביאס, (העיירה סקולען, לבטח ידוע לכם, קרובה מאוד ליאס. היום במכונית המרחק הוא 15 דקות, אומנם הזמן הוא רב יותר בשל ההמתנה הממושכת בגבול בין מולדובה לרומניה שחוצה כיום את סקולען הממוקמת באמצע - ובשל כך מתעכבים בדרך ועומדים שם זמן רב) אבל לנסוע באותם ימים, היה ממש 'גארניטש' [כיום המרחק הוא 24 ק"מ, והעיר סקולען חצויה בין שטח במדינת רומניה לשטח במדינת מולדובה, כאשר גבול חוצה את העיר לשניים, העורך].

"וכשכבי הקודש נהג להיכנס ליאס והיה עובר שם ליד אכסניית הרבי (היה זה לאחר הסתלקות רבינו משטפנשט) יחד עם אבי, היה מראה לאבי ברגשי קודש ואומר לו 'הנה כאן ישבתי עם הרבי שם לבד, וכך הראה באצבעו והיה חוזר באותו ניגון כיצד השטפנשט היה אומר בנעימה: 'פסח לייב ארויס מיט'ן עולם', וכך זכה לשבת עם הרבי לבד."

משושלת ז'נקוב ל'שטפנשט: על-שם מי נקרא הודו, הגנאי הגה"ח רבי פייוויש גולדנברג

מה זכור לכם מהמשב"ק רבי פסח לייב?

רבי נפתלי כהן עננה בחיך ומוסיף: "רבי פסח לייב? בוודאי אני זוכר את שמו. מדובר בהגאון רבי פסח לייב שוורץ זצ"ל, שהיה גם משב"ק הרבי וגם בר אוריין, בשמשו כדומ"ץ החצר. הוא היה אחד משני הגבאים הקרובים לרבי ביותר. הראשון היה כמובן דודי, הגה"ח רבי פייביש גולדנברג, בנו של זקני החסיד, הגה"צ בנש"ק רבי נפתלי מלמד שהיה מהיושבים ראשונה למעלה בקודש במלכות שטפנשט, ולאחר שנלב"ע, בנו דודי, ר' פייביש הנ"ל, זכה להיכנס אל הקודש פנימה ולעמוד על משמר בית הרבי ולצידו עמד באמונת אומן, רבי פסח לייב הנ"ל."

אחד הנוכחים: כיצד הגיע זקנכם רבי נפתלי מלמד לשטפנשט?

רבי נפתלי כהן: "הוא ברח מליטווינץ שבאוקראינה בתקופת הקנטוניסטים הידועה לשמצה, והקים את ביתו עם שארת-בשרו הרבנית הניה בתיה ע"ה בת קדושים וטהורים שהתייחסה לצדיקי בית מעזריבו' ולמעלה מהם בקודש, להרה"ק רבי ברוך מעזריבו' ולבית ז'נקוב וזלוטשוב, ונודעה בחשיבותה בחצר הרבי הק' שטפנשט שם זכו היא ובני משפחתה לכבוד גדול עד מאוד. זקנה של הרבנית הניה בת' היה הרה"ק ר' שלמה ז'נקובער שלמד עם נכדיו של הרבי ר' ברוך מעזריבו' בהויף ואח"כ נלקח לחתן נכדתו כשהרבי ר' ברוך היה השדכן, ונולד להם בן בשם רבי פייביש

ממעזיב'ו' חותנו המיועד של רבי נפתלי מלמד.

רבי נפתלי כהן: "ובכן, זקני רבי נפתלי מלמד פגש שלם ברומניה בהרה"ק חסיד שטפנשט נלהב, והפך הארלוויר ז"ע שהיה חסיד שטפנשט נלהב, והפך לתלמידו. ובהמשך, רבי חיים איציק'ל לקח את סבי ר' נפתלי עימו לשטפנשט. כך התחיל הקשר של משפחתנו עם שטפנשט. לאחר מכן כאמור כשהגיע לפרקו נלקח כחתנו של ר' פייביש שהיה נכדם של הרה"ק ממעזיב'ו' וז'נקוב ועל שמו קרוי הגבאי המפורסם של הרה"ק משטפנשט, ה"ה דודי, הגה"ח רבי פייביש גולדנברג זצ"ל."

רבי נפתלי כהן: "פעם בעידנא חדרותא נם לי דודי רבי פייביש, כי לפני קידוש הרבי היה סגור בחדרו לבד, ואז כשיצא לקדש על היין הוא היה צריך להחזיק אותו בשתי ידיים... שהיה כבר בהתפשטות הגשמיית."

אדמו"ר מסקולען: (בהתעללות): "אוי? כבר כשיצא מהחדר היה כך בהתפשטות הגשמיית?"

הדומ"ץ הגרי"י כהן: "בהקשר לכך, אוסיף מהרב של וואסלוי הגי' ר' רבינוביץ זצ"ל, שנסע פעם לשוב אצל הרה"ק משטפנשט, והסדר היה שקיבל לברכה את בני העיר במוצאי שבת"ק ושוב למחרת ביום ראשון בבוקר אחר התפילה. במוצאי שבת"ק, היה הרב רבינוביץ טרוד באיזה ענין ולא הספיק ליכנס אל הרה"ק משטפנשט, למחרת בבוקר ביקש מן הגבאים, היות ויש לו סידור קידושין בעיר הסמוכה, ואינו יכול להתעכב על כן מבקש לאפשר לו ליכנס עכשיו אל הרבי, המשמשים דחו את בקשתו שלא יעלה על הדעת שהרבי יקבלו לפני התפילה, אך הוא הפציר בהם מאד שיכנסו לשאול אם יוכל עכשיו ליכנס. בליט ברירה נכנס המשמש ומסר להרה"ק משטפנשט בקשתו, נענה הרבי ואמר שייכנס בעוד כחצי שעה. כשיצא הגבאי השאיר הדלת פתוחה קצת, ומן הסדק ראה את הרה"ק משטפנשט עושה הכנות כמו שהיה דרכו לעשות לפני קידוש. לאחר חצי שעה נכנס וקיבל ברכת קודש, כשיצא שאל הרבי את המשמש אם יש עוד אנשים שמחכים ליכנס, ואם כן יכנסו. וסיים הרב רבינוביץ "למדתי אז שני דברים, אחד שקבלת 'קוויטלאך' הינה עבודה דויה למצוות קידוש שהרי הכנת שניהם שווים, ועוד שאם החנות כבר פתוחה יכול כל אחד ליכנס."

רבי נפתלי כהן: "אכן שמעתי ממנו אישית את הסיפור, כשהתגורר ביסוד המעלה בתל אביב."

המופת המרטיט נפי שסיפר הרה"ק מסקולען, על גדול חסידו שטפנשט, זקנו של רבי נפתלי, הגה"ח רבי משה בער כהנא

אדמו"ר מסקולען: "אבי נהג לספר בשלוש-עודות לפני ההילולא קדישא כ"א בתמוז מהרבי משטפנשט וכן גם אני סיפרתי בשבת היארצייט דהאי שתא, את הסיפור הזה שאספר לכם תיכף, שהיה חביב עליו ביותר."

אדמו"ר מסקולען: "ובכן, לבטח הכרתם את החסיד המפורסם הגה"ח רבי שואל כהנא זצ"ל מרחובות..."

רבי נפתלי מחייד: "א-שאלה? הלוא הוא היה דודי זקני - אח זקנתי, הרבנית הצדקנית נעכא בילא ע"ה מוואסלוי. הוא היה מגדולי החסידים בשטפנשט, והיה בנו של זקני הגה"ח ש"ב ומוהל מומחה, רבי משה בער כהנא מוואסלוי וגם גיסו של זקני, הגה"צ רבי אלטר דוד עבער ווינטרוב, רבה של וואסלוי, שהיה חתנו של רבי משה בער הנ"ל, וגם הוא היה מהיושבים ראשונה במלכות שטפנשט, וגם נעטר בכתר הרבנות כרב העיר, וגם רב ההויף בוואסלוי אצל רבי שלום מוואסלוי ז"ע."

אדמו"ר מסקולען: "ובכן, אבי ז"ע, היה חוזר על הסיפור המרטיט הזה כמעט מדי שבת יארצייט, והקיפיד לספר את כל הפרטים כפי ששמע מכלי ראשון ומפי דודכם, החסיד הנ"ל ר' שואל מרחובות - שהיה בשעת מועד - עת התחולל מופת פלאי זה - יחד עם אביו הגה"ח רבי משה בער כהנא בעל המעשה. לבטח, גם אתם, רבי נפתלי שמעתם את סיפור הסתלקותו של ר' משה בער, שנקשר בחדא-מחתא עם הסתלקות רבו

הקדוש משטפנשט בשנת תרצ"ג, אבל בכל זאת מחמת חבילות הסיפור, כי נורא הוא, אספר לכם באותו נוסח ובלשון זו כפי שזכיתי לשמוע מפי-קדשו של אבי ז"ע."
אדמו"ר מסקולען: "ובכן, ר' משה בער זצ"ל, שזכה להיות בעל תפילה אצל הרבי, היה מתפלל בהתעוררות, ונודע גם בקרב החסידים כבעל בכי עד שהוכתר כ"מלך חזני רומניה", חשקה נפשו בערוב ימיו לעלות לארץ הקודש ולחונן את עפרה. אך זוגתו ע"ה התנגדה להצעתו כי לא רצתה להיפרד מכל בניה ובנותיה שגרו ברומניה. על כן החליטו שיעצו ספקותיהם לפני מרן משטפנשט ז"ע וישמעו את חוות קדשו. כשנכנסו בני כל המשפחה יחד לפני מרן בעת שהותו ביאס, וזקני הודיע למרן את העניין וביקש לשמוע מה יאמר רבינו, כי כן ייעשה, ענה לו מרן בלשון קדשו: "די וועסט פאהר'ן מיט מיר", (אתה תיסע יחד עימי) כמוכן שר' משה בער הבין על המנוח את התשובה הבוררה שעליו להסיח דעת מכל העניין אחרי שידע שאין מרן מתכוון לנסוע לא".

רבי נפתלי כהן מוסיף ומספר: "יש האומרים כי רבינו אמר בנוסח זה: "אהה, ביז דעמלטס קען דאך משיח קומען (היינו עד שתעלה לארץ ישראל, משיח יוכל לבוא), קיין ארץ ישראל גיין מיר אין איינעם. וככלל, אבי ז"ל נהג לספר, שהיה לו ממש קושי בציווי זה, יען רבי משה בער כבר העביר ומסר את מלאכת השחיטה לאחד מבניו, ברצונו לפנות את שעותיו כולן למטרת עלייתו ארצה. כל המתנתו הייתה עבור הרבי. הוא המתין שהרבי יגיע ליאס הסמוכה אליו, כדי שיוכל להיפרד וליטול הסכמה מהרבי ולמרות הקושי שבדבר, חזקה עליו פקודת הרבי."

מרן האדמו"ר ר"מ מסקולען זצ"ל בעת שמחת חלאקה לאחד מבני חסידיו

אדמו"ר מסקולען שליט"א בחיוד: "אבא מארי נהג לומר בסיפור זה עם שמייכעל ש"איבערגעפרעגט איז נישט געווען דארטן, (שם משטפנשט לא היה מושג שמישהו יערער על דברי הרבי. אם הרבי אמר אז קם ויהי, ואין להרהר אחר דבר המלך). אם הרבי אמר 'או לאמיר גייען אינאיינעם' אז הוא לא שמע שהרבי נוסע עכשיו. אז ר' משה בער כבר הבין שלנסוע לארץ ישראל כבר לא יעלה בידו - ואז הרהיב עוז ואמר ברטט, 'אני רוצה אם-כן מהרבי חולצה (אהעמד) אבא היה נוהג לומר, שברוך כלל לא העז לדבר כך חסידים מן השורה לפני הרבי. אבל מכיוון שרבי משה בער היה החברותא של הרבי בימי צעירותו, ומקורב אליו מאז ומקדם, אז הוא יכל להרשות לעצמו קצת יותר. והעז לאמר 'אם כך רוצה אני בחולצה'. [חסידים היו מבקשים מהרבי חולצה אז בגד לתכריזין לאחר אריכות ימיהם. כסגולה וכשמירה, הערדו, אז ענה לו מרן ז"ע: "די האסט נאך צייט צי דעם- (יש לך עוד זמן עבור בקשה זו)..."

אדמו"ר מסקולען שליט"א: "אבי היה נוהג לחזור על המשך הסיפור בחיל ורעדה: "י"ב שנה חלפו, ובאותן י"ב שנים, זענען שוין אדורכענגאנגן אפאר יידען דארטאן, - ביאס לבד הלא נכנסו אינספור חסידים וסתם עמך לביית הרבי, ורבי משה בער, מאז, כחסידי נאמן לא היכיר יותר מאומה לפני הרבי ולא מיד. הוא היה נוהג 12 שנה לבוא מדי שנה עם כל המשפחה - הוא היה מגיש את הקוויטל ואותו מעשה עם הבגד הס מלהזכיר. בחורף האחרון של שנת תרצ"ג, בעת שהותו ביאס, רבי משה בער ע"ה נכנס למרן משטפנשט ז"ע מבלי להזכיר כלום, ציווה לפתע מרן לאשר על ביתו שיתנו לו כתונת אחת שלו, הרמז היה די ברור, בסופו

של דבר, הרה"ק משטפנשט ז"ע נסתלק בכ"א תמוז וכעבור פחות מחודשיים (בי' אלול אותה שנה) שבק לן חיים רבי משה בער ע"ה [מנ"כ בואסלוי], אז נתברהרה כוונת קדשו באמרו: "די וועסט פאהרען מיט מיר". [נאב חתנו של רבי משה בער כהנא רבי אלטר דוד עיבר וינטרוב נפטר בט"ו אלול תש"ו ומנוי"ג גם בוואסלוי באהל המיחה, אודותיו כתבנו בכאר בשנה גליון 94.]

רבי נפתלי כהן שליט"א: "דודי הגה"ח רבי שואל כהנא מרחובות סיפר לי, שבבוקר אותו יום שאביו רבי משה בער נפטר, כחודשיים לאחר פטירת הרבי, הוא אמר לו לך למקוה, אין בכוחי עוד לצאת ולבוא. והבנות שהיו שם במחיצתו, בכו ואמרו לאביהם על מי אתה משאיר אותנו לבד? מה יעלה בגורלנו? והשיב להם בניחותא, כי אין להן על מה לדאוג. עם אותה ציפורן שבדקתי סירכות ומלתי אידישע קינדער, ילדי ישראל, אעלה אותם לגן-עדן. אין לכן מה לדאוג..."

"לעת זקנה, היה חשש אולי הוא כבר רועד בידי ויש לו לפסוק ממלאכת השחיטה והמילה. וזידע משה בער מילא גביע מלא יין וראו כולם שמחזיקו היטב בלי שטיפה אחת לא תיטוף. בכל זאת אמר זקני רבי משה בער שמכיוון שהיה איהו הווא אמינא של חשש, לא אשחוט יותר לרבים אלא רק לבני משפחתי."

"ומאותו יום העמידו שם ש"ב חדש, והיה שם גוי שעבד בבית המטבחים, ושאלו אותו מה הוא אמר על השוחט החדש, אז הוא הגיב בביטול ואמר: 'אהה, סאיז קיין שום דמיון נישט'. (היה זה ממש כקילודין לעיניים, לשמוע את חזרת דעתו של הגוי הערל שכך יניד) והמשיך ואמר: 'השוחט הקודם (ה"ה אבי זקני) שהיה נוטל את החלף בידי עם האבן הוא לא היה צריך מים, הוא המדמעות שולגו מעיניו לבד היה משחזי את הסכין. אבל השוחט הטרי? הוא מפום לו ניגון תוך כדי שהוא משחזי את הסכין .. זה שמעתי מסבי..."

זיכרונות רבי נפתלי כהן מהפגישה עם הגה"ק בעל 'באר חיים מרדכי' מניאמץ במקוה בבוקרשט

אדמו"ר מסקולען לרבי נפתלי: את הניאמצער רב, הגאון רבי חיים מרדכי ראלער זצ"ל אתם זוכרים?

רבי נפתלי: "בוודאי... עוד מבוקרשט".

אחד הנוכחים לרבי נפתלי: "סופר בעבר, על פגישה מופלאה שהייתה לכם עם הגה"ק מניאמץ במקוה בבוקרשט - מה אירע שם?"

רבי נפתלי: "הזדמנתי באותה עת לאחד המקוואות בבוקרשט שנקרא שור'ס מקוה, נכנסתי לתוכו, והנה לפתע, ממרחק נראתה לפני, דמות בעלת צורה, מתהלכת בתוך בור הטבילה ומפומת לעצמה ניגון, והניגון נשמע שמימי ועדין, וקולו המתוק הלך להתחזק ונשמע מתחילת המקוה ועד סופו. והנה נפסק לפתע הניגון הנפלא באיבו, ואותה דמות שמימית טובלת בתוך המים, ואז נראתה הדמות מרימה שוב ראשה מן המים כהרף עין, והנה חוזר ונשמע הניגון הפלאי שהלך וגבר בתוכי המקוה, והוא הולך וחזק מאוד, וסביבי נשערה מאוד."

"עמדתי מן הצד נפעם, נרגש ונרעש, ואז שוב נפסק הניגון הערב באחת, ואותה דמות שוב התכסתה במי המקוה, ודימיתי לראות כי תמה השירה, והנה עוד פעם לתדהמתי כי רבה - גבר שוב קול הניגון המופלא עד מאוד, קולו היה קול שלא מעלמא-הדין, של השתפכות הגשפ באופן שבלתי ניתן לתיאור."

"וכך, המעמד הנשגב הזה, של טבילה ונגינה חזר על עצמו חוזר ושוב לבלי קץ ומספר, עמדתי מן הצד נרעש ונפחד לנוכח המחזה - שהיה נראה בלתי רגיל, ואז לפתע כשעלתה דמות הפלאים מן המים, נפתרה התעלומה, או-אז הבנתי מה היה סודו של הניגון המופלא. התחזור לי שמדובר בגאון האדיר הניאמצער ראב ונחה דעתי...היו אלו מראות אלוקים של ממש..."

אדמו"ר מסקולען שליט"א בהתעללות: "אויז? נפלא עד מאוד הסיפור, ובטח, יש ללמוד מכך, כי היו לו לניאמצער רב עניינים נשגבים וגבוהים מני השגה בהנהגות שממיות אלו. שמעתי כמה פעמים שדרכו בקודש הייתה בתנועות ובימיני ניגונים."

הדומ"ץ הגר"י כהן: הרה"ח ר' משה יעקב סיגלר מקומותיה היה מספר שבכל ערב שבת היה הניאמצער רב עושה חפיה דריי פערטל שעה קודם הטבילה, למנוע חציצה כמו בטבילה דאורייתא.

הגר"י כהן: מקובל שהנוסח של קריאת שמע של הרה"ק מסקולען הוא הנוסח ששמע מהרב מניאמץ.

שבחו של הגה"ק מניאמץ על ידידו ועו, זקנו של רבי נפתלי כהן, רבה של וואסלוי, הגה"צ רבי אלטר דוד עיבר ויינטרוב

הרב יעקב כהן הי"ד: [בנו של רבי נפתלי]: "סבי רבי יוסף כהן סיפר לי, שהוא נסע ברכבת ליאס ועל הרכבת מצא את הגאון מניאמץ ותיכף הגאון שאל אותו: 'לאן נועדו פניך?' הוא לא ציפה למוצא פיו של סבי כשסיפר לו בקורת רוח: 'אומר לך לאן פניי מועדות, ובכן, נוסע אני לוואסלוי לבקר את חותנך רבי אלטר...' 'עד כדי כך לרבי אלטר?' סבי תמה והתקשה להבין. 'כן, לזקנך רבי אלטר', השיב לו הניאמצער רב כשקולו ספוג התרגשות..."

"ועוד הוסיף והרבה בשבחו ועד כמה ראוי הוא רבי אלטר שיטרח בשבילו ויקדם את פניו, וראויה היא תורתו שלמענה ירחיק דרך בעבורו, לתלמיד חכם מופלג זה שבקי הוא כמעט בכל הוויות דש"ס בעל פה", הוא סיים בהערצה, כשסבי מקשיב בדחילו ורחימו - כמשתאה לנוכח דבריו הנחרצים של גדול גאוני רומניה על חותנו, רבי אלטר, שצנוע וענותן היה - אך אור תורתו זרח גם הוא למרחקים בכל גלילות רומניה ובסרביה..."

רבי נפתלי כהן שליט"א מוסיף: "היה לו ספק, לאבי ר' יוסף, לגבי הלשון שבו התבטא ה'באר חיים מרדכי' בהערצה כלפי רבי אלטר, אם אמר 'שיודע כמעט גאנץ ש"ס בעל פה', או שידוע גאנץ ש"ס כמעט בעל פה' היה לו ספק באיזה לשון בדיוק הגדיר לו'."

הדומ"ץ הגר"י כהן: סיפר לי יהודי מפתח תקווה, הרב פולק שמו, שהוא היה ילד ברומניה בשנות הקומוניסטים, וללכת ללמוד בחיידר כמובן שלא היה שייך, ומאידיך ללמוד בסקול של גויים גם לא היה טוב. אביו קנה לו שעון יד מתנה והיה מעמיד אותו ליד ה'נועם אליעזר' בשעת התפילה, והיה אומר לו שיבדוק על השעון כמה דקות הוא אומר פסוק ראשון של שמע ישראל, ואח"כ שסיפור את הדקות כמה זמן פרשת 'ואהבת', ופרשת 'והיה אם שמוע', ו'ויאמר', כל זה לקח בערך חצי שעה בכללות, אבל אביו דרש ממנו שיתן את דעתו לכל פסוק ופרשה כמה זמן זה לוקח לו ביחוד לומר אותה, וכמה שבועות הוא עקב אחרי זה, ומצא שתמיד היה זה בדיוק אותו זמן על השנייה, והיה לפלא, הוא ראה שהכול מכוון להפליא, ומי יעמוד בסוד קדושים, הוא העיד לי שבזכות זה שעקב אחר תהלוכותיו של הנועם אליעזר זכה להשאר ירא ושלם.

זיכרונות ממסכת הידידות מהרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' עם הגה"ק מניאמץ

אדמו"ר מסקולען: "אבא זי"ע נהג לספר כשהם עוד התגוררו מסקולען, אירע פעם לעת הצות ליל, והנה לפתע שמעו דפיקות בדלת. סבי הקדוש בעל ה'נועם אליעזר' נישא אל הדלת, ולתדהמתו הניאמצער רב בפתח. והוא תמה מאוד: כיצד נקלע גאון זה לסקולען בשעת לילה כה מאוחרת. האכסניה, כפי המסופר, הייתה מחוץ לסקולען. בסקולען עצמה באותם ימים לא היו בתי אכסניה, זו הייתה עיירה קטנה. ומה התברר? הוא הגיע לשם כאמור באישון ליל ולא מצא מניין לתפילת ערבית, אבל ביראתו הטהורה, לא רפו ידיו. והחליט שעל כל פנים, יכנס מניין לאמירת ברכו. אלא שלבדו לא היה מסוגל לכנס את האנשים למניין."

"והנה, חישב ומצא, כי אם יכתת רגליו לסקולען העיירה, ידידו הנאמן בדמות סבי הקדוש בוודאי יסייע בידי למלאות רצונו הטהור. וכך, סיפר זקני, הגאון הג"ל טרח וכתת רגליו כשעה ארוכה, בחשכת הליל עד

שהגיע בחצות הליל לסקולען. ולא השגיח כלל שבשל כך הפסיד את הרכבת. את הרכבת השנייה הוא כבר ימצא בבוקר. אלא הכל היה שווה בעיניו כדי להתפלל במניין לתפילת ערבית, אומנם מעריב, לצערו לא היה לו. אבל להעביר לילה ללא ברכו? לכך לא היה מסוגל. ואכן כך היה, סבי הקדוש הלך יחד עימו ברחובות העיירה סביב-סביב ואסף שכנים ויודים עד שמצא מניין לברכו ונחה דעתו של ה'באר חיים מרדכי'..."

הגר"י כהן מוסיף: "הוא לבד כתב את זה, ה'נועם אליעזר' מסקולען העניק הסכמה לספר 'באר חיים מרדכי' ושם כתב סיפור זה בהרחבה."

אדמו"ר מסקולען: "אבא ז"ל הוסיף לספר שסבי זי"ע היה מלא בהתפעלות מהגדלות של הניאמצער רב, מהגאונות, מהיראת שמים, וכשהיה שח אודות סיפור זה של ה'ברכו', הפליא אותו ביותר כשאמר כך: מהברכו הלא הוא היה פטור, הוא היה באמצע הדרך. אבל, הניאמצער רב לא היה מסוגל להעביר לילה ללא ברכו... ולשם כך טרח לעצור את הרכבת וירד על אם הדרך באמצע השממה, ופסע דרך ארוכה, רק כדי לזכות לומר ברכו..."

בנועם שיח האדמו"ר שליט"א מסקולען ירושלים בבית הרה"צ ר' נפתלי כהן שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א מסקולען בעת שיחת קודשו בסעודת ההילולא בבית מדרשו בב"ב תשפ"א לצידו הרה"צ ר' נפתלי כהן שליט"א והגה"צ רבי יואל טוביאס שליט"א אב"ד שיכון ו' ב"ב

כתב לאביו לפאנזעשט, אביו רבי יצחק אייזיק צאלער היה רב באותה עיירה קטנה בפאנזעשט."

"פרוש עלינו סוכת שלומך": זיכרונות מביקוריו של הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען בבית יב"א חתנו הרב נפתלי כהן

רבי נפתלי כהן: "סיפרתי פעם והסיפור ידוע, אבל מפני חיבת הקודש, אספר שוב הסיפור שנשמר היטב בין בני משפחתנו, כי תורה היא וללמוד אנו צריכים. ה'נועם אליעזר' כשהיה בארץ ישראל, בשנות ה'ל', הגיע לבקר בביתנו בבני ברק יחד עם הגה"ח רבי יונה צלר זצ"ל. והנה מונח היה כנגדם עציץ שפיאר את השולחן. היה זה עציץ מלאכותי שעליו וכתריו היו עשויים מחומר פלסטי. והנה הרבי מסקולען הביט בעיניו החודרות בשולחן, ותיכף הקשה: 'דאס איז א-פאלשע עציץ צו א-אמת?' וכשנענה שמדובר בעציץ פלסטיק, לא יכול היה להסתיר את מורת רוחו: והלא כתוב "מדבר שקר תרחק"? אמר בתוכחה לנוכחים סביב השולחן ולא יסף."

"וכמדומה, שהיה בכך מוסר השכל נפלא מתהלוכותיו וממדת האמת שהייתה טבועה בו ברבינו. העובדה שעציץ זה לא היה תוכו ככרו, הכאיבה לרבינו שכה רחוק היה מהשקר ומענפני. מידת האמת שכה נתמוגה בו בנועם אליעזר, הייתה עברו לתועבה ולזרוא, אפילו עציץ מלאכותי חסר חיות. עד כדי-כך רחק הרבי ממידת השקר ורדף אותו וכל הדומה לו ושכמותו."

מוסיף הרב נפתלי כהן שליט"א ומספר מאותו ביקור: "לאחר מכן שאל אותי רבינו איפה הסוכה? הוא הביע את רצונו הטהור להיכנס לסוכה. בתחילה נשגב ממני מלהבין את כוונת רצונו הטהור. היה זה עיצומו של חורף, והגו סוכות זה מכבר חלף-עבר, אך מיהרתי כבקשתו למלאות רצונו והובלתי אותו מיד לתוך חדר האוכל, שם ממוקמת הסוכה בביתו והגשתי לפניו את הכיסא."

"אך הרבי לא מיהר להתיישב. ראינו כל הנאספים, כיצד מתוך חיבוב נפלא של מצווה, רבינו נושא עיניו למעלה, אור שמיימי נראה בעיניו הקדושות ואז כמו ניצוץ נדלק בהם, ומתוך שמחה טהורה קרא בנעימת ניגון: "פרוש עלינו סוכת שלומך..." ונעימה זו שנאמרה ברגש ובהשתוקקות עשתה רושם רב על כל השומעים שהתגודדו סביב רבינו, והשתוממו מאוד מגודל חיבוב מצוות הסוכה של רבינו שקדושתה ניכרה אצלו על פני כל השנה. ואם ייתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבינו את הסוכה והשתוקקותו האינסופית למצווה זו, בוז יבזו לו..."

ה'אבא', הרה"ק מסקולען מציד את היתומות המיוחסות

אחד הנוכחים: "הרה"ק הזקן מסקולען היה מבקר כאן הרבה בבית?"

הרב יעקב כהן בר"נ: "הרבי זצ"ל הגיע לביקורים רבים אצלנו בכל פעם שעלה לארץ ישראל. אימי ע"ה, מרת רבקה כהן (אשת יב"א רבי נפתלי שליט"א), ואחותה הגדולה הרבנית איטה מיסקי ע"ה (אשת דודי הגה"צ ומקים עולה של תורה באר"י, רב צבי יוסף מיסקי, שהיה יד ימינו של הסקולנער עוד בבוקרשט), היו 'בנותיו על פי התורה', כפי שהיה מכנה אותן."

"יחד עם הרבנית שיינא רחל ע"ה הן אומצו על-ידם וגודלו בביתם. אימי ודודתי היו כאמור הראשונות שזכו לגדול בתוך בית הרבי מסקולען בצ'רנוב'ץ. הרבי והרבנית הפכו עבורם ממש לאב ובכל דבר ועניין. ובשונה משאר מאות היתומים והיתומות שנוספו מאוחר יותר בהמשך, ועבורם כבר הוקצו מחוץ לבית הרבי - מבנים ייחודיים למפלט עבורם - הרי שאימי ע"ה, ואחותה הרבנית מיסקי, שתיהן גודלו - בתוך ביתו של הרבי כילדים של ממש ע"ה הרבי והרבנית - ולהם הן חייבות את חייהן הרוחניים והגשמיים."

אחד הנוכחים: "מתי אסף אותן הרבי מסקולען

רבי נפתלי כהן: "זה היה בשלהי המלחמה בבוקובינה. באותם ימים, היה זה בהמלך שנת תש"ד, שמע הרבי מסקולען שהתגורר באותם ימים בצ'רנובויץ, את שמו של שני יתומות לבית אורגנטיין - המגוללות בבית יתומים מקומי - בנות המיוחסת לבעל ה'באר מים חיים', הגה"ק הדעת קדושים' מבושטשטש, והגה"ק רבי דובער אבד"ק באיאן, והוא בא מלווה במשמשו הרב אריה סאלאפעטער זצ"ל וביקש מהם לבוא לגור בביתו, כמוכן ששמחו מאוד להצעה זו, וכך גדלו שם כמה שנים".

זיכרונות מביקורו של הרה"ק רבי ישראל אברהם מסקולען זי"ע בבית יב"א רבי נפתלי כהן ולימוד לדרות מקדושתו היתרה

רבי יעקב כהן (בר"ט) מוסיף: "הרבי זצ"ל הציל אותן, כפי שתיארה דודתי ע"ה, ברגעים בהם עתידם הרוחני והגשמי מוטל היה בסכנה, בהיותן בודדות בעולם ללא משען ומשענה. ואז, פיה היה מלא שבח והלל, אירעה הצלתן המופלאה כשזרחה עליהן שמשו של הרה"ק מסקולען, כשתיכף נחלץ חושים לחלץ אותה ואת אחותה אימי ע"ה מבית היתומים, ומכאן למעשה - העולם לא יודע זאת - אבל מכאן, משתי נערות יתומות בודדות אלו, נוסדה אבן הפינה למפעלים המהוללים של הרבי מסקולען ברומניה שיצילו בהמשך אלפי נפשות יתומים רכים".

מוסיף ומספר רבי יעקב כהן: "אספר לכם כעת, על מקרה שזכרתי בו שאירע עימי ועם אביכם זצ"ל. הייתי למיטב זכרוני, ילד קט כבן י' ושיחקתי בחצר הבית כשהגיע אביכם, אדמו"ר רבי ישראל אברהם זי"ע ממדינת-הים, בפקודת אביו לבקר את אחותו-חורגת, אימי ע"ה. ראיתי מרחק, והבנתתי לתיכף מי הוא ורצתי אליו מיד. שאנני אביכם: 'כאן גר הרב כהן? כן, עניתי, אני כהן'. אזוי? מיד תפסני ואימצני אל ליבוי בשמחה, ונישקני וברכני בכל הברכות כשהוא מרעיף עלי אהבה וחביבה כדוד שנפגש בפעם הראשונה עם אחיינו האבוד... ומיד עם כלותו לרצותי ולהביע חיבתו הגדולה לפני, היה לו עניין בהול לבקש ממני..."

"ומה ביקש? הסכיתו ושמעו - מה יכול רב גדול ונשוא-פנים כבנו החשוב של הרבי מסקולען, לבקש מנער רך בשנים. וזכרתי המקרה כאילו התרחש היום. 'בוא עימדי ועלה איתי לבית אימך', הורני, יש לציין, כי אבי יבדל"ח, נערך באותו זמן לצורך ענייניו מהבית, והתנצל על-כך שנאלץ להפסיק אותי ממשחקי הנערים בחצר הבית כי העניין נחוץ עד מאוד בעבורו. וכך התלוויתי אליו כשנכנס לבית אימי-מורתי ע"ה, כפקודתו בקודש של אביו, לפרוס בשלומה של אימי".

"וכעת מובן היטב, מדוע דחק בי אותו צדיק, שאלוהו דייקא לתוך הבית, כי מחד רצה לקיים בהידור מצוות כיבוד-אב ולשוחח עם אימי כפקודתו בקודש, אבל מאידך, בקדושתו, דגם שיימצא לצידו מלווה שיצילהו מהאיסור החמור של ייחוד. בשעתו, כילה, לא תפסתי העניין בשכלי, ורק כשגדלתי היה לי הסיפור למוסר-השכל נפלא. כמוכן עם כניסתו הושבנו אותו וכיבדנוהו בכל הכיבודים שאורה רם-מעלה. הייתה התרגשות גדולה מצד אימי שאחרי-חורגה טרד עד כדי כך לבוא ממרחק בפקודת אביו-איתי שיצילה ויגדלה בביתו יחד עם אימי-חורגתה הרבנית ע"ה למשך כל ימי ילדותה ונערותה".

זיכרונות מימי ההסתרות של הרה"ק מסקולען בעליית-הגג בביתו של הגה"ח רבי יוסף כהן זצ"ל, רבו של ביחמ"ד זכרון יעקב בבוקרשט

אחד הנוכחים פונה לרבי נפתלי כהן: "מסופר שהסקולענער הנועם אליעזר נחבא בעליית-הגג בביתו של אביכם הגה"ח רבי יוסף זצ"ל, רבו של ביהמ"ד

'זכרון יעקב' בבוקרשט ואף שלח את הילדים היתומים ללמוד בביהמ"ד של אביכם שפעל ברמה בבוקרשט... רבי נפתלי כהן: "אכן, אבי זצ"ל הקים בית מדרש במרכז בוקרשט מיד לאחר הסתלקות הרבי משטפנשט, ובזמן המלחמה הפך הבית לחל-חלפיות שרבים מגדולי ישראל וביניהם מרן הגר"י וייס בעל ה'מנחת יצחק' התכנסו בו. בבית הכנסת התקיימו, תמידים כסדרן, שלוש תפילות ביום, בימות החול ובשבתות וימים טובים. באותם ימים שמע אבי, שהרה"ק מסקולען והיתומים אשר עימו באו לבוקרשט, והלך לראות מה שנעשה שם, ומאותו רגע התחבב על הרבי ונוצר ביניהם קשר בלתי ניתן לתיאור. (לימים אף יהפכו למחותנים' כשנשאתי לבתו של הרבי, רעייתי ע"ה).

"אבי ר' יוסף", ממשיך רבי נפתלי כהן לספר, "נרתם במלוא כוחו כדי לעזור ולסייע להרה"ק מסקולען אשר הציל והכניס את ילדי פליטי השואה תחת כנפי צל השכינה. והיה אבי מסתובב ברחבי בוקרשט כדי לאסוף מעות עבור ילדי הרבי מסקולען, וכן חילק קופות צדקה וגם תמך בהוצאות ביתו של הרבי שהיו רבות מאוד... כי

ברחובות בוקרשט האדמו"ר ר"ז מסקולען זצ"ל יחד עם בנו הרה"ק ר"א זצ"ל וחסידים

מרן האדמו"ר מסקולען זצ"ל עם מרן האדמו"ר מריבניץ זצ"ל בעצרת למען חינוך היהדות בארה"ב

כל מי שהיה בא בצל קורת הרה"ק מסקולען היה מקבל אוכל ושתיה לרוב, ואבי סייע לו כפי שסייע רבות לכל הצדיקים שהיו שם, הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקוויאר וחתנו הרה"ק רבי מרדכי מויז'ניץ ממאס"א זי"ע.

רבי נפתלי כהן ממשיך לספר על הסתרותו של הרה"ק מסקולען בעליית הגג בבית של אביו רבי יוסף כהן: "כשהשלטונות שמעו על מעשיו ה'חמורים' של הרבי והחלו לדרוך אותו בניסיון למנוע ממנו את מעשי הצלתו. פעמים מספר הצליחו לכלוא אותו, אך הוא המשיך במעשיו המופלאים במסירות נפש, ומצא יהודים אמיצים שסייעו לו והיו שותפים לחסדו ולהצלת הילדים מרדת שחת ולקירובם לתורה".

"בפעם הראשונה כשהמטרה החשאית, ה'סיקוריטה' באה לעצור את הרבי מסקולען, הילדים של הרבי (ובניהם רעייתי ע"ה ואחותה) התחילו להשתולל ולהתנגד, והשוטרים הסתלקו משם, שכן בדרך כלל היו באים לעצור את האנשים רק בשעות הלילה. לאחר מכן במשך כשבע ימים הסתתר הרה"ק בבית שלנו. לאחר שהיה כשבוץ אצלנו ניסה לעבור למקום סתר אחר, וכך עבר ממקום למקום, אולם כעבור תקופה היה נראה שכבר עברה הסכנה, והוא שב לביתו".

רבי נפתלי כהן מוסיף ומספר: "אני שמעתי, שאחת הסיבות שהרה"ק מסקולען בחר דווקא את מעונו של אבי זצ"ל למסתור, היה, כי משם ב'ביודעם', דרך

המדרגות שירדו לביהמ"ד זכרון יעקב ברח' פטוראש שבבוקרשט הוא יכול היה לשמוע את קולות התפילה מהמניין שהתקיים שם - וכך יכל להתחבא שם באין מפריע ולקיים את סדר ועבודתו בקודש ללא חשש".

יְרֵדֵי יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים מוֹצֵאִים מִסְתוֹר בפקודת הרבי מסקולען בביתו של הגה"ח רבי יוסף כהן בבוקרשט

מוסיף ומספר רבי נפתלי כהן: "פעם אחת נודע להרה"ק מסקולען שהשלטונות מתעתדים לערוך חיפוש בביתו. הם אסרו עליו מפורשת להחזיק ולכלכל ילדים זרים, שאינם ילדיו. כמוכן, שהרבי לא שעה לאיסוריהם, ובאותה עת היו בביתו מספר ילדים ניצולים. חשש הרבי לגורלם, יותר מאשר לגורלו. ולכן הוא מיהר ושלח אותם אל בית משפחת אבי שם ישוה עד לגמר החיפוש".

"אבי זצ"ל קיבל כמוכן את הילדים בחמימות ולאחר שהשיב את נפשם במשקה מרענן, הפנה אותם לחצר ביתו. "חצר הבית", מתאר ר' נפתלי, "הייתה מגודרת בגדר גבוהה ואטומה, כדי שלא יחדרו מראות הגויים שברחוב הרומני לתוכה, ונחשבה למקום בטוח כדי להסתיר בו את הילדים. בהם יוכלו להשתעשע כאוות נפשם מבלי להרגיש מאוימים או כבולים וכלי שתשוף אותם עין זרה".

"ביום אחד הנערים שיחקו בכדור שרץ וניפץ את חלון אחד המשרדים של המפלגה הקומוניסטית השלטת שהיה בסמוך לביתו, וזה עורר את רוגזם, וקראו את אבי לחקירה על כך שהוא מחזיק ילדי ישראל בביתו והוא ניסה להתחמק באומרו שהוא לא לומד איתם רק למחרת היה ברית ולכן היה קריאת שמע ליינען בערב לפני כן, ואז כשהם יצאו מהבית כנסת הם פגעו בחלון ללא כוונה תחילה, למעשה טענה זו לא שכנעה אותם והם התחילו לפתוח תיק פלילי על אבי בעוון פעילות אסורה בכדי להעמידו לדין".

נס ההצלה של הרה"ק מסקולען והגה"ח רבי יוסף כהן מידי הקומוניסטים בבוקרשט

רבי נפתלי כהן שליט"א ממשיך לספר: "הסוף של אותו מעשה עם הפגיעה של הילדים בסניף של הקומוניסטים, היה בנס גדול. שכן בתקופה קודמת אבי אירח בביתו בבוקרשט, איזה בחור עני, שהתפרנס כשוליה של פתח יהודי, והלה לא היה לו היכן לישון, ואבי נתן לו מקום ללון בעלית הגג, ותמיד הודה לו על כך, ולאחר שנים נעשה בחור זה ראש הקומוניסטים בעיר. והגיע לאבי ואמר לו, שבינתיים יעצור את התלונה, אבל שיידע שאסור לו ללמוד עם בניו, כי הם קבלו דו"חות שהוא לומד עם בנים. בינתיים עד יום הבריחה אותו קומוניסט השתיק את העניין, ועיכב ודחה מפעם לפעם את יום המשפט, וכמו כן כשביקשנו לצאת מרומניה, היינו צריכים להרבה מסמכים, והוא עזר לנו וכך אבי ניצל מסכנת חיים ובינתיים, יחד עם הרבי מסקולען המשיך אבי במסירות נפש לפעול בעשיית מעשי חסד והצלה. רק לאחר שנסענו מרומניה, גילה אותו שליח הצלה את כל ה'חטאים' שעשה אבי...".

רבי יעקב כהן מוסיף פריטים: "לאחר עשרות בשנים מאז אירע הסיפור, חסיתי בצל הרה"ק ר"א ז"ל מסקולען כששהה בבני-ברק והתפלל קבלת שבת בביהמ"ד ויו"ניץ' ברחוב רבי טרפון פינת הגר"א. (אצל וולצ'ר) היה זה כשכבר לא ראה ל"ע בעיניו. התפללנו שם אבי וסבי רבי יוסף זצ"ל ולאחר התפילה עברנו לומר 'גוט שבת' לרבי. סבי עבר יחד עימי ועם עוד נכד ואמר 'גוט שבת'. כסבור היה כי הרבי בשל חולשת עיניו לא הכירו והוא מיהר לשאול אם הרבי יודע מי עומד לפניו: 'מקען מיך?', (הרבי מכיר אותי). 'א וודאי', פניו של הרה"ק אורו, 'דאס איז רבי יוסף וואס האט מיר דערקישטעט מיט די קינדער', ולחץ את ידו של סבי בחמימות. כך שמעתי לראשונה על הסיפור ההוא בו ניצלו חייו של סבי".

אוצרות של רגש: הבתים לשירים שחיבר, גיסו של רבי נפתלי כהן, הגה"צ רבי צבי יוסף מיסקי ללחניו של הרבי מסקולען עבור הנוער ברומניה

אחד הנוכחים: "לפני מספר שבועות, פורסם בגליון 'באר בשדה' מאמר שלם על הגה"צ הרב צבי יוסף מיסקי זצ"ל, גיסו הגדול של יבל"א רבי נפתלי כהן - על פעילותו והיחלצותו למען הנועם אליעזר מסקולען במשך כל ימי חייו כשהיה איש אמונו הקרוב אליו ביותר".

אדמו"ר שליט"א מסקולען: "וודאי. את רבי צבי יוסף מיסקי זצ"ל, עוד זכיתי להכיר בילדותי. אדם גדול זה, חתנו-חורגו של זקני זצ"ל, היה יד ימינו ועזרתו בקודש עוד מרומניה הוא ואחיו רבי משה מיסקי זצ"ל. רבי צבי יוסף שנשתלק בשנת תשמ"ו היה גדול בתורה, בהלכה ובחינוך, ואף משך ידו בעט סופרים. בין היתר חיבר את ספר שיריו של זקני הנועם אליעזר וקרא לו: "שירים פון דער סקולענער רב". הוא זכה שזקני הנועם אליעזר ובנו אבי זצ"ל, הלחינו ניגונים על שיריו שכתב וביניהם: "שבת נחמו ליד" וה'ביכורים ניגון'".

אחד מהנכדים: "זקנתי מרת רבקה כהן ע"ה, שהיו שגורים בזיכרונה כל שיריו של הנועם אליעזר עוד מרומניה, הייתה נוהגת לציין, שמה שהדפיס גיסה, דודנה, הגה"צ רבי צבי יוסף מיסקי מהשירים של הרבי הוא גם נהג להוסיף נופך מאוצרו הטוב ממילותיו שלו. למשל, ב'חנוכה-ליד' המפורסם שכתב הרבי היא הייתה מראה ומציינת בתוך הפזמון אלו מילים הוסיף וקיישט רבי יוסף מאוצרו דיליה לחיבות הפזמון שכתב הרבי".

אחד הנכדים: "אחר פטירתה של זקנתנו ע"ה, דובר בה גדולות ונצורות, כיצד הייתה בקיאה להפליא בשירי הרבי מסקולען, שאותם לימד את בנות ישראל שאסף אל ביתו, כדי שלא ילכו לרעות בשדות זרים, בשדה ההשכלה והמתירנות, ועד ליומה האחרון, היו שגורים בזיכרונה באופן נפלא ומסודר כל שירי הרבי, וספק אם היה עוד אחד בדור זה שהיה בקי כבקיאותה".

סבתי, כך סיפרו, עזרה לרבי בגידול וחינוך הילדים, הרבי היה מלמד אותה את הניגונים והלחנים הקדושים ויצירות חרוזים שונות באיזש המדוברת, בענייני אידישקייט שחלקם כתב הרב"ק זצ"ל יחד עם יד ימינו דו"ר הגה"צ רבי צבי יוסף מיסקי זצ"ל, והיא הייתה מחנכת בוח את היתומים מיראת שמים ואהבת תורה. הייתה לה תפיסה מהירה, והיא לימדה את היתומות והפליטות - שאר בנות ישראל - את השירים שהרבי חיבר בדיוק נפלא עד שהיו שגורים בפיות כולם".

גירסא דינקותא' מבית אביה הרבי מסקולען

הרב יעקב כהן בן מוזה"ר נפתלי מוסיף ומספר: "היה כאן יהודי מבוגר באשדוד, שהיה מבאי בית הרבי ברומניה, שמו היה רבי אלעזר זוננשיין ז"ל ותמיד בכל ההתכנסויות של חסידי סקולען בארץ היה מתכבד להשמיע מזמרתו. היה ברושתי פטיפון והוא אהב ניגנה והיה בעל נפש פיוטית במיוחד. גם הוא נחשב לבקי גדול בשירי הרבי מסקולען לאחר הסתלקותו..".

"כשאני הייתי בא לפני רבי אלעזר זוננשיין ונפשי בשאלתי לשמוע ממנו מזמרתו, משירים נדירים ובלתי ידועים שזכר מהרבי מרומניה, רבי אלעזר, שהיה אדם שמוחטב, היה תיכף מתרצן ומגיב מיד כאיננו מבין: 'מדוע באת אליי? הלא יש לך את אימך, שהייתה בתו של הרבי מסקולען ומי בעולמנו כיום, בקי יותר מאימך בשיריו של הרבי? היא אוצר בלום...'"

"יש ניגון עליו ומפורסם מהרבי, 'מה תשתוחחי'. שמעתי פעם מרבי אלעזר זוננשיין ז"ל ניגון זה והוא היה מתחיל אותו כמה פסוקים קודם בקפסיל, בפסוק 'ואבואה אל שמחת אלוקים אל קל שמחת גילי' הוא התחיל את כל הפסוק מראשיתו".

אדמו"ר מסקולען מוסיף: "ר' פנינע חזן האט געהאט א- ניגון ארץ דער גאנצע קאפיטל. היה לו גאנץ א שטאטע זאך ובסוף האט ער צו גישטעלט את המילים של 'מה תשתוחחי' שהיה מהיר יותר".

אחד הנכדים: "זקנתנו ע"ה, היה שגור על פיה בסוף ימיה המילים של שירו המפורסם של אביה הרבי: 'גאט גיט אונז לעבען, לעבען און גוונעט' - זה היה שיר מפורסם שכתב ה'נועם אליעזר', שעיקרו היה ששווא תשועת אדם, לא המאכל או המשקה, הוא הנותן בריאות הגוף והנפש, אלא רק 'גאט גיט אונז לעבען'".

לשמע זאת, האדמו"ר שליט"א מסקולען מוסיף ומתאר ברגש: "הסבא הכניס בילדים היתומים את כל הלב והנשמה שיישאר יתומים. זה מה שהותיר אותם ביהדות ועמד להם בשעת דוחקם הרוחני - היו אלו שירים ספוגי אמונה כמו: 'גאט גיט אונז לעבען' - לעבען און גוונעט. או שאר השירים על 'הר המוריה' או 'מיר גלויבן - מיר גלויבן!' שהצילו אותם מנז'ן

הרה"ק רא"ז ובנו הרה"ק ר"א מסקולען זצ"ל לאחר השחרור מהכלא הרומני ברחובות בוקרסט

שערי טומאה". ופיוזם האדמו"ר עם כל הנוכחים את ניגון 'גאט גיט אונז לעבען' - לעבען און גוונעט".

הגאון רבי ישראל כהן שליט"א ובנו של ר"ת מוסיף ומתאר: "עובדה מופלאה יש לציין, כשאמי ע"ה כבר הייתה בסוף ימיה והייתה מדוכאת בייסורים ר"ל, וכל תוזה הסבה לה חולשה ומכאוב, אבל בשבת קודש, כשהיו פותחים ושירים לפניו את הזמר הקדוש, 'כל מקדש' של 'סקולען', הייתה מתלהטת ופניה היו מתאדמים ממש ביקוד-אש, והיה ניכר שהיא שבה אל ימי נעוריה, אל שנים קדמוניות, לבית אביה ולימי ילדותה בבית אביה הרבי הנועם אליעזר זצ"ל, ממנו וממחברתו הרבנית שיינא רחל ע"ה קיבלה במסירות-נפש את כל עולמה הרוחני והגשמי".

"כך זה חזר ונשנה בכל שבוע משבועותיה האחרונים לחייה, שהיו מסוגפים בייסורים, והנה אך פתחה בזמר 'כל מקדש', שרתה עליה דביקות שלא מעלמא-הדין, וממש כמו רב'ה לפני שולחנו, היא חזרה על המילים והשיר, עם כל תג ותנועה, כפי שהרבי מסקולען זצ"ל לימד אותה, כשגדלה בביתו בשטרנוביץ ובבוקרשט. ראו אצלה במוחש את היראת שמיים - את הגירסא דינקותא' שהרבי ה'נועם אליעזר' החדיר לה לפני עשרות בשנים, והוא ומחברתו בקודש, הרבנית נטעו בה את היראת שמים. וחמין ושמן אלו שסכו לה בנערותה, והאמונה התמימה שספגה בקודש פנימה, אצל אביה הרבי, הם שעמדו לה והחזיקו אותה בצדקותה ובתמותה עד לערב ימיה, כשנתבקשה לבית-דין-של מעלה".

הגרי"י כהן: "עניינים שונים של חומרות נהגו בבית זקני שליט"א בחג המצות, כפי שנהגו אינדרהיים בסקולען - בטשרנוביץ ובבוקרשט. ישנה עד היום ברשתנו הקדירה המיוחדת של ה'שמאל' מרומניה שקיבלה זקנתי ע"ה מאימה הרבנית שיינא רחל, וכשעלתה לארץ הקודש הביאה עימה כלים שונים מבית הסקולענער כמו הסיר של השמאלץ לפסח

וכדומה, ששמרה עליהם כחפצי קודש, ואפשר לומר בפירוש שלא הסיחה דעתה ממנו עוד יום מותה".

עבודת המליחה' בבית הרבי מסקולען ימי הנפור הגדולים בבוקרשט

הגאון רבי ישראל כהן שליט"א ובן רבי נפתלי מוסיף: "אימי ע"ה סיפרה לי שאימה-חורגתה, הרבנית שיינא רחל ע"ה נהגה שם בבוקרשט, להכשיר את הבשר מהמלח. לימים כשנחלשה, הרה"ק מסקולען בעצמו לימד אותה כיצד להכשיר את הבשר כהלכה, והועיד אותה להכשיר את הבשר בביתו נאווה קודש בבוקרשט".

"וכך, למרות שהייתה צעירה לימים, אימי קיבלה התפקיד ועשתה זאת בנאמנות, כדת וכהלכה, וגם כשהגיעו ימי החורף הקרים והכפור הגדול ששרר אז ברומניה - כשהמים קפאו והפכו כמעט לקרח, אימי ע"ה לא נתרפתה מלהמשיך במלאכת הקודש, וכך במסירות נפש התעסקה עם הבשר והמים והמלח - עד שסיפרה לימים, ידיה צרכו כמכוות אש. אבל את רצון אביה, רבינו הקדוש מסקולען, עשתה בשלימות המעשה".

"והנה אירע, ובאחד מימי הקור והכפור הגדולים בבוקרשט, הגיע הרבי זצ"ל בכבודו ובעצמו לחדר המטבח כדי לעמוד על משמר הכשרות מקרוב, זאת לאחר שטיפרו לו על-כך שאימי ע"ה עומדת במטבח ומולחת העופות".

"והנה, כראות הצדיק את מסירות נפשה להכשיר הבשר, ושעושה הכל על פי כל דקדוקי ההלכה, ובפרט כששרתה בידיה את הבשר המלוח במים קפואים כדת וכדין למרות סבלה הרב, נתרגש מאוד והתקשה מלעצור במילין. ומיד בירכה מלא חופניים מעמקי לבבו הטהור. 'טאכטער לעבען', כך אמר בהאי-לישנא, 'וועסט גיבן א-סאך מים וועט דער אייברשטער אייך גיבען אסאך ימים'. [ובתרגום חופשי: בתי שחתי, כשתשימי הרבה מים, גם הקב"ה ייתן לך הרבה ימים], וכך היה שנתקיימה ברכתו כשהאריכה ימים וזכתה לראות דורות ישרים ומבורכים ההולכים בדרך הישר".

הוסיף אחד הנכדים שסיפרה שהייתה גם מוציאה בסקולען את ה'אדערן' [ורידים] לפני המליחה - התפתח דיון בעניין ה'אדערן' עם אדמו"ר מסקולען איך נהגו פעם, וציינו שמרת רבקה כהן ע"ה ידעה לעשות זאת לשביעות רצונו של הרבי. היום חותכים כמה פעמים את הרגורת עד המפרקת (וזה גם מנהג ישן), ציין הגרי"י כהן, נענה האדמו"ר מסקולען שליט"א: בעבר לא היה חשש כי הנשים היו מומחיות, והיום אין כל כך מומחיות וגם הרבנית מסקולען ע"ה היתה עושה כך לבד".

אחד הנכדים: "איני יודע אם ניתן למצוא עוד אישה גדולה כזקנתי ע"ה שחיייתה את 'סקולען' בכל רמ"ח איבריה ושס"ה גידיה עד לרגעיה האחרונים ולא הסיחה דעתה ממנו לגמרי. גם ברגעיה הקשים החייתה את נפשה בהעלותה את דמות דיוקנה של האי צדיק אביה מסקולען, שניצבה לפניו כל העת. ניתן לציין, כי ממש לא עברה שעה אחת לבלי שהזכירה או סיפרה מאביה הרבי או סתם עובדה נאה מסקולען. ספק, אם היה עוד בנמצא, דמות שכזו, שדבוקה הייתה בסקולען עד לזיבולא בתרייתא".

הדומ"צ: שמעתי מאבי שליט"א שאירע פעם והרבי והתפלל לאו בארץ בביהמ"ד ויזניץ ברחוב רבי טרפון בבני-ברק. הוא חזר מהתפילה בשבת ביום. כל העולם ליווה אותו בדרכו וכך באמצע הליכתו ברחוב פצח בשיר ובריקוד והתלהבות קדושת השבת "וביום השבת שבת קודש שישו ושימחו" - כל המרפסות ברחוב הגר"א התמלאו באחות לחזות במראה הקודש".

לאחר שתיית לחיים בירך אדמו"ר מסקולען שליט"א: "לחיים, לחיים רבי נפתלי, זכותם של רבינו משטפנשט ושל זקני ה'נועם אליעזר' יגן עלינו ועל כל ישראל אמן - והזכרנו כאן את הצדיקים, והיום יומא דהילולא של רבינו הקדוש משטפנשט, אורך ימים ושנים טובות, הקב"ה יעזור בבריאות הגוף עד מאה ועשרים שנה. שמחה ונחת מכל הילדים והנכדים... גוטע פירות"

לתגובות הערות: שליח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 19:00

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:57

ר"ת: 20:32

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 565 26.8.2022 - כב' מנחם אב תשפ"ב

זו השנה לראש צדיקים ובוואו בו

פְּרִשְׁת - רֵאָה

רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרֵכָה וְקִלְלָה (יא,כו)

מעשה שהיה באחת מהקהילות הנכבדות בארצות הברית, שבה כיהן במשך שנים רב מופלג בתורה וביראה: ברבות הימים הסתלקו לבית עולמם הרב ורבים מחברי הקהילה הוותיקים, וצעירי הקהילה הכתירו תחתיו רב חדש, אשר אף הוא כקודמו, מופלג היה בתורתו וביראתו. באחד הימים ניגש אחד מצעירי הקהילה לרב החדש וקבל בפניו: "אצל הרב הקודם היינו שומעים ברכות, ואילו אצל כבודו - קללות!" נדהם הרב לשמע הדברים, והאיש הסביר: "זכורני בעודי ילד, בתקופת הרב הקודם, כאשר היינו מסיימים קריאת שמע וממתנינים לו שיגמור, היינו שומעים מפיו ברכות: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם...", ואילו אצל כבודו כאשר אנו ממתנינים אנו שומעים קללות: "זכרה אף ה' בכם ועצר את השמים..."

חייך הרב והשיבו: "דע לך כי אני מתפלל בדיוק באותו הנוסח שהתפלל הרב הקודם, ההבדל הוא בכם: אבותיכם היו יראי שמים והקפידו על אמירת שמע מילה במילה, ועד שהספיקו לסיים כבר אחזו הרב בפסוק: "למען ירבו ימיכם..." אתם לעומתם חוטפים את קריאת שמע במהירות, וכשאתם מסיימים אוחזו אני עדיין בקללות שבאמצע פרשת "והיה אם שמוע". סיפור זה סופר מפי רבי יצחק דוד אתרוג רב העיר יוטיקה שבניו יורק כמשל שיש בו לבאר את הכתוב שלפנינו: אף כאן אמר הקב"ה לישראל: ראו כי בידכם נתונה הבחירה, במה חפצים אתם - בברכה או חלילה בקללה ... (מדשן ביתך)

כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן, לְבֹא לְרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ (יא,לא)

"ניסים של ירדן יהיו סימן בידכם שתבואו ותירשו את הארץ" (רש"י).

שואל ה"חתם סופר", איך יהיו ניסי הירדן סימן שעתידים הם לירש את הארץ? ומבאר: הגמ' בחולין (ז') מספרת על רבי פנחס בן יאיר שהלך לפדיון שבויים, וכשהגיע לנהר גינאי, אמר: גינאי, חלוק לי מימיןך ואעבור בך. השיב לו הנהר, אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה ספק אי עושה, אני ודאי עושה. משמע, שאם רבי פנחס בן יאיר היה "ודאי עושה", היה הנהר נחלק לו. מכאן ראייה, שכאשר הירדן נבקע לבני ישראל, היתה זו ראייה שהולכים הם בוודאי לעשות רצון קונם ולרשת את הארץ, ולא יגרום החטא למנוע ירושת הארץ, כי הרי אם היה זה "ספק עושה", לא היה הירדן נבקע. ומובן רש"י שכתב כי "ניסים של ירדן יהיו סימן בידכם שתבואו ותירשו את הארץ". (מדשן ביתך).

אַחֲרֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ וְאֹתוֹ תִירְאוּ וְאֵת מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וְבוֹ תִדְבְּקוּ (יגה)

"ובו תדבקו" – במידותיו תדבק וכלשון רש"י: "הדבק במידותיו". גמול חסדים, קבור מתים, בקר חולים, כמו שעשה הקב"ה (סוטה יד). כלומר, כל הפרשה דנה בהכנעת הלב. לעיתים מרגיש האדם, אם אקיים את ההלכה הזו – יגרם לי מכך הפסד גדול. אם אקצר את התפילה – אחסוך לעצמי זמן יקר. על כך קבעו רבותינו: 'ממצוות – לא מפסידים'! עשית מצווה – לא תפסיד מכך! הקב"ה בעצמו ידאג לך! כי לעולם לא הפסיד אדם מקיום מצווה, וגם אם נראה לנו הדבר כעת שהפסדנו ונפלנו – זה רק זמני, בסופו של דבר נראה עד כמה הרווחנו והיה משתלם לקיים את המצווה!

הנה סיפור אמיתי שקרה: בחור שלמד בישיבת חברון התחתן והקים משק, נולדו לו שתי בנות, לאחר מספר שנים חלתה האם ונפטרה, הילדה הגדולה טפלה בבית ובאחותה. לאחר זמן אביה חלה, אך ראשה היה טרוד בענייני שידוכים. כשהייתה בת שלוש נפטר אביה, הייתה לה אחות בת 18, צנועה בעלת מעלות טובות, כשישבו שבעה על אביהם אמרה לעצמה: אני כבר בת 30, מי יסתכל עלי... אני רוצה שלאחותי יהיה רק טוב, את כל המשק אמכור, ובכסף שיתקבל אתן לה לקנות דירה, לאחותי שתוכל לבנות את חייה כראוי. חיכתה עד לסיום השלושים של האבא, ולהקמת המצבה, ואת התוכנית תבצע מיד בסיום השלושים.

התקשר אליה היהודי מהמצבות ובקש ממנה להגיע לירושלים כדי לסגור את הנוסח של המצבה. היא אומרת לו אין לי מושג מה לכתוב... אומר לה האיש מהמצבות, אם את לא יודעת מה לכתוב, תבואי לבית העלמין תסתכלי במצבות, ותנסחי משהו... וכך היא מוצאת את עצמה, בלי אבא ובלי אימא, נוסעת לבדה בקו 400, יורדת בבנייני האומה, אך מה כותבים על המצבה? איני יודעת מה כותבים על המצבה?

היא רואה בסמוך אליה קבוצת אברכים עולה למונית ורואה שאחד מהם שכח התיק. היא נגשת מהר למונית עם התיק, כדי ליידע אותם שאחד מהם שכח את התיק, אך המונית הספיקה לנסוע. היא החליטה לבדוק את תוכנו של התיק אולי תמצא טלפון או כתובת כדי להשיב את האבדה, היא מעלעלת בספרים ולא מוצאת כתובת או זיהוי, אבל רואה שישנם המון כתבים וחידושי תורה שאותו אברך שכח, חשבה אולי תשאיר את התיק כי אולי הם יחזרו אך היא חששה שאולי מישהו שאינו שומר תורה ומצוות ייקח את התיק ויזרוק אותו, והרי אלו דברי וחידושי תורה, והחליטה לקחת אותו אתה לאיש המצבות ואחר כך היא תמשיך.

היא מגיעה להר המנוחות ומסתכלת במצבות כדי למצוא נוסח הולם, ואינה מוצאת, וחוזרת למשרד של המצבות והנה כשהיא מגיעה לשם היא רואה שם יהודי מכובד והדור בלבוש, נראה יהודי מורם, מעיף בה מבט ושואל אותה: "מה התיק הזה עושה אצלך?", משיבה לו: "מצאתי את התיק הזה היום בבנייני האומה".

ביקש הוא ממנה: "תביאי לי את התיק להסתכל", ורואה שהתיק הזה מוכר לו, ואומר לב שזה התיק של הבן שלו. השיבה לו: "יופי, זיכית אותי במצוות 'השבת אבדה', וביקש ממנה שתדון אותו לכף זכות כי הוא התייתם מאמו ובדיוק חזרנו ואני הגעתי לפה לכתוב נוסח למצבה אז הוא מבולבל", "אם כבר כתבת נוסח למצבה, אז כתוב לי נוסח", אומרת לו, "אמר לה אם את רוצה אז תספרי לי קצת על אבא שלך ואז אנסח משהו".

מספרת היא לו על אבא שלה, והפלא ופלא, הוא אומר לה זה החברותא שלי מישיבת חברון, למדנו יחד בישיבה, אני מכיר אותך, וידעתי שיש לו שתי בנות, ושואל אותה: "איפה אתם בשבת?" "לבד בבית", עונה לו. "בשום פנים ואופן! אתם אצלי בשבת" אומר לה, ומיד עונה לו: "לא", "תשמעי, אני כותב את המצבה ואתן מגיעות אלי לשבת". ואכן אחרי מסע של שכנועים האחות הגדולה התרצתה, והאחיות הגיעו יחד להתארח בשבת.

מסתבר שהחברותא של אביהם, הוא אדון עשיר ומכובד, ויש לו בן מוצלח שנכנס למעגל השידוכים. החברותא רואה את הבת הצעירה מבין האחיות, ואינו יכול להתאפק מהמידות שלה, ופונה לאחות הבכורה ואמר לה: איני יכול לחשוב על משהו יותר טוב לבן שלי...", אומר לה "איך את מתכננת לקנות לה דירה?"

והאחות הבכורה עונה לו: "אני אמכור את המשק ועם הכסף אקנה לה דירה ושהיא תסתדר בחיים". "ומה אתך?" שואל אותה, עונה לו, "הקב"ה יעזור לי". ואז הוא אומר לה "הוא כבר עזר!" שואלת אותו "איך הוא עזר?" עונה לה: "את הדירה לבת הקטנה אני נותן, והמשק יישאר אצלך!" ואכן השידוך הצליח לאין ערך והזוג התחתן במזל טוב.

אם נתבונן נראה, שאותה אחת ש"לא היה לה ראש" להתעסק בהשבת אבדה (הייתה בדרכה לבית העלמין וראשה היה טרוד באך לנסח את הכיתוב על המצבה...), היא החליטה לעשות את המצווה, ולבסוף ברוחב לבה והרצון לעזור לאחותה, הקב"ה בחן אותה ע"י 'טרדה של להתעסק במצווה' – היא לקחה את המצווה, והקב"ה שילם גם שילם – וזוהי פתיחות הלב! (ברינה יקצורו' גיליון 166)

רְאֵה אֲנֹכִי נִתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקָלָה (יא,כו)

רבותינו מספרים בתלמוד (מציעא קז) על אחד מן האמוראים הקדושים בזמנם ששמו היה 'דב'. פעם אחת כששהה בבית הקברות עשה ניסיון על ידי ייחודים וכוונות, והצליח לעמוד על סיבת פטירתם של כל הנפטרים שם. הוא מצא, שמכל מאה נפטרים תשעים ותשע נפטרו מעין רעה, ורק אחד נפטר בדרך כל הארץ. מיד יצא ודרש "וְהִסִּיר ה' מִמֶּנּוּ כָּל חַלִּי" – איזהו דבר שכל החולאים תלויים בו? זו עין רעה. היינו, שעין רעה אחראית לרוב ככל האסונות בבית הקברות.

והסביר הרב שלום משאש זצוק"ל: שאין הכוונה שתשעים ותשע נפטרו מתוך עין רעה שעשו להם אנשים אחרים, זה לא מה שהיה הורג אותם, מה שכן הרג אותם היא העין רעה של עצמם. בכל פעם כשהם שמעו על אדם שהתקדם בעבודה או שזכה בדירה 'במחיר למשתכן' מיד נצבט לבם בקרבם, הבשורה הזו 'אכלה אותם' ולא נתנה להם מנוחה. על זה אמר רב, שאם היה אפשר, היו כותבים להם בתעודת הפטירה "נפטרו מאכילת לב".

ומסופר על המשגיח ר' יחזקאל לוויןשטיין זצוק"ל, שבאחד הימים ניגש אצלו אחד מן הרבנים בישיבה וסיפר שהוא נקלע לבעיה ואינו מוצא לה פתרון. הוא הסביר שמקפיד הוא מאוד שלא לזוז ממידת האמת, אך פעמים שהוא מזדמן לאירוסין של בחורים, ושם הוא מתבקש לספר בדברי שבח על החתן הצעיר. ופעמים שאין הוא מוצא שבח או מעלה מיוחדת בחתן, והוא מתחבט עם עצמו האם יכול הוא לשקר לצורך עניין כזה חשוב? השיב לו המשגיח: "תסלח לי, אם אתה לא מצליח לראות טוב בשני, אז אתה בכלל לא דורך בדרך של אמת, אתה חי בטעות אחת גדולה". כל כך חזק! קצת מרעידים את הלב דבריו של הגאון חיד"א (ציפורן שמיר קעב), שאדם שאינו שמח בהצלחת חברו חלילה יגלגלו עליו מן השמים שגם הוא יתעכב באותו הדבר "כְּאֶשֶׁר יִתֵּן מוֹם בְּאָדָם כִּן יִנָּתֵן בּוֹ". אם לא תשמח כשהבן שלו מצא שידוך, חלילה יכולים גם לעכב לבן שלך. (מחנה אפרים' גיליון 42)

רֵאָה אֲנִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה וְקִלְלָה (יא,כו)

לפני כמה שנים אמר רבי אהרן ליב שטינמן זצ"ל שיחה, שאחד המסרים שהיה ממנה היה: "אדם שחי באופן שטחי – חייו אינם חיים, רק מי שמעמיק – חייו חיים". דבר זה – הוסיף – טמון בצווי "ראה", היינו עצור לרגע והתבונן במעשיך!!

השיחה של הרב שטינמן התפרסמה באחד העיתונים. באותו זמן זרקו בחזר משיבה בגלל מעשה שעשה. בזמן שהיה הבחור מחוץ לשיבה, למד עם אברך כדי שלא יתנתק לגמרי מהלמוד. באחת הפעמים למדו תוספות קשה במסכת בבא קמא, חזרו עליו כמה פעמים ולא הצליחו להבין. בקש האברך להמשיך לעבור הלאה בגמרא, אולם הבחור אמר "לא!! – חייבים להמשיך לעמל", האברך התפלא מאד שבחור צעיר מדבר כך, שהרי הם כבר עמלו רבות על התוספות, ומה הבחור מתכוון?

והבחור הסביר: "מה שאמרת שחייבים להמשיך לעמול – כך אמר הרב שטינמן", וסיפר שבשבת קרא במוסף של העיתון את דרשת ראש הישיבה שליט"א זצ"ל, הדרשה והמוסר היוצא ממנה הרשימו אותו מאד, והחליט שבחיייו יהיה מעמיק ולא שטחי. כשהגיעו לתוספות, הייתה זו שעת מבחן עבורו, האם החלטתו היא מן השפה ולחוץ, או באמת, ולכן אמר לאברך שימשיך ללמוד אתו את התוספות. האברך כמובן הסכים – בפועל את התוספות לא הבינו, אבל המשיכו ועמלו עליו רבות. למחרת היה דיון אצל הרב שטינמן זצ"ל, האם להחזיר את הבחור דנן לשיבה.

אותו אברך השתתף בדיון, ולמעשה אחרי שגוללו צוות הישיבה את המעשה שעשה, לא היה פתחון פה לאברך לדבר על גוף המעשה שבגללו נזרק הבחור. אמר האברך: "ברצוני לספר לכם ספור שהיה אתמול עם הבחור", וספר מה שארע כשלמדו את התוספות. כששמעו רבני הישיבה שבחור צעיר אמר משפטים כאלו, וכי רצונו לקיים בפעל את העניין – "שלא להיות שטחי, אלא להעמיק בחיים", התפעלו כולם ואמרו להם ראש הישיבה, שמחשבה כזו מעידה שעשה תפנית בחייו, מעין תשובה (והוסיף ואמר לנוכחים – דעו שמעלת התשובה היא כל כך גבוהה – אשרי מי שזוכה לה, הלוואי וכולנו נזכה לחזור בתשובה), ולפיכך גמרו אומר להחזירו לשיבה. בינתיים עברו השנים, הבחור סיים את לימודיו בישיבה והקים משפחה לתפארת. נשא אישה, נולדו לו ילדים, וכיום הוא לומד בהתמדה כאברך כולל. כי אכן קיים בעצמו את מאמר הרב שליט"א שחייו של המעמיק הם חיים, וזכה בזכות זה לחיים אמתיים. נמצא שחייו, חיי בניו וכל הדורות שלאחריו – כולם תלויים במה שהעמיק! (מ'מזקנים אתבונן')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוֹל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.

לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

ראיה

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 696
במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון
רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל
יום ב' בשעה 19:00.
השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה:
977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 586 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל כ"ה אב תשפ"ב

ראיה - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצות אמירת הברכות - בהר גריזים, והקללות - בהר עיבל בכניסת עם ישראל לארץ ישראל (יא, כו-לב).
- ב. "אלה החוקים... אשר תשמרון לעשות..." (יב, א-לא):
 - א) המצוה לאבד עבודה זרה מארץ ישראל.
 - ב) איסור לקלקל ולהחריב את בית המקדש, ובתי הכנסת (מקדש מעט) ולהיזהר, מחטאים הגורמים לסילוק שכינה.
 - ג) מצוה לבנות את בית הבחירה ורק שם להקריב את הקרבנות.
 - ד) היתר אכילת בשר קדשים שנפל בהם מום קבוע, לאחר הפדיון.
 - ה) מצות שחיטת בהמות חולין, ואיסור אכילת דם.
 - ו) איסור אכילת קדשים ומעשר שני חוץ למקומם.
- ג. אזהרה על איסור התנהגות בדרכי העמים.
- ד. דיני נביא שקר, מסית לעבודה זרה ועיר הנדחת (יג, א-יט).
- ה. בנים אתם לה' אלוקיכם, ולא להצטער על מת כדרך הגויים, בשריטה על הגוף, ובקרכת השיער.
 - א) מצוות כשרות המאכלים (יד, א-כא):
 - א) בהמות חיות, ודגים - הכשרים, האסורים, וסימניהם.
 - ב) העופות האסורים, והמותרים.
 - ג) איסור אכילת בשר נבילה, ובשר בחלב.
 - ז. מצות מעשר שני: הפרשתו, אכילתו בירושלים, פדייתו, ומצות מעשר עני וביעור מעשרות (יד, כב-כט).
 - ח. מצות שמיתת כספים מקץ שנת השמיטה, מצות צדקה ועזרה לעניים ומצות הלגאָה (טו, א-יא).
 - ט. הענקה בשחרור עבד ואמה עבריים ודין הנרצע (טו, יב-יח).
 - י. קדושת בכור בהמה טהורה ודיניו (טו, יט-כג).
 - יא. מצוות פסח, שבועות וסוכות, מצות עליה לרגל, שלמי שמחה ועולת ראיה (טז, א-ז).

פרקליטים אצל הקב"ה

חסד גדול עשה הקב"ה עם ישראל, שגילה להם שיום המשפט בא' בתשרי. כי בנוהג שבעולם - מי שעובר על החוק ונתפס על ידי שוטר, אם הוא נלקח מיד אל השופט בשיפוט מהיר, מבלי שיינתן לנאשם אפשרות להתייעץ עם עורך דין, לבקשו שייצג אותו במשפט לסנגר עליו, אז רוב הסיכויים שהוא ייצא חייב, אבל אבל אם עורך דין מייצג אותו, יש סיכוי גדול שיצא זכאי.

כך אנו מריעים בשופר וקמים לסליחות, ומתחילים לקראת יום הדין, ומתכוננים אנו בחודש אלול להכין פרקליטים גדולים אצל הקב"ה שהם תורה ומעשים טובים (שבת לב). וכן שנינו (אבות פ"ד, יא): "הַעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ פְּרָקְלִיט אֶחָד". ואם הפרקליט הוא גיבור ואיש מלחמה - כגון שנוצר מתלמיד חכם שעוסק בתורה תדיר, בוודאי שהקטגוריים שנבראו מעבירות קלות, גערה אחת מאת הפרקליט הגדול - משתקת אותם לחלוטין, וכמו שאנו מבקשים "חַתּוּם פֶּה שֶׁטָן וְאֵל יִשְׁטֵן עֲלֵינוּ, זְעוּם בּוֹ וְיָדֵם".

[פניני יביע אומר - מ"מאור ישראל"]

999 ה'תשפ"ב

פרשת ראה בדרך כלל חלה בשבת בה מברכים את חודש אלול הבא עלינו לטובה - חודש הרחמים והסליחות. פותחת הפרשה: "רְאֵה אֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה". ראה, מלשון תסתכל ותתבונן ואולי תשאל מהי מהות החיים? התורה אומרת לנו שישנן 2 דרכים ברכה או קללה. הקב"ה ברחמיו וברוב חסדיו אמר לנו מתי הוא יום הדין על מנת שנשפר את מעשינו וע"י כך נדבק בברכה. אך עלינו להתעורר בחודש אלול ולתקן את אשר טעון שיפור ואו לחזור בתשובה. תיקנו לנו חכמים להתחיל להגיד סליחות כדי שנשפוך שיחנו לפני ה' יתברך.

באחד הימים, יצא אדם לעבודתו ומצא נשר פצוע מושלך על אם הדרך, ברחמים הרים את הנשר והביאו לביתו והניחו יחד עם תרנגולים אשר היו בביתו. עברו ימים, עברו חודשים והנשר נהיה כשאר התרנגולים, אכל את מאכלם, שתה עימם ושיחק עימם, עד שהנשר נהיה כתרנגול לכל דבר. באחד הימים, עבר שם איש חכם וראה נשר מתנהג כמו תרנגול, התפלא ולא האמין: היתכן, מלך העופות ינהג כך? הלך לבעל הבית וביקש ממנו לשחרר את הנשר שיהיה במקומו ועם חבריו בשמים. בעל הבית אמר לו: תעשה כרצונך אבל ודאי לא תצליח.

ניסה האיש החכם, לקח את הנשר, הניחו במקום גבוה ודחק בו לעוף, אך הנשר פחד פחד גדול וכל אשר רצה, לחזור מיד לחבריו התרנגולים, לאכול עימם ולהיות עימם. החכם לא הבין ולא האמין, איך יתכן שכך נשר ינהג? למחרת חזר שוב החכם והנבון וניסה שוב להניח את הנשר על מקום גבוה ושוב דחק בו שיעוף, אך הנשר שוב פחד פחד גדול. כך כמה פעמים ניסה החכם שוב ושוב ולא הצליח, עד אשר באחד הימים דחק מאוד את הנשר, הנשר נשא את כנפיו ועף ולא שב.

במעשה זה יש מוסר גדול מאוד, כל אדם נולד עם כוחותיו ומעלותיו, אשר איתם הוא יכול להתמודד עם האתגרים והניסיונות אשר נכתב עליו לעבור במשך חייו. אך משברים ומצבים אשר מנסים לאבד ממנו את הכוחות אשר הוא זקוק להם לשרוד בחיים, עד שנהיה כאותו נשר פצוע על אם הדרך. ומוצא את הנפש של האדם הפצוע, אדם שלוקח את הנפש החלשה ומכניס אותה למקום שבכלל לא מתאים לה, ומתרגל למקום הזה ונהיה כמו יושבי המקום, עוברים ימים ושנים והאדם נהיה חלק ממקום חדש, שאינה מה שהוא והתוצאה היא עצבות, ייאוש, תסכול, מחלוקת עם הסובבים אותו, חוסר שמחה והאדם לא מבין מה יש לעולם כלפיו. כי הוא כמו הנשר שחי עם התרנגולים, הוא עולם אחר לגמרי, אך הטבעים אשר טמונים בתוכו והכוחות האמתיים שלו רדומים בו. והאדם חייב להתעורר ולהבין מי הוא ומה הוא ולפתח אצלו את הכוחות האמתיים שלו ולקבל את האומץ לעוף כמו הנשר ולהיות מה שהוא.

והנה ימים אלו, ימי חודש אלול, הם הימים אשר יש כח לאדם למצא את הדרך להשיב לו את כוחות נפשו ולשוב לדרך אשר תוביל אותו לתכלית חייו.

בד בבד חשוב שימי אלול הקדושים לא יעברו ויחלפו מבלי ששיפרנו את מעשינו, על כן בתחילת הסליחות תיקנו לנו (לספרדים) לומר: "בֵּן אָדָם מֶה לָךְ נִדְרָם; קוּם קְרֵא בְּמִתְחַנְּנִים שֶׁפָּךְ שִׁיחָה דְרַשׁ סְלִיחָה; מֵאֲדוֹן הָאֲדוֹנִים רְחֵם וְטַהֵר וְאֵל תֵּאָחֵר; בְּטָרְם יָמִים פּוֹנִים".

מאת מו"ר
רבי יעקב אדלשטיין

”והקללה...” (יא, כט) – האיסור לקלל

ספר החינוך אומר שאסור לקלל! כי דיבור הקללה עושה רושם ”ונצטוונו שלא להזיק לזולת בפנינו כשם שאסור להזיק במעשה”. וכדברי החינוך, שיש סגולה בדיבורו של האדם לפעול, מבואר גם בשו”ת הרשב”א המיוחסות לרמב”ן יעויין שם בדבריו.

וביאר רבי אלחנן וסרמן בקובץ שיעורים את דברי הגמרא בכתובות ”כשגגה היוצאת מלפני השליט”, כי ברכותיהם וקללותיהם של הצדיקים מתקיימים, ואפילו כשנאמרים ללא כוונה ”שהדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפילו בלי שום כונה, והוא כמו הגרזן החוצב גם בלא כוונה רק מטבעו, כן הוא גם דיבור האדם. אלא שאם טימא שפתיו בדיבורים אסורים הוחלש כוחו, כמו הסכין שעלה עליו חלודה הרבה שאין בכוחו לחתוך, עד שיסירו החלודה ממנו” (ועיין בדברי הגמרא במסכת מכות ”קללת חכם אפילו בחינם ואפילו על תנאי היא באה”).

בדברי החינוך מבואר טעם נוסף מדוע אסור לקלל, כדי להשבית ריב ומדון בין אדם לחברו, כי עוף השמים יוליך את הקול, ויש לחשוש פן ישמעו דברי המקלל באזניו של המקולל.

בדברי האגרות משה מבואר, שהאיסור לקלל את עצמו הוא מחמת שאולי תתקיים קללתו ויוזק. אבל המקלל את חברו, אינו מטעם זה, כי בשמים לא יחושו לקללתו, אלא אסור לקלל חברו בגלל הבזיון שמבזה את חברו.

הקללה חוזרת אל המקלל

והנה יש לדעת שהמקלל את חברו, מזיק גם לעצמו, כדברי הגמרא (בסנהדרין מ.) ”תהא לוטא ואל תהא לאטה”, ופירש רש”י: ”נוח לך להיות מן המקוללים ולא מן המקללים, לפי שסוף קללת חנינם לשוב אל המקלל”.

וכפי שהזהיר בספר חסידים ”אל תקלל שום אדם, כי פעמים רבות הקללות חוזרות וחלות כולן על ראשו ועל זרעו, שכן מצינו שכל הקללות שקילל דוד את יואב נתקיימו בזרעו (כמבואר בסנהדרין, שם).

ובביאור הדברים כתב רבנו החיד”א בפירושו ’ברית עולם’ לספר חסידים ”כשאדם מקלל נותן כח לסטרא אחרא לפעול אותן הקללות, ומוכרח שיתקיימו. וכאשר המקולל ראוי לכך, יתקיימו בו. ואם אין בו עוון והוא קללת חנינם, שאינו מן הדין שיתקיימו בו, חוזרות הקללות למקלל ויתקיימו בו”.

וה’פלא יועץ’ אומר: ”קללה היא רעה חולה להמקלל ולמקולל, שאם היא קללת חנינם בלי אשמה, תחזור למקומה. ואם יתקיימו הקללות, הרי הוא עתיד ליתן את הדין שגורם שחברו יענש”.

ומובא בגמרא (מסכת בבא קמא): ”אמר רבי יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך, שהרי אבימלך קלל את שרה, ונתקיים בזרעה”.

והקשה בספר ’דברי שלום’ כי לכאורה דברי הגמרא סותרים את הפסוק (משלי כו, ב): ”כַּצְפּוֹר לְנוֹד פְּדָרוֹר לְעוֹף כֵּן קִלְלַת חָנָם לֹא תְבֹא”, ומשמע שאין קיום לקללת חנם. וכן הקשה מדברי הגמרא בסנהדרין הנ”ל ”תהא לוטא ואל תהא לאטה, שסוף קללת חנם לשוב אל המקלל, ומשמע שאין לה קיום כלל. ותירץ, שאם המקולל לא עשה כלום, והמקלל קיללו בחינם, אין לו מה לחוש, ואדרבה הקללה חוזרת אל המקלל. אך אם גרם להדיוט שיקללו, אז צריך לחשוש.

”והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה’

אלקיכם” (יא, כט)

הרמב”ם (בתחילת פרק ט’ מהלכות תשובה) מאריך בהסבר הברכות והקללות. ’מהו זה שכתוב בכל התורה כולה אם תשמעו - יגיע לכם, ואם לא תשמעו - יקרה לכם כך, וכל אותן הדברים בעולם הזה, כגון שובע ורעב ומלחמה ושלום ומלכות ושפלות ושיבת הארץ וגלות והצלחת מעשה והפסדו ושאר כל דברי הברית. כל אותן הדברים - אמת היו ויהיו, ובזמן שאנו עושים כל מצוות התורה יגיעו אלינו טובות העולם הזה כולן, ובזמן שאנו עוברים עליהם, תקרינה אותנו הרעות הכתובות, ואף-על-פי-כן אין אותן הטובות סוף מתן שכרן של מצוות, ולא אותן הרעות סוף הנקמה ממי שעובר על כל המצוות, אלא הקב”ה נתן לנו תורה, שהיא עץ החיים, וכל העושה כל הכתוב בה - זוכה לחיי העולם הבא. והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש, ונהגה בחכמתה תמיד - יסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה, כגון חולי, מלחמה ורעב, וישפיע עלינו כל הטובות המחזקים את ידינו.

וכן הודיענו בתורה שאם נעזוב את התורה מדעת, ונעסוק בהבלי הזמן כעניין שנאמר (דברים לב, טו): ”וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעֹט” - דיין האמת יסיר כל טובות העולם הזה מהעוזבים את מצוותיו, שהם חיזקו ידיהם לבעוט, ומביא עליהם כל הרעות המונעות אותם מלקנות העולם הבא, כדי שיאבדו ברשעים. דברי הרמב”ם הם יסוד גדול, שלדעתו שכר בעולם הזה אינו אלא הטובה שהעניק הקב”ה, שעל ידי זה אדם יוכל לעסוק בעבודת ה’ כדי שיזכה לחיי העולם הבא.

וכשיביא עלינו רעות לגודל עוונותינו, ענש אותנו שלא נוכל לרכוש חיי נצח, כי לא נוכל לעסוק בעניינים רוחניים מרוב הצרות, נמצא שמי שאינו משתמש בשכר כדי לקנות חלקו בעולם הבא - לא חשיב כלל שכר, אלא זולל טוב העולם הזה, וכבהמות נדמה, ואדרבה בועט הוא במה שהביא עליו הקב”ה טובה כדי שיזכה לחיי עולם הבא, וזה מבזבזו להבל וריק....

”והקללה...” (יא, כט) – חומרת הקללה

צריך אדם בכל תוקף להימנע מלהוציא קללה מפיו. ואמר רבי ישעיהו פינטו שליט”א (תורת הר”ף): רבנו הרש”ש תיקן לומר בתפילת הימים הנוראים: **”לְעוֹלָם ה’ דְּבַרְךָ נֶצֶב בְּשָׁמַיִם”** (תהילים קיט, פט) ”ב פעמים כנגד ”ב חודשי השנה - מתפללים לקב”ה שלא יוריד רע לעולם. ומובא בשם רבנו הרש”ש שאנו מתפללים על הרע שיישאר בשמיים ולא ירד לארץ, כי כשיורד רע לעולם הוא חייב להיתפס במשהו. אם נכתב שתדד לעולם מחלה כלשהי ח”ו, המחלה הזו חייבת להיתפס במישהו. ואם היא אינה נתפסת במישהו רע, היא נתפסת במישהו חלילה טוב.

לכן צריך להיזהר מקללה ולא לקלל אפילו את השונאים ואת האויבים, כי ברגע שהאדם מקלל הוא מוריד רע לעולם. לכן מתפללים לקב”ה שישאיר את הרע בשמיים ולא יוריד אותו, לא לטובים ולא לרעים, כי ברגע שיורד רע לארץ הגוי יכול להתחמק ממנו ובסוף הוא יבוא על מישהו טוב, לכן עדיף שיישאר בשמיים ולא ירד לארץ.

ורבותינו הקדושים אומרים לנו: **”ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה”**. ונשאל: מדוע נאמר: ”מעבירין”? למה לא נאמר ”מבטלין את רוע הגזירה”? התשובה היא כי אין מציאות לבטל את הגזירה לגמרי, אלא יש מציאות רק להעביר אותה ממקום אחד למקום שני. לכן האדם צריך להיזהר ולא לקלל.

וַיִּתֵּן לְךָ רַחֲמִים וְרַחֲמָן (יג יח) - המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים

פסוק זה נאמר נאמר בפרשת עיר הנדחת וכתב שם ה"אור החיים" הקד' לפי שציווה על עיר הנדחת שיהרגו כל העיר לפי חרב ואפילו בהמתם. מעשה זה יוליד אכזריות בלב האדם, כמו שהתלוינים יש להם חשק גדול בשעה שהורגים אדם וניכרת מהם שורש הרחמים והיו לאכזר, והבחינה הזאת עצמה תהא נשרשת ברוצחי עיר הנדחת. לזה הבטיח להם הקב"ה שיתן להם רחמים לבטל כח האכזריות שנוול בהם על ידי הטבע.

"וְרַחֲמֶךָ", שכל זמן שהאדם הוא בגדר טבע אכזרי, כך יתנהג ה' עמו, שאין ה' מרחם אלא לרחמן, ע"כ.

וזה פי' הכתוב "וַיִּתֵּן לְךָ רַחֲמִים" שתהא רחמן ואז "וְרַחֲמֶךָ". וכן הוא בגמרא (שבת קנא:) רבן גמליאל ברבי אומר, "ונתן לך רחמים וריחמך" וגו', כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים, וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמים עליו מן השמים.

מדברי אור החיים הק' משמע שלולי שהקב"ה היה נותן להם רחמים, הם היו נהפכים לאכזרים בעל כרחם. ובמצב כזה הקב"ה לא היה מרחם עליהם. וזו פליאה עצומה! הלא הריגת אנשי עיר הנדחת מצות עשה היא. והעושים כן מקנאים קנאת ה' צבאות ומקיימים מצות ה'. ואם כן למה מגיע להם עונש במה שימנע הקב"ה מלרחם עליהם (אם לא ששינה הקב"ה את הטבע ונתן להם רחמים)?

ייסורים של רבי יהודה הנשיא

יסורים דרבי על ידי מעשה באו ועל ידי מעשה הלכו, על ידי מעשה באו: היה עגל שבאו לשחטו ולפתע ברח אותו העגל לרבנו הקדוש, הכניס את ראשו בבגדו ובכה. אמר לו רבי, לך כי לך נוצרת. אמרו ברקיע הואיל ולא ריחם יבואו עליו יסורים.

ועל ידי מעשה הלכו - יום אחד שפחתו של רבי נקתה את הבית והיא רואה עכברים רבים שקבעו מקום דירתם בסלון ביתו של רבינו הקדוש, אספה אותם השפחה במטרה לזורקם. ראה זאת רבי ואמר לה עיזבי אותם "שלח" כתיב, אמרו ברקיע הואיל ומרחם - נרחם עליו ופסקו יסוריו. (ב"מ פה).

הדברים מפליאים מאוד. כותב רבי יצחק בלאזר מפטרבורג בספרו "כוכבי אור" (עמ' קמא): מעשה דעגלא דאמרי ברקיעא הואיל ולא קא מרחם, ליתו עליו יסורים. מהו החטא הגדול שצריך לסבול כל כך יסורין? הלא באמת הבהמות נבראו לצורך האדם, והאם רבי היה צריך לקנות אותה ולגדל אותה? ואף אם לפי חסידות רבי היה זה פגימה מעט במידת הרחמים, אולם האם משום זה יתחייב יסורין?

המרחם על הבריות מרחמים עליו...

עלינו לזכור בכל עת ובכל שעה, כי כפי שנוהג האדם עם הבריות כך נוהג הקב"ה עמו! מברא זאת הרמח"ל זצ"ל (בספרו "מסילת ישרים" פרק יט) וכה כתב: "וזה פשוט כי הקב"ה מודד מידה כנגד מידה, ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות, גם הוא בדינו ירחמוהו וימחלו לו עוונותיו בחסד. שהרי מחילה זו דין הוא, כיון שהיא מידה כנגד מדתו, והוא מה שאמרו חז"ל: למי נושא עוון למי שעובר על פשע. ומי שאינו רוצה להעביר על מדותיו או אינו רוצה לגמול חסד, הנה הדין נותן שגם עמו לא יעשו אלא שורת הדין".

ואם דוד המלך חרד מהמשפט ואמר (תהלים קמג, ב): "וְאֵל תְּבוֹא בְּמִשְׁפַּט אֶת עַבְדְּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי" וכן אמר "סֵמֶר מִפְּחָדְךָ בְּשָׂרֵי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי" (תהלים קיט, קכ) כמה אנו צריכים לפחד ממשפט שאינו לפנינו משורת הדין! עניין זה מרומז בפסוק "ה' צִלְּךָ" כמו שהביא בספר "קדושת לוי" (פרשת בשלח) בשם הבעל שם טוב: "ה' צִלְּךָ" - כמו שהצל

עושה מה שהאדם עושה, כך כביכול, מנהיגים את האדם מלמעלה כמו שמתנהג למטה. לכן אם מתנהג במידת הרחמים, גם מלמעלה מרחמין עליו, כדברי חז"ל (שבת קנא): "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים".

לאור האמור אומר רבי יצחק בלאזר. כאשר רבי אמר לעגל "לך כי לך נוצרת" במילים אחרות הוא אמר לעגל לא צריך לרחם עליך כי לך נוצרת! והאמת, שאם הקב"ה היה מתנהג חס ושלום עם האדם במידה של "לך נוצרת" לא היה העולם מתקיים, האדם נוצר לתורה ומצוות ואיה תורתו ומצוותיו!! ומשום כך דקדקה איתו מידת הדין במידה כנגד מידה ודנו אותו לפי הנהגה של "לך נוצרת" ופסקו עליו יסורים. זהו שאמרו ברקיע הואיל ולא קא מרחם - משום כי לך נוצרת - ולזה הרי אין כל אדם יכול לעמוד, על כך נייתי עליו יסורין!!

מי שלא מרחם לא מרחמים עליו!

כמה מתוק ונפלא לאור כל האמור, ביאורו של הגר"ח שמואלביץ בפרשת עיר הנדחת ("שיחות מוסר" תשל"ב מאמר לח): אם הקב"ה לא היה משנה את טבעם הם היו נעשים אכזרים בעל כרחם. ועם אכזרים מתנהגים באכזריות! וכאן זה לא היה עונש שהרי הם קיימו את רצון ה' בזה שהרגו את עיר הנדחת, אלא כך הוא מציאות הדברים שהקב"ה מתנהג עם האדם מידה כנגד מידה. וכשאינו האדם רחמן אין מרחמים עליו! ולזה הבטיח הקב"ה להורגי עיר הנדחת שיתן להם רחמים כדי שיהיה אפשר לרחם עליהם.

כיצד ניצל מגזירות ויסורים?

כתוב בסידור "אשי ישראל" בשם הגר"א בברכת השיבנו: אמרו רז"ל "ונתן לך רחמים ורחמך" וכו'. המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים. שתי דלתות ברא הקב"ה - אחת בלב השמים ואחת בלב האדם. וכאשר הקיש בדלת התחתית ורחמיו על הבריות [פירוש: כאשר עשה חסד למטה], נפתחו דלתות השמים [פירוש: לעזור לו, ולתת לו סיעתא דשמיא] כפי מה שהאדם עושה חסד עם אחרים - כך במידה כנגד מידה הקב"ה עושה חסד אתו.

דברים אלו ציטט מרן רבי אהרון ליב שטינמן זצ"ל (הובא בחוברת "מזקנים אתבונן"), והוסיף כי דבר זה בכוחו להועיל יותר מהכל להנצל מגזרות ויסורים ל"ע.

עופות השמים מבקשים עליו רחמים!

בעניין רפואה לחולה מצינו בדברי הגר"ח פאלאג'י זצ"ל שמביא בספרו 'רוח חיים' (אר"ח סי' תרה ס"ב - לגבי מנהג זריקת בני מעיהם של הכפורת בערב יום כיפור לעופות על הגנות או בחצרות, כפי שמובא בשולן ערוך שם) וז"ל: "וכן נהגו במי שהוא חולה ומבקש רחמים, שמשליכים מאכל לעופות בגגים, כדי לרחם על הבריות, ובזה יהיה זוכה שירחמו עליו מן השמים, כדברי רז"ל (שבת קנא). שכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים" וכו'.

וראה מה שכתב עוד בספרו 'רפואה וחיים' (פרק יב אות עד - ערך ותרן) וז"ל: "כשיש חולה בתוך ביתו יעשה ותרנות, אפילו עם עופות השמים, ובדוק ומנוסה שיבקשו עליו רחמים".

המכבד את אשתו מתעשר!

אמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו. שאין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו. והוא שאמר רבא לבני עירו כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו (בבא מציעא נט.) ויש להתבונן מה המידה כנגד מידה בזה?

וביאר, שהנה האשה נתקללה "הרבה ארבה עצבונן והריון. בעצב תלדי בני" ובעל המשמח את אשתו ממעיט ממנה את הקללה שנתקללה.

על כן, נוהג עימו הקב"ה במידה כנגד מידה. האדם התקלל ב"בַּזְעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לָחֶם", אם אתה ממעיט את הקללה של האשה "הַרְבֵּה אֲרָבָה עֲצָבוֹנָךְ", אני ממעיט את קללתך ב"בַּזְעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לָחֶם".

גנב מחוייט והקשר לחודש אלול

מעשה בחנות מאוד מצליחה. בכל יום עשו שם הרבה מאוד כסף, והפדיון היומי רק הלך וגדל. אבל איפה שומרים כל כך הרבה כסף? בבנק...

בחנות היה בחור אחד, שכל תפקידו היה לקחת את כל הכסף שהחנות הרוויחה באותו היום - הפדיון היומי ולהפקידו אותו בבנק לעת ערב. אבל בכדי שלא ישדדו אותו, לבחור היה מסלול הליכה ברשות הרבים באזורים של חנויות, הוא לא נכנס לסמטאות חשוכות, והוא היה הולך תמיד בשעות שבהם הרחובות היו הומי אדם.

באותו אזור היה איזה גנב, ששם עינו על הבחור עם המזוודה, ורצה לשדוד את כל כספו. הוא רצה לבצע את זממו, אך הוא לא היה יכול סתם כך לשדוד אותו, כי בדיוק בשעות הללו שהבחור היה מוביל את הכסף, הרחובות היו הומה אדם, ואם הוא רק ינסה לעשות איזו פעולה, מיד הוא יתפס. מה עשה? בדרך מהחנות לבנק הייתה חנות של חייט. הוא נכנס אל החייט ואמר לו שהוא נשלח מאת עשיר גדול מאוד, להכין בעבורו בגד.

"הגעת למקום הנכון!" אמר החייט, "אני תופר בגדים מאוד מיוחדים לעשירים..." אך 'השליח' הסביר לו כי העשיר לא יוכל להגיע בעצמו אל חנותו של החייט למדידות, משום שהוא עסוק מאוד בענייניו. "אז איך אני אתפור לו בגד?" שאל החייט. "הוא ביקש ממני שכשיעבור בחוץ אדם במידותיו, בגובה וברוחב שלו, אז נכניס אותו ונעשה את המדידות עליו." בסדר גמור", אמר החייט.

הגנב חיכה שהבחור יעבור עם הכסף, ואיך שהוא עבר ליד החנות, אמר הגנב לחייט "הנה! הוא בדיוק במידות שלו..." החייט יצא מהחנות וניגש לבחור, ושאל האם יואיל בטובו להיכנס אל החנות למדידות, בעבור העשיר הגדול?... הבחור הסכים. הוא נכנס אל החנות, והחייט החל להלביש אותו בחליפות שונות מהבדים הכי יקרים... תוך כדי שהוא מודד את החליפות, הוא הניח את המזוודה עם הכסף על הרצפה, ומיד הגנב תפס את המזוודה וברח החוצה! הבחור החל לצעוק: "גנב!!! גנב!!! הוא ניסה לרדוף אחרי, אבל החייט תפס לבחור בידו... אתה לבוש בחליפה שלי, אתה לא יכול לברוח מכאן! תוריד את החליפה שלי!" וכך הגנב ברח לו...

אומר המגיד מדובנא: בחודש אלול מרוויחים מיליונים בכל יום! היצר הרע יודע טוב מאוד שבימים הללו של חודש אלול אפשר להרויח, לא מיליארדים, אלא שנה שלימה! אבל מה הוא יעשה? באלול כולם מפחדים, אפילו דגים שבים רועדים... היאך יצליח? הוא פשוט מלביש לכל אחד חליפה כפי מידותיו - טרדות שונות, עיסוקים משונים, העיקר שיצא מהאווירה של חודש אלול...

'בן אדם מה לך נרדם' - כך אומרים בסליחות - תשמור שלא יגנבו לך את המיליארדים! תשמור שלא יגנבו לך את השנה כולה!!! פנה את לבך לבוראך...

"אקומה נא ואסובבה בעיר" (שיר השירים ג, ב)

על הפסוק זה ביארו המפרשים: שהם הימים שמתחילת חודש אלול עד הושענא רבה הם חמישים ואחד כמנין "נא", וזה ימים של חשבון הנפש והתעוררות לתשובה, והימים האלה מסוגלים יותר ומי שמתחזק בהם ועושה מצוות ומתרחק מהעבירות זה משפיע עליו למשך כל השנה.

וזה מה שאומר הפסוק: "אקומה נא" - אקום ב-נא הימים האלה ואעורר את עצמי לחזור בתשובה, ואח"כ בשאר ימות השנה "ואסובבה בעיר" - אני אוכל להיות רגוע ולעמוד נגד היצר הרע שכבר חיזקתי את עצמי כנגדו, אבל אם "נא בשווקים וברחובות" - שב"נא" הימים האלו אסתובב בשווקים וברחובות ולא אדאג לעורר את עצמי לתשובה, אח"כ במשך כל השנה "אבקשה את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו" - שאהיה רחוק מהשם יתברך ויהיה לי קשה להתקרב אליו.

[דרש יהודה]

תשובה תפילה וצדקה...

דורשי רשומות אמרו, ש"אלול" נוטריקון: "אָנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי" (שיר השירים ו, ג).

"וּמַלְחָה מְנוּחָה אֵישׁ לְרַעְיוֹ וּמִתְנוּחָה לְאַבְיָנִים" (אסתר ט, כב).

והמתבונן יראה שרמזו בו תשובה ותפלה וצדקה, המעבירין את רוע הגזרה באופן הבא: "אני לדודי ודודי לי" - רומז על התשובה שנאמר (ישעיה נט, ב): "כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הֵיוּ מִבְּדֵלִים בֵּינְכֶם לְבֵינֵינוּ, וְכַמָּה מַעֲוֵלָה הַתְּשׁוּבָה שְׁאֵמַשׁ הִיא זֶה מוֹבְדֵל מֵה' אֱלוֹקֵי יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹם הוּא מוֹדֵבֵק בַּהֲשִׁכְנָה (רמב"ם הלכות תשובה פ"ז ה"ז), ויתקיים בו (מלאכי ג, ז): "שׁוּבוּ אֵלַי, וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם" - "אָנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי".

אָת לְבַבְךָ וְאָת לְבַב זְרַעְךָ - רומז לתפילה שהיא עבודה שבלב (מסכת תענית ב).

"אֵישׁ לְרַעְיוֹ וּמִתְנוּחָה לְאַבְיָנִים" - רומז לצדקה, ובשלוש אלה מעבירין את רוע הגזרה.

בברכת התורה רון ברנה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-חודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זרבה בת אטוג'ימי שמואל בן אסתר-נעמה בת אסתר-יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה חרלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה שושנה רייזל בת מינה מיטל בת לילי שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (בן זכר) יובל בן שלומית: אושר בת אורנה חודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מלל

לרפואת:

הרב מאיר טיס בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עזיזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חת: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור חודיה, ושחנה בתות חתן יפה

'חלו נא פני א-ל' (מלאכי א, ט)

כתב החיד"א יש מאה יום בשנה המסוגלים לחזור בתשובה. 50 יום מפסח עד עצרת. ו-50 מראש חודש אלול עד הושענא רבה. לתקן ב' הנוני"ן ("מדבר קדמות" נ, ה). עד יום הושענא רבה מועילה תשובה, כנאמר "חלו נא פני א-ל" - נ"א יום מר"ח אלול עד הושענא רבה שהם ימי סליחה. וגם מניסן עד עצרת 50 ימי תשובה, והם מאה ימים לבטל כח הקליפה הס"מ שהיא ק'. אבל ק"א זה כח קדושה, גימטריה - מיכאל. [וזה ביאור המעשה בפסחים ק'. אוצרות התורה]

מאוצרות הפרשה

בביזנעס, או בכתי הכנסת ובבתי המדרשות?... להיכן רצים יותר? ל"ארור הגבר אשר יבטח באדם" או ל"ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו"?... – אכן עולם הפוך... (א ישיבישעיר חומש)

ועבדך ואמתך והלוי וכו' ושמחת (יביח) פירש רבי יהונתן אייבשיץ, רצונך לדעת שמחה בחיך, אל תסתכל כלפי מעלה, אלא הבט כלפי מטה, כלפי מי שהם קטנים ממך, עניים ממך בחומר, הבט אל "עבדך ואמתך והלוי" ואז "ושמחת לפני ה' אלקיך", תהיה שמח ששפר עליך חלקך. (מדשך ביתך)

עשר תעשר (יד, כב) סיפר הגאון רבי יעקב פוזן שליט"א, כי הזדמן לו להיות יחד עם רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל במעונו של הגאון בעל המנחת יצחק זצ"ל, ושניהם, הוא ורבי אברהם נוהגים לעשר גם מוצרים שבהכשר הבר"צ של העדה החרדית. והנה אם יגיש לפניכם כיבוד, והם יעשרו, תהיה בכך פגיעה בכבודו של המנחת יצחק – ראש בית דין של העדה החרדית. הם היו במבוכה. אך רבי אברהם כדרכו, מצא כבר את הפיתרון. הגאון המנחת יצחק בענותותו נכנס בעצמו לחדר עם מגש ועליו כוסות עם משקה מיץ תפוזים. רבי אברהם רץ לקראתו ולקח את המגש מידו באמרו: כי אין זה כבוד התורה ומדוע שהרב יטרח, כך, הגביה את המגש וזכה במשקה, כדי שיוכל לעשר לכל הדעות (כי אף החמיר לזכות באוכל לפני המעשרות) ובדרכו זו, – עד השולחן שבחדר נענע עוד מעט את המגש, ועל ידי כך נשפך מעט מהכוסות על תחתית המגש ועל מעט משקה זה קרא שם למעשרות, והסיפור הסתיים בלי שאיש הבחין, מלבד שלחש בשניה לרבי יעקב פוזן שהכל מעושר ושהוא חייב לשתות לכבודו של הגר"י ויס. (ת"ח ציין

לירושלמי דמאי פ"ז שב' אמוראים ורקו מאכל אחד לחברו, כדי שיפלו ממנו פירותים ועיי"כ היתה להם אפשרות לעשות קריאת שם בלא שידע בעל הבית שחשדו שאינו מעשר את פירותיו). (ויאמר הנני)

נתן תתן (טו, י)

דורשים חז"ל בספרי (דברים ק"ז): "נתן תתן – אפילו מאה פעמים". שואל ה"קדושת ציון": בפשטות, "נתן תתן" משמע שתי פעמים, ואם רוצה התורה להשמיענו על מאה פעמים, היה צריך לומר זאת בפירושו: 'נתן מאה פעמים? אלא – אומר ה"קדושת ציון" – כאשר אדם רואה אני מרוד, לבו נכמר והוא פותח את כיסו ונותן לו צדקה. באמצעות כמה שקלים הוא משתיק את מצפונו. כאשר יבקשו ממנו לתרום פעם נוספת לעניי ההוא, יפטור עצמו בנימוק: "כבר נתתי"... נמצא אפוא שהאדם הזה לא נתן צדקה מכיון שהתורה מצוה לתת, אלא משום שרצה לרצות את רגשי החמלה שהציפו אותו ורצה להשתיק את מצפונו המיסר. מתי נדע שהוא נתן את הצדקה משום מצות הצדקה? כאשר ישוב ויתן צדקה לאותו עניי בפעם השנייה. הפעם הוא אינו נתן את הצדקה לצורך עצמו, אלא משום צווי ה'. אומרת התורה: אם "נתן" – פעם אחת, ו"נתן" – פעם שנייה, בכך אתה מעיד על עצמך שנתניה שלך היתה לשם מצות צדקה, לכן "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך" – שתוכל לתת מאה פעמים. בזכות מה באה הברכה? בזכות ההתאמצות לשוב ולתת פעם שנייה. (רבי גואל אלקריף שליט"א – הגדת שש באמרתך)

אלול – הזדמנות של פעם בשנה!

בעמדנו בתחלת חודש אלול, עלינו לדעת כי פעם בשנה ניתנת האפשרות להשתנות. כאותו אדם העומד למרגלותיו של בנין רב קומות, וברצונו להגיע במהירות מעלה. לצורך כך נדרש זמן רב, לטפס בגרמי המדרגות קומה אחר קומה, ביזע וביגיעה. אך באפשרותו – בלחיצת כפתור, להכנס אל המעלית וזו תביאו אל יעדו במהירות רבה. ה"אלול" – כמעלית הוא. מעניקים לך יכולת לעלות ולהעפיל, לעשות שינוי כביר. וזו הזדמנות חד שנתית.

האדמו"ר מסלונים זצ"ל בעל ה"נתיבות שלום" סיפר מעשה שארע עמו: בצעירותו ישן פעם וחלם שהנה הוא עומד במוצאי שמחת תורה. ההכרה הכתה בו והוא תפס את עצמו – היכן הייתי? ימים גדולים כאלו עברו אלי, ימים אשר בנקל אפשר להשיג בהם ולהגיע לכל המדרגות הנשגבות, לשאיפות הנעלות, לקרבת אלקים גדולה ועצומה, כיצד לא נצלתים?! יסר עצמו וירב הצער מאוד. וייקץ – והנה חלום... והוא – בראש חודש אלול. רב היה האושר אשר גאה בלבו. אף אנו עומדים כעת בראש חודש אלול. הקב"ה אוהב בנו ואומר – בואו וקחו את המתנות הנשגבות שהכנתי עבורכם בימים אלו. הכינו דרככם, סלו סלו, "בנים אתם לה' אלקיכם!" נבוא אם כן, שלב אחר שלב, נשיל מעלינו את בגדי החולין, את בלויי הסחבות, כי אין לבוא אל המלך בלבוש שק. בואו ונתקרב לבורא עולם, בואו ונשובה אל ארמונו של מלך, להיות באמת נסיכים כראוי לנו, בנים אהובים אצל מלכו של עולם. ועל הצעה שכזו, כלום אפשר לותר?! (רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א, דורש טוב)

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (יא, כו)

הסבא ר' יז'ל מנובהרדוק שאל פעם את תלמידיו: אם יספרו לכם שבעיר אחת יש שני אדמו"רים, אדמו"ר אחד נותן 'ברכות', והברכות שלו תמיד מתקיימות במלואן, ואילו האדמו"ר השני נותן קללות, וגם הם תמיד מתקיימות במלואן, איך לדעתכם נראית אותה עיר? כמובן שאצל האדמו"ר שנותן ברכות תמיד יש תור... בכל העולם מגיעים אליו בכדי לקבל את ברכתו, בכל יום יוצאים במיוחד עשרות רכבות ומטוסים של אנשים הבאים להתברך מפי אותו אדמו"ר, ואילו האדמו"ר המקלל כולם בורחים ממנו כמטחוי קשת...

ואז פנה אליהם הסבא' ושאל: אם כן מדוע במציאות אנו רואים את ההיפך הגמור, אנו עדים למחזה – שאצל האדמו"ר המקלל יש תור ארוך, אלפים צובאים על שעריו... ואילו אצל האדמו"ר המברך כמעט ואין אנשים?... התלמידים לא הבינו את כוונת הסבא', והסבא' המשיך ופירש את דבריו: הלא אנחנו יודעים שכל דברי הנביאים הם אמת וצדק, ומה אומר הנביא?... "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו"... זהו האדמו"ר המחלק ברכות... – הקב"ה מבטח: מי שיאמין בי אני אדאג לצרכיו! הקב"ה מברך אותי! ומנגד האדמו"ר הנותן קללות הם דברי הנביא "ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו"... נו, איפה יש תור ארוך יותר? בעסקים,

אֵלֶּזְנֹת

לְשֵׁמֶן עֵבֶת

פְּרֶשֶׁת רְצָה

כ"ס ז', ע"א י"ו קנ"א

בת יומא, ובזוה יצא ידי מנהג אכילת מאכלי חלב. ואמר שמי שלא נזהר באסור בשר בחלב ביותר יש לו חלומות והרהורים רעים (לקוטי שושנים' פרשת משפטים).

זהירות מיחדת בבשר וחלב

לא תבשל גדי בחלב אמו (יד, כא).

פעם אחת דבר הרה"ק רבי יעקב יהודה מנאדרזין זיע"א, בעל 'ישרש יעקב', מהענין שצריך כל אחד לקח לו מצות עשה ולא תעשה לקיים בכל תכליתם. והיה נראה ממנו אז שהוא לקח לו הלא תעשה של בשר בחלב והעשה של צדקה. והנה בבשר בחלב היה להפליא, כי אם לא לבד שלא אכל בתוך המעט לעת ההוא, כי אם אף ביום שאכל חלב היה הרחקה מאד, כי מהבבוק י"ש ששתה ממנו לבשר לא שתה ממנו לחלב, והיה לו מלבוש מיחד לחלב, ומטפחי האף מסמנין לחלב, ו'פידילע' מיחד וכל פלי שתית טאטין וציגארין, ועוד הרחקות יתרות.

כשמשוה רבנו ירד מגן עדן לעולם הזה

ספר הרה"ק רבי יעקב מפשווערסק זיע"א בשם חותנו הרה"ק רבי איציקל מפשווערסק זיע"א שספר בשם הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א שפעם אחת כשמשוה רבנו היה בגן עדן, רצה משה רבנו לראות אם כלל ישראל שומרין תורתו, וירד לזה העולם והלך לאיזה רב וראה היאך הרבנית שואלת מהרב מהו הדין אם חתיכת בשר נגע בכלים של חלב וכו'. ושם משה רבנו מאד שכלל ישראל שומרין תורתו כל כף, דהא הוא אמר בהתורה לא תבשל גדי בחלב אמו והם מדקדקין אפלו על נגיעה ('עצי ארוזים' עמוד תז).

וספר רב אחד, שהזכירו לפני הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א, וספר לו שהרופאים מצוים לו דוקא שיאכל מאכלי חלב והוא מחמיר מאד בזה. והשיב לו: לחוות דעי עליו אין בכחי, אולם תבקשו למעני שישב בית דין של עשרה והמה יתירו לו (בנו הרה"ק רבי חיים מנאדרזין זיע"א, הקדמה לספר 'ישרש יעקב').

במדת הרחמים

פעם אחת הביאו לפני הרה"ק רבי אברהם יהושע פריינד מנאסאד זיע"א לאחר חצות מעט 'קאווע' [קפה] לשתות, וימאן לקבל באמרו שעדין לא עברו שש שעות מזמן הסעודה שלפניה. וכאשר אמרו לו שהסעודה שלפניה היתה בלי בשר, הינו פארווע בכלי בשר, ואם כן אינו מחיב על פי הדין להמתין ו'שעות, השיב: הלא ידעתם שהעולם אינו מתקיים על הדין רק במדת הרחמים ('הדרת קודש' עמוד 06).

מי שלא נזהר יש לו חלומות והרהורים רעים

הרה"ק רבי משה צבי מסוואראן זיע"א היה מחמיר לנפשיה במאד בענין בשר בחלב, וקיים בעצמו עובדא דאבוה דמר עוקבא (חולין קה). כי הוי אכיל האינדא לא הוי אכיל גבינה עד למחר כי השתא, זולת בחג השבועות שמונהג ישראל הוא לאכל בו מאכלי חלב ושוב לאכל בשר בסעודת היום, כדאיתא ברמ"א (שו"ע או"ח סי' תצד ס"ג) שנהג לשתות תה קדם תפלת שחרית ולערב את הספר עם כפית חלבית שאינה

בטול ברב

אפיקורס אחד שאל את הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א: האם מתר לי לשים רטיה

להם דוקא בשר בחלב. וגם אנחנו בחג השבועות התירו לנו חז"ל שלא להמתין אחר הגבינה השעור כמו בשאר ימות השנה.

ובאר: ולא כן המלאכים שכח בידם לעשות היחוד אמת גמור למטה כמו למעלה, ולכן לא היו צריכין לשאב דוקא מלמעלה לכן אכלו בשר בחלב. וזה הטעם שהתירו לנו בחג השבועות לאכל אחר גבינה בלא המתנת שעור מחמת שאז הוא שעת מתן תורה הקדושה ואנו מראים עצמנו שאנו דגמת המלאכים בשעת מתן תורה על ידי התורה. רק לזה לפעל השפעות צריך צדיק גמור ושלם שעל ידי אכילתו ביחודים יפעל השפעות ביחודים. אבל כל זמן שאדם אין שלם בצדקותיו ועדין הוא רך כגדי לפעמים תחזק ולפעמים תחלש ביראתו, לזה אין ראוייה לילך במעלות קדושים לעשות יחודים. וזה שאמר הפתוב 'לא תבשל גדי בחלב אמו', פרוש, כל זמן שאתה רך וחלש בצדקותיך כגדי אסור לך לבשל, דהינו להמשיך השפעות מעולמות העליונים על ידי יחודים. וזהו 'בחלב', רמז להשפעה כנ"ל. 'אמו', רמז לעולמות העליונים הנקרא 'אם' לעולם התחתון.

וזהו שאמרו חז"ל (סנהדרין ד.) דרך בשול אסרה תורה, דהמאכל שלא נגמר לאכילה צריך בשול עד שיבשל כל צרכו שיהיה ראוי לאכילה, וכמו כן האדם שעדין לא נגמר בצדקו נקרא על שם בשול כל זמן שהוא, מחמת שעדין צריך לבשול וגמר. ואמרו חז"ל 'דרך', רצה לומר כל זמן שהוא במדרגת בשול אסרה תורה כנ"ל לעסק ביחודים.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

מרוחה בחמאה על מכתת האם אין בו משום בשר בחלב. השיבו: המתן עד שתהיה המפה נפוחה וגדולה ותבטל החמאה בשמים ('אמירה יפה' אות ריז).

שש שעות אחר אכילת גבינה

ספר הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זיע"א שאביו הקדוש בעל קדשת יום טוב זיע"א היה נוהג להחמיר שלא לאכל בשר עד ו' שעות אחר אכילת גבינה, אפלו רפה. וכן נהג אחריו רבנו ה'דברי יואל'. ואף בחג השבועות שהמנהג לאכל מאכלי חלב היה טועם מעט רק מהעסה שבקצה ה'קרעפל' ולא מהגבינה שבתוכו, לפי שאחר זה היה צריכין לאכל בשר בסעודת היום (מושיען של ישראל' ח"ג עמ' 421).

שלא לערב העליונים והתחתונים

בפרשת השבוע, פרשת ראה, נאמר (דברים יד כא) 'לא תבשל גדי בחלב אמו'. ושרש הענין בדרך החסידות באר לנו הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א בספרו 'נעם אלימלך' (פרשת משפטים): ויש לומר, כי בשר רומז לגשמיות, ועל ידי שהצדיק אוכל הגשמיות ביחודים הוא שואב השפעות מעולמות העליונים. על דרך שאמרו חז"ל (בכורות ו:): באשה, דם נעפר ונעשה חלב, כמו כן הצדיק באכילתו, אכילתו נעשה חלב, דהינו השפעה נקרא על שם חלב. ומחמת שאין בנו כח לעשות היחוד למטה לכן צוה השם יתברך שלא לאכל בשר בחלב כדי שלא לערב מה ששייך למעלה עם מה שלמטה.

ובזה פרש ה'נעם אלימלך': למה נאסר לנו בשר בחלב, והמלאכים כשהיו אצל אברהם אבינו עליו השלום נתן

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֶפְנוֹת - נושא פרסים
איזו מצות לא תעשה מזכרת
בפרשה זו ופעמים נוספות בספר
שמות, באותן חמש מלים בדיוק?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת שלח:

ש. למי קורא ה' בפרשה זו "עבדי"?

ת. ה' יתברך, קורא לכלב בן יפונה "עבדי" - ועבדי כלב עקב היתה ריח אחרת עמו (במדבר יד כד).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת שלח:

ה' מ. אלתר מבני ברק.

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא גועינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' זב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

ראה

בהשקפה ראשונה

פרשה ופירושה

מאמרי השקפה. מוסר והנהגות

לקט פירושים על פרשת השבוע

כאשר שכן רבי ישראל סלנטר זצ"ל בעיד ממל, עמל ויגע לתקן שם בית המוסר לבעלי-בתים, וגם דיבר פעמים רבות בענין זה. פעם אחת בא לפניו אחד ממשכילי המקום ששמע את דברי רבי ישראל בגודל נחיצות התורה והמוסר להכשרת האדם ותיקונו, ואמר לו: רבי, דבריך טובים ונכונים, אין חולק על כך. אולם כל זה היה בימי קדם וימי הביניים בהיות העמים במצב פרימיטיבי, רחוקים מהשכלה ומדע. אבל עכשיו במאה התשע עשרה, בדור הציביליזציה וההמוניות, ההשכלה וההתקדמות, כשהעמים התעלו והקימו מתוכם חכמים גדלים הלא למותר היא תורת המוסר הנושנה. ורבי ישראל סלנטר זצ"ל (נפטר בשנת תרמ"ו) ענהו במתק לשונו: אדוני, כל יתהלל כל כך במאה התשע עשרה, דוקא היא, המאה התשע עשרה עוד תראנו לדעת כי בשום אופן לא תוכלנה הציביליזציה והתרבות האנושית למלא את מקום התורה. ואם לא תספיק המאה התשע עשרה להוכיח דיה, עוד תבוא המאה העשרים ותוכיח גלוי לכל כי האדם בלי תורה ומוסר הוא פרע יער. וההתקדמות עצמה תהפוך לו לדועף ומשחית. (קודש ישראל)

את-הברכה אשר תשמעו... והקללה אם-לא תשמעו אל-מצות ה' אלוקים: בברכה כתוב "אשר תשמעו" ואילו בקללה כתוב "אם לא תשמעו", אומר על כך רבי ישראל מסלנט זצ"ל שזה בא ללמד שיש חילוק עצום בין הברכה לקללה, כי הברכה ניתנת מראש, שכל מי שמבקש לקיים רצון הבורא יתברך לשמור תורה ומצוות מיד הוא מקבל עזר וסיוע וברכות כמקדמה, וזוהי גם הכוונה, "את הברכה אשר תשמעו", היינו תהיה לכם ברכה בכדי שתשמעו ותשמרו את המצוות, מה שאין כן בקללה, אין היא ניתנת מראש, אלא באה רק כתוצאה מעבירות, אם לא תשמעו חלילה (לבוש יוסף)

מתוך מכתב שנשלח לבניו של רבי משה מרדכי שולוינגר זצ"ל: "כ"ב אלול תש"ע "לכבוד משפחת הגאון רבי מ.מ. שולוינגר זצוק"ל" לפני כשש שנים התגלגל בחסדי שמים לידי מאמר של אביכם הצדיק במעלתה של תורה וידיעתה, בשם "והוי שקוד ללמוד תורה". אינני זוכר בדיוק את הדברים שנאמרו שם, אולם ניצוצות של אש שיקדו מתוכה הבעירו בלבי תשוקה גדולה שלא להסתפק במועט בידיעת התורה אלא לרצות לשלוט בכולה. המאמר של שנאמר בהתלהבות על ערך ידיעה ושלטיה בתורה כולה בלא לוותר על אף גורם קשה או סוגיות שלא רגילים ללמוד בסדר הלמוד הישיבתי ובכוללים, הבעיר אצלי רצון עז לעבור על כל חלקי התורה ולדעת אותם. מיד לאחר סיום קריאת המאמר התחלתי את לימוד הש"ס מתחילתו, וקבעתי לי זמן קבוע שפגיו מסדרי הכולל, ומכח אותה הבערה שהבעיר בי אביכם זצוק"ל וכיתי לסיים בשבוע שעבר לראשונה את כל הש"ס. בסיום שנקרך סיפרתי לנוכחים על כך ועל תשוקתי במשך כל השנים שבים הסיום אתקשר לאביכם להודות לו על שזכיתי להגיע ליום גדול זה, אולם לצערי הדבר נודע לו ב"ישיבה של מעלה" שאליה עלה שבועיים קודם לכן, וזכות היא בשבילי לסיים את הש"ס לעילוי נשמתו. "בשחוני שאותה הבערה שהבעיר בי ובעוד רבבות עמלי תורה תמשיך לבעור בליבם, וזכות זו תעמוד לו עד עולם. "הכותב לכבוד אביכם... (רבי משה מרדכי)

בנים אתם לה' אלוקים סיפר רבי יעקב ניימן זצ"ל: פעם אחת נכנסתי בשבת קודש אל רבי משה רוזנשטיין זצ"ל, המשגיח של ישיבת לומז'ה, וראיתי שהוא בוחן בחומש ילד מה'תלמוד תורה". כאשר שאלתי את הרב, בנו של מי הוא הילד הזה? לחש לי באוזני לתדהמתי: "הוא ילד של הקב"ה!" משראה שאני מתפלל על שלא השיב לי על שאלתי, הוסיף ואמר: "אילו הייתי אומר לך שהוא בנו של ר' חיים או של ר' משה היית יודע מי הוא הילד, ואם אני אומר לך שהוא של הקב"ה איך יודע של מי הוא?" דברים אלה, אומר רבי יעקב ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר", מתווים דרך לכל ראש ישיבה, מורה, מחנך ומדריך, המרביצים תורה בילדי ישראל ועוסקים בחינוכם. כשם שכל יהודי צריך לקיים "שויתי ה' לנגדי תמיד" כך צריך גם המחנך להעלות כנגדו תמיד את היריעה שהוא מלמד תורה לילדיו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. גישה כזו של "בנים אתם לה' אלוקים" תעניק למלמד סבלנות ותשומת לב שונה לחלוטין, מאחר שללמד את בן המלך הוא ענין אחר. (לקוט לקח טוב)

היה זה בחודש אלול שנת תשכ"ח. רבי אליהו לופיאן זצ"ל הוזמן לישיבת "קמניץ" לשאת שיחת מוסר. את דבריו מיקד על מידות. בין יתר דבריו סיפר שהוא נזכר שלפני כ-50 שנה בזמן שהיה בוורשא (פולין) קרא סיפור שהרשימו מאד ואשר הופיע באחד מעיתוני התקופה. וזה הסיפור: בעל-כלב אילף את כלבו ושלה אותו מדי בוקר עם סל למכולת. בתוך הסל היה פתק ובו רשימת מצרכים. הכלב הנאמן ביצע את שליחותו ושב אל אדונו. כך היה מדי יום ביומו. בבוקרו של יום אחד שב אל אדונו, אך הסל הכיל לחמניה אחת פחות. לתומו, חשב בעל-הבית שאך מקרה הוא. אך הדבר חזר על עצמו. במקום חמש לחמניות חזר הכלב רק עם ארבע. פנה בעל-הכלב לבעל-המכולת בטרונאי, אך זה האחרון השיבו: מה אעשה, לא שינית מאומה! שם אני בסל חמש לחמניות. התעלומה גברה והלכה. החליטו שניהם לעקוב אחרי הכלב ולבדוק פשרם של דברים. ואמנם התעלומה נתחוררה. הכלב החל לשנות את מסלולו הקבוע ובוחר לו מסלול העובר דרך גינה צדדית בעיר. לתדהמתם כי רבה, באמצע הדרך ניגש הכלב אל כלב אחר ששהה במקום, כלב פצוע, בעל רגל שבורה שבקושי מצליח ללכת. משהגיע אליו, הוציא לו לחמניה מן הסל, והמשיך הלאה בדרכו אל אדונו! בשלב זה של סיפור הדברים, דפק רבי אליהו על השולחן והרעים בקולו: "הם (בעל-החיים) לא חייבים בחסד! הדבר טבוע בהם! - אבל אנתונו?..." (ר' אליהו)

עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר "עשר בשביל שתחשער". (תענית ט, א). בטעם סגולת הצדקה להעשיר את בעליה, אמר רבי שמעון שקופ זצ"ל: כל שפע חומרי או רוחני היורד לעולם, ניתן בעצם לכלל האומה הישראלית, ואילו האדם היחיד אינו אלא גזר הממונה על חלקו לנצל לטובת הכלל. דרכו של עולם הוא, שהממונה על אוצר הממשלה, אם ממלא תפקידו בנאמנות על אוצר קטן, מעלים אותו למשרה בכירה, לשמור על אוצר גדול, אף אם לא יצטיין במעלות אחרות אלא בזו בלבד. כמו כן להיפך, אם מועל בתפקידו, לא ויעילו לו כל מעלותיו האחרות, והוא יוסר ממשמתו. כך באוצרות שמים הניתנים לאדם, אשר אם ממלא תפקיד הגזרות שלו נאמנה, ומעשר כספו כראוי, מעלים אותו בדרגה, על ידי שיתעשר ויתמנה על אוצר גדול יותר. זאת למען ימשיך לעשות רצון הבורא ולהטיב עם הכלל. ואף בקנייני החכמה והדעת קיים כלל זה, אומר רבי שמעון שקופ, שכל אדם אינו אלא גזר על כשרונותיו וכוחותיו המיוחדים לו. לפיכך, אם יקדיש אדם מזמנו, ויואל לתרום מסגולתו ומחכמתו לכלל, ללמד תורה למי שראוי ללמד, או אז יזכה להתעלות למשרה רמה עוד יותר. לפי זה, מה שאמרו "מתלמידי יותר מכולם", הרי מלבד הסגולה הטבעית שבדבר, יש בזה משום כח הצדקה והמעשר הרוחני. וכשם שמעשר כספים מעשיר את האדם, והעני הוא הגורם לכך, כך המעשר הרוחני מעשיר ברוחניות, ומתקיים בו "מתלמידי יותר מכולם". (פנינים משולחן נבוה)

וְכִי־יִרְדֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאוֹתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם: אחרי שנאמר "וכי ירבה ממך הדרך", למה נכפל "כי ירחק ממך המקום"? אמנם יודע, שהמתאווה לאיזה דבר נשמי להשיגו, הרי הטרחה הגדולה ביותר אינה קשה עבורו, למען ישיג תאותו. לא כן אם הדבר אינו אהוב עליו, אזי ההתאמצות הייותר קלה למשא ולעול תחשב לו. ולכן העובד את ה' מאהבה, לא ירגיש כל עמל בעשיית מצוה מהמצוות. מה שאין כן האיש אשר ה' רחוק ממנו, הרי אף המצוה הקלה קשה היא עליו מאד. וזה כונת הכתוב, כאשר תרגיש "כי ירבה ממך הדרך" ולא תוכל לשאת המעשר לירושלים, והוא עליך לעול ולמשא כבד מזה תבין ותדע "כי ירחק ממך המקום", היינו יען כי השי"ת שהוא מקומו של עולם, הוא רחוק ממך, ולכן הדבר עליך כמשא וכעול.

(ציצים ופרחים בשם האלשיך הק')

סיפור מההפטרה

שמעון דבר ה' הַחֲרָדִים אֶל דָּבָרוֹ. כאשר בן חושא והולך בדרך עקלקלות, אזי כל זמן שהאב רואה שאם ייסרו בשושים יישיב הבן את דרכו - הוא בוודאי מייסרו מתוקף רחמנותו עליו. אולם אם כבר תעה בדרכו בחיים באופן שאפסה התקווה ממנו - מדוע יכהו חנם ללא תועלת. וכך הוא - גם בהנהגת ה' עם עם ישראל. פעמים שייסורים מעוררים את העם לשוב בתשובה. הייסורים איפוא הם מצד הרחמים, כמעידים שעוד לא אבדה התקווה. אולם אם העם יהיה, חלילה, במצב ירוד שאין עוד מה לקוות ממנו - אין מקום עוד לייסורים שהם בעצם מידת הרחמים. דברים אלה אמר רבי אליהו לופיאן זצ"ל בשיחה מיוחדת שנשא בפני קבוצות תלמידים בישיבה שמוצאם מארצות הברית. בקרב אותם בחורים היו כאלה שנטו לחזור לארצה"ב בתום תקופת לימודים קצרה בישיבה על 'מנת להמשיך ללמוד שם במוסדות שבהם היה חשש שיתרחקו מתורה ויראת שמים. ברצותו להעמידם על חומרת הצעד של פרישה ממקום תורה למקום שבו צפויה להם ירידה רוחנית, סיים רבי אליהו לופיאן דבריו באומרו: "לאור הדברים דלעיל, אל תתמהו אם רואים אתם שחברים שלכם לומדים באותם קולג'ים ואינם נעששים על כך מן השמים. הסיבה לכך היא שמהם כבר אין מה לקוות, הם כבר נאבדו, רחמנא ליצילן. אולם אתם שזכיתם ללמוד כאן בישיבה הקדושה, הנכם עומדים במצב שאם תלכו חלילה ללמוד שם, תיעששו. ודעו זאת היטב שאם תלכו לשם לא יניחו לכם מן השמים בשום אופן; נתון יתנו לכם מכות נאמנות! דברים אלה אמר בקול רם ובהתעוררות גדולה. מוסף ומספר אחד הנוכחים: נודעתי מאד מהדברים הנוראים, ואמרת לנפשי, אין ספק שכף רגלי לא תדרוך באותם מקומות. אך מה אשיב לאמי כאשר תדרוש ממני לעזוב את הישיבה וללכת ללמוד בקולג', ובמיוחד שהבטחתי לה טרם לכתה לישיבה שאשלים לימודי בקולג'. כעבור ימים אחדים נכנסתי אל רבי אליהו לופיאן ביחידות ושאלתי אותו מה אעשה כדי לשכך את כעסה של אמי כאשר אומר לה שאיני הולך לקולג'. פנה אלי רבי אליהו לופיאן בפנים שוחקות ואמר לי: "כך תאמר לה: אמא יקרה, אני מתפלל ומקוה לה' יתברך שתאריכי ימים. ואז, לאחר מאה ועשרים שנה, שם בעולם האמת הרי מקבלים את עיקר הנחת שאדם רוצה בו - לנצח, ואז תקבלי ממני הרבה נחת". הוסיף רבי אליהו לופיאן וסיפר: הרבנית שלי ע"ה ענתה כך בזמן המלחמה העולמית הראשונה, כאשר ממש רעבנו ללחם, וכל השכנים מסביב שלחו לקרוא לבניהם ללמוד בישיבות לצוות עליהם להפסיק את לימודיהם כדי שיוכלו לצאת ולהשתכר, לשבור את רעבון בתיהם. לנו היו אז תשעה בנים, כולם למדו בישיבות הקדושות, והרבנית שלי ע"ה לא רצתה בשום אופן שיעזבו את הישיבה ח"ו אפילו לא לשעה אחת. השכנות שראו את מצב הרעב ששרר בביתנו, פנו לאשתי ואמרו לה: "מדוע הנכם מתייסרים כל כך? קראי לשניים או שלושה מבניך שיבואו וישאו מעט בעול הפרנסה!" ענתה להם הרבנית בעוז ואמרה: "עכשיו איני רוצה שהבנים יעזרו לי, מכיוון שיבואו וזמן אשר בו אהיה מוכרחה לקבל את עזרתם - בעולם האמת. זו הסיבה מדוע אני עומדת על כך שישארו כעת בישיבה, כדי שיוכלו לעזור לי אז כאשר אודקק לעזרתם!". ואמנם, סיים רבי אליהו לופיאן, "כאשר נפטרה הייתי אני העשירי למנין שהלך על קברה, ולמדו משניות ואמרו קדיש אחריה, ובוודאי יש לה כעת הרבה נחת מבניה". הוסיף הבחור האמריקני שכיום הוא תלמיד-חכם מופלג: "אומר את האמת, יצאתי אז מלפני רבי אליהו לופיאן בדאגה ולא נחה דעתי בזה. חשבתי לעצמי שרבי אליהו אינו מכיר את אנשי ארצות-הברית, שכן היה ברור לי שאמי לא תתפעל מדברים אלה. אולם ראה זה פלא, כאשר באתי אליה ואמרת לה את דברי רבי אליהו לופיאן ראיתי מיד עלי-פי תגובתה שהדברים הרשימו אותה. ומאז אין לי שום טרדה בנושא הזה וממשיך אני לשבת באהלה של תורה באין מפריע. כה יעורני ה', לשבת באהלה של תורה כל ימי חיי!" (ר' אליהו-תלדות חייו של רבי אליהו לופיאן זצ"ל)

ועל הכל...

"פרפראות"

האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל בשיחותיו, סיפר על אודות אחד שהיה מתגאה במעלותיו עד שבני אדם נתרחקו ממנו ולא רצו להשתדך אתו, בצד לו פנה אל שדכן אחד, לחקור מפיו סיבת הדבר שכל כך מתקשה למצוא את זיווגו, נענה לו השדכן: יש עליך שמועות, שאתה בעל גאווה: הלך ופרש לפינתו ובמשך שבוע ימים התעמק ולמד בספרי מוסר, על מעלת הענוה. לאחר מכן חזר אל השדכן, וצהלתו בפניו, עכשיו אתה יכול לחזור ולהציע אותי שוב אצל אנשים מכובדים, כי הנני "כליל המעלות" מאחר שגם זכיתי למידת הענוה: (מסילות הנביאים)

"ענין של טעם"

והטעם שאין מברכין בא"י אמ"ה אקב"ו על קריאת שמע כמו בשאר מצות, מפני שענין הברכות כולם הוא לקבל עול מלכות שמים עלינו כדאמר"י בפרק כיצד מברכין, שכל ברכה שאין בה הזכרת השם, ומלכות, אינה ברכה. ופסוק שמע יש בו הזכרת השם, וגם כן הוא נחשב כמו מלכות, כדאייתא ברי"ה והרי הוא חשוב כברכה. (אבודרהם)

"מפי כתבם"

מעשים חיצוניים אם כי ערכם רב מאד להשפיע גם על הפנימיות. אבל זה הכל כשהם נעשים בכוונה זאת, אבל כשנעשים רק כמצות אנשים מלומדה, ולא משפיעים על הפנימיות, אז הרינו משולים כאותו איש מעיירה קטנה שבא לעיר גדולה וראה פתאום ברחוב איש רץ ותוקע בחצוצרה, לא הבין האיש מהעיריה על מה ולמה תוקעים בחצוצרה ושאל עובר אורח, העובר אורח שמהר מאד לא היה לו סבלנות להסביר לו באריכות, והסביר לו בקיצור כי יש שריפה בעיר, כונתו היתה כי על ידי תקיעת החצוצרה מקבצים את כל המכבי אש המתנדבים, שיוצאים כולם ביחד למוקד השריפה, ומשתדלים לכבות אותה בכל האמצעים שברשותם, אבל כל זה לא הוסבר לאיש מהעיריה, על כן חשב הוא שוויה המצאה חדשה שנתחדשה כעת שאם יש שריפה בעיר ותוקעים בחצוצרה השריפה ניכבת מאליה. מה עשה האיש התמים הזה שמח מאד וחשב שיפתיע את בני העיריה שלו, רץ מהר לחנות ממול וביקש לקנות חצוצרה בדיוק כזאת, כמו שהאדם שרץ כעת ברחוב ותקע איתה, וכמו ש שמכרו לו בחפץ לב. והוא מיהר לעיירה שלו עם החצוצרה אסף את כל בני העיריה, וסיפר להם את כל הסיפור, ויתמחו האנשים איש אל רעהו וכולם שמחו מאד. והוא בגודל התלהבותו אמר להם הנה נעשה תיקף נסיון ותראו איך שאצליה, לקח כמה גלונים בניזין עם גפרורים ורץ לבתי העיריה שכולם היו מעץ ותבן וקש. שפך את הגלונים הנה והנה הדליק גפרור אחד והנה כל העיריה ברע, כל הגולה לפניו כמדורות אש. והוא נעמד לתקוע עם החצוצרה שלו תקע ותקע לעיני כל האנשים, וכמו ששכעבור עשרה רגעים לא היה ניכר שפעם עמדה כאן עיירה. אף אנחנו תמימים כמו האיש ההוא, אומרים לנו לתקוע בשופר באלול. ואנחנו חושבים שעל ידי זה התקיעה, כבר תבוא הגאולה, אבל בינתיים מציתים אנחנו מעט "אש" מחלוקת, מכאן, מעט "אש" לשון הרע מכאן, מעט רכילות מכאן, עד שכל הגולה לפנינו כמדורות אש, ואנחנו עומדים תוקעים ותוקעים. לא לזה היתה כונת רבותינו שהורו לנו לתקוע באלול. כוונתם היתה שעל ידי התקיעה נתעורר כולנו ביחד לכבות את האישים האלה, אבל לא שנסתפק בתקיעה בעלמא כמו היהודי ההוא מהעיריה. (דרוש דרשיבי שריה דבליצקי זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אדם שקיבל דבר מאכל, ומותר לו לאכול את אותו מאכל רק בשבת, ולא ביום חול?

תשובה: אם שלחו לו דבר מאכל שיאכלנו בשבת, לא יאכלנו בחול, כן כתב ב"ספר חסידים"... (משנה ברורה סימן רמ"ב סעיף א')

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

באמצעות הגדרים, יהיו הדברים נשמרים בשלימות. (אור החיים)
אדם מתהלך עם עצמו שבעים שנה ואינו מכיר את עצמו. (רבי ישראל סלנט)
החכם כשטועה מאשים את עצמו, והכסיל שטועה מאשים את זולתו. (חיי המוסר)

{ אז נדברו }

פרשת ראה תשפ"ב | גליון מס': 571

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

אחר מטתו של הכהן הגדול מרן חכם שלום כהן זיע"א...

יתומים היינו ואין אב... מרן חכם שלום כהן... הכהן הגדול מאחיו שהייתה דירתו קבועה בלשכת כהן גדול סמוך ונראה לבית מקדשנו נסתלק לבית עולמו... אפילו רוצחי הנפש בשגגה שהותר להם כעת לצאת מעיר מקלטם... גם הם מוחים דמעה ואינם שמחים לשוב לשבת בארץ... כי הורם הנזר הוסרה מצנפת ובפטיטרתו של הכהן הגדול ערבה כל שמחה... אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים... ישיבת פורת יוסף הממוקמת מול שריד בית מקדשנו נדמית כלשכת הגזית... וחכם שלום היה ככהן הגדול אשר נושא את כפיו ומאציל מברכותיו באהבה כלולה על כלל ישראל... והנה כעת... וידום אהרן!!! ומעת שחסרנו כל אלה אין לנו לא כהן ולא מזבח שיכפר בעדנו... אבל מיתת צדיקים שמכפרת על ישראל כקרבן... את זה שיגרנו השבוע למרומים...

בשעת חימום זו עדיין לא נמצאו המילים לנסות להקיף את גודל האבידה... לכן לבנתיים אגש מזוית ממש צדדית... ואני רוצה להקדיש כמה שורות דווקא לאשכנזים שבינינו... סו"ס בתור אשכנזי אני מרשה לעצמי לפנות לחברי האשכנזים שרוצים לאחוז בקצה חוט בגודל האבידה בהסתלקות גדול הזור של בני ספרד...

אז לצורך העניין... תרשו לי לרגע לדבר בשפה שאשכנזים מבינים... בא נוריד כפפות ונניח דברים על השלחן כמות שהם... בינינו... עד לא מכבר עויילם הישיבית ועויילם התיירה היה נחלתם הפרטית והבלעדית של הליטאים... תמיד ידענו שכן תיירה זה אחד שגדל בעויילם הישיבית... ש-מה זה עויילם הישיבית??? הישיבות "שלנו" של האשכנזים... **אז זהו!!!** שאל תשאל... אני רוצה לגלות לך סוד... בשקט בשקט... מתחת האף שלנו... צמח לו עולם ישיבות ספרדי ענק... עשרות ישיבות ספרדיות של בני תורה מופלגים ולמדנים שלמרבה האבסורד הם מסתדרים בלעדנו... הם פשוט חמקו לנו מבין האצבעות... הם הוכיחו שאפשר להיות בני **תורה** גם אם הם לא קיבלו את האישור של הבני **תייירה**... ואני יודע שיש כאלו שפשוט לא מבינים על מה אני מדבר... מה... יש כזה דבר בכלל??? מה... באמת יש היום ישיבות ספרדיות שיושבים שם מאות רבות של בני ישיבה מתמידים ולמדנים??? איפה... לא ראיתי אותם מעולם... לא שמעתי שיש כזה דבר...

אז הנה!!! זו בדיוק הנקודה!!! זה בדיוק המאפיין של בן תורה ספרדי קלאסי... וזה בדיוק מה שהנחיל מרן חכם שלום כהן זיע"א לרבבות תלמידיו... שאפשר להיות בן תורה גם בלי לעשות רעש ואפשר להיות תלמיד מובהק וכוננו למרן ראש הישיבה בלי צורך לשווק אותו ולקבל את ההסכמה של כככל בני הגולה...

לפעמים כשיותר מידי מתעקשים להשתמש במונחים מסוג רבם של **כככל** בני הגולה... זה נשמע כאילו שיש פה שדואג לוודא שככל בני הגולה יתנו את אישורם שאכן זה מרן וזה ראש הישיבה ורק כשהשיווק הצליח אז גם הוא משתכנע שזה אכן כך... אז זהו שלא!!! בני תורה הספרדים הוכיחו שמרן ראש הישיבה זה משהו שיכול להגיע בשקט ובצניעות... צמח לו עולם שלם של בני תורה מובהקים לדרכו של מרן ראש הישיבה זצוק"ל והם עשו את זה בלעדנו... הם לא טרחו להכניס גם לאשכנזים בראש שגם הם נחשבים בני תיירה וגם להם יש מרן ראש הישיבה ענק בתורה... הוכח שאפשר לעשות זאת גם בצניעות וללא שיווק!!!

באותם שעות קשות שאראלים ומצוקים אחזו בארון הקודש... בדיוק באותה שעה עמדתי ודברתי בקעמפ של אחת הישיבות... ניגש אלי בחור נסער באמצע שאני מדבר ואמר לי: מצבו הרפואי של חכם שלום קריטי וצריך להגיד תהילים... אמרתי לו: נו... תגיד אתה... אבל הוא לא הסכים בשום פנים ואופן... אז אני ניגשתי ואמרתי פרק תהילים... אח"כ ניגש אלי אותו בחור ואמר לי: תבין... אני ספרדי!!! לכן לא היה נעים לי...

חשבתי לעצמי: ואם הייתי מדבר בישיבה ספרדית והיה צריך להתפלל על מרן ראש הישיבה... וכי היה איזה אשכנזי חושב פעמיים ומתבייש לעצור את האירוע ולבקש פרק תהילים??? זה היה מובן מאליו... מה פירוש... מרן ראש הישיבה חולה וצריך להגיד תהילים... אבל ברגע שמדובר במרן ראש הישיבה ספרדי... פה זה פחות מובן מאליו... **ולמה?? באמת למה??** לא בגלל שהספרדים נחיתיים... (לא... נמר הסיפור הזה... הם כבר הפסיקו להיות נחיתיים)... **אלא מאי??** הבחור הספרדי מרגיש שמרן ראש הישיבה **שלי** חולה!!! זה עניין **שלי** זה שהוא מרן ראש הישיבה **שלי** זה לא אומר שהוא חייב להיות גם מרן ראש הישיבה של האשכנזי... אז הנה... לאשכנזים שבינינו... כעת קבלתם סוג מסוים של הגדרה מה איבדנו כאן... איבדנו את מרן ראש הישיבה שהעוצה והכניעה אליו נעשתה ממקום פנימי ללא צורך באישור שלנו... ובינינו... עם יד על הלב יש לנו האשכנזים מה ללמוד מהספרדים בפרט הזה... חכם שלום כהן חינוך את בני התורה הספרדים שאפשר להיות בני תורה מובהקים בלי צאיקאלקה על הראש... הוא הוכיח שאת מה שיש כאלו שחושבים שאפשר להשיג ברעש... מתברר שאפשר להשיג גם בצניעות ובפשטות אופיינית... ומעתה... אם עד עכשיו לא מספיק היכרת ולא מספיק ידעת שהיה כאן מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן זצוק"ל שהנהיג רבבות בני תורה ספרדים... אז אתה צריך כעת לספוד ולבכות!!!! על מי?? על חכם שלום כהן? נו... מה אפשר לעשות שלא זכית להכיר... אבל על מה כן תבכה??? תבכה על שהיה כאן בינינו מרן ראש הישיבה לרבבות תלמידים נאמנים שהוכיח לנו שכזה דבר גדול יכול להתרחש לצידך... אפילו בלי שתשים לב!!! על זה נבכה... ועל זה יש הרבה מה לבכות... כי... מי יתן לנו תמורתו... מי יודע אם עוד תהיה לנו הזדמנות להיווכח שאפשר להתאבק בצלו של נשיא מועצת חכמי התורה בלי צורך בשיווק!!! עכשיו: שלא תבין לא נכון... השיווק של גדולי הדור חשוב לנו... הכבוד וההילה והעסק שאנחנו עושים סביב גדול הדור זה חלק מכבוד התורה ואנחנו זקוקים לחיצוניות הזו (ולו בשביל הנוער שלנו שצריך לראות מעמד של כבוד התורה...) אבל באותה מידה לזכור ולא להתבלבל שאני לא בהכרח צריך את החותמת השיווקית שתאשר לי שאכן הוא רבן של **כככל** בני הגולה ורק אז אני צריך לקבל ממנו... לא!!! אני לא זקוק לוודא שאכן כולם מכירים את הרב שלי ומכירים בו כמרן ראש הישיבה... זה בסדר... אני מסתדר לבד!!! ואכן בשבוע זה איבדנו את מרן ראש הישיבה שהיה אמנם רבם של כל בני הגולה... אבל של כל אחד בפני עצמו... אוי... מי יתן לנו תמורתך...

עוד ישימו לילות כימים על משים לילות כימים... ויתן ה' שיהיה הסתלקותם של צדיקים כפרה על כלל ישראל... סעו המה למנוחות עזבו אותנו לאנחות... שבנו אליך בבושת פנים לשחרך קל בעת צרותנו...

אחשׁא דפדפ, ש"ש יתחבצ, ופדא
"לכאשׁא ששׁא אשׁא קדוּע"

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

ו.ש. • לא"ש!!!

ברוכים הבאים לדור ה"גם"

וגם... ו... וגם..."

אני מקבל טלפון מחבר בבין הזמנים... הההלו... אני פה בצפון.. אני מחפש מסלול עסיסי... שמצד אחד הוא יהיה מסלול רטוב למטיבי לכת... אבל שיהיה גם מתאים לעגלות ולמשפחות... ו... ושיהיה גם קרוב לכביש אבל שלא יראו אותנו... שיהיה פסטורלי...

אני מחפש לטייל במקום שקט... "לא רוצה לראות חרדים מול העיניים..." (כ"ש לא חילונים) אבל שיהיה שם שטיבלאן ומקווה וטש'לונט.

אני מחפש בבין הזמנים להחליף דירה שיש בה נוף פנורמי לים... אבל שזה יהיה גם קומה ראשונה... לא רביעית...

אני רוצה שהילד שלי ילמד בחידר הכי הכי טוב... אבל "שלא יחפרו..." שלא יתערבו לי בחיים ויגידו לי מה לעשות... (איך בדיוק תרצה שהחידר יהיה טוב אם לא "יחפרו" למי שצריך לחפור...)

אני רוצה לגור במרכז הארץ... במקומות המבוקשים ביותר. איפה שכולם רוצים לגור... אבל שיהיו מחירים זולים כמו בפריפריה...

אני מחפש את הפרופסור הכי גדול... אבל שיהיה פנוי... שאף אחד לא יחכה אצלו בתור...

אני משתוקק להשכים כל יום לסליחות... אבל שלא יהיה מוקדם מידי... ושלא אצטרך לצאת בבית... משהו כזה אחרי צהרים...

אני רוצה לצמוח גדול בתורה ותלמיד חכם מובהק... אבל שזה לא יהיה כ"כ קשה... שזה ילך בקלות...

אני רוצה לעשות חתונה מפוארת שכולם יעשו פשפשש... אבל שלא יהיה עין הרע... שכככולם יפרגנו...

אני רוצה חתן פגז. משיבה הכי חשובה ונוצצת. אבל שלא יהיה חלילה בעל גאווה. אני רוצה חתן שפיץ אבל שלא יהיה דוקר!

בקיצור: ברוכים הבאים לדור ה-גם וגם!!! לא מוכנים לוותר על שום דבר!!! רוצים לרקוד על כל העולמות ביחד...

שאיפתה של בת סמינר: אני רוצה בחור בן עליה שכל השאיפות שלו זה רק רוחניות... אבל שידע לעשות חיים ולצאת לחו"ל... שיהיה בן עליה אמיתי!! שהראש שלו יהיה מונח רק בלימוד אבל ראש פתוח.../שיבין במותגים... ושילך איתי לקניות ב... במקומות ה"מקובלים..."

אני רוצה בית שמור על טהרת הקודש... אבל שיהיה לי גם אפשרות גלישה באינטרנט חסום... שיהיה לי שם את כל מה שאני צריך... אבל שחלילה לא יקפוץ לי שם שום תוכן לא ראוי...

מה שבטוח: ברוכים הבאים לדור הגם וגם!!! כן... אנחנו צריכים להפנים שאנחנו נמצאים עמוק בתוך תפיסת עולם של הגם וגם!!! אנחנו מתעקשים בקנאות לקבל את ההכי טוב והכי מושלם... אבל אנחנו לא מוכנים לוותר בשביל זה על כלום!!! אנחנו לא ערוכים לוותר על משהו אחד בשביל להרויח את הדבר השני... התרגלנו שבכל דבר ובכל נושא אפשר גם וגם...

עכשיו: סתם ככה: במאמר המוסגר: מאיפה זה באמת נובע??? מאיפה מגיעות העיניים הגדולות האלו שרוצות הכל בכל מכל?? פשוט מאוד: זה נובע כתוצאה מהאפשרויות הבלתי מוגבלות של דור 2022 שבכל ההולך ילך שלו מאפשר את הגם וגם...

אם תשים לב: כל **שני** מכשירים שיצאו משתי פירמות שונות... הרי בהרצה הראשונה שלהם... למכשיר הראשון היה נניח את המעלה שהוא יותר מהיר... ולשני היה את המעלה השניה שהבטרייה שלו יותר טובה (לצורך העניין) וכעת היית צריך לבחור בין שתי המעלות מה יותר חשוב לך... והנה לא חלפו כמה חודשים... וכצפוי יצא מכשיר שלישי... שמה הבטרייה שלו??? שיש בו **גם** את זה **וגם** את זה... גם מהיר וגם בטרייה...

וככה זה בכל דבר... כל שני תוספי תזונה שפעם באחד היה ברזל ובשני היה אבץ... לא ארכו הימים והגיע תוסף תזונה שלישי שיש בו גם אבץ גם ויטמין סי וגם ברזל... אם פעם היה נגן בכיס אחד ופלאפון בכיס השני... מאוד מהר הגיע מכשיר שיש בו את שניהם ביחד... ואם אפשר שיהיה גם מצלמה אז ברוך הבא... וככה אם תשים לב השוק כל הזמן דוהר קדימה בכיוון הזה... אתה מוזמן להסתכל בכככל סוגי הפרסומות ללא יוצא מן הכלל... כל ווכל שבא להציע משהו חדש... הוא שם עיקר הדגש על הגם וגם!!! אצלי תשיגו גם וגם... את ההישג שפעם הייתם צריכים להשיג בשתי פעימות הרי אצלי תשיגו בפעימה אחת... דוק ותשכח בכל הפרסומות וכמובן גם בקופות הצדקה והישועות...

כן!!! כל זמן שמדובר בשפת שוק זה הכי נורמלי וטבעי... כי זו השפה של השוק!!! בשוק השפה הכי חזקה זה שאצלי אתה תקבל גם וגם... **דא עקא!!!!** שמבלי לשים לב העתקנו את השפה של השוק לתוך החיים שלנו... ואוי אוי אוי... בחיים עצמם זה לא כ"כ כ"כ עובד ככה... בחיים עצמם יש הרבה תחומים שאתה נצמד לקיר ואתה נאלץ לעמוד בפרשת דרכים ולקבל החלטה או זה--- או זה... בחיים צריך נכונות **גם לוותר!!!** ואם החלטתי שאני הולך על איקס... אני צריך לוותר על משהו אחר... ואת זה צריך להפנים... וקשה!! קשששש לנו להפנים את זה...

אם תשים לב: עיקר הקושי שלנו מול הניסיון של הטכנולוגיה זה הקושי **להשלים עם וי תור!!!** אנחנו מתקשים לעכל את העובדה שבשביל לזכות לבית נקי ושמור ובשביל לזכות לגדל דור של זרע ברך ה'... בשביל זה אני צריך נכונות והסכמה פנימית **לוותרים!!!** ובשביל זה צריך להגיע עם נשימה עמוקה הזו... דא עקא שבדרך כלל אנחנו לא כ"כ ערוכים לנשימה העמוקה הזו... ולכן כל פעם שאנחנו פוגשים ויתור בשביל הרוחניות שלנו זה בא אלינו בהפתעה גמורה... אנחנו מרגישים כמו בתאונת דרכים... אה... אני המום: מה קרה פתאום?? למה?? למה חוסמים לי?? למה עושים לי?? סליחה אדוני... מה... אתה חושב שלגדל בית שמור ונקי בדורנו זה משהו שהולך ברגל?? מה... אתה באמת חושב שלשרוד את המבול זה לא כרוך בויתורים?? מה אתה בהלם? מה... אתה **גם** רוצה להשיג את הפרופסור הכי גדול. **וגם** שהוא יהיה משועמם והוא יענה לך תוך רגע??

ה"גם וגם" **האחרון** שהיה לו מזל והלך לו... זה היה לא פחות ולא יותר "**וגם** חרבונו זכור לטוב..." הוא היחיד שהיה לו מזל (של דגים) והוא הצליח עם ה"גם וגם וגם" שלו... אבל עם כל הכבוד לחרבונו שהוא אמנם זכור לטוב... אבל עדיין אני לא מכיר יהודי אחד שקרא לילד שלו חרבונו!!! (את השמות מרדכי ואסתר אני מכיר לאלפים... אבל חרבונו לא ידוע לי...) באמת למה?? למה אף אחד עדיין לא קרא לבן שלו חרבונו?? הרי קיי"ל שגם!!! גם חרבונו זכור לטוב??

כי חרבונו היה **גם וגם!!!** הוא היה **גם** בצד של המן **וגם** בצד של מרדכי... הוא רצה לרקוד על כל החתונות... בהתחלה הוא התחנף לכבוד עשרו ורוב בניו של המן... אבל ברגע שראה כי כלתה אליו הרעה מאת המלך אז הוא עשה פרסה פתאומית והתחיל ללטוש עיניים על האיש יהודי מרדכי... אז נכון שבסוף חרבונו התברר כאחד השליחים הטובים... אבל למעשה... "יודעי דבר" יודעים שזה בכלל לא היה הוא... זה היה אליהו הנביא שהתחפש לחרבונו... לכן חרבונו הוא לא מודל לחיקוי לאף אחד... אדרבה "גם וגם" זה מתכון בדוק לכלום אחד גדול...

ביודעי ומכירי: יש הרבה הרבה אנשים שמסיימים בימים אלו את בין הזמנים בתחושת אכזבה אחת גדולה... ולמה?? כי הם רצו גם וגם וגם כפי שהזכרתי... ולא צריך להיות נביא בשביל לדעת שבדרך כלל הם לא קיבלו גם וגם וגם... אם הם רצו להיות ברכבילית של חיפה... אז הם נאלצו לחכות בשביל התענוג הזה שלוש וחצי שעות... ואם למחרת הם חיפשו אתר שקט ונידח שיהיה שם שקט... מתברר שזה היה מקום באמת משעמם בהחלט... (ולכן אף אחד לא הגיע לשם) ואם למחרת הם רצו ללכת למקום כן מעניין... אז הוא היה מפוצץ באנשים (מעניין למה) וכשהיה להם דרישות לקמפוס מפואר הם היו מאוכזבים מהמחיר היקר, וכשהם החליטו ללכת על מקום זול הם התאכזבו מהרמה... וזה בהחלט אכזבה עמוקה!! רציתי שגם יהיה זול... וגם יהיה נגיש... וגם יהיה מעניין... וגם יהיה שקט...

עד עכשיו שאפתי לשלימות... ופתאום אומרים לי שבשביל זה חייבים לוותר... והרי קשה לי לוותר... אז מה... אז במילים אחרות אתה רוצה להגיד לי לרדת מהשאיפות??? להפסיק לשאוף כי אני לא מוכן לוותר???

לא!!! בא נגיד שלא... אל תרד מהשאיפות... אלא **תוסיף** בשאיפות...

לדוגמא: אם אנחנו שואפים לבעל כמו רבי עקיבא!!! להוסיף עוד שאיפה אחת... אני גם שואפת להיות מסתפקת במועט כמו רחל אשת רבי עקיבא!!! כי לשאוף גם לבעל כמו ר' עקיבא ומצד שני להתעקש להיצמד לארמון של כלבא שבוע... זה לא ריאלי... זה סתם ניתוק... אי אפשר להצמיח את רבי עקיבא בלי נכונות מינימלית של

הסתפקות במועט... (והייתי מוסיף בהירות גדולה שבדורנו... יתכן שמי שמייחלת להינשא למי שעתידי לצמוח רבי עקיבא... יתכן שנדרש ממנה גם לוותר ולהקריב על הברק החיצוני (ולו בתקופה הראשונה) כי מי שרוצה גם להינשא לבעל כמו ר' ע... וגם שכולם יגידו פשפש... איזה שפיץ... איזה פגז... צר לי... לזכות בבעל כמו רבי עקיבא זה זכות מידי גדולה בשביל שיהיה אפשר לערב שם גם וגם!!!! בדורנו בחור שיש סביבו יותר מידי הילה חיצונית... קצת קשה להאמין שעליו נאמר שהוא "צניע ומעיל"!!! מה שבטוח... קשה לומר על מי שהתחתנה איתו שזה מה שהיא ראתה אצלו... בדורנו בחור שהשווער שלו כבר בחתונה נאלץ לתת עליו חצי הוננו... קשה להאמין שאותו בחור הולך לצמוח ר' ע... אני כבר הרבה יותר נותן אימון בבחור שהתחיל את החיים ב"מרתף של תבן"... הוא הרבה יותר מזכיר לי את עקיבא ורחל... יום יבא והשווער שלי יתן לו חצי הוננו... אבל לכה"פ בהתחלה ידרש כאן "הרבה צער נצטערה עמי בתורה..." אתה מבין לבד שרחל אשת ר' ע היא היתה החריגה בכל קנה מידה... היא היתה החריגה שאבא שלה לא שילם כלום!!! והיא גם החריגה שבעלה צמח וגדל לרבי עקיבא ובסוף כלבא שבוע נתן לו מחצית מהוננו... בדורנו אם אתה מחפש להשתתף בחתונה של זוג שמקים כעת בית שיש סיכוי שיומנו אתה תוכל להגיד שזכית להיות בחתונה של ר' ע ורחל... אם אתה מחפש כזה זוג... אל תחפש אותם בחתונות הפאר של הסיידור המלא ושל הפשפש פשפש... תחפש אותם שם בצידי האולמות... בשקט ובצניעות... בחור שעמל בתורה בלי רעש וצלולים... ואיפה שהחיצוניות לא גנבה את הבמה... שם!!! שם יש סיכוי שהולך להיבנות בית גדול גדול לה' ולתורתו!!! בית שנבנה על נכונות של התמסרות ונתינה!!! שם מחכים ההפתעות...

אלו שרוצים גם וגם... אלו שאתה רואה אצלם גם בית של תורה וגם עוד דברים מושכי עין אחרים... אל תתלהב במיוחד... ההתלהבות מוקדמת...

חודש אלול בפתח... ואנחנו נוחתים לחודש אלול מתוך כל הסהרוריות של הנופש של בין הזמנים אב... וכאן המקום שלנו להתעשת ולקבל החלטה:

לך אמר לבי בקשו פני--- את פניך ה' אבקש!!! אני רוצה שלימות בעבודת ה'... אמנם אבא שבשמים... אני עדיין לא בשל להקריב ולוותר על החומריות שלי... אבל אנא... אני לפחות שואף לזה... אני שואף להשיל מעלי את השעיר לעזאזל... אנא... שבענו מטובך!!! תמלא אותי מטובך... תמלא אותי ברוחניות... שאני לא אצטרך לחפש את עצמי במחוזות נוספים... שאת כל העושר הפנימי שלי אמלא משבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו... **שהחינו וקיימנו ראש חודש אלול...**

גמורים שהולכים עם הרשעות שלהם עד הסוף... ואילו שמונים אחוז מכלל האוכלוסיה זה הגם וגם!!! הגם וגם הזה מאפשר לשבט דן להיות ה"מאסף לכל המחנות" זה שבט דן הוא מאסף לכל המחנות ומכיל כל אחד עם משוגותיו זה מה שעושה אותו השבט הכי גדול... גוש דן!!!

אז למעשה מה אני רוצה?? מה אני בא בטענות למי שרוצה להיות גם וגם... הרי כל יהודי קלאסי וממוצע שנכתב בספרם של בינוניים... זה אומר שהוא חי במהלך של גם וגם???

אז זהו שלא!!! לא הבנת... אני לא מדבר על זה... אני לא מדבר על **הבינוני** הקלאסי... אני לא מדבר על הבן התם והשאינו יודע לשאול שנכתב בספרם של בינוניים... זה בסדר גמור... כולנו בחזקת בינוניים...

לא!!! אני מדבר פה על אנשים **עם שאיפות ומעוף!!!** מדובר פה באנשים שלא מוכנים להתפשר על משהו כזה בערך... חצי חצי כזה... מיועדו מתעקש שהכל יהיה מושלם... אבל לא סתם מושלם אלא- גם וגם!!! שתיבן: אותו אחד שהתקשר אלי ורצה מסלול גם רטוב... גם למטיבי לכת... גם מתאים למשפחות וגם נגיש... הוא לא מהסוג הבינוני... ממש לא!!! היית צריך לשמוע אותו... הוא רצה ללכת על הטופ שבטופ!!! הוא רוצה את שיא המושלם... אבל גם וגם!!! שגם זה יהיה מושלם גם זה יהיה מושלם... וזה!!! זה בלתי אפשרי...

זה הטרנד החדש שיש היום... מגיעה בת סמינר ובעיניים בורקות היא רוצה להקים בית של תורה... בעל ששקוע בלימוד... היא לא מוכנה להתפשר... היא רוצה את שיא הרוממות!!! אבל תוך כדי דיבור היא רוצה חיי הנהנתנות וחול"ל והנאות וביוליים... וגם את זה עד הסוף!!!!

היא רוצה שלימות גם ברוחניות וגם בגשמיות!!! וזה צריך לדעת ש... שזה לא שייך... שתיבן: אם תגיע בת סמינר כנועה ותגיד בראש מורכב מצטערת... אני לא מושלמת... אני חושבת שאני לא ראויה להיות אשת בן תורה... מה אעשה שיש לי משיכה לנהנתנות... אין בעיה... היהדות מכילה בינוניות!!! יש ביהדות מקום ליהודי הבינוני... זה בסדר גמור!!!

הבעיה מתחילה ממי שלא מוכן לפשרות... הוא רוצה גם להיות אברך כולל רציני וגם לחיות ברמת חיים של קרייסיסט... זה לא הולך ביחד...

ההלו... אל תעשו שקר בעצמכם... אי אפשר לצפות לשלימות של גם וגם... בא נגיד שאפשר חצי חצי... אבל שלם ושלם אי אפשר... אם אתה רוצה שלימות בחומריות אתה צריך לוותר על שלימות רוחנית... ואם אתה רוצה שלימות רוחנית זה כרוך בויתור על שלימות חומרנית... שתיבן: יש הרבה מאוד אנשים שלא עשו מעשה זמרי וממילא הם גם לא מבקשים שכר כפנחס... זה בסדר גמור... איפה מתחילה הבעיה?? בעושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס!!! הוא לא מתפשר על פחות ממעשה זמרי ומאיך הוא גם לא מתפשר על שכר פחות מפנחס... זה לא!!! זה לא הגון... זה לא נכון...

אז מה כן?? תכל'ס... וכי אתם רוצים להוריד את השאיפות שלנו??

שגם יהיה נוף פנורמי וגם יהיה קומה ראשונה שלא נצטרך לטפס מדרגות... וברוך קודשי אני יודע שמי שרצה **גם וגם** נאלץ לסיים את בין הזמנים באכזבה עמוקה ובינוני... כולנו איכשהו מוצאים את עצמנו במקום הזה... פחות או יותר...

ואם אכן ככה... אז בא... בא נתאם כעת ציפיות... בדיוק בשביל זה חודש אלול כעת לפנינו!!!! ומעכשיו יש לנו ארבעים יום לגבש החלטה **לקראת!!!** לקראת היום הקדוש ביותר שנקרא יום כיפור...

שאלו מה קורה?? שאז מגיע הרגע הגדול שהכהן גדול עומד מול שני השעירים ששניהם שוים במראה ובקומה ובדמים... אחד לה' ואחד לעזאזל... **וצריך לבחור ביניהם!!!** אין אפשרות לבחור גם וגם...

רגע... בעצם למה לא??? אולי גם וגם? גם השעיר לה' וגם השעיר לעזאזל... ששניהם יהיו טעונים זהה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב?? לא!!! **אין גם וגם...** רק השעיר לה' יזכה להיכנס לפני ולפניהם... ואילו השעיר לעזאזל? הוא יזכה במקום זה לטיול... מה?? טיול?? למה רק הוא?? אולי גם וגם... גם השעיר לה' וגם השעיר לעזאזל... ששניהם יקבלו אישור לצאת לטיול במדבר יהודה בסוף זמן אלול??? לא!!! אין גם וגם!!! השעיר לה' יכנס לפני ולפניהם ורק הוא... ואילו השעיר לעזאזל ילך לעזאזל ורק הוא ילך לשם... אין גם וגם!!!

וכעת יש לך ארבעים יום לקבל החלטה במי אתה בוחר... האם בשעיר לה' ולוותר על השעיר לעזאזל... או לוותר על השעיר לה'...

ואת המסר הזה אנחנו צריכים להתחיל לטפס ולהפנים כבר בתחילת חודש אלול... כדי שעד יום כיפור זה יכנס לראש... שנפנים שאין דברי תורה מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהם... נכון... ה' מפנק... בסופו של דבר אחרי יום כיפור פתאום יש הפתעות... פתאום ה' קורא לנו לצימר על חשבוננו... צילא דמהימנותא זה צימר משולחן גבוה... פתאום מתברר שהעשר סוכות מירושלים ועד הצוק משמשים לא רק את השעיר לעזאזל אלא גם את אלו שהתכפרו בשעיר לה'... כן... ה' מזמין אותנו לשמחת בית השואבה... הופעה על חשבוננו... אבל אנחנו מצידנו ביום כיפור התנתקנו לגמרי... הבענו נכונות ללכת על עבודת ה' לא בדרך של גם וגם אלא עד הסוף... וחייבים לגשת ככה ורק ככה זה קורה!!!

זה אחד ההבדלים המהותיים בין הדורות הקודמים לדור שלנו...

הנכונות לוותר!!! הנכונות ללכת בדרך ה' גם במחיר של ויתורים!! וכל זמן שאנחנו מתעקשים לרקוד על שתי החתונות ולרצות גם וגם... גם לבנות בית של תורה מרומם וגם לחיות חיי נהנתנות זה לא הולך...

עד כאן ברור?? הופנס המסר?? שאי אפשר גם וגם??

אבל!!! בא נהיה כנים... סו"ס ה"גם וגם" הזה הוא למעשה עוגן ההצלה שלנו... שהרי סו"ס יש מאוד קצת צדיקים גמורים שהולכים עם עבודת ה' עד הסוף... ובאותה מידה יש גם מאוד קצת רשעים

כח היחיד הנלמד מעיר הנידחת...

מעשה שהיה בעיר גדולה... באו כמה רשעים והסיתו והדיחו יושבי העיר לעבוד ע"ז... ואכן כל אנשי העיר מקטנם ועד גדולם השליכו את ה' מאחרי גיונם והלכו לעשות את העבירה החמורה שבתורה... השתחוו וזבחו לעבודה זרה... והנה הגיע יום פקודה ודרשו וחקרו היטב והתברר שאכן נעשתה הנבלה הזאת בישראל כל העיר נתחייבה מיתת סייף למקום!!!! יקוב הדין את ההר: צריך כעת להכחיד עיר שלימה!!!! אנשים ונשים זקנים וטף. כמה שזה כואב... זו דינה של עיר הנידחת!!! אין אף אחד שיכול להציל אותה מדין קשה זה!!!

והנה... לפתע פתאום: מהפך!!!! בבת אחת נקרע גזר הדין!!! העיר בבת אחת נפטרה מגזר הדין... וכל תושבי העיר קיבלו את חייהם במתנה... מה קרה?? מי הוא זה שפטר את העיר מעונש נורא שכזה?? אל תשאל... אי שם... בקצה העיר... באחת היחידות של ה-30 מ"ר בפאתי העיר.. בכניסה השלישית... בקומה הרביעית מצד שמאל... יש שם איזה משפחה פשוטה שמעולם לא ידענו על קיומה ש... ש... שנמצא אצלם בדלת לא פחות ולא יותר מ 2 ו 2 ה!!!!

ככה?? מזוזה אחת פוטר עיר שלימה!!!!!! ו... ולמה היא באמת פוטרת? כי מזוזה אחת בלבד!!!! יש בה כח זכות להחיות עיר שלימה!!

וזו הסיבה שעיר הנידחת זו אחת משלושת הפרשיות שעליהם נאמר: "לא היה ולא עתיד להיות" ולמה נכתבה? דרוש וקבל שכר... למה לא יכול להיות?? כי תמיד... בכל עיר... ולו החוטאת ביותר... תמיד ימצא אותו יחיד שיש לו איזה מזוזה בבית שהיא בטח תציל את כל העיר... לכן תכל'ס... מעולם לא קרה בפועל עיר הנידחת... דא עקא, שאמנם הודות לאותו יחיד עיר הנידחת באמת לא היתה ולא עתידה להיות, אבל למרבה האבסורד אותו יחיד מתעקש שלא להכיר בכוחו... הוא ממשיך להרגיש לא שווה... ממשיך לא להאמין שבכוח תורתו ועבודת ה' שלו להציל את כל העיר...

ולכן בכל זאת נכתבה פרשת עיר הנידחת... אם לא בשביל שננהג כך למעשה... אבל לכל הפחות שאותו אחד שנאלץ לעמוד להיוותר לבדו ולעמוד יחיד... שיזכור וישנן לעצמו אל תזלזל במצוה... אל תזלזל בכח של יחיד... גם אם אתה לבד... אי שם מוקף בכל מיני אנשים שלא יודעים להעריך מה אתה עושה... אבל זכור גם תזכור שכח של מצוה אחת יכולה להציל עיר שלימה... ואם מצוה אחת יש לה כח להחיות עיר שלימה... אז כ"ש וכ"ש שיש לה כח להחיות אותך בעצמך... אז גם אם היה מה שהיה בחודש אב... אל תחוש... אפילו התחזקות במצוה אחת יש לה לבדה כח להוות קרש מקפצה שתחזיר אותך לפסים לקראת חודש אלול הקרב ובא... בהצלחה!!!! ועוד מילה אחת אחרונה: גם אם יש כמה רשעים בודדים להסית ולהדיח ולהחריב עיר שלימה... מספיק צדיק אחד בסדום שיציל אותה מן ההפיכה... תאמין בכח היחיד שבך...

התעוררתי להרגש מעניין: מאז שהתחנתתי הסתפקתי לעבור פעמיים דירה!!! ושמתי לב למין תחושה מעניינת... שבאותם פעמיים שעברתי דירה... אחרי סו"ס עברתי והתאקלמתי במקום החדש ואני ב"ה מרוצה ושמוח במקום החדש... מטבע הדברים יום אחד יצא לי לעבור ליד הבית הישן שהייתי גר בו... ואז כצפוי... אני פוגש שם את הדמויות המוכרות עם הפוזות הקבועות... הנה זה עם המיצובושי... הוא עדיין מוציא את הדברים מהאוטו ומסדר אותם בחזרה... והנה הזקן שיושב שם בספסל ומאכיל את החתולים... והנה ר' יענקל חוזר מהעבודה כמו כל יום בשעה ארבע... ואז מגיעה מין תחושה כזו של חצי חמלה כזה... מסכנים... הם עדיין נשאר תקועים פה בבועה הזו... אני כבר המשכתי הלאה והם נשאר פה עם אותם פוזות... אותם הרגלים... חושבים שהעולם מתחיל ונגמר ברחוב הזה... האם התחושות האלו מוכרות לך במקרה???

אני חושב שכל אחד שעשה איזשהו צעד בחיים מרגיש את זה... אם זה בחור שפעם למד בישיבה אחת ואח"כ הוא החליט להמשיך הלאה ולעבור לישיבה אחרת... (או שהוא עלה לישיבה גדולה) ואז כשהוא חוזר לביקור בישיבה הקודמת ורואה את אותם פרצופים עם אותם דפוסים התנהגות... הוא קצת... קצת בז להם... אוה... נשאתם פה?? תקועים באותו מקום?? ההלו... תמשיכו... יש עולם מחוץ לקופסה הזו... אני המשכתי הלאה...

אגב: למה אני נזכר בזה עכשיו?? כי אני גר בחיפה... ומידי שנה בחודש אב מגיעים לחיפה קייטנים וחלק מהם אנשים קבועים ומוכרים שמגיעים מידי שנה לחיפה... ניסיתי להיכנס לראש שלהם מה הם חושבים עלי... אני המקומי... שהם כבר הספיקו להכיר אותי בתור עוד איזה עמוד החשמל שתקוע בחיפה... חשבתי לעצמי בנחיתות... בטח הוא חושב עלי... אה... הנה שוב פעם הצפוני הזה עם הטישו... כן... כבר שנה שעברה ראיתי אותו יושב שם מקדימה עם הסידור הכחול ועם הטישו... והוא עדיין נשאר שם תקוע באותו מקום!!!! אני משנה שעברה ועד עכשיו הספקתי לחזור לירושלים... לעשות שיפוץ... לבנות יחידה... וגם להשכיר אותה ואילו הוא נשאר שם באותו מקום עם הטישו... האם הוא חושבים עלי ככה?? אני לא יודע... אבל מה שבטוח... אני ככה חושב כשאני מגיע לצפת...

עכשיו: האם המחשבה הזו נכונה?? האם הזלזול הזה נכון??

לא!!!! ולמה לא?? כי יש לי הוכחה הכי פשוטה שלא!!! תנחש מהי ההוכחה???

כי עכשיו!! איפה שאני מתגורר כעת... האם אני מסוגל להפנים שגם כעת אני נמצא בתוך בועה?? הרי אם בעוד עשר שנים אם אני שוב אשתדרג ואעבור דירה... כשאני אחזור לכאן לקחת מכתבים אני שוב אסתכל על המקום הזה שהייתי חי בתוך בועה?? נכון?? אז האם אני מסוגל כבר עכשיו להפנים שגם עכשיו... כשאני עדיין גר פה... אני חי בתוך בועה?? לא!!! אם תשים לב לאוו!!!

רק במבט לאחור אנחנו יודעים להסתכל בשיויון נפש ובזלזול על העבר ולהבין שאז!!! אז הייתי בתוך בועה ואילו עכשיו יש לי ראש גדול... כשהייתי בישיבה גדולה ובאתי לבקר בישיבה קטנה ידעתי לומר שבישיבה קטנה חיים בתוך בועה... כשהתחנתתי ידעתי להצביע על חיי הישיבה גדולה שזה לחיות בתוך בועה וכן הלאה וכן הלאה... אבל עכשיו?? עכשיו משום מה אני חי את החיים האמיתיים... עד... עד שכמובן עברתי דירה... ואז הבנתי שעד כה חייתי בבועה... אני תמיד נזכר להבין את זה רק ברגע שאחרי... אז תחשוב שיום אחד... בעוד 240 שנה אנחנו נמצא את עצמנו שם למעלה... ושם אנחנו בטוח בטוח נסתכל על כל רגע בחיים שלנו איך שהם היו "כצל עובר כרוח נושבת וכאבק פורח וכחלום יעוף..." ורק!!!! רק ואתה הוא מלך קל חי וקיים!!! נו... אז האם אני מוכן קצת ללמוד לקח מהעבר העשיר שכבר הספקתי לצבור ולהבין שגם עכשיו אני חי בתוך בועה... ו... ודי לקחת ללב... די לעשות עסק מכל שטות... די להיכנס לזוטות... שאבין שאני אורח כאן ולהשקיע רק ב"ואתה הוא מלך קל חי וקיים!!!!

הוי... כמה שעות שרפתי בישיבה על נייעס פנימי... ביוכחים הפנימיים בין הקיבוץ לבני השיעורים... ומי הבחור מספר אחד בישיבה ומי מספר 14... הוי כמה חבל ששרפתי על זה זמן... הרי שבוע לפני החתונה נפל לי הפלאפון למים ונמחקו לי כל האנשי קשר ומאז איבדתי קשר עין עם כל החברים מהעבר... (ואגב: יום אחד לכולם נמחקים האנשי קשר מהעבר... אם זה בגלל שהפלאפון נפל למים או בגלל שאתה בעצמך נזרקת למים של החיים השוטפים) אבל!! באותה מידה ישנם דברים שאני כ"כ שמוח שעשיתי בישיבה... כל מסכת נוספת שרכשתי... כל שעה נוספת שניצלתי... כמה היה כדאי... איזה נכסים נצחיים זכיתי לקנות מזה... וכל מה שנתר לי כעת זה לעשות את ההיקש ולהבין שאת אותם תחושות אני נרגיש בייחס לעכשיו!!!! בייחס לכל מיני דברים שכיום אנחנו עושים מהם עסק... ויום יבא ונאכל את הלב... חבל על כל דקה שלקחתי ללב... חבל על כל דקה שבזבזתי על "יום קטנות"... כדברי חז"ל: "מי בז ליום קטנות..." מי גרם להם לתלמידי חכמים שיתבזזו שולחנם לעתיד לבא?? קטנות שהיה בהם... על שהם עשו עסק מדקדוקי עניות... שהם לקחו ללב עוד מאה שקל יותר או פחות במחירי הרב קו או החד פעמי... שבמוקדם או במאוחר אתה מבין שהרבש"ע סידר אותך בכל מצב ואילו את השעות שבזבזנו בגלל זה... הרי את זה לא ניתן להשיב... נפנים שאנחנו כעת בבועה... והחכמה הגדולה היא להוציא את הראש מהבועה תוך כדי שאתה נמצא בתוך הבועה בעצמה...

עלון שבועי על פרשת השבוע ועוד נושאים.

העלון נכתב לעילוי נשמת סביון מורינו הרב ששון ב"ר ישעיהו ומרת מרים זצ"ל

תענוג הפרשה

שבת קודש פרשת ראה. שבעה דנחמתא. ל' מנחם אב ה'תשפ"ב 27/8/2022

כניסת שבת: י-ם: 18:35. ת"א: 18:51. חיפה: 18:45. ב"ש: 18:44

צאת השבת: י-ם: 19:49. ת"א: 19:51. חיפה: 19:51. ב"ש: 19:50

תענוג בפרשת השבוע:

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה (דברים יא כו)

בפסוק זה בו ה' אומר לנו שיש לפנינו את הטוב והרע, ואנו כאן כדי לבחור, התורה אומרת לנו כאן את ענין הבחירה שיש לאדם בעולם הזה. מה שאין בשום עולם אחר, רק כאן ה' עשה בכוונה הסתר והעלם, ואנו יכולים לבחור האם להיכנע להעלמות והסתרים, או לבחור בנכון. להיות "משרת" של האמת. וכל התלונות והשאלות שיש לנו חלילה על הנהגת ה' איתנו, אינם כלום. והם רק תוצאות של מעשינו. ולכן נעתיק כאן את לשוננו הקדושה ונפלאה של רש"י הקדוש, במגילת איכה, על דברי ירמיהו הנביא, שהיה בזמן החורבן, וראה את כל הצער של החורבן, והנה בתוך כל מה שאומר ומקונן ובוכה על החורבן, ממש מילים קשות על כל מעשי ה'. עד שהוא אומר: "דב ארב הוא לי אריה [ארי] במסתרים" (איכה ג ט) ("בלע אדני לא [ולא] חמל את כל נאות יעקב הרס בעברתו מבצרי בת יהודה הגיע לארץ חלל ממלכה ושריה" (איכה ב ב) ועוד לשונות שבהם נראה כאילו הוא מקונן על כל מה שה' עשה בזמן החורבן. והנה הוא אומר: מפי עליון לא תצא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב. (איכה ג לח) ואומר רש"י: "ואם באתי לומר לא מידו באה אלי הרעה הזאת מקרה היא שהיה לי אין זאת כי אם בין רעות בין טובות מי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה ומפיו לא תצא הן רעה הן טובה. אבל מה יש להתאונן אדם חי גבר על חטאיו כל איש ואיש יתאונן על חטאיו כי הם המביאים עליו הרעה מפי עליון לא תצא. אמר רבי יוחנן מיום שאמר הקב"ה: ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב וגו' לא יצא רעה וטובה מפיו אלא הרעה באה מאליה לעושה רע והטוב לעושה טוב. לפיכך מה יתאונן למה יתרעם האדם אם לא על חטאיו. ואומר על זה רבי נתן מברסלב בספרו הנפלא ליקוטי הלכות (יורה דעה א – הלכות ביצים הלכה ה) "אף כל זה מורה ומרמז לאדם שאי אפשר לשום אדם בכלל ובפרט לבוא אל התקנה טובה כי אם על-ידי צער ויסורים ומרירות גדול שהיא בחינת אבילות ומצטערין וממררין על חרבן בית המקדש, אצל גם כשמתאבלין וממררין על הצער והחרבן, והעקר על שאנו רחוקים כל כך בגלותנו מאבינו שבשמיים, גם אז אסור לשאר בנה חס ושלום, רק לנחם את עצמו בכל פעם בגדל התקנה שאנו מקוים לאחריה טוב לצאת מהגלות מאפלה לאור גדול, כי חסדי ה' לא תמנו וכו'. כמבאר באיכה (פרק ג) במרירות הקנה שצוּעַק בקול מר: "אני הִגַּדְתִּי רָאָה עֲנִי" וכו', שצוּעַק שֵׁם בְּמִרְרוֹת גְּדוֹל: "אותי נהג גילוף חֲשׂוֹךְ וְכו' הַשְּׂבִיעֵנִי בְּמִרְרוֹת" וכו' וכו'. בתוך כך, בתוך מרירות צעקתו מנחם את עצמו בעצמו, כמו שכתוב שם: "ואמר אבד נצחתי וכו' זאת אשיב אל לבי על-כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חֲדָשִׁים לְבָקָרִים" וכו'. ופרש רש"י: "שהסודים מתחדשים בכל בקר וכו', "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'" וכו' וכו'. ומי שרוצה לפקח על חיו האמתיים, צריך לקבל לעצמו עצות מזה שבכל המרירות והצער והיסורים שעוברין עליו, בפרט בעקר היסורים האמתיים, שהם יסורי הנפש וגלותה הגדולה שהיא רחוקה כל כך מאביה שבשמיים, וכל מה שמצפים לצאת מרע לטוב, מתגבר הרע בכל פעם יותר ויותר עד אשר הבעל דבר מסיתו לומר אבד נצחתי חס ושלום חס ושלום. אצל הוא צריך לנחם את עצמו בכל פעם ולהיות בכלל אסירי התקנה, שאומר עליהם (זכריה ט, יב): "שובו לבצרון אסירי התקנה", להשיב לעצמו בכל פעם לומר עזרו לי תקנה, כמו שאמר אדמו"ר ז"ל (לקוטי תנ"ך סימן עח) "שאין שום יאוש בעולם קלל". וקלם: 'זאת אשיב אל לבי על-כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו פי לא כלו רחמי לעולם' וכו'. פי הצדיקים תחלתן יסורין וסופן שלווה (בראשית רבה טו, ד), וכל אהד מישאל הוא בחינת צדיק, כמו שכתוב (ישעיהו ס, כא): "ועמך פלם צדיקים" וכו'. וכל מי שרוצה להתקרב אל קדשת ישראל באמת, בקרב שיעבר עליו מרירות הרבה מאד בלי שעור. ואי אפשר לנכות לשום קדשה אמתית פי אם על-ידי מרירות גדולה. ולא הנה אפשר לקבל המרירות והיסורים, רק ה' יתברך נותן לנפשו פח לסבלם, על-ידי התקנה שמקוים לאחריה טוב בלם הצדיקי אמת שכתב וכו' לנצח לאחריה טוב כזה וכו'".

ראה אותיות "האר" על ידי שאתה רואה ומתבונן בדרכיך, אתה מאיר את דרכיך. מכניס בהם אור ובהירות, עושה סדר בבחירה הנכונה שלך. ואז אתה הולך לבטח. ועם הרבה תפילה כמו שהתפלל דוד מלכינו: "הורגני יהוה דרכך אהלך באמתך יודך לבני ליראה שמך" (תהלים פו יא) אם אדם ילך בדרך זו של "ראה" "האר" ועם תפילה. אז כל הביבלולים של הידיעה והבחירה' שכלבלו והפילו הרבה אנשים בקושיה. ינצל מכל זה.

תענוג לספר מהצדיקים:

הציווי והכותרת של פרשתינו, "ראה" ראה. לראות נכון ולבחור נכון. ראינו לנכון להביא 2 סיפורים על גדולת צדיקים ששמרו את עיניהם וראייתם. וזכו למה שזכו.

הצדיק הקדוש רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ 'החווה מלובלין'

ראייתו הרוחנית הגיעה מקצה העולם ועד סופו, וכאשר הביט באדם ראה את כל מעשיו ולגולו שמותו מזמן אדם הראשון, נקרא 'החווה מלובלין' משום יכולותיו וכוחותיו המיוחדים – לחזות בעתידו ובעברו של האדם ואפילו בגלגוליו הקודמים באמצעות הסתכלות על מצחו או קריאת הפתקא (קויטל) שהגיש לו נולד בשנת ה'תק"ה (1745) לאביו הרב אברהם אליעזר הלוי (נצר לשל"ה הקדוש) בעיר "שברשיץ" שבפולין.

למד תורה מפי סבו רבי צבי הירש – אב"ד זילקווא, ומפי רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג -שבהשפעתו נהיה לחסיד והחל ללמוד אצל 'המגיד הגדול ממזריטש'. למרות גילו הצעיר, כבר אז תפס מקום נכבד בין תלמידי 'המגיד' שמיחר לספר לחסידים כי באה אליו "נשמה שלא הייתה בעולם מזמן הנביאים." מסופר, שכאשר הגיע רבי יעקב יצחק הצעיר לשיבתו של 'המגיד' תהו התלמידים מה מיוחד כל כך בנער זה שרבים העיד על נשמתו כגדולה שכזו. לקראת שבת קודש נכנס רבי יעקב יצחק למטבת, שם היה באותו הזמן תלמיד נוסף של 'המגיד' – רבי שניאור זלמן מלאדי 'בעל התניא', אשר הכין את צרכי סעודת השבת. רבי יעקב יצחק ניגש לכיוון קערת הדגים, התבונן בהם והכריז כשהוא מצבע על אחד הדגים: "זה יהיה הדג שלי בשבת". רבי שניאור זלמן צפה במעשיו והחליט לבדוק את הדבר, כאשר הוא מסמן את חתיכת הדג המדוברת. כשהגיע זמן הסעודה התיישבו כל התלמידים בשולחן וחיוכו

שהתלמיד התורן יחלק את הדגים. רבי שניאור זלמן, שהיה התלמיד התורן, הגיע לאחד התלמידים שישב לפני רבי יעקב יצחק והגיש לו בכוונה את חתיכת הדג המדוברת, אך אז העביר אותו התלמיד את חתיכת הדג אל רבי יעקב יצחק הצעיר באומרו שהוא לא מרגיש כל כך טוב ולא יכול לאכול את הדג. אז הבין רבי שניאור זלמן את מעלת התלמיד הצעיר שהצטרף לשיבה. בצעירותו כיסה את עיניו שבע שנים רצופות לאחר זמני הלימוד והתפילה, בכדי שלא להיכשל בראיות אסורות. ראייתו הרוחנית הגיעה מקצה העולם ועד סופו, אך הוא ביקש מהקדוש-ברוך-הוא שיצמצם את כוח הראיה שהוענק לו, מפני שראיית כל מעשיו של האדם גורעת מאהבתו אליו. לאחר פטירת 'המגיד ממזריטש' היה 'החווה מלובלין' לתלמידו של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק. בהתאם להוראת הרבי מליז'ענסק, הוכתר בסביבות שנת ה'תק"ס כאדמו"ר, והתיישב בעיירה לאנצוט. אלפים הסתופפו בצילו, ביניהם גדולי תורה. בשנת ה'תק"ס עבר ללובלין וביתו נעשה מרכז לחסידות הפולנית. כאשר הביט במצחו של אדם או ראה בפתק שהגיש לו את שמו, זוהו ברוח קודשו וראה את כל מעשיו ואת כל גלגוליו נשמתו מזמן אדם הראשון. רבים ממנהיגי וגדולי החסידות התחנכו אצלו וספגו מקדושתו הרבה, ביניהם: היהודי הקדוש מפשיסחה, ר' אלכסנדר סנדר ספרן מקומורנא, ר' בונם מפשיסחה, ר' דוד מלעלוב, ר' יחזקאל מקוז'מיר, ר' יצחק מווארק, ר' מאיר מאפטא, ר' נפתלי מרופשיץ, ר' צבי אלימלך מדינוב, ר' קלונימוס קלמן מקראקא, ר' שלום מבעלו, רבי אורי מסטרליסק ועוד.

כשהוציא רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב את ספרו הקדוש והנורא ליקוטי מוהר"ן, שלח את תלמידו רבי זלמן הקטן כדי לקבל הסכמות על הספר מגדולי הדור. עשר הסכמות בלבד העניק 'החווה מלובלין' בימי חייו, ואחת

העלון לרפואת: אבישי חיים בן שושנה, דוד בן בריינדל, רפאל נתן בן מלכה. רחל בת זיו זהבה.

תענוג מעניני דיוא, בין הזמנים :

לפני שבוע נגמר עוד סבב מלחמה בעזה. ונזרקו לכיוונה של המדינה אלף טילים!!! כל טיל נזרק על ידי מחבלים ארורים עם אידאולוגיה נאצית של השמדת היהודים. (אגב, הנאצים היו אלו שהמציאו את המושג "בליצקריג" שמשמעותו: הפצצה והפגזה ארטילרית פתאומית וכמותית, בצורה רצחנית על מרכזי ערים ויישובי אוכלוסייה. ללא הבדל על מי זה נופל. והערבים כיום הם אלו שמאמצים ומשתמשים עם "טכניקת" הרצח המתועב והחלאתי הזה) ומטרת כל טיל הוא לפגוע ולהרוג כמה שיותר יהודים, והוא נזרק ללא כל טכנולוגיה, שמכוונת אותו, לאיזה כיוון הוא יפול ועל מה הוא יפול (בשונה מאיתנו). מצידם שיפול ויפגע בבתים של חפים מפשע, ובבתי ספר וגנים. ועל בתי חולים. ה"י". כולנו רואים שאם לא חסדי ה' ורחמינו ואהבתו לבני ישראל, סבבי המלחמה האלו היו נגמרים בהרג ורצח של אלפי יהודים היל"ת.

והנה רק נכנסנו לשבוע הראשון של הבין הזמנים בהם פסקו לימודם של רבבות בחורי הישיבות והכוללים. וכבר 18 הרגים בתאונות דרכים. זה פשוט לא נשמע נורמלי. "על חומותייך ירושלים הפקדתי שומרים" (ישעיהו סב ו) אומר האלשיך הקדוש: "הנה על חומותייך ירושלים - אשר היו לפני למעלה, הפקדתי שומרים - כל יגרומו העונות שהם האוייבים לבטלם חלילה. ומי הם השומרים? הלא המה אשר כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו - הם תלמידי חכמים דלא פסיק גירסא מפומיהו [שלא פוסק לימוד מפיהם] בעולם הזה, כי הן הם שומרי החומות ההם להעמידם על תילם. הם המתפללים תמיד לפניו יתברך, משכימים ומעריבים."

לא כאן המקום ואין מקום בגליון זה לכתוב בפרוטרוט את סדר הגודל של ההגנה 'אצ"ל' 'לח"י', במלחמת השחרור, כוחות דלילים ביותר. ועם כלי מלחמה ונשק ישנים, חלודים ועומים במספרם. כאשר חיל האוויר היה צחוק שבצחוק, וחיל הים בכלל לא היה קיים. לעומת כל חיילי הלגיון הזרים של מדינות ערב, ששלחו לכאן אלפי גדודים ודיוויזיות משוריינות. ומבחינה מספרית הם היו ביתרון עליון בכל התחומים, בים ביבשה ובאוויר. והיו מחומשים במיטב התחמושת הסובייטית. ואעפ"כ ההצלחה הייתה למעלה מהמשוער, ניסים גלויים יוד ה' שראו אותה במוחש, כאשר נפל פחד היהודים עליהם. ומליונים ברחו מבתיהם, ועזבו כפרים שלמים אחריהם. והיום שהצבא נקרא מעשרת הצבאות החזקים בעולם, וישראל מוכרת נשק וטכנולוגיות לכל העולם, מעצמות על באות ללמוד מאיתנו על פיתוח כלי נשק, וחיל האוויר נקרא הטוב ביותר בעולם. והנה זה פלא? אין פחד ואין מורא. זריקות אבנים ופגיעה ביהודים, הם מעשים שבכל יום. הדרום מופקר לחלוטין, וכמעט גם הצפון. החיובאללה בצפון מחזיק מלאי של טילים המכסים את כל הארץ, ממש מלאי של מדינה. וארגוני הרצח בעזה מתחמשים ומייצרים טילים מיום ליום, וכל תקופה מאתגרים מאיימים וממשיכים יותר מחצי מדינה. אך זה יכול להיות? מתמסית? מישוהו יכול להסביר את זה בשכל? אין זה כי אם מה שהיה אומר סבא שלנו הרב ששון כהן זצ"ל בכל הדמנות. "אם יש לי 'סייעתא דשמיא' אז אין לי בעיה שתשאיר אותי אפילו באמצע האוקיינוס, אבל בלי 'סייעתא דשמיא' אפילו בתוך העיר הכי עשירה את תשאיר אותי". מיותר אחרי מילים בעלי משמעות אלו להעתיק כאן את פרשת בחוקותי והבטחתו של ה' מה יקרה לנו אם נלך בחוקות התורה, ומה יקרה חלילה אם לא.

תענוג לחנך :

שאלה: אני אכזב אלילה כנים וכנות. ומציק לי משהו מאוד חלוק, אני מתכוון כמאלק הלכזב הרכה לסגודות הלכת, מכין בכרי תורה (וואורטיס) ומכין כראש תוכנית מסוגרת אויב צריכים להראות כל הסגודות. אזכר כפואל כמטל אף פעם זה לא עובד ככלא אפי התכנית. הליבים או מקליבים זכר תורה שלי, הם עסוקים עם צמא, כמאלחקים, ויותר כאריכות. ואלתי עסוקה עם הקטן, והם מתפללים כחגרים כרחכי הכית. ואני יוצא מלה מאל מולסי, וגם הרגלת החמרה, לא הולק אי כחו אלון מתכנן ככית אלי עם המלכחה והליבים שלי. ואז נכנס אלמצי כעס כגאל זה, ולפעמים זה נזר זכר ואל מריכות. ואני מתחיל לחשוב אזוי ארבת מכל העניין, ולהפסיק עם תוכניות צריכיות אלכת מסוגרת, ולהתנתק ולתת אכית לרום, אויב לזה הולק שלי. והכל על המאן אלון מנסה להכין כלכיל זה. אני יוכל אצל אונות זכרית אחרים. אזמחלחכונה כעניין.

תשובה: אחד מהסיבות שמונעות חלק מאיתנו ההורים, ובדגש על האבות. להתמסר למלאכת החינוך שזה התפקיד המוטל עלינו, היא ההרגשה שיש כאן מטרה רב. המונע את האדם מעיקר תפקידו ועיסוקו בחיי. ולכל היותר סבורים שיש כאן גזרת צער גידול בנים כאשר נגזר בתורה, "עצבונך" זה צער גידול בנים ובה שווים האיש והאשה. אשר על כן סבורים שראוי להשטמ ממנו, ועל כל פנים להטעם בו. ואמנם לא כך הוא אמיתות רצון ה', ואף שוודאי כלול בה עין גזרת צער גידול בנים מכל מקום כל ילד הוא פקדון יקר אשר ביד ההורים לטפחו ולתקנו, וזה תפקיד נעלה כשלעצמו. ויותר מזה, שהרי מוטל על כל אחד ואחד לצוות את בניו ואת ביתו אחריו ללכת בדרך ה', ויש

מהן היא לספר זה. בהסכמתו, שיבא את רבינו הקדוש בידדות גדולה: "חביבי וידידי הרב המאור הגדול, איש קדוש, מופת הדור, נר ישראל, פטיש החזק, עמוד הימיני, מורינו הרב נחמן". עוד הוסיף 'החווה מלובלין' כי ספרו של רבינו הקדוש אינו זקוק להסכמת כלל. מסופר שכאשר הגיע רבי זלמן הקטן אל 'החווה מלובלין' כדי להביא לפניו את הליקוטי מוהר"ן, מסר לפניו באותה הדמנות 'תקאות' שהעבירו לו רבי נתן מברסלב ורבי נפתלי מנעמירוב להגיש לצדיק. 'החווה' הסתכל בפתקאות ושיבח מאוד את ה'קוויטלי' של רבי נפתלי, יותר מאשר את של רבי נתן. כששמע זאת רבינו הקדוש ענה ואמר: 'איכן עניינים צפויים יש לחוזה. ברם, הסיבה בגינה שיבא את פתקתו של רבי נפתלי הייתה משום שבאותו זמן בו קרא את הפתקה היה רבי נפתלי עסוק בתפילה, בעוד רבי נתן היה בבית הכיסא, ולכן נראתה לו הפתקה של רבי נפתלי כמשובחת יותר'.

'החווה מלובלין' הרבה ללמד את תורת הגאולה. מספרים שראה במלחמת רוסיה וצרפת כמלחמת גוג ומגוג, ולכן החליט כי יש לפעול לקירוב הגאולה באופן מידי. לצורך כך נפגש בחג הסוכות בשנת ה'תקע"ה (1815) עם 'המגיד מקוויניץ' ועם רבי מנחם מנדל מרימנוב כדי שיעללו יחדיו לקירוב הגאולה. בעקבות שיונות אלו לחיקת הקץ נפטרו שלושת הצדיקים באותה השנה. מקובל מרבי אברהם בן רבי נחמן, מגדולי חסידי ברסלב לפני כ-100 שנה, שרבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב שלח את תלמידו רבי זלמן הקטן בשליחות סודית אל צדיקים אלו, שעניינה היה להודיע להם שלא ידחקו את הקץ כי יש סכנה גדולה בדבר. 'החווה מלובלין', שידע כי סכנה נשקפת לחייו בשל פעולותיו אלו, הורה שלא להשאירו לבד אפילו לרגע. פעם אחת השאירוהו לבד, ומששבו, מצאוהו הרחק משם מוכה וחבול, והבינו שהסמך-מ"ם פגע בו.

מנהגו היה שבכל שנה, בכל יום משנים-עשר הימים הראשונים לחודש ניסן, כתב ברוח קודשו מה יקרה בכל חודש משנים-עשר חודשי השנה, אולם באותה שנה כתב רק עד חודש אב. בשמחת תורה של אותה שנה חלה 'החווה מלובלין' במחלה קשה, ובהגיע חודש אב מחלתו הלכה וגברה עד שעלתה נשמתו השמימה בתשעה באב ה'תקע"ה. מנוחתו כבוד בבית החיים היהודי הישן בעיר לובלין שבפולין. חי בשנים: ה'תק"ה-ה'תקע"ה, נפטר בגיל: 70 •

זכותו הגדולה של הצדיק תגן עליו ועל כל עם ישראל, אמן.

המשיע רבי שמואל אהרן לידר זצ"ל

בתקופה האחרונה לחייו כשהיה קרוב לגיל תשעים החל לחוש בעיניו. הוא ניגש לבית החולים על מנת לערוך בדיקות בעיניו. לאחר סידרת בדיקות מקיפות, הבחינו הרופאים כי עיניו של הרב לידר נחלשות בקצב מהיר ויש סכנה לתפקודם. הוצע לרב לעבור טיפול רפואי שיבטיח אותו וישיב לו את חוש הראיה. כששמע זאת הרב לידר, הוא פסק נחרצות: "לא! בשום פנים ואופן אינני מסכים לעבור טיפול רפואי שכזה. "מדוע?" שאלו הרופאים ובני המשפחה, "הרי הטיפול הזה מסוגל להחזיר את ראייתך?" השיב להם הרב שמואל: "הרי זו הזדמנות, ממש מתנה משמים! העיניים שלי לא יראו, ובכך לא אכשל בשמירתך! היש ברכה גדולה מזו?" כולם היו המומים למשמע הדברים, אדם ישיש, שמח ומאשר שראייתו נחלשה לפי שבעת לא יוכל הוא להישל בשמירת עיניו. בני משפחתו אומנם התפעלו מגדלותו ורוממותו, אך סירבו להסכים עם החלטתו, סוף כל סוף לא פגשו לחיות כאדם קצר ראה בצר להם, הם פנו אל רבה של העיר בני ברק, הגאון רבי משה לייב לנדא זצ"ל וסיפרו לו את הדברים. הרב לנדא מיהר אל ביתו של הרב לידר ואמר לו: "אני פוסק לך כי חובת ההשתדלות מחייבת אותך לעבור את הטיפול, ועוד סגולה לי אליך לבריאות העיניים - מידי יום תספור את חוטי הציצית, חוט אחר חוט, שמונה בכל כף, ובסך הכל עשרים וארבע חוטים" הרב לידר הסכים לצניע לעצת הרב לנדא והחל לעשות סגולה זו, בכל יום ספר את חוטי הציצית אחד אחד לימים העיד הרב לידר כי מאותה תקופה שהחל לספור את הציציות, ראייתו שבה והתחזקה לאין ערוך בלי שום טיפול רפואי...

מה גורם לאדם בגיל מופלג כשהיצר שלו ודאי כבר חלש מאד לוותר על מאור עיניו? כדי שיוכה לשמור את עיניו בקדושה, כדי שיוכה לשכר העצום שבה, ויגיע בכך לקדושת נשמתו לשמור את העיניים ממראות אסורים: זו בהחלט משימה לא פשוטה, היצר מסתובב סביבו כמו סביבון ומחפש היכן יוכל להפיל אותנו אמר האדמו"ר ה"בית אברהם" על הפסוק: "נתפן קָרַע גַּד הוּא נְעִילוּ עֵינָיו הַבְּדֹלַח" (במדבר יא, ז) - "בפסוק רמוז שהמן הוא פרנסתו של אדם, ועינו כעין הבדולח - שהפרנסה של האדם מגיעה לו לפי שמירת עיניו בטהרה. שאם מתגבר ומקדש את עיניו, יראה במוחש כיצד פרנסתו מגיעה לו בריוח ובנקל, ואם אינו מקפיד בשמירת עיניו, יפסיד הרבה ולא ירוויח..."

פרנסתך, קדושתך ודברים רבים, עמדים בזכות שמירת עיניך, אם זכית להסיט את עיניך אפילו פעם אחת מעלתך גדולה לאין שיעור. לשמור את העיניים אינו רק לשמור אותן ממראה אסור, אלא לראות בהן את הטוב שיש באחר, את המעלות הטובות שבו, לשמור אותן ולא לטמא אותן בראייה שלילית על האחר. כולנו עושים שמירה לגופנו, לרכבנו, לבתינו, נוסף גם שמירה לעינינו, נקדש אותן בראייה טובה על האחר, בהסטה ממראה אסור, ונזכה להתקדש, להרבות את פרנסתנו ולהיות טובים יותר לסביבתנו...

אחד מזקני החסידים אור עוז ושאל את הרבי מליובאוויטש על כך שהוא אינו יוצא לנפש מפעם לפעם, כשם שהאדמו"רים שלפניו בשושלת חב"ד היו יוצאים מפעם לפעם לנאות דשא' (באידיש: "דאטשע") במטרה להתליף אווירה ולאגור כוחות. הרבי חי"ך והשיב, כי בדורות עברו החסידים היו שוקדים בלימוד ובתפילה כך שהאדמו"ר היה יכול להרשות לעצמו לצאת לנפש, ואילו בדרונ החסידים יוצאים לנפש כך שלפחות האדמו"ר צריך להישאר על שמרתו...

כאן משום קביעת העתיד הרוחני של הילד ובאופן עקיף גם של הדורות הבאים.

הרבה מאוד תלוי בצורת המסירה של ההורים, אם היתה בלבביות ובחמימות באופן שלכתחילה, או באזלת יד וכאלו כל הקשור לילד ולחינוכו הוא ענין של דיעבד. ויש לנו ללמוד מיעקב אבינו, ישראל סבא, שעליו הוטל תפקיד לגדל י"ב שבטי י"ב. משפחה מרובת ילדים לכל הדעות. ואם נצרך גם את הדעה שעם כל שבת נולדה גם תאומה, ככתוב: "ויקמו כל בניו וכל בנותיו לנחמו" (בראשית לו לה) ואומר רש"י הקדוש במקום: "וכל בנותיו" – רבי יהודה אומר אהיות תאומות נולדו עם כל שבת ושבת". ממש משפחה מרובה מרובה, ואנו יכולים לתאר לנו איך היו נראים סעודות השבת בביתו של יעקב אבינו...

ודוקא יעקב שטרם בגידול הבנים, הוא יכול לבקש עליהם רחמים, כי ע"י טירחה נכונה בגידול בנים, מקנה האב לעצמו חלק וזכות בעתיד הרוחני של בניו, עד כדי שניתן לו כח מיוחד להתפלל ולמתק דינים מעליהם. ועוד מצאנו (בפתיחה לאיכה רבתי פ' כ"ד) שכאשר אבות העולם באו לבקש רחמים שלא יחרב בית המקדש, וכל אחד פירש זכויותיו לפני הקב"ה, אברהם גולל את העמידה בעשרה הנסיונות שעמד בהם. יצחק הביא את זכות העקידה. וה' לא נענה להם על כך. טען יעקב אבינו ואמר: ריבוננו של עולם, לא עשרים שנה עמדת בבית לבן וכשיצאתי מביתו פגע בי עשו הרשע וביקש להרוג את בני ומסרתי עצמי למיתה עליהם, ועכשיו נמסרו ביד אויביהם כצאן לטבחא לאחר שגידלתים **כאפרוחים של תרנגולים** וסבלתי עליהם צער גידול בנים, כי רוב ימי הייתי בצער גדול בעבורם, ועתה לא תזכור לי זאת לרחם על בני? וזה עמד להמתיק את הדין.

הרי שמכל זכויותיו הגדולים והנוראים לא הזכיר יעקב, חוץ ממה שעמד בבית לבן, אלא שמסר נפשו עבור בניו וסבל עליהם צער גידול בנים **וגידולם כאפרוחים**. הנה שיש כאן דבר נעלה וזכות עצום.

ואם יעקב אבינו, שלא פסק פומיה מגירסא ולא ישן י"ד שנה בשיבת שם ועבר מרוב התמדת התורה, הבין שראוי וצריך להנמיך עצמו לנפש בניו ולצרכיהם ולגדלם כאפרוחים, היינו בטיפול יום יומי ובאהבה ורכות לפי תכונות הילד (כי הילד דומה לאפרוח אשר כל דבר יכול לשבורו), מה נאמר ומה נדבר אנחנו. והאם בטענה של ביטול תורה, וטענות שונות אשר היצר תופס בהן את החלק העיקרי (עצלות, יאוש, אהבת עצמו, חוסר מחשבה), גרפה עצמנו מלדאוק לבנינו ולבנותינו הרכים אשר כל כך זקוקים לעזרתנו, ואשר ברוב חמלתו חנן אותנו אלוקים.

חלילה מלהתרפות בהענקה לילדים ולבית, בגלל שאני לא רואה תוצאות מיידיות, ולא מסופק מכך מיידית. כמו שיש אימרה ידועה: "לא מפקירים חיילים בשטח" אפילו שהבלבול הוא רב, ולא יודעים מרוב ימי לחימה לקראת מה הולכים, והניצחון לא נראה באופק, לא מתיאשים. ובפרט לא בעיצוב הבית ויסודותיו וחיוני הילדים לתורה ומצוות. שזה דבר שמגיע עם הרבה עקביות וסובלנות אך הרבה להיות חזר מטר. אין הוקוס פוקוס ותוצאות מיידיות בהשקעה בחינוך, זה השקעה לטווח ארוך. אבל המשקיע ולא מתיאש יראה תוצאות מניבות פרי רוחים עצומים.

יכול להיות שצריך פשוט להתייעל. אם אתה רואה שכמו שאתה אומר אין צריכה של הסחורה שלך, אולי כדאי לשנות את הווארטים, מווארטים מפולפלים ושאלות עמוקות על פסוקי הפרשה עם תירוצים מפליאים וכ"ו... לסיפורים יפים ומושכים את הילדים על כל מיני נושאים בפרשה. לא חסר היום בכלל מהיכן לקחת חומר בנושא. אפשר גם לעשות חידודים ושאלות אמריקאיות על הפרשה, לסקרן אותם על הנושאים בפרשה. (יש לנו כאן בעלון מוסף יפה לילדים) אפשר גם לנהל את זה ביחד עם הגדולים והגדולות שהם יהיו איתך בעניין וכך ימשכו איתם את הקטנים יותר. לתת להם להכין גם שאלות על הפרשה, והם ישאלו וכולם יצטרכו לענות, ולתת לכל ילד לצבור נקודות על כל השתתפות ותשובה על שאלה או חידה. שיגורו אחרי תגמולים נאים של פרסים או ערך כספי. זה לא חייב להיות משוה גדול ויקר. אפשר מכלום כסף לקנות מתנות קטנות, ולעשות מזה עניין גדול, ואף את הניהול של זה לתת לאחד מהילדים או הילדות הגדולים. אפשר אפילו לקנות ספר מתח עב כרס, כמובן שיהיה עם מסר מטרות ותוכן, ולהחביא אותו אצלך ברכב או בעבודה, וכל שבוע בכל סעודה לספר חלק מהסיפור, וכל פעם לסיים אותו בפרק מתח, שיגרום לילדים לחכות בתשוקה עצומה לסעודה לא לשבוע הבא כבר בשקיקה עצומה.

סוף דבר, אחד היסודות הצליח בחינוך ולמלא את תפקידו בזה, הוא לעשות את הדבר לכתחילה ובשמחה, ולדעת שיש כאן אחד מהתפקידים הנעלים של החיים, ושלשם מילוי ועמידה בנסיון זה, כשאר מטרות עליונות, הושמנו בזה העולם. או אז ליבנו יפתח לשמוע לקול דממה דקה המכוננת את כל אחד ואחד החפץ במילוי רצונו ה', והפיא לטהר מסייעין אותו וחפץ ה' בידו יצליח, לגדל בניו ובנותיו כל אחד לפי צרכו למעלה משכל וכח אנושי. והזריעה בנפשות הרכות תביא לגדל פרי היולדים קודש לה'. ובשנים הבאות יוכל בשלום ובשלמות לצוות את בניו ואת ביתו אחריי לשמור את דרך ה'.

אחת לכמה זמן אנו שומעים על מקרה שבו אדם הצליח להרים מכונית בכוחות עצמו!! כדי לחלץ אדם אחר שנלכד תחתיה. האם מדובר באגדות אורבניות או שבני אדם מסוגלים להתעלות מעל ליכולותיהם האנושיות תחת נסיבות מסוימות? המדע תומך באפשרות השנייה. כוחות-על, כך מסתבר, הם לא מנת חלקם הבלעדית של גיבורי קומיקס, אלא משהו שטמון בכל אחד מאתנו ומחכה לרגע המתאים כדי לבוא לידי ביטוי. לפחות 3 יכולות-על שכאלה תועדו היטב לאורך ההיסטוריה: כוח פיזי 'על-אנושי', יכולת ריפוי מנטלי ואתלטיות מוגברת. התחום של כוח פיזי נחקר על ידי פרופסור ולדימיר זטסירוסקי מאוניברסיטת פנסיילניה. הוא חנן מרימי משקולות מקצועיים וגילה כי קיים כוח מקסימלי אצל כל אחד ואולם תחת נסיבות רגילות אדם ממוצע יכול לנצל רק 65% מהיכולות שלו. מרימי משקולות מקצועיים לעומת זאת, יכולים לזמן באימון כ-80% מהיכולות ואילו בתנאי לחץ של תחרות הם עשויים להגיע אף ל-92% מהכוח שלהם. הכוח הפיזי שלנו מוגבל לאחוז מסוים על מנת להגן על הגוף. מצב של מתח שרירים גבוה מדי יכול לפגוע ברקמות ולגרום להן נזק משמעותי. כדי להגן עליהן קיים בחיבור הגיד והשריר חיישן שנקרא אברון הגיד על שם גולג'י, ותפקידו לווסת את רמת מאמץ המתיחה בשרירים.

במקרים של לחץ אדיר, פחד נורא או התרגשות נזירה – משתחררות בגוף כמויות אדרנלין החורגות מהרמות הנורמליות, יחד עם קורטיזול וכימיקלים נוספים. התוצאה של תערובת הורמונים זו היא עקיפת האותות של אברון הגיד על שם גולג'י, שיתוק של תחושת הכאב הנגרם כתוצאה ממתח שרירים גבוה מהנורמלי, ופריצה של מגבלות הכוח. את כוחות הריפוי המנטליים אנו מכירים בשם פלאצבו. זוהי תופעה שבה תרופת דמה מעוררת מנגנון ריפוי רזום ויכולה להביא להחלמה הלכה למעשה ממחלות פיזיות ונפשיות שונות. בבית הספר לרפואה של "הארוורד" מסבירים כי האפקט מתרחש בין היתר לנוכח הציפיות של המטופל כלומר, למות יש את הכוח להפעיל מערכות לשיקום הגוף והנפש, אם רק אומרים לו שהגיע הזמן לטפל בהן. האמונה בכך שאנו עוברים טיפול, די בה כדי להתגבר על בעיות שונות ללא צורך בעזרים חיצוניים. מפקד בכיר בצבא מספר ביום ה-8 ביולי 2014 בתחילת מבצע "צוק איתן" כשהקומנדו הימי של חמאס, פלשו עם לוחמיהם בסירת גומי לחוף אשקלון, לקח את שלושת הלוחמים הכי מובחרים מהיחידה, שעברו במשך שנים אימונים למצבים כאלו. ולקח איתו את הנהג שלו, שהיה סתם איזה ג'ובניק שכמעט ולא היה מאומן לבלום, ובפרט לא ללוחמה מסוכנת כזו. ויצאו לחוף. והנה הם רואים את הסירה עם המחבלים, והוא פוקד עליהם להתחיל לחתור אליהם. ושלושתם יושבים מאחור באוטו, וכאילו התאבנו על מקומותיהם. והוא צועק להם לקום והם לא מסוגלים לזוז. והנה הג'ובניק והפשוט, תפס מה קורה, ולקח את הנשק והחל לירות, ופגע בהם וכך הפיגוע המסוכן הזה נעצר.

כל זה מראה לנו שיש לכל אחד מאיתנו כוחות על לשנות כל דבר, כמובן רק עם תפילה. ועם בקשה ותחנונים לפני ה'. אבל חלילה מלהתייאש או לחשוב שאין בכוחי לשנות את המצב. מספר אברן צדיק שהיה סובל במשך שנים מאז לידתו, בתקופה שמתחילת האביב, מפריחה ואדמת מגרדת עם כאבים, בכל חלקי הפנים, כמה חודשים בשנה. וכל מה שניסו לטפל בו, הרופאים אמרו שאין שום תרופה לתופעה זו, והוא צריך להשלים עם זה. והשנה בתחילת החורף אשתו התחילה להתלונן שלא מקדמים אותה בעבודה והיא לא מקבלת שכר הוגן יחסית לאחרות בעבודה. והוא ניסה להפעיל קשרים בשביל זה ולדבר עם הבוס ואנשים שמקורבים אליו, אך ללא הועיל. אחרי ט"ו בשבט, הוא התחיל לחשוש ממה שמגיע לגופו בכל שנה. והחליט שהשנה הוא מתחיל להתפלל לה' ולהתחנן בכל הכוח שיותר לא יסבול מפריחת האביב. ונסע לקברי צדיקים, והבטיח לצדקה וקרע שערי שמים בתפילות, והנה לפליאת הרופאים, השנה לא נראה זכר מכל הני"ל. והוא אומר שלפתע הוא חשב למה כזה דבר שהרופאים במשך שנים אומרים לו שאין להם תרופה לזה, והנה זה עבר לו לגמרי בלי שום טיפולים ותרופות. ולעומת זאת כל מה שניסה לעשות ולהפעיל קשרים לגבי אשתו זה לא עזר? והבין כי בפריחה הוא הבין שאין מה להיעזר באף אחד והתייאש גם מהרופאים, וכשהבין שזה רק בידי שמים, אז ניצל את כל כוחו בתפילה להמתקת העניין, אבל עם אשתו הוא ניסה בכוחות עצמו וניסה בכוחות אחרים של "אל תבטחו בנידיבים" ולכן הוא לא הפעיל את כל כוח התפילה להבין שרק ה' יכול לעזור לו.

תענוג לדעת!

העלון להצלחת הרב יעקב בן אסתר להצלחה בכל העניינים בטוב הנראה והנגלה. כל החפץ להיות שותף במצוות זיכוי הרבים,

ולהערות/הארות/רעיונות/הנצחות/הקדשות. ניתן לפנות למייל: natan426po@gmail.com

תענוג לילדים בפרשה

העלון נכתב לעילוי
נשמת סבינו מוריני
הרב ששון ב"ר ישעיהו
ומרת מרים זצ"ל

איך כתוב בפסוק ?

- (1) פרק יד פסוק ב: "מיוחד" ?
- (2) יג-ח: "מהתחלה עד הסוף" ?
- (3) יג-ו: "שלא יישאר כלום" ?
- (4) יג-ד: "אין להם עול" ?
- (5) יד-כט: "אין לו בכלל מקום" ?
- (6) טו-ב: "אל תבקש ממנו" ?
- (7) טו-יא: "אין מה לעשות, זה לא יפסיק" ?
- (8) טז-ג: "בגלל המהירות" ?
- (9) טז-טו: "תמיד בשמחה" ?
- (10) טו-יא: "הדבר הזה לא יפסיק" ?
- (11) טו-ז: "אל תהיה כזה אטום בלב" ?

תענוג לענות

- (1) מה צריך לשים על ההרים?
- (2) כדאי להקטיב לחלום ?
- (3) למה לא להקטיב לאח, לחבר, לבן, לבת, ועוד להרוג אותו ?
- (4) שלוש פעמים זה כתוב כפול, איפה? ולמה ?
- (5) למה לשפוך על הריצפה ?
- (6) המספר 7 כמה פעמים מוזכר, ובהקשר למה ?
- (7) לאבד, לשבור, להרוס, ולשרוף. למה ?
- (8) לאיפה לא הגענו עד עכשיו ?
- (9) אני יכול לאכול או שאני לא יכול לאכול ?
- (10) על מה בעיקר צריך להתחזק ולהיות חזק ?
- (11) מה לא שמים בין העיניים ?

לחקלאים השוארים שאיטה ולא עובדים בשדותיהם בשאיטה, קוראת התורה: "גיבורי כוח". למה דווקא הם גיבורי כוח? ולא כל מי שנתון צדקה? הרי שאיטה זה פעם בשבע שנים. יש אנשים הנותנים צדקה בכל יום ביום במשך כל השבע שנים? אלא שיש הבדל. לתת או לשלוח לפני צדקה, זה יותר קל מאשר לשבת בבית ולא להיכנס במשך שנה שלימה לשדה האהוב שלך, ולא רק זה, אלא לדאוג את השער פתוח, וכל מי שרוצה נכנס ומסתובב שם ונוגע ולוקח מה שהוא רוצה. ואתה לא יכול לומר לו כלום, וגם לא לנעול את השער. זה נקרא גיבור. לפעמים קל לנט לתת כמה פרושות לצדקה מהדמי כיס שקיבלנו מההורים או מטבא וסבתא, אבל תלילה אם אתה או אחות שלי יגעו לי במגירה, או חבר ישתמש בספרים שלי. על זה אני יהפוך את העולם, וכעס. אבל התורה מגלה לנו שזה הגבורה האמיתית. לתת מעצמך בשביל השני. לתת מהזמן שלך לשני. בזמן שאתה יכול להתעסק עם עצמך ולהנות לך לבד בכיף, ואתה עוזר לחבר להשלים את הלימודים לאבחון, או עוזר בבית, מתנדב, או עוזר למבוגר. זה נקרא "גיבורי כוח".

מאד, איצי, בני

פרק ג'

חבורת תות

תורה ותפילה

האוניות המובילות היום סחורה ממוקם למקום ברחבי האוקיינוס נתונים לסכנות רבות, מומבט ראשון ושטחי זה נראה שהעולם השתנה והוא לא כמו פעם שהיו סכנות מרובות בכל יציאה לדרך, ובעיקר בהפלגה לים מומדינה למודינה. אז ככה שלא. כי "ייצר לב האדם רע מנעוריו" ובגלל שהעולם התקדם עם טכנולוגיות, זה לא סיבה שאנשים יפסיקו עם התאווה והחמדנות שלהם. עבודה על רצונות ותאוות ולשנות את המידות, זה רק על ידי התורה ומצוות וגמילות חסדים. זה לא יעזור לאף אחד, העולם נשאר עם אותם אתגרים רק בצורה אחרת, "אותה גברת בשינוי אדרת". אם פעם הרגו אנשים עם מופיים של איברים וגרזנים, אז היום עושים את זה עם חליפה ועניבה... ולחיצה על כפתורים ששולחים נשק להשמדה המונית... ולכן גם היום יש 'שודדי ים' שנקראים בשם "טכנולוגי מתקדם": 'פיראטים'. והם מוסתובבים ברחבי האוקיינוס, ובעיקר ליד מדינות שיש בהם מיצרי מועברים לסחורות, החוצות את היבשות. והם מקבלים נשק מומדינות עולם שלישי נחשלות, שעוזרות להם לחטוף אוניות מסחר גדולות. "דוד נחום, אין הם חוטפים אוניות?" הם נוסעים על גבי סירות מנוע מהירות, ובכל סירה יושבים כמה חמושים, והם מקיפים את האונייה מכל הכיוונים, וכורזים לה לעצור, ואם לא, הם יירו עליה ויטביעו אותה. ואז הם מטפסים עם סולמות חבלים על האוניה, ועולים עליה, ותופסים את כל האנשים, ומשיטים את האונייה לחוף של מדינה שהם שולטים שם. ומודיעים על ההשתלטות, ומבקשים "כופר". "מה זה כופר?" כופר זה דרישה של שודדים לסכומי כסף גדולים מאוד. ואם לא ייתנו להם הם הורגים את האנשים. ומוכרים את הסחורה. ומטביעים את האונייה.

"מה? זה קרה לך פעם?" "מה עושים כדי להינצל מזה?" ברוך השם ובסייעתא דשמיא שלא הסתבכתי עם זה. כדי להינצל מהם, יש היום כל מיני ארגונים של מדינות כמו רוסיה וארה"ב, ששולחים חיילים בספינות מלחמה עם תותחים, והם תופסים את אותם פיראטים, ושומרים על מיצרי הימים, והמעברים שיהיו 'נקיים' מאותם חיות אדם. אבל הבעיה היא שכמו שאמרנו קודם, מוי שאין לו תורה ומצוות ועבודת המידות, לא משנה מאיזה מדינה מתקדמת הוא, היצר שלו בוער בו כמו תנור של האופה. והוא גם כן רוצה כסף לשמירה, וכך יוצא שכולם נשארים עם אותה 'תאוות מונון'. אלו עם צורה של שודדים, ואלו במסווה של שמירה מפני השודדים... ולכן אני נזהר ומקפיד תמיד לתת מעשרות מכל הרווחים שלי. וכן 'חומש'. "מה זה חומש?" חיוב נתינת הצדקה הוא עשר אחוז מהכנסותיו של האדם בלבד, אך למצוות הצדקה ישנה חשיבות רבה, וכבר בתקופת הגמרא תיקנו חז"ל שאדם שיש ביכולתו להפריש יותר מוכך - יש לו להפריש עשרים אחוז מהכנסותיו (פירוש המילה 'חומש' הוא החלק החמישי מההכנסות) וזה סגולה גדולה לעשירות, ושמירה גדולה על הנכסים והכסף שמרוויחים. זה כמו הסיסימא שלכם ב'חבורת תות' 'המעשה הוא העיקר' ולכן כתוב בספרים שנתנית צדקה זה מעשה המצוות הכי חשוב. הנביא ישעיה אומר: "וילבש צדקה כשרין וכובע ישועה בראשו" צדקה זה כמו שריון קשקשים שמגן על הלוחם במלחמה מכל החיצים שנשלחים אליו ע"י האויבים. ראיתם פעם שריון? "לא" שריון עשוי מהרבה חתיכות הנקראים 'קשקשים' שדבוקים אחת על השניה, והם ביחד כולם מוגינים על הלוחם. כך זה פעולת הצדקה. כל פרוטה ופרוטה שנותנים לצדקה, כל פעם שנותנים צדקה, זה עוד 'קשקש' שמצטרף לשריון הרוחני שמגן על האדם בכל דרכיו ומעשיו. אתם 'חבורת תות' על שם שני הדברים העיקריים של כל יהודי: "תורה ותפילה" וצריך גם לעסוק הרבה בצדקה. אפילו שאתם ילדים, יש לכם גם הרבה אפשרויות לצדקה.

בג"ד 586 תשנ"ב

פרשת - ראה

צדקה מברכת ומעשירה את ממונו ומבטלת ממנו גזרות רעות

כִּי פָתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לֹא תִקְבַּץ לִי הַעֲבֹט תַעֲבִיטֵנִי דִּי מַחְסְרוֹ אֶשֶׁר יִחְסַר לוֹ הָאוֹר הַחַיִּים הַקְדוּשׁ שׁוֹאֵל הַמִּלְחָה "כִּי" מִשְׁמַעוֹתַי שְׂבָאָה לַתֵּת טַעַם וְסִיבָה לַפְסוּק הַקּוֹדֵם שְׂנֵאמַר בּוֹ שְׂלֵא תִאֲמָץ אֶת לִבְךָ וְלֹא תִקְפָּץ אֶת יָדְךָ כִּי צִדַּק פְּסוּק הַפְּסוּק הַבֵּא אַחֲרָיו "כִּי פָתַח תִּפְתַּח" בֵּא לַתֵּת טַעַם מְדוּעַ יֵשׁ לַתֵּת לַעֲנִי וּמִתְרַץ וּמִסְבִּיר אֹר הַחַיִּים הַקְדוּשׁ : וְאוּלַי שְׂנֵתְכוּן לְוֹמַר עַל דֶּרֶךְ שְׂנֵאמַר בְּמִשְׁלֵי (פֶּרֶק י"א) "יֵישׁ מִפְּזוֹר וְנוֹסֵף עוֹד", כְּלוּמַר שְׂעַל יְדֵי שְׂמִפְזוֹר לַצְדָקָה, נוֹסֵף נִוְתָן עוֹד כִּסֵּף כִּי עַל יְדֵי שְׂפּוֹתַח הוּא אֵת יְדוֹ פּוֹתַחִים לֹ שְׂעֵרִי שְׂפַע, וְזֶהוּ הַטַּעַם כִּי פָתַח תִּפְתַּח כְּלוּמַר הַטַּעַם שְׂתוֹרָה אוֹמֵרַת שְׂלֵא תִאֲמָץ אֵת לִבְבְךָ וְכוּ' כִּי פָתַח וְכוּ' הֵינֵנו אֵל תִּאֲמָץ אֵת לִבְבְךָ כִּיוּן שֵׁאֵם אֵתָה תִּפְתַּח אֵת יְדְךָ, אֵינְךָ עוֹשֶׂה אֵלֵא הַלוֹוָאָה דּוֹקָא וְתַכְפֵּי ה' יִשְׁלֵם לְךָ בְּתוֹסַפַּת מְרוּבָה, וּמִשּׁוּם כִּי אֵל תִּאֲמָץ אֵת לִבְבְךָ כִּיוּן שֶׂרַק תִּרְוּיַח וְתַצְלִיחַ. עכ"ד

הָאוֹר הַחַיִּים אוֹמַר לֵנו שְׂאֵדָם נוֹתֵן לַעֲנִי זֶה כֵּאלוֹ הַלוֹוָאָה עִם תְּשׁוּאָה גְדוּלָה שְׂכַבִּיכּוֹל הַקְב"ה עֵרַב לֵה שְׂהַכֵּל יִשׁוּלֵם כְּמוֹ שְׂכַתּוּב "מְלוּוֹה ד' חוֹנֵן דַּל וְגוּמְלוֹ יִשְׁלֵם לוֹ" וְהַקְב"ה יַחְזִיר תַּכְפֵּי אֵת הַסְּכּוּם שְׂנָתָן וְעוֹד וְתוֹסַפַּת מְרוּבָה רוֹאִים מְדַבְרֵי הָאוֹר הַחַיִּים שְׂצַדָקָה רַק מְבִרַכַת וּמַעֲשִׂירָה אֵת הָאָדָם

וכן כותב הטור יורה דעה סימן רמז וזה לשונו "עוד כי הדבר בודק ומנוסה כי בשביל הצדקה שנותן לא יחסר לו אלא אדרבה תוסיף לו עושר וכבוד"

כותב שולחן ערוך הלכות צדקה יו"ד סימן רמ"ז סעיף ד : "הצדקה דוחה את הגזירות הקשות, וברבע תציל ממות, הגה: והיא הצדקה מעשרת, ואסור לנסות הקב"ה כי תציל מצדקה שנאמר: ובחוננו נה אצאת וי"א דוקא בנתינת מעשר מותר לנסות הקב"ה, אבל לא בשאר צדקה. דעת הבית יוסף (שם) שבצדקה אסור לנסות את ה' אבל במעשר מותר **כתוב במשלי צדקה תציל ממות ק"ו משאר חוללים**

מובא במס' אבות פ"ה מ"יג ארבע מדות בנותני צדקה: הרוצה שייתן ולא יתנו אחרים ינינו רעה בשל אחרים, יתנו אחרים והוא לא יתן ינינו רעה בשלו; יתן ויתנו אחרים חסיד; לא יתן ולא יתנו אחרים רשע. לכאורה לא מובן מדוע רק הוא רוצה לתת צדקה ולא יתנו אחרים מה מפריע לו שיתנו גם אחרים **כותב רבנו עובדיה מברטנורא וז"ל דידוע שהצדקה מעשרת ואינו רוצה שאחרים יתעשרו. אלא רק הוא**

כותב הרמב"ם הלכות מתנות עניים פרק י הלכה ב: לעולם אין אדם מעני מן הצדקה ואין דבר רע ולא היזק נגלל בשביל הצדקה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ובפרט אם מעשר מממונו כפי שמובא בפרשה עשר תעשר את כל תבואת זרעך **התוס' במסכת תענית ט.** לומד מהתורה חיוב מעשר באורחות חיים לראש"ש מביא להפריש מעשר מכל רווח שה' נתן לו, ומביא רבינו משה כלפון הכהן שכל מי שהקפיד על מעשר ראה ברכה בממונו ובביתו

רש"י (במדבר ה, י"ב) בענין הנותן מעשרות מסביר את הפסוק **שם לו יהיה ממון הרבה:** שאם יתן מעשר יהיה לו הרבה ממון **צדקה שומרת את ממונו כמו שמובא במסכת כתובות ס:** "מלח ממון חסד" רש"י שם מסביר "מלח ממון חסד" - הרוצה למלוח ממונו כלומר לגרום לו שיתקיים יחסרנו לצדקה תמיד וחסרונו זהו קיומו:

כלומר אדם הרוצה שממונו יתקיים "ימלח אותו" בזמנם שלא היו מקררים כשהיו רוצים לשמור את הברכה להרבה זמן היו מולחים אותו, הוא הדין הרוצה שישמר ממונו יעשה צדקה וכן ישמר ממנו ומשמע שאם לא נותן לצדקה ח"ו יאבד את ממונו לבסוף כמו הברכה שאם לא מולחים אותו בודאי יסריח ה"ה אם אדם עשיר ולא מפזר לצדקה, יאבד את ממונו הצדקה היא הקיום לממון, זהו ה"מלח" לממון כמובא במסכת כתובות (דף ס"ב) **מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו ראה נערה אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין צואת בהמה של ערביים כיון שראתה אותו נעטפה בשערה ועמדה לפניו אמרה לו רבי פרנסני אמר לה בתי מי את אמרה לו בת נקדימון בן גוריון אני (שהיה מהעשירים הגדולים של ירושלים) אמר לה בתי ממון של בית אביך היכן אבד אמרה לו רבי לא מושלים משל בירושלים מלח ממון חסד ויש אומרים מלח ממון חסד שיעשה עם ממונו חסד הגמרא שואלת האם נקדימון בן גוריון לא תרם לצדקה הרי מובא בברייתא שאמרו עליו על נקדימון בן גוריון כשהיה יוצא מביתו מציעין תחתיו שטיחי משי ובאין עניים ומקפלין אותן מאחריו ולוקחים אותם לעצמם מתרצת הגמרא שלא עלו צדקה זו כיון שעשה את הצדקה לכבודו תירץ שני שלא נתן מספיק צדקה כמו שהיה צריך **המאירי (שם) כותב** חייב אדם לפרנס את העניים שהם בניו של הקב"ה, שהרי הקב"ה נתן לו את הכסף ואם כן מחובתו להחזיר לקב"ה וכיצד יחזיר על ידי ייתן לעניים שהם בניו של הקב"ה שעליהם נאמר "אבי יתומים ודיין אלמנות וכותב המאירי ויהא בטוח שאם יחסר ממנו לכבודו הוא משלימו כפלים**

ה'תשנ"ב תשרי
6:42
ה'תשנ"ב תשרי
7:49
ה'תשנ"ב תשרי
8:24

... ומה שהוא עושה לעשה לשם שמים שהעושה גם בדרך של תוספת כבוד לעצמו אף על פי שהוא תועלת לעניים אינה צדקה גמורה עכ"ד: וכן בזכות צדקה זוכה לבנים טובים כמובא בגמרא מסכת בבא בתרא דף ט אמר רבי יהושע בן לוי אמר כל הרגיל לעשות צדקה זוכה הוי"ו לו בנים בעלי חכמה בעלי עושר בעלי אגדה בעלי חכמה הגמרא מסכת גיטין דף ז. ואומרת אם רואה אדם שמוזנותו מצומצמים יעשה מהן צדקה וכל שכן כשהן מרובין שעל ידי כך זוכה להנצל מדינה עשה מהן ואפילו אם הוא עני המתפרנס מן הצדקה **יעשה צדקה שוב אין מראין לו סימני עניות** מובא במסכת (תענית ט.) אמר רבי יוחנן עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר ומותר בזה לנסות את ה'

וכן פסק הרמ"א (שו"ע יו"ד ס' רמז ס' ד) וז"ל הצדקה דוחה את הגזירות הקשות, וברבע תציל ממות, כמו שאירע לצרפית. הגה: והיא מעשרת, מעשה (מדרש רבה שמות פרשה לא פסקה יז) באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי והיה לו שדה אחת והיתה עושה אלף מדות ומוציא ממנה מאה מדות למעשר ומן המותר היה מתפרנס הוא ובני ביתו בשעת פטירתו קרא לבנו ואמר לו בני תן דעתך על שדה זו כך וכך מדות היא עושה כך וכך מדות למעשר וממנה הייתי מתפרנס כל ימי כשנפטר מן העולם שנה ראשונה זרע אותה הבן עשתה אלף מדות והוציא ממנה מאה למעשר שנה שניה נכנס בו עין רעה פחת עשרה ופיחתה היא מאה וכן שלשית וכן רביעית וכן חמישית עד שעמדה על מעשרותיה כיון שראו קרוביו כך עמדו ולבשו לבנים ונתעטפו לבנים ונכנסו אצלו אמר להן לא באתם אלא לשמוח עלי אמרו לו ח"ו לא באנו אלא לשמוח עמך לשעבר היית בעל הבית והקב"ה כהן ועכשיו נעשית כהן והקב"ה בעל הבית הוי ולא ידע כי חסר יבואנו

שולחן ערוך שם פוסק זו לא סגולה אלא פסק הלכה שצדקה תציל מגזירות רעות **בזכות המעשרות ניצל ממוות בטוח** **סיפר** אינני אליהו זרבי - מהנדס מיוזג במקצועו - מתגורר כיום בהרצליה, אך בשעת ההתרחשות, לפני חמש עשרה שנה, עדיין התגורר בחולון. וכך הוא מספר: הייתי מתפלל בבית הכנסת "סודאי" בעיר בית כנסת זה לא רק בית כנסת, אלא **מרכז תורני של תורה, תפילה וחסד**, הפעיל עשרים ושתיים שעות ביממה ויש שם הכול, החל מתפילות, דרך שיעורי תורה ועד בית תמחויו ועוד. באיזה בוקר - היה זה בעיצומו של הקיץ - התעוררתי מחלום די קשה. אמרתי "הטבת חלום" בברכת כוהנים, ולאחר התפילה חישבתי את המעשרות שעלי להפריש והגעתי לסכום של **1036 שקלים** מסרתי את הכסף לבגאי ויצאתי לעבודה בבית לחם. הקימו שם בית מלון, ואני עשיתי את הנדסת המיוזג. מבית לחם הייתי אמור להגיע בהמשך לאריאל. הדרך הקצרה היא דרך רמאללה, אך כדי לא להיתקל בערבים משלכי אבנים העדפתי להאריך דרך כביש אלון. **מדובר בדרך צרה שבצידה האחד הר ובצידה השני תהום**... ולפתע, "ריאו" צבאית אשר מסיעה חיילים מגיחה היישר מולי. הנהג כנראה נרדם ויש לי שבריר שנייה לחלילי: לחתוך ימינה ל... כיוון התהום, או לשבור שמאלה לכיוון ההר - אז יש יותר סיכוי שהוא יפגע בי. לתאר לכם את הפחד שנטף אותי? בלתי אפשרי. **רק תתארו לעצמכם שלוש אפשרויות שכל אחת רעה מהשנייה: להתנגש בהר, להידרדר לתהום או להמתין שרכב צבאי כבד יתנגש בך.** אני צועק "שמע ישראל", "חותך ימינה ומרגיש את הרכב הצבאי שועט צמוד אליי. רק מההדרך יכולתי לעוף לתהום. בחסדי ה' המרובים, בדרך פלא, לא התממשה אף אחת משלוש האפשרויות הנזכרות לעיל והקב"ה יצר **אפשרות רביעית נחמדה: להינצל מהתקרית לחיים טובים ושלוש!** עדיין לא סיפרתי שאני יליד אירן. כאשר עזבה אימני עליה השלום (את אירן, היא היגרה משם היישר לארצות הברית. אבי זכרונו לברכה נפטר כבר באירן ונטמן בטרהרן. אמא התגוררה בלוס אנג'לס, לצד שמונת אחיה ואחיותיה. אני עדיין לא מעכל את הנס הגלוי שהיה לי, וממשיך בדרך. בשעה 5:00 אחר הצהריים כבר הייתי בבית, ואמא מתקשרת מלוס אנג'לס. בשל הפרשי השעות, אצלה מוקדם עכשיו - **שבע בבוקר!** "אליהו, מה קרה?" "כך היא פותחת ושואלת". למה?" אני משיב בשאלה. היא לא מותרת: "אליהו, מה קרה?" "ואז היא מספרת": לפני שעתיים חמש לפנות בוקר בלוס אנג'לס, שלוש בצהריים כאן (חלמתי שאבא אומר לי: אליהו שילם אלף ומשהו שקל והצילו אותנו ממוות' "אז! תספר לי בדיוק מה קרה "כמובן סיפרתי לה על התרומה בסך 1036 ש"ח שזכיתי לתרום באותו בוקר **זכיתי לנס הצלתי** מאוחר יותר באותו יום רבותי יבואדיא איני מחדש לכם את עצם הידיעה שצדקה תציל ממוות, אבל בכוחו של הסיפור הזה לחזק בנו את כח הנתינה! אני גם לא מחדש לאף אחד שיש חלומות אמת. הבה נתחוק כולנו יחד בידיעה שיש לכל אחד מאיתנו נשמה טהורה, שגם לאחר שהיא עוזבת את העולם היא ממשיכה" לחיות "ולראות דברים המתרחשים כאן בעולמנו, כשם שאבי ז"ל ראה מה קורה איתי וסיפר על כך לאמא... **הלוואי שנחיה תמיד עם אמונה חושית וזוכה להיטיב את מעשינו** גיליון" איש לרעהו

שבת שלום ומבורך

סיפורים מחזקים-צדקה מביאה ישועות וברכה

עשתה צדקה גדולה עם אחיה ונושעה וגם קיבלה את מה שנתנה

לפנינו סיפור מדהים, אותו קיבל הרב משה צורן שליט"א ממשפחה המתגוררת בחייל: "במשפחתנו ישנה נערה צדיקה ויראת ה' בת 31 אשר עדיין לא מצאה את זיווגה. היא נפגשה עם עשרות, אם לא מאות בחורים, ניסתה את כל הסגולות אך שום דבר לא הועיל, גילה הלך והתבגר מיום ליום ואין השידוך נראה באופק. והנה לפני כמה חודשים, אחיה הצעיר של אותה נערה, בחור ישיבה מצוין ומוצלח ביותר, עמד לפני גמר שידוך עם בחורה טובה כמוהו. הזוג החליט כי הוא מעוניין לבנות בית על אדני התורה, והחורים משני הצדדים נפגשו על מנת לסגור את התנאים. אלא שאז התגלו חילוקי דעות ופערים גדולים. הוריו של הבחור לא היו אנשים אמידים והם לא יכלו לעמוד בסכומים ובהתחייבויות שהציבו להם המשפחה של 'הכלה'.

הצד של ה'כלה' היו מוכנים לתת את רוב הסכום לחתונה, אך הם דרשו כי הצד של החתן ישלים סכום לא מבוקר. הורי הבחור התנצלו והודיעו כי הם אינם יכולים לעמוד בכך, ולמרבה הצער ולמרות שבני הזוג מאד התאימו אחד לשני ורצו לבנות בית יחדיו, הם הודיעו לצד השני כי כנראה השידוך נבטל. האכזבה והצער היו גדולים עד למאוד, והבחור בעצמו לקח את הטיפול באופן קשה. אלא שאז אירעה הפתעה. אחותו המבוגרת של החתן בת ה-31, פנתה להוריה בהפתעה והניחה לפנייהם סכום כסף גדול מאד של למעלה מ-100,000 ש"ח, ואמרה להם: "הנה, זה הסכום שחסר לכם לשידוך, קחו אותו, ותודיעו למשפחה של הכלה כי השידוך ימשיך ולא יתפרק, ואפשר להתקדם לחתונה". הוריה היו המומים מבני לה סכום גדול שכזה והתנגדו בכל תוקף לקחת אותו, אך היא נלחמה בכל כוחה ואמרה להם: "אתם יודעים כי אני עובדת בעבודה טובה ורווחית, במשך שנים רבות חסכתי סכום נפה בצד על מנת שיהיה לי לחתונה. אלא, שאם משמיים זיווגי מתעכב, אני רוצה לעזור לאחי בכך שיתחתן". "לא ביתנו היקרה", הם פנו אליה, "בעזריה" גם את תמצאי את זיווגך בקרוב, ואת תיהני מהכסף הזה שחסכת שנים רבות. אל דאגה, משמיים ישלחו לאחיד זיווג אחר, שהרי ישנם משפחות רבות הרוצות אותי". "לא", היא סירבה, "זה בשביל שאחי יחתן עם הזיווג שמצא, ואני בטוחה שה' לא יקפח אותי". ההורים היו המומים מעוז נפשה של ביתם המבוגרת, הם לקחו את הכסף והודיעו להורי הכלה כי השיגו את הסכום, ובי"ה השידוך נסגר והחתונה יצאה לדרך, כשהחתן והכלה היו שמחים ומאושרים. אלא, הקב"ה אינו מקפח אף בריה, והוא ראה את מסירות נפשה שמסרה לה חסכוניה שהסתכמו ברחבת דולרים, והישועה לא אחת לבוא ובגדול. לאחר כמה שבועות, הוצע לאותה בת מבוגרת בחור מעולה בתורה ובמידות המתגורר בעיר שלה, שגילו הוא 26 – קטן ממנה ב-5 שנים והסכים לכך, הדבר היותר מפעים הוא כי הורי הבחור הודיעו כי כל הוצאות החתונה עליהם עד הסוף, וכי הם יעניקו לזוג סכום גדול אחר החתונה. ממש דומה לסכום שיוותרה' עליו הבת בשביל חיה. הקב"ה לא מקפח שכרו של אדם מיותר מעצמו ומסר נפש בשביל השני.

מעשר כספים שומר על כספו

כתב החפץ חיים זצוק"ל בספרו 'אבהת חסד' שמצוות המעשר היא גדולה יותר ממצוות צדקה בזה שאלו הנותנים צדקה יש להם רק מצוות צדקה. אבל אלו הנותנים מעשר בזה עושים שותפות עם הקב"ה שכל הרווחים שיש לאדם הם משותפים לו ולהקב"ה ומה יפה חלקם ומה נעים גורלם של אלו.

מעשה באברך שנקלע לעניין מסובך של משפטים כספיים בסכום גדול מאוד, והחליט למרן הציטפולר שנאל הוא נתן מעשר מכל רווח, ולאחר שונה בחיוב אמר הרב זצוק"ל אם הוא נתן מעשר לא יארע לו כל רעה ושום נזק לא יהיה. וכך היה. כל עניני המשפטים ארך 7 שנים ובאופן בלתי טבעי חזר לו כל רכושו כמו שאמר מרן ז"ל. בונהג שבעולם אדם שמרוויח אלק שקל ומפריש למעשר מאה שקלים הרי הוא רואה את כספו בפנסקו שירדו לו מאה שקלים ושנארו לו תשע מאות ש"ח. אבל אליבא דאמת ההיפך הוא הנכון צריך היה לרשום בפנסקו שירדו לו תשע מאות ש"ח, שהרי מאותם תשע מאות ש"ח שמוציא לפרנסתו לא שנאר לו מהם כלום, ואילו את המאה ש"ח שהפריש למעשר הרי הם קיימים לו לעולם. אוכל פירותיהם בעולם הזה והקין קיימת לו לעולם א"ל.

נתן כספו לצדקה וזכה לבן צדיק

ומעשה באיזה פרץ של איזה עיירה שקרא אליזה יהודי ואמר לו תשמע מחר אני מקבל תפקיד חדש בעיר יותר גדולה ואני רוצה למכור לך את האחוזה שלי עם הארמון במחירי זול מאוד. תביא לי 20,000 דולר והכל שלך אבל עד 10 בבוקר. תודה רבה אני מאוד מודה לך אמר היהודי, אני אביא לך את הכסף תחכה לי והלך היהודי ומכר כל מיני דברים כדי להשיג את הכסף ואחר מאמצים לא קלים השיג את כל הכסף ובשעה שמונה בבוקר צעד לכיוון הפרץ עם הכסף והנה הוא שומע פתאום קולות של בכי חזק מאיזה בית נכנס לשם והוא רואה אדם שנוטר ואשתו ושבעה יתומים בוכים שניכר עליהם שלא אכלו כמה ימים. והיהודי הרחמן התמלא עליהם ברחמים הניח את כל הכסף על השולחן והלך וישב בבית הנכנס לחשוב מה עושים הלאה ובאותו זמן נעשה רעש גדול בשמים מהמסירות נפש של היהודי הזה שנתן המון כסף והציל שמונה נפשות ממוות ולא מאיזה כסף מיותר בבנק אלא מכסף שהיה זקוק לו מאוד ויכול להתעשר, והקב"ה רצה לתת לו שכר גדול אבל הגיע היציאתי ואמר לקב"ה אני רוצה לנסותו קודם. בא אליהו הנביא זכור לטוב ואמר אני יורד לנסותו לא אתה ואליהו הנביא קיבל אישור לרדת והנה היהודי הנייל יושב לו בבית הנכנס וחושב. ופתאום נכנס איזה יהודי זקן פנימה ושאלו למה אתה מלא מחשבות מה מטריד אותך? וסיפר לו את כל הסיפור ואמר לו הזקן אשריך כל המציל נפש אחת מישראל כאילו וכיו כ"ש שהצלת שמונה נפשות איזה מצווה עשית אבל יש לי עצה עבורך מכור לי את המצווה ואתן לך את כספי החתילה המצווה לחשוב ואמר: לא מסכים אינני מוכר מצווה אמר לו טוב תן לי חצי מהמצווה ואתן לך את הסכום, אבל מסכים זעק האיש עד שאמר לו אותו זקן תקשיב אני אליהו הנביא ובאתי לנסותך והצלחת במשימה לכן תבחר אחד משלושת הדברים או אריכות ימים לך ולאשתך, או עושר גדול מאוד, או בן צדיק. מיד אמר האיש שבחמה אני רוצה בן אמר לו אליהו יש עוד כמה תנאים לזכות בן צדיק אתה מקבל גלות עם האשה ותתטרכו לנדוד ללא בית והאשה הסכימה ויצא להם בן גדול עולם ושמו נודע

תהילה הלא הוא רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א.

צדקה תציל ממות-מעשה מהזוהר

תרגום רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, פגעו באותו הר, מצאו שני גברים שהיו הולכים. בין כך ראו איש אחד שהיה בא, ואמר להם: בבקשה מכם, נתנו לי מזון פת לחם, ששני ימים אלה שפתיי במדבר ולא אכלתי דבר. נשמט אחד מאותם שני גברים, והוציא אֶת־שניו הֶבְיָא לְדָרְךָ, וְנָתַן לוֹ וְהֶאֱכִיל וְהִשְׁקָה

אותו. אמר לו חברו: מה תעשה עם המזון, שהרי אני את שְׁלִי אני אוכל? אמר לו: ומה על שֶׁלְךָ אני הולך? יושב אֶצְלוֹ אותו עני, עד שֶׁאֶכֶל כָּל מה שְׁהִיָּה אֶצְלוֹ, ואותו לָחֵם שֶׁנִּשְׁאֵר נָתַן לוֹ לְדָרְךָ, והלך לו. אמר רבי חייא, לא רָצָה הקדוש בְּרוּךְ הוא שְׁדָבֵר זֶה וְעָשָׂה עַל דִּינּוֹ. אמר רבי יוסי, אולי נִגְזַר דִּין עַל אותו איש, וְרָצָה הקדוש בְּרוּךְ הוא לְהַזְמִין לְפָנָיו אֶת זֶה פְּדֵי הַלְצִילוֹ. בְּעוֹד שֶׁהֵלְכוּ, הִתְעַנְף אותו איש בְּדָרְךָ. אמר לו חברו: וְלֹא אֶמְרָתִי לָךְ שְׁלֵא תִתֵּן לָחֵם לְאֶחָר? אמר רבי חייא לְרָבִי יוֹסִי, הרי מזון עִמָּנוּ, נָתַן לוֹ לְאָכֹל. אמר רבי יוסי, הַתְרָצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַזָּכוֹת? גִּלְדָּה וְנִרְאָה, שֶׁהָרִי בְּדָאֵי בְּצוּרַת פָּנָיו שֶׁל זֶה, הִדְפֹּס לִפְנֵי הַמָּוֶת נֶאֱחָז, וְרָצָה הקדוש בְּרוּךְ הוא לְזַמֵּן זְכוּתוֹ כִּדֵּי לְהַצִּיל. בֵּין כֵּן יָשַׁב אותו האיש וְנִשְׁן תַּחַת אֵילָן אֶחָד, וְחִבְרוֹ הַתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וְנִשְׁבַּב בְּדָרְךָ אֶחָרְתָּ. אמר רבי יוסי לְרָבִי חֵיָא, כָּעַתָּה נִשְׁבַּב וְנִרְאָה, שֶׁנִּדְאֵי הקדוש בְּרוּךְ הוא רוֹצֵה לְהַרְחִישׁ לוֹ נֶס. קָמוּ וְחָפּוּ. בֵּין כֵּן רָאוּ צוּרָה אַחַת שֶׁל שְׁלֵהֶבֶת עוֹמֶדֶת לְפָנָיו. אמר רבי חייא, אוי על אותו האיש, שֶׁעָכְשָׁו יָמוּת. אמר רבי יוסי, אֲשֶׁרִי אותו האיש, שֶׁהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא יִרְחַמֵּנוּ לוֹ נֶס. בֵּין כֵּן פָּדַי לְרַב מַאֲלֵי אֶחָד נִשְׁחַח אֶחָד וְרָצָה לְהַרְגוֹ. קָמָה אַתְּהָ צוּרָה עֵלְיוֹ וְהַרְגָּתוּ. סוּבְּבָה הַצוּרָה בְּרֹאשָׁהּ, וְהִלְכָה לָהּ. אמר רבי יוסי, וְלֹא אֶמְרָתִי לָךְ שֶׁהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא רוֹצֵה לְהַרְחִישׁ לוֹ נֶס, וְלֹא תוֹצִיא זְכוּתוֹ מִמֶּנּוּ; בֵּין כֵּן הִתְעוֹרֵר אותו האיש, וְקָם וְהִלְךָ לוֹ. אֶחָזוּ בוֹ רָבִי חֵיָא וְרָבִי יוֹסִי, וְנָתַנּוּ לוֹ לְאָכֹל. אַחַר שֶׁאֶכֶל, הִרְאוּ לוֹ הַנֶּס שֶׁהָרְחִישׁ לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא. וְזוּר מִתּוֹרָם פִּרְשַׁת בְּהַר דִּין ק"א

כוחה של צדקה וברכת הרב

זה כבר כמה ימים שאביתר בן החודש מאושפז בבית החולים במחלקת ילדים, הרופאים אינם יודעים מה לעשות כבר שבוע ימים יש לו חום גבוה ותינוק בגילו יכול לפתח נזקים גופניים קשים כך אמורים הרופאים, אבל רחל אמק צעירה לשלושה ילדים יודעת היטב שרופאים אינם קובעים ה' קובע! והיא פונה לבעלה בעניים ודומעות אני מבקשת ממך לך לראש הישיבה הרב הצדיק שלנו ובקש ממנו ברכה בעלה משתאה מגביה גבותיו מנסה לתרץ ביקשתי שיתפללו עלינו, הוא יודע, דוברתי עם השמש של הרב, לא, היא מתקשטת, אני שוב ואומרת לך סע אל הרב תאמר לו שאני מבקשת שאביתר שלנו יהיה בריא, תן לו סכום הנון לצדקה והבנקש ברכה אתה לא מבין צריך כאן נס או צריכים רחמי שמיים ורחל פרצה בבכי כל שבוע ימים בעלה שהבין שאשתו רצינית מאוד ופתרון אחר לבעייתו אין בנמצא ובפרט שהבקורות הרפואיות משנות ומשנות את שם המחלה וקובעים שיש חולי מסוכן זה או אחר הוא מחליט שהוא שומע בקולה ויוצא לדרך לעשות את ציווי אשתו עם הנין התפלה שחירת בבית הכנסת של הרב ומיד אחר התפילה ניגש איליו ולחש לו אשתי ציוותה עלי לבוא לקבל ברכה לרפואת ילדי אביתר בן רחל... הרב קיבל את הצדקה לידיו ובירך את האשה ובנה והוא ענה אמן בלב עם המון תיקווה לאחר כשעתיים שפיוז את הילדים לגנים הטלפון מצלצל אשתו על הקו אומרת בקול חנוק מדמעות ש אביתר התינוק ללא חום ומתפקד כרגיל הרופאים שבדקו אמרו שכל החולי נעלם נס רפואי!

תוך כעשרים וארבע שעות מאחרי ברכת הרב הם חבקו את בנם בביתם יחד עם שאר ילדיהם והוא יודע טוב מאוד שאילולי אשתו ואילולי האמונה התמימה שיש בה לה לא היו יוצאים... כל כך מהר (מהספר נשים בהלכה)

זוהר צדקות מצמיח ישועות- שלח לחמך... ותמצאנו

מעשה בגביר עשיר שהיה שוכן כבוד בקצה שכונת מאה שערים סמוך לשער שכם בירושלים דדבא ושמו מר אורנשטיין ועל שמו הוקדשו "בתי אורנשטיין" במרכז העיר. מר אורנשטיין כגודל עושרו כך גודל צדקתו והיה מחלק כספו לדלים לצרכים לנזקים ולכל דבר מצוה בעין יפה וברוח נדיבה. פעם אחת ניגש אליו אדם שאין הפרטה מצויה בכיסו ובקשה בפיו, בתו הגיעה לפרק האיש מקדש ואין לאל ידו להשיא אותה ובידו מכתבי המלצה מגדולי הדור שמצבו הכלכלי קשה ממש ואין בידו פרוטה לפורטע ונפשו בבקשתו לסייע לו לצרכי החתונה. בראות הגביר את ההמצלות וכן שמוע מפיו על מצבו הכלכלי, שאל אותו כמה כסף דרוש לצרכי החתונה! העני נקב בסכום הדרוש ולתדהמתו אמר העשיר: אני אשלם את כל דמי החתונה! העני שלא חלם לשמוע תגובה כזו לא ידע כיצד לעכל את הבשורה המשמחת והיה המום, כשראה כך מר אורנשטיין אמר לעני: את כספי אני מוכן לתת בתנאי אחד, שאל העני מה התנאי שכבודו מעמיד בפניו? אמר הגביר: אני מוכן לספסד את כל החתונה בתנאי שתזמין אותי לחתונה! צחק העני ואמר: בודאי שאזמינך לחתונת בתי הר החתונה תיערך בזכות נדבת לבך הטוב ומצד הכרת הטוב אני מחויב בכך. קיבל העני את הכסף ויצא מאת פני האדון עין במר בוכה ולב שמח על ששפר גורלו ומאשפות הרים אביון. בהגיע יום הכלולות יצא אבי הכלה שמח טוב לב לאולם האירועים וכשהחתן והכלה עמדו מתחת לחופה טרם התחילו את טקס הנישואין לפתע נזכר אבי הכלה שמרוב טרדותיו שכח להזמין את הגביר מר אורנשטיין לארוע. הצטער מאוד על כך, ואז הבריק במוחו רעיון. לקח אבי הכלה את רשות הדיבור ואמר לקהל הנוכחים: רבותי! את חטאי אני מזכיר היום, להוי ידוע שאת הוצאות החתונה שאנו עומדים לערוך כעת שילם הגביר מר אורנשטיין הייו מכיסו והכל הודות לנדבת לבו הטוב של הגביר,

ותנאי עשה עמי שאזמינו לחתונת בתי. אך ברוב טרדותי דווקא אותו שכחתי אשר מידו היתה לי זאת. לכן עצתי שנלך יחדיו עם התזמורת לביתו להביאו לכאן אחר כבוד בתופים ובמחולות, הקהל נאות לצאת לביתו של העשיר. באותה שעה אירע דבר נורא בביתו של הגביר העשיר, הגיעו שודדים ערבים ובאימום אקדח דרשו שיתן להם את כל כספו. כשראה העשיר שכלתה אליו הרעה בלית ברירה פתח בפניהם את הכספת והם רוקנו ואתה והניחו את כל תכולתה על השולחן, אך הם לו הסתפקו בכך ודרשו את כלתה והתכשיטים של רעייתו וגם זאת נתן להם אך הם דרשו עוד ועוד ומכיוון שלא נענו כרצונם כפתו את הגביר ואת רעייתו וקשרו אותם בחבלים למיטה והמשיכו לאיים עליהם שאם לא יתנו עוד כסף ותכשיטים שם תהיה קבורתם. בנתיים הגיע הפמליא מהאולם כדי להביא את הגביר לאולם האירועים בקול

מצהלות חתנים. כשמוע השודדים בקול המולה בחוץ חשבו שהדבר נודע למשטרה והיא דולקת אחריהם ומרוב פחד השאירו הערבים את כל הכסף על השולחן וכל עוד רוחם בס נשאו את רגליהם ונסו על נפשם בידיים ריקות. אבי הכלה שלא הבחין בנעשה דפק על דלת ביתו של הגביר ולא שמע תגובה אך ראה שהדלת לא נעולה ובלית ברירה נכנס פנימה והופתע לראות את הגביר ורעייתו כפותים למיטה. מיד שיחרר אותם מכלביהם ושמוע מפייהם את הקורות אותם, אמר הגביר שאלמלא הגיעו הפמליא הנה בתוף ובכינור והקימו רעש ומהומה כפסע היה בינם ובין המות ורק בזכותם נשארו בחיים וגם כל כספם וזהבם על מקומונותר בשלום וקויים בו הפסוק: "וצדקה תציל ממות"(משלי יא ד).

[א] צריך ליהדר באיסור ריבית וכמה לאווים נאמרו בו שהמלוה עובר בש"ה לאווים האי לא תהיה לו כנושה הב' את כספך לא תתן לו נשך הג' ובמרבית לא תתן אכלך והד' אל תקח מעור נשך ותרבית והי' לא תשימו עליו נשך והששי לפני עור לא תתן מכשול והלוה עובר בשלשה לאווים האי לא תשך לא תשך והששי לפני עור לא תתן מכשול והעדים והסופר עוברים בשני לאווים האי לא תשימו עליו נשך והב' לפני עור לא תתן מכשול והמתווך וכל המסייע בדבר או המורה מקום ללוות או להלוות עוברים בלאו של לפני עור וכו' :

[ב] אף על פי שאם לא ילוה, מלוה זה ללוה זה ילך הלוה וילוה מישראל אחר למרות זאת עובר המלוה בלפני עור והלוה גם עובר אף על פי דאם לא היה לוח הוא מה הישראל היה לוח ממנו ישראל אחר אבל הערב והעדים והסופר אינם עוברים בלפני עור אלא דוקא אם אלולי הם לא היה זה המלוה מלוה ליה אבל אם גם בלעדס היה מלוה אותו אינם עוברים בלפני עור ורק עוברים על לא תשימו עליו נשך ואף על גב דאין עוברים בלאו דלפני עור הרי הם מחזיקים ידי עוברים עבירה דיש בזה איסורא דרבנן והסרסור וכל מי שמסייע בדבר אין בידם אלא איסור דרבנן דמחזיקין ביד עוברי עבירה :

[ג] גם ברבית דרבנן רמו רבנן על המלוה כל איסורי לאווים הנוזר לעיל אבל על הלוה לא רמו רבנן אלא רק איסור לאו דלפני עור ויש אומרים דגם העדים אין עוברים ברבית דרבנן אלא רק על איסור דלפני עור :

[ד] מהתורה מותר להלוות לנכרי בריבית וללוות מהם דכתיב לנכרי תשיך ובזמן התנאים אסרו זו"ל להלוות להם כדי שלא ילמוד ממעשיהם ולא התירו אלא כדי חייו ואחר כך חזרו החכמים זו"ל והתירו הלוואה לנכרי בריבית לגמרי אפילו יותר מכדי חייו כדן של תורה וכל ישראל שמלוה מעותיו לישראל בריבית ותולה אותם בגוי שאומר של גוי הם הקב"ה יפרע ממנו :

[ה] מומר שיצא מן הכלל מותר להלוות לו בריבית אבל אסור ללוות ממנו בריבית מיהו אם הוא מומר ישמעאלי שמודין ביחוד ואין להם שיתוף אז גם להלוות ללוות בריבית אסור וכן הקראים אסור להלוותם בריבית וכל שכן דאסור ללוות מהם : [מחלל שבת בפרהסייה אפילו לתיאבון, והעובר על מצווה אחת להלוות מעט וכל שכן כופר בעיקר מותר להלוות להם בריבית אבל אסור ללוות ממנו בריבית]

[ו] מהתורה אין הריבית אסור אלא דרך הלוואה וז"ל עשו הרחקה משמרת לדבר ואמרו כללל דריביתא כל שהוא אגר נטר אסור פירוש כל שמרויה בשביל המתנת מעותיו אסור בין שאלו בחוב בדרך הלוואה בין בדרך מקח וממכר בין דרך שכירות בין דרך מלאכה בין ריבית מוקדמת שמקדים הריבית קודם ההלוואה בין ריבית מאוחרת דלאחר שהחזיר לו מעות שהלוה לו נותן לו ריבית ואף על פי שלא קצץ עמו בשעת הלוואה כלום אלא אחר שיה תבע ממנו המעות שנושה בו נתן לו ריבית כדי שירחיב לו הזמן ואפילו שחוב זה לא היה עיקרו הלוואה אלא של מקח וממכר וכיוצא בכל זה אסרו רז"ל הרבית :

[ז] אפילו אם מלוה ראובן מעות לשמעון ואינו קוצץ עמו הריבית אלא מלוהו בענין שאם ירויח יתן לו ריוח ואם יפסיד יהיה ההפסד כולו על הלוה ונמצא שהמלוה קרוב לשכר ורחוק מהפסד גם בזה אסור חז"ל :

[ח] לא יאמר ראובן לשמעון הלוויני היום ואחר כך גם אני אלוה לך ואפילו אם ראובן לוח משמעון סתם ולא אמר לו כלום ואחר כך חוזר ראובן מלוה לשמעון ואומר לו אני מלוה לך בשביל שהלויני מקודם אסור אלא ללוה זה מזה בסתם באין אומר ואין דברים : [אסור להקדים שלום למלוה שאינו רגיל לומר לו שלום אבל תורה רבה לאחר פרעון חובו מותר]

[ט] לוח בסתם ופרעו ואחר כך שגר לו הלוה דורון בשביל שהלוהו זו רבית מאוחרת ואסורה מדרבנן מיהו דבר מועט שרי כיון דאינו מפרש שולחו לו בשביל שהלוהו ויש מתירין אפילו בדבר מרובה אם שולח לו הדורון אחר שעברו ימים הרבה מעת הפרעון ויש מתירין באופן זה אף על פי שהלוה מתכוין בלבו לשלוח הדורון בשביל ההלוואה שהלוהו עם כל זה כיון שעברו ימים הרבה אחר הפרעון ואינו מפרש בפיו כלום מותר : [ריבית שאסורה מהתורה יוצאה בדיינים ואסורה מדרבנן אינה יוצאת בדיינים אבל הרוצה לצאת ידי שמים יחזיר, ריבית מוקדמת או מאוחרת אפילו ידי שמים אינו צריך לצאת]

[י] בעת הפרעון שהוא פורע לו מוסיף לו יותר מן סך שהלוהו אפילו מוסיף לו דבר מועט ואפילו שאינו מפרש כלום אסור מדברי סופרים במה דברים אמורים כשהוא חייב לו מעות בתורת הלוואה ובא עתה לפרוע לו מעות שהלוהו אבל אם ראובן נתן לשמעון על סחורה כגון שנתן לו מעות כדי לתת לו חטיף וכיוצא כנגד המעות ועתה כשאלו שמעון לפרוע לראובן החטיף הוסיף לו חטיף יותר מכנגד מעותיו מותר דאמרין אוזיל קא מיזל גביה כלומר מוכר לו הסחורה יותר בזול ממה שהתנה עמו ומיהו אם מוסיף לו הרבה שניכר בודאי שמוסיף לו בשביל שהמתין לו בפרעון הסחורה אף על פי שהוסיף קבל המעות בורת מוכר הרי זה חשיב כמפרש ואסור לקבל ממנו התיבא שמוסיף לו :

[יא] אם מוכר ראובן סחורה לשמעון בהקפה על זמן ידוע ועבר זמן הפרעון שלא פרע לו בזמנו ואחר כך בעת שפרע לו הוסיף לו יותר אף על פי שנתן בסתם שאינו מזכיר שנותן בשביל עכבת המעות שנתעכבו אצלו אסור אף על פי דמעות אלו הם דמי סחורה יען דהכא ליכא למימר אוזיל קא מיזל גביה ועוד כיון שזקף עליו דמי הסחורה יש לזה דין מלוה :

[יב] אם הלוה בעל מלאכה ועושה המלוה מלאכה בזה יותר מלשאר אדם כדי שירויח לו הזמן הרי זה ריבית של תורה וכל הרויח לו הזמן ואינו תובעו ואחרי זה עושה לו בזול הרי זה דבק ריבית ואסור מדרבנן : [יג] אסור להקדים שכר המלאכה לאומן כדי שיעשה לו בזול, מפני שנראה

כמלוה לו היום כדי שיוזיל בשכרו, כיון שהאומן יכול לחזור בו מן הדין שלא לעשות המלאכה לבעל הבית, והמעות שקבל מבעל הבית הם חוב עליו והרי זה כהלוואה ואסור אבל אם בעת שמקדים לו השכר הוא מלוה דמי השכירות באותה המלאכה, מותר, מפני דניכר הדבר דאלו המעות הם דמי השכירות ולא נראית כהלוואה :

[יד] ראובן שיש לו חצר ורוצה להשכיר לשמעון לשנה או שנתיים מותר להוזיל השכירות כדי להקבל עתה דמי השכירות ולא עוד אלא מותר גם לומר לשמעון אם תתן לי לשכיר עתה דמי משכירו בעשר ואם לאו מותר גם אני משכירו לך ביי"ב כיון שהשכירות דינה הוא דאניה משתלמת אלא לבסוף השכירות הבית נמצא סכום שיפרע לבסוף זהו שוויה של שכירות החצר וכשפורע לו עכשיו עשר מוזיל הוא לו בשביל הקדמתה במה דברים אמורים כשאומר לו קודם שיקנה השכירות באחד מדרכי ההקנאה אבל אם כבר גמר עמו ערך שכירות החצר בעשרה שיער על עתה במזומן ונתן לו שטר ההקנאה שאין בעל החצר יכול לחזור בו ולא השוכר ואחר שהקנה השוכר כפי הדין בערך העל אומר לו תמתין בעד השכירות לאחר זמן ואשלם לך יי"ב הרי זה אסור דזה הוספת הוי ריבית גמורה :

[טו] אם ראובן מכר סחורה לשמעון בעשרה על מנת שיתן לו הדמים מיד אסור להוסיף אחר כך על המקח ולומר אמתין לך עד עשרה חדשים ותתן לי יי"ב דמי הסחורה וריבית גמורה היא זו ואפילו קודם שנגמר המקח אסור סופרים לומר המוכר אם תקנה במעות מדודים לאלתר אמכור בעשר ואם לאחר יי"ב חדשים אמכור ביי"ב ען כיון שאמר אם ישלם לאלתר ימכור בעשרה נמצא דמי הסחורה ההיא עשרה ואם אחר כך יקחנה ביי"ב בשביל שממתין לו יי"ב חודש הרי זה ריבית דרבנן :

[טז] כל סחורה ששומתה ידועה שהיא נמכרת בעשרה במעות מדודים אסור למכרה בסך יותר בהקפה מיהו בזמן הזה נוהגים העולם למכור כל מין סחורה בהקפה בסך יותר יען כי אף על פי שיש לה שער ידוע בשוק באותה העיר שהיא נמכר בעשר במעות מדודים וזה מוכרה ביי"ב בהקפה אין זה נקרא שער ידוע יען כי אפשר שבזו השעה שהוא מוכר שוה עשר ביי"ב בהקפה יבא ידיעה מעיר אירופא שנתחדש איזה דבר הנוגע לאותו המין ועלה השער שאז גם בעיר זו יעלה השער ותהיה שוה יי"ב במעות מדודים וכל שכן אחר שנתחדש הטלגרף ולכן נהגו היתר בכל מיני סחורות למכור דבר ששוה עשר במדודים ביי"ב בהקפה והסיבות אשר יסבבו עליית השער במיני הסחורות הם מצויים בזמן הזה וקרובים להיות יותר מאותו הטעם שכתב רבא"ה ז"ל משום דלפעמים באים שרים ויחדו המעילים לקנותם ביותר משוויים

[יז] אם מכר סחורה ביי"ב בהקפה לזמן יי"ב חדשים ונגמר המקח בזה וקנאו הלוקח ונעשה שלו אז מותר למכור לומר להקנה לומר להקנה את הלוה ליתן לי עתה בעת מדודים ואנכה לך עשרה למאה או יי"ב למאה מן המקח ואם הלוקח לא רצה כך אלא אמר אני אשלם יי"ב בזמן הפרעון כאשר קניתי אין בכך כלום ומותר למכור לקבל ממנו יי"ב בזמן הפרעון אף על פי שאמר לו שהוא מרוצה לקבל פחות מיי"ב אם יתן לו מעות מדודים מפני שאלו הדברים אמר המוכר אחר שנגמר המקח ונעשו היי"ב חוב על הלוקח : [סחורה שיש לה שער ידוע ונמכרת ב- 100 מותר למכרה ב- 120 מותר ולא יאמר לו שפירוש את תשלם לי מיד הרי היא לך במאה ואם לומר לו את תשלם לי עכשיו אני עושה לך הנחה ותשלם לי 100 מ] :

[יח] יש מתנים בתחילת המקח שמוכרים בהקפה לכמה חדשים של של זמן שיהיה ללוקח מעות יביאם למוכר וינכה לו מן הדמים אחד למאה בעד כל חדש הרי זה אסור דהוי ליה כמפרש אם מעכשיו הרי הוא לך בעשר סלעים ואם לגורן ביי"ב והנה כי כן אם המוכר מכר סחורה ביי"ב לזמן יי"ב חדשים והתנאי היה ביניהם גמר המקח דמעתה ומעכשיו כל זמן שילביא הלוקח המעות ינכה לו המוכר כלל הדמים אחד למאה בעד כל חדש וזה הלוקח לא הביא המעות קודם הזמן כלל אלא הביאם אחר שנשלם זמן יי"ב חדש הנה שורת הדין נותנת שצריך המוכר לנכות מדמי המקח יי"ב למאה יען כי כפי התנאי הנוכר אם היה הלוקח מביא הדמים לאלתר היה מנכה לו יי"ב למאה ונמצא המוכר גילה דעתו שהוא מרוצה למכור הסחורה ההיא במעות מדודים בחסרון יי"ב למאה מן הסך שמקבל עתה ואין יקבל עתה סך על זה שנמצא מקבל היתרון בשביל בזמן :

מאמר זוהר הקדוש מתורגם "התעוררות לתשובה לחודש אלול
שְׁיִנוּ, אֵין דָּבָר בְּעוֹלָם שְׁעוֹמֵד לְפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאֵת הַפֶּלֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאֵם שֵׁב בְּתִשְׁבֵּיבָה, הָרִי מְזוּמֵן בְּגִידוֹ אֶרֶץ חַיִּים. וְאֵף עַל גֵּב שִׁפְסָם מִה שִׁפְסָם - הַפֶּלֶל נִתְקַן וְהַפֶּל חוֹזֵר עַל תְּקוּנוֹ, וְשֶׁהָרִי אֶפְלוּ לְפָנָיו שֵׁשׁ בּוֹ שְׂבוּיָה, וְכֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא ב' כ' י' צְבָאוֹת יַעַר וְיָמֵי יַפֶּר. וְזוֹ סוּד סְתוּם. וְעוֹד, כְּאִשְׁרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁבַּע שְׁבוּעָה, לֹא נִשְׁבַּע אֲלֵא אִם לֹא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, שֶׁהֵרִי אֵין דָּבָר שְׁעוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַל הַכֹּל מִכְּפַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאִשְׁרֵי עוֹשֵׂי תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל, שֶׁכְּתוּב חֵי אֵינִי נָאִם ה' כִּי אֵי יִהְיֶה כְּנִיחוֹ וְגו'. וְכְּתוּב כְּתוּב אֵת הָאִשׁוּשׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְאַחַר שֶׁשֵּׁב בְּתִשְׁבֵּיבָה כְּתוּב, וְיִהְיֶה כְּנִיחוֹ אֶסֶר בְּנֹו וְגו'. מִכָּאֵן שֶׁתְּשׁוּבָה מִשְׁבֶּרֶת כְּפֹה גִזְרַת וְדִינֵים וְכִמְהַ שֶׁלְּשָׁלוּת בְּרוּךְ הוּא וְאֵין מִי שְׁעוֹמֵד לְפָנֵי הַתְּשׁוּבָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סו) וְנִצָּאֵן וְנִצָּאֵן בְּפִגְרֵי הַגָּאֲשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשַׁעֵי בִי לֹא כְּתוּב, אֲלֵא הַפְּשָׁעִים בִּי. שֶׁלֹּא רוֹצִים לְשׁוּבָה וְלִהְיוֹת הַתְּנַחֵם עַל מִה שְׁפָּעָה. אֲבָל כִּיִן שֶׁהַתְּנַחֵמוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אֹתָם. לָקַן הָאֲדָם הַזֶּה, אֵף עַל גֵּב שִׁפְשָׁע בּוֹ וְכִגַּם מְקוּמוֹ שֶׁלֹּא צָרִיךְ וְשֵׁב לְפָנָיו - מִקְּבָל אֹתוֹ וְחָסַד עָלָיו, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֵא רַחֲמִים, וּמְתַמְלָא רַחֲמִים עַל כָּל מַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִלּוּ עַל בַּהֲמוֹת וְעוֹפוֹת מְצִיעִים וְרַחֲמָיו. אֲם עָלֵיהֶם מְגִיעִים רַחֲמָיו, כָּל שֶׁכֵּן עַל כָּל אֲדָם שִׁדוּעִים וּמְכִירִים לְשִׁבְחָה רְבוּנָם וְרַחֲמָיו מְגִיעִים עָלֵיהֶם וְשׁוֹרִים עָלֵיהֶם. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד, (שם קיט) רַחֲמֵיךָ רַבִּים ה' כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲנִינִי. אִם עַל רַשָּׁעִים מְגִיעִים רַחֲמָיו, כָּל שֶׁכֵּן עַל צְדִיקִים. אֲלֵא מִי צָרִיךְ רְפוּאָה; אֹתָם עֲלֵי כְּאִבִּים. וְיָמֵי הֵם בְּעָלֵי כְּאִבִּים; אֲלֵא אֹתָם רַשָּׁעִים, הֵם צָרִיקִים רְפוּאָה וְרַחֲמִים, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (מרחם) עָלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִהְיוּ יַעֲזוּבִים מִפְּנֵי, וְהוּא - שֶׁלֹּא יִסְתַּלַּק מֵהֶם, וְיִשְׁוּבָה כְּגִידוֹ. שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב, הוּא מְקַרֵּב בְּגִמְיוֹ. וְשֶׁצָּדִיקָה, דוֹחָה בְּשָׂמַאל. וְכִשְׁעָה שִׁדוּחָה, הִנְמִי מְקַרְבָּת. מִצָּד הַזֶּה דוֹחָה וּמְחַצֵּד הַזֶּה מְקַרֵּב, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עוֹזֵב אֶת רַחֲמָיו מֵהֶם. [פרשת משפטים דף ק"ו ע"ב]

אמרי חז"ל אמירת תיקוני הזהר בחודש אלול ישנה מעלה גדולה לקרוא את השבעים תיקונים שמובאים בזהר גם בגירסא בעלמא ללא הבנה בחודש אלול כתב הפלא יעקב ערד "זוהר" וז"ל למוד ספר הזהר נשוב מאד לטהר ולקדש הנפש, ואפילו אי לא ידע מאי קאמר ושונה בו שגיאות הרבה הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא, דכתיב ודגלו עלי אהבה. פרו רבותינו ז"ל (שהש"ר ב) ודלוגו עלי אהבה. למה הדבר דומה, לתינוק קטן שאינו יודע דבר ומדבר שצוין על תיבות בלעגי שפה ואביו ואמו יצחקו לו וישחו לקולו, כך יושב בשמים ושחק וישמח כיהודי יש לו חבה בתורה ורוצה ללמד, אם אין דעתו משגת, ואם לו מי שילמדנו ולומד כמה שיועד, בודאי עושה שחל רוח ליורו ובא בשכרו ויש בזהר דברי מוסר שמוטים כיהודי יש לו אדם, החפץ חיים אמר שאף הזהר הרבה הוא פשוט וניתן להבנה וטוב כל שבוע לקרוא את הזהר של הפרשה

שאלה אדם שקנה תפילין כיוון שאבדו לו הקודמות שלח את התפילין לבדיקה ונמצאו פסולות החזיר אותם לפיכך המוכר הציע לו אחרות ואז נמצאו התפילין הישנות האם חייב לקנות ממנו תפילין תשובה: כיון שהתברר שהיה מקח טעות כין שהתפילין היו פסולות יכול לחזור בו ואינו חייב לקחת תפילין אחרות

שאלה: ראובן הלווה לשמעון מאתיים שקל ולאחר שבועיים שואלו מה עם ההלוואה אמר לו סתם הלוואה שלושים יום ולכן רק בעוד 16 יום יגיע הפירעון האם הוא צודק תשובה: כתב מרן בסימן עג סעיף א המלוה את חברו, סתם, ולא קבע לו זמן, במקום שאין להם מנהג, יש לו זמן שלשים יום, שאינו יכול (ב) לתבעו קדם, בין המלוה בפשר בין המלוה על פה, בין במשפוח בין בלא משפוח. ואם התנה שיתבע כל זמן שיצא, יש לו לתבעו אפילו ביום. מרן הדגיש במקום שאין מנהג וכתב שיש בל במקום אבל המלוה חרצו בין לפחות מלי יום או להוסיף וכיום לא נראה שההלוואה היא לשלושים יום ובסכומים קטנים של מאה, מאתיים ולכן צריך לפרוע לפני שלושים יום כפי שמקובל בהחזר הלוואה היום ולא לאחר שלושים יום בסכומים גדולים מסתבר שהיא לשלושים יום לפחות בדרך כלל מקובל שלסכומים גדולים אומרים וקובעים את זמן הפרעות חודש חודשים שלוש חודשים, חצי שנה

כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים

ונתן לך רחמים ורחמך

כתוב בספרי דברים פרשת ראה פסיקא זו ונתן לך רחמים ורחמך, לך רחמים ולא לאחרים רחמים מיכן היה רבן גמליאל ברבי אומר כל זמן שאתה מרחם על הבריות מרחמים עליך מן השמים אין אתה מרחם על הבריות אין מרחמים עליך מן השמים. וכן מובא בתוספתא מסכת בבא קמא פרק ט הלכה ל זה סימן יחא בידך כל זמן שאתה רחמן הרחמן מרחם עליך ורמז זאת בעל הטורים דברים פרק יג כתוב ונתן לך רחמים ורחמך. וסמך ליה בנים אתם. לומר לך שכל מי שיש לו רחמים ומרחם על הבריות הקדוש ברוך הוא מרחם עליו (שבת קנא): כאב על הן: אפילו על בהמה צריך לרחם וק"ל צער בעלי חיים דאורייתא גם כי אסור לצער בעלי חיים, ועל זה אמרה תורה (דברים טז): "הקם תקים עמו" בהמה שרבעה מעומס משאה וכן צריך להאכיל להדמותו קודם שיאכל הוא (ברכות מ)

ונתן לך רחמים ורחמך

כתוב פלא יועץ ערך רחמנות וצריך האדם שיהא בו מדעת קונו להיות רחמן דכתיב בה (תהלים קמח) ורחמיו על כל מעשיו. והוא מרחם על הכלב ומשהה אכילתו במעיו, ונותן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו, וכל כך גברו רחמיו עד שנותן ארץ אפים לעוברי רצונו ומיטיב להם בשעה שהם מכעיסים לפניו, וכזאת וכזאת מרחם על בריותיו עד אין חקר, ועד מקום שאין יד שכלנו מגעת, באפן שאין הפה יכולה לספר גדל רחמיו וחסדיו וחמלתו, וצריכים אנו ללכת בדרכיו.

כתוב בספר החסידים (סימן תרטס) שהמאכילים את הסוס הרבה כדי להריצו לפניו שלא לצורך חיי נפש רק לטיול, עליהם נאמר (משלי יב) ורחמיו רשעים אכזרי: **כתב רבי משה קורדובו** שזוהי מצוות עשה והלכת בדרכיו להדמות לקב"ה שנאמר עליו א-ל-ה רחום וחנון אף אנו מצווים להדמות אליו

כתב ליקוטי ליקוטי מוהר"ן קיט - כתוב במסכת שבת דף יב הנכנס לבקר את החולה בשבת אומר: יכולה היא שתרחם כי **נשאדם צריך לרחמים, השם יתברך שולח לו רחמנות, שהוא ירחם על אחר, ועל ידי זה מרחמין עליו.** כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת קנא): "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו",

הגמרא במסכת ביצה דף לב: אמר רב נתן בר אבא אמר רב: העשירים שבאותו דור של בבל יורדי גיהנם הם. ששבתאי בן מרינוס נקלע לבלב, ביקש מיכס כסף לעשות עיסקא יתנו לו כסף והוא ישתכר ויקבל אחוזים מהרווח לא נתנו לו וגם מזונות שיוכל להחיות את עצמו לא רצו לתת לו אמר: אנשים אלו הם מזרע של ערב רב, שכחבו ונתן לך רחמים ורחמך, כל המחס על הבריות - בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות - בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו.

כתב הרמב"ם הלכות מתנות עניים פרק י הלכה ב לעולם אין אדם מעניי מן הצדקה ואין דבר רע ולא היזק גלגל בשביל הצדקה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום, כל המרחם מרחמין עליו שנאמר ונתן לך רחמים ורחמך והרבך, וכל מי שהוא אכזרי ואינו מרחם יש לחוש ליחסו, [ליחוסו שמא אינו מזרע יהודי] שאין האכזריות מצויה אלא בעכו"ם שנאמר אכזרי המה ולא ירחמו, וכל ישראל והללוה עליהם כאחים הם שנאמר בנים אתם לה' א-להיכם ואם לא ירחם האח על האח מי ירחם עליו, **וכתב וכן כתב הרמב"ם הלכות עבדים פרק ט הלכה ח** מותר לעבוד כעבד כנעני בפרך, ואף על פי שהדיון כן מדת חסידות ודרכי חכמה שיהיה עבד רחמן ורודן צדק ולא יכביד עולו על עבדו ולא יצר לו ויאכילו וישקהו מכל מאכל ומכל משתה, הרי הוא אומר כעני עבדים אל די אדוניהם כעניי שפחה אל די גבירתה, וכן לא יבזהו ביד ולא בדברים לעבדות מסרן הכתוב לא לבושה, ולא ירבה עליו צעקה וכעס אלא ידבר עמו בנחת וישמע טענותיו ואין האכזריות והעזות מצויה אלא בעכו"ם עובדי ע"ז אבל זרעו של אברהם אבינו והם רחמנים בני רחמנים הוא טובת התורה וצוה אותם בחקים ומשפטים צדיקים רחמנים הם על הכל, וכן במדותיו של הקדוש ברוך הוא שצונו להדמות בהם הוא אומר ורחמיו על כל מעשיו וכל המרחם מרחמין עליו שנאמר

ונתן לך רחמים ורחמך והרבך וכן כתב שולחן ערוך יורה דעה

הלכות צדקה סימן רמז סעיף ג כל המרחם על העניים, הקדוש ברוך הוא מרחם עליו. **ומוסיף הרמ"א** על פי דברי הטור ויתן האדם על לבו שהוא מבקש כל שעה פרנסתו מהקב"ה, וכמו שהוא מבקש שהקב"ה ישמע שועתו כך הוא ישמע שועת עניים. גם יתן אל לבו כי הוא גלגל החוזר בעולם, וסוף האדם שיבא הוא או בנו או בן בנו לידי מדה זו, וכל המרחם על אחרים מרחמין עליו

הגמרא במסכת יבמות דף עט. אומרת שהיתה בצורת כיון ששאלו הרג את הכהנים ולכן נפגעה פרנסתם של הגבוענים שהיו מספקים מיס ומזון לכהנים דוד ניסה לייס את הגבוענים בכסף ולא רצו אמרו רק להרוג שבעה מבני שאול אמר דוד, שלשה סימנים יש באומה בעם ישראל: הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים; רחמנים, דכתיב: ונתן לך רחמים ורחמך והרבך; ביישנים, דכתיב: בעבור תהיה יראתו על פניכם; גומלי חסדים, דכתיב: למען אשר יצוה את בניו ואת בתיו וגו', כל שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי להדבק באומה זו. ולכן גזר על הגבוענים שאסור להתחתן איתם כיון שהם אכזריים ורוצים רק לראות במותם של בני שאול ולא מוכנים להתפייס בכסף

הגמרא מסכת בבא מציעא דף פה. מספרת על רבי יהודה הנשיא שסבל יסורים שלוש עשרה שנה כיון שבא אליו עגל תחת כנף הגדל של רבך והיה בוכה כאומר שאינו רוצה להשחט ואמר לו הרבי לך כי לבך נוצרת והיתה עליו תביעה דקה מן הדקה שיש פה אולי טיפה חוסר רחמנות על בעלי חיים שכיון שביקש ממנו העגל היה להם לומר שיניחו לו ועל זה נענש שלוש עשרה שנה סבל יסורים קשים לפי מעלתו של רבי וגם הלכו ממנו היסורים על ידי שריחם על בעלי חיים ששפחתו ראתה בני חולדה רתלה לזורקם אמר לה ורחמיו על כל מעשיו הנתיח להם [אדם רביל ודאי לא היה מרחם עליהם שם מזיקים אלא לפי מעלתו של רבי ריחם עליהם] וכשראו בשמים שמרחם על הבריות היינו על בעלי חיים עבר ממנו היסורים כל זה כמובן לפי מעלתו של רבי נתבע על כך

לרחם על לעזור ליהודי בכל דבר שהוא זקוק לו ולא להתעלם מצרתו זה כאילו זה אינו נוגע אליו אלא ישתדל לעזור וכמו שהוא עוזר לאחרים יעזור לו מן השמים אומר האדמו"ר מזוויל שאדם פוסע פסיעה אחת עבור חיבור מונע אלף פסיעות עבור עצמו

מעשה אחד שהיה הולך בדרך בסחורה, ואהו אכסנאי אי"ל רבי ומורי אם רצונך אבוא עמך, אי"ל בא עמי בשלום, הלך עמו. כשהיו הולכים בדרך פגעו באדם אחד שהיה סומא בשתי עיניו והיה יושב קרוב לעיר, מיד הוציא סלע אחד ונתן לו, אמר לאכסנאי שהיה הולך עמו תן לו גם אתה כמו שנתתי אני, אמר לו איני נותן לו כלום שאיני מכירך כמו שאתה מכיר אותו לפיכך נתת לו ויפה עשית, אי"ל אם אתה אינך רוצה לתת לו הרשות בידך, הניחוהו לאותו סומא והם הלכו לדרכם. כשהיו הולכים בדרך פגעו במלאך המות, אמר להם להיכן אתם הולכים, אמרו לו לסחורה, והם לא ידעו שהוא מה"מ, מיד כאשר נגלה אליו אמר אני מלאך המות, פחדו ונפלו על פניהם. אמר מה"מ לראשון אתה נפדה ממות וקרא עליו המקרא הזה: והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך, ואמר לו הואיל והקדמת צדקה מממונך בדרך תחיה עוד חמשים שנה. אח"כ אמר לאכסנאי כבר סופך בידי והגיע יום מיתתך, מיד ענה ואמר לו אני וחברי באנו יחד והוא חוזר לביתו ואני אמות בכאן; אי"ל הן, זה קדם ושעה צדקה משלו. אי"ל אם כן הניחה לי ואלך ואעשה צדקה, אי"ל שוטה שבעולם, אדם פורש בים בספינה אם לא תיקן אותה בארץ מה עשית בחייו מה יעשה במיתתו, ועכשיו גלה היסוד עשית עשוי, מכאן ואילך אין לך כלום שהגיע זמנך למות, אי"ל אי"כ המתן לי עד שאלך לספר בשבחו של מקום על מה שעשית עמי, אי"ל מאחר שאתה מבקש לספר בשבחו של מקום יוסיפו שנותיך, לקיים מה שנאמר והלך לפניך צדקך. חברו לא עשה צדקה אלא לעומא אחד ונוספו לו כמה שנים, העושה צדקה בכל יום ובכל שעה אכזרי"כ, לקיים מה שנאמר והלך לפניך צדקך. רואים ממעשה זה בזכות שנתן צדקה בעצם רחם על עצמו וניצל ממותה כל המרחם על הבריות בעצם מרחם על עצמו

מילי דבדיחותא: איש אחד הגיע לגיל מופלג ביותר. שלחו מהתנתן מישהו לראיין אותו. שאל אותו העיתונאי: לסוד גילו המופלג. ענה לו הישיש, "יש לי רק סוד אחד - אני אף פעם לא מתווכח עם אף אחד על שום דבר". שואל אותו העיתונאי, "זהו כל הסוד"? כן בוודאי", עונה הישיש. לא יכול להיות", אומר העיתונאי. אתה צודק", עונה לו הישיש. אשרי אדם המוותר תמיד כך החיים שלו מתוקים וישתדל שהיתור יבוא תחור הכרה בערך היתור

מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אחרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצור ויעזור ויורם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חיד אשור, דוד ושרה חניה, צבני ונאל וציפור, יצחק ויובד תהלה חיד, גי חיד, ישראל וקורן חניה, ציפורה חיד ומשפחה, חי ואביבה חיד, זבולון וברברה חיד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חיד, רפי ואביבה זלדון, שמואל ונורית חיד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חיד, עמוס וריאל ואורית חיד, יהונתן ושילית חיד, הדס ודניאל פראגני, יוסף מנחה חיד, הרב אסף נתן, בת שבע חיד וכל משפחתה, אברהם וסניגליט מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אוביב, כהן רחמים וסויה, כהן רחמים וסויה, בר בקהן ובן, מושוש ונתן, ליוונג הונן תהילה בת שרה, רות בת תמר, עינב ליטל ומילא אורין בני ציפורה. שתורמים לכולל קול כמוסלמבל ערב, כולל ליל שיש, כוללי בין הזמנים, ועוד [ולעולן השבועי. מלך מלכי המלכים ברחמים וישרם ויחיים מכל צרה ונוק יצילם גיבה לובם מערכתם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ובטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימלא כל משאלות לובם לטובה, לחיים טובים ומולאחים, ויטיר כל מחלה וכל דבר רע ונחית תמיד שפחים ומאוסים אכזרי"כ. לע"ז: יורם בן זילר, רחל בת מזלה, אליהו בן מבייכה. לקבלת העולן: YORAMADAD@GMAIL.COM 054-8464024 כל הכרית שמורת

העלון טעון גניזה
עלון מס' 637
שבת ראה
שנת תשפ"ב

העלון מוקדש לעילוי נשמת
 יוסף בן רבקה ז"ל
 רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
 שרה בת מלכה ז"ל
 דינה בת פורטונה ז"ל
 אהרון בן מתתיהו ושרה ז"ל

לרפואה שלמה
 אולגה זימבול בת אמילי
 יעקב קיקי בן יסמינה
 כרמלה כונפטה בת רחל

ע"ש הצדיק המלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זי"ע א
יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

זמני שבת פרשת ראה

רבינו תם	צאת שבת	הדלקת נרות	פגל המנחה	ירושלים
8.27	7.47	6.36	5.54	
8.25	7.49	6.53	5.56	תל אביב
8.24	7.49	6.43	5.56	חיפה
8.24	7.48	6.52	5.57	באר שבע

הפטרה: "עניה סוערה"

מטעמים לשולחן

צדקה תציל ממות
נתון תמן לו (טו, י)

זכותה של הצדקה עומדת לנותנים להצילם מכל רע, ולהעביר את רע גזר דינם, אף שלא כדרך הטבע. ה"בן פורת יוסף" כותב שבכל מעשה צדקה רמוז שם הוי"ה: המטבע כנגד י' מפני שהוא עגול ודומה לאות י', היד הנותנת, שבה חמש אצבעות כנגד ה', הזרוע כנגד ו' וידו של העני כנגד ה'. הכתוב אומר - ממשין ה"בן פורת יוסף" - "לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם מדבר באפל יהלך... אליך לא יגש" (תהלים צא, ה-ז), בזכות מה האדם אינו צריך לחשוש מפחד לילה, מדבר ומחלה? "כי אתה מחסוי" (שם ט), בזכות מתן צדקה, אשר רמוז בה שם הוי"ה, נצל האדם מכל מחלה ומכל פגע רע. בעיר ג'רבה שבטוניס - הוסיף וספר - פרצה מגפת כולרה, אשר הפילה חללים רבים. באותה עיר התגורר יהודי צדיק וחסיד, **רבי יהודה צדיקה** שמו, אשר הרבה בתפלה לעצירת המגפה. באחד הימים התגלו לפניו מלאכי החבלה הממונים על מחלה זו, והנה מבחין הוא שהם אווזים בידם פנקס, שבו שמות האנשים שהגיע זמנם להפטר מן העולם בשל אותה מחלה. נטל רבי יהודה צדיקה את הפנקס מידם ועיין בשמות האנשים הכתובים בו, והנה הוא מבחין, בין כל השמות, בשם מכר. "הגיע זמנו", אמרו לו המלאכים, "עוד מעט נלך לקים את שליחותנו". "לא יתכן", אמר רבי יהודה, "הנני מכיר אותו היטב וידוע אני שהוא מרבה בצדקה!". כששמעו על כך המלאכים, הם נעתרו לו בעל כרחם, ומחקו את שמו מן הרשימה שבפנקסם... גם בדורנו אנו זוכים לראות בעינינו את הנסים הגדולים המתרחשים מכחה של הצדקה, כפי שיעידו הספורים הבאים: תינוק כבן שבועים יבב במשך שבת שלמה בכאב, שכבה קרומית לבנה על לשונו גרמה לאמו לסבר שהוא סובל מפטריה, והיא מהרה לרפואה כבר ביום ראש בבוקר. הרופאה אשרה את הענין, אך כשבדקה את התינוק ביתר יסודיות, גלתה דלקת חריפה באזנו, והואיל ומדבר בתינוק כבן שבועים בלבד, היא הורתה לאשפז אותו מיד בבית החולים. אמנם, לא מדובר היה בבעיה קריטית, אך ההורים היו מותרים בשמחה על ה"תענוג" המפוקפק של אשפוז בבית חולים, וגם דאגו, שהקטן הרגיש לא יסתכן, חלילה, ויצליח להתמודד עם הענין, מבלי להנזק. בטרם יצאו לבית החולים. נגש האב לאחד מגדולי התורה שליט"א והרים תרומה לכולל שבראשו הוא עומד, כזכות לרפואת אותו תינוק, משם נסע ישירות לבית החולים "שנידר". התורן במיון התיחס אליהם ברצינות רבה, ובדק את התינוק ביסודיות. "אני מצטער", אמר לבסוף ההורים, "בדקתי אותו היטב ואינני מוצא לא דלקת ולא רמז להתפתחות כזאת... אתם משוחררים", שעה קלה מאחר יותר כבר ישן התינוק בביתו, בריא, שלם ובעיקר - רגוע. ספרתי ספור זה באחת המדרשות לבעלות תשובה, כראיה לכחה של מצות הצדקה להסרת כל פגע ומחלה, והנה למחרת בלילה מתקשר לביתי אחת מן המשתתפות ומבקשת בהתרגשות רבה לספר את ספורה האישי: "אתמול התעוררתי בבקר כשכל הפלג הימני של פני משותק" - ספורה - "נבהלתי מאד והתקשרתי לקבוע תור לרופא ממחה, התור נקבע לשעות אחר הצהריים, ואני נצלתי את שעות ההמתנה להגיע אל המדרשה ולהתחזק מעוד כמה הרצאות. בין ההרצאות השונות, שמעתי גם את דברי הרב אודות חשיבות מצות הצדקה, והדברים נכנסו ללבי. הרופא, שראה אותי לאחר מכן, היה מודאג ביותר, ושלח אותי במהירות לנירולוג בבית החולים 'איכילוב'. בדרך לבית החולים, עלה זכרונו של הספור במוחי ובקשתי מבעלי שיכנס לביתו של אותו גדול, שהרב ציין בדבריו, ויתרום סכום כסף לצדקה. בעלי עשה זאת, מסר את שמי ובקש להתפלל עלי - וכששפתינו דובבות הפילה המשכנו בנסיעה 'איכילוב'. בבית החולים ערך לי הנירולוג סדרת בדיקות, ובסיומן אמר לי: 'הפגיעה שלך היא במרכז המח, מה שאומר שהיה לך ארוע מחי... עיני חשכו, ארוע מוחי?? בגיל שלי?? מי היה מעלה בדעתו שמדובר בדבר נורא כזה?! הרופא רשם את ממצאיו, ובקש ממנהלת המחלקה לבוא ולבדוק אותי. המתנתי לה, כשאני שבורה מאד, היא עינה בבדיקות כבובד ראש ואז אמרה, להפתעתי הרבה, דברים שונים לגמרי: 'זו טעות! לא מדובר בפגיעה במרכז המח, אלא בפריפריות, מה שאומר שלא מדובר בארוע מחי, אלא במשהו ויראלי, שיעבר עם הזמן'. חזרנו הביתה, פינו היה מלא שירה והודאה לבורא עולם על כל הטוב והחסד שגמל לנו... היום בבקר, קמתי ברוך ה' מאוששת הרבה יותר, והשתוק חלף כמעט לחלוטין...". מה רב כוחה של צדקה!!!

ומתוק האור

ההלכה השבועית

הלכות שבת, הלכות צד

א. הפורס מצודה בשבת במקום שמצויים חיות או עופות, ומיד נכנסו לתוכה חיה ועוף, וניצודו שם, חייב. אבל אם נכנסו לתוכה אחר כך פטור אבל אסור מדרבנן, מפני שבעת פריסתו לא ידע אם תצוד מצודתו או לא.
 ב. אם נכנס צבי לבית, ויש אוסרים לסגור את הדלת אף על פי שאינו מכיון לצודו, אלא מפני הקור, כיון דהוי פסיק רישא בדאורייתא. ויש מתירים, ונכון להחמיר.
 ג. צפור שנכנסה לבית שהיה בו חלון פתוח, ורוצים לסגור את החלון מפני הרוח הנושבת, או מפני הקור, וכיוצא בזה, מותר לסגור את החלון. חזון עובדיה

הלכות פרזבול

א. כשראה הלל הזקן שהעשירים היו נמנעים מלהלוות לעניים בשנת השמטה, מיראתם פן תשמיט השביעית את חובם, ועוברים על מה שנאמר בתורה (דברים טו, ט): "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל, לאמר: קרבה שנת השבע שנת השמטה, ורעה עינך באחיך האביון", לפיכך התקין פרזבול כדי שלא ישמט החוב כדי שילוו זה את זה. ואין פרזבול מועיל אלא בשמיטה בזמן הזה, שהוא מדברי סופרים, אבל שזמן שהשמטה היתה של התורה לא היה פרזבול מועיל בה. [נפירוש מלת "פרזבול", פרוז ר"ל תקנה, בול, כלומר לעשירים, דכתיב ושברתי את גאון עוזכם, ותני רב יוסף אלו "בולאות" שביהודה].

חזון עובדיה

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו כל שבוע עכשיו גם בדוא"ר?

שלחו אלינו את כתובתכם למייל: tifaret@hasdeyion.org או הכנסו ל - www.hasdeyion.org

אינך "בעל הבית" לענין יאוש!

ואמר לה: "אני יודע שאינך רגילה לכך, אינך מבינה במסחר, ואינך אוהבת לעשות זאת, אבל אין ברירה – הפרנסה של כל השנה עומדת כעת בסכון! את חייבת לנסוע! קחי את כל הכסף, אומר לך בדיוק לאיזה סוחר לגשת ומה לקנות". האשה ספרה שבע פעמים את כל השטרות, צררה את הסכום בשקית ובעוד שקית – ונסעה. כשהגיעה ליריד קדם את פניה רעש עצום. מעודה לא שמעה רעש כזה... רגילה היתה לקולות שמשמיעים ילדים וברזים... היא אבדה את עשתונותיה, הסתחררה ונפלה מעולפת. כעבור דקות ספורות שבה אליה רוחה, ומשהבינה כי אין השעה כשרה לפנוקים מסוג כזה, אספה את סלה והלכה לדרכה. היא פגשה את הסוחר שעליו המליץ בעלה, שניהם הסכימו על מחיר, וכשבקש הסוחר את שכרו והיא החלה לחטט בסליה, נמלטה זעקה נוראית מפיה – "אין כסף!!!". כנראה שכשנפלה, נפל ממנה הארנק... הצעקות הזעיקו את העוברים והשבים, ואחד מן הנאספים אמר, ששמע פלוני האומר שמצא סכום כסף גדול, עד מהרה נערכו אחריו חפושים נרחבים, וכשנמצא האיש, דאג מישהו להביאו. "אתה מצאת את הכסף שלי?" – האשה הדומעת בקושי הצליחה לדבר. "מצאתי כסף, אני לא יודע אם הוא שלך" – השיב האיש. הנה, אתן לך את כל הסימנים: הסכום היה כזה וכזה, יש שם כך וכך שטרות בצבע כזה, וכך וכך שטרות בצבע כזה. הכל קשור בתוך אמתחת עם סרט". נכון, גברת. הכסף שמצאתי הוא הכסף שאבד לך". האשה לא ידעה את נפשה מרב אושר. היא הושיטה את ידה כדי לקבל את הצרור, אבל זו נותרה תלויה באויר וריקנית. - "אפשר את הכסף?" - "לא" - "מה אמרת?" - "איני נותן!" - "אינך מה?" - "התקשתה להאמין למשמע אזניה, וברגע הבא התקצפה: "אתה לא מתביש? יהודי לא מחזיר אבדה? לא למדת ב'חידר'?!". "דוקא משום שלמדתי ב'חידר' אני יודע, שהעיר שלנו היא עיר שרובה גויים, ואדם שמוצא מציאה בעיר כזו 'הרי אלו שלו', שהרי מרב הסכויים שנפלה מגוי, ואפילו נפלה מיהודי – הוא מתיאש ממנה, משום שהוא משכנע שגוי מצא אותה. את התיאשת מן האבדה הזו, לכן היא שלי". "אין לך רחמים?", שוב צצו הדמעות בעיניה. "יש לי, והרבה – אך על הילדים שלי... תביני, אם הכסף היה שייך לך על פי דין הייתי מחזירו לך, אבל הוא שלי על פי דין". מעגל האנשים שסביבם עקב בענין רב אחר הדברים ועד מהרה החלו להשמע קולות וכוח רמים. אלו צדדו בעד האשה ואלו בעד האיש, ולבסוף הצליחו לשכנע את המוצא לגשת אל רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל, לברור הענין. כשהגיעו לבית הדין אמר המוצא: "הרב, הגענו לדין תורה, ואני מבקש לדעת מהו הדין. איני רוצה ענינים של חסידות או לפני משורת הדין, מבקש אני לדעת מה ההלכה, האם הכסף שייך לי או לה". שמע הרב את המקרה ואמר: "קודם כל, החזר לה את הכסף, ואחר כך אסביר". לאחר שהאיש עשה כמצותו, אמר לו: "אלו דברים פשוטים. אתה אומר שהכסף שייך לך, כי היא התיאשה כשראתה שהכסף אבד, אך באמת היא אינה יכולה להתיאש משום שהכסף שייך לבעלה, ומאחר שבעלה אינו יודע על האבדה, הוא אינו מתיאש. אשה זו אינה 'בעל הבית' לענין יאוש". ה"חזון איש" סיים את ספורו ופנה לרבי יעקב גלינסקי: "וכי העולם שלך הוא, שאתה מתיאש ממנו? וכי אתה הוא בעל הבית? הלא העולם שייך לקב"ה, ולנו כבני אדם, אין יכולת להתיאש. עליך לעמוד ולהתפלל, והקב"ה יעזר לך".

הנני בידך

מובא בספר מתוק האור: הרב משה פרידמן מרכזים כהן כרב צבאי במשמר הגבול. באחד הימים פנה אליו יהודי תושב רכסים, שנאלץ לעבור נתוח ראש, ל"ע, בחו"ל ולא היה מי שיטוס אתו, בבקשה האם יש לו אפשרות לקחת חופשה מהצבא ולנסוע עמו. הרב פרידמן קבל אשור וטס למשך חמשה שבועות לאמריקה, כשבמהלך כל אותם שבועות הוא סועד את היהודי ומטפל בו במסירות. והנה ארע אסון – במהלך מלחמת לבנון הראשונה פוצצו המחבלים מכונית תופת תחת בנין בן שבע קומות, שהתמוטט וקבר תחתיו חילים רבים מאד של משמר הגבול. הרב פרידמן נקרא בדחיפות לחזור עבור זיהוי החילים ועריכת הליות. השעות הקרובות חלפו מתוך קדחת עשייה. בסופו של דבר השיג הרב כרטיס טיסה דרך אירופה. הוא נגש לדלפק, והנה לפניו בתור עומד רבי יעקב גלינסקי זצ"ל. הרב גלינסקי הושיט לפקיד את הכרטיס, והלה הסביר לו שחסר ספח כלשהו, והוא לא יוכל לטוס. הרב, שלא הבין אנגלית, לא קלט בדיוק את ההסברים, אולם משמעות הדברים היתה ברורה. הסתובב, אפוא, אל הרב פרידמן ואמר לו: "תגיד לו שאם ה' רוצה שאני אסע – אני אסע". בין כך ובין כך זו הרב גלינסקי הצדה והרב פרידמן עבראת הבדיקה. הנוסעים התארגנו לתפלת ערבית, וכשסימו שמעו את ההכרזה שיש לעלות למטוס, כשעלה הרב פרידמן, הבחין באחד הספסלים בפנים מרות – הרב גלינסקי ישב שם... "אמרתי לך" – הגיב הרב כשראה את תמיהתו – "אם הקב"ה רוצה שאטוס הוא יכול לסדר את הכל... איש מלבדו אינו בעל הבית על העולם! ואם תרצה לשמוע מנין הדברים כה ברורים אצלי, שב והטה אזנך לספור חי". למדתי בביאליסטוק – פתח – ישבנו ולמדנו מבלי לעשות רעה אפילו לזבוב, אך דבר לא הועיל לנו ביום פקודה, כאשר הגיעו הקומוניסטים וכבשו את ליטא. בעיני הקומוניסטים, אם אינך עובד – אתה פרזיט, ואם אתה פרזיט – גורלך נחרץ הישר לבית הסוהר. הישיבות נסגרו על מנעול ובריה, ואנו המשכנו ללמוד במחתרת, עד שיום אחד הגיעו הקומוניסטים, תפסו את כולנו והעלונו לרכבות. היעד היה ברור – סיביר. כשהגענו לשם, אסף אותנו המנהל ואמר: "דעו לכם, כי השער שאותו עברתם כעת הוא חד סטרי. מכאן אף אחד לא יוצא חי!..." עבדנו בעבודות משברות כל עצם, רעבנו ללחם וסבלנו מקור. הקושי היה עצום, אך במשך כל אותן זמן החזיקה אותי תקוה אחת – יום יבוא ואשתחרר מפה... יום יבוא ואחזור הביתה לאמא שלי, אתן לה נשיקה ואמר לה: "תודה, אמא. תודה שמכרת את פרוסת הלחם האחרונה שלך כדי שיהיה לי מלמד קצת יותר טוב..." הייתי חולם על כך ללא הרף ומדמין לעצמי את הרגע שבו אשוב הביתה ואומר לה: "תודה". סוף כל סוף נגמרה המלחמה – ואנחנו שוחררנו: חזרתי הביתה, אך אז גליתי שאין בית, אין אבא ואין אמא. היטלר ימ"ש הרס את הכל. שבור ורצוף הגעתי ארצה. לא רציתי לחיות, לא היה לי עבור מה. נכנסתי אל ה"חזון איש" זצ"ל, וכששמע שאני מיואש מהעולם, אמר לי: אספר לך ספור – בליטא היה סוחר, שמדי שנה בשנה, לפני יום השוק, היה נוטל הלוואות רבות. ביום השוק היה קונה סחורות בזול, ובמשך כל השנה היה מוכר, מתפרנס ומחזיר את חובותיו, כך – עד יום השוק של השנה שלאחר מכן, שבה היה שוב לווה...שנה אחת, לאחר שאסף את כל הכסף, הוא חלה. אם לא יסע כעת – יאבד את פרנסתו לשנה שלמה! בלית ברירה קרא לאשתו

לקי"י
שענו קייז!

הדלקת נרות: 18:53
יציאת השבת: 19:43
רבינו תם: 20:31

ע"פ אופק תל אביב
ל' באב תשלפ"ב

טוב להסות בה'

803

חודש ההצלה

ראה התשפ"ב. ראש חודש אלול

הנה הוא הגיע – חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, החודש שגורם התרגשות והתעלות בלב כל יהודי באשר הוא. אך מהו באמת חודש אלול? ואיך באמת צריכים להתייחס אליו? אם הגעתם לשורה הזאת, אז זכיתם ובגדול, כי הדברים שתקראו כעת בשם רבנו האר"י הקדוש, יכולים לשנות לכם את חודש אלול, מכפי שהכרתם עד היום:

התורה מספרת על רוצח בשוגג. אדם יצא מוקדם בבוקר לחטוב עצים ביער, ולחוסר מזלו, בעת שחטב את הגרזן בעץ, אירעה לו תאונת עבודה קטלנית, ל"ע. מה קרה? חלק הברזל החד והמסוכן התנתק מהכת (חלק העץ), התעופף באוויר והרג את חברו ששהה לידו. איזו תדהמה, ואיזה צער. אומר הקב"ה לאותו רוצח: "עשית זאת בשוגג, לא התכוונת, לכן עליך לברוח כמה שיותר לעיר מקלט. כי אם לא תברח, יש היתיר ל'גואל הדם' – בן משפחה של הנרצח שירצה לנקום בהריגתו, ויוכל להרוג אותך". וכדברי הפסוק: "וְאִשֶּׁר לֹא צָדָה (לא התכוון להרוג) וְהַאֲלֹקִים אָנָּה לְיָדוֹ (אלוקים זימן הרצח) וְשָׁמְתִי

לְךָ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוֹס שָׁמָּה" (שמות כא, ג).

אומר רבנו האר"י ז"ל דבר פלא – כל השנה עשינו שטויות לא מתוך כוונה: לא בירכנו בכוונה, התבטלנו מהתורה, הבטנו היכן שהיה אסור להביט, היינו סקרנים והקשבנו לדברים אסורים, דיברנו לשון הרע החמור מכל העבירות, זלזלנו בצניעות השומרת על עם ישראל. כל זאת עשינו שלא בכוונה לצער את בורא עולם, אך עבירה היא אש והיינו כרוחצי נשמתנו בשוגג. השטן ראה שנפלנו בעבירות, וקפץ משמחה על כך שקיבל רשות לרדוף אחרינו ולפגוע בנו – ממש כגואל הדם המקבל

רשות להרוג את הרוצח בשוגג. וכדברי הגמרא (כ"ב טז): "הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות – כולם אחד. שהשטן יורד ומתעה (את האדם לחטוא), עולה ומרגיז (עולה לשמיים ומקטרג על החוטא), נוטל רשות ונוטל נשמה להמית החוטא". אלא, אומר רבנו האר"י הקדוש כי הקב"ה נותן לכל אדם אפשרות לברוח לעיר מקלט, שבה יוכל להינצל מציפורניו של השטן ויהא שמור ומוגן. ומהי אותה עיר מקלט?... שימו לב לפנינה היקרה של רבנו האר"י: ראשית תיבות של הפסוק – "ואשר לא צדה והאלוקים אינה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה" – אלול! כלומר, אדם שלא צדה, לא התכוון וחסא, והאלוקים – ונוצר מכך מידת הדין הרוצה לפגוע באדם ולהזיקו. מה יעשה? "אינה לידו ושמתי לך" – יש פיתרון – חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, ואז זוכה ל'מקום אשר ינוס שמה'. חודש אלול זה החודש שכל אדם באשר הוא, לא משנה במה חטא וכמה חטא, יכול להינצל מהשטן הרוצה להזיקו. בורא עולם יודע שאנו בשר ודם העשויים לחטוא ונתן לנו עיר מקלט – חודש אלול, להציל אותנו. זהו חודש שכולו הצלה וישועה. הזדמנות להינצל למרות כל מה שעשינו וטעינו השנה. אך מה צריך לעשות בשביל להינצל בחודש הזה? – על האדם לעשות 'מקום אשר ינוס שמה' – לעורר איזו זכות, ליצור מקום רוחני חדש שלא היינו מורגלים בו עד עתה, ולשם לברוח. לקחת קבלה אחת – מצוה אחת שזילזלנו בה ולהתחזק בה בחודש הקרוב. לדוג': לכולנו קשה לקבל באהבה את כל מה שעובר עלינו, אז מה כדאי לעשות? להחליט כעת כי יום אחד בשבוע בחודש זה, אשתדל בכל כוחי לקבל באהבה את רצון ה'. – המשך בעמוד 4

לרפואה. פרנסה. והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. ניסים חיים רפאל בן לשיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל, ליאור בן פרידה, אריאל בן רויטל.

זיווג הגון: דניאל ולירן בני אורנה, ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. סתיו בת ורדה, אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. עליזה בת מזל טוב מלכא. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנתס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. גלילי הכהן בן כוכבה.

העלו מוקדש לעילוי נשמת מוריס בן מרימה פניניש ת.נ.צ.ב.ה

מזווה בחודש אלול

מתוך 'הלכה יומית' / הרב יעקב ששון

* מנהג חסידים לבדוק את התפילין בחודש אלול. ואדם שאינו יודע מי כתב לו את התפילין, יש לו להשתדל לבדוק את התפילין, ובפרט בדור האחרון שלצערנו הרב, רבו סופרים שאינם בקיאים כדת וכדין בהלכות ומכל מקום, היודע בבירור שהתפילין נכתבו בהידור רב ע"י סופר ומגיה תלמיד חכם וירא שמים, אינו חייב מן הדין לבדוק את התפילין אפילו לאחר כמה שנים. ואמנם במזווה, אפילו אם יודע שנכתבו בהידור רב, חייב לבדוק מן הדין פעם אחת במשך שלוש וחצי שנים. ויש שנהגו לבדוק בכל חודש אלול. (תורת המועדים ב) ***

האם יש סכנה לקחת מזווה מהבית? בגמרא (בב"מ קב.) תנו רבנן: 'המשכיר בית לחבירו, על השוכר לעשות מזווה, וכשהוא יוצא ועוזב את הבית ששכר

ה-סגולה לחודש אלול!

כתב אבי אליהו לופיאן זצ"ל (לב אליהו רס"ח): "שמעתי מאיש ת"ח נאמן, כי פעם נכנס הסבא מנובהרדוק זצ"ל לשיבה באחד מימי אלול, ואמר שיחה מוסרית סוערת. הרב הוכיח כי עפ הדין אין לנו שום עצה היאך להינצל מן הדין, וכולם התעוררו והחלו לבכות מהתרגשות.

סגולת אלול

לבסוף סיים: "יש לנו רק עצה אחת להיות בטוחים בדין – לעשות עבור הכלל ויהיו רבים צריכים לנו, ושצריכים לגנב חותכים את חבל התליה ומורידים אותו ממנו". כך ישתדל האדם להיות איש שהרבים צריכים לו, ואז, גם אם חלילה לא יהא זכאי בדין, הרי כיוון שהוא אדם שמועיל לציבור: מזכה הרבים בממון, גבאי, עושה גמחיים וחסדים לכל דורש – אלו אנשים שהרבים צריכים להם, ויש להם התייחסות מיוחדת בשמיים יותר מכל שאר בני האדם.

מזווה בחודש אלול

מתוך 'הלכה יומית' / הרב יעקב ששון

לעבור לדירה אחרת, לא יטלנה בידו ויצא, אלא ישאיר את המזוזות קבועות בבית שעוזב. ומעשה באחד שנטל את המזווה (כדי להעבירה לבית שהולך לגור בו), וקבר את אשתו ואת שני בניו.

ואם יש לו בביתו מזוזות מהודרות ויקרות, וקשה לו להשיג מזוזות יקרות כמותן, כתב מרן הרב עובדיה זצ"ל, שיש להקל ליטול המזוזות באופן שיטלם לצורך בדיקתן אם הן כשרות, ומיד יקבע במקומן מזוזות אחרות כשרות פשוטות, ואח"כ כשיקבל את המזוזות מהבודק, יטלם לביתו החדש. באופן כזה אין כל חשש, שהרי חכמים לא חששו אלא מפני הדייר החדש שמא ישתהה בקביעת המזווה ויבואו בניו לסכנה, אבל באופן שהוא עצמו קובע מיד מזוזות אחרות אין כל חשש. וטוב לבקש מהסופר סת"ם הבודק, שיתן לו בינתיים מזווה חלופית.

הרב אפרים שרנבי

הדרכה *דרכי אפרים*

בית של אלול

השופר – מורה לנו לשפר את מעשינו מוקדם ככל שאפשר. ה' פותח 13 שערי רחמים בחודש זה ומוכן לקבל תשובתנו. בכל יום מתפללים אנו בסליחות: "חטאנו לפניך רחם עלינו", כשאנו בטוחים שמילים אלו מכוונות אל העבירות שעשינו של לשון הרע, צניעות, קדושה, גזל וכדומה. אך אומר הרמב"ם דבר מפתיע ושונה לחלוטין, וכה דבריו: "אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה, כגון עריות וגזל וגניבה, אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההיתול ומרדיפת הממון והכבוד ומרדיפת המאכלות וכיו"ב, מהכל צריך לחזור בתשובה, ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה". מבהיל ביותר! גדול הראשונים בכל הזמנים, רבנו הרמב"ם מגלה לנו כי העונות של המידות הרעות כגאווה, כעס, שנאה, נקמה – עונשם ותשובתם קשה יותר מעונות רגילים.

והיכן עיקר הנפילה במידות רעות?... הלא הוא בבית האדם. במשך השנה, היו לנו לעיתים כעסים, פגיעות, רדיפה אחרי כבוד, הגאווה שגרמה לנו שלא לדעת להוריד את הראש ולפלוט מילים שלא במקום לאשה ולילדים, וזה הזמן לתקן. לפני שאדם מחפש לעשות תשובה על בברכות, שמירת הלשון וכדו' – ראשית יש להתחזק בעבודה על המידות

הרעות לפני הכל – כך פוסק הרמב"ם. הסבא מנובהרדוק סיפר מעשה בעיני שרץ אחר צבי ביער. הצבי שהחל לברוח בין עצי היער, הרגיש כי הקרניים שלו עומדות לו לרועץ, וכי הם גורמות לו להיתקל בעצים ומסכנות אותו. היו בפניו שתי אפשרויות, הוא יכל להתחיל ב'מבצע הורדת עצים', היה שובר את העץ הזה ולאחר מכן היה מגיע עץ נוסף והיה שובר גם אותו, לאחר מכן היה מגיע עץ גדול יותר ואיכשהו בכוחותיו האחרונים היה שובר גם את העץ הזה, עד שבסוף היה מתעייף והיו נתקעים קרניו בענפי העץ, וכך היה נתפס על ידי הצייד. אך הוא רצה פתרון חכם של 'פעם אחת ולתמיד', למרות שיהיה זה קשה. על כן הוא נכנס בעץ הראשון בכל כוחו ושביר את קרניו, כך יוכל לרוץ חופשי. מעתה הצבי היה ללא קרניים, ולא חשש להיתקל בעצים ולהסתכן.

סיים הסבא מנובהרדוק ואמר: "האדם הוא הצבי, הצייד הוא היצר, העצים האלו הניסיונות של החיים והקרניים הן אותן מידות רעות שמונעות מאיתנו לרוץ וגורמות לנו להיתקע. ניסיונות של כעס, גאווה, קמצנות, פיזיות ובהלה, איפוק ועוד, כמו שכל אחד מכיר את הניסיונות בביתו. אי אפשר לברוח מהניסיונות שבבית. הפיתרון הוא להתמודד, לשבור מידות רעות, לדעת להנצל, לעודד את הילדים, ובפרט כעת בימי חודש אלול לעשות בדק בית – בבית!

אלול - מפחיד או מאושר!?

מכתב מ' חובש א"ק

"אלולללללללללל!", ידועה הקריאה המיוחדת בעולם הישיבות, לעורר על בואו של החודש הגדול והנורא. רבי ישראל מסלנט זצ"ל, אבי תנועת המוסר מתאר לפני 150 שנה: "מלפנים, כל איש אחזו פלצות מקול הקורא קדוש אלול". "עד היום", אמר רבי ישראל מסלנט בזיקנותו, "מהדהדת באוזני קריאות אחותי כששיחקתי בארגז החול בעודי ילד: 'ישראל, מה לך משחק? הן חודש אלול היום, אפילו הדגים בים רועדים ממנו!". מרן רה"י, ר' גרשון אדלשטיין שליט"א (דרכי החינוך מס' 165) סיפר כי לפני שנים רבות שמע מאדם זקן שהיה גר בעיר 'סלוצק', כי לפני כ-100 שנה, כאשר היתה פורצת מריבה בשוק בין העגלונים, היה האחד גוער בחבירו: "כיצד אתה מדבר? הרי עכשיו אלול!". כך שאפילו האנשים הפשוטים היו מרגישים את יראת הדין של חודש אלול. כך אולי רבים מאיתנו חשים באימה ופחד בימים אלו, ומחכים רק שיעברו ויחלפו מן העולם. "אך זו טעות חמורה ונוראה", זעק הגאון הצדיק, רבי בנימין פינקל שליט"א, משגיח ישיבת 'מיר' ואמר: "עלינו לדעת שבדורות הקודמים הפחד מיום הדין היה מעורר את האנשים ומביא אותם להתקרב לה', (בדורנו אם יהודי יפחד - הוא לא יתקרב לה', אלא להיפך, לכן עלינו לראות כמותם את האושר בחודש זה), אך כבר אמר המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כי תמיד שהיה מדבר על אימת הדין, היה קורא לאלול "הימים הנחמדים". אלול זה חודש נחמד ונעים. אלול הוא מתנה גדולה ואהובה מה'. אין הכוונה חלילה, שהאדם צריך להיות אדיש ולא לירא מהדין, וודאי שאין זו הכוונה.

הרי אם נראה אדם שנכנס לים סוער כשהדגל השחור מתנופף ברוח, ומתחיל להתרחק מהחוף. מיד נזעק לעברו שיחזור חזרה אל החוף, שהרי אם ימשיך להיכנס פנימה לים, הוא עלול חלילה למות. "אבל", ממשיך הרב פינקל שליט"א, "חשוב לדעת שאלול זה לא 'ימי הלחץ' לא 'ימי המתח', אלא דווקא 'ימי הרחמים והסליחות'. רחמים! סליחה! עוזרים לך להתכונן כמו שצריך. אלו ימים כל כך יפים, צריך להיכנס לאלול עם יראה, אבל יחד איתה צריך להיכנס אליו גם עם שמחה גדולה. נביא משל שישביר לנו בדיוק מהו אלול:

נתאר לעצמנו אדם שיש לו משפט והוא עלול להישלח למאסר עולם, או אולי לקבל עונש יותר גרוע חלילה. הוא מוזמן לבית המשפט חודש לפני הדין בעניינו, והפקיד אומר לו שיו"ר השופטים מחפש אותו. יש לו פגישה אישית עם השופט הראשי - בחשאי. השופט פונה אליו בשקט ואומר לו: "שמע חבר, המשפט שלך הולך להיות מאוד קשה, וזה לא פשוט לעבור אותו. אך אני רוצה לתת לך עצות מה לעשות שתצא זכאי מהמאסר עולם", אומר לו השופט, "שאם תציית להן, אני מבטיח לך שתעבור בשלום". האישה הזה פונה לשופט ושואל אותו: "אמור נא לי בבקשה, מדוע זכיתי שאתה כל כך עוזר לי?", מסיר השופט את הכובע ומחייך: "אני דוד שלך!. הדוד שאוהב אותך ואכפת לו ממך. לכן אני מגלה לך מה עליך לעשות כדי להצליח במשפט הלא קל הזה".

אותו אדם נרגש לראות שהדוד שלו הוא השופט שלו, ומביט ברשימה שקיבל ממנו כיצד להינצל בדין - ורואה עצות לא כל כך קלות, אשר צריך להתאמץ לבצען, אך הן אפשריות. כעת אמרו: מה תהיה תגובת אותו אדם? - האם הוא יפחד מהמשפט? האם ירעד מהשופט ויפחד? - ממש לא!. הוא יבין שיש לו פה הזדמנות פז, השופט הוא דוד שלו, וברשותו להינצל מהמאסר עולם שהביא על עצמו!. מסיים הרב פינקל שליט"א: "רבותיי, הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו העניק לנו את חודש אלול לפני יום הדין, כדי שנוכל לתקן את מעשינו. בדיוק כמו אותו משל, כך אנו צריכים להיות מאושרים באלול. איזה יופי! יש לנו אפשרות לתקן את המעוות, יש לנו אפשרות להתכונן בצורה מיטבית לקראת המשפט הגורלי. כמובן שצריך להיות חרדים ופחדים מיום הדין עצמו, אבל צריך לגשת ליום הדין כמו בן שבא להישפט אצל אביו, צריך פחד, ומתוך פחד צריך גם תקווה וביטחון, לדעת שאנחנו בטוחים שהקב"ה מטה כלפי חסד, שמכל השופטים בעולם, לא יכולנו לבחור שופט טוב יותר. הקב"ה שהוא השופט עצמו, נותן לנו עצה ואומר: "אני לדודי ודודי לי" - תתקרב אליי בדבר קטן, ואז אני אתקרב אליך במשפט ויוציא אותך זכאי לשנה טובה. וכעת אמרו, מי יותר על זכות ומתנה גדולה שכזו?... אמרו דרשנים של דורנו: 'אומרים כי באלול 'הדגים שבים רועדים', אך מי אמר שכן הדבר?... אולי הם רוקדים בים, אך זה נראה כאילו הם רועדים?... לומר, שבימים אלו הדגים רוקדים מאושר, איזו זכות, איזו התרגשות, עם ישראל יכול לכפר על כל העוונות, אך הם גם רועדים מחשש ופחד שמא לא יעשו ישראל תשובה חס ושלום!.

אומר ספר החינוך כי חסד גדול עשה ה' עם עמו וחבל נחלתו עם ישראל, כשעורך להם משפט על מעשיהם פעם בשנה, לפי שאם היה משפט רק פעם אחת בסוף החיים - כיצד היה ניצל האדם מן הדין הגדול, אך כעת שנתן לנו כל שנה אפשרות לנקות את העוונות על ידי התקרבות ותשובה - אין חסד גדול מזה!

חבל ההצלה

יש לי חתום והצלה!

- המשך מעמוד 1 -

יום אחד בשבוע בחודש זה, אשתדל בכל כוחי לקבל באהבה את רצון ה'. הגם שהפסדתי פגישה, הגם שהאוכל היה קר - יום שלם בשבוע של אלול שבו אני לא מתלונן ומאמין רק בה'. איזה רעש בשמיים זה יכול לגרום. כמה פעמים הגענו לבית ולא הארנו פנים, אזי בחודש אלול, אנו משתדלים שכל פעם שאנו נכנסים לבית אחר הכולל או העבודה - אנו מאירים פנים ונכנסים בשמחה. כמה זו מצוה יקרה וחשובה אשר אין איש שם לב עליה. ברגע שרואים בשמיים כי השתנתו בדבר קטן, הרי שאומרים לשטן: "סליחה, אינך יכול לפגוע בו, שהרי אין זה אותו אדם. הוא שונה לגמרי מאותו אחד שחטא ורצית לפגוע בו". לפנינו סיפור מדהים ביותר (גיליון 'בני אמונים') מפי בעל המעשה: "שמי י, הנני תושב מברשת ציון, וברשותי עסק גדול בתחום התחבורה. יום אחד, לאחר שנתתי שירות ללקוח, הוא החליט לתבוע אותי בסכום גבוה מאד, בגלל נזק שנגרם לו באותה נסיעה. הוא טען כי אני אשם בנזק, למרות שהיית בטוח בחפותי. היתה זו תביעה רצינית ביותר, ומה גם שהתובע הסתייע בעורך דין מהשורה הראשונה, וניתן לומר בהחלט שחששתי מאוד לעתידי הכלכלי. ידעתי כי אם יצליח במשפט, אכנס לחובות עתק נוראיים. ומה עושה יהודי שנמצא במצוקה? נזכר שיש בורא לעולם, פונה אליו ומבקש את עזרתו. אלא, שבשעה שפנית ליה' בתחנונים, חשבתי לעצמי: "הרי אני רוצה שבורא

עולם יעשה מעל הטבע בשבילי, ובכן, מה אני עושה בשבילי כד לזכות במשפט? מה אתן לו, כדי שיתן לי". חשבתי היטיב והחלטתי להתחזק בעניית 'אמן', ובנוסף אקפיד על אמירת ברכות השחר בחברותא בכל בוקר, כדי שיענו לי אמן על הברכות שלי". התחלתי בקבלה הזו בחודשים הבודדים שנותרו לי עד למשפט. הרגשתי שנתתי מעצמי לכבוד בורא עולם. והנה, הגיע יום המשפט. השכמתי קום,

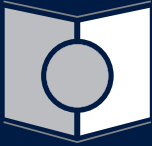
והחלטתי להתפלל קרוב למקום בית המשפט בירושלים, בכדי לא לאחר. הגעתי לרחוב של בית המשפט, ומצאתי בית הכנסת שהתפילה מתחילה בה בעוד כמה דקות. נטלתי לבינתיים, את ספר התהילים והתפללתי מתוכו ברגש. ואז, כמה דקות טרם החלה התפילה, נזכרתי בקבלה שלי - לומר ברכות השחר בחברותא. הבטתי לצדדים, אך לא הכרתי אף אחד. אזרתי אומץ ופנית לאדם בעל חזות מכובדת שהתיישב בסמוך אליי וביקשתי ממנו בהכנעה אם יואיל בטובו להקשיב לברכות השחר שלי ויענה אחריי 'אמן'. היהודי המכובד הביט בי במראה מופתע, כמי שאינו מבין על מה ולמה, אך הסברתי לו מיד כי זו קבלה שקיבלתי על עצמי לפני כחודשיים בכדי להצליח

בתביעה שקרית שתבע כנגדי לקוח שהאשים אותי בנזק שגרם לעצמו. שמע זאת היהודי והסכים לענות אמן לברכותיי. ברכתי באוזניו את הברכות והוא ענה אחרי 'אמן'. משסיימתי ורציתי לענות 'אמן' על ברכתיו, הוא התנצל שהוא עצמו כבר ברך בבית. משום כך פנית למתפלל אחר וביקשתי ממנו לומר את הברכות באוזניי. עם סיום התפילה צעדתי לאולם בית המשפט. נכנסתי לאולם, ובעודי רואה את השופט נאלמתי דום... הבחנתי שעל כסא השופט יושב, לא פחות ולא יותר, אותו יהודי ששעה קלה קודם לכן הקשיב לברכותיי וענה אחרי 'אמן'. מסיים י' ואומר: "קשה לתאר את ההרגשה שהתפשטה בי באותם רגעים; מבלי לדעת מה יהיו תוצאות המשפט. חשתי ב'חיוך' גדול שנשלח אלי ממרומים. בעומק הלב כבר נשמתי לרווחה, כביכול אותנו לי ממרומים שהקבלה שקיבלתי על עצמי היתה רצויה, בעיקר בגלל העובדה שדווקא השופט הוא זה שהיה שותף בקבלה. עד היום אינני יודע אם השופט זיהה אותי או לא, אולם בסופו של דיון התביעה הובררה כשקרית, ויצאתי זכאי!. ייתכן מאוד שעל החלטתו של השופט השפיעה העובדה שנגשתי אליו באותו בוקר כדי לברך באוזניו את הברכות, ותוך כדי כך סיפרתי לו לפי תומי כי מדובר בתביעה שקרית. אולי גם הוא ראה בכך סימן משמים... מי יודע?!" בורא עולם נותן לנו עיר מקלט לברוח אליה והיא חודש אלול, שעל ידי שנהיה לאדם אחר בדבר קטן ובקבלה קטנה אך עקבית - נזכה להצלה מגואל הדם, הלא הוא השטן הרוצה לפגוע בנו!.

כנס נשים ענק!
ביום שני הקרוב, ב' באול, 29/8
עם הרב ליאור גלזר
והרבנית לאה קוק
בבית הכנסת 'נווה צה"ל',
רח' אלוף 19 ת"א, בטעה 20:15.
כיבוד קל. כניסה חינם.
לפרטים: 053-3113760

ההקדשה המרכזית
 העלון מוקדש לרפואה והצלחה; גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט. מאור בן ליאת, אסתר בת מרים. זיווג: אביחי בן גאולה. לע"נ: אמיר בן גור, בוריס בן ברכה, יהודה בן אליהו, משה בן צביה.
 העלון מוקדש לעילוי נשמת רס"ב אבישי ביעון זצ"ל

איזו מצוה אם נעשה אותה בשלימות, ע"י כך תתבטל מצוה אחרת?
חידה
 ααζδ' υλ, αυυεαζ αυυ ιαυυ αααυ αααζδ' (υετ ιαζααυαυ) ααζδ' υλ, αυυεαζ αυυ ιαυυ αααυ αααζδ' υλ
לתגובות: 052-7151858
 רחוב מעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
 DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM
 תפוס אפי' niona

Dirshu
דרשו' ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגיליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 342

פנינים לפרשת ראה

**לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת,
לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il
או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת**

במחשבה שניה אמרתי לעצמי, הרי זה לא סתם דברים בעלמא. אם הרבי שואל אותי שאלות כאלו, כנראה שיש משהו לא בסדר. הרבי שאל אם כולם בבית המדרש, אולי אני אגש לפנימייה ואבדוק את העניין. אני נכנס לחדר ואני רואה מחזה נורא ואיום...

המשגיח של ישיבת 'חכמי לובלין', הרה"ח רבי חיים אברהם ויזל, שליט"א, עם צרור סיפורים על הנהגתו הפלאית של מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל בראשות הישיבה

אליעזר (לייזר) רוט

לקראת תחילת זמן 'אלול', ופתיחתה של שנת לימודים חדשה בעולם הישיבות, שוחחנו עם אחד מוותיקי המשגיחים, הגה"ח רבי חיים אברהם ויזל שליט"א, ששימש במשך קרוב לארבעה עשורים כמשגיח בישיבת 'חכמי לובלין', שייסד והנהיג רשכבה"ג מרן בעל 'שבט הלוי' זצ"ל, והיה מתלמידי הישיבה בעצמו.

כתלמידו של רבינו בעל 'שבט הלוי' הגר"ש ואזנר זצ"ל, וכמי שעסק רבות בשנים בעבודת החינוך, תחת שרביט הנהגתו של רבינו זצ"ל, זכה הרב ויזל לשמוע ולראות אינספור סיפורים, עובדות, אמרות טהורות והדרכות, מאת קודש הקודשים. ביקשנו ממנו לספר ולהסביר כיצד תפס רבינו זצ"ל, את המושג 'ישיבה'. הרב ויזל נאות להשיב לנו, ותיבל את תשובתו בסיפורים ועובדות נפלאות:

האמת, שאצל רבינו זצ"ל יכולנו לראות בלי סוף דברים פלאיים, וסיפורי מופתים לא היו דבר נדיר. יש באמתחתי צרור עצום של סיפורים, אבל

כמובן אי אפשר לספר הכל בפעם אחת, כי זה ייקח ימים ושבועות, ותצטרכו להקדיש סדרה שלמה של גיליונות רק לסיפורים שהייתי עד להם, או ששמעתי אותם מפי עדי ראייה ושמיעה נאמנים. אבל אני רוצה לספר כאן סיפור אחד, שיחדד אולי את ההבנה שלנו,

מה היתה הישיבה עבורו ואיך הוא התייחס אליה:

בבניין של הישיבה, היו כמה קומות וכמה בתי מדרש וחדרי שיעורים. היתה שם ישיבה קטנה, ישיבה גדולה שבה אני הייתי המשגיח, וכן בית המדרש של הקהילה, בו התפללו תושבי האזור ובוגרי הישיבה, שבאו גם מרחוק כדי להתפלל יחד עם הרבי.

"בשבתות, אנחנו בישיבה היינו מתפללים בבית המדרש שהיה למטה, ובבית המדרש הגדול שהיה למעלה התפללה הקהילה. הרבי עצמו היה מתפלל עם הקהילה בשבתות, ולא עם הישיבה, למעט ב'שבת מברכין', אז היה מתפלל שחרית בישיבה, עד אחר קריאת התורה, ואז היה עולה להתפלל את ההמשך עם הקהילה בבית המדרש השני.

"ויהי היום, אני עומד על משמרתי כמשגיח בישיבה בכניסת השבת. הבחורים כולם כבר מאורגנים, כולם כמוזן טבלו במקווה בשעות אחר הצהריים וסיימו להתארגן לשבת, ועכשיו מתקבצים להתפלל מנחה, קבלת שבת ותפילת ערבית.

"התפללנו מנחה, הכל עבר בשלום ולא היה שום דבר מיוחד. התחלנו 'קבלת שבת', ופתאום נכנס אחד ממתפללי בית המדרש של הקהילה, ומוזיע לי שהרבי קורא לי.

"מה? הרבי קורא לי באמצע קבלת שבת? מה פתאום? איך זה ייתכן? זה מעולם לא קרה!". אבל הוא מתעקש, "אתה שואל אותי?" הוא אומר, "אני אומר לך שהרבי ביקש לקרוא לך..."

רצתי במעלה המדרגות, הגעתי לרבי כשאני מתנשף ושאלתי: "הרבי קרא לי?", והוא משיב לי בחיוב. "כן. קראתי לך".

"תגידי לי", שואל אותי הרבי פתאום, "הכל בסדר בישיבה?". השבתי שכן, ברוך ה' הכל בסדר. התפללנו מנחה, אנחנו בעיצומה של קבלת שבת, עוד מעט נתפלל ערבית של ליל שבת, מה כבר יכול להשתבש?

"כל הבחורים נמצאים בבית המדרש?", שואל אותי הרבי, ואני משיב ש.. נראה לי שכן. לא שמתי לב בחסרונו של מישהו אבל גם לא כל כך חיפשתי, בדרך כלל אף בחור לא מפסיד את התפילה בקבלת שבת. זאת לא אחת מההתמודדויות הקשות של משגיח בישיבה...

"למה?", שאלתי, "הרבי יודע שמישהו לא כשורה? מישהו אמר משהו? הרב גיד לי מה העניין ואני אטפל בזה!".

אבל הרבי אומר לי "לא. אף אחד לא אמר לי כלום. אני רק שואל אם הכל בסדר?".

שוב השבתי במבוכה שאני חושב שהכל בסדר. אני באמת לא מבין למה הרבי מתכוון, ולא ידוע לי על שום דבר שאינו כשורה...

מששמע שכך הם פני הדברים אמר לי הרבי: "אם הכל בסדר אז הכל בסדר", ופנה להמשיך בתפילה.

יצאתי משם מבולבל לגמרי. באמת לא הבנתי מה הרבי רוצה ממני. איזו מן שיחה מוזרה זו היתה. בחיים הוא לא שאל אותי כאלו שאלות בצורה כזאת.

התחלתי לרדת במדרגות, כדי לחזור לבית המדרש, של הישיבה, אבל במחשבה שניה אמרתי לעצמי, הרי זה לא סתם דברים בעלמא. אם הרבי שואל אותי שאלות כאלו, כנראה שיש משהו לא בסדר. הרבי שאל אם כולם בבית המדרש, אולי אני אגש לפנימייה ואבדוק את העניין. אולי יש שם איזה בחור שהמשיך לישון או אולי נמצא במצוקה.

אין לי מושג מה זה יכול להיות, אבל לבדוק לא זיק.

בחוץ כבר החשיך, אני מראש אמרתי לבחורים בישיבה שימשיכו בתפילה כרגיל ולא יחכו לי. עשיתי חשבון שבזמן שעבר מאז שנקראתי לבוא אל הרבי ועד עכשיו, הם בטח כבר התחילו תפילת ערבית, ואם אני עכשיו אקדיש זמן לסייר בפנימיה בטח כבר אגיע לבית המדרש באמצע שמונה עשרה, אולי אפילו אחרי. אבל לא הייתי רגוע, אחרי שהרבי שאל כאלו שאלות, הבנתי שאין מנוס, אני חייב לעשות את הסיור הזה בפנימיה, ולאחר מכן אתפלל ביחידות.

פתרון התעלומה

אני נכנס אל הפנימיה, ומתחיל לעבור חדר, ועוד אחד. בודק אם יש משהו שלא במקום משהו שאינו כשורה, משהו שמעורר חשד. כלום. שקט מוחלט, אין אף אחד.

המשכתי בסיור, כבר כמעט סיימתי אותו, ואז עלה באפי ריח חשוד מאוד. ריח של עישון!

אני נכנס לחדר הבא, ואני רואה מחזה נורא ואיום. בחור מהישיבה יושב על מיטתו ו'מתארגן לשבת'. הוא מצחצח נעליים, בזווית פיו תלויה סיגריה בוערת שממנה הוא שואף בהנאה.

"שבת!!!", צרחתי.

הבחור הסתכל עלי: "המשגיח... מה נשמע? אל דאגה, אני תיכף מסיים ויורד לבית המדרש..."

אני לא ידעתי אם לצחוק או לבכות. "מה זה תיכף אסיים להתארגן?", שאלתי אותו בגערה, "אתה מחלל שבת, תניח מיד את הסיגריה, אל תכבה אותה, אסור לכבות בשבת".

הוא צחק: "הצגה יפה", כך הוא אומר לי, "המשגיח יודע איך לזרז בחורים לרדת לפני הזמן לבית המדרש. אבל אני באמת תיכף מסיים פה את צחצוח הנעליים, מסיים את הסיגריה, לובש את ה'בעקטיטשע' ויורד לבית המדרש".

מיהרתי לחלון והסתתי את הווילון: "תסתכל החוצה, מה אתה רואה", צעקתי עליו בשלישית.

הבחור הרים את העיניים אל החלון, וכמעט נפל תחתיו מתעלף. הוא החוויר כמו סיד, כמובן שמיד הניח את הסיגריה ואת משחת הנעליים, והסביר שהוא טעה בשעה והיה בטוח שיש עוד זמן עד לכניסת השבת...

איזה מן ראש ישיבה?

שמרתי את הפרטים בלבי. לא רציתי לבזות את הבחור הזה ואף אחד לא שמע על הסיפור. אבל ביום ראשון, באתי לרב ואזנר, ועדכנתי אותו, שאכן "לא הכל היה בסדר", כשהוא שאל אותי. עליתי לפנימיה ומצאתי מה שמצאתי...

הרב ואזנר לא הופתעו. "וכי בחינם קראתי לך?", הוא השיב לי בשאלה. "בוודאי שהיה שם משהו..."

אמרתי לרבי שאני מבקש רשות להיות קצת חצוף ולשאל אותו שאלה. הוא הרשה לי ואני שאלתי מהיכן? מהיכן ידע הרבי ששם בפנימיה יושב לו בחור וטועה ומעשן סיגריה בשבת?

השיב לי הרב ואזנר תשובה נוראה: "הרגשתי שיש איזה חילול שבת

בישיבה", כך הוא אמר לי, "אבל לא ידעתי מה זה החילול שבת הזה, ואיפה הוא מתחולל. לכן קראתי לך וניסיתי לברר אולי אתה תוכל לעזור לי להפסיק את זה".

אמרת לי רבי בדרך צחות, שזה מאוד מעניין, אבל אני עצמי לא הרגשתי שום דבר. מעניין שרק הרבי הרגיש שיש חילול שבת.

הוא צחק, ואמר לי: "אני רוצה לומר לך, ראש ישיבה צריך להרגיש את הישיבה שלו. אם הוא לא מרגיש את הישיבה, איזה מן ראש ישיבה הוא???"

בהמשך היה עוד מקרה דומה, שפעם הוא הרגיש שמשוהו לא בסדר, קרא לי ושאל אותי אם הכל בסדר. אני כבר ידעתי שאיתו לא מתווכחים, לקחתי איתי עוד משגיח צעיר שסייע לי באותה תקופה ויצאנו לחיפוש... אחרי שמצאנו את הבעיה, המשגיח השני שאל אותי איך ידעתי, אמרתי לו שהרבי שלנו מרגיש את הישיבה, וכשהוא שואל אותי אם הכל בסדר, זה אומר שממש לא הכל בסדר. כי מי שלא מרגיש את הישיבה, איזה מן ראש ישיבה הוא...

אני רוצה לספר סיפור מדהים

כחלק מההקפדה של מרן זצ"ל, על הנושא של 'צורת הישיבה', היה לו מאוד חשוב שבחורים יהיו בשבתות בישיבה, ולמעשה רצה שיהיו כל הזמן בישיבה, חוץ מבימי בין הזמנים שנועדו כדי שבחורים יהיו בבית ויקיימו גם מצוות כיבוד הורים...

אבל הקפדה יתירה היה מקפיד שבחג השבועות שהבחורים יישארו בישיבה, ובשום אופן לא יסעו לשום מקום, כי בחג השבועות מקבלים את התורה, ואיפה הוא המקום המתאים לקבל את התורה אם לא בישיבה?

על רקע זה ישנו סיפור ידוע, שאירע עוד לפני שאני עצמי למדתי בישיבה, כלומר, לפני כיובל שנים, או יותר.

היו אז בישיבה כמה בחורים, שמאוד רצו לנסוע לחג השבועות לרבי שלהם. כמובן שעבור יהודי חסידי אין צורך להכביר במילים, כמה חשוב ונחוץ הדבר להיות בחג השבועות אצל הרבי.

אבל הבחורים הללו למדו בישיבת 'חכמי לובלין', וראש הישיבה שלהם הקפיד מאוד שהבחורים יישארו בישיבה.

נו, מה עושים???

הם החליטו שהם לא מבקשים רשות, כי אם הרב ואזנר יאסור עליהם לנסוע, פשוט שהם לא יכולים. במקום זאת, הם פשוט נעלמו מהישיבה בלי להודיע לאף אחד, בערב חג השבועות, ונסעו לרבי.

כששבו לבני ברק, הם נמנו וגמרו בינם وبين עצמם, שסביר להניח שהרב ואזנר הקפיד עליהם, ולכן הם צריכים לפייס אותו. אבל איך מפייסים את הרב ואזנר? פשוט מאוד, באים לתפילה מוקדם. למחרת הם השכימו קום, והתייצבו בבית המדרש כשהם מבליטים את עצמם ומקווים שהרב ואזנר ישים לב שהם נמצאים.

הוא כמובן שם לב, ואף ניגש אל הבחור הדומיננטי מביניהם, ואמר לו: "יש לנו בישיבה כלל ברור, בחג השבועות נמצאים בישיבה. אתה הלכת יחד עם חברים, ופרצת גדר. אתה יודע מה אומרים חז"ל על פורץ גדר!"

הבחור כמובן החוויר ונבהל מאוד מהתגובה של הרב ואזנר, אבל

את הנעשה אין להשיב. הוא שתק, אולי ניסה למלמל כמה מילות התנצלות, והרב ואזנר פנה והלך לו.

באותו היום, או אולי למחרת, הגיע נחש לישיבה, ועשה את דרכו לכיוונו של הבחור הזה. הבחור שראה את הנחש, נמלט כל עוד נפשו באפו, וזעק זעקות אימוות. כל בחורי הישיבה הגיעו, ניסו לגרש את הנחש, אבל הנחש פנה לחדר המדרגות, התמקם שם באיזו פינה, ולא זז מהמקום.

הבחורים זרקו עליו כל מיני חפצים, שפכו מים, אבל הנחש לא זז.

לבסוף הביאו לוכד נחשים, וגם הוא לא הצליח לגרום לנחש לזוז ממקומו, עד כדי כך שהוא שלף אקדח וירה בו, שתי יריות כמדומני.

הנחש סולק מהמקום, אני לא יודע אם חי או מת. אני הרי לא הייתי אז בישיבה, אבל בתקופה שבה אני למדתי שם, הסיפור הזה נישא בפי כל,

והחור שנהיה בקיר היה סימן וגלעד, שנשאר עוד הרבה מאוד שנים, אולי הוא נמצא שם עד היום, באמת מעניין לבדוק את זה, אם השאירו את החורים הללו לזיכרון עולם.

פנצ'ר בחזור משכם

מעשה דומה אירע שנים לאחר מכן, בזמן שאני עצמי למדתי בישיבה. היתה אז קבוצה של בחורים שהחליטו לנסוע לקבר יוסף הצדיק בשכם.

אז הגישה עוד היתה בטוחה, לפני הסכמי אוסלו האזור היה בשליטה ישראלית מוחלטת, ונסיעות לקבר יוסף הצדיק לא היו דבר נדיר.

התוכנית היתה שהם עולים לטנדר אחרי סיום הלימודים בישיבה, נוסעים בשעות הלילה, ולמחרת בבוקר כולם כבר בחזרה בישיבה, אף אחד לא מפסיד את התפילה בישיבה. כך בעצם הם קיוו שהנהלת הישיבה, ובמיוחד הרב ואזנר עצמו, לא ירגישו בכך.

אבל קרה מה שקרה, והעסק השתבש להם. היה איזושהו פאנצ'ר עם הטנדר, והנסיעה התארכה הרבה מעל המצופה, כך שכשבישיבה התפללו שחרית, הם עוד לא הספיקו לחזור...

הרבי כמובן שם לב למספר גבוה כל כך של בחורים שחסרו, הוא בירר מה קרה, והשיבו לו שקבוצת בחורים החליטה לנסוע לקבר יוסף הצדיק על חשבון שעות השינה. הוא בירר מי עמד בראש, ורשם בזיכרונו את הפרטים.

כשהבחורים חזרו לישיבה, הרב ואזנר תפס את הבחור שארגן את כל העניין, ואמר לו: "נסעת בלי רשות! היית פורץ גדר!". בכך הסתיימה הנזיפה...

למחרת בבוקר, הבחור השכים קום, כדרכם של הבחורים שרצו לפייס את הרבי, וידעו שזה הדבר שהכי מדבר אליו. הוא קם ממש מהראשונים בישיבה, ויצא מהבניין בדרך למקווה, אבל פתאום הוא רואה נחש שחור ארוך זוחל למולו.

כמובן שהבחור נבהל מאוד וברח פנימה אל תוך הבניין, סגר דלת ועוד דלת והתחבא מהנחש. במקביל הוא צרח לחברים שלו, שמישהו מהם ילך אל הרבי, ויגיד לו שהוא מבקש סליחה ושהוא חושש מהנחש...

ואכן אחד הבחורים מיהר לביתו של מרן זצ"ל, שהתגורר קרוב מאוד לישיבה, דפק על הדלת בשעת לפנות בוקר מוקדמת. הרב ואזנר פתח את הדלת וכששמע את הסיפור הוא נחרד: "תגיד לו שהנחש לא יפגע", פסק הרב ואזנר נחרצות, "הוא יכול לצאת החוצה בלי שום חשש. לא יקרה לו כלום. אני לא התכוונתי חלילה להזיק לו בדברי".

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ כמה זמן צריך לצום מי שתפיליו נפלו מיזון?
- ◆ מדוע גזרו חז"ל שלא לאכול 'סעודת קבע' עם תפילין?
- ◆ האם טלית נחשבת כחפץ של קדושה?

השמירה על קדושת התפילין

• אסור לתלות תפילין על מתלה, הן בעזרת ה'בתים' עצמם, הן ברצועות, כיון שזו דרך בזיון; וכן אסור לתלות ספרים קודש, הן בעזרת הדפים עצמם, והן בכריכת הספר.

• מנהג קדום בישראל, שמי שנפלו תפילין מידי על הקרקע צם יום אחד לַשֵּׁם תשובה, כיון שהנפילה היא רמז משמים שעליו לשוב בתשובה.

• במקרים מסוימים, דורשת ההלכה לכסות תפילין, מזוזה וספרי קודש בכיסוי כפול, המכונה 'פְּלִי פְּתוֹךְ פְּלִי'; ולפחות אחד מהכיסויים צריך להיות כזה שאינו מיוחד לחפץ המכוסה. • בעת שהתפילין מונחות על הראש, אסור להניח עליו מאומה מלבד חפצים שמקומם על הראש, כגון כיפה, כובע וכדומה, משום שנשיאת משא על הראש יחד עם התפילין מהווה זלזול בקדושתן. יש שכתב שאם החפץ אינו נוגע בתפילין ניתן להקל בכך, ויש חולקים, אך, אם מדובר בחפץ בזוי, כגון אשפה ופסולת - לכל הדעות אין להניחו על הראש אף אם אינו נוגע בתפילין.

• בעת שהתפילין מונחות על הזרוע, מותר לשאת על הזרוע חפץ שמשקלו נמוך מ'ארבעה קבין', כיון שהתפילין של יד מכוסות הן, כנהוג.

• חכמינו ז"ל גזרו שלא לאכול 'אכילת קבע' עם התפילין, מחשש שמא במהלך האכילה ישתה יין וישתכר, וינהג בצורה המבזה את התפילין.

• גדרה של אכילת עראי הוא: אכילת לחם בכמות הפחותה

מ'כביצה' (53-45 סמ"ק, לשיטות השונות), או פירות, בשר, דגים ומאכלי חלב בכל כמות שהיא.

• ספסל העשוי בצורת ארגז, ומונח בתוכו ספר קודש - נחלקן הפוסקים אם מותר לשבת עליו, אך אם יש בתוכו חלל פנוי בגובה טפח המפריד בין הספרים למושב, אין להחמיר בכך.

מעלים בקודש ואין מורידים

• "מעלים בקודש ואין מורידים", דהיינו, מותר להשתמש בחפצים קדושים לצורך קדושה הגבוהה מקדושתם, אך לא לצורך קדושה הפחותה מקדושתם.

• הכלל האמור ש'מעלים בקודש ואין מורידים', אמור הן לגבי חפץ הקדושה עצמו, כגון תפילין, והן לגבי 'תשמישי קדושה', כגון קופסה של תפילין.

• קדושת תפילין של ראש גדולה משל יד, משום שרוב אותיות השם ש-ד-י, הרמוז בתפילין, נמצאות בשל ראש: ה'ש' ב'פִּית' עצמו, וה'ד' בקשר, ואילו בשל יד רמוזה רק אות אחת: ה'י' שבקשר.

• תיק של תפילין שבימינו, ש'פִּתִּי' התפילין שבתוכו מחופים תמיד בקופסאות - מעיקר הדין אינו נחשב לתשמיש קדושה, אך יש להחמיר ולהחשיבו כ'תשמיש קדושה'.

• טלית אינה נחשבת כחפץ של קדושה, ולכן תיק הטלית אינו נחשב כ'תשמיש קדושה', ומותר להכניס לתוכו חפצים אחרים.

• 'הזמנה לאו מילתא היא', דהיינו, 'הזמנת' החפץ והקצאתו לשימוש של קדושה, אינה אוסרת אותו בשימוש אחר עד שישתמשו בו.

סגולה לשלום

מורה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זי"ע

סגולת הצדיק משפנסט זי"ע
אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משפנסט]
אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי ראה תשב"ב

גליון 95

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

שילוב יחודים בכל פסיעה ע"י טהרת וקדושת האיברים

שלום על רגליו והסתכל בעינא פקיהא.

כדרכו ישב מבלי לדבר דבר.

אמר הרבי שלום לאנשי שלומו של הסבא קדישא יתאמינו לי, הסבא קדישא טיחר וקידש את כל האיברים שלו עד כדי כך שרגליו הקדושות משלכות יחודים בכל פסיעה ופסיעה. למחרת יב הרבי שלום אצל השלחן והביט רק על מעשי הסבא קדישא מבלי לעשות שום עבודה אחרת.

כאשר כילו לאכול שאל הסבא את אורחו אם יכול הוא לרקוד. ענה לו הרבי שלום בשלילה. פנה אליו הסבא ואמר 'נכד המגיד, ראו נא איך הסבא משפאלע מרקד'. מיד נשא לבו את רגליו ורקד. כאשר סובב פעמים הנה והנה שאל 'הראמת?', וכן היה כמה פעמים, ומדי פעם בפעם כשהתחזק בריקודיו עמד הרבי

"ושמחתם לפני ה' אלקיכם"
[שכנא מפראהבישט זי"ע] נסע לגלילו של הסבא קדישא [משפאלי], והסבא קדישא שלח את בנו יעקב כדי לבקש את רבי שלום לשבות אצלו. נעתר הרבי שלום ובא לשפאלע והתאכסן בבית הצדיק. בליל שבת קודש בעת הסעודה יש הרבי שלום כדרכו בדביקות מופלאה, והסבא

השלמות וציונים

1. ראה בספר מגדיל ישועות (דף כז: אות ד) שביאר רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע את דרכי"ג וגו' את הפסוק (שם פסוק ט) "חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך", והיינו שצריך

וְאָרַטְתָּ הַשְּׁבִיעַ

המתקת החרב חדה על ידי רחמים גמורים

אמר מרן הרה"ק מרוזין בשם אביו הק' הר' שלום זי"ע העניין כשבא ישיעיה הנביא אצל יחזקיהו המלך ואמר לו (מלכים ב, כ) "צו לביתך", ואמרו חז"ל (ברכות י:.) 'כלה נבואתך וצא'. ולהבין זה, כשבא נביא ה' ואמר לו על פי נבואה כנ"ל, השיב לו שהוא מקובל מאבי אבי, אפילו חרב חדה מונחת לו על צוארו אל יתייאש עצמו מן הרחמים, דהנה יש בחינת 'אבא' ובחינת 'אבי אבא'. ובבחינת אבא יש ימין ושמאל, רק ב'אבי אבא' הוא כולו רחמים גמורים. לזה אמר לו יחזקיהו 'אתה אומר לי הנבואה הנמשכת מבחינת 'אבא', ואני מקובל מבחינה גבוהה בחינת 'אבי אבא'. לכן אפילו חרב חדה מונחת על צוארו אל יתייאש עצמו מן הרחמים, ששם רחמים גמורים.' כרם ישראל (דף כב)

ההתלהבות בעבודה בקדושה וטהרה, וזה לשונו: כי הנה באמת כלים מכלים שונים, יש אדם אשר כלי נפשו אינם שלימים ומתוקנים בתיווך גמור בשכל עמוק כל כך בבישול כל צרכו, להיות יראתו ואהבתו ושמחתו בעבודתו עבודת הקודש כל כך תמה ונקיה בזיוך גמור בזיוך מן הזיוך הדק היטב, להיות בלי שמץ פסולת מגע וכריה, רק קרבן עולה כולה כליל בלתי לה' לבדו בכל בחינותיהם הקדושים. כי לא שת לבו גם לזאת אשר מתענג בתענוג ושש ושכח ומתלהב בשעת תורה ותפילה עד כלות הנפש, ואם כן זה התענוג והנחת רוח לו לעצמו הוא, וחזרת אליו, כי סוף סוף הוא הוא המתענג, והבן. אמנם החכם אשר כלי נפשו שלימים ומתוקנים בשכל עמוק, עיניו בראשו עד שאפילו את הנקודה נקודת הכוסף והתענוג הוא מחזיר לבעליה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומעילה לגני מרומים כפי ראות עיני החכם בחכמתו הנפלאה. וזהו שמגלה לנו התורה הקדושה ומהרת לנו שבעת אשר מתחיל האדם לגשת אל עבודת הקודש, להיות מקריב קרבן

עצמי מבחינות אחרות אשר המה אשר ראה ואהבה ושמוחה לבוא על ידם אל תכלית המכוון עבודת הקודש כנ"ל, טוב לי יותר שאקח זאת תיכף ומיד מן תורת פיו, בעצמה לבד, והבן. וזהו שמגלה לנו תורתנו הקדושה ומהרת לנו ישראל עם קדוש, שעיקר עבודת הקודש הפנימית היא רק לבוא לדרגא שאל יקריב קרבן עבודתו לפני השי"ת מקודם באש היראה והאהבה והשמחה שהיא זרה ולא מעצם עצמיותו יתברך, כי אם רק שיהיה האש היראה ואהבה והשמחה יורד מן השמים בלבד מעצם עצמותו יתברך, וכמו שאמר הכתוב (שם ט"ח) "תורת ה' תמימה", שהיא בעצמה "משיבת נפש" וכנ"ל. וזהו מאמרם קודש שאל ישתה מקודם יין, והוא כנוי אל התעוררות השמחה והתענוג במלתא אחריתא כנ"ל, כד"א יין ישמח וגו', שאחר כך בזה יכנס אל בחינת הקודש והמקדש כנאמר לעיל. ואחת דיבר ה' בתורתו הקדושה, ושתים זו שמענו כוונתו הקדושה, היינו אלו השני דרגות בעבודתו יתברך והבן.

2. וראה עוד בספר מגדיל ישועות (דף י"ג) שסיפר מרן הס"ק מרוזין מה שהיה בעת ששבת רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט בשפאלי, ואפשר שהיה זה באותה השבת. וראה עוד בספר מגדיל ישועות (דף י"ג) שסיפר מרן הס"ק מרוזין מה שהיה בעת ששבת רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט בשפאלי, ואפשר שהיה זה באותה השבת.

הילולא דצדיקאי

רבי משולם פייש סג"ל מטהאש זי"ע לרגל יומא דהילולא כ"ז מנחם אב תשע"ו

דבריהם הן הן זכרונם

ליקוט מדברות קדשו אודות רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע

אברהם המלאך זי"ע, והוא קיבל מאביו המגיד הק' ממועזריטש זי"ע, אשר קיבל ממורו ורבו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, אשר קיבל מרבו אחיה השילוני הנביא, שמסר לו כי יש בורא עולם המנהיג כל העולמות". והכוונה בזה, כי אף שכל בר ישראל יודע זאת ומאמין בזה, אבל כאשר הצדיק מוציא הדבר מפיו כפי שהוא משיג דבר זה בהשגתו הרמה, מאיר דיבור זה בקרב האדם שירגיש הדבר בהשגה גבוהה, כי תלוי הרבה מי הוא האומר ובאיזה כונה הוא אומר. עבודת עבודה, פתגמי קודש, פר' וארא אות ג

מצבת האדמו"ר מטאהש זצ"ל מארכיון הרב בעריש ויס

היצר, וכאשר התחילו בבניית בית המדרש וראיתי שנעשה רעש והתנגדות גדולה נגד הדבר ידעתי כי בודאי אין בה עצת היצר, כי אם היה בה עצת היצר הרי היה היצר משגיח ושומר שהכל יעבור במישור ובשלום, אלא ודאי דבר טוב וקדוש הוא, ועל כל דבר קדוש עומדים היצר וחילותיו לבטלו. אבל כאשר עבר זמן מה וראיתי שנשקט הרעש ואין פוצה פה ומצפצף, יראתי אולי יש בזה עצת היצר, על כן צויתי להפסיק את המלאכה. אבל כאשר שוב נתחדש הרעש נוכחתי לראות כי אכן דבר טוב וקדוש הוא, ועתה בודאי נוכל להיות בטוחים כי זה דבר טוב ורצוי לפניו יתברך, ויתקדש שם שמים על ידי מעשינו. ורבי שלום שכנא התחיל להנהיג את נשיאותו בעיר פראהבישט. זמן קצר אחר כך, פעם אחת בליל שישי אמר ה'מאור עינים' אל הרבנית 'שמעתי שהכריזו עתה בשמים שרבי שלום שכנא צריך להנהיג נשיאותו פה בעיר פראהבישט, ועלינו לעזוב את העיר עוד לפני שבת קודש'. מיד נסעו משם וקבעו מושבם בעיר טשערנאביל, ומאז נהג ה'מאור עינים' נשיאותו בעיר טשערנאביל, ורבי שלום שכנא בעיר פראהבישט.

עבודת עבודה, שיחות קודש, מוצש"ק האויני

"יש בורא עולם המנהיג כל העולמות"

מסופר כי פעם אחת נכנס הרה"ק מרוזשין זי"ע לבית המדרש אחר חצות הלילה, ומצא שם כמה חסידים יושבים ועוסקים בתורה. אמר להם, שמעתי מאבי מורי זי"ע, היינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע, שהוא קיבל מאביו הרה"ק רבי

ראשית הנהגת הרה"ק רבי שלום זי"ע בפראהבישט

רבי אברהם המלאך נסתלק בעודו בן ל"ו שנים בלבד, ובנו רבי שלום שכנא היה אז ילד כבן שמונה שנים, והרה"ק רבי שלמה'לע מקארלין זי"ע הכניסו לביתו וגידלו כבנו. רבי שלמה'לע השגיח מאד על הילד לחנכו ולשמרו בקדושה וטהרה, וכמה פעמים אמר לו לישן סמוך לו במטתו, כדי שיקלוט הקרבו קדושה הרבה.

כאשר נתגדל רבי שלום שכנא נשא את בת הרה"ק רבי אברהם מקאריסטשוב זי"ע חתנו של הרה"ק בעל מאור עינים מטשערנאביל זי"ע. בעת היא שימש המאור עינים בתור מגיד בעיר פראהבישט, ורבי שלום שכנא היה סמוך על שלחן חותנו זקינו ה'מאור עינים' שמה בעי פראהבישט. ה'מאור עינים' לא התפלל בקביעות בבית הכנסת של העיר, אלא בבית מדרשו המיוחד שנהג בו כנוסח ומנהגי החסידים, ושם קבע גם רבי שלום שכנא את מקום תפלתו.

במשך השנים התקרבו חסידים ואנשי מעשה שבעיר אל רבי שלום שכנא, והשתוקקו לבנות עבורו בית מדרש מיוחד בעיר, רבי שלום שכנא הסכים לזה, וניגשו אל המלאכה לבנות למענו בנין גדול ונאה. כאשר החלו את הבנייה נתהווה רעש גדול בעיר, היתכן שנכד הרבי יעשה לו בית המדרש בפני עצמו בעירו של זקינו. אבל רבי שלום שכנא לא פנה לכל הדברים וצוה להמשיך בבניית בית המדרש, ובמשך הזמן שכחו המרעישים את הדבר, והרעש נשקט. בסוף השנה בשלהי קייטא, עמדו כבר סמוך לגמר מלאכת הבנייה, רק את החלונות והדלתות הוצרכו להתקין בו, הזדרזו החסידים מאד לגמור את הכל לכבוד הימים הנוראים, שיוכלו להתפלל בו בחודש תשרי, אבל פתאום קרא רבי שלום שכנא לאנשי שלומו וצוה להם להפסיק את מלאכת הבנייה, והיה לפלא.

כאשר הגיעו ימי אלול באו חסידים רבים להסתופף בצל המאור עינים, ובראותם בנין חדש עומד בעיר קרוב להגמר חקרו כולם מה זה, ונודע להם כי זהו בנין הנבנה לכבוד רבי שלום שכנא, וכד הרבי. מזה נתעוררה שוב התנגדות ורעש גדול נגד רבי שלום שכנא, היתכן שבונה בית מדרש מיוחד לעצמו במקום זקינו. אז קרא רבי שלום שכנא לאנשי שלומו ופקד עליהם כי עתה ימשיכו שוב בבניית בית המדרש, וגמרוהו עוד לפני הימים הנוראים.

כאשר שאלו לו פשר הדבר, למה פקד עליהם להפסיק את המלאכה, ועתה צוה להם להמשיך. הסביר להם רבי שלום שכנא, כי בכל פעולה שהאדם עושה צריך לחשוש אולי מעורב בה עצת

שידוכו ושמחת נישואי הרה"ק מפראהבישט זי"ע

כשנסתלק הרה"ק רבי אברהם המלאך, לקח ר' שלמה'לע מקארלין את שני בני שהיו יתומים קטנים וגידלם בביתו, האחד היה הרה"ק ר' ישראל חיים מלאדמיר, והשני הרה"ק ר' שלום שכנא. כשגדלו הבנים והגיעו לפרקם לקח הרה"ק ר' שלמה'לע את ר' ישראל חיים לחתן לבתו, והרה"ק מבראדיטשוב רצה לקחת את ר' שלום שכנא, אבל הרבנית לא הסכימה לזה בשום אופן אלא רצתה דווקא את ר' ישראל חיים, והציעה שר' שלמה'לע יקח את ר' שלום שכנא, אבל לא איסתייע מילתא. בסופו של דבר נבחר ר' שלום שכנא לחתן אצל הרה"ק רבי אברהם בנו של הרה"ק רבי צבי הירש מקאריסטשוב זי"ע וחתן הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע.

שני שבועות קודם שבת 'אויפרופן' שלפני החתונה, יצאו הרה"ק ר' שלמה'לע ומשפחתו והחתן רבי שלום שכנא לדרכם למקום החתונה, כדי להגיע לשם לפני השבת 'אויפרופן', וכך יצא להם שהוצרכו לשבות שבת אחד בהיותם בדרך, ושבתו אצל הרה"ק רבי ישעי' מדינאוויץ זי"ע אשר חלק להם כבוד גדול, והיה לפלא בעיני בני העיר מדוע נותן להם הכבוד הזה. אחר שבת קודש המשיכו בדרכם ונסעו דרך עיר בארדיטשוב, עמדו שם והרה"ק מבראדיטשוב חלק להם גם כן כבוד גדול, ערך סעודה לכבודם, ואחר הסעודה לווח אותם במחולות ורקודים, וגם ברחוב המשיך הרה"ק מבראדיטשוב לרקוד. אמרה לו הרבנית לא די שערכת למענם סעודה גדולה וחלקת להם כבוד גדול כזה, הנך עוד מבזה כבודך עבורם לרקוד בשוק. ענה לה הרה"ק מבראדיטשוב 'מה אעשה אז אליהו הנביא באגלייט זי"ע און טאנצט מיט, האב איך דאך אויך געמוזט מיט טאנצען' (כאשר אליהו הנביא מלווה אותם ורוקד עמהם, לא היתה בידי הרבה בריה והייתי מוכרח גם אני לרקוד). כשנשמעו הדברים אצל תלמידי רבי ישעי' מדינאוויץ, כבר הבינו למה עשה רבם כל הכבוד הזה.

עבודת עבודה, שיחות קודש, וישלח

לא נבס"ק אתה השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183

לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על הפרשה פנינים יקרים על פרשת שופטים

שופטים ועלטרים תתן לה בכול לעריה...

אם אנו רוצים לדעת איזה שופטים ה' יתברך רוצה את זה אפשר לדעת לפי מנין הפסוקים בפרשה שהם בעצם תשעים ושש שזה גימטריא בד"ץ - בית דין צדק (ולא בג"ץ שזה גימטריא המן), וכבר אמר השולחן ערוך (חו"מ סימן כ"ו ס"א) שכל מי שהולך לערכאות שלא דנים ושופטים שם על פי התורה הרי זה מרים יד בתורתו של משה רבינו ע"ה. וזה לא משנה אם לשופט בבית המשפט יש כפייה או כפייה כל עוד שהדין לא על פי התורה אסור לך לתבוע את חבירך לשם אלא אם כן ניסית דרך הבית דין הרבני וזה לא הסתדר כגון שהנתבע לא רצה לבוא, אזי הם יתנו לך אישור לילך לבית המשפט ואתה את נפשך הצלת.

ומעשה שהיה לא מזמן בארצות הברית בעורך דין יהודי שהצליח במקצועו ונתפרסם שמו כאחד הטובים עד שמינו אותו לשופט באחד מבתי המשפט המובחרים של ארצות הברית ויהי ביום מן הימים הגיעו אליו שני יהודים ורצו להרצות את דבריהם בפניו כדי שידון אותם, אלא שהשופט סירב ולא רצה לשמוע אותם ואמר להם שהוא לא מוכן לשפוט אותם אך הם התעקשו ולא ויתרו עד שהשופט גער בהם ואמר הרי אתם יהודים מה לכם ולמשפט שדנים לפי חוקי הגויים תלכו לרב שלכם ומה שיאמר לכם על פי התורה כך תעשו.

ואחר כך הוא סיפר להם שהוא בעצמו כשהיה לעורך דין צעיר הוא הלך לקבל ברכה אצל הרבי מלובביץ זצ"ל ואמר לו שהוא רוצה להצליח במקצועו אך הרב סירב לברך ואמר לו הרי אתה יהודי והולך לפי משפטי הגויים איה מקום לברכה?? אלא שהוסיף ואמר אני מוכן לברך אותך אם תבטיח לי שלא תשפוט יהודים לכשתהיה לשופט והסכמתי וכל הצלחתי כיום זה בזכות ברכתו של הרב. והיהודים אכן שמעו לעצתו והלכו לדיון אצל הרב.

חדש!

מילתא דבדיחותא

מבצע ענק!

כל החוברות
שיצאו במחיר מצחיק
של 50 ₪
עוד פרטים בעמוד 3.
להזמנות:
0534-135-183

(1) יוסי, איזה בן אדם גונב קומקום? זה מרתיח?

קובי, יש לך אדים שזה קרה?.....

(2) מי אמר שגברים לא יכולים לעשות שלושה דברים בבת אחת? -
בודאי שהם יכולים! לדוגמא, כשגבר שוטף פנים - הוא מרטיב גם
את המראה וגם את הרצפה....

(3) בדקתי לעומק את הטענה שאין משפחה שגומרת כיכר לחם ביום
וראיתי שבאמת תמיד הקצוות נשארים.....

(4) המורה: הצלצול הוא בשבילי. תלמיד: נכון. זאת כדי שתדע
להוציא אותנו להפסקה.....

(5) איך יודעים שאתה מבני-ברק?

אתה יודע איפה זה פינת הגלידה אבל לא יודע את הכתובת המדויקת.

אתה יודע שפינת הגלידה לא ממש בפינה.

אתה יודע שגן וורשה הוא לא באמת גן אלא כמה עצים ותחנות אוטובוס.

אם מישהו ישאל אותך אם אתה גר בבני ברק תגיד שאתה גר בגבול.

אתה יודע שקניון איילון אמור להיות שייך לבני ברק.

אתה אף פעם לא מבין למה בכל עיר בארץ לתחנה מרכזית קוראים "תחנה מרכזית" ורק

אצלך קוראים לזה: "גן וורשה".

גם אתה חושב שפרדס כץ לא נחשבת בני ברק.

אתה מחכה שעה וחצי לקו 2 ואז מגיעים שני אוטובוסים ביחד.

אתה בא אחרי פסח לקנות לחמניות והולך מכות עם חרדים במאפיית הצבי כדי להוציא

לחמנייה מסכנה.

אתה לא מבין למה ילדים חוסמים כבישים ואז מתברר לך שיש משטרה באיזור

אתה לא מבין למה בבין הזמנים ממלאים את מגרש החניה ברח' הרב שך בערימת גרוטאות

ועוד קוראים לזה לונה פארק.

אתה רואה חצי עיר מתקהלת סביב משהו בר' עקיבא, שואל בטבעיות מה קרה ואומרים לך

"מישהו התעלף".

אתה יודע שעד שהידיעה תגיע לרחוב השומר היא תהיה "מישהו מת מהתקף לב בר' עקיבא".

גם אם נדמה לך שבכל זאת אף אחד לא ראה אותך אתה מתבדה כשהשכן מהדירה לידך

שואל לאן הלכת אתמול ב-3 בלילה, כי הוא הציץ מהעינית או מאחורי הווילון.

אתה מצפצף לילד שיזוז עם האופניים מהכביש והוא מסתובב אליך ועושה לך עם הידיים

למה מי אתה.

כשיש שריפה אתה עומד ומסתכל על הלהבות בלי שהמחשבה לצלצל למכבי אש בכלל תעלה

בדעתך.

כששואלים אותך איזה רחוב קרוב אליך אתה אומר ר' עקיבא.

כשאתה בדילמה איפה שמת את המפתחות או אם עברו לך 6 שעות מאז שאכלת בשרי אתה

שואל את השכן ממול, הוא בטוח ראה.

המשך עמוד הבא!

מילתא דבדיהותא

אתה משתיק את כולם כשעובר הרמקול "הלווייתו של הרב החוסיד רב..." למרות שרוב הסיכויים שאתה לא מכיר אותו.

תמיד תראה במאפיית ויזניץ מישהו שמחכה לעגלה הבאה שתצא מהתנור למרות שבחוץ יש 2 עגלות מלאות שיצאו שנייה לפני...

ליד לוח מודעות יהיו לפחות 3 אנשים או שלא יהיה אף אחד...

שאתה בא לבקר מישהו בבני ברק תמיד יהיה בכניסה לבניין איזה שכן שישאל אותך למי אתה צריך?

והכי חשוב:

איך אני יודע שאתה בני ברקי - כי קראת את כל זה בשיא ההתלהבות.

(6) שני אנ"ש עוברים בסמוך לחנות ומבחינים בשלט: 'פתוח 24 שעות ברציפות' אומר אחד לחברו: שקרנים! המקום הזה פתוח הרבה מאד זמן.....

(7) שמתי לב שכשאני אוכל חטיף אנרגיה, זה נותן לי כוח להמשיך מה יש עוד לאכול.....

בסייעתא דישמיא

בעקבות פניות רבות מהקוראים.

יצא לאור חוברות הבדיחות – מהדורה שניה

חג פורים | חג פסח | חגי תשרי

כמו כן עדיין נשאר מחוברות הבדיחות:

לא נפסיק את השמחה חלקים: 1, 2, 3. ומשמח חתן וכלה.

ניתן לקנות את החוברות בירושלים ברחוב: רחובות הבוכרים {דוד} 9 הכניסה בצד ימין

לא צריך לצאת מהבית בשביל לקנות את החוברות...

משלוחים חינם בירושלים בלבד תוך 72 שעות משעת ההזמנה.

בשכונות: סנהדריה, סנהדריה המורחבת, רמת אשכול, בר-אילן, גוש 80, עזרת תורה, שמואל הנביא, ארזי הבירה, מעלות דפנה, בוכרים, גאולה, מקור ברוך, קרית צאנז, בעלזא, בית ישראל, מאה שערים, נוה צבי, סרוצקין, רוממה, שיכון חב"ד, מנחת יצחק, גני גאולה, מתחם שנלר, זכרון משה, כרם אברהם, קרית משה, גבעת שאול, והסביבה.

כל החוברות 50 ₪

להזמנות: 0534-135-183

* בקנית כל החוברות במכירה בירושלים עדיף בתאום מראש.

* הכמות מצומצמת מאוד על-כן יזדרז האיש לקנות את ככלל החוברות לפני שיגמר.....

מילתא דבדיהותא

8) זוג מטייל בנחת באיזור ים המלח, פתאום אומר הבעל לאשתו, "תסתובבי רגע" שואלת אותו "למה?" עונה לה, "לא יודע, ללוט זה עבד....."

9) 5 אנשים נוסעים באיילון:
השמאלי נכנס בדרך השלום.
הדתי נכנס בהלכה.
הסטודנט נכנס באונברסיטה.
העולה חדש נכנס בקיבוץ גלויות.
והאשה נכנסת ברכב שלפניה.....

10) כשהגבר צועק בבית האשה: אתה מרעיד לי את הבית. אבל שהיא צועקת וצורחת: אני לא צועקת אני מרימה את הקול.....

11) אומרים שאם תשתו חלב כל יום תהיו חזקים ככה שתוכלו להזיז קיר!
אני אומר תשתו ויסקי תראו איך הקיר זז לבד.....

ואלה יעמדו על הברכה!

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת!

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א
אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה,
בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.
הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

רוצה לרדת כ- 5 ק"ג ב- 9 ימים?

ערכה לניקוי רעלים מהגוף, ולירידה במשקל.

כנס טלפוני מדהים שייתן לך ידע עצום!

מוזמנים לשמוע איך גם אתם תוכלו לעשות זאת בצורה בריאה ובטוחה ולהרגיש קלילים
ואנרגטיים במשך היום!

מגביר אנרגיה, כח, רוגע, וריכוז. מפחית את המשיכה למתוק.
משפר את מראה עור הפנים. משפר בעיות בריאותיות שונות.

לפרטים: 050-4164831

דרושות מפיצות לשיווק התוכנית המהפכנית, לפרטים בטל' הנ"ל

הקלדות

0534-135-183

פרסם ותתפרסם

קוביה החל מ- 10 ₪

העלון מופץ ב- 8,000 עותקים

+ 5,000 בדיגיטלי.

0534-135-183

גם לכם לא נשאר עלון? a05832349@gmail.com

השמחה בעונת הימא

לבר העשרה

שימו לב:

**במערכת
'לא נפסיק את
השמחה'**

**הדפיסו את כל
החוברות
שיצאו
(7 סוגים)**

**כל החוברות
ב- 50 ₪
עוד פרטים:
0534-135-183
חייגו ותחכו...**

בריתות

1. הייתי אתמול בגן החיות, ובכלוב של הנחשים מצאתי חלקי שעועית, למי עלי להתלונן?.....

2. תגובת סנפרוסט

הכנסנו את הנחש שיאכל את העכבר. שיאכל את הציפור. שאכלה את השבלול. זדזבין אבא בתרי זוזי.....

3. מבצע קיץ ב'סנפרוסט'

קונים כמה שיותר אריזות שעועית סנפרוסט אוספים את חלקי הנחש מרכיבים מהחלקים את הנחש השלם שולחים אלינו ויוכלים לזכות בפרסים שווים ויקרי ערך.....

4. יש אומרים אב ר"ת אלול בא.

ויש אומרים סבלנות אב ר"ת אלול באלול.....

5. אנשים רזים טוענים שהם אוכלים הכל ושמנים

טוענים שהם לא אוכלים כלום...

מישהו פה משקר.....

המשטר - בריתות

6. החשמל התייקר מאוד אבל הדלק הוזל מאוד אז אולי נעבור למזגן דיזל???
7. מחר אני עושה מכירה פומבית של הטעויות שלי שמעת... שעל טעויות משלמים.....
8. פגשתי צ'אלמר. הוא מאוד כועס. היה אמור להיות בנופש באיזה מקום חרדי, הגיע יחד עם המשפחה והתאכזב. "זה לא מה שציפיתי, אז חזרנו הביתה עוד באותו היום, ממש חוצפה". לפחות קיבלת החזר? שאלתי. "אה, זה היה נופש שהשגתי בחינם....."

9. הבעל שואל את האישה: "מה עם האוכל"
האישה צורחת עליו: "אתה לא מתבייש אני כל היום מנקה, שוטפת, מכבסת, תולה תחשוב שאני לא בבית תכין לבד?"
הבעל הולך מכין סעודת מלכים, סטייק צ'יפס, סלט, בירה
האישה אומרת אתה לא מתבייש הכנת רק לך?
אומר הבעל: חשבתי שאת לא בבית.....

ניתן לשלוח בדיחות למייל של המערכת

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

לשואלים:

העלון לא נסגר
רק היה הפסקה
של בין הזמנים
מה, לנו לא מגיע???

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

שבת לי אב התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:55	19:45	20:34
18:53	19:43	20:31
18:55	19:45	20:34
18:54	19:44	20:32

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת ראה

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יבל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

הנותן חלק מיראתו לבשר ודם כאילו שוכח את ה' יתברך.

כ"ד חורף אחך שבו כמה יהודים מבית המדרש שבסלנט לבתיהם. **בדרך הבחינו** בדמות אדם החופר באדמה. התקרבו למקום וגלו כי זהו הגאון רבי **זונדל מסלנט** זצ"ל. תמרו האנשים ושאלוהו לפשר מעשיו. השיב הרב: "בדרך זו **עוברת אימי** כאשר היא הולכת לבית הכנסת הגשם והשלג שבשו את הדרך, והיא מלאה בוץ ורפש, לכן אני חופר במקום. רצוני **לנקות את הדרך** ולפנות לאימי, מהר כשתלך לתפילה, דרך נוחה מן הבית לבית הכנסת"....

אף כי אינו במדרגה של אהבה אך קיבל ולא בעט ח"ו בהנהגתו יתברך גם זה מדרגה

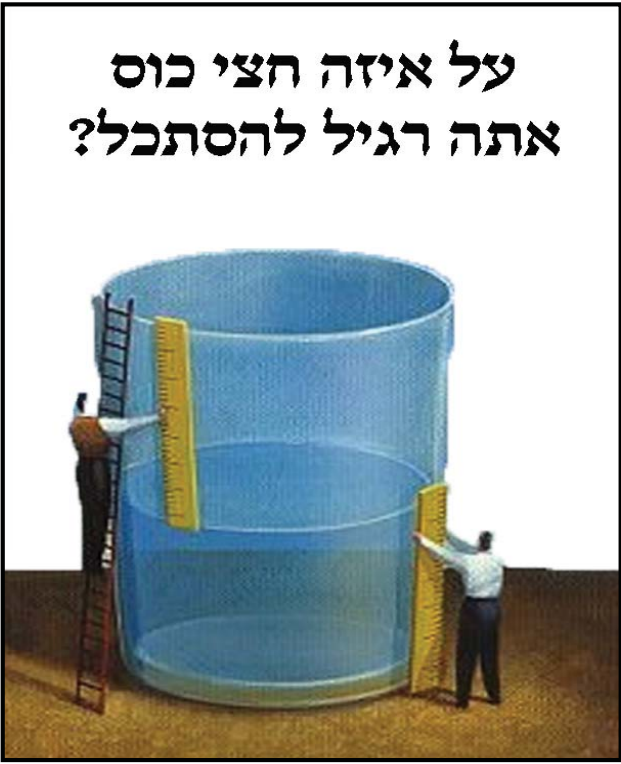
כל הבא לקבוע דפוסי חינוך יצוקים בדיוק לפי השקפותיו, **מבלי לקחת בחשבון** את התלמידים, דומה הוא לאותו חייט קמצן שניסה לתפור מעיל לאדם מהודק על גופו בצמצום, בכדי לחסוך אריג, מבלי לצפות מראש כי ברגע שהלובש **יגביה זרועותיו** או יסובב חצי גופו מיד יתפקעו הכפתורים וייפרמו התפרים וכל מלאכתו לשוא.

כמו שקריעת ים סוף בלתי צפויה הייתה כן פרנסתו של האדם.

הרה"ק רבי **חיים ויצאנו** זצ"ל היה ישן שעתים ביממה. לפני שהחל לישון, היה מקבל על עצמו ארבע מיתות בית דין ושב בתשובה שלמה. ואז ישן את **שנתו הקצרה**. קם וקרא: "מודה אני לפניך מלך", וחזר ואמר פעמים רבות: "**מלך, מלך, מלך**", וקרא באנחה קורעת לב: "איני מרגיש עדין את המלך", ובעודו במיטתו נטל את ידיו וברך ברכות השחר וברכות התורה בהתלהבות נוראה. ביקש מהגבאי **שיביאו לו גמרא** והחל ללמוד בלהט במשך כשעתיים. ואז סגר את הגמרא ואמר: "אה, עכשיו **אני יודע ומרגיש** שהוא מלך", וסיים: "חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך". - אולי עתה נאמר את המילים הקדושות של "מודה אני" ביתר בכונה.

"ויהא דבורו עמה בנחת" לא נאמר בשקט אלא בנחת כי שתיקה לפעמים יכולה להיות רועמת מאוד...

לשון המאזניים פעם, בימי אלול, כשהלך הרה"ק רבי **מורדכי מלכוביץ** זיע"א בדרך, שמע איכר זקן מדרבן את חברו הצעיר ואומר: בוא ונעבוד **ולא נתרשל**, כי חודש זה הוא לשון המאזניים של כל השנה. אם נתרפה בו ממלאכתנו, נרעב כל השנה כולה. **נכנס הרבי** לבית המדרש ואמר: "רבותי, חודש זה, אלול, לשון המאזניים הוא לכל השנה. אם נתרפה מעבודתנו, **כיצד נזכה** לטובה **בשנה הבאה**? אפילו האיכרים בשדות יודעים זאת, ואנו לא? כל רגע יקר".

על איזה חצי כוס אתה רגיל להסתכל?

הכלב והפרות כלב רבץ בחצר, **ליד האבוס** של הפרות, שהיה מלא חציר. כשהגיעו הפרות ובקשו לאכול, חשף הכלב את שיניו והבריח אותן. "איזה כלב אנכי וטיפש", אמרה פרה אחת, "**מה יוצא לו** מן המלחמה שהוא מנהל נגדנו. הרי הוא **איננו נהנה** מן החציר, וגם לנו הוא לא מניח לאכול..." לעיתים **נלחמים אנשים** על עניינים פשוטים ו**חסרי תועלת**, לא על כל דבר צריך לצאת למלחמה.

האשה היא עיקר הבית לא רק בגשמיות אלא **בזכותה** עומדת גם ה**רוחניות** על תילה, כאשר היא ממלאת את תפקידה כראוי הרי גם הבעל והבנים יכולים **לעלות ולהתעלות** בתורה ויראת שמים.

בקהילה פלומה
האומה היהודית דומה **לגוף האדם**, קומה שלמה, שיש בו הרבה אברים, ידיים ורגלים וכיוצא באלו אולם אף אחד מבין האברים איננו פועל בכוחות עצמיים אלא כל אבר ואבר חיותו זורמת אליו היישר **מן המוח** כתוצאה מזה כל פגיעה או תקלה בפעולת המוח גורמת לשיתוק הגוף כולו. והנמשל: כל חלק בעם ישראל הוא אבר מן הגוף, יש אברים חשובים יותר ויש אברים חשובים פחות, אך **אנשי התורה** הם המוח של האומה, הכל יונקים חיותם מן הצינורות האלו, עד שאפילו מי שבעצמו התרחק ת"ק פרסאות מן ההווי המתרקם באוהלי שם מחויב ליתן דעתו על כך - **שהישיבות תתקיימנה** בישראל תמיד. (העורך)

תורת ה' תמימה בשם **החפץ חיים**: כל התורה שידע **הגאון מוילנא**, יחד עם כל התורה שידע הרמב"ם, ויחד עם זו של רבינא ורב אשי, ושל רבינו הקדוש, הלל ושמואי, הנביאים יהושוע, ואף מה שמשנה רבינו ע"ה ידע – כל זה יחד הוא **כל כך מעט** בהשוואה למה שהתורה כוללת בתוכה, עד כדי כך שאנו אומרים: "תורת ה' תמימה" **כאילו לא נגעו בה כלל**.

חש במעיו יעסוק בתורה טובה תורה מכל ברכה! חש במעיו יעסוק בתורה כלום ראית מימך **אדם כשהוא עסוק** בהסתס אוריו או כשההלך על פני חוט תיל דוקרני, ועדיין **ראשו פנוי** להרגיש אם כואב לו פה ושם, כך גם צריך להתרכז בעיון ההלכה, ומיד אתה מסיח לבך מכל המיחושים.

וכך מספר משמו של **הבבא סאלי** זצ"ל רבי אברהם סבג בענין זה: אני הייתי הולך לפני רבנו **ומאיר לו** את הדרך **בעשית נפט**, הדרך למקוה היתה עוברת בשדות מלאים נחשים שלא פעם נתקלנו בהם, אני כמובן חששתי לעבור שם והערתי לרבנו כי הוא מסכן את חייו רבינו הרגיע אותי ואמר: אלו שליחי הקב"ה **ולא יזקו בלי הוראה משמים**, לאחר זמן מה כבר התרגלתי לנוכחותם ולא חששתי. מי מקוה היו בעומק האדמה והיינו צריכים לרדת כשמונים מדרגות עד מקום המקוה, היו אלו מי תהום, הרב היה מבקש ממני לספור את המדרגות והיה יורד מדרגה מדרגה כשהוא מכוון ועושה יהודים בספירתן פעם אחת כשראשו היה אחוז בשרעפי קודש בעת הירידה למקוה, טעיתי בספירה ולא שמתי לב לטעות והמשכתי לספור, לפתע פנה אלי רבינו ואמר נראה לי כי טעיתי לספירה רבינו היה עקבי ונחוש לטבול במקוה בכל יום ופעמים שהייתי צריך לסייע לו **לשבור את הקרח** שהצטבר על שפת המקוה וכדי שיוכל לטבול במים הקפואים עד כדי כך קידש רבינו את עצמו **על אף הקשיים**.

עצלן אחד סיפר לחברו על שיטה מקורית להרוויח כסף. "אני מציע שירותי ניקוי וגיהוץ. אני לוקח עשרה שקלים על כל בגד. זה מה שאני עושה - אחרי שמשלמים לי, אני לוקח את הבגד ומעביר אותו לגמ"ח בגדי יד שנייה..." החבר: "מה? ואז מה?" העצלן: "הם מכבסים ומגהצים את הבגד, ולמחרת **אני קונה מהם את הבגד בחמישה שקלים...**"

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

כני ישראל קיבלו על עצמם שבכל הצרות והעינויים אשר יעברו עליהם עד סוף כל הדורות **לא יתאוננו** חס ושלום **על דרכי ה'** אלא יקבלו את כל הבא עליהם באבהו ושמהו שהרי כבר ראו שהכל **בא לאדם לטובתו**.

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

הימים האלו הם ימי חשבון נפש עבור מעשינו במשך כל ימות השנה כדרך שעושים מאזן בתי המסחר עם גמר השנה האם עשינו דברים מועילים האם היה כדאי. האם השתמשנו ברמ"ח אברינו וגידינו שקיבלנו מהקב"ה לדברים מועילים או השארנו אותם כמות שחן

אשל לאדם אחד המציא מכונה כבירה משוכללת בשיא הטיכולולים כשמכניסים בה מעד אחד חומר גלם כברזל וכדומה יוצא מעד שני כלי מפואר בתכלית השלימות נתאר לנו שלאחר כל המאמץ הזה וההשקעה הרבה במכונה הגדולה הזו לפתע יצא הברזל מהמדד השני כמו שנכנס האם זו היא התכלית בבניית המכונה הענקית הזו?

כן אנו, הקב"ה בראנו יש מאין ובראנו כמכונה נפלאה מזה עשינו במשך השנה כולה מה המאזן מה נאמר לו טוב שנשארנו אותו הדבר הזו התכלית?

בואו ונחשוב חשבוננו של עולם כמה תורה למדנו במשך השנה כמה מצוות קיימנו. נשפוט ונדון את עצמנו על כל מעשינו כשיראה הקב"ה את לבבנו הנשבר, את חרטתנו האמיתית, את רצוננו אכן לשוב אליו בתמים, ישיט ידו אלינו: **שובה אלי ואשובה אליכם!**

אתה אלוהים אל ישראלי

שלח הרה"ק רבי **שלמה מזוועהיל** זיע"א מעות ביד בתו כתמיכה לאלמנה עניה ויתומיה. שבה הבת מהשליחות **וספרה לו** כי בני המשפחה היו מסובים סביב שולחן ערוך **בסעודה דשנה**, והוסיפה, כי בני משפחת הרבי סובלים רעב ממש. שמע הרבי ואמר: "אם כן, סימן שהיו רגילים בכך לפני שנפטר אביהם, ואני שלחתי מעט מדי כסף." – **והכפיל את הקצבה**.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?
בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

בחורים שלקחו אותם מעל הגמרא
מה שהשפיע "חפץ חיים" אחד או רבי חיים עוזר" אחד על **דורות שלמים** לא יספיקו להשפיע אפילו אלף בחורים שלקחו אותם מעל הגמרא. **כשלומוזים כולם** בהתמדה עוד יש לנו תקוה, אולי מתוך אלף הנכנסים לתלמוד יצמח **אחד ענק** כרבי חיים עוזר או כהחפץ חיים שישפיע גם הוא על דורות שלמים, אבל **כשנוציאם במו ידינו** מבית המדרש מי יודע להיכן נגיע?

הטובה הגדולה ביותר לבני אדם היא הזכות להכיר ולדעת את גדולת הבורא ולכבדו, זהו התענוג היחידי, האמיתי, היכול להיות לבני אדם, כל תענוג אחר אינו אלא דמיון חולף...

יהודים רבים התגברו על **קשיים גדולים** למען קדושת ה' כדרך אבותינו ולמעשה זוהי אחד הסיבות **שליהודי קוראים יהודי** ולא ראובני או זבולוני וכו' משום שכולם קרויים על שם יהודה שהיתה בו מידת ההתחדשות בכל מצב ולכן ליהודי לא שייך מושג של יאוש בעולם ומכאן עלינו לדעת כי כל חולי או צער **הבאים על האדם** הם מן השמים **והבוטח בה'** חסד יסובבנו.

בשנה מאוחרת של הערב, שוטר אחד עצר רכב חשוד בכביש עירוני. הנהג הציג תעודות וביטוח והשוטר בדק היטב את תכולת המכונית. כשהשוטר פתח את תא המטען, הוא גילה להפתעתו, שיש שם 3 סכינים חדים וגדולים. הוא שאל את הנהג: "מה זה? מאיפה הסכינים? מה אתה עושה איתם?" הנהג הסביר: "אדוני השוטר, אני ליצן בקרקס... אני להוטון סכינים. אני עושה עם הסכינים האלו ג'אגלינג..." השוטר המשיך במבט מתנשא: "אה כן? תוכיח לי! תראה לי עכשיו שאתה יודע איך לעשות איתם ג'אגלינג!" הנהג אמר בחיוך שאין לו בעיה, ופתח במופע מרהיב של ג'אגלינג עם הסכינים. שיכור שעבר שם בדיוק וראה את הנועשה, מלמל לו בקול: "וואי וואי... איזה מזל שאין לי רישיון יותר... **בזמני היו עושים כשהיך בדיקת ינשוף**"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת ורבי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יהודה יאיר, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מזן הרב עובדיה יוסף בן גוריגיה**